

Table of Contents

01 - Güller Efendîsî'nin(Sav) Çocuklara Karşı Tavri	4
02 - Rasulullahin (S.A.V) Ramazanları	7
03 - Asr-I Saadette Kurban Bayramları	11
04 - Çağrı ve Er-Rîsale Fîlmîlerî Üzerîne	16
05 - Resulullah'ın Hâkîmîyet-İ Mutlakası	26
06 - Ezberlenecek Kısa Hadîsler	28
07 - Delâil-İn Nur'da Zikredilen Salâvatların Fazîletlerî	30
08 - Hadîslerin Sayıca Fazlalığı Üzerîne	33
09 - Gaybi Taşlayanlanlara Nebevî Bîr Uyari	36
10 - Yaşantisında Allah Rasulü	39
11 - Allah Rasulünün Şereflendirdiği Bîr Sadık Rüya	42
12 - Ashab ve Selef-İ Salîhînin Peygamber Sevgisi	43
13 - Müminî Nebîsinden Uzaklaştıran Tutum ve Davranışlar-1	46
14 - Sultan İkinci Mahmud'un Az Bilinen Bîr Naat'ı	53
15 - Müminî Nebîsinden Uzaklaştıran Tutum ve Davranışlar-2	57
16 - Levlake Hadîsî Hakkında Tereddütler ve İzahı	61
17 - Bîr Hadîs Münkirine Cevap	64
18 - Saîd Havva'dan Efendîmizle Alakalı Notlar - 1	71
19 - Sünnetî İnkâr Fîtnesi	74
20 - Saîd Havva'dan Efendîmizle Alakalı Notlar - 2	82
21 - Hadîslerî Yorumlarken Zamanın Tesîrinde Kalmak	84
22 - Alman Doktorun Gözünden Tipla Alakalı Bîr Hadîs	87
23 - Sünnetin Delîl Oluşu	89
24 - Mîraç Hakîkatî	94
25 - Haber-İ Âhâd'in Huccet Olmasının İspatı	96
26 - Bîr Kısm Sünnet, Hükümlerin Teşrîinde Müstakıl Bîr Delîldir	101
27 - Sünnet Etrafında Soru Cevaplar-1	104
28 - Sünnet Etrafında Soru Cevaplar-2	108
29 - Sünnet Etrafında Soru Cevaplar-3	111
30 - Peygamber'in Mahlûkata Karşı Merhametî-1	113
31 - Peygamber'in Mahlûkata Karşı Merhametî-2	119
32 - Dört Sahabenin İsmindeki Sir	124
33 - Sünnetî Devre Dışı Birakma Gayretleri	127
34 - Kur'an Müslümanlığı Dîyerek..	131
35 - Kur'an'ın Anlaşılmasında Sünnetin Yeri-1	135
36 - Kur'an'ın Anlaşılmasında Sünnetin Yeri-2	139
37 - Kur'an'ın Anlaşılmasında Sünnetin Yeri-3	143
38 - Kur'an'ın Anlaşılmasında Sünnetin Yeri-4	149
39 - Hz. Peygamber'in Değiştirildiği İsimler	154
40 - Semavî Kıtaplarda Müjdelenen Nebî-1	160
41 - Semavî Kıtaplarda Müjdelenen Nebî-2	163
42 - Hz. Peygamber'in Ahlâkî Kişiliği	166
43 - Batının İslam Dünyasını İşgal Etmekle Güttüğü Amaçlar	169

44 - Tarihte Sünnetin Hüccet Değerine DİL Uzatanlar-1	174
45 - Tarihte Sünnetin Hüccet Değerine DİL Uzatanlar-2	176
46 - Tarihte Sünnetin Hüccet Değerine DİL Uzatanlar-3	180
47 - Hz.Peygamberin Konuşma Sünneti	184
48 - Allah Rasulünün Nübüvvetini Tasdik Eden İmzalar-1	191
49 - Hz. Peygamber (A.S.)'Den İrşat Örnekleri	196
50 - Allah Rasulünün Nübüvvetini Tasdik Eden İmzalar-2	200
51 - İslâm Coğrafyasının Sınırlarının Çizildiği Gece - Mi'rac Gecesi-1	206
52 - Allah Rasulünün Nübüvvetini Tasdik Eden İmzalar-3	210
53 - Allah Rasulünün Nübüvvetini Tasdik Eden İmzalar-4	214
54 - BİR AİLE REİSİ OLARAK HZ. MUHAMMED(A.S.M)-1	217
55 - BİR AİLE REİSİ OLARAK HZ. MUHAMMED(A.S.M)-2	221
56 - Peygamberimizin Günlük Hayatından	225
57 - Hz. Peygamberi Anlama ve Yaşama Sanatı	233
58 - Hadis İsnadları ve Bu Konuda Muhaddislerin Gayretleri	240
59 - Arab'i Sevmekle İlgili Hadisler	242
60 - Hz. Peygamber(S.A.V.)'in Tefekkürü	245
61 - Bedüzzaman'ın Gözüyle Hz. Muhammed (S.A.V) Efendimiz (I)	247
62 - Peygamber Efendimize Salavat Getirmek	252
63 - Bedüzzaman'ın Gözüyle Hz. Muhammed (S.A.V) Efendimiz (II)	256
64 - Kopernik ve Vehbi Karakaş'a Göre Âlemin Merkezi	260
65 - Kur'an'ın Işığında Hz. Peygamber'in Mu'cizeleri-1	263
66 - Kur'an'ın Işığında Hz. Peygamber'in Mu'cizeleri-2	268
67 - Kur'an'ın Işığında Hz. Peygamber'in Mu'cizeleri-3	275
68 - 25 Yaşındaki BİR Delikanlı 40	281
69 - Peygamberlerin Eşit ve Farklı Olduğu Yerler	286
70 - Hadis İlimlerinin En Önemli Meselelerine Dair Soru-Cevaplar	292
71 - Rasulullah'in Üstünlüğü	295
72 - Çelişkili Gibi Görünen Bazı Hadisler	299
73 - Peygamberimiz Hakkında Bilinmesi Gereken Hususlar	302
74 - Mütevatir Haber Ne Demektir	305
75 - Meşhur Hadis Nedir	308
76 - Aziz Hadis Nedir	311
77 - Garib Hadis Nedir	312
78 - Mevlid-i Şerif Mi, Kutlu Doğum Mu	314
79 - Sünnetin Yazıya Aktarılması	317
80 - Peygamber (S.A.V)'in Hadis Yazimina Müsaade Etmesi	321
81 - Sünnet İslam'ın Asıllarından BİR Asildir-1	324
82 - Hadis Yazilmasını Yasaklayan Rivayetlere Bakış	327
83 - Sahih Buhari'nin Eşsiz Üstünlüğü	331
84 - Sünnet İslam'ın Asıllarından BİR Asildir-2	334
85 - Sünnetin Hüccetiyeti Hususunda Sahabe Tatbikati	337
86 - Sünnet İslam'ın Asıllarından BİR Asildir-3	342
87 - Haber-i Vâhidi'nin İ'tikâta Hüccet Değeri	345
88 - Sünnet İslam'ın Asıllarından BİR Asildir-4	348

89 - Oryantalistlerin Takipçilerinin Sünnet Huccetlerine Dil Uzatışı	350
90 - Hadis'e Saldirilmasının Asil Sebebi	356
91 - Hadislerin Tedvini-1	359
92 - Hadislerin Tedvini-2	363
93 - Hadislerin Tedvini-3	366
94 - Tablinin Sünnetin Yazım ve Tedvinine Verdiği Önem	370
95 - Sahabenin Hadis Yazmamasının Üç Sebebi	374
96 - Sünnetsiz Kur'an'la Amelin İmkansizliği	376
97 - Hz. Peygamber Hakkındaki Tavrımız Nasıl Olmalı	381
98 - Hz. Peygambere Karşı Görevlerimiz	383

GÜLLER EFENDİSİNİN(SAV) ÇOCUKLARA KARŞI TAVRI

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2001-12-29 01:18:06

Toplumumuza Resulullah'ı (sallallahu aleyhi ve sellem) insani yönleriyle gösterebilsek O'nu daha rahat sevdirebiliriz. Özellikle çocuklarımıza...

Tirmizi ve Ebu Davud'un (ra) müşterek rivayetine göre şöyle demişti o Şanı Yüce Nebi:
"Merhamet ancak şaki olanlardan kaldırılmıştır."

Yine **"Küçüklerimize şefkat etmeyen bizden değildir."** buyurmuştur O. (Ebu Davud)

Bir seferinde "Çocuklarınızı öper misiniz?" diye soran bedevilere "evet" demişti. Onlar "Fakat biz Allah'a and olsun ki öpmeyiz." Deyince, o şefkatin timsali insan şöyle cevap verdi: **"Allah kalplerinizden merhameti çıkardı ise, ben ne yapabilirim?"** (İbn-i Mace)

Hz Peygamber çocuklarla haşır neşirdir. Kendisiyle onlar arasında hiçbir hiyerarşi ve engel koymamıştır. Çocukların çekinip ürkmelerine sebebiyet verebilecek her çeşit tutumdan kaçınmış, onların teklifsizce yanaşıp konuşmalarını teşvik edecek davranışlara ehemmiyet vermiştir.

Resul-i Ekrem Efendimiz (aleyhissalatu vesselam) çocukları reyhan çiçeğine benzetmiş ve "**Çocuk kokusu cennet kokusudur.**" buyurmuşlardır. Onların arasında kendisini bir bahçede hissetmiş hepsini ayrı ayrı öpmüş ve koklamıştır.

O çocukların da sevgilisiydi. Bir yerde O'nu gören çocuklar hemen O'na doğru koşar etrafını sarar, o da her biriyle ilgilenir, hallerini sorar, sevgilerine karşılıklıta bulunur ve onlarla şakalaşır.

Bu sünneti ihya geleceğimiz adına çok önemlidir. En azından bu konuda O'na benzemeye çalışalım. Çocuklara Resulullah'ı(aleyhissalatu vesselam) hatırlatalım; halimizle tavırlarımızla. Çocuklar bizim cennetimiz olsun biz onların cenneti olalım.

Ciddiyetimiz latife yapmamıza engel olmasın

Zira O'nun (sallallahu aleyhi ve sellem) latifeleri bile öğreticiydi. Enes bin Malik O'nun için "**Resulullah (aleyhissalatu vesselam) çocuklarla en çok şakalaşan idi.**" der. (İbnü'l-Esir/3-466)

İşte çocuklarla ilişkisine örnekler:

Ebu Seleme İbn Abdurrahman'ın nakline göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) dilini torunu Hasan'a doğru uzatırdı. Çocuk dilinin kızılığını görünce, neşe ile dolardı. (Suyuti Tarih-i Hulefa sh. 189)

Ensar çocuklarından Mahmud bin Rebii beş yaşlarındayken Hz. Peygamber'in bir kovadan ağzına su alarak yüzüne püskürttüğünü rivayet eder. (Buhari)

Ya'la İbn Murre'nin nakline göre bir davete gitmekte olan Hz. Peygamber yolda çocuklarla oynamakta olan torunu Hüseyin'i de beraberinde götürmek için yakalamak ister. Fakat çocuk bir sağa bir sola kaçmaya başlayınca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) yakalayınca kadar onu takliden sağa sola koşarak peşinden gider. Tutunca elinin birini ensesinin altına diğerini çenesinin altına kor öper ve "**Hüseyin bendendir ben de Hüseyin'denim.**" buyurur. (İbn-i Mace)

Hz. Cabir bir gün Resulullah'ın (aleyhissalatu vesselam) huzuruna girdiğini, bu sırada sırtına Hasan ve Hüseyin'i bindirmiş olan Hz. Peygamber'in dört ayak vaziyetinde yürümekte olduğunu görür ve Cabir dayanamaz gülümseyerek: "**Binitiniz ne iyi binit sizler de ne iyi binicilersiniz!**" der.

Çocuk cübbesini kirletince ne oldu?

İbn Mace'nin rivayetine göre Hz. Abbas'ın zevcesi Ümmü Fadl Hasan veya Hüseyin efendilerimizden birini Rasulullah'ın aleyhissalatu vesselam yanına getiriyor. Hz.

Peygamber'in kucağında çocuk idrarını yapınca Ümmü Fadl "Resulullah'ı pislettin." deyip omuzuna vurup azarlayınca Hz. Peygamber "**Allah iyiliğini versin. Oğlumun canını yaktın.**" diyerek memnuniyetsizliğini izhar eder. (İbn-i Mace)

Ebu Davud'un nakline göre Enes bin Malik'in kardeşi Ebu Umayr'ın bir kuşu vardı; onu sever oynardı. Bir gün kuş ölünce çocuk çok üzülür. Ebu Umayr'ı gören Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) "Niye üzgün?" diye sorar. Durumu öğrenince çocukla ilgilenir ve teselli eder. Ve sonra Ebu Umayr'ı her görüşünde takılarak "**Ya Eba Umayr küçük kuşun ne oldu?**" diye sorar.

Hz. Aişe diyor ki 'Resulullah aleyhissalatu vesselam bir gün bana: '**Üsame**(Hz. Zeyd'in oğlu)'yi yıkayıver' dedi. Ben hiç çocuk doğurmadığım için nasıl yıkanacağını bilmiyordum. Onu aldım, gayri nizami bir halde yıkamaya başladım. Derken Hz. Peygamber(aleyhissalatu vesselam) çocuğu benden aldı ve yıkamaya başladı. Bu sırada ona şunları söylüyordu: '**Üsame kız olmamakla bize iyilik yaptı... Eğer sen kız olsaydın, seni süslerdim, seni kocaya verirdim**'(Zehebi, Siyer-i A'lamı'n- Nubela)

Siyer ve hadis kitapları bu konuya daha bir sürü yer ayırmışlar. Bu kadarla iktifa edip son olarak bir güzel tabloyla meseleyi hitamı miske erdirelim. Bir gün Hasan ve Hüseyin'i güreştirir. Ve güreş sırasında Hasan'ın tarafını tutar, onu teşvik eder, taktikler tavsiye eder. Hz. Fatıma dayanamaz: '**Ya Resulullah hep Hasan'ı tutuyorsunuz. Çocuk(Hüseyin) üzülecek**' demesine mukabil ağzı şeker şerbet yesin, Sevgili Efendimiz(aleyhissalatu vesselam) gülümseyerek şu cevabı verir: '**Görmüyor musun? Cebrail'de Hüseyin'i tutmuş, aynı şeyleri ona söylüyor.**'(Mecmau'z-Zevaid)

RASULULLAHIN (S.A.V) RAMAZANLARI

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2002-12-02 17:27:06

Bilindiği gibi Ramazan orucu hicretin ikinci senesinde farz kılınmış ve Sahabe-i kiram efendilerimiz, Allah Resulü(asm) ile 9 yıl Ramazan orucu tutma bahtiyarlığı yaşamışlardır. Bu ne büyük bir saadet, bu ne büyük bir devlettir. Acaba **Asr-ı saadet Ramazanları** nasıl beklenir, nasıl eda edilir, nasıl uğurlanırdı. Bu konuda kısa bir araştırma yapmak arzu ettik.

RAMAZAN ÖNCESİ HAZIRLIK

Resul-i Ekrem Efendimiz(sav) mübarek üç ayların girmesiyle beraber müminleri Ramazan'a manevi hazırlamak için çeşitli tahşidatlarda bulunur, gelecek ayın ne kadar önemli bir misafir olduğunu hatırlatarak gönülleri onu iştiaqla karşılamaya hazırlardı.

İbn-i Hibban, Selman-ı Farisi(ra)'den naklediyor: "Resulullah (s.a.v) Şaban ayının son gününde hutbe irad etti ve şöyle dedi: **"Ey insanlar! Büyük ve mübarek bir ay sizi gölgeledi. Öyle bir ay ki, bin aydan daha hayırlı olan kadir gecesini o aydadır. Yine öyle bir ay ki, Allah (c.c) gündüzlerinde oruç tutmayı farz kıldı, gecelerinde teravih namazı kılmayı nafil kıldı. Kim bu ayda hayırlı bir işle Allah'a yaklaşırsa başka aylarda bir farz edâ etmiş gibi olur. Kim bu ayda farz olan bir ibadeti yerine getirirse başka zamanda yetmiş farz yerine getirmiş gibi sayılır. Bu ay sabır ayıdır. Sabrın karşılığı cennettir. (1)**

Ubade bin Samit(ra) anlatıyor: Ramazan ayının başladığı bir günde Resulullah şöyle buyurdu: **"İşte bereket ayı Ramazan geldi. Artık Allah'ın Rahmeti sizi kuşatır. O ay yeryüzüne bol bol rahmet iner. Günahlar affedilir. Dualar kabul olunur. Allah sizin iyilik ve ibadette yarışmanıza bakar da, bununla meleklerine karşı sizinle iftihar eder. Öyle ise, kulluğunuzla kendinizi Allah'a sevdiren. Asıl bedbaht olan da, bu ayda Allah'ın Rahmetinden nasibini alamayandır."**(2)

Son olarak **Ebu Hureyre**'nin(ra) bir rivayetine yer verelim: "Resulullah (s.a.v) şöyle buyurdu: **"Mübarek bir ay olan ramazan ayı size geldi. Aziz ve Celil olan Allah, bu ayın orucunu tutmayı sizin üzerinize farz kıldı. Bu ayda (ibadetlerin yükselmesi için) göğün kapıları açılır, cehennemin kapıları kapanır. Şer**

yapmaya meyilli, güçlü şeytanlar zincire vurulur. Allah'ın (c.c) bu ayda öyle bir gecesi vardır ki o bin aydan daha hayırlıdır. Kim bu gecenin hayrından mahrum olursa o gerçekten (Birçok hayırdan) mahrumdur.'(3)

SAHUR YEMEĞİNE EHEMMİYET VERİRDİ

Fahr-ı Alem(sav),ümmetinin sahura kalkmasını teşvik ederdi. Bu konuda hadis imamları bir çok rivayet nakletmişler. Bir tanesini numune olarak zikrediyoruz: '**Sahur yemeğini yemek berekete sebeptir. Sizden biriniz bir yudum su içmekle de olsa sahuru terk etmesin. Çünkü sahura kalkıp yiyip, içene Allah rahmet etmekte ve melekler de istiğfarda bulunmaktadır.'**(4)

İBADET VE KUR'AN TİLAVETİNİ ZİYADELEŞTİRİRDİ

Malum olduğu üzere, Ramazan Bir ahiret panayırıdır. Onda her şey uhrevi eksenli olur. İbadet ayıdır Ramazan. Aleyhissalatu vesselam, Ramazan ayına girince, ibadette daha bir derinleşir, zikir ve tilaveti ayrı buudlara ererdi. Bu halini Ramazan'ın son on günü daha sıklaştırırdı.

Kaynaklarda gördüğümüze göre Her Ramazan, gecenin bir vaktinde Efendimiz(sav), Cebrail(as)'la buluşur ve her ikisi nöbetleşe Kur'an okurlardı. Bu hadiseye rivayetlerde '**arz**' deniyor ki, Habibullah'ın(sav) uful edeceği sene iki defa gerçekleşmişti. Biz bu hadiseyi bugün **mukabeleler** ile tahattur ediyoruz.

CÖMERTLİKTE ZİRVELEŞİRDİ

Ashabı, O Medine Gülünü şöyle tanımlardı: '**İnsanların en cömerdi ve en güzeli idi.**' Ramazan ayında bu sehavet alabildiğine taşar ve zirveleşirdi. Yeğeni **İbn-i Abbas** efendimiz naklediyor. '**Resulullah hayır hususunda insanların en cömerdi idi. En cömert olduğu zaman da Ramazan ayı idi.** Cibril her sene Onunla Ramazanda karşılaşır ve bu ramazan boyu sürerdi. Cibrille karşılaştığı zaman Resulullah(asm) hayır hususunda esen **rüzgardan daha cömert** olurdu.'(5)

İFTARI ACELE EDERDİ

Efendimizin iftarları bizim iftarlarımıza pek benzemezdi herhalde. Mükellef sofraların gelip kalktığı iftarlar değildi o sofralar. Zira O bir ömür boyu hiçbir zaman karnını tıka basa doyurmamış, ibadet edecek, hayatı idame ettirecek kadar bir şeylerle iktifa etmişlerdi. Ondan dolaydır ki, Hz. Aişe (ra) '**Allah Resulünün vefatından sonra bu ümmete gelen ilk bela karın tokluğu olmuştur**' der.

İşte Nebi(asm)'ın iftar sofrasından birkaç söz:

***Hz. Enes** (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalatu vesselam) akşam namazını kılmazdan önce bir kaç taze hurma ile orucunu açardı. Eğer taze hurma yoksa kuru hurma ile açardı. Eğer kuru hurma da bulamazsa bir kaç yudum su yudumlardı.'(6)

* **Muaz İbnu Zuhre** anlatıyor: "Bana ulaştı ki, Resulullah aleyhissalatu vesselam, iftar ettiği zaman şu duayı okurdu: "**Allahumme leke sumtu ve ala rızkike eftartu.** (Ey Allahım senin rızan için oruç tuttum ve senin rızkınla orucumu açıyorum.)"(7)

* **Mervan İbnu Salim**, Hz. İbn-i Ömer radiyallahu anhuma'dan naklediyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam orucunu açınca şöyle derdi: "**Susuzluk gitti, damarlar ıslandı, inşaallah Teâlâ sevap kesinleşti**"(8)

TERAVİH NAMAZI

Aleyh-i ekmeli tahaya efendimiz(sav), Ramazan'ın ekstra hediyelerinden Teravih namazının ehemmiyeti üzerinde durmuş, müminlerin bu namazdan da alabildiğince nasiplenmesini tavsiye buyurmuşlardı.

Bu konuda gelen bir rivayet şöyledir: ' **Kim mükâfatını Allah'tan umarak Teravih namazını kılsa geçmiş küçük günahları affolur.**'(9)

Teravih namazı Resulullah devrinde camide cemaatle kılınan bir namaz değildi. Birkaç kere Efendimiz mescidde müminlerle beraber eda etmişlerdi. Daha sonraları, Hilafeti devrinde Hz.Ömer(ra), sünnette mahmili bulunan bu meselede bir içtihadla bulunarak, cemaatle mescidde kılınmasına karar verdi. Allah(cc) ondan ebediyyen razı olsun. Âmin.

İTİKÂFA GİRERDİ

İtikâf; mescid ve mescid hükmünde bir yerde ibadet niyetiyle ikamet etmek demektir. İtikâf sünnetini Efendimiz(sav) hayatı boyunca her Ramazan uygulamışlardır.

Hız.Aişe validemiz bildiriyorlar: 'Resulullah Ramazan'da son on günü girince geceleri ihya eder, ehil ve ailesini ibadet için uyandırır, ibadete daha ehemmiyet verir, diğer vakitlerinden daha çok ibadet gayretine ve çalışmasına girerdi.'(10)

Bir başka rivayette Hz Aişe (ra) şöyle diyor: 'Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) vefat edinceye kadar Ramazan'ın son on gününde itikâfa girer ve derdi ki: "**Kadir gecesini Ramazan'ın son on gününde arayın**".

Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm)'dan sonra, zevceleri de itikafa girdiler."(11)

Resulullah'ın itikâfı konusunda **Ebu Hureyre**(ra) şöyle diyor: "Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) her Ramazanda on gün itikafa girerdi. Vefat ettiği yılda ise **yirmi gün** itikâfa girdi."(12)

İbnu Ömer radiyallahu anhüma'nın anlattığına göre: "Resulullah aleyhissalatu vesselam itikâfa girince, yatağı veya karyolası onun için, tevbe sütununun gerisine konulurdu"(13)

'İbnu Abbas radiyallahu anhüma anlatıyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam mütekif hakkında: "**O, günahları hapseder ve bütün hayırları işlemiş gibi ona hayırlar kazandırır**" buyurdular(14)

DİPNOTLAR

1-İmam Münziri-Et Tergib ve't Terhib-2/94

2-a.g.e:2/96

3- Nesei-Savm 2079, Buhari-Savm 1765-1766, Müslim-Savm 1793

4-Ahmed bin Hanbel-Müsned:3/44

5-Müslim-Fedail:50

6-Ebu Davud, Savm 22, (2556); Tirmizi, Savm 10

7-Ebu Davud, Savm 22

8-Ebu Davud, Savm 22

9-Riyazü's Salihin-2/463

10-Müslim-İtikaf:7

11-Buhârî, Fadlu Leyletü'l-Kadr 3, İtikâf 1,14; Müslim, İtikaf 5, (1172); Muvatta, İtikaf 7, (1, 316); Tirmizî, Savm 71, (790); Nesâî, Mesâcid 18, (2, 44); Ebu Dâvud, Sıyâm 77, (2462, 2464); İbnu Mâce, Sıyâm 59; (1771)

12-Buhârî, İ'tikaf 17; Ebu Dâvud, Savm 78, (2466). İbnu Mâce, Sıyâm 58, (1769)

13-Kütüb-ü Sitte muhtasarı-H.No:6510

14- Kütüb-ü Sitte muhtasarı-H.No:6512

Resulullah'ın kurban bayramlarını nasıl kutladığını hiç merak ettiniz mi? Eğer cevabınız evetse hayalen bir zaman yolculuğuna ne dersiniz? Evet, “**eğer istersen, gel, Asr-ı Saadete, Ceziretü'l-Araba gideriz. Hayalen olsun, onu vazife başında görüp ziyaret ederiz.**” diyen asrın kılavuzunun peşinden hayalen 14 asrı geçiyoruz ve bir kurban bayramı arifesinde Nebinin şehri, kutlu şehir Medine'ye varıyoruz..

Mahecubiyetimiz zirvede. Titreyerek başımızı kaldırıyoruz. “**Kurban gününü bayram olarak kutlamakla emir olundum. Onu bu ümmet için Allah bayram kılmıştır**” derken görüyoruz O'nu.(1)

Kurban Kesmenin Önemi

Ve ashabını kurban kesmeye teşvik ediyor: “**Hiç bir kul, kurban günü, Allah indinde kan akıtmaktan daha sevimli bir iş yapamaz. Zira kesilen hayvan, kıyamet günü boynuzlarıyla, kıllarıyla, tırnaklarıyla gelecektir. Hayvanın kanı yere düşmezden önce Allah indinde yüce bir mevkiye ulaşır.** Öyle ise, onu gönül hoşluğu ile ifâ edin”(2) Sonra mehabetle uzaklaşıyor.

O sırada yanımıza gelen Zeyd İbnu Erkam bize şu hatırasını anlatıyor, can kulağıyla dinliyoruz: "Resulullah Aleyhissalâtu vesselâm'ın ashabı: "Ey Allah'ın Resulü dediler, bayram günü kesilen şu kurban nedir?"

"Bu babanız **İbrahim aleyhisselâm**'ın sünnetidir" buyurdular. Ashab: "Peki, kurban kesmede bize ne gibi sevap var ey Allah 'ın Resulü!" dediler.

"**Kurbanın her bir kılı için bir sevap**" buyurdular. Ashab tekrar: "(Kesilen kurban, koyun kuzu gibi) yünlü ise ey Allah'ın Resûlü (sevap nasıl olacak)?" diye sordular. Aleyhissalâtu vesselam: "**Yünün her bir kılı için de bir sevap var!**" buyurdular."(3)

Kurbanda Ortaklık

İbn-i Abbas ile karşılaşıyoruz birden. Şöyle diyor ümmetin âlimi: "Biz, Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) ile birlikte bir seferde iken Kurban Bayramı geldi. Kurban için, **sığırda yedi kişi, deve de on kişi** ortak olduk."(4)

Hangi Hayvan Daha Efdal?

Merak ediyoruz acaba hangi hayvanı kesmek daha efdal, deve mi, sığır mı, keçi mi, koyun mu? Cevabı bize **Ebu Ümâme** (radiyallahu anh) veriyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "**Kurbanlığın en hayırlısı (boynuzlu) koçtur.**"(5)

Bu Hayvanlar Kesilmez

Nebiyi-i Ekrem Efendimiz kurban ibadeti üzerinde hassasiyetle duruyor, en ince teferruatına kadar ashabına öğretiyor. Kulak veriyoruz. Hangi hayvanların kurban edilemeyeceğini anlatıyorlar: **“Kurbanlıklarda körlüğü belli olan kör, hastalığı açıkça belli olan hasta, (yürümeye mâni olacak derecede) topallığı açık ola topal, iliği kurumuş zayıf hayvanın** kurban edilmesi caiz değildir.(6)

“Hz. Ali (radiyallahu anh) de şunları ekliyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm), (kurbanlık olarak keseceğimiz hayvanın) göz ve kulaklarına dikkat etmemizi, **"Kulağı önden delinmiş veya arkadan delinmiş veya ortadan yarılmış veya yuvarlak delinmiş** kurban yapmayın" diye emretti."(7)

Bayram Namazından Evvel

İbn-i Abbas (RA) Allah Resulunun(ASM) hem Ramazan bayramında hem de Kurban bayramında namazdan evvel **gusletmeyi** adet edindiğini söylüyor bize..(8)

Mescide Bayram Namazı

Mescid lebalep dolu.. Çok heyecanlıyız. Ve namaza başlanıyor. Fahr-ı Kâinat(SAV) zamm-ı sure olarak **Kâf ve'l-Kur'ani'l-Mecid, İkterebeti's-sâatu ve'n-Şakka'l-Kamer** surelerini okuyor. Sonradan öğrendiğimize göre bu sıkça yaptığı bir âdetiymiş.(9)

"İmamlar imamı (aleyhissalâtu vesselâm), birinci rek'atte **yedi** (ziyade) tekbir getiriyor, ikinci rek'atte ise, iki rükû tekbirinden başka **beş** (ziyade) tekbir getiriyorlar."(10)

Namazdan eve dönüş

"Resulullah aleyhissalatu vesselam bayram namazına **yaya** olarak gidiyor, dönüşü de, **gittiğinden başka bir yolla** eve varıyorlar.(11)

Namazdan Evvel Kurban Kesenler

Bazı kimseler kurbanlarını Bayram namazından evvel kesmişler. Habib-i Zîşan uyarıyor: **"Namazdan önce kurban kesmiş olan (bilsin ki, kestiği kurban değildir, ailesine et takdim etmiştir), yeniden kessin!"**(12)

Efendimizin Bir Âdeti

Karnımızın yavaş yavaş acıktığını hissediyoruz. Zira namazdan evvel bir şey yemedik. Zira **Büreyde** hazretleri uyarmıştı: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm), Ramazan bayramı namazında bir şeyler yemeden çıkmaz. Kurban bayramında ise, **namazdan dönünceye kadar** bir şey yemez."(13)

Resulullah'ın Kurban Kesme Şekli

En yakın hizmetkârlarından **H. Enes bin Malik'e** soruyoruz Resul-i Ekrem'in(SAV) kurban kesim şeklini. Hz. Enes (radiyallahu anh) şöyle anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm), ayakta olduğu halde yedi deveyi kendi eliyle kesti. Medine'de

ise, boynuzlu ve alacalı iki koyun kurban etti. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) **keserken tekbir getiriyor, besmele çekiyor ve ayağını hayvanların boynularının üzerine koyuyordu.**"(14)

Kılavuzumuzun bize “**medrese-i kudsiye-i Ahmediye (a.s.m.) olan Suffenin namdar, sadık, hafız bir şakirdi**”(15) olarak tanıttığı kedi babası Ebu Hureyre’ye soruyoruz bayram hatıralarını. Elinde bir kedi yavrusu, cevap veriyorlar: "Resulullah Aleyhissalâtü vesselâm kesmek istediği zaman iki tane büyük şişman çift boynuzlu alaca, hadımlaştırılmış koç alırdı. Bunlardan birisini Allah'ın birliğine ve kendisinin peygamberliğine şahadet eden ümmeti adına keser, diğerini de Muhammed ve Âl-i Muhammed Aleyhissalâtü vesselam adına keser."(16)

Kurbanlıklara Merhamet

Kurbanlık hayvanlara nasıl davranılması gerektiğini sorduğumuzda ashabdan Efendimizin(SAV) bu konudaki değişik uyarılarını öğreniyoruz:

İşte bazıları:

*****Şeddad bin Evs** Hz. Peygamber(ASM)’in bu konuda şöyle buyurduğunu naklediyor: “Allah Teala her şeye güzellikle, iyilikle muamele edilmesini emreder. Öldürdüğünüz zaman işkence etmeden öldürün. Hayvanları kestiginizde zahmet vermeden güzelce kesiniz. **Biriniz hayvanı boğazlayacağı zaman bıçağını iyice keskin etsin, hayvana kolaylık göstereyin.**”(17)

*****İbn-i Abbas** da diyor ki; “Bir adam koyunu yatırmış, bıçağını keskin ediyordu. Resulullah ona “**hayvanı iki defa mı öldürmek istiyorsun? Bıçağını onu yatırmadan önce keskin etsen olmaz mıydı?**” dedi(18)

*** **Abdullah İbnu Ömer** anlatıyor: "Rasûlullah Aleyhissalâtü vesselâm bıçakların bilenmesini ve hayvanlara gösterilmemesini emretti ve şu tenbihte bulundu: "**Biriniz hayvan boğazlayınca boğazlamayı hızlı yapsın.**"(19)

*** **Ebu Said el-Hudrî** radiyallahu anh anlatıyor: "Resulullah Aleyhissalâtü vesselâm'a koyunu kulağından tutarak yeden bir adam uğradı. Aleyhissalâtü vesselâm hemen müdahale ederek: "**Hayvanın kulağını bırak da boynunun kenarından tut!**" buyurdular."(20)

Ve Kurban Ziyafeti..

Zamanımız daraldığı için son olarak Hz. **Cabir’e** gidiyor ve bayram yemeğinin nasıl yendiğini soruyoruz. Şöyle diyor büyük sahabe: "**Resulullah Aleyhissalâtü vesselâm kurban ettiği her deveden bir parça etin alınmasını emretti. (Toplanan) etler bir çömleğe konulup pişirildi. Sonra Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü vesselâm ve beraberindekiler etten yediler ve et suyundan içtiler.**"(21)

Dönüş

Ve şefkatli kılavuzumuzun ikazıyla kendimize geliyoruz: **“Yahu, ey hayalî arkadaşım! Şimdilik kâfidir, geri gitmeliyiz. Yoksa yüz sene şu zamanda, şu cezirede kalsak, yine o zatın garaib-i icraatını ve acaib-i vezâifini, yüzden birisine tamamen ihata edip temaşasında doyamayız.”**(22)

Evet..”hayali cihan değer..”

KAYNAKLAR

- (1)- Ebu Dâvud, Edâhî,1 (2789); Nesâî, Dahâyâ 2, (7, 213)
- (2)- Tirmizî, Edâhî 1, (1493); İbnu Mâce, Edâhî 3, (3126)
- (3)- Kütüb-ü Sitte Muhtasarı h.no: 6889
- (4)-Tirmizî, Hacc 66, (905); Nesâî, Dahâyâ (7, 222)
- (5)- Tirmizî, Edâhî 18
- (6)- Muvatta, Dahâyâ 1, (2,482); Tirmizî, Edâhî, 5, (1497); Ebu Dâvud, Dahâyâ 6, (2802); Nesâî, Dahâyâ 5,6, 7, (7,214, 215).
- (7)- Tirmizî, Edâhî 6, (1498); Ebu Dâvud, Dahâyâ 6, (2804, 2805, 2806), Nesâî,Edâhî 10, (7, 217); 11,12, İbnu Mâce, Edâhî 8, (3142).
- (8)- Kütüb-ü Sitte Muhtasarı h.no:6344
- (9) Müslim, İydeyn 14, (891); Muvatta, İydeyn 8, (1, 180); Ebu Dâvud, Salât 252, (1154), Tirmizi, Salât 385, (534); Nesâî, İydeyn 12, (3, 183, 184).
- (10)- Ebu Dâvud, Salât 252, (1149, 1150).
- (11)- Kütüb-ü Sitte Muhtasarı h.no:6336
- (12)- Buhârî, Edâhî 1, 4, 12, İydeyn 5, 23; Müslim, Edâhî 16, (1962); Nesâî, İydeyn 30, (3,193).
- (13)- Tirmizi, Salât 390
- (14) Buhârî, Hacc 117, 119, Cihâd 104,126; Müslim, Edâhî 17, (1966); Tirmizî, Edâhî 2, (1494); Ebu Dâvud, Edâhî 4, (2793, 2794); Nesâî, Dahâyâ 28–31, (7, 219–230); İbnu Mâce, Edâhi 1, (3120).
- (15)- Mektubat–19. Mektup–7. Nükteli İşaret–9. Misal
- (16) Kütüb-ü Sitte Muhtasarı h.no 6887
- (17)- Sahih-i Müslim, Kitabu’z Zebâih

(18)- Taberâni ve el-Hâkim rivayet ediyor.

(19)- Kütüb-ü Sitte Muhtasarı h.no: 6901

(20)- Kütüb-ü Sitte Muhtasarı h.no:6900

(21)- Kütüb-ü Sitte Muhtasarı h.no 6897

(22)- Sözlere- 19. Söz-13. Reşha

ÇAĞRI VE ER-RİSALE FİLMLERİ ÜZERİNE

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2006-05-01 18:09:30

Çağrı (The Message) filmi ve onun Arap versiyonu **Er Risale**, çocukluğumuzdan beri aşına olduğumuz en baş sinema yapıtlarından biridir. Hâlâ da her Ramazan birçok kanalda konur, hiç bıkmadan seyredilir. Çoğu sahnelerini kaç defa gözyaşları içinde izlemiştir kim bilir? Er Risale, oyuncu kadrosu olarak Çağrı kadar göz doldurmasa da, özellikle ayetlerin Arapça seslendirilmeleri ile bizi çok etkilemiştir. Ayrıca Er Risale'de Hz. Hamza'yı canlandıran Mısırlı tiyatro sanatçısı **Abdullah Gays** da çok iyi performans sergilemiştir...

Bu yazımızda film hakkında bazı görüşlerimizi size kısaca sunmak arzu ettik. Gerek yazılı gerekse sözlü iletişimlerimizde karşımıza çıkan bazı sorular bizi bu çalışmaya itti. Faydalı olur inşallah.

Mesajın Tesiri

Sinema, modern zamanların en büyük beyin yıkama araçlarından. Bir filmle nice hakikatlerin tersyüz edildiğini, toplumların efsunlandığını, iyinin kötü, kötünün iyi gösterildiğini Hollywood menşeli yapımlardan hepimiz çok iyi biliyoruz.

O halde Müslümanlar olarak bu sahayı boş bırakmamamız gerekmektedir. Özellikle yeni yetişen gençlerimize kendi değerlerimizi, kahramanlarımızı, örneklerimizi göstermezsek başkaları kendi örneklerini, değerlerini, yaşama biçimlerini onlara sunacaktır ve sunuyorlar da..

Filmin hala süren tesiri için Sayın **Prof. Selim Hancıoğlu**'nun şu hatırası çok anlamlıdır: "Bundan birkaç yıl önce ABD'nin Wisconsin Üniversitesi'nde bir öğrenci topluluğunun merhum Mustafa Akad'ın Çağrı filminin gösterimi faaliyetine katılmıştım. Meraklı Amerikalı öğrenciler, bedava pizza ve kola ikramını da duyunca kampüsteki amfiyi doldurmuşlardı. Ama ne yazık ki bütün çabalara rağmen teknik bir arıza sebebiyle filmi gösterememiş ve pizza-kola ikramı ile özür beyanında bulunarak programı ertelemiştik. Filmı seyretmeye gelenler, amfiden bir bir ayrılıp çıkıyorlardı. Biz de bilgisayarımızı, sinevizyon ve boş kap kacağımızı toplayarak salonu terk etmeye hazırlanıyorduk. Tam bu sırada en ön sırada oturan iki kız öğrencinin oturmaya devam ettiklerini fark ettik. Arkadaşlarımızdan biri gidip onlara durumu bir kez daha anlattı.

Sinevizyondan kaynaklanan arızayı onlar da biliyormuş, ama ne yapıp edip bu filmi hem de bu akşam seyretmek istiyorlarmış. Bir anda ne yapacağımızı şaşırmıştık, fakat bir yandan da onların bu ısrarlı samimiyeti bizi etkilemişti. Fakat ne yapabilirdik ki!.. Bir anda arkadaşlarımızdan biri ortaya ilginç bir fikir attı. Dizüstü bilgisayarı öğrencilerin masasına koyup DVD filmini burada seyretmelerini sağlayabilirdik. Belki gülünç bir fikir olarak karşılayabilirler endişesiyle teklifimizi çekingen bir üslupla ifade ettik. Bu alternatif teklife çok memnun oldular ve iki arkadaş baş başa verip The Message (Çağrı) filmini dizüstü bilgisayardan seyretmeye koyuldular. Birkaç Müslüman kız öğrenci ve arka sırada bilgisayarının işinin bitmesini sabırla bekleyen arkadaşımız da bu küçük ekrandan filmi izliyordu. İki öğrenci arkadaşımınla birlikte binanın dışına çıkıp otobüs durağına doğru yürümeye başladık. Dışarıda eksi otuz civarında dondurucu bir hava vardı. Şehrin gölleri çoktan donmuş ve gecenin bu saatinde dışarıda neredeyse canlı adına bir şey kalmamıştı. Mustafa Akad'ın Çağrı filmini seyretmek için gecenin bu saatinde amfide oturan bu iki öğrenciyi konuşarak durağa vardık. Ben içimden **"Allah'ım bu iki insana da hidayet nasip et!"** diye duâ ettim. Öyle tahmin ediyorum ki arkadaşlarım da dua etmişlerdi. İki gün sonra kızlarla birlikte filmi seyretmeye kalan Müslüman Amerikalı bayan arkadaşımız beni telefonla aradı ve kızlardan birinin Müslüman olmak istediğini söyledi. Önce camiye gidip şahadet getirmiş ve birlikte duâ etmişlerdi. Akşama bize gelmek istiyorlardı. O gece birlikte akşam yemeği yedik ve biraz konuştuk. **Çağrı filminde Hz. Hamza'nın (Anthony Quinn) görüldüğü ilk sahnede gözleri yaşarmış ve bir ürperti duymuştu."**

Filmin Çekiliş Amacı

Ürdün'de bir otele düzenlenen terörist saldırı sonucu hayatını kaybeden filmin yönetmeni **Mustafa Akkad**, 1976'da kendisiyle yapılan bir röportaj'da filmi çekme amacını şöyle açıklamıştı: **"Film, benim için özel bir yeri olduğundan hazırladım. Normal bir film olarak, hikâyesi, şaşırtıcı noktaları, hüznü vardı. Bütün bunların üzerinde sanırım kişisel bir şey olarak, batıda yaşayan bir Müslüman olmam sebebiyle İslam hakkındaki gerçekleri duyurmanın görevim olduğunu düşündüm. 700 milyon(1976 yılına göre) inananı olan bir dinin bu kadar az tanınıyor olması beni çok şaşırtmıştı. Bu hikâyeyle bir köprü kurup, batıya bir geçit açabileceğimi düşündüm."**

Filmin Çekiliş Serüveni

Bu konu hakkında Türkiye Gazetesinden Sayın M. Kurtbay Önür şunları yazmaktadır: Çağrı'nın vizyona girmesiyle yaptığı yankı, yıllar boyunca İslam ülkelerinin yanı sıra ABD ve Avrupa ülkelerinde olumlu tepkiler aldı. Çekimlerine **1974'te Fas çöllerinde** başlanan ve **Anthony Quinn, Irene Papas, Michael Ansara, Michael Forest** gibi popüler oyuncuların yer aldığı film, maddi imkânsızlıklardan dolayı duraklayınca, daha sonra Libya Lideri Muammer Kaddafi'nin davetiyle film ekibi **Libya'ya** taşındı. Burada zor şartlarda gerçekleştirilen filmin 600 kişiden oluşan ekibi ise aylarca çöldeki kerpiç evlerde konakladı. **Çekimleri bir yılı aşkın süren, 1976 yılına kadar da kurgu ve seslendirme çalışmaları yapılan "Çağrı"**, o yıl bütün dünya ile birlikte Türkiye'de de

gösterime girdi. Film müziğiyle dikkatleri üzerine çeken **Maurice Jarre**, filmografisine son olarak "**Çağrı**" ve "**Ömer Muhtar**" bestelerini ekleyerek meslek hayatına veda etti. Mustafa Akkad'ın ise mesleği, hayalleri ve hayatı Ürdün'de yapılan dehşet verici bir terör saldırısıyla son buldu."

Bu arada şunu da yeri gelmişken belirtelim. Çekildiği zamanın fısıltı gazeteleri- daha sonra da sağ basından bazı gazeteler- **Anthony Quinn**'in film sırasında rolünden etkilenerek İslam'ı seçtiğini işlediler bir müddet. Ne de olsa halk olarak böyle hülyalara çok rağbet ederiz. Çağrı'nın Quinn'e kazandırdığı bir şey varsa, o da, dibe vuran sanat hayatının yeniden yükselişe geçmesidir-ki, hatıralarında bunu açıkça itiraf etmektedir(Bkz. Tek Kişilik Tango- Epsilon Yayınları)

Ezher Onay Verdi mi?

Bilinenin aksine hayır cevabını veriyoruz. Araştırmacı yazar **Mustafa Özcan** bu konuda şöyle diyor: "**Ezher, Er Risale'nin (1976) senaryosuna muvafakat etse de, filme onay vermez.** Bununla birlikte 'İslâmî film' klasikleri içine girmiştir bile."

Film'deki Bazı Hatalar

Ezher'in onay vermemesinin sebebi, filmin ana temasında olmasa da, hadiselerin aktarımındaki bazı yanlışlıklar olsa gerek. Biraz siyer okuyan herkes bunları çok rahat görebilir. Biz gözümüze çarpan bazılarına değineceğiz. Bunu yaparken filmi kötülemiyoruz. Çünkü bu hatalar filmin genel akışına aykırı şeyler değil, bilgi hataları. Zaten yukarıda film hakkında kanaatimizi belirttik. Ama üzümü yerken sapını da yemek zorunda olmadığımız ve bize sorulan sorular üzerine buna kısaca değinme lüzumunu duyduk..

1-Hükümdarların İsimleri: Bu, çok kitaplarda da gözümüze çarpan bir yanlış. Davet mektupları gönderilirken "İran hükümdarı Kisra'ya, Mısır Patriği Mukavkıs'a..vs. deniyor. Hâlbuki **Mukavkıs** o sırada Mısır'ı yönetenler için denilen genel bir tanımlama idi ve mektupun gönderildiği Mukavkısın ismi **Cüreyc** idi. İranlılar da hükümdarlarına **Kisra** diyorlardı. Mektuba muhatap olan Kisra'nın ismi **Hüsrev Perviz** idi. Yine, Mukavkıslardan önce kadim Mısır krallarına **Firavun** denirdi. Bazı kimseler bunu da özel isim zannedip yanlışlara girebiliyorlar. Yeri geldiği için söyleyelim; o sıralar Habeş reislerine **Necaşi**, Bizans imparatorlarına **Kayser**, Türk hükümdarlarına **Yabgu** veya **Khan**(Kaan) denirdi.

2-Bilal-i Habeşi'nin Müslüman oluşu: Filmde anlatıldığı gibi, Kureyş ulularının huzurunda Huzeyfe(RA)'ın Bilal-i Habeşi hazretleri tarafından kırbaçlanmasının emredildiği ve Bilal'in bu emri yerine getirmediği gibi bir hadise sahih kaynaklarımızda geçmemektedir.

3-Hz. Hamza'nın Müslüman oluşu: Filmde, Hz. Hamza(RA)'nın, bir yürüyüş sonrası Müslümanların Kâbe'de müşriklerin saldırılarına uğradıkları sırada gelmesi ve Ebu Cehil'i hırpalaması anlatılıyor. Aslında hadise şöyledir: Peygamberimiz yakınlarına

İslâm'ı tebliğ etmiş olmasına rağmen, Hz. Hamza henüz Müslüman olmamıştı. Ebû Cehil'in Peygamberimize yaptığı bir hakaret sonucunda Müslüman olmuştur.

Peygamberimiz bir gün Safâ tepesinde iken Ebû Cehil ve arkadaşları onun yanına gelirler. Ebû Cehil Peygamberimize hakaret eder. Abdullah b. Cüdâ'nın câriyesi bu olayı görür ve av dönüşü Kabe'ye uğramayı âdet edinen Hz. Hamza'ya anlatır. Hz. Hamza, eve gitmeden Ebû Cehil'in yanına uğrayarak elindeki yayı Ebû Cehil'in kafasına çalar, başını yaralar ve hakaret eder. Bir gün sonra da Allah Rasûlünün yanına giderek (Bi'set'ten iki yol sonra) Müslüman olur.

4- **Abdullah bin Ubeyy bin Selul:** Film'de, münafıkların başı Abdullah bin Ubeyy bin Selul'un, Mekke'de, Hind'e "çağrısına katılacağım ben de" demesi hatalıdır. Çünkü daha Efendimiz(SAV) hicret etmemiştir ve bu zat, Müslüman olduğunu ancak **Bedir zaferinden sonra** açıklamış, sinsi faaliyetlerine bundan sonra başlamıştır(Bkz: Şibli Numani-Siret-ün Nebi-s:634)

5-**Efendimizin(SAV) hicretinin Haziran sıcağında olduğu:** Filmde "Haziran sıcağında" şeklinde bir ibare varsa da, bu da yanlıştır. Peygamberimizin (ASM) hicret esnasında Mekke'yi terk etmesinin 622 yılının **12 Eylül'ünü 13'üne bağlayan gece** olduğunu bize sağlam kaynaklarımız bildirmektedir(bkz: Şibli-age)

6-**Müslümanların kardeş olmaları:** Film'de, Nebvi buyruk üzerine ve Hz. Zeyd Bin Harise'nin tebliği üzerine Müslümanların birbirlerine kardeş olmalarının gelişigüzel şekilde gösterilmesi, herkesin hemen yanı başındaki ile kardeş olması yanlıştır. Zira Efendimiz(sav) iki kişiyi birbirine kardeş yaparken fıtratlarında uyum aramıştır. **Allame Şibli Numani** bu konuda şunları söylemektedir: "**Geniş ve derinden incelendiği zaman görülecektir ki kardeş yapılan kimseler arasında duygu ve karakter benzerliği göz önünde tutulmuştur.**"

7-**Bedir'de karşı karşıya gelenler:** Eskiden mübareze denilen savaş öncesi er dileme Bedir'de gerçekleşmiştir. Ama kaynakların dediğine göre, Utbe bin Rebia Allah Resulünün(SAV) amcaoğlu **Ubeyde bin Haris(RA) ile, kardeşi Şeybe Hz. Hamza ile ve oğlu Velid ise Hz. Ali** ile karşılaşmıştır. (Nedvi- Rahmet Peygamberi-s:184) Filmde ise Hz. Hamza Utbe ile, Şeybe ise Ubeyde ile mübareze ederken gösterilmiştir.

Bu konudaki rivayetleri incelediğimde, bu mübareze ile ilgili bir **ihtilaf** gördüm. Sayın Yusuf Karaca Bey ile **Mevlana Şibli'nin** Siret-ün Nebi'sinin Urduca aslına baktık. Orada, **filmdekine uygun** olarak Utbe Hz. Hamza ile, Şeybe Ubeyde ile karşılaştığı yazılı idi...

Safiyurrahman Mübarek el Furi de, Er Râhik-ul Mahtum adlı eserinde bizim 7. maddede gösterdiğimiz biçimde rivayeti verdikten sonra şu açıklamayı dipnotta düşmüş; "**İbn-i İshak'ın rivayeti** bu şekildedir. **İmam Ahmed ve Ebu Davud'un** rivayetine göre Ubeyde Velid ile, Ali Şeybe ile, Hz. Hamza Utbe ile karşılaşmıştı. (bkz.Mişkat-ül Mesabih:2/343)

8-Zülfikar Kılıcı: Filmde Zülfikar adlı meşhur kılıç Hz. Ali'nin elinde gösterilmiştir. Hâlbuki o gün kılıç kâfirlerin safında **Münebbih bin Haccac**'ın elinde idi. O Bedir günü **Safiyy**(kumandanlık hakkı) olarak Allah Resulünün(SAV) hissesine düştü. Efendimiz de(ASM) onu daha sonra, **Hendek muharebesinde** Amr bin Abdi Vedd'in karşısına çıkarken Haydar-ı Kerrar olan Hz. Ali'ye hediye ettiler.(Bak: Komutan Peygamber-Mahmud Şit Hattab-Bir Yayıncılık- İst- 1988)

Merhum **Tahir-ül Mevlevi** bey, Zülfikar'la ilgili bir başka yanılsa şöyle işaret etmektedir: "Ağzı iyi kessin diye girintili çıkıntılı yapılmış olduğundan, belkemiğindeki çıkıklara teşbih edilerek, Zülfikar diye şöhrat bulmuştu. Yoksa bu **resimlerde görüldüğü gibi ucu çatal değildi. Kamus tercümesinde tafsilatı vardır. O çatallık ne münasebetle uydurulmuş bilemiyorum.**"(Mesnevi Şerhi-Cilt: 2-s: 717-718)

9-Ümeyye'nin Ölmesi: Hz. Bilal'in eski efendisi Ümeyye Bin Halef'in ölmesi de filmdeki gibi gerçekleşmemiştir. Filmde atı üzerindeki Ümeyye'yi Bilal'in(RA) yere düşürmesi ve öldürmesi vardır. Hâlbuki Ümeyye, Bedir'de Abdurrahman bin Avf tarafından esir edilmişti. Yanında oğlu Ali de vardı. Onu gören Bilal hazretleri Ensar'a şöyle seslenmişti: "**Ey Ensar cemaati! İşte küfrün başı Ümeyye bin Halef! Bugün o kurtulursa, ben dayanamam.**" Bunun üzerine bir grub insan o yöne yöneldi. Önce oğlunu sonra Utbe'yi öldürdüler. Hatta esirinin üzerine abanan Abdurrahman hazretleri de hafif yaralar almaktan kurtulamadı(Buhari-Vekâlet-2)

10-Ebu Cehil'in Öldürülmesi: Film'de, Ebu Cehil'in bir mızrakla öldürülmesi sahnesi de gerçeği yansıtmamaktadır. O, kılıçlarla öldürülmüştür. Ona öldürücü darbeleri indiren üç kişi vardır: **Afra hatunun oğulları Muaz ve Muavviz ile ensardan Muaz Bin Amr bin Cemûh.** Savaş sonrası kafasını kesen ise, **Abdullah bin Mesud** hazretleri olmuştur.(Kıyas-ı Enbiya-Ahmed Cevdet Paşa)

11-Hind'in bir sözü: Ebu Süfyan'ın hanımı Hind'in Mekke fethi öncesi; "Vahşi de Müslüman oldu" demesi de yanlıştır. Zira o Mekke fethinden sonra Müslüman oldu.(İbn-i Kesir- El Bidâye ve'n Nihâye)

12-Ebu Süfyan'ın Müslüman olması: Ebu Süfyan'ın Mekke fethine ramak kala, Efendimizin huzurunda Müslüman olmasının anlatıldığı sahne de siyer ve hadis kitaplarında bu şekliyle yer almamaktadır. Film'de "tereddütlerim var" diyen Ebu Süfyan'a Hz. Halid bin Velid'in "kafanı kesersen hiç tereddütün kalmaz" demesi, Hz. Bilal'in Hz. Halid'e yumuşaklık tavsiyesi kitaplarda yoktur. Sahih-i Buhari'de "**Yakalandıktan hemen sonra Ebu Süfyan İslam'ı kabul etti**" denir. Ama **Taberi** ve diğerlerinde mesele şöyle anlatılır: "Hz. Peygamber(SAV): "Ebu Süfyan! Allah'tan başka hiçbir mâbudun olmadığına neden iman edemedin?" Ebu Süfyan: Eğer başka bir ilah olsaydı, bugün bizim işimize yarardı". Hz. Peygamber(SAV):"Allah'ın Peygamberi olduğumda şüphem mi var?" Ebu Süfyan:"Bunda birazcık tereddütüm var". Ebu Süfyan'ın bu tereddütleri Mekke günü gördüğü bazı hadiseler üzerine tamamen kalkmış ve kemaliyle Müslüman olmuştur.(Şibli. A.g.e)

Bu yazıya gelen yorumlar.

can pasli, 2019-01-08 15:10:13

taleal bedru ezgisinin hicrette değil bir başka savaşta söylendiği rivayetleri de var.

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

smanov, 2013-04-20 19:25:58

titiz incelemeniz için çok teşekkürler. aydınlandık

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

seyithan, 2012-03-07 10:49:20

çağrı filmini çok beğendim herkeze tavsiye edrim...

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

FATMA ZEHRA, 2011-04-26 07:39:21

S.A ARKADAŞLAR ER RİSALE FİLMİNİ ÇOK YERDE ARADIM AMA
BULAMIYIRUM....LÜTFEN YARDIMCI OLUN EN KISA ZAMANDA SATIN ALMAK
İSTİYORUM

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

zeynel, 2011-04-24 17:36:51

allahın resülü hz muhammed (s.a.v) efendimiz ve onun ashabını can-ı gönülden seviyoruz

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

zeynel, 2010-12-19 13:04:22

filimde önemli bir konu daha var.medineye hicret edildikten ve mescidi nebevi inşa edildikten sonra namaz vakitlerini bildirme hususunda hz hamzanın resulullah seni seçti ya bilal, sesin güzel kullan demesi ve hemen bilali habeshinin bir dama çıkıp ezan okumaya başlaması.bu sahnede gerçeği tam olarak yansıtmamaktadır.doğrusu şöyledir:hz ömer rüyasında elinde çan olan bir adam görmüş ve onu kendisine satmasını istemiştir.adam ise çanı ne yapacağını sormuş ve hz ömer namaz vakitlerini bildirmek için alacağını söylemesi üzerine adam ona ben sana daha hayırlı olanı söyleyeyim demiş ve ezan cümlelerini hz ömere söylemiştir.hz ömer bu rüyayı resulullah efendimize nakledince resulallah(s.a.v)rüya haktır. o kelimeleri bilale öğretin ezanı okusun şeklinde buyurmuştur.ve bilali habeshi kelimeleri öğrendikten sonra ezanı okumaya başlamıştır.

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

Nedim Şen, 2010-07-28 08:36:33

Bin barekallah bu izaha..Allah razı olsun.. Özellikle Tahirül Mevlevi'nin Zülfikar'la ilgili yazdığı bana çok enteresan geldi.

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

emir, 2010-04-02 10:22:29

salam

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

Enes Şahin, 2010-03-04 02:02:51

Çok harika bir yazı.Çok dikkatli..

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

mehmet gülpına, 2009-09-08 02:41:18

her şeyi ile mükemmel olmuş şimdi olsa yapamazlardı allah onlardan razı olsun

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

zeynel, 2008-08-08 14:53:41

selamün aleyküm hakkınızı helal edin ey din kardeşlerim tekrar rahatsız ediyorum. peygamberimiz efendimiz filmdeki gibi 3 değil 6 hükümdarı islama davet etmişlerdir. filmdeki 3 hükümdarın dışında habeş hükümdarı necaşi,gassan hükümdarı münzir bin haris bin ebi şimr ve yemame hükümdarı hevze bin ali de islama davet edilmişlerdir. ayrıca filmde abdullah bin übeyy haricinde münafıklara değinilmemiştir.ayrıca bir önceki yazımda hindin vahşiyle tanışması olaylarında efendisi onunla konuşurken yanına gidip onunla tanıştığı sevgili peygamberim adlı 8. ciltin 80-81-82-83-84 sayfalarında belirtiliyor.hindin vahşiyi evine çağırması ise yaşar kandemirin kabeden dünyaya adlı 20. cilt kitabında belirtiliyor.ayrıca bir önceki adı geçen 8. ciltte vahşinin bir kayanın arkasına saklanarak hz.hamzayı vurduğu anlatılıyor. ayrıca errisale ve çağrıda dikkat ettim.birinde iran imparatoru kisra diğer fimde ebu cehil rolünde, yine diğerinde ebu cehil rolündeki şahış bu defa iran imparatoru kisra rolünde ayrıca halid bin velid ve amr bin as dışında osman bin talhada müslüman olmuştur.benim hayatımda bazı sahneleri ağlayarak keşke peygamber efendimizin zamanında yaşıyor olsaydım diyerek seyrettiğim filmidir.yapımcıların eline sağlık eğer müslüman değilseler allah islamiyeti kendilerine nasip etmiştir inşaallah.herkesten allah razı olsun

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

zeynel, 2008-08-05 08:55:59

filmde bir hata daha var hind bir eğlencede kadının tepesinden mızrak geçiren vahşi ile tanışıyor.halbuki kimi kaynaklarda vahşiyi evine çağırığı kimi kaynaklarda ise efendisinin vahşiye sen en iyi mızrak atıcısın hamza benim amcamı öldürdü sende onu öldür gibi sözlerini duyduktan sonra yanına giderek hz hamzayı öldürmesini istediği belirtiliyor. ayrıca filmde kafirler uhud savaşında tepeyi terkeden okçulara direk hücum ediyorlar. tarihi kaynaklarda ise kafirlerin önce tepede kalan okçuları şehid ettikten sonra müslümanlara hücum ettiği belirtiliyor.ama olsun yönetmenlerin eline sağlık elbetteki hiç kimse filmi gerçeğiyle bire bir aynısını çekemez.

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

Yücel, 2008-03-22 11:01:29

Benim hayatımda seyrettiğim en mükemmel filmidir bu.Çok teşekkürler.

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

mustafa, 2007-10-30 11:36:23

selam tekrar duygularını paylaşan yokmu bu sitede...yazmayı unuttum..çağrıda bi hata daha var belirtmemişler...peygamberimiz hicret ederken evini saran kafirlerdi.ikrime ve arkadaşları değildi...ebu cehil ebu lehep ümeyye utbe şeybe velid gibi kafirler sarmışlardı..hatta efendimiz üzerlerine toprak atmış onlarda uyumuşlardır..o toprak kimin üzerine geldiise o kişi bedrde ölmüştür...sevgiler

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

mustafa, 2007-10-19 12:14:43

nefis bi dini film...ramazan aylarının unutulmaz filmi ..ben elrisaleyi tercih ederim...filmde okuduğum gibi hatalar var..ama bedrdeki dövüşler filmde doğru..hamza utbeyle velid ali ile şeybede ubeydeyle kavga etmiştir..orası doğru hata yok...hatta şeybe ubeydeyi yaralayıp vuracakken hamza yetişip şeybeyi gebertir.filmde kısa bi hendek savaşı sahneside olsaydı mükemmelden ötesi bi şey olacaktı...sonra anthoniye hamzayı sakalları bembeyaz..ilk başta boyattırılıp sonra ki sahnelerde beyazlaştırılışsaydı etkili olurdu..birde dikkat ettim bilali habeshi sakalsız normalde bilali habeshi sakallı değilmiydi? *hepsi bu kadar...

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

Cafer Himmetoğlu, 2008-01-29 23:09:20

Aslında bu iki filmdeki hatalar sadece bunlar değildir. Ancak filmlerin başında Rasûlullah'ın yüzünün gösterilmemesine gerekçe olarak onun davetine yer verildiğinin söylenmesi bizim bu hataları görmezden gelmemizi gerektiriyor. Yoksa başka hatalar da var. Örneğin, Yasir ailesinin İslâm'a girmesi filmlerdeki gibi değildir. Müşriklerin Müslümanları toplayarak işkence ettikleri bir hücreleri olduğuna dair bir bilğimiz yoktur.

Hendek savaşına filmlerde hiç değinilmemiştir. İşlâm ordusu Mekke fethinde şehre dört koldan girmesine rağmen filmlerde üç koldan giriş gösterilmiştir. Hz. Hamza karşısından atılan bir mızrakla değil arkasından atılan bir mızrakla şehid edilmiştir. Medine'ye hicret sırasında Peygamberimize kılavuzluk yapan kişi Müşlüman gibi gösterilmiştir oysa henüz müşrikti. Hicrette Peygamberimizin kafilesi üç kişi değil dört kişi idi. Biri de Amir b. Fuheyre idi. Velhasıl daha sayamayacağımız kadar çok hatalar var. Ancak bunlar gilmin vermek istediği mesajı görmemize engel olmamalıdır. Zaten öyle olduğu için de pek kimse hatalar üzerinde durmaz

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

ibrahim, 2007-08-09 12:46:45

bu filmi çok seviyorum en az 6 sefer izledim ve 10 ağustos 2007 yani yarın yine çıkıcak ve ben yine izliyeceğim

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

Esra, 2006-10-19 16:56:22

ağrı Filmini seyrederken daha dikkatli olucağım bundan sonra.

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

fethi yemen, 2006-05-13 14:11:11

ağrı filminin gerek sinema versiyonu gerekse de çizgi film versiyonunda yahudilere en ufak bir atıf yok.halbuki medine döneminde en fazla sorun çıkaranların başında yahudiler vardı.bu konunun "es" geçilmesini doğru bulmuyorum.hatta daha ileri gidersek bu filmlerde yahudi parmağının olduğunu söylemek bile mümkün.sahi neden hiç yahudilerden bahsedilmez bu filmlerde.biz müşlümanlar da en az hristiyanlar kadar,doğruları aktarmada,cesur davranabilmeliyiz.filmler gerekten çok güzel.ve bu güzellik doğruları hatırlamamıza sanki engel teşkil ediyor.ve filmi izleyince sanki o dönemle ilgili yeterince bilgi sahibi olduğumuzu düşünüyöruz.ve gerçeklere ulaşmamız güleşiıyor.bu konuda hassas olunması gerektiğini düşünüyörum.YAHUDİLERE DİKKAT!!! Ezher belki de bunun için onay vermemiştir?Olamaz mı? mümkün.

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

mehmet özkılı, 2006-05-11 12:18:40

film ile ilgili bilgilendirici ve yanlış yönlerini düzeltici yazınızdan dolayı teşekkürler. Bu yazının mümkünse basılı yayınlarda da yayınlanması iyi olur. Özellikle o filmlerin gösterileceği gün olursa daha faydalı olur.

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

üveys talha, 2006-05-08 15:17:20

Allah razı olsun, gerçekten de insan seyrettiği vakit acaba hakikaten olaylar aynen böyle mi gerçekleşmiş yoksa "film icabı" tabiri bu filmde de (bir belgesel tarzı olmasına rağmen) vukuu bulmuş mudur diye düşünmeden edemiyor. Ancak sanırım bu yaptığınız açıklamalar bir çoğumuzun en azından bilmeyenler açısından çok faydalı olmuştur.. Tekraren Allah Razı Olsun.. Dua ile..

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

Merve Konukçu, 2006-10-14 12:38:37

Çağrı filminin çokça gösterildiği bu ayda okunası bir yazı. teşekkürler

Bu yoruma katılıyor musunuz ?

RESULULLAH'IN HÂKİMİYET-İ MUTLAKASI

“Ben yaşadıkça Kur'an'ın bendesiyim. Ben Hz. Muhammed'in ayağının tozuyum. Biri benden bundan başkasını naklederse, Ondan da bizarım, o sözden de bizarım, şikâyetçiyim”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2006-10-24 13:44:22

"Ben yaşadıkça Kur'an'ın bendesiyim.
Ben Hz. Muhammed'in ayağının tozuyum.
Biri benden bundan başkasını naklederse,
Ondan da bizarım, o sözden de bizarım, şikâyetçiyim..." **H. Mevlana**

Hacimce küçük ama ihtiva ettiği analizler itibarıyla çok büyük olan "**Sünühat**" da "Kur'an'ın Hakimiyet-i Mutlakası" yazısında, Bediüzzaman hazretleri "İslam ümmetinin din ahkâmında gösterdiği **lakaydlık** ve **ihmalin** mühim bir sebebi olarak, zamanın geçmesi ile Kur'an'a şeffaf bir ayna olması gereken selefin eserlerinin "mukallitlerin hatası yüzünden paslanıp hicap" olmasını gösterir ve "**Müçtehidinin kitapları vesile gibi, cam gibi Kur'an'ı göstermeli, yoksa vekil, gölge olmamalı**" der.

Yani ona göre, bir İmam Gazali'nin eserlerine bakarken, bir mezhep imamının kitabını okurken, bir tefsiri mütalaa ederken "**Kur'an nasıl ders vermiş**" diye bakmak elzem..Nazarların devamlı Kitabullahı görmesi gerekiyor..

Aynı şekilde düşünersek şunları da söylemek doğru olsa gerek; Asırlardır vahdet-i İslamiyeyi temin edemememizin mühim bir sebebi, Peygamber (ASM)'e şeffaf bir cam olması gereken âlimler, kanaat önderleri ve meşayih'in **mana-yı harfi** olarak bilinip seilmeleri gerekirken, **mana-yı ismi** cihetiyle seilmeleri ve sonuç itibarıyla yine mukallitlerin hatası yüzünden İnsanlığın İftihar Tablosuna perde ve hicap olmalarıdır.

Bir şeye karşı duyulan ilgi, sevgi onun zatından dolayı olursa **mana-yı ismi**, bağlı bulunduğu kaynaktan dolayı olursa **mana-yı harfi** cihetiyle sevgi ve ilgi söz konusu olmuş olur.

Mesela bazı kimselerin Hz. Ali'ye karşı mana-yı ismi cihetiyle sevgisi onları baş aşağı düşürmüştür. Allah kabul etmeyen, Resulullah'ı inkâr eden, İslam'dan yüz çeviren birinin Hz. Ali sevgisi bağlamından koparılmış bir sevgidir ve "**sebeb-i hasarettir.**"

Ama bir de mana-yı harfî yönüyle Hz. Ali'yi ve evladını sevmeye gelince, yani onu Allah'ın muvahhid, muttaki, abid bir kulu, Nebi(SAV)'ın sünnetinin şaşmaz bir rehberi, İlim şehrinin kapısı, İslam celadetinin eşsiz bir kahramanı olarak sevmeye gelince, o dünyada ve ahirette hayır ve selametın bir kapısıdır.

Demek ki her şeyde olduğu gibi sevgide **ölçü** de çok mühim..Eskiden beri insanların imtihan olduğu bir husustur bu..Şimdi de çokça misalini görmek mümkün..Mesela birisi bir büyüğün halkasına giriyor, onun eserlerini okuyor, sohbetlerini dinliyor, verdiği evradu ezkarı uyguluyor. Ama bir de bakıyorsunuz ki, kişiyi Peygambere götürmesi gereken o zat bütün halleri, hareketleri, sözleri ile Nübüvvet semasının kamer-i müniri olan Efendiler Efendisi(SAV)'ne işaret edip dururken, o yolcu hedefe değil, parmağa bakıp bakıp duruyor..

Öyle olunca da o âlimden, üstaddan, önderden başka birini sevemiyor, kabul edemiyor, ehl-i iman kardeşleri ile geçinemiyor, hoşgörüsü kıt oluyor. Ve sonra da gurup taassubu ve niza çıkıyor..

Hâlbuki arkasından gittiğini söylediği zatlar "**usve-i hasene**(en güzel örnek) olan Aleyh-i ekmel-i tehaya(SAV)'nın ayak izleri demek olan sünnetini takip ederek o kemalatı elde etmişlerdir. Ve bu yol kıyamete kadar apaçık bir yoldur. **Hekim-ül Ümmeh Eşref Ali Tehanevi** hazretleri bunu ne güzel ifade ediyor; "Bilin ki, velayetin ölçü ve mihengi şudur; insan zühd ü takvada, ibadet ve tecerrütte ne kadar ilerlerse, **Allah Resulune(SAV) benzemesi** o nispette artar. Çünkü velayet, nübüvvet kaynağından sulanır, o membadan beslenir."

Demek ki büyüklere sevgimizin ölçüsü onların velayet-i Ahmediyeye(ASM) ayna olmaları yönüyledir. Sünnet ne bitmez tükenmez bir zemzem, bir ab-ı hayat ki asırlardır bitmeden, tükenmeden örnek insan yetiştiriyor..

Mesela kendisine büyük bir sevgi ve saygı duyduğumuz bir Allah dostu, Peygamber sevdalısı biliyorum. Bir âlimden bizzat dinlemiştim. O zatı bir ziyaretinde, yemek sofrasında, çok büyük âlimlerin dahi bilmediği veya uygulayamadığı bir sünneti dahi, oradakilerin ruhu duymadan uyguladığını ve **Yusuf İslam**'ın aynı zatı ziyaretinde duyulanarak "**Hocam, dikkat ettim, sizin her hareketiniz sünnet**" diyerek ağladığını anlatmıştı..

Evet, sünnet-i Ahmedi(ASM) ve şehrah-ı peygamberi bir insanı ne kadar güzelleştiriyor, mükemmelleştiriyor, farklılaştırıyor.. Aynı şeyleri Allah dostlarının hayatını okurken, menkıbelerini dinlerken hep hatırda tutmalı, sözü dönüp dolaştırıp buraya getirmeli diye düşünüyorum..

Son olarak sözü hitam-ı misk olarak **Bediüzzaman**'a bırakalım; "Şimdi, gel, üstünde döneceğimiz her asra birer birer bakacağız. **Bak, nasıl her asır, o şems-i hidâyetten aldıkları feyiz ile çiçek açmışlar**; Ebû Hanife, Şâfiî, Bâyezid-i Bistâmî, Şâh-ı Geylânî, Şâh-ı Nakşibend, İmâm-ı Gazâlî, İmâm-ı Rabbânî gibi milyonlar münevver meyveler veriyor."

EZBERLENECEK KISA HADİSLER

Mustafa Tezcan

2008-03-31 04:10:22

Size çok güzel bir gül demeti takdim ediyoruz. **Mustafa Tezcan** hocamızın hazırlayıp bize verdiği bu hadis demeti kısa zamanda ezberlenecek kırk hadisten oluşuyor..İnşallah söz ve sohbetlerimiz bu rayiha ile boyanır..

- 1-**Âfetü'l ilmi en nisyanü**: İlmin afeti unutmaktır.
- 2-**Ettuhuru şatru'l iman**: Temizlik imanın yarısıdır.
- 3-**A'kilhâ ve tevekkel**: (Deveyi) bağla ve tevekkül et.
- 4-**Sûmû tesihhû**: Oruç tutun, sıhhat bulun.
- 5-**Es-salâtü imâdü'd dini**: Namaz dinin direğidir.
- 6-**Talebü'l helali cihadün**: Helal peşinde koşmak cihaddır.
- 7-**El-kelimü't tayyibetü sadakatün**: Güzel söz sadakadır.
- 8-**El cennetü tahte zılâli's süyuf**: Cennet kılıçların gölgesi altındadır.
- 9-**El mecalisü bi'l emaneti**: Meclislerdeki sözler emanettir.
- 10-**Ed-dellü alel hayri kefailihi**: Hayra vesile olan yapan gibidir.
- 11-**El cennetü dâr-ül eshîya**: Cennet cömertler yurdudur.
- 12-**Es- savmü nısf us sabr**: Oruç sabrın yarısıdır.
- 13-**Es sabru nısf ul iman**: Sabır imanın yarısıdır.
- 14-**Et tebessümü sadakatun**: Tebessüm etmek sadakadır.
- 15-**Es sabru miftahul ferec**: Sabır, başarının anahtarıdır.
- 16-**Es sabru inde sadmetül ula**: Sabır, musi,betin ilk anındakidir.
- 17-**Efdalü'l ibadeti edvamuha**: İbadetin efdali devamlı olanıdır.
- 18-**El Kur'anü hüved deva**: Kur'an, sırf devadır.

- 19-**Men samete reca:** Dilini tutan kurtuldu.
- 20-**Re'sü'l hikmeti mehafetullah:** Hikmetin başı Allah korkudur.
- 21-**El idetü atiyyetün:** Vaad edilen verilmelidir.
- 22-**Ed duaü silahu'l mümin:** Dua müminin silahıdır.
- 23-**İsmah yusmah leke:** Müsamaha et ki sende göresin.
- 24-**Es salatü nur'ul mümin:** Namaz müminin nurudur.
- 25-**En nedametü tevbetün:** Pişmanlık tövbedir.
- 26-**El mescidü beytü külli takiyyin:** Mescid, takva sahiplerinin evidir.
- 27-**Ed dinü en nasiha:** Din nasihattir.
- 28-**Ed duaü hüvel ibadetü:** Dua ibadettir.
- 29-**El cümüatü haccü'l mesakin:** Cuma fakirlerin haccıdır.
- 30-**Hüsnü's suali nısfu'l ilim:** Güzel soru, ilmin yarısıdır.
- 31-**Es selamü kable'l kelam:** Önce selam, sonra kelam.
- 32-**İzâ gadibte fe'skut:** Öfkелendiğinde sus.
- 33-**Kesretü'd dahiki tumitül kalb:** Çok gülmek kalbi öldürür.
- 34-**Es savmu cünnetün:** Oruç kalkandır.
- 35-**Es subhatü temneu'r rızk:** Sabah uykusu, rızka engeldir.
- 36-**El hamrü ummü'l habais:** İçki, kötülüklerin anasıdır.
- 37-**Zina'l uyûni en nazaru:** gözlerin zinası bakmaktır.
- 38-**El kanâatü mâlün la yenfedü:** Kanaat bitmez bir sermayedir.
- 39-**El hayaü minel iman:** Hayâ(utanma duygusu) imandandır.
- 40-**El mer'ü ala dini halilihi:** Kişi, arkadaşının dini üzeredir.

KAYNAK:

Şihab-ül Ahbar tercümesi(Prof. Dr. Ali Yardım)-Damla Yayınevi

“ Delail-in Nur, Resul-u Ekrem Efendimiz’e ümmetin büyüklerinin okuduğu salatu selamları derleyen bir eserdir. Tertipleyen, Üstad Bediüzzaman Said Nursi’dir. Büyük Cevşen’in içine konulan bu kıymetli eser hakkında, muhterem İsmâ ”

Delail-in Nur, Resul-u Ekrem Efendimiz’e ümmetin büyüklerinin okuduğu salatu selamları derleyen bir eserdir. Tertipleyen, **Üstad Bediüzzaman Said Nursi’dir**. Büyük Cevşen’in içine konulan bu kıymetli eser hakkında, muhterem **İsmail Çetin Hocaefendi** “Ahlaki Reçeteler” adlı eserinde “**Üstad Bediüzzaman Delail’in Nur’da aktabın salâvatlarını cem etmiştir**” demektedir.

Biz de **Hayrat vakfının** bastırıldığı Cevşen-i Kebir’de yer alan, bu salâvatların kimlere ait ve kıymetlerinin ne derece olduğuna dair olan yazıyı sizinle paylaşmak arzu ettik. Cevaplar.org ailesine yeni katılan muhterem büyüğümüz **Ahmed Tahiri Bitlisli Bey** bahsi geçen yazıyı Latin harflerine çevirdi. Kendisine teşekkürlerimizi sunuyor, günlerinizin bu salâvatların bereketiyle bereketlenmesini diliyoruz. Saygılarımızla.
Cevaplar.org

Peygamberimiz aleyhissalatü vesselam efendimize salât ve selam etmenin faziletine dair ayet ve hadisler

***“Muhakkak ki Allah ve melekleri peygambere salât ederler. Ey iman edenler!(siz de)ona salât edin ve (ona)teslimiyetle selam verin.(Ahzab–56)**

*Kim bana bir salât ederse, Allah ona on salat eder ve kendisinden **on hata** silinir.
(Müsned-i Ahmed bin Hanbel cild:2 sh:102)

*Kim bana sabah on ve akşam on salat ederse kıyamet günü **şefaetim** ona ulaşır.(Kenzü’l Ummal cild:1 sh:49)

*İnsanların **kıyamet günü bana en yakını**, onların bana en çok salat edenidir.(Tirmizi cild:2 sh:354)

*Bana salat eden hiç bir Müslüman yoktur ki, bana salat ettiği müddetçe **melekler de ona salat etmesin**.(İbn-i Mace cild:1 sh:294)

*Bana salat edin, çünkü nerede olursanız olun sizin salatınız **bana ulaşır**.(Ebu Davud cild:2 sh:354)

*Bana selam veren hiç bir kimse yoktur ki ben **onun selamına cevap** verinceye Allah bana ruhumu iade etmesin.(Ahmed bin Hanbel cilt:2 sh:527)

*Yeryüzünde Allah’ın seyyah melekleri vardır, ümmetimin selamını bana **tebliğ** ederler.
(Nesai cild:2 sh:354)

*Hz. Ömer(ra) şöyle demiştir: “Muhakkak **dua** sema ile arz arasında durdurulmaktadır. Peygamberimize (sas) **salât etmedikçe** ondan bir şey yükselmez.(Tirmizi cild:2 sh:356)

Delail-in nur’da zikredilen salâvatların faziletleri

“Nebiy-i Zîşan’ın (sas)makam-ı Mahmud’u ilahi bir maide ve rabbani bir sofraya hükmündedir. Evet, tevzii edilen lütuflar, feyizler, nimetler o sofrada akıyor. Resul-u zîşan’a (sas) okunan salavat-ı şerifeler o sofraya edilen davete icabettir. **(Mesnevi-yi Nuriye)**

1.Salavat: Salavat-ı Münciye; Âlemce meşhur ve gayet mücerreb ve umum aktafların mergubu bir salavat-ı şerifedir.**(Salaten Tüncina** salavatı)

2.Salavat: Bu salavat-ı şerifenin **üç defası on bin salavat-ı şerife** kadar kıymetli ve bir rivayette **otuz bin salavat-ı şerife** kıymetinde olduğunu ehl-i hakikat ve keşf haber vermişler.

3.Salavat: Bu mübarek salavat-ı şerifenin **bir defa okunması otuz bin salavat-ı şerifeye** mukabil denilmiştir.

4.Salavat:Gavs-ı Azam Abdulkadir Geylani(ks) hazretlerinin pek çok ehl-i keşfin ittifakıyla **bin salavat-ı şerifeye** mukabil daimi viridi ve meşhur bir salavatıdır.

5.Salavat: Seyyid Ahmed Bedevi’nin(ks) binler salavat-ı şerife kıymetinde bir salavatıdır. Ve âlem-i manada Resul-u Ekrem(asm)’ın işaretleriyle **en yüksek bir salavat-ı şerife** olduğunu ehl-i keşf beyan etmişler.

6.Salavat:Aktab-ı Erbaa(dört büyük kutuplar)dan biri olan Seyyid İbrahim Dessuki’(ks)nin gayet meşhur ve **üç defası bin salavat-ı şerife** kadar kıymetli bir salavatıdır.

7.Salavat: Seyyid taifeteyn ünvanıyla meşhur-u âlem, gavs-ı ekmele ve Kutb-u Azam Cüneyd-i Bağdadi’nin (ks) ehl-i tahkikçe **bin salavat-ı şerife kıymetinde** olduğu beyan edilen uzun bir salavat-ı şerifenin hülâsasıdır.

8.Salavat: Salavat-ı meşyeşe namıyla meşhur ve **Şazeli tarikatının evrad-ı meşhuresinden**, müteaddid şerhleri bulunan gayet manidar **bin salavat-ı şerife kıymetinde** bir salavattır.

9.Salavat: Sıddık-ı ekber ahfadından **Muhammed Hanefi(ks)** namında bir kutb-u azamın **gayet azim ve kıymettar** bir salavat-ı şerifesidir.

10.Salavat: Maddi manevi şifa için gayet mücerreb bir ilac-ı manevi gayet kıymettar bir salavat-ı şerifedir.

11.Salavat: Münferice ve **nariye** namıyla meşhur çok kıymetli ve **vüsul-u matlub**(herhangi bir murad) için mücerreb bir salavat-ı şerifedir.(4444 defa okunur)
Not: Salat-ı Tefriciyye diye de bilinir.

12-13-14-15.Salavatlar: Gayet meşhur ve kısa ve kıymetli ve mütedavil salavat-ı şerifeleridir.

16.Salavat: Bu salavat-ı şerife kısalığıyla beraber **bin salavat-ı şerife** kadar kıymetli olduğu beyan edilmiştir.

17-18. Salavat: Bu salavat-ı şerife ve arkasındakiyle beraber **Eski Said'in Yeni Said'e (ks) inkılap edeceği zamanda** hatıra gelmiş. On üç senedir **halâvetini kaybetmediğinden ve usanç vermediğinden ve ondan sonra keşf edilecek esrar-ı Kur'aniye'ye işaret ettiğinden**, sair meşhur evliya salâvatları derecesinde olmasa da, bir cihette onlara benzer hükmünde olduğu zannıyla buraya yazıldı(**Said Nursi**)

***Ya vedud ya vedud ya vedud** ile başlayan salavatın altında yazılacak dua, aslında salavattan olmayıp Peygamber-i zîşan (sas)efendimiz Hazret-i Hasan ve Hazreti Hüseyin'e (ra) talim buyurmuşlar. İçinde İsm-i azam bulunması muhtemeldir. **Ahfad-ı resule (asm) talim olunan** dua budur.

19.Salavat: Şah-ı Nakşibendi(ks)hazretlerinin gayet nurlu ve nurani beş cümlesidir. Nur manasını ifade eden kıymetli bir salavattır.

20.Salavat: Bu salavat-ı şerife hem **Gavs-ı Azam'ın (ks)** hem **Şah-ı Nakşibendi'nin (ks)** her iki mübarek zatın (üstadın)**gayet camii ve gayet kıymetli** bir salavat-ı şerifeleridir.

21.Salavat: Bediüzzaman hazretlerinin(ks) yirmi bir adet mucizat-ı katiyye-i Ahmediyyeye (asm)işaret eden **gayet kıymetli ve şirin ve zevkli** bir salavatıdır.

22.Salavat: Gayet **zevkli ve canlı ve kibar-ı evliyaullahın mergubu**, Farisi bir salavat-ı şerifedir.

23.Salavat: Kibar-ı evliyaullah'ın merğubu ve **Bediüzzaman (ks)** hazretlerinin bir salavatıdır.

24.Salavat: Buseyri(ks) âlem-i manada **Kaside-i Bürde**'yi Resul-u Ekrem (asm)efendimize okuduğu zaman, gelecek salavat-ı şerifenin yarısını okumuş, yarısını hatırlayamamış olduğundan, Resul-u Ekrem (asm) Efendimiz (ala habibike hayril halki küllihim)diye salavat-ı şerifeyi tekmil etmiş. Gayet kıymetli bir salavat-ı şerifedir.

25.Salavat: İmam-ı Ali (ra)'ın Risale-i Nur-a işaret ettiği Kaside-i Celcelutiye-yi meşhuresinin ahirinde gayet kıymetli zikir ettiği bir salavat-ı şerifedir.

HADİSLERİN SAYICA FAZLALIĞI ÜZERİNE OLAN ŞÜPHEYE İLMİ BİR CEVAP

“20. asrın büyük muhakkiklerinden Hintli allame merhum Ebul Hasan en Nedvi'nin konuyla alakalı yazdıklarını sizlerle paylaşıyoruz. Şöyle diyor merhum Nedvi; “Halk arasında-yazar ve kültürüleri arasında bile-hadisın Hicri üçüncü asırd”

Ebul Hasan en Nedvi

.

2010-01-22 04:49:38

20. asrın büyük muhakkiklerinden Hintli allame merhum **Ebul Hasan en Nedvi**'nin konuyla alakalı yazdıklarını sizlerle paylaşıyoruz. Şöyle diyor merhum Nedvi; "Halk arasında-yazar ve kültürüleri arasında bile-**hadisin Hicri üçüncü asırda yazıyla tespit edildiği kanaati** yaygındır. Bazıları da ikinci asırda yazıldığını söylerler.

Bu hata iki sebepten ortaya çıkmıştır;

Birincisi: Tarihçilerin tümü sadece ikinci asırda hadis toplayanlardan bahsetmektedirler. Birinci asırda yazılan sahife ve mecmualardan bahsetmezler. Çünkü bu mecmua ve sahifelerin hepsi kaybolmuştur.(1)

Ancak şunu da belirtelim ki bu sahifeler kaybolmadan önce, birinci asırdan sonra yazılan hadis kitaplarına aktarılmıştır.

İkincisi: Muhaddisler hadislerin sayısını o kadar çok gösteriyorlar ki, birinci asırda yazılan bu küçük mecmualarda bu sayıların toplanması mümkün değildir. Hâlbuki **tekrarlar atılacak olursa** sahih hadislerin sayısı azalmaktadır.

Haydarabat Osmaniye Üniversitesi Din Bölümü eski başkanı **Munazır Ahsen Geylani** "**Tedvin-ül Hadis**" adlı muazzam eserinde bu konuya dikkatleri çekerken şöyle diyor;

"İnsan rivayet edilen hadislerin çokluğuna hayret edebilir. Deniliyor ki **Ahmed Bin Hanbel** yedi yüz binden fazla hadis ezberlemiştir. **Ebu Zer'a** için de aynı şey söylenmektedir. Yine **İmam Buhari**'nin zayıf hadislerden iki yüz bin ve sahih hadislerden iki yüz bin ezberlediği rivayet edilmektedir. Müslim'in de "**Kitabımı üç yüz bin hadisten topladım**" dediği rivayet edilmektedir.

Halk bir tarafa, âlimlerden çoğu bu sayının fazlalığının muhaddislerin önem verdiği tekrar ve şahitlerden ileri geldiğini bilmezler. Mesela "Ameller niyetlere göredir" hadisi yedi yüz yoldan rivayet edilmiştir.

Büyük hadis kitaplarından bu tekrar ve şahitler çıkartılacak olursa ortada az sayıda hadisler kaldığı görülecektir. **Buhari'nin Cami'üs- Sahih'inde tekrarsız hadislerin sayısı 2601'den fazla değildir. Müslim'in hadislerin sayısı ise ancak 4000'e ulaşmaktadır.**(2)

Böylece altı hadis kitabında, Ahmed'in Müsned'inde ve diğer hadis kitaplarındaki hadislerin sayısı 50.000'e ulaşmaktadır. Bunlardan bir kısmı sahih, bir kısmı illetli, bir kısmının üzerinde ittifak edilmiş, bir kısmının sıhhati hakkında ileri geri konuşulmuştur. Müsamahacı ve çemberi geniş tutanlardan sayılan **el Hâkim Ebu Abdullah**, birinci derecedeki hadislerin sayısının 10.000'e ulaşmadığını söylemektedir.

Bu hadis servetinin büyük kısmı birinci asr ravilerin kalemleriyle tespit edilmiştir. Peygamber ve Sahabeler devrinde kitap ve hadislerde yazılan hadislerin sayısı 10.000'i geçmektedir. Ebu Hureyre, Abdullah bin Amr b. El As, Enes bin Malik, Cabir bin Abdullah, Ali ve İbn-i Abbas'ın sahife ve mecmuaları toplanacak olursa, denebilir ki tespit edilen sahih hadisler ve bu hadisleri toplayan Cami ve Müsnedlerin hadisleri, henüz Muvatta ve Altı Hadis Kitabı yazılmadan önce Peygamberler ve Sahabe Devrinde yazılmıştır."(3)

Kaynak

İslam Düşünce Hayatı-Ebul Hasan en Nedvi-terc: Said Şimşek-Dergâh Yayınları-İst-1977

Dipnotlar:

(1)-Müellifin bu ifadeleri yazdığı tarihten bir müddet sonra dünyaca ünlü Siyer otoritesi merhum **Prof. Dr. Muhammed Hamidullah**, sahabelerden Ebu Hureyre efendimizin talebesi Hemmam bin Münebbih'e dikte ettirdiği 140 hadisi muhtevi el yazma Sahifesine ulaşmış, bu el yazmasının karbon tahlilleri sonucu 1400 sene evvelisine ait olduğu ispatlanmış ve hadis ilmine büyük bir hizmette bulunulmuştur. Bu konuda merhum Hamidullah "**İslam Peygamberi**" adlı eserinde şunları yazmaktadır: "Ebû Hureyre'nin, Hemmâm ibn Münebbih adında genç bir öğrencisi vardı; onun dikkat edip yararlanması için Resulullah'la ilgili yaklaşık 140 anlatım seçip ayırdı. **Bize kadar ulaşmış olan onun bu derlemesi, yüzyıllar boyunca, hadis alanında bir el kitabı olarak kullanılmıştır. Bu elyazması derlemeyi basıp neşretme şerefi bana nasip olmuştur.**

Burada sıraladıklarımızın yanı sıra daha başka birçok örnek, Muhammed (AS) ile ilgili anlatımların ilk elden yapılıp yapılmadığı konusundaki her türlü kuşkuyu dağıtmaya yeterli olsa gerektir. Resulullah'ın sahabelerinin, hâtıralarını doğrudan doğruya kendi öğrencilerine yazdırdığı oldukça fazla sayıda vakaya da rastlamaktayız.

Resulullah (AS)'ın sahabelerinin bizzat kendilerinin kaleme almış olduğu ya da öğrencilerine dikte ettirdikleri bu hadis derlemeleri kuşaktan kuşağa aktarılmış ve daha sonraki yüzyıllarda büyük hadis koleksiyonlarıyla yavaş yavaş karışıp onlarla bütünleşmişlerdir. Belgelerin bu şekilde kesintisiz olarak aktarılması karşısında insanın

heyecan duymaması mümkün değildir. H. 58 yılında vefat eden **Ebû Hureyre**'nin, kendi talebesi **Hemmâm ibn Münebbih**'in (öl. H. 101) yararlanması amacıyla kaleme alınmış **Sahîfetu's-Sahîha** adlı hadis derlemesine yukarıda işaret etmiştik. Aynı şekilde Hemmâm'ın öğrencisi **Ma'mer ibn Râşid**'in (öl. H. 153) **Cami'** adlı eseri ile Ma'mer'in öğrencisi olan Abdu'r-Rezzâk'ın (öl. H. 211) **Musannef**'i de elimizde bulunmaktadır. **Ahmed ibn Hanbel**, Abdu'r-Rezzâk'ın öğrencisi ve aynı zamanda **İmâm Buhârî**'nin hocası idi. İbn Hanbel'in Müsned adlı büyük hadis kitabı uzun zamandan beri yayınlanmış bulunmaktadır.

Yine bugün, hepsi de Buhârî'nin hocası durumundaki el-Humeydî'nin, et-Tayâlisî'nin, İbn Mübârek'in, Ebu'l-Yemân'ın, İbn Râhûye'nin, İbn Ebi Şeybe'nin eserleri elimizde bulunmaktadır. **Bütün bu yayınlanan belgeler karşısında, kalkıp hâlâ Buhârî'nin, eserini meydana getirmek için kendi dönemine ait folklorik malzemeleri bir araya getirdiğini ya da önceki kaynaklara atfetmek suretiyle, kesintisiz isnat zincirleri halinde Resulullah (AS)'la ilgili anlatımların her birinden bizzat kendisinin hadis uydurduğunu söylemek çocuksu bir iddia olacaktır.** Gerçekten de, Ebû Hureyre'nin Sahîfe'sinden tutun da, önceki kaynakların da mutluluk verici bir biçimde ortaya çıkmasıyla doğruluk ve sıhhati kanıtlanmış olan **İmâm Buhârî'nin Sahîh'ine varıncaya dek, yukarıda belirttiğimiz bütün kaynaklarda, aynı bilgileri ve aynı ifadeleri hiç değişmemiş bir biçimde bulmaktayız."**

(2) Buhari ve Müslim hakkında son devirlerin hadis imamı allame **Şah Velîyullah Dehlevî** şu hükmü vermektedir: "**İki sahih kitaba gelince, hadislerin tümünün muttasıl merfu ve kesinlikle merfu olduğunda, yazarlarından bu yana da mütevatir olduklarında muhaddisler ittifak etmişlerdir. onları basit gören bidat sahibidir ve müminlerin yolundan ayrı bir yol tutmuştur.**(Huccetullah'il Baliga-C:1-s:106)

GAYBI TAŞLAYANLANLARA NEBEVİ BİR UYARI

“ Bu yazımızda, avam halkı bir tarafa bırakalım, dini konularda bilgili olan insanlarımızın ve cemaatlerimizin dahi sıklıkla içine düştüğü böyle bir duruma değinmek istiyoruz; Ölen bir insana cennette yer biçmek patavatsızlığı.. Hele o kişi İsla ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2011-02-18 00:58:55

Kehf Suresi 22. Ayetinde

رَجْمًا بِالْغَيْبِ

ifadesi geçer. Mealen "**gayba taş atmak**" demek olan bu tabiri, âlimlerimiz, bilgisi olmayan konularda fikirler yürütmek, özellikle de, "imtihan unsuru olarak duyu sahasına girmeyen alanlarla ilgili tahminler ve zanlarda bulunmak" olarak yorumlamışlardır.

Gayba taş atmak Kur'an'ın çirkin gördüğü bir husus ve edep dışı bir tavır olmasına karşın, özellikle seksen senedir toplumun sağlıklı dini bilgiler alması engellendiği için, genellikle içine yuvarlandığımız bir durumdur.

Bu yazımızda, avam halkı bir tarafa bırakalım, dini konularda bilgili olan insanlarımızın ve cemaatlerimizin dahi sıklıkla içine düştüğü böyle bir duruma değinmek istiyoruz; Ölen bir insana cennette yer biçmek patavatsızlığı.. Hele o kişi İslami hizmetleri ile tanınıyorsa "maşallah filan büyük zata kavuştu" "cenneti kazandı" vs. gibi İslami ölçülerle te'lif edilmeyecek sözlerin mebzulen ortaya saçıldığına çokça şahit oluyoruz maalesef.

Dinimizde, vefat eden bir müminin hayırla anılması, hakkında İlâhi Rahmetin umulması ve kötülük ve günahları hakkında dilin tutulması esastır. Ama şu da unutulmamalıdır ki, ölü artık -bize gayb olan- "**Berzah âlemine**" göçmüş, ameli ile baş başa kalmıştır. Biz, onun hakkında "kesin şuraya gitmiştir" deme yetkisine sahip değiliz. Bu konuda bize düşen böyle taşkınlıklara düşmemek ve "gaybı taşıyanlar" korosuna dâhil olmamaktır.

Bakınız son asrın büyük âlimlerinden merhum **Mevlana Eşref Ali Tehanevi** ne güzel bir ölçü veriyor; "Bir kimsenin delil olmadıkça, **sadece zanna dayanarak herhangi bir şahsın kesinlikle veli olduğunu söylemesi caiz değildir. Pek çok kimse buna dikkat etmez.** Elbette zannen bunun bir zararı yoktur. Hatta zannına açıklama yapması ve sebeplerini belirtmesi daha iyidir. Bir kimseye şeyh demek caizdir. Çünkü şeyhlik gözlenebilen bir durumdur. Şeyh ilk eğitim yolunu gösterir. Aksine velayet gaybi bir husustur. Ve bunun hakikatini ancak Allah bilir."

Rasulullah(Sallallahu aleyhi ve sellem) ashabını bu konuda ciddi olarak uyarmış ve bu tür davranışlara set çekmiştir. Biz bu konuda üç rivayeti naklederek konuyu hitama erdirmek istiyoruz. Buyurun asr-ı saadetten üç misal;

1-Osman b. Maz'un yıkanıp kefenlendikten sonra, Efendimiz(Sallallahu aleyhi ve sellem) onun yanına geldi. Bu sırada, hicretin ilk günlerinde Osman b. Maz'un'u misafir eden Ensar'ın hanımlarından Ümmü A'la ya da bizzat Osman'ın hanımı Havle binti Hakim şöyle dedi:

- Ey Eba Saib, cennet sana mübarek olsun, Allah'ın sana ikramda bulunduğuna şahadet ederim. Bu sözler Rasul-i Zîşan'ı (Sallallahu aleyhi ve sellem) rahatsız etti. Döndü ve sordu:

- Allah'ın ona ikramda bulunduğunu nereden biliyorsun?

-Ya Rasulallah, Allah ona merhamet etmez de kime eder? O senin dostun ve süvarin değil midir?

- Vallahi ben, onun hakkında ancak hayır ümit ediyorum. Ancak ben Allah Resûlü olduğum halde bana dahi nasıl muamele edileceğini bilmiyorum. "O, Allah ve Rasûlü'nü severdi" demeniz daha doğru olurdu" buyurdu. Bunun üzerine o hanım da "Vallahi bundan sonra kimseyi temize çıkarmam" demiştir.

2- Hz. Peygamber (Sallallahu aleyhi ve sellem) **Ka'b bin Ucre** hazretlerini bir ara görmez oldu. Ka'b'ın ne olduğunu sorunca hasta olduğunu söylediler. Bunun üzerine Ka'b'ın evine geldi, içeri girince şöyle dedi: 'Ey Ka'b! Müjde sana!' Ka'b'ın annesi, Hz. Peygamber'in bu sözü üzerine **'Ey Ka'b! Senin için cennet vardır'** dedi. Bunun üzerine Allah Rasulu(Sallallahu aleyhi ve sellem) **'Allah namına cennet satan kimdir?'** buyurdu. Ka'b "Annemdir ya Rasûlullah" dedi. Hz. Peygamber(Sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle ferman ettiler: **'Ey Ka'b'ın annesi! Sen ne biliyorsun, Ka'b fuzulî konuşmuş veya lüzumsuz şeylerden men etmemiş olabilir!'**

3-Peygamberimiz'in(Sallallahu aleyhi ve sellem) hizmetini gören Mid'am isminde zenci bir kölesi vardı. Onu Rifâa bin Zeyd el-Cüzâmî hediye etmişti. Efendimiz'in(Sallallahu aleyhi ve sellem) yükünü indirdiği sırada, nereden geldiği belli olmayan bir ok isabet edip ölümüne sebep oldu. Müslümanlar:

- Ey Mid'am! Cennet sana mübarek olsun! Ya Resulallah, hizmetçine şehitlik mübarek olsun! diyerek gıpta ve üzüntülerini ifade ettiklerinde Allah Resûlü(Sallallahu aleyhi ve sellem) :

"- Hayır, öyle değildir. Varlığım kudret elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki, Hayber günü ganimet malları paylaşılmadan önce aldığı bir kilim, şu anda onun üzerinde alev alev yanmaktadır!" buyurdu.

Bunu işiten Müslümanlar çok korktular. Bir adam Peygamberimize(Sallallahu aleyhi ve sellem) bir veya iki ayakkabı bağı getirdi:

- Ya Resulallah! Ben de ganimet malları bölüşülmeden ayakkabılarım için bu bağları almıştım, dedi. Peygamberimiz:

" - Sana da cehennem ateşinden bir veya iki bağ (yani bunlardan dolayı azap) var" buyurdu.

YAŞANTISINDA ALLAH RASULÜ

“Peygamber Efendimiz, uzuna yakın orta boylu, insanlar arasında hoş ve güzel sayılacak ölçüde irice başlı, bedeninin rengi kırmızımtırak nurânî beyaz idi. Burnunun iki kaşının birleştiği tarafı gayet itidal üzere yüksekçe, gözleri siyah, kaşları ”

2011-03-15 07:01:29

ALİ İHSAN ER

Peygamber Efendimiz, uzuna yakın orta boylu, insanlar arasında hoş ve güzel sayılacak ölçüde irice başlı, bedeninin rengi kırmızımtırak nurânî beyaz idi. Burnunun iki kaşının birleştiği tarafı gayet itidal üzere yüksekçe, gözleri siyah, kaşlarının arası az aralık, sakalı sıkça, omuzlarının arası genişçe, omuz başları geniş, elleri ayakları kalınca, saçları kumral olup, düz ile kıvrıkcık arasında idi.

Saç, sakal, diş ve göz bakımı başta olmak üzere beden temizliğine son derece önem verirdi. Bu sebeple uyuduğu yere misvak (bir çeşit diş fırçası), abdest suyu ve tarak konurdu.

Özellikle diş temizliğinde son derece duyarlı davranır, her abdest alışında dişlerini misvaklardı.

Efendimiz Hazretleri, yavaş yavaş konuşur, her sözün arasını ayırt ederdi, hatta dinleyen onu ezberleyebilirdi. Çok iyi anlaşılması gereken sözleri üçer defa tekrarlardı. Ayrıca, konuşurken muhatabının akıl ve anlayış seviyesini gözetirdi. Böylece, dinleyenler arasında konuyu anlamayan kalmazdı.

Sevgili Peygamberimiz başkalarını rahatsız edecek derecede ağır olmayan güzel kokular ikram edilince severek kullanır, reyhan çiçeği gibi güzel kokulu çiçekler ikram edilince de geri çevirmezdi.

Resûl-i Ekrem Efendimiz, başlangıç itibariyle sağ yanı üzere yatar ve dua yaparak uyurdu:

“Ya Rabbi! Beni, kullarını tekrar dirilteceğin günde azabından koru!”

“Allah’ım! Senin adınla uyur, senin adınla uyanırım.”

“Allah'a hamd olsun. Bizi yedirdi, içirdi, ihtiyaçlarımızı giderdi, evlerimize sığındırdı (huzura erdirdi). Nice yaratıklar vardır ki, istedikleri ölçüde yiyecek içecekleri ve akşam olunca barınacak meskenleri yoktur.”

Uykudan uyandığında ise söyle dua ederdi:

“Allah'a hamd olsun ki, bizi uyuttuktan sonra uyandırды, dönüş O'nadır.”

Peygamber Efendimiz, insanları rahatsız edecek aşırılıkta gülmezdi. Onun gülmesi tebessümdü, her tebessüm edişinde dişleri inci tanesi gibi görünürdü.

Sevgili Peygamberimiz, normal şartlarda vakarla, yavaş yavaş ve dikkatli bir şekilde yürürdü. Yürürken ayaklarını yere sürmez, sürüyerek gürültü çıkarmazdı. Bir zorunluluk yoksa yürüyüşünde acele etmezdi.

Diz üstü oturur, bağdaş kurar, bazen de uyluklarını karnına çekip ellerini dizlerinin üstüne bağlardı. Otururken sağ veya sol tarafına yastık koyup dayanırdı.

Sevgili Peygamberimiz, elbisesinin temiz ve tertipli olmasına önem verirdi. Giyiminde titizdi, dağınıklıktan hoşlanmazdı.

Bir elbisenin kumaş olarak sağlam kalma süresi ne ise o süreyi doğal süreci içinde tamamlardı.

Yeni bir elbise giydiğinde Allah'a hamd eder, bu yeni giysinin hayra vesile olmasını diler, elbisenin örttüğü organların şerrinden de O'na sığınırđı.

Estetiğe dikkat ederdi; alacalı, aşırı desenli ve göze batan çiğ renkte elbiseler giymekten kaçınırdı. Elbise ile övünmez, bu konuda savurganlık yapmazdı.

Özellikle konuklarını karşılarđen ve uğurlarken yeni ve güzel elbiselerini giyerdi.

Peygamber Efendimizin giyecekle ilgili tutumunu, *“temizlik, tertiplilik, estetiğı gözetme, kendine yakıştırma, sadelik ve ihtiyacı karşılama”* olarak özetleyebiliriz.

Bu sebeple gerektiğinde o, ibrişimden, yünden, pamuktan, hatta keçi kılından dokunmuş elbiseyi giyer ve tevazu göstererek, *“ben âciz bir kulum”* buyururdu.

Peygamber Efendimiz, günlük hayatta konuşurken, yürürken, oturup insanlarla sohbet ederken sevimliliğı ve güler yüzlülüğü ile dikkat çekerdi. Onu gören Müslümanlarda bir iç huzuru ve ona karşı derin bir sevgi sayğı oluşurdu.

Şanı büyük Peygamberimiz, özel hayatında ekonomik açıdan orta sınıf bir Medineli gibi yaşamaya özen gösterir, gücü daha fazlasına yettiğı zamanlarda bile sadelikten ayrılmaz, kendisine gelen hediyelerin çoğunu yoksullara ve

Suffe Okulu öğrencilerine aktarırdı.

Bununla beraber o, Müslümanlara meşru olduğunu (din kuralları açısından sakıncası olmadığını) göstermek ve beslenmenin önemini vurgulamak için çeşitli gıdalardan yemiştir. Meselâ tavuk eti, bazı kuş etleri, koyun etinden hazırlanmış kebab, kurutulmuş et (bir çeşit pastırma), süt, bal, peynir bunlardan bazılarıdır.

Yiyecekleri arasında zeytinyağı, sirke, kabak, tirit, kavrulmuş un ve helvaya da rastlıyoruz.

Her gün aynı gıdayı değil de mümkünse farklı gıdalar almayı tercih etmiş; yemeklere zaman zaman biber, zencefil, tarçın gibi baharat çeşitlerini serpmiştir.

Onun sofrasında daima baş köşede olan iki yiyecekten biri arpa ekmeği, diğeri de ise hurma idi. Şartlara göre bazen uzun süre bunlarla yetindiği olurdu.

Efendimiz Hazretleri, yemekten önce ellerini, yemekten sonra hem ellerini hem de ağzını yıkardı.

Yemeğe “besmele” ile başlar, bitirdiğinde “elhamdülillâh” derdi.

Sofrada bozulmamış herhangi bir yemek ya da ekmek artığının çöpe atılmasını uygun görmezdi. Yemek devam ederken müsaade almaksızın herkesten önce kalkılmasını doğru bulmazdı.

Karnını tıka-basa doldurmaz, herhangi bir yemeği beğenmemezlik etmezdi; arzu ederse yer, etmezse yemezdi.

Bal şerbetini ve nebiz denilen bir çeşit hurma ve üzüm kompostosunun tazesini severdi.

Sevgili Peygamberimiz sağlığı yerinde ve zamanı uygunsa davetlere katılırdı.

Aziz Peygamberimiz, örfte mevcut olan sedir, divan, yatak, yorgan, ihram, ibrik, leğen ve bunun gibi ev eşyası kullanır, ama en pahalısı olsun diye özel bir arzu beslemezdi.

O’nun bu alandaki prensibi de, “Sadelik, ihtiyacı giderme, tertiplilik ve temizlik” olarak sıralanabilir.

ALLAH RASULÜNÜN ŞEREFLENDİRDİĞİ BİR SADIK RÜYA

“İzmir’deyim. İzmir müftüsü Sayın Bay Akif Salı ile konuşuyordum. Bir aralık bana ihtida edenlere(İslam’ı seçenlere) ait defteri açtı ve gözleri yaşlı olduğu halde genç bir çocuğun resmini işaret ederek, “işte hakkıyla Müslüman olan genç” dedi ve ilave etti; “Bu genç Hıristiyan’dı. Ticaret mektebinde okuyordu ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2011-10-15 07:48:10

Merhum **Mehmet Oruç** Hocaefendi'nin **Ölümsüz Ufuklara** adlı eserinde, eski İzmir Müftülerinden merhum **Hasan Akif Salı** beyefendi'nin* naklettiği enteresan bir hadiseyle karşılaştım. Mehmet Oruç efendinin kaleminden aynen naklediyorum. **Salih Okur/cevaplar.org**

"İzmir'deyim. İzmir müftüsü Sayın Bay Akif Salı ile konuşuyordum. Bir aralık bana ihtida edenlere(İslam'ı seçenlere) ait defteri açtı ve gözleri yaşlı olduğu halde genç bir çocuğun resmini işaret ederek, "**işte hakkıyla Müslüman olan genç**" dedi ve ilave etti; "Bu genç Hıristiyan'dı. Ticaret mektebinde okuyordu. Bir gün bana müracaat ederek, rüyasında **Hz. Muhammed**'i(Sallallahu aleyhi ve sellem) gördüğünü, kendisini Müslüman olmaya davet ettiğini söyledi ve din-i İslam'ı kabul etmeye geldiğini bana bildirdi. İcap eden muameleyi yaptık, İslam oldu.

Aradan epeyce bir müddet geçmişti. Bu genç yine bir gün geldi. Gözleri yaşararak; "Müftü efendi, dün gece yine Hz. Muhammed'i(aleyhissalatu vesselam) rüyamda gördüm. Bana "**oğlum, seni artık yanıma alacağım**" buyurdu" diyerek, elimi öpüp gitti ve ertesi gün ruhunu teslim etti."

Dipnot

(*) Hasan Akif Efendi, 1944-1959 seneleri arasında İzmir Müftülüğü vazifesinde bulunmuştur.

Kaynak

Mehmet Oruç, **Ölümsüz Ufuklara**, s: 121, Güven Matbaası, Ankara-1955

ASHAB VE SELEF-İ SALİHİNİN PEYGAMBER SEVGİSİ

“ Eş-Şifâ bi Tarîf-i Hukuku'l-Mustafâ' sahibi Kadı İyaz der ki: Mâlik'ten rivayet olunur ki, ona Eyyub es-Sahtiyânî'yi sormuşlardı. “Kimden hadis rivayet ederseniz edin Eyyûb ondan daha sikadır. İki defa haccetti. Onu gözlemliyordum. Hiç konuşmuyordu. Ancak Nebî aleyhissalâtü vesselâm anıldığında öyle ağlardı ki, ona acırdım ”

Mehmet Akıncı

mehmed.akinci@gmail.com

2012-09-23 20:52:19

Eş-Şifâ bi Tarîf-i Hukuku'l-Mustafâ' sahibi **Kadı İyaz** der ki: Mâlik'ten rivayet olunur ki, ona **Eyyub es-Sahtiyânî**'yi sormuşlardı. "Kimden hadis rivayet ederseniz edin Eyyûb ondan daha sikadır. İki defa haccetti. Onu gözlemliyordum. Hiç konuşmuyordu. Ancak **Nebî aleyhissalâtü vesselâm anıldığında öyle ağlardı ki, ona acırdım.** Onun bu halini ve Nebî aleyhissalâtü vesselâm'a karşı duyduğu tazimi görünce ondan hadis rivayet ettim.(1)

Mus'ab bin Abdullah şöyle der: "Allah Resûlü anıldığı vakit **Mâlik** rahmetullahi aleyhin **başı önüne düşer, yüzünün rengi değişirdi.** Onun bu hali yanındakileri derinden üzerdi. Bir gün bu hususu ona açtılar. Cevaben onlara "**Benim gördüklerimi siz de görseydiniz benim bu halimi garipsemezsiniz.**" dedi.

Büyük muhaddislerden olan **Muhammed bin el-Münkedir** hakkında Malik rahmetullahi aleyh şöyle demiştir: "Hangi hadis hakkında ona sorsak, ağlardı. Onun bu haline acırdık."(2)

Hoş bir mizaç ve mütebessim bir çehreye sahip olan **Cafer bin Muhammed**'in yanında Allah Resûlü anıldığı vakit yüzünün rengi atardı. Abdest almadan hadis rivayet etmezdi. Bir süre onun yanına gidip geldim. Her defasında ya namaz kılıyor, ya sessizce duruyor ya oruç tutuyor ya da Kur'an okuyor olurdu. Boş konuşmazdı. Allah'tan korkan âbid ve âlim kimselerdendi.

Hasan Basri rahmetullahi aleyh hurma kütüğünün inlemesi ve ağlaması hadisini söyledikten sonra şöyle derdi: "**Ey Müslümanlar! Odun, Allah Resûlü ile tekrar karşılaşmayı arzuladığından yas tutuyor. Bu kadar arzulu olmaya siz daha layık değil misiniz?**"(3)

Abdurrahman bin el-Kasım, Nebî aleyhissalâtü vesselâm' dan bahsederken yüzünün kanı çekilirdi. Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve selem in heybetinden dili kururdu.

Âmir bin Abdullah bin Zübeyr'in yanına gider gelirdim. Yanında Nebî sallallahu aleyhi ve selem anıldığında gözlerindeki yaş kuruyana kadar ağlardı.

Zührî'yi gördüm. Kendisi çok cana yakın, çok sevecen birisidir. Ancak yanında Allah Resûlü aleyhisselatü vesselam anıldığında ne o seni tanır, ne de sen onu tanıyabilirsin.

Safvan bin Selîm'e de gelir giderdim. Çok ibadet eden çok gayretli biriydi. Nebî aleyhissalatü vesselâm anıldığında ağlamaya başladılar. İnsanlar yanından ayrılıp onu terk edene kadar sürekli ağlardı.(4)

Amr bin Meymûn şöyle der: Bir yıl kadar **İbn-i Mes'ud**(r.a)'un yanına gidip geldim. Bu süre zarfında onun "Allah Resûlü şöyle buyurur" dediğini duymadım. Bir gün bu söz ağzından çıkıverdi. Bundan dolayı öyle bir sıkıntı duydu ki, alnından terler damlamaya başladı. Sonra: "**İnşâallah tam böyle demiştir, ya da az bir değişiklik olabilir**" dedi. Sonra kendisine öfkesinden damarları şişti, yüzü karardı, gözleri yaşla doldu.(5)

Muâviye (r.a)'nin kulağına **Kâbis bin Rabîa**'nın Resûlullah aleyhisselatü vesselâm'a benzediği haberi ulaştı. Bir gün Kâbis bin Rabîa, Muâviye radiyallahu anh'ın yanına girince, Muâviye yerinden kalkıp Resûlullah aleyhisselatü vesselâm'a benzediği için onu karşıladı ve alnından öptü.

Bu yaşanmış hakikatlerden sonra sizden onların haliyle bizim halimizi karşılaştırmanızı istiyorum. Bizim sevgimizin tezahürü nasıl? Onların sevgisinin tezahürü nasıl? Bu sevgi iddiamız ne kadar doğru?

Bizim iç âlemimizin erişemediği şeyleri onlar içlerinde yaşatmışlardır. Gözlerimiz görüş açısının ötesine geçemezken, onlar gözleriyle daha ötelere uzanmışlardır.

İçimizde kararlılığını yitirmemiş, çalışmaktan usanmamış kimse yok mu? Sevgiyi bize özüyle, sözüyle, hareketleriyle tercüme edecek güvenilir biri yok mu? Yok mu meydandan ancak iki güzellikten biriyle dönecek yiğit?

Ey sevgi yolunun yolcuları! Asr-ı Saâdetle aramıza asırlar girdi. Fitneler kuvvet kazandı. Pek çoğumuz dünya metâna aldanarak asıl işinden geri kaldı. Her ne kadar iddia etsek de sevgiyi yitirdik. Görevlerimizi unuttuk. Birer hatıra gibi kalakaldılar. Sünnet-i Nebvî den bahsederiz, lâkin bu yoldan giden kimseyi, sözünde sadık olanı pek az kimse dışında göremeyiz.

... Kimileri Efendimiz aleyhisselatü vesselam'ın sireti ve sünnetinden habersiz, konuşurken **bilgelik ve kibarlık** takınmaya çalışıyor. Bazıları ise çeşitli iletişim araçlarıyla açıktan ya da üstü örtülü olarak Efendimiz aleyhisselatü vesselam'ın **sünnetine** saldırıyor. Hâlbuki Allah sübhanehû ve teâlâ: "Daha iyiyi daha kötü ile değiştirmek mi istiyorsunuz?"(6) buyurur.

Müslüman, Peygamber Efendimizi gayr-i müslimlerin de yakından bildiği zahir meziyetleriyle tâzim etmeli. Bu durumda, onlar da tıpkı bir müslümanın yaptığı gibi Efendimizin değerini itiraf etmek zorunda kalır.

Zahir meziyetleriyle Efendimize tâzimde bulunan Müslüman, O'nu iki kez seviyor demektir; O peygamber ve aynı zamanda kâmil bir insan olduğu için(7)

Soylu atlıların ardından koşuyorum,

Dertlerime çare bulurum umuduyla.

Geçip gittikten sonra onlara yetişebilirsem,

Bilseniz ne kadar kazançlı çıkarım.

Yetişemeyip arkalarında öylece kalakalırsam,

Bu, o soylular için dert değildir.

Yazan: Abdullah bin Salih el-Hudayrî

Mütercim: Mehmed Akıncı/cevaplar.org

Dipnotlar

1-Siyeri A'lamün Nübelâ: 6/24

2-Siyeri A'lamün Nübelâ: 6/17

3-Siyeri A'lamün Nübelâ: 4/570, Camiu Beyani l-ilmi ve fazlihi (İbn-i Abdi l-Berr): 572

4-Eş-Şifâ bi Tarifi Hukuk il-Mustafa (Kadı Iyaz): s: 598

5-A.g.e.: 2/599

6-Bakara:2: 61

7-Mecmuatü l-Abkariyyat, Abbas el-Akkad: s: 10

MÜMİNİ NEBİSİNDEN UZAKLAŞTIRAN TUTUM VE DAVRANIŞLAR-1

“ Konuya açıklık getirmek için sünnet-i mutahhara karşısındaki konumumuza bir göz atalım. Bazı kimselerin Resûlüllah aleyhisselâtu vesselâm ve O'nun sünnetine karşı sergilemekte olduğu kabalıkların açıklanmasında yeterli olacağını düşündüğüm bazı davranışlara değinelim. Böylece umulur ki Allah sübhânehû ve teâlâ, doğru işleyenin doğruluğunu artırır, kaba kimseyi efendileştirir, uzağı yakınlaştırır ve yüksekleri hedeflemeyi müyesser kılar. ”

Mehmet Akıncı

mehmed.akinci@gmail.com

2012-09-30 19:58:02

Konuya açıklık getirmek için sünnet-i mutahhara karşısındaki konumumuza bir göz atalım. Bazı kimselerin Resûlüllah aleyhisselâtu vesselâm ve O'nun sünnetine karşı sergilemekte olduğu kabalıkların açıklanmasında yeterli olacağını düşündüğüm bazı davranışlara değinelim. Böylece umulur ki Allah sübhânehû ve teâlâ, doğru işleyenin doğruluğunu artırır, kaba kimseyi efendileştirir, uzağı yakınlaştırır ve yüksekleri hedeflemeyi müyesser kılar.

1.Batında ve zahirde sünnetten uzaklaşılması:

Bu davranışların en başında iç âlemde sünnetten uzaklaşma gelir. Bu ise, ibadetlerin âdetlere dönüşmesi ve Allah sübhânehû ve teâlâ'dan ecir beklentisinin unutulmasıyla olur. Ya da Resûlüllah aleyhisselâtu vesselâm'ın yolundan ayrılıp onu tazim etmeyi bırakmakla, onun saf sevgisini kalpten çıkarmakla, sünnetleri araştırıp öğrenmemek yahut bilinen sünnetleri unutmakla ve onlara gerekli önemi göstermeyip hafife almakla olur.

Yine **zâhirde sünnetten uzaklaşmak da Nebî aleyhisselâtu vesselâm'a karşı gösterilen kabalıkların başında** gelir. Bu ise, bir kısmının yapılması vacip olan, bir kısmının yapılması mendûb olan zahirî sünnetleri terk etmekle olur. Misal olarak itikadî sünnetleri, bid'atlerden ve ehlinden uzak durmayı ya da yeme, giyinme, vakit namazlarının sünnetleri, vitir namazı, hac ve umre sünnetleri, oruç sünnetleri gibi sünnet-i müekkedeleri sayabiliriz. Öyle ki bazılarına göre 'sünnet' demek 'fazladan bir şey' demek haline gelmiştir. Böyle olmaktan Allah sübhânehû ve teâlâ'ya sığırız.

Allah sübhânehû ve teâlâ'ya yemin olsun ki, bir kimse sünnete hürmet etmeden, ona ihtimam göstermeden ve onu yaşamadan istikamet üzere olmaz. Her şeyden öte Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm: "Kim benim sünnetimden yüz çevirirse benden değildir."(1) buyurmuştur. Dahası O'nun bu hadis-i şerifi evlilik, et yeme ve benzeri emirlerle alakalıydı.

Übeyy bin Ka'b radiyallahu anh şöyle der: "Doğru yoldan, sünnetten ayrılmayın. Kim ki doğru yolda olup, sünnet üzere yaşar, Allah sübhânehû ve teâlâ anıldığında O'nun korkusuyla ürperirse, ağacın kuru yapraklarının dökülmesi gibi onun günahları dökülür. Kim ki doğru yolda olup, sünnet üzere yaşar ve yalnızken Allah sübhânehû ve teâlâ'yı anıp O'nun korkusuyla gözlerinden yaşlar boşanırsa, onun bedenine asla ateş dokunmaz. Bilinmeli ki, doğru yol ve sünnet üzere olan az bir şey bunların tersine olan çok şeyden daha hayırlıdır. O halde az olsun, çok olsun amellerinizin nebilerin yoluna, onların yaşam biçimine uygun olması için gayret gösterin."(2)

2.Sahih Hadislerin Reddi:

Bazı sahih hadislerin ilmi değer taşımayan bir sebeple inkâr edilmesi de Efendimiz aleyhisselâtü vesselâm'a karşı yapılan kabalıklar arasında sayılır. Bu önemsiz sebepler; inkâr edilen hadisin o kimselerin aklına yahut vâkıya uygun düşmemesi, onunla amel imkânının bulunmayışı olabilir. Bu kimselerin sahih hadislerden bazılarını kabule yanaşmamalarının sebebi kibirlerinden de kaynaklanabilir. Öyle ki sırf bu nedenle **sarih nasları te'vile** kalkışılır. Kimileri **âhâd oldukları için sahih hadisleri kabul etmezler. Hâlbuki şeraitin pek çok hükmü âhâd tarîkiyle gelmiştir.** Bazı kimseler ise **yalnızca Kur'an-ı Kerim'le amel edip diğer her şeyi terk ettikleri iddiasıyla böyle bir kabalığa cüret** eder. Halbuki Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm:"Sizden birini kendisine benim emir ve yasaklarımdan bir şey ulaşıp da, koltuğuna kurulup: 'Böyle bir şey duymadık, biz yalnızca kitapta olana tabi oluruz.' derken bulmayayım."(3) buyurmuştur. Her ne kadar bu kimseler yalnızca Kur'an-ı Kerim'de bulunan hükümlerle amel etmenin gerekliliğine inansalar da Allah sübhânehû ve teâlâ Kur'an'da Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm'ın getirdiği her bir şeyi kabul etmenin gerekliliğini: "**Peygamber size ne veriyse onu alın, size ne yasakladıysa ondan da sakının.**"(4) diyerek ifade buyurmuştur. Allah sübhânehû ve teâlâ, Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm'a itaat etmeyi Kur'an-ı Kerim'de **otuz üç yerde** zikretmiştir. Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm ise şöyle buyurur: "Dikkat edin! Bana Kur'an ve onun bir misli daha verilmiştir."(5)

Humeydî şöyle der: "**İmam Şafii** rahmetullahi aleyh'in yanındaydık. Ona bir adam gelip bir mesele sordu. İmam: "Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm bu meselede şöyle şöyle hüküm vermiştir." dedi. Adam: "Peki sen ne dersin?" diye sordu. İmam: "Sübhaneallah! Nereye geldiğini sanıyorsun? Havra? Kilise? Belimde bir kuşak görüyor musun? Sana: "Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm şöyle şöyle demiştir." diyorum. Sense "Sen ne dersin?" diyorsun."(6)

İmam Malik rahmetullahi aleyh şöyle demiştir: " Bize her ne zaman ağzı iyi laf yapan biri gelince, onun laflarıyla Cebrail'in Muhammed aleyhissalâtü vesselâm'a getirdiklerini bir kenara mı bırakacağız?"(7)

Yine **İmam Malik** rahmetullahi aleyh şöyle der: " Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm ve daha sonra onun halifeleri bir takım sünnetler ortaya koymuşlardır. Bu sünnetleri uygulamak Allah'ın kitabını tasdik, O'na tam manasıyla itaat ve O'nun dini hususunda kuvvet anlamına gelir. Kim bu sünnetlerle amel ederse doğru yolu bulur. Kim onlar vasıtasıyla yardım talep ederse yardıma erişir. Kimde bu sünnetlere muhalefet ederse müminlerin yolundan sapmış olur ve Allah sübhânehû ve teâlâ onun başına türlü türlü işler getirir."(8)

İbn-ül-Kayyim rahmetullahi aleyh şöyle der: "Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm'a karşı uyulması gereken edeplerden biri de onun sözlerini çelişkiliymiş gibi göstermemektir. Aksine onun sözleri sebebiyle diğer görüşlerde çelişki aranır. Onun açık ifadelerinin karşısına kıyas çıkarılamaz. Aksine onun ifadeleri karşısında kıyaslar heder edilir, bir kenara bırakılır. Her ne kadar sahipleri makul diye iddia etseler de bir takım hayaller neticesinde onun sözleri hakiki manalarından saptırılamaz. Evet. Bunlar hayal ürünüdür, haktan uzaktır. Kimseye yaranmak için O'nun getirdiklerini kabullenmede tereddüt edilemez. Tüm bunlar edepsizliktir, cüretkârlıktır."(9)

3.Yaşam biçiminden (sîret) ve uygulamalarından (sünnet) sapma:

Bilgi çağı diye nitelendirebileceğimiz bu çağda, **Efendimiz aleyhissalâtü vesselâm'a karşı gösterilen bir diğer kabalık, onun sîretini, sünnetini değil de; gerek liderlik ve siyasette, gerek düşünce ve felsefede, gerekse edebiyat ve etikte doğunun ve batının önderleri diye isimlendirilen şahısların sözlerini esas almada** kendini gösterir. Bu şahısların söylediklerinin Nebî aleyhissalâtü vesselâm'ın sözleriyle ve davranışlarıyla kıyaslanıp bu haliyle toplum önüne sunulması ise daha dehşet verici bir durumdur. Bu, toplumun alt kesimini Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm'ın sîretini ve sünnetini sorgulamaya ve yalnızca vahiyden ibaret olan "O (bildirdikleri) vahyedilenden başkası değildir."(10) söz ve uygulamalarında kuşku duymaya kadar götüren bir musibettir. Ne var ki bazı zihinler yalnızca gözleriyle görebildiklerini algılayabilmekte, yalnızca ânı kavrayabilmekte ve bununla övünmektedir. Diğer yandan Nebî aleyhissalâtü vesselâm'ın yaşayanlar ve daha dünyaya gelmeyenler, o an ve tüm zamanlar ve hatta hayat ve ölüm için sergilediği örnek hayatı unutmaktadırlar.

Nitekim Allah sübhânehû ve teâlâ, imandan önceki küfrü ölüm diye, imanı ise hayat diye isimlendirmiştir: "Ölü iken dirilttiğimiz ve kendisine insanlar arasında yürüyebileceği bir ışık verdiğimiz kimse..."(11)

Kardeşin İsa, bir ölüyü çağırdı da, ölü kalktı gitti.

Sen ise nesillere hayat verdin.

Efendimiz aleyhissalâtü vesselâm'ın sünneti, hiçbir delil ve açıklamaya ihtiyaç duymaksızın O'nun yüceliğinin ve hayatının ifadesi olarak var olagelmıştır ve var olamaya devam edecektir.

Artık ortalığın aydınlık olduğunu da ispatlamak gerekiyorsa,

Bu zihinlerde sağlam hiçbir şey kalmamış demektir.

Başkalarının söylediklerine ve yaptıklarına daha bir değer vermek de bu başlık altına girer. Peki, buna öncülük eden kim? Kişilikleri çürümeye yüz tutmuş kimselerle, yayın organlarında çalışan bir kesim ve daha siyasetin ve idarenin ne demek olduğunu bilmeyen bazı kendini bilmezler. Ne acı bir durum!

4.Nebi aleyhissalâtü vesselâm'dan söz ederken saygıya riayet edilmemesi:

Düşünen biri, sohbet ve toplantılarda Efendimiz aleyhissalâtü vesselâm'dan bahsederken sanki bir seyyahtan söz ediyormuşuz gibi, sanki bir şairin yaşamından bahsediyormuşuz gibi davranmamızdaki **manevi kabalığı** hemen fark eder. Çoğu zaman konuşurken edebe riayet edilmez, hadis söylerken saygı gözetilmez, nebevî heybet hissedilmez, nurâni havanın tadına varılmaz, konuşmalarda, hal ve hareketlerde laubalilikler görülür ve hürmet gösterilmez. **"Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın."**(12) İşte ilahî edep budur. İnsanların edep anlayışı nerede, İslam'ın öğretisi olan edep nerede?

Nitekim Allah sübhânehû ve teâlâ müfessirlerin de ifade ettiği gibi Efendimizi aleyhissalâtü vesselâm **'Ya Muhammed'** diye ismiyle çağıran bir guruba böyle yapmalarını yasaklamıştır. Böyle yapan kimse Efendimiz aleyhissalâtü vesselâm'ın şahsına has olan nübüvvet ve risalet şerefini ondan çekip almış olur. Tabii bu durum her zaman geçerli değildir. Ancak edep bunu gerektirir.

Abdurrahman bin Mehdî hadis rivayet ederken yanında bulunanlara sessiz olmalarını söylerdi. O zaman konuşmalar kesilir, kalemler oynatılmaz, kimse gülümsemez ve sanki başlarında kuş varmış gibi yerlerinden kalkmazlardı. Sanki namazda imiş gibi olurlardı. İçlerinden birinin tebessüm ettiğini yahut konuştuğunu görürse ayakkabılarını giyer ve oradan çıkar giderdi.(13)

Anlaşılan o, Hucurât sûresinin ilk üç ayetini Hammad bin Ziyad'ın yaptığı gibi bu manaya tevîl ediyordu.(14)

İmam Malik rahmetullahi aleyh Resûlullah aleyhissalâtü vesselâm'ın hadislerine karşı daha bir ta'zim gösterirdi. Fıkıh müzakeresi için nasılsa öyle otururdu. Hadis içinse önce boy abdesti alır, koku sürer, yeni elbiseler giyer, sarığını sarar, yerine huşu, hudû ve vakar içerisinde oturur, meclisi de hadîse taz'im için toplantı süresince kokulandırılırdı.(15)

Konunun önemine binaen müminlerin emiri **Hz. Ömer(r.a)** da, yaşamında gösterildiği gibi irtihalinden sonra da ona nasıl saygı gösterileceğini öğretmeye özen gösterirdi. Bu, Nebi aleyhissalâtü vesselâm'a bir **vefa borcudur. İmam Buhari** rahmetullahi aleyh es-Sâib bin Yezid'den şöyle rivayet eder: O şöyle dedi: "Mescitte uyuyordum. Bir adam bana doğru çakıl taşı attı. Bir de baktım Ömer bin el-Hattab. Bana: "Git, şu iki kişiyi bana getir." dedi. O kişiler geldikten sonra: "Kimsiniz?" ya da "Nerelisiniz?" diye sordu. "Taif'ifliyiz." dediler. Bunun üzerine Hz. Ömer: "Şayet buralı olsaydınız canınızı acıttırdım. Allah Reûlü aleyhissalâtü vesselâm'ın mescidinde yüksek sesle konuşulmaz." diye uyardı. (16)

5.Sünnete ittibâ edenlerden uzak durmak, haklarında ileri geri konuşup, onlarla alay etmek:

Sünnete hizmet edenlere kalbî ve amelî olarak eziyet etmek de

Efendimiz aleyhissalâtü vesselâm'a yapılan kabalıklar arasına girer. Bu, sünnete ve seleften bize ulaşan nakillere önem veren ve bunlarla amel eden kimselerden uzak durmak, onlar hakkında ileri geri konuşmak, onlarla alay etmek, onları hor görmek ve zahirde ve batında sünnete sıkı sıkıya tutundukları için onları tenkit edip ayıplamak şeklinde tezahür eder.

O erlerin hiçbir kusuru yoktur

Kılıçlarındaki savaş izlerinden başka.

Garipliği ve garip olanların halini düşündüğünüzde onların her zaman azınlıkta olduğunu görürsünüz. Bu durumu **İbn-ül-Kayyim** rahmetullahi aleyh ne güzel ifade etmiştir:

Daha acı gurbet var mıdır?

Düşmanın bizim hakkımızda verdiği gurbet kararından.

Yalnız düşmanı esir alan da bizleriz.

Bir daha vatanımıza dönüp

Teslim olur muyuz?

Sünnete ve seleften bize ulaşan nakillere sıkı sıkıya tutunan kimseler hakkında Resûlüllah aleyhissalâtü vesselâm şöyle buyurur: "Ümmetimden bir tâife düşmanlarına galip bir biçimde, onlara yardım etmekten geri duran ve onlara muhalefet edenlerden zarar görmeden ta ki Allah'ın emri gelene (kıyamete) kadar hak üzere olacaktır."(17)

Çulhalar seni seviyorum diye beni ayıplıyor,

Asıl bu şikâyetlerin ayıp olduğunu sen iyi bilirsin.

Cüneyd bin Muhammed şöyle der: "Allah'a giden yollar Resûlullah aleyhisselâtu vesselâm'ın izinden giden, O'nun sünnetine tabi olan, O'nun yolundan ayrılmayanların dışındaki kişilere kapalıdır. Bu kimselere ise hayır kapıları sonuna kadar açıktır. Nitekim Allah sübhânehû ve teâlâ şöyle buyurur: "Andolsun ki, Resulullah, sizin için, Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir."(18)

Sünneti ve onunla amel etmenin önemini idrak edemeyenlerin tek tasası ise ileri geri konuşup başkalarını ayıplamaktır. Ancak, birini kınamak, ancak kınayan kişiye zarar verir.

Parçalamak için bir kayayı boynuzlayan dağ keçisi gibi...

Mümkün mü ki parçalasın. Ancak kendi boynuzunu kırar.

Belki bu da insanlar arasında sünnetin yayılmasına hizmet edecektir.

Allah bir köşede kalmış hayrın duyulmasını irade edince,

Hasetçilerin diline o hayrı dolayverir.

-Devam edecek-

Dipnotlar

1-Buhari: 5063; Müslim: 1401

2-El-Hılye (Ebu Nuaym): 1/253; Telbisü İblis -İbn-i El-Cevzi: 16

3-Tirmizi: 2800, Ebu Davud: 4605

4-Haşr: 7

5-Ebu Davud: 4604

6-Siyeri A'lamün Nübelâ: 10/34, Hılyetü l-Evliya: 9/106

7-A.ge: 8/99, Şerefü Eshabi l-Hadis (el-Hatib el-Bağdadi): 5

8-Şerefü Eshabi l-Hadis (el-Hatib el-Bağdadi): 7

9-Medaricüs Salikin: 2/406

10-Necm: 4

11-El-Enam: 122

12-Hucurat: 2

13-Siyeri A'lamün Nübelâ: 9/201

14-Siyeri A'lamün Nübelâ: 7/460

15-Tezkiratü l-Huffaz (Zehebi): 1/196, Eş-Şifa (Kadı İyaz): 2/601

16-Buhari: 470

17-Buhari: 3641, Müslim: 1037

18-Ahzab: 21

Yazan: Abdullah bin Salih el-Hudayrî

Mütercim: Mehmed Akıncı/cevaplar.org

SULTAN İKİNCİ MAHMUD'UN AZ BİLİNEREN BİR NAAT'I

“ Şamdan eyledim ihdâya cür’et yâ Resûlallah Murâdım dergeh-i a’lâya hıdmet yâ Resûlallah ”

Adem Köpür

ademkopur@hotmail.com

2012-10-01 17:53:09

Osmanlı Devleti'nin otuzuncu padişahı olan **Sultan II. Mahmud**, hem devlet adamı, hem hattat, hem de edebiyatçıdır. 1808'de tahta geçmiş ve 31 sene padişahlık yapmıştır. II. Mahmud dönemi birçok yeniliğin yapıldığı dönemdir. Özellikle batılı birçok yenilik onun döneminde yapılmıştır. Askerî, sosyal ve ekonomik alanda köklü değişiklikler yapmıştır. Askeri alandaki en önemli yenilik, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıdır. Yeniçeriler 17. yüzyılın ikinci yarısından sonra sürekli bir ayaklanma hazırlığında olmuşlardır. Daha önce yapılan kaldırma çalışmaları başarısız olunca, II. Mahmud daha dikkatli bir yol izlemiştir. Nihayet Yeniçeri Ocağı 1826 yılında II. Mahmud tarafından feshedildi. Bunun yerine "**Asakir-i Mansure-i Muhammediye**" adıyla yeni bir ordu kuruldu. Bu olay tarihe "**Vaka-i Hayriye**" olarak geçmiştir.

Sosyal alanda, tercüme odası, ilk nüfus sayımı, posta teşkilatı, ilk gazete, Avrupa tarzı okulların açılması vb. yenilikler yapılmıştır.

Ekonomi alanda, yerli malın kullanılması, tımar sisteminin kaldırılması vb. yenilikler icra edilmiştir.(1)

Sultan II. Mahmud'un özellikle sosyal alanda yaptığı bu yenilikler bazı kesim tarafından tepkiye neden olmuştur. " Taassubu önlemek için resmi dairelere resmini astıran Sultan Mahmud, hem Avrupaî giyim kuşamı, hem dayatmacı reformları ve batılılaşma çabalarında izlediği yöntem nedeniyle halk arasında ' **Gavur Padişah**' olarak ün saldı. II. Mahmud bu hareketiyle, sadece Müslümanların padişahı olmadığını, sırtındaki mavi pelerini, siyah çizmeleri, başındaki sorguçlu ve püsküllü fesi ile Hristiyanların da dostu ve hükümdarı olduğu fikrini yaymak amacındaydı"(2)

Halk arasında gâvurluğuyla ün salan Sultan Mahmud, peygambere natlar yazan bir şairdir.

Nat, "bir şeyi medhederek anlatma, vasıflandırma. Hz. Muhammed'i övmek üzere yazılan şiirlere"(3) denir. Ayrıca, "bir kimsede bulunan şeyleri vasfetmek, onu tavsifte mübâlağa etmek, bir şeyi vasf eylemek, yani muttasıf olduğu sıfatını irâd ile nişan vermek"(4)

şeklinde de ifade edilebilir.

Nat, divan şiirinde bir **gelenek** haline gelmiştir. "Nat edebiyatımızda diğer peygamberlere, aşere-i mübeşşere, dört halife, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, Hz. Hamza, Hz. Abbas, Ebû Hanife, İmâm Şafîî, İmâm Mâlik, İmâm Ahmed, İmâm Buhârî, İmâm Müslim ve Şeyh İbni'l-Vefâ, Abdülkâdir Geylânî gibi tarikat büyükleri için de yazılmış olmakla birlikte, en meşhûr ve en yaygın mânası; Hz. Peygamber'i öven ve divân tertibinde tevhit ve münâcâtta sonra özel bir yeri olan şiirlerdir"(5) "Daha çok kaside nazım şekliyle yazılır...Natın konusu Hz. Peygamber'in risâleti, mucizeleri, hicret olayı, din yolunda çektiği eziyetler vs. olabilir."(6)

Natlar Türk kültürüne o kadar işlemiş ki, kasidelerde, mesnevilerde, musikide, hatlarda vs. gibi eser ve alanlarda işlenmiştir. Divan şiirinde en meşhur nat şairleri **Fuzûlî, Nâbî, Şeyh Galib** vs. gibi şairlerdir. Fuzûlî'nin **Su Kasidesi** ismi ile özdeşleşmiş bir natır. Öyle ki Fuzûlî deyince Su kasidesi akla gelmektedir.

Sultan Mahmud'un bir birkaç tane natı vardır. İncelediğimiz bu nat pek bilinmemektedir. Aruzun mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün kalıbıyla yazılmıştır. Beş beyitten oluşmaktadır. **Adlî** mahlasıyla yazılmıştır. Adlî, "adalete mensup, adaletle alakalı, ilgili" (7) demektir. Bu mahlasla **üç şair padişah** şiir yazmıştır. Birisi **Fatih Sultan Mehmed Han**, birisi **III. Murad** diğeri ise ele aldığımız natın nâzımı II. Mahmud'dur. Nat, '**Ya Rasûlallah**' rediflidir. Ya Resûlallah redifiyle, Şeyh Galib, Yaman Dede, Hamdî vb. gibi birçok şair nat yazmışlardır.

"Cennet-mekân Sultân Mahmûd Hân-ı Sânî Hazretlerinin 1235 senesinde Ravza-i Mutahhara-i Hazret-i Risâlet-penâhiye takdîm eyledikleri murassa şamdan münâsebetiyle inşâd eyledikleri istimdâdkârâne ve mutazarriâne na't-ı şâhâneleri

Şamdan eyledim ihdâya cür'et yâ Resûlallah

Murâdım dergeh-i a'lâya hıdmet yâ Resûlallah

(Ya Resûlallah, cesaret edip şamdan hediye ettim, maksadım o yüce dergâhına hizmet etmektir.)

Sultan Mahmud, Ravza-i Mutahhara'ya yani Hz. Peygamber'in kabrinin bulunduğu yere bir şamdan hediye etmiştir. Birinci beyitte bunu dile getiriyor. Makamına bir şamdan hediye eyledim, bundaki maksadım ise senin yüce dergâhına hizmet etmektir.

Değildir ravzana şâyeste dest-âvîz-i nâ-çizim

Kabûlünle kıl ihsân u inâyet yâ Resûlallah

()

Kimim var hazretinden gayri hâlim eyleyim i'lâm

Cenâbındandır ihsân ü mürüvvet yâ Resûlallah

(Ya Resûlallah, senden başka halimi açacağım kimse yok, ihsan ve insanlık, güzellik senin yüceliğindendir)

Burada tam bir teslimiyet ve kabulle Peygamber'e yönelişi görüyoruz. Hem bir yüceltme isteği de var; "Ey Resûl, senden başka gidecek kimsem yok ki, kime derdimi açayım. Derdimi açsam da senden başka çare bulacak kimse olmaz. Çünkü sen ihsan, iyilik ve güzellik sahibi bir Zat'sın, ancak sen bana yardım edebilirsin. Onun derdimi sana söylüyorum."

Dahîlek sad el-emân dergâhına düşdüm

Terahhum kıl bana eyle şefâat yâ Resûlallah

(Ya Resûlallah, yüzlerce eyvah ile dergâhına geldim, sana yalvarıyorum, merhamet et bana, şefaata eyle.)

İnsan yaptığı her yanlış için pişmanlık duyar. Bu yanlışlar çoğaldıkça mahcupluk da artar. Sultan Mahmud, kendi içinde duyduğu bu pişmanlığını "**yüzlerce eyvahlar**" diyerek Peygamber'e yalvarmaktadır. Benim yüzlerce günahım var, bunlar için de mahcubum, ama senin merhametin, rahmetin bunlardan üstündür. Beni de affeyle.

Dü âlemde kıl istishâb Hân Mahmûd-ı Adlî'yi

Senindir evvel ü âhirde devlet yâ Resûlallah

(Ya Resûlallah, iki âlemde de adalet Mahmud Han'ı yanında bulundur. Başlangıç ve son da zenginlik, hüküm senindir.)

Son beyit diğer beyitlerin özüdür. Sultan Mahmud, sıraladığı isteklerini son beyitte öz halinde dile getiriyor. Adlî olan mahlasını da burada tevriyeli olarak kullanmıştır; hem adaletli hem de Adlî mahlası manasında çeviri yapılabilir. Burada Peygamber'den istediği şey iki âlemde de yanında olmasıdır; "Hem bu dünyada yanımda ol ki adaletli olayım, hem de ahirette yanımda ol ki emin olayım" der.

Dipnotlar

1-Daha geniş bilgi için: Bernard Levis, Modern Türkiyenin Doğuşu, Çev.Boğaç Babür Turna, Arkadaş Yayınevi, Ankara 2008; Hammer, Büyük Osmanlı Tarihi, c.9, haz. Mümin Çevik, İstanbul 2010; Osmanlı Padişahları 2, Türkiye Gazetesi yayınları, İstanbul 2006.

2-Necdet Hayta, Uğur Ünal, Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri(17. Yüzyıl Başlarından Yıkılışa Kadar), Gazi Kitabevi Yayınları, Ekim 2008, s.107

3-Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi, Ankara 2004.

4-Emine Yeniterzi, Divan Şiirinde Nat, Tdv yayınları, Ankara 1993.

5-Yeniterzi, s.1,2.

6-İskender Pala, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü,

7-Devellioğlu, a.g.e.

MÜMİNİ NEBİSİNDEN UZAKLAŞTIRAN TUTUM VE DAVRANIŞLAR-2

“ Mekânla ilgili sünnetlerin terk edilmesi:Pek çok kimsenin farkında olmadan yapı geldikleri kabalıklardan biri de mekânla ilgili sünnetlerin terk edilmesidir. Hayatımızda bunun örnekleri oldukça fazladır. Bazı kimseler her yıl hacca gider, senede birkaç kez umre yapar. Ancak bununla beraber, yıllar geçer de, Medine'ye ”

Mehmet Akıncı

mehmed.akinci@gmail.com

2012-10-14 21:52:20

Mekânla ilgili sünnetlerin terk edilmesi:

Pek çok kimsenin farkında olmadan yapı geldikleri kabalıklardan biri de mekânla ilgili sünnetlerin terk edilmesidir. Hayatımızda bunun örnekleri oldukça fazladır. Bazı kimseler her yıl hacca gider, senede birkaç kez umre yapar. Ancak bununla beraber, yıllar geçer de, Medine'ye uğramasının sayısı bir elin parmaklarını geçmez. Bazıları, Harem bölgede ikamet etmeyip belki ömründe bir kez mukaddes beldele gelenleri kınar. Hâlbuki bu kimseler Medine'ye gelir, vakitlerini ganimet bilip ibadetle meşgul olurlar. Elleri geçen

bu fırsatı değerlendirmede Arabistan'da yaşayan halktan daha hırslı davranırlar. Öyle ki, orada yaşayan halktan bazıları bu dışarıdan gelen ziyaretçilerin halini görüp onlar gibi buralara dışarıdan gelmeyi, orada oturmuyor olmayı arzular.

Bazı kimseler ise, bir takım menfaatine sandığı şeyleri kaçıracağı endişesiyle sünnetlere, vacibâta ihtimam göstermeksizin Medine'ye kısa bir ziyarette bulunur. Elbette ki böyle bir davranış sîret-i nebevîyi okumamak, sünnetin dışındaki şeylerle meşgul olup asıl yapılması gerekenleri unutmaktan kaynaklanır. Allah'a hamdler olsun ki, **Mekke hariç, insan hiçbir yerde bulamayacağı güveni, sıcaklığı, huzuru Medine'de bulur.**

Ey onun sevgisi! Her gece tutkumu arttır.

Ey teselli! Senin zamanın hac mevsimidir.

Seni anınca içim ürperir.

Yağmur damlasının serçeyi titretişi gibi.

Sana öylesine tutkunum ki,

Ateş koruna azıcık yaklaşısam, tutkumla koru yakar kül ederim.

Vahiyle hayat bulmuş, Cebrail, Mikail aleyhimesseleâm'ın dönüp dolaştığı, meleklerin inip çıktığı, bağ ve bahçelerinin zikirle dolup taşıdığı, toprağı beşerin Efendisi aleyhissalâtü vesselâm'ın mübarek bedenini örten, kendisinden Allah sübhânehû ve teâlâ'nın dininin ve Resûlüllah aleyhissalâtü vesselâm'ın sünnetinin yayıldığı, fazilet ve hayır menbai, burhanlar ve mucizeler tanığı, Efendiler efendisi aleyhissalâtü vesselâm'ın hayatını geçirdiği yerler itina gösterilmeye en layık olan mekânlardır. Bu mübarek beldeler gönüllerde yer edinmeli ve manevi hazzına varılmalıdır. **Elbette bu yerlerin ziyareti, ümmetin Nebisi aleyhissalâtü vesselâm'ı tazime ve onun sünnetine tabi olmaya götüren vesilelerin başında gelir.**

Mescid-i Nebvî'de namaz kılmak da Medine'deki sünnetlerdendir. Burada namaz kat kat ecirle mükafatlandırılacaktır. Nitekim Resûlüllah aleyhissalâtü vesselâm şöyle buyurur: **"Bu mescidimde kılınan namaz Mescid-i Haram hariç, diğer bütün yerlerde kılınan namazlardan bin kat daha üstündür."**(1)

Mekâna dair sünnetlerden biri de **Kuba Mescidi'**nde namaz kılmaktır. Üseyd bin Zuhayr'ın rivayetinde Resûlüllah aleyhissalâtü vesselâm şöyle buyurur: **"Kuba Mescidi'nde kılınan namaz, umre gibidir."**(2)

Aişe bint-i Sa'd bin Ebi Vakkas şöyle der: "Babamın şöyle dediğini duydum: **"Bana Kuba Mescidi'nde iki rekât namaz kılmam, Beyt-i l-Makdis'e iki defa uğramamdan daha sevimli gelir. İnsanlar Kuba Mescidi'nin faziletini bilselerdi onun için yollara dökülürlerdi."** Hafız İbn-i Hacer rahmetullahi aleyh, Fethul-Bari'de bu hadis hususunda "isnadı sahihtir." der.

Sa'd radiyallahu anh'ın bunu söylemekten kastı, Kuba Mescidi'ni ziyarete teşvik etmektir. Yoksa onun için sefere çıkmanın caiz olduğunu ifade etmek değildir. Çünkü Resûlullah aleyhisselâtu vesselâm şöyle buyurur: "**Üç mescid dışında yola çıkılmaz; benim bu mescidim, Mescid-i Haram ve Mescid-i Aksa.**"(3) "O'nun mescidine sefer mustahabtır."(4)

Unutulan sünnetlerden biri de **Ravza-yı Şerifte** namaz kılmaktır. Burası önem verilip kendisinden istifade edilmesi gereken Cennet bahçelerinden bir bahçedir. Çünkü burası, **rahmetin indiği mekanlardan** biridir.(5) Resûlullah aleyhisselâtu vesselâm şu sözleriyle bu ifade eder: "Evimle minberim arasında Cennet bahçelerinden bir bahçe bulunur. Minberim ise havuzun kıyısındadır."(6)

İbn-i Hacer rahmetullahi aleyh buradaki bahçeden ne kastedildiği hakkındaki farklı görüşleri zikrettikten sonra: Bu hadis-i şerif, bu mekânın diğer mekânlara üstünlüğünü ifade etmek için söylenmiştir."(7) der.

Nebi aleyhissalâtu vesselâm'ın, ve iki arkadaşının kabirlerini ziyaret etmek de **Medine-yi Münevvere'yi ziyaret etme** kapsamına girer.

Haram belde dışından gelenlerin Nebi aleyhissalâtu vesselâm'ın kabrini her ziyaret edişlerinde selam vermelerinin gerekip gerekmediği hususunda farklı görüşler vardır. Ancak ziyaretin, salât ve selam getirmenin şerefi hususunda müslümanlar arasında icma sabittir.

Yine diğer **sahabelerin kabr-i şeriflerini, şehidlerin kabirlerini Hz. Hamza rahmetullahi aleyh'in kabrini ziyaret etmek** de Medine'yi ziyaret etme mefhumu arasında değerlendirilmelidir. Çünkü Nebi aleyhissalâtu vesselâm onları ziyaret edip duada bulunuyordu. Ayrıca kabirleri ziyaret hususunda varid olan hadis umum ifade etmektedir. Ve yine onlara dua etmeli, onların faziletlerinin idrakinde olmalı, menkıbelerini, mücadelelerini anmalı, bununla hüznlenmeli, âhireti hatırlamalı. Umulur ki Allah sübhânehû ve teâlâ bu vesile ile nasıl ki onlara yardım etti ise, bu kimseye de dini hususunda yardım eder; onu da bu sahabelerle birlikte nebiler, sıddıklar, şehidler ve salih kimselerle beraber kılar. Ne güzel yoldaştır bu kimseler. Allah sübhânehû ve teâlâ yardımını bizden esirgemesin!(8)

Mekânla ilgili olan sünnetler yalnızca Medine'ye has değildir. Mekke'de Kâbe'den sayıldığı için "**Hıcr**" denilen kısımda, "**Makam- İbrahim**"ın ardında ya da kendisinde ibadet etmenin meşru olduğu diğer yerlerde namaz kılmak da bu sünnetlerden sayılır.

Nebi aleyhissalâtu vesselâm'ın hususiyetlerini ve mucizelerini tanımamak:

Nebi aleyhissalâtu vesselâm'a karşı yapılan ilmî ve edebî kabalıklardan biri de Allah sübhânehû ve teâlâ'nın ona has kıldığı bir takım hususiyetleri ve mucizeleri bilmemektir. İlimle meşgul olanların öncelikle bilmesi gereken şeyler bunlardır. Hasâis, şemâil, mucize ve kerâmet arasındaki farkı iyi kavramak gerekir.

Kerâmet; Allah sübhânehû ve teâlâ'nın yemek, su gibi bir şeyi bereketli kılması, yahut başkalarının güç yetiremeyeceği bir takım harikulade olayları bir kimsenin elinde gerçekleştirmesi şeklinde olur. Allah sübhânehû ve teâlâ kerametleri hiçbir kural ve kaideye dayanmaksızın bazı kullarına müyesser kılar.(9) Ancak bunlar zahirde ve batında sırat-ı müstakim üzere olan kimseler için gerçekleşir. Bazen diğer kimseler için de olabilir ancak bu sürekli değildir.

Mucizeler ise onlarla davalarını ispatlamaları için peygamberlere verilir. Bunlar sürekliidir. Harikulade olaylara da benzemez. **Hasâis**, Allah sübhânehû ve teâlâ'nın dört hanımdan fazlasını aynı anda nikâhı altında bulundurma ve Mekke haramı sınırları içinde çarpışma izni gibi Nebi aleyhissalâtü vesselâm'a has kıldığı bir takım hükümlerdir.

Şemail ise, Nebi aleyhissalâtü vesselâm'ın yaşamının merkezini teşkil eden affetme, bağışlama, acıma, güler yüzlülük gibi güzel ahlaklardır.(10)

Dipnotlar

1-Buhari: 119, Müslim: 1394

2-Tirmizi: 323, İbn-i Mace: 1414

3-Buhari: 1189, Müslim: 1397

4-Mecmûu l-Fetava (İbn-i Teymiyye): 1/234

5-Fethul-Bari: 4/125

6-Buhari: 1196, Müslim: 1391

7-Fethul-Bari: 11/580

8- Burada hatırlanılması gereken hususlardan biri de Şeyhu l-İslam İbn-i Teymiyye rahmetullahi aleyh'in şu açıklamasıdır: "Kabir ziyareti iki türdür: Şer'i ziyaret ve bidat olan ziyaret. Şer'i ziyarette maksad nasıl ki onlardan biri öldüğünde cenaze namazları kılınır ve onlar için dua edilirse; aynı şekilde ziyaret esnasında kabir ehline selam vermek ve onlara hayır duada bulunmaktır. İkincisi ise, kabir ehlini müşriklerin ve bidatçıların ziyareti gibi ziyaret edip onlara dua etmek, onlardan istekte bulunmakla olur. Ya da onların kabirlerinde yapılan duaların evlerde ve mescidlerde yapılan dualardan daha faziletli olduğuna inanmakla, onlar adına yemin ederek Allah sübhânehû ve teâlâ'dan bir istekte bulunmanın meşru olduğuna ve mutlaka kabul olunacağına inanmakla olur. Bu tür ziyaretler bidattir, dinen yasaktır. (el-Fetava: 1/236)

9-Bknz.: Mecmûu l-Fetava: 11/311, Şerhu Akideti l-Tahaviye: 2/746

10- Bknz.: el-Furkan Beyne Evliyai r-Rahman ve Evliyai ş-Şeytan (İbn-i Teymiyye): 95

LEVLAKE HADİSİ HAKKINDA TEREDDÜTLER VE İZAHİ

“ Soru: Kudsî hadis olarak bilinen: “Sen olmasaydın felekleri (âlemleri) yaratmazdım.”[1] sözü gerçekten de kudsî hadis midir, değilse niçin bu kadar çok kullanılmaktadır? Doğruluk payı varsa biz bu sözü nasıl anlamalıyız? ”

Vehbi Karakaş

vehbikarakas@hotmail.com

2013-01-22 13:48:02

Vehbi Karakaş? hocam?z

Soru: Kudsî hadis olarak bilinen: "Sen olmasaydın felekleri (âlemleri) yaratmazdım."[1] sözü gerçekten de kudsî hadis midir, değilse niçin bu kadar çok kullanılmaktadır? Doğruluk payı varsa biz bu sözü nasıl anlamalıyız?

Cevap: Bu söz, dipnotta da görüldüğü gibi **lafzı itibariyle tartışmalıdır**. [2] Bize göre ise hadis, her ne kadar lafzı itibariyle tartışmalı olsa da, **manası itibariyle** doğrudur. İzahı da şöyledir: İstanbul'daki Sultan Ahmet Camisi'ni bilmeyen yoktur. Bu camiyi yaptıran Sultan Ahmet: **"Ben bu camiyi beş vakit namazın yüzü suyu hürmetine yaptırdım; beş vakit namaz olmasaydı, ben bu camiyi yaptırmazdım."** dese, doğru söylemiş olmaz mı? Elbette doğru söylemiş olur.

Şimdi Sultan Ahmet Camisi'ni kaldırın, onun yerine **kâinat mabedini** koyun. Kubbesi ve tavanı gökyüzü, avizesi güneş, gece lambası ay, kandilleri yıldızlar, tabanı yeryüzü. Bu muhteşem caminin banisi, mimarı Allah. İmam ve hatibi, Hz. Muhammed (s.a.v), cemaati de insanlar, cinler, melekler, ruhaniler, bitkiler, hayvanlar, canlı-cansız her şeydir. Yüce Allah bu muhteşem caminin, özel olarak eğitip yetiştirdiği imam ve hatibi Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz hakkında: **"Habibim sen olmasaydın, (Senin o muhteşem namazın, o coşkun aşkın, o muhteşem zikrin, o mükemmel şükrün, Allah'a karşı sınırsız sevgin ve saygın olmasaydı) ben bu kâinat mabedini yapmaz ve yaratmazdım."** dese bunun neresi yanlış olur? Bunun akıl almaz hangi yönü vardır?

Peygamberimiz, **cismi itibariyle en son, ama ruhu ve nuru itibariyle en evveldir**. Efendimiz, kâinatın yaratılmasından önce Allah'ın ilminde vardı. Gaye her şeyden önce gelir. Onun içindir ki Sevgili Peygamberimiz, hem hilkat ağacının çekirdeği, hem de aynı ağacın en son ve en mükemmel meyvesidir.

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"Doğrusu bana, Allah'a teslim ve itaat edenlerin ilki olmam emredildi de ve "Sakin müşriklerden olma!" buyruldu."[3]

Alûsî, bu ayeti şöyle yorumluyor: Bana: "Müslüman olanların, nefsinin Rabbi'ne teslim edenlerin ilki "ol" denildi. Ben de oldum. Bu oluş, şu kâinatın yaratılmasından önce idi. Buna işaret, Resulullah'ın (s.a.v.) yaygın olan şu sözüdür: **"Ben peygamber iken, Adem daha su ile çamur arasında idi."**[4]

Hudu', inkıyad ve muhabbet meydanına düşen ilk ruh, Peygamberimizin (s.a.v.) ruhudur. O, vasıtasız nefsinin Mevlâsına teslim etmiştir. Peygamber kardeşlerinin hepsi, ancak Onun (s.a.v.) vasıtasıyla nefislerini teslim etmişlerdir.

Hiz. Peygamber (s.a.v.), bütün Nebi ve Resullere (a.s.) ruhlar âleminde peygamber gönderilmiştir. Onların hepsi O'nun ümmetidir. Onlar da şehâdet âleminde onun nâibleri ve vekilleridir.[5]

Her şey O'nun (s.a.v) yüzü suyu hürmetine yaratıldı. Bu âlemin yaratılmasının sebebi O olduğu gibi, ebedî saadet yurduna kavuşmamızın vesilesi de O'dur. Her şey ve herkes O'na borçludur.

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تُرَضُّونَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

القَوْمَ الْفَاسِقِينَ

"De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım ve akrabanız, ter dökerek kazandığınız mallar, kesada uğramasından endişe ettiğiniz ticaret, hoşunuza giden konutlar, size Allah'tan ve Resulü'nden, ve Allah yolunda cihad etmekten, daha önemli ve sevimli ise, o halde Allah emriyle başınıza bir belanın gelmesini bekleyiniz."[6] mealindeki ayeti ve Rasulullah Efendimiz'in (s.a.v): **"Beni, malınızdan, canınızdan ve çocuklarınızdan daha çok sevmedikçe mü'min olamazsınız."**[7] mealindeki hadisi, her şeyimizi Allah'a, sonra da O'nun şanlı elçisi Sevgili Peygamberimize borçlu olduğumuzu anlatması bakımından çok önemli delillerdir.

M.Akif, hem bu gerçeği ifade etme, hem de vefa borcunu ödeme adına bir itirafta bulunuyor:

Dünya neye sahipse Onun vergisidir hep/ Medyun Ona cemiyeti, medyun Ona ferdi

Medyundur O masuma bütün bir beşeriyet/ Ya Rab! Mahşerde bizi bu ikrar ile haşret.

Yunus da borcunu şu şekilde ödemeye çalışıyor:

Hak yarattı alemini aşkına Muhammed'in/ Ay ve günü yarattı şevkine Muhammedin,

Ol dedi, oldu alem, yazıldı levh-i kalem/ Okundu hatm-i kelim şanına Muhammed'in

"Kur'an'ın kölesi, seçilmiş Muhammed'in yolunun toprağıyım." diyen Mevlana da bir başka şekilde borcunu ödemeye çalışıyor. Asırların ötesinden bağırıp: **"Kavmin seni yurdundan çıkaracağı zaman keşke ömrüm vefa etseydi de sana yardımcı olsaydım"** diyen Varaka, asırların berisinden bağırıp: **"Ya Muhammed! Dinini, kitabını inceledim, ondan daha mükemmeli bulamadım, çağdaşın olamadığım için üzgünüm. Manevî huzurunda kemal-i hürmetle eğiliyorum."** diyen Alman Başbakanı Prens Bismark da bu sözleriyle ona olan borçlarını ilan ve itiraf etmişlerdir. Dağlar, taşlar, ağaçlar, hatta kuru kütükler Onun davetine icabet etmişler, Ona kavuşunca sevinmişler, sevincinden titremişler, Ondan ayrı düşünce de hüngür hüngür ağlamışlardır.

Dipnotlar

[1]el- Karî, Molla Aliyy, el- Esraru'l-Merfuafi'l-Ahbari'l- Mevdûa, tahk. Muhammed b. Lütfî es-Sabbağ, s.288, Beyrut 1986/ 1406

Molla Aliyyü'l-Kârî'nin adı geçen eserinde şu bilgileri görüyoruz: **Sağani** bu hadis için: "O mevzudur" demiş. **Molla Aliyyülkarî** ise, "Hülasa"da da böyle denildiğini ifade ettikten sonra manasının doğru olduğunu söylüyor. **Deylemî**'nin İbn-i Abbas'dan (r.a) merfu olarak rivayet ettiği şu hadisleri de rivayet etmeden edemiyor: "Bana Cebrail geldi. Ya Muhammed, Sen olmasaydın Cennet yaratılmazdı ve Sen olmasaydın Cehennem de yaratılmazdı." dedi. **İbn-i Asakir**'in rivayetinde de: "Sen olmasaydın dünya yaratılmazdı" denilmiştir. (Molla Aliyyülkarî, aynı yer, aynı sayfa)

[2]Aliyyü'l- Karî, a.g.e, s.288.

[3]En'am, 6 / 14

[4]Süyûtî, *el-Câmiu's-Sağîr*, s. 400 (6424 nolu hadis).

[5]Alûsî, VII, 140.

[6]Tevbe, 9/ 24

[7]es-Sabûnî Ali, Muh. Tef. İbn-i Kesir, III, s. 82

BİR HADİS MÜNKİRİNE CEVAP

“ Kur'an'ı anlatan hadis değil sünnetlerdir. Neden rasul hadis yazılımını yasaklamıştır? Cevabımız: *Bilindiği üzere, Resulullah'ın(aleyhissalatu vesselam) sünnetleri üç çeşittir: Kavli, fiili ve takriri sünnetler. Bütün bunları bize ulaştıran yegâne kaynak hadis kitaplarıdır. Bu hadis kaynakları olmasaydı, biz bu sünnetleri nereden öğrenecektik? ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2013-04-09 07:02:58

Bundan bir süre önce sitemizde değerli âlim Niyazi Beki Hocaefendi'nin bir makalesi yayınlanmıştı.

http://www.cevaplar.org/index.php?content_view=5171&ctgr_id=27

Hocamızın bu yazısına çok seviyesiz, nezaketsiz bir üslupla bir yorum gelmişti. Yorum yazan gerçek bir kişi miydi, yoksa sanal dünyada tanınmamak için uydurma bir ismin arkasına mı gizlenmişti meçhul? Başka bir meçhul niyeti, diğer bir meçhul de ilmi seviyesi idi.

Biz böyle yorumları hiç değerlendirmeye tabii tutmadan siliyoruz, ahmak'a verilecek en güzel cevabın sükût olduğunu bildiğimizden ve yorum yazanın kendisine değer verildiğini zannetmesine sebep olmamak için.

Yorumu silmeden önce Niyazi Beki Hocamızı bilgilendirmiştik, kendileri de yorumu kendilerine mail ile ulaştırmamızı istemişlerdi. Hocamız yoğunluk ve hastalığına rağmen, o şahsa değil, sünneti sarsma fitnesine kapılan, Oryantalizm 'in duhanından başı dönmüşlere kısa bir cevap yazdı. Sizlerle paylaşıyoruz.

Ama -tevazuu ile bizleri şaşırtan muhterem Hocaefendi'nin isteği rağmen- kısaca kendisinden bahsedeceğiz; Niyazi Beki, 1953'te Bingöl'ün Gözer köyünde doğdu. Özel hocalardan Arapça, Bedi, Beyan, Maânî, Akaid/Kelam, Fıkıh, Tefsir, Hadis, Mantık vb. İslâmi ilimleri okudu. Bingöl Lisesi ve Muş İmam-Hatip Lisesini bitirdikten sonra Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden 1984'te mezun oldu. Yüksek lisansını, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tefsir ve Hadis bölümü, Hadis Anabilim dalında yaptığı "**es-Sülemî ve Kitâbu'l-Erbâin li's-Sûfiyye**" adlı tez çalışmasıyla (1990) bitirdi. Doktora çalışmasını, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Bölümü Tefsir Anabilim Dalında yaptığı "**20. Asır Türkiye'sinde Tefsirde İşârâtü'l-i'caz Örneği**" adlı teziyle (1997) tamamladı.

Eğitim hayatı yanında, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olarak imam-hatiplik ve vaizlik görevlerinde bulundu. 1993'te Arapça okutmanı olarak Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesine girdi. 1998'de Arap Dili ve Belağatı Anabilim Dalı Başkanlığı görevine atandı. 2003-2004'te Amerika'da Hartford Seminary'de misafir öğretim üyesi olarak bulundu. 17 Ekim 2005'te emekli oldu.

Niyazi Hocaefendiye bir kere daha teşekkürlerimizi sunuyoruz. Saygılarımızla.

Cevaplar.org

1-Kur'an'ı anlatan hadis değil sünnetlerdir. Neden rasul hadis yazılığını yasaklamıştır?

Cevabımız:

*Bilindiği üzere, **Resulullah'ın(aleyhissalatu vesselam) sünnetleri üç çeşittir:** Kavli, fiili ve takrirî sünnetler. Bütün bunları bize ulaştıran **yegâne kaynak hadis kitaplarıdır**. Bu hadis kaynakları olmasaydı, biz bu sünnetleri nereden öğrenecektik?

***İslam ümmeti, namazın rekâtları ve başka detaylarını; hac farızasının detaylarını, zekâtın detaylarını 15 asırdan beri nereden öğrenerek uygulamıştır; hadis kitaplarından başka bir kaynak gösterebilir misiniz?** Bütün İslam ümmetinin ittifakla kabul ettiği beş vakit namazın şeklini Kur'an'dan öğrenebilme imkânımız var mı? Hadislerden başka buna bir kaynak gösterebilir misiniz?

*Hz. Peygamberin(aleyhissalatu vesselam) Kur'an'la karıştırabilirler diye ilk zamanlarda hadisin yazılmasını **geçici olarak yasakladığı gibi, sonradan buna izin verdiğine binlerce İslam kaynağı** şahitlik etmektedir.

*Sizin davanıza büyük bir delil olarak sunduğunuz şu "**hadislerin yazılmasının yasaklanması**" konusunu **nereden öğrendiniz? Acaba, hadis kaynaklarından başka bir kaynaktan mı öğrendiniz? Elbette bu mümkün değildir. Demek siz de kendi yanlışlarınızı bile savunurken hadis kaynaklarına başvurmak zorunda kalıyorsunuz**. Bu haliniz bile, sizin bu konuda lüzumsuz ve de dininizin zararına bir yol izlediğinizin kanıtıdır.

*Sünnet, asr-ı saâdetten bugüne Kur'ân-ı Kerim'in yanında İslam'ın ikinci temel kaynağı olarak kabul edilmiştir. Bu sünnetin bize intikalini sağlayan ise şüphesiz hadis kaynaklarıdır. Bütün İslam âlimlerinin Kur'an'dan sonra en büyük ve en sağlam İslam kaynağı olarak gördükleri Buhari'yi ve diğer büyük hadis âlimlerini yalanlamak ve Resulullah'a iftira ettiklerini söylemek cüretini gösterdiğinizin farkında mısınız? **İman şuuru, bu gibi hezeyanları kaldırmaz.**

2-Dört halife döneminde yasaklandığı için yazılmayan hadisler bize nakil yoluyla bu yüzden gelmemiş midir?

Cevabımız;

*Evvela hadislerin ancak nakil yoluyla bize gelmesini tuhaf görüyorsunuz. İnsan merak ediyor. **Acaba zat-ı âliniz –vahiy artık kesildiğine göre-hadis kaynakları dışında Resullah'ın (aleyhissalatu vesselam) sünnetini doğrudan ilhamla alabilir mi?** Yani Resulullah'ın(aleyhissalatu vesselam) sünneti, hadis kaynakları dışında hangi yolla bize kadar gelebilir?

*İkincisi, bu hadisin varlığı hadisleri devre dışı bırakma çabalarına manidar bir cevap teşkil etmektedir. Çünkü **eğer hadislerin yazılması gerçekten –kayıtsız ve kesin olarak-yasaklandıysa bu hadis nereden çıktı?** Bununla nasıl istidlal edilebilir, nasıl delil olarak kabul edilebilir?

*Üçüncüsü, Ebû Saîd el-Hudrî'den gelen "Benden [Kur'an'dan başka] bir şey yazmayınız! Kim benden Kur'an'dan başka bir şey yazmışsa onu imha etsin"(Müslim, Zühd,72) mealindeki hadis rivayeti tartışmalı bir rivayettir;

Başta Buhârî olmak üzere, bazı âlimlere göre bu hadis **mevkuftur**; Ebû Saîd'in bir beyanıdır(İbn Hacer, 1/208); dolayısıyla Peygamber'e yanlışlıkla atfedilmiştir. Fakat âlimlerin çoğunluğunun kanaati, bunun Rasûl-i Ekrem'den rivayet edilen bir hadis olduğu yönündedir.

Âlimler bu yasaklamayı ifade eden hadis rivayeti ile, hadislerin yazılmasına izin veren ve fiilen yazıldığını gösteren sahih hadis rivayetlerinin arasını bulmak için, yasak ve ruhsatın gerekçelerini şu birkaç ihtimale dayandırmışlardır:

Birincisi; yasak emri, Kur'an'ın nazil olduğu ilk döneme aittir. Yazmaya ruhsat ise, diğer zamanlar içindir.

İkincisi; yasak emri, Kur'an'la birebir aynı sahife ya da levha üzerine hiçbir şeyin yazılmamasını kastetmektedir. Çünkü satır aralarına veya kenarlara yazılacak kelime ve cümleler, insana Kur'ân-ı Kerîm'denmiş gibi bir hüküm verdirebilirdi. Ruhsat ise, Kur'an'la aynı sayfada yazılmama durumuyla ilgilidir.

Üçüncüsü; yasak, hadisleri ezberlemeden sadece yazıya dökenler içindir. O zaman hem yazı yazanlar az, hem doğru yazanlar nadir olduğu için hadisleri ezberlemeden sadece yazıyla kaydedenlerin yanlış yazacakları endişesiyle yasak konmuştur. Ruhsat ise, ezber ile yazmayı birlikte yapanlara yöneliktir.

Dördüncüsü, hikmeti ne olursa olsun, Hz. Peygamberin yasak emri önceki zamanlara aittir, daha sonra verilen ruhsatla yasak hükmü nesh edilmiş, ortadan kalkmıştır.

Aşağıdaki bilgiler asr-ı saadette hadislerin yazıldığının belgesidir:

-İslâmî kaynakların verdiği bilgiye göre, hadisleri Hz. Peygamber'den ilk duyup hıfzeden sahabe neslinin bir bir aradan çekildiğini ve yerlerine kendileri gibi sünneti bilen hafızların bırakılmadığını, ayrıca bid'atlerin de yayılmaya başladığını gören halîfe **Ömer**

b. Abdulaziz (ö.101/719), bütün vâli ve âlimlere mektup göndererek hadislerin yazıya geçirilmesini emretmiştir. Emrin gereğini ilk gerçekleştiren ünlü alim imam **Zührî** (ö.124/741) olmuştur(İbn Hacer, Fethu'l-Barî, 1/208).

-Burada altı çizilmesi gereken nokta şudur: Zührî'nin gerçekleştirdiği faaliyet –devlet eliyle yaptırılan-resmî tedvîndir; daha önceleri fertler bazında gayri resmî kitabet/hadisleri yazıyla kaydetme ve tedvin etme işi hep var ola gelmiştir. Amr b. el-'As'ın (ö.63/682) bin hadisi ihtiva eden **"es-Sahifetu's-sâdıka"**sı ile Hemmâm b. Münebbih'in (ö.101/719), hocası Ebû Hureyre'den aldığı hadisleri içeren 138 hadislik sahifesi bunlar arasında en meşhur olanlarıdır(bk. Çakan, İsmail Lütfü, Hadis Edebiyatı, s.12).

-Kaldı ki, Hz. Peygamber tarafından bizzat yazdırılmış olan bazı vesikalar, mektupların varlığı, yine –yukarıda iki örnek verildiği üzere-onun zamanında bazı sahabilerce yazılmış hadis sahifelerinin bulunduğu bu gün ilmî olarak ispatlanmış ve neşredilmiş bulunmaktadır (bk. M. Hamidullah, el-Vesaiku's-siyasiye; Çakan, a.g.y).

- Bin hadis ihtiva eden **"es-Sahifetu's-sâdıka"** sahibi Abdullah b. Amr b. As'ınanlattığı şu olay hadislerin yazıya geçirilmesine dair verilen izin bakımından manidardır:

"Resulullah'dan duyduğum her şeyi ezberlemek maksadıyla yazıyordum. Kureyş beni bundan nehyetti ve 'Resulullah(a.s.m) kızgınlık ve sükûnet hallerinde konuşan bir insan iken sen ondan duyduğun her şeyi nasıl yazarsın?' dediler. Bunun üzerine yazmaktan vazgeçtim. Sonra durumu Resulullah'a arzettim. Eliyle ağzına işaret ederek; **'Yaz, canım kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki buradan haktan başka bir şey çıkmaz'** buyurdu"(Ebu Davud, ilim, 3).

-Hz. Ebu Hureyre'nin şu ifadeleri de Hz. Peygamber zamanında hadislerin ezberlenmesi yanında yazıldığını da göstermektedir: "Resulullah'ın ashâbı içinde Abdullah b. Amr hariç, benden daha fazla hadis rivayet eden kimse yoktur, Abdullah yazar, ben yazmazdım"(Buharî, ilim, 39).

- Bu açıklamalardan da anlaşıldığı üzere, başlangıçta –hadisin yazılması ile ilgili- görülen bazı tereddütler neticede ortadan kalkmış ve hadislerin yazıya geçirilmesinin cevazına fikir birliği sağlanmıştır(İbn Salah, Ulumu'l-Hadis, s.161).

"Benim sözlerimi işitip, iyice belledikten sonra başkalarına ulaştıran kimselerin Allah yüzlerini ak etsin."(Ebu Davud, ilim, 10; Tirmizî, ilim, 7) mealin deki sahih hadisin ifadesinden anlaşıldığı gibi, Hz. Peygamber hadislerinin yazılmasını teşvik etmiştir.

-Hadislerin Hz. Peygamberin hayatında, özellikle dört halife devrinde bile yazılmadığına dair düşüncenin yanlışlığı izaha muhtaç olmayacak kadar açıktır. Yukarıda ifade edildiği gibi, hadisin yazılması Hz. Peygamberin hayatında başlamıştır.

Nitekim Buharî aşağıdaki hadisi **"Takyidu'l-ilm=ilmi yazıya geçirme"** başlığı altında vermiştir. "Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre;

Mekke'nin fethedildiği yıl Huzaa kabilesi, öldürülen bir adamlarına karşılık olarak Benî Leys kabilesinden bir adamı öldürdüler. Bu, Hz. Peygamber'e bildirilince o bineğine bindi ve şu konuşmayı yaptı:

"Allah Mekke'den öldürülmeyi (yahut fili) alıkoydu, onlara Allah'ın elçisini ve müminleri musallat etti. Dikkat edin! Mekke benden önce hiç kimseye helal kılınmamıştır, benden sonra da hiç kimseye helal kılınmamıştır. Dikkat edin! Mekke bana da yalnızca gündüzün bir anında helal kılınmıştır. Dikkat edin! İçinde bulunduğum şu anda Mekke haramdır. Onun dikenini kesilmez, ağacına balta vurulmaz. Yitiğini, -onun sahibini aramak maksadı dışında- kimse alamaz. Bir kimse Öldürüldüğünde (onun velisi) şu iki şeyden birini seçme hakkına sahiptir: Ya kendisine diyet ödenir, ya da öldürülenin yakınları kısas yaptırır."

Bunun üzerine Yemenli bir adam gelerek: Ey Allah'ın elçisi bunu (bu konuşmayı) benim için yazınız(yazdırınız)" dedi. Hz. Peygamber de "**Bunu falan kimse(Ebu Şah) için yazınız**" buyurdu.(Buharî, ilim, 112).

Bu sahih hadis rivayeti bizzat Hz. Peygamber tarafından hadislerin yazdırıldığının en açık delilidir.

3-Kur'an'ı Allaha hadisleri ve sünnetleri bize diye yorumlayacak kadar, İslam'ı ikiye ayırma zihniyetini nerden buldunuz? Hâlbuki (yürüyen Kur'an değil midir Rasul) Eğer böyle anlarsak sonuç iki din demek değil midir?

Cevabımız:

Öyle anlaşılıyor ki, **ön yargı körlüğü akıl gözünüzü göremez hale getirmiştir.** Kur'an'ın Allah'a, sünnet ve hadislerin bize ait olduğu saçmalığını nereden çıkarıyorsunuz? İslam âlimleri, İslam dininin iki temel kaynağı olduğunu söylüyorlar. Kur'an ve sünnet edile-i şer'iyenin başında gelen iki temel esastır. Bu gerçeği söylemek dini ikiye ayırmak manasına mı gelir?

-Daha önce de söylediğimiz gibi, hadislerin rivayetleri olmadan Sünneti öğrenmek mümkün müdür? Hadislerle sabit olan sünnet-i nebeviye dinin en az yarısından fazlasını teşkil etmektedir. **Hadisi inkâr etmek dinin yarısından fazlasını inkâr etmek anlamına gelir..** Allah akıl, fikir versin..!

4) Papazlarınızı ve hahamlarınızı rab kabul etmek nedir? Şayet sizin gibi anlarsak sonuç aynı yere çıkmaz mı ? (Onları) Apaçık deliller ve kitaplarla (gönderdik). Sana da zikri (Kur'an'ı) indirdik ki, insanlara kendileri için indirileni açıklayasın ve onlar da iyice düşünsünler, diye derken, Allah'ın ayetinde onlar da iyice düşünsünler diyor. Siz bunu yukarıda Bektaşî misali keserek, neden insanların imanı ile oynamaktasınız?

Cevabımız:

-Eğer siz hadislere inanmayı "papazları ve hahamları rab kabul etmekle" eşdeğer kabul ediyorsanız; sizin yeniden kendinizi gözden geçirmenizi tavsiye edebiliriz. Zira, sizin bu çarpık görüşünüze göre, bu işi bizzat tavsiye eden Kur'an'dır. Çünkü, Kur'an'da meal

olarak şu ayeti görüyoruz; "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Resulüne ve sizden olan ülü'l-emre de itaat edin. Eğer Allah'a ve âhirete iman ediyorsanız, hakkında ihtilâfa düştüğünüz meseleyi Allah'a ve Resulüne arz ediniz. Böyle yapmanız hem daha hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir."(Nisa, 4/59).

-İşlam alimlerine göre, bu ayette "itaat" kavramı Allah için kullanıldıktan sonra Hz. Peygamber için ayrıca vurgulanmış olması, Hz. Peygamberin Kur'an dışında –hadislerle bize aktarılan- sünnetine işarettir(bk. Taberi, Maverdi, Razi, İbn Kesir, Beyzavi, Nesefi; şevkani, İbn Aşur, Alusi, ilgili ayetin tefsiri)

-Bu ayette Allah ve Resulü yanında, yetki sahibi kimselere de itaat etme hususu açıkça emredilmektedir. Bu hakikat, İşlam ümmetinin ittifak ettiğı bir konudur.

-Eğer sizin bu çirkin ifadeden maksadınız, hadislerin bize aktardığı Hz. Peygamberin sünneti ise, bu ve benzeri birçok ayette Allah'a ve resulüne itaat etmemiz emredilmektedir. "Kim resûlullah'a itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Kim itaatten yüz çevirirse (aldırma!), zaten seni üzerlerine bekçi olarak göndermedik"(Nisa, 4/80) mealindeki ayette bu husus açıkça belirtilmiştir.

- "Evet, belgeler, mucizeler ve kitaplarla gönderdik onları. Sana da ey Resulüm bu zikri indirdik ki kendilerine indirileni insanlara açıklayasın. Umulur ki düşünüp anlarlar" (Nahl, 16/48) mealindeki ayetin son cümlesi olan "Umulur ki düşünüp anlarlar" mealindeki ifadeye yer verilmemesini Bektaşilikle yorumlamanız sizin **cehl-i mürekke** içindeki ön yargılı kimliğinizi ele vermektedir.

Zaten açıklamaktan maksat insanları düşünmeye sevk etmektir. Güya bu cümle, hadisleri ve sünneti bertaraf eden bir muhtevaya sahip olduğu için biz onu özellikle gizlemişizdir. Oysa insanları düşünmeye davet etmek, Hz. Peygamberin Kur'an'ı açıklamaktan ibaret olan sünnetini devre dışı bırakmıyor, aksine onu teyit ediyor ve manen diyor ki: "Ey insanlar! iyi düşünün; Kur'an'ı iyi anlayın; Hz. Peygamberin açıklamalarını iyi düşünün; Kur'an'ın bir tefsiri olan Resulullah'ın sünnetini iyi düşünün..."

Bu gerçeğı şu ayetten de dinleyebiliriz: "Peygamber size ne verirse onu alınız, o sizi neden men ederse onu terk ediniz. Allah'a karşı gelmekten sakınınız. Muhakkak ki Allah'ın cezası pek çetindir"(Haşir, 59/7).

5) Sonra Yahudi ve hahamların konumuna düşmez misiniz? Allah ile kandıranların şerrinden Allaha sığınırım.

Cevabımız:

Bu çirkin ithamı yapacak kadar alçalan birisine söylecek bir şeyimiz yoktur. Rasulullah'ın sünnetini ve bu sünneti bize ulaştıran sahih hadisleri savunan bir kimseye karşı bu hezeyanı savuranlar, aslında bu çirkin hezeyanlarıyla, başta dört mezhep imamları olmak üzere, milyonlarca İşlam alimini, asfiya ve evliya'yı da hedef etmiştir. Çünkü onların hepsi bizim gibi hadisleri canü gönülden kabul etmiş ve önemli bir kısmı bizzat kendileri hadis

rivayet zincirinde yer almışlardır. Bizim size kardeşçe bir tavsiyemiz var, bu yanlış yoldan kısa bir zamanda tövbe et ve Allah'ın sevdiği milyonlarca kulları yanında bizzat Hz. Peygamberin de senden şikayetçi olacağını bil ayl..!

SAİD HAVVA'DAN EFENDİMİZLE (aleyhissalatu vesselam) ALAKALI NOTLAR-1

“ Takdim Kıymetli ziyaretçilerimiz, Suriyeli meşhur âlim Said Havva merhum 'un(1935-1989) Peygamber Efendimizin Şahsiyeti etrafında kaleme aldığı Er Rasul adlı eserini okurken tuttuğum notları sizlerle paylaşmak istedim. Merhum Havva meselelere derinlemesine vukufu, geniş bakış açısı, düşünce ve idrak ufku, bilgisini pratiğe dökebilme becerisi ve veciz ifadeleri ile her eseriyle olduğu gibi bu eseriyle de bizi çok etkilemektedir. Allah kendisinden razı ve hoşnud olsun, Rahmetiyle muamelede bulunsun. İşte bu dev eserden tuttuğumuz notların ilk bölümü.. İstifadeye medar olması dileğiyle ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2013-04-30 06:30:49

Takdim

Kıymetli ziyaretçilerimiz, Suriyeli meşhur âlim Said Havva merhum 'un(1935-1989) Peygamber Efendimizin Şahsiyeti etrafında kaleme aldığı **Er Rasul** adlı eserini okurken tuttuğum notları sizlerle paylaşmak istedim. Merhum Havva meselelere derinlemesine vukufu, geniş bakış açısı, düşünce ve idrak ufku, bilgisini pratiğe dökebilme becerisi ve veciz ifadeleri ile her eseriyle olduğu gibi bu eseriyle de bizi çok etkilemektedir. Allah kendisinden razı ve hoşnud olsun, Rahmetiyle muamelede bulunsun. İşte bu dev eserden tuttuğumuz notların ilk bölümü.. İstifadeye medar olması dileğiyle. **Salih**

Okur/cevaplar.org

*İnsan, Rasulullah'ı(aleyhissalatu vesselam) görür görmez, **benzeri olmayan hayret verici güzelliğin, hudutsuz ve mutlak güvenliği telkin eden bir zatın önünde kendini görür.**"(s:15)

*Beşeriyet, tarih boyunca **teori** ile **uygulama**, **söz** ile **davranış**, **dava** ile **davet** arasında **uyumsuzluk** görmüş, her zaman **teori uygulamadan** daha büyük gösterilmiş, **söz davranıştan, dava hakikatten** daha çok revaç bulmuştur. Tarih bilen ve dünyadaki hadiselerin gidişine vakıf olan herkes bunu bilir. Ancak, peygamberlere inanan kimselerin durumları böyle değildir. Hele peygamberlerin durumu bunun tam tersidir. Çünkü Peygamberlerin hayatlarına ve yaşayışlarına baktığın zaman, **onların**

işleri ve davranışlarını sözlerinden daha büyük görürsün. Onlar, insanları en yüksek zirveye davet etmiş ve hayret verici bir tarzda o zirveye amelleriyle tırmanmışlardır." s: 48-49

*Tarih kaydetmemiştir ki, henüz hayatta olan bir insanın daveti bu tarzda benimsenip ona sarılınsın, herkes ona sahip çıksın. Bu ancak Rasulullah'a(aleyhissalatu vesselam) nasip olmuştur.(s: 111)

*Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem)'in **fasih olmasının sırrı**; öz söyleyip, sözün bütün ufuklarını ve muhtemel mefhumlarını kapsayıp, meselenin derinliklerine inmesidir. İnsanlar ilim ve zekâ kavrayışı derecesine göre ondan faydalanabilir.(s: 127)

*Rasulullah'ın(aleyhissalatu vesselam) şahsiyeti **hayatın bütün yönlerini** temsil ediyor.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) baba idi, fakat her Peygamber baba değildi.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) koca idi, ama her Peygamber evlenememişti.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) devlet kurucusu ve reisi idi, ama her Peygamber devlet kurmamıştı.

İslam ordusunun başkumandanı ve benzeri olmayan bir savaşçı idi, ama her Peygamber savaşmamıştı.

Bütün insanlara gönderilmişti, akide, ibadet, iktisat, sosyal düzen, ahlak ve siyaset gibi, insan hayatının bütün yönleri için gerekli olan kanun ve nizamları getirmişti. Ama başka bir Peygamber bütün insanlar için gönderilmemişti.

O, müsteşar, hâkim, eğitici, âbid, zahid, sabredici, rahmet ve merhametli gibi hayatın bütün yönlerini kapsayan sıfatlarla muttasıf idi. Bunun için Peygamberler içinde biricik imtiyaz sahibi oldu." (s: 129)

*Mesela nazari olarak Peygamber'in(sallallahu aleyhi ve sellem) **sabrını** incelediğin zaman, **insanın sabra muhtaç olduğu bütün halleri kapsadığını** göreceksin. Allah'ın Resulü yurdundan çıkarılmış, çocukları, torunları, eşi, amcası, amcaoğulları ölmüş.. Savaşta mağlup olmuş, kendisi ile alay edilmiş, başına gelen musibetten ötürü düşman sevinmiş, insanlar içinde en çok sevdiği kimsenin ırzı töhmet altına alınmış, hastalanmış, yaralanmış, acıkmış, susamış ve korkmuştur. Hülasa, **insanın başına gelen herhangi bir musibet gelirse, mutlaka bir benzeri Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) de başına gelmiş** ve onu sabır ve metanetle karşılamıştır.(s: 130)

*Tarih boyunca her asırda, zengin, fakir, kumandan, reis, âlim ve âbid gibi idrak, seviye, ihtisas ve meşrebleri ayrı ayrı milyonlarca Müslümanlar küçük büyük her hususta Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) ipine sımsıkı sarılıp ona ayak uydurmuşlardır.

Öyle ki meşrepleri birbirlerine zıt olan insanların her birisi, kendisinin tuttuğu yol Allah'ın yolu olduğunu isbat etmeye çalışıyor. Bütün bunların sebebi, **Peygamberin çok yönlü hayatının beşerin bütün ahvalini kapsamasıdır.**"(s: 130)

Kaynak

Said Havva, Er Râsul, terc: Halil Günenç, Hilal Yayınları, İst. 1981

SÜNNETİ İNKAR FİTNESİ

“Oryantalistler, uzun bir süre edebiyat, tarih vb. alanlarda araştırmalar yaptılar. Ancak onların hadislere yönelmesi son dönemlere denk gelmektedir. Bu konuda kayda değer ilk ve son denebilecek çalışma ünlü oryantalist Goldziher'in ger-çekleştirdiği çalışmadır. Goldziher, çalışmasını 1890'da "İslamî Araştırmalar" adı altında Almanca olarak yayımladı. Yazıldığı günden bu yana Goldziher'in kitabı oryantalist çevrede araştırmacıların hidayet kaynağı, daha doğru bir ifadeyle dalâlet kaynağı olmuş ve Kutsal İncil gibi algılanmıştır.”

2013-05-07 20:13:37

ORYANTALİSTLERİN SÜNNETİN HÜCCET DEĞERİNE DİL UZATMASI VE MODERN DÖNEMDE BUNU İLK YAPANLARIN ORYANTALİSTLER OLUŞU

Şüphesiz **hadis kaynakları Sünnetin en güvenilir koruyucularıdır**. Nebvi Sünnet, İslamî teşriin ikinci kaynağı olmasının yanı sıra akide, hukuk ve medeniyet gibi bütün İslamî konularda özellikle de bu konuların ilk dönemde arz ettikleri durumun tetkikinde başvurulmuş temel referanstır.

İşte nebevî hadisleri araştırmanın önemi de burada ortaya çıkmaktadır. Zira hadislerin etkisi, İslam Medeniyeti kurumlarından herhangi biriyle sınırlı değildir. Aksine bu etki genel olup İslam Medeniyetinin esaslarını kapsamaktadır.

Nitekim **oryantalistler**, uzun bir süre edebiyat, tarih vb. alanlarda araştırmalar yaptılar. Ancak onların hadislere yönelmesi son dönemlere denk gelmektedir. Bu konuda kayda değer ilk ve son denebilecek çalışma ünlü oryantalist **Goldziher**'in gerçekleştirdiği çalışmadır. Goldziher, çalışmasını 1890'da "**İslamî Araştırmalar**" adı altında Almanca olarak yayımladı. Yazıldığı günden bu yana Goldziher'in kitabı oryantalist çevrede araştırmacıların hidayet kaynağı, daha doğru bir ifadeyle **dalâlet kaynağı** olmuş ve Kutsal İncil gibi algılanmıştır.

Kitabın yayımlanmasından yaklaşık altmış yıl sonra **Prof. Schacht** on yılı aşkın bir süreyle fikhî hadislerin kaynağıyla ilgili uzun uzadıya bazı araştırmalar yaptı. Araştırmalarının sonuçlarını ünlü **The Origins Of Muhammedan Jurisprudence** adlı eserinde yayımladı. Schacht'ın vardığı sonuç özetle şuydu: Hadisler arasında özellikle de fikhî hadisler arasında tek bir sahih hadis yoktur. Bu andan itibaren Schacht'ın kitabı oryantalist dünyada ikinci İncil mesabesine çıktı ve **selefi olan Goldziher'i geride bıraktı**. Zira **Schacht, Goldziher'in sıhhatle ilgili şüpheli tutumunu hadislerin kesinlikle sahih olmadığı şeklindeki bakışıyla değiştirmişti**.

Schacht'ın kitabı, İslam Medeniyeti araştırmacıları üzerinde derin etkiler bıraktı. Hatta **Prof. Gibb**, kitapla ilgili şu öngöründe bulunmaktadır: "Bu kitap, gelecekte İslam Medeniyeti ve İslam Hukuku alanında yapılacak bütün araştırmalara en azından batıdaki çalışmalara esas teşkil edecektir."

Yüzyılın dörtte üçlük bölümünde hadisi, konu edinen birkaç makale ve bazı kitapları istisna ederse bu iki kitap dışında oryantalistlerce Sünnete ilişkin başka bir eser yayımlanmamıştır.

Burada İngilizce olarak yazılmış tek bir kitaptan, yani **Alfred Guillaume**'un The Traditions Of İslam adıyla yayımlanmış kitabından da bahsedilebilir. Yazar, bu kitabında tamamen Goldziher'in açıklamalarına dayanmaktadır. Kitap herhangi bir orijinallik taşımadığı için ilmî değere haiz değildir.

Batılı bütün araştırmacılar, Schacht'ın kitabını sevinç duygulanıyla övmüş ve gereğinden fazla önemsemişlerdir. Ancak övgüler, Schacht'ın izlediği metodun ince bir analizine ve onun vardığı sonuçların doğruluk ve geçerlilik derecesini öğrenmek için onların orijinal kaynaklarla karşılaştırılmasına dayanan övgüler değildir.(1)

MODERN DÖNEMDE ORYANTALİSTLERİN TAKİPÇİLERİNİN SÜNNETİN HÜCCET DEĞERİNE DİL UZATMASI

Dr. Mustafa el-A'zamî "Dirasat fi'l-Hadisi'n-Nebevî" adlı kitabında(2) şunları kaydediyor:

"Tarih, hicri ikinci asırdan sonra İslam'a mensup hiçbir fert veya topluluğun Nebevî Sünneti terk etmeyi savunduğunu kaydetmiş değildir. Hicrî ikinci asırda bunu savunanlara gelince, onlar varlıklarını sürdüremeyip tarihte kalmışlardır. Yaklaşık on bir asır boyunca durum bu şekilde devam etmiştir. Ancak daha sonra zaman değişmiş, Müslümanların devleti ve hâkimiyeti gitmiş, sömürge ve köleleştirme dönemi gelip çatmıştır. Sömürgeciler İslam'ın dinamiklerini ortadan kaldırmak için habis fikirlerini yaymaya başlamıştır. İşte bu sırada Irak bölgesinde Sünneti terk etmeye çağıran bazı kimseler zuhur etmiştir.(3)

A. Mısır

Mısır'a gelince, şayet **Ebu Reyze**'nin anlattıkları ve çıkarsamaları doğru ise -ki kendisi aslında güvenilir biri değildir-"Sünnet'i terk" fitnesi **Muhammed Abduh** dönemine dayanmaktadır.

Şöyle der Ebu Reyze: "Üstad Muhammed Abduh der ki: "Çağımızda Müslümanların Kur'an'dan başka bir rehberi yoktur. Gerçek İslam, fitne olaylarının zuhurundan önce ilk kuşak Müslümanlarının takip ettiği İslam'dır."

"Üstad (rh.a) şöyle der: Bu kitaplar -dipnotta belirtildiği üzere el-Ezher'de okutulan kitapları kastediyor- ümmet içinde olduğu sürece ümmet ayağa kalkamaz. Ümmet, ilk asırdaki ruhla yani Kur'an'la ancak ayağa kalkabilir. Bunun dışındaki her şey ümmetle

ilim ve amel arasına gerilmiş bir perdedir."(4)

Daha sonra **Tevfik Sıdkî** aynı yolu takip ederek **el-Menâr** dergisinde "İslam, Sadece Kur'an'dan İbarettir" başlığıyla iki makale yazdı. Bu makalede Sünnete ihtiyaç olmadığı iddiasını isbat için bazı ayetlerle istidlal etmeye çalıştı.

Reşîd Rıza, Dr. Tevfik Sıdkî'nin makalesi üzerine yazdığı yorumda şöyle diyordu: "Geriye tartışmaya açık başka bir konu daha kalıyor. O da şudur: Acaba Sünnetler denen hadisler -ilk dönemlerde herkesin ameline ve ittibâna mazhar olmamakla birlikte- din, şariat ve genel din olarak kabul edilebilir mi? Bu soruya evet dediğimizde Peygamber (S.A.V.)'in Kur'an dışında kendisinden duyulan şeylerin yazılmasını yasakladığı, sahabenin hadis yazmadığı, sahabeden alim simaların ve halifeler gibi önde gelen kimselerin hadise önem vermediği hatta bu işten yüz çevirdiklerine dair rivayetler büyük bir şüphe olarak önümüze çıkar. Nitekim bunları henüz konuyla ilgili bir şey yazmadığı bir dönemde Tevfik Sıdkîyle yaptığım bir müzakerede kendisine söylemiştim."(5)

Reşîd Rıza, Dr. Tevfik Sıdkî'nin yazdıklarını büyük oranda desteklemektedir. Zira o da nebevi hadisleri-mütevâtir ve gayr-i mütevâtir olarak ikiye ayırmaktadır. Namazın rekâtları ve oruç gibi tevatürle bize aktarılan hadislerin kabul edilmesi gerektiğini savunuyor ve bunlara genel din (**ed-Dinu'l-Âmm**) diyordu. Bu nitelikte yani tevatürle bize aktarılmayan hadisleri de özel din (**ed-Dinu'l'Hâss**) olarak isimlendiriyor ve bunları kabul etmek zorunda olmadığımızı savunuyordu.

Reşîd Rıza, hadis yazımını yasaklayan rivayetleri verdikten sonra şöyle diyor: "İbni Abdilber ve benzerlerinin aktardığı Hz. Ebubekir'in yazdıklarını yakması, sahabe sahifelerinden tabiuna bir şeyin ulaşmaması, tabiunun yöneticilerin direktifi haricinde hadisi neşretmek üzere tedvin etmemesi gibi hususlar göstermektedir ki, sahabe sadece bir şeyi ezberlemek için yazar, sonra da onu silerdi. Sahabeden büyük zatların hadis rivayetine rağbet etmediklerini hatta bu işten yüz çevirip bunu nehyettiklerini de göz önüne aldığımızda, onların bütün hadisleri Kuran gibi 'genel din' yapmak istemedikleri ihtimali güçlenmektedir."(6)

Ancak **Mustafa Sibâî** (rahimehullâh)'nin de belirttiği gibi Reşîd Rıza'nın ömrünün **son dönemlerinde bu görüşlerinden vazgeçtiği** anlaşılıyor.(7)

Daha sonra 1929'da **Ahmed Emin** Fecru'l-İslam adlı kitabını yayımladı. Nebevî Sünnetle ilgili yazdığı bölümde doğru ve yanlışları birbirine karıştırdı. Ölünceye kadar görüşleri üzerinde kaldı.(8) Eşle belirtmek gerekir ki, **Ahmed Emin, ilim ehli olmayan hatta ilmî güvenilirliği şüpheli bir kimsedir.**

Daha sonra h. 1353'te **İsmail Ethem** Sünnet'in tarihiyle ilgili bir risale yayımlar ve şunları ifade eder: "Sahiheynin hadisleri de dâhil olmak üzere hiçbir hadisin aslı ve esası sabit değildir. Aksine bunların nisbeti şüphelidir. Geneli uydurma niteliklidir."(9)

Kitabına karşı büyük tepkiler gösterilince **el-Feth** dergisinde yayımladığı makalesinde, söylediklerine birçok edebiyatçı ve âlimin de katıldığını ve bu cümleden olarak Ahmed Emin'in kendisine bir mektup gönderdiğini söylüyordu. Ahmed Emin ise bu yazıyı tekzip etmedi. Hatta bazı dergilerde çıkan yazılarında arkadaşının başına gelenlerden duyduğu acıyı dile getirip, bunun fikir özgürlüğüne karşı bir savaş ve bilimsel araştırmalara karşı bir köstek olduğunu yazdı.(10)

Adı geçen bu şahıslardan sonra sancağı **Ebu Reyve** devraldı. Ebu Reyve, araştırmasının sonuçlarını "Advâun ale's-Sünneti'l-Muhammediyye" adlı kitabında yayımladı.

Gerçekte Ebu Reyve, yeni bir düşünce veya orijinal bir istidlal ortaya koymuş değildir. Aksine o; İsmail Ethem, Tevfik Sıdkî ve Reşîd Rıza'nın söylediklerini karıştırarak derlemiştir. O, Reşid Rıza'dan çok farklı bir sonuca varmamıştır. Bilakis ictihad davasını güttüğü halde Sünnet kelimesini açıklarken Reşid Rıza'yı taklit etmiştir. Şöyle diyor Ebu Reyve: "O gün [Peygamber dönemini kastediyor] Sünnet denince sadece amelî sünnetler anlaşılıyordu."(11)

Advâun ale's-Sünne adlı kitabında da görüldüğü gibi Ebu Reyve'ye göre amelî sünnet, amelî ve mütevatir olan sünnetlerdir: "Peygamberin mütevatir sünnetleri -kî bunlar amelî olan ve ilk dönem Müslümanlarının üzerinde ittifak ettiği ve onlar tarafından bedahetle bilinen sünnetlerdir. Hiç kimsenin inkâr edemeyeceği ya da tevil veya ictihatla reddetme yetkisine sahip olmadığı sünnetlerdir. Bildiğimiz farz namazların beş olduğu, sabah namazının iki, akşam namazının üç ve geri kalan diğer vakitlerin dört rekât olduğu, her rekâtın kendi içinde kıyam, kıraat, rükû ve iki secdeye şamil olduğu gibi Peygamber (S.A.V.)'den günümüze kadar amel edilegelen ve bilinen hususları buna örnek vermek mümkündür. İşte Peygamber (S.A.V.)'in Sünneti buna denir. Sünnetin hadisleri de kuşatacak şekilde kullanılması sonradan oluşmuş bir ıstılahtır."(12)

Ahad hadisler hakkında da şöyle diyor: "Herkes kendisine göre rivayet ve delâlet bakımından sahih olan âhâd haberlerle amel eder. Ancak bütün ümmetin, haberi kabul eden şahsı taklid ederek onun bütün ümmet için bağlayıcı genel bir teşri olduğu söylenemez."(13)

B. Hint Kıtası

19. yüzyılda İngilizler Hindistan'ı tamamıyla sömürgeleştirdiler. Müslümanlar - başarısızlıkla da sonuçlansa da- ülkelerini sömürgecilerin elinden çıkarmak için İngilizlere karşı cihad ilan ettiler. Ancak İngilizler silahlı cihadın arz ettiği tehlikeyi sezip ulemadan silahlı cihadı inkâr eden bir grup oluşturdular. Bunu da cihad hadislerini inkâr ederek gerçekleştirme yoluna gittiler.

Çerâğ Ali ve peygamberlik taslayan **Gulâm Ahmed Kâdiyânî** bu akımın öncü isimleri arasında yer aldı.

Öte yandan çöküş ve mağlubiyet psikolojisi **Seyyid Ahmed Hân, Abdullah el-Çekrâlevî ve Ahmeduddîn el-Amritsâri** gibi isimlerin çıkmasına neden oldu.

Son olarak **Gulâm Ahmed Pervîz** çıkıp Ehl-i Kur'an adında bir cemiyet kurdu. Bunun yanı sıra aylık bir dergi çıkardı ve bu doğrultuda bazı kitaplar yayımladı.(14)

Gulâm Ahmed Pervîz içtihad ve istiklâl davası güttüğü halde tamamıyla **Tevfik Sıdkî'yi taklid edip**, hadislerin teşri' değerini tamamen inkâr ediyordu. Sadece âhâd hadisleri reddetmekle kalmıyor; beş vakit namazı, namazların rekât ve şekilleri gibi tevatürle bize intikal eden sünnetleri de reddediyor ve şöyle diyordu: "Kur'an bize sadece namaz kılmayı emretmektedir. Namazın eda şekline gelince bu devlet başkanına bırakılmış bir husustur. Devlet başkanı, zamana ve mekâna göre istişarede bulunarak bunu belirler."

Bunlar daha önce Tevfik Sıdkî'nin "İslam Sadece Kur'an'dan İbaretir" isimli makalesinde ileri sürdüğü, ancak sonradan vazgeçtiği görüşlerin aynısıdır.

C. Türkiye

İnkâr boyutunun Türkiye ayağı ile ilgili olarak şunları söylemek mümkündür.

Günümüzde homojen bir hadis karşıtlığından bahsetmek mümkün değildir. Mutlak manada hadis inkârı ve sünneti, sünnet olması yönüyle, inkâr etmek bir müminde olması gereken **îman vasfıyla** bağdaşmaz. Ancak buna rağmen gerek Türkiye'de gerekse İslam Coğrafyasının diğer bölgelerinde **değişik renk ve tonlarda hadis aleyhtarlığının olduğunu** rahatlıkla söyleyebiliriz. Bir yaklaşımın sünnet karşıtlığı kapsamına girip girmediğini belirlemek için söz konusu yaklaşımın fikrî ve amelî konularda sünnete ne derecede yer verdiği, sünneti belirleyici görüp görmediğine bakmak yeterlidir.

Dehlevî'nin genel manada; yani "**bidat**" mukabilinde kullanılan "**Sünnet**" ile ilgili söylediklerinin burada söz konusu ettiğimiz özel manadaki "**Sünnet**" için de geçerli olduğu kanaatindeyiz. **Dehlevî'ye göre Sünnet konusundaki yaklaşımları iki şıkta toplamak mümkündür:**

1-Kur'an ve sahih sünneti olduğu gibi kabul eden sünnet ve cemaat mensubu kimselerin tavrı. Buradaki "sünnet mensubu" vasfının aslında belli bir çevrenin özel ismi olmadığı, temel bir vasıf olduğu halde, zamanla bu vasfı taşıyan kimselerin özel ismi haline geldiğine dikkat edilmelidir.

2- Karşılaştıkları hadisleri sırf oluşturdıkları aklî ilkelere uymuyor diye te'vil veya inkâr eden bidatçı kimselerin tutumu. **Kabir hayatı, amellerin tartılması, sırattan geçiş, rüyetullâh, evliyanın kerameti** gibi Kitap ve Sünnetin delaletiyle sabit olan ve selef-i salihîn'in olduğu gibi kabul ettiği konuları, bazıları sırf akıl anlamakta zorlanıyor diye inkâr veya tevil etmişlerdir. (Bkz. Huccetullahi'l-Bâliğa, 1/26)

Kanaatimizce bu özlü ifadeler, bir tavrın bidat kapsamına girip girmediğini açıkladığı gibi herhangi bir tutumun hadis/sünnet karşıtı olup olmadığı konusunda da net bir kriter sunmaktadır.

Çağımızda Türkiye'de de bazı kimseler, **bu akımın bayraktarlığını** yapmışlardır. **Bu kimseler iddialarında fikrî bağımsızlık görüntüsüne bürünseler de aslında oryantalistlerden ve onların yerli takipçilerinden özellikle de Advauun ale's-Sünnete'l Muhammediye adlı kitabın müellifi Mısırlı yazar Ebu Reyve'den beslenmektedirler.** Hâlbuki bu kitap yayımlandığı günden itibaren birçok muhakkik âlim tarafından **tenkid edilip çürütülmüştür.** Mezkûr cereyanın bayraktarları içtihad ve bağımsız düşünme davası güttükleri halde, üstü kapalı bir tarzda bu kitabı referans alıp, **harfiyen taklid** etmişlerdir.

Bunların haricinde **Türkiye'de başka bir gurubun da** varlığından bahsedilebilir. Bunlar, **mevcut konjonktür karşısında ruhen sarsıldıkları gibi Sünnetin hüccet değerini inkar edenler karşısında da psikolojik çöküntüye uğramış kimselerdir.** Bunlar vücûtta meydana gelen şişikleri kabartan tabib gibi konjonktürü meşrulaştırmaya çalışmaktadırlar. **Bu grup Sünneti reddetmese de ona tamamıyla itimad da etmemektedir. Sünnetin hüccet değerini inkâr edenlerle ümmetin ittifakla benimsediği sünnet anlayışı arasında gidip gelmektedirler.**

Esefle belirtmek gerekir ki, Türkiye'de durum budur. **Bu ülke İslam dünyasında tüketilip dışlanan görüş ve eğilimlerin revaç bulduğu bir pazar haline gelmiştir. Söz konusu fikirler İslam dünyasında çürütüldükten sonra Türkiye'de birileri çıkıp onları benimsiyor ve yaymaya çalışıyor.** Bu da birçoğunun yeniliğe ve muhalefete aşırı derecede düşkün olmasından kaynaklanmaktadır. **"Muhalefet et, meşhur olursun."** (hâlif tu'ref) cümlesinde ifade edilen duruma benziyor. **Bu kişiler muhalif görüşleri gündeme getirmeselerdi, gündemde olmaz ve tanınmazlardı.**

Sözün özü

Hicrî ikinci yüzyılda az sayıda bazı kimseler, Sünnetin teşriî değerini inkâra kalkıştılar. Bu tutumun temelinde **cehalet** yatmaktaydı.

Bunun haricinde mütevatir dışındaki hadisleri de inkâr eden başka bir grup daha türedi. Ancak bunlar da ikinci yüzyıldan sonra inkıraza uğrayıp, ortadan kalktılar.

Çok sonraları -belki de batılı sömürgecilerin etkisiyle- bu akımlar tekrar ortaya çıktı. Bunlardan bir kısmı sadece cihad hadislerini inkâr ederken, bazıları hadisleri tamamıyla (mütevatir, meşhur ve âhâd) hepsini inkâr ettiler.

Her halükarda modern akımların Sünneti inkârı hicrî ikinci yüzyıldaki inkardan farklı değildir. Modern inkarcıların seleflerine ilave ettiği bir argüman bulunmamaktadır. Meşhur deyişle ifade etmek gerekirse "bu gün, ne kadar da düne benziyor"

Allah'a ve Ahiret gününe inanan bir Müslümanın Sünnetin hüccet değerini inkar etmesi mümkün değildir. Meğer cehalet ya da şüphecilerin telkinleri sonucu meseleleri karıştırarak aldatılmış olsun.

Bu konuyu **Dr. Abdulganî Abdulhalık**, Hücciyetu's-Sünne adlı kitabında güzel bir şekilde tasvir edip özetlemektedir. Allah kendisine rahmet etsin ve Ümmet-i Muhammed namına onu en güzel şekilde mükâfatlandırın. Onun açıklamalarını sözümüze misk-i hitâm kılmak istiyoruz.

Şöyle diyor **Abdulganî Abdulhalık**:

"Kendilerini ilim adamı olarak lanse edip Sünneti bizatihi inkâr eden bazı kimseler bulunmaktadır. Ancak bunların durumunu inceleyip gerçek amaçlarını deşifre ettiğimizde **üç tipten birine** dâhil olduklarını görürüz.

Bunların ilki, dinle alakası olmayan inançsız ve zındık kimsedir. Bu tipler, İslam'ı yıkmak ve Müslümanları yok etmek amacıyla İslam'ın esasları etrafında şüphe uyandırmak için küfrünü gizleyip Müslüman olarak görünürler. Bunlar dine ve dinin esasını teşkil eden Kur'an'a açıkça saldıramadıkları için başka bir zaviyeden yani Sünnet cephesinden saldırıyorlar. Zira **Sünnetin ortadan kalkmasıyla Kur'an anlaşılmaz hale gelir ve Kur'anî hükümler de işlevsiz kalır. Böylece Kur'an'ın varlığı, yokluğuna eşdeğer olur.** Sonuçta Kur'an'ı, arzu ve isteklerine göre yorumlayıp tevîl edebilecekleri bir oyuncak haline getirmeye çalışırlar. Onlar şu ayetlere bağlı görünmeye çalışarak Kur'an'ı anlayabileceklerini sanıyorlar.

"Biz Kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık."(15) "Biz Kitabı herşeyin açıklayıcısı olarak sana indirdik."(16) **Bu ifadeler haktır fakat bunlarla batıl bir hedef amaçlanmaktadır.** Kuran, şeriatın tamamını kapsar; şer'î bütün hüküm ve kanunları esasıdır. Ancak bu husus, söz konusu kimselerin hedeflediği batıl amacı yani Sünnetin hüccet değerini inkâr etme sonucunu doğurmaz.

İkincisi, küfrünü açıkça ilan edip maskesini çıkaran kimsedir...

Üçüncüsü ise, hakka ve hakikate kavuşmayı uman **inançlı, ancak aldatılmış** kimsedir. Değişik temayüller aklını çelip onu farklı yönlerde çeker. Dine bağlı, din konusunda duyarlı gibi görünen ve dini savunma kisvesine bürünen dinsizler ve zındıkların ileri gelenleri, keskin dilleriyle ve sahte dinî görüntüleriyle bozuk görüşlerini ve batı mezheplerini bu gibi zavallılara süslü gösterirler. Hüccet ve delil namına bir takım şeyler derleyip hakkı batılla karıştırırlar. Karşılarındakiler de onların dini koruduklarını zannederek iyi niyetlerinden ötürü söylenenleri alırlar. Bunların sahil ve güçlü görüşler olduğuna inanarak insanları buna davet ederler. Bunların içerdigi hata ve dalâletin, doğurduğu fitne ve fesadın farkında olmaksızın olanca gücüyle bunları savunur. Bundan dolayı "akıllı düşman, cahil dosttan daha iyidir" denilmiştir.

Şüphesiz bu gibi insanların muhalefeti, müçtehidlerin **Sünnetin hüccet olduğu ve kendisiyle amel edilmesi gerektiği şeklindeki icmâna** hâlel getirmez. Nitekim bu konu, dinin bedâhetle bilinen {**malûmun mine'd-din bi'z-zarûre**) meseleleri arasında yer almıştır. Daha önce de belirtildiği gibi dinin bedîhî meselelerinden pek çoğu da bu konuya dayanmaktadır.

Dipnotlar

1-Mustafa el-A'zamî, Dirasat fi'l-Hadisi'n-Nebevî, Giriş kısmı

2-El-A'zamî, Dirâsât fi'l-Hadisi'n-Nebevî, 26-29

3- Mevdûdî, Sünnet ki A'ini Haysiyet , 16

4-Ebu Reyze, Advâun ale's-Sünne, 405-406

5-Mecelletu'l-Menâr, 9: 929-930

6-Mecelletu'l-Menâr, 10:511

7-es-Sünne ve Mekânetuha, 42. **Seyyid Süleyman Nedvî**'nin "Tahkîku Ma'na's-Sünneti ve Beyânu'l-Hâceti İleyna" adlı eserine bir **takdim yazması** da onun eski görüşlerinden vazgeçtiğini gösteriyor.

8- İkinci baskıda Ahmed Emin'in Girişine bakınız. Burada kitabın ilk baskısının 1929'da yapıldığını belirtilmektedir. Şu an elimizde bulunan 1969'a ait onuncu baskısında da aynı tutarsızlıklar var.

9-Sibâî, es- Sünne ve Mekânetuha, 213

10-Sibâî, es-Sünne ve Mekânetuha, 214

11-Ebu Reyze, Advâun ale's-Sünne, 404

12-Ebu Reyze, Advâun ale's-Sünne, 406-407

13- Ebu Reyze, Advûn ale's-Sünne, 407

14-Mevdûdî, Sünnet Ki Aînî Haysiyet, 16

15-En'âm, 38

16-Nahl, 89

SAİD HAVVA'DAN EFENDİMİZLE (aleyhissalatu vesselam) ALAKALI NOTLAR-2

“ *Savaşlara katlanıp idarecilik yapan kimselerin kalpleri katılaşır, gözyaşları kurur. Bilhassa bu işlere devam eden kimsenin merhametli olması çok nadirdir. Fakat Allah Rasulu ve onun yolunu izleyenler asla böyle değillerdi. Kuvvet, şecaat, celadet ve sabır gibi sıfatları istediğin kadar onlarda bulursun. Ama merhamet duygusunun hududunu aşmazlardı ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2013-05-07 21:27:43

*Savaşlara katlanıp idarecilik yapan kimselerin **kalpleri katılaşır, gözyaşları kurur**. Bilhassa bu işlere devam eden kimsenin merhametli olması çok nadirdir. Fakat Allah Rasulu ve onun yolunu izleyenler asla böyle değillerdi. Kuvvet, şecaat, celadet ve sabır gibi sıfatları istediğin kadar onlarda bulursun. Ama **merhamet duygusunun hududunu aşmazlardı**(s: 138)

*Kahramanlar kahramanının tarih boyunca açık ve belli olan fitri sıfatı, **gönül alçaklığı ve tevazuudur**.(s: 146)

*Peygamber, insanın **bütün güç ve kabiliyetini münasip yerlerde** kullanmıştır. Öyle ki, sahabelerin ibadet, zühd, şecaat, savaş, adalet, merhamet, idare, siyaset, hikmet ve eğitim sahalarındaki olgunlaşmalarından hayret edersin. Her birisi ayrı bir millettir. Bir millet veya bir ülkeyi idare etmek kendileri için çok kolaydı(s:179)

*Tarihi al ve sor! Acaba herhangi bir eğitici veya lider, kısa bir zaman içinde, mahdut imkânlarla ruh, ahlak, fikir, medeniyet, askeri ve siyaset alanlarında Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem)'in **bu ümmete kat ettirdiği mesafenin yüzde birisini** acaba millete kat ettirebilmiş midir? Asla!"(s: 188)

*Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) **nefsin bütün yönlerini hatta en derin hallerini** dahi ıslah etmiştir.(s: 188)

*İleri sürülen herhangi bir **dava** devamlı surette tebliğ ve ikna etmek için çalışma olmazsa yerinde donar, sonra ölür gider. Yine herhangi bir davanın devamı için hasma karşı münasip bir tedbir alınmazsa, öldürücü bir darbe başına indirilecek, sonra ortadan kaybolacaktır(s: 194)

***Liderlik dehası**, insanları tanımak, herkesi uygun bir yere koymak, istişare ile inananların görüşlerini alıp doğru görüşü ortaya çıkarmakla anlaşıldığı kadar başka hiçbir şeyle anlaşılmıyor. Bu hususlarda Allah'ın Rasulu(sallallahu aleyhi ve sellem) insanların en güzel örneği idi. (s: 204-205)

*Peygamberin(aleyhissalatu vesselam) bir lider olarak hayatında gördüğümüz en bariz vasfı; **istişareyi sevmesi** ve ona ihtimam gösterip, dairesini geniş tutması ve en son ve nihai kararı ortaya atması idi.(s: 205)

*Her makamın kendine has adamları vardır. Allah'ın Rasulu, **adamları seçmek hususunda** en büyük feraset sahibi idi.(s: 207)

*Birçok zamanlar, sağlam bir temele dayana siyasi faaliyet ve hak davalar, **liderliğin ortaya çıkan problemleri uygun bir şekilde çözemediğinden** durur, felce uğrar ve bu sebeple merkez bölünerek içten vurulur. Liderlik, problemleri çözmek için ne kadar kuvvetli olursa, o kadar başarı elde edilir.(s:209)

*Rasulullah(aleyhissalatu vesselam) ebedi âleme intikal etmeden evvel, **askeri harekât** için her istikamete yol açmıştır. Ancak uzun zaman sonra İslam kıvılcımının sönmeye yüz tutması, onları durdurabilmiştir.(s: 246)

*Küçük büyük bütün icraatında bu kumandanın dehasına benzer bir deha yoktur. Mesela Peygamber, İslam'ın izzetini göstermek için, fetih günü yolun bir kenarında bulunan Ebu Süfyan'ın önünden ordunun geçmesini emreder. Ebu Süfyan onu görünce dehşete kapıldı ve kendisine mukavemet edemeyeceğine kanaat getirdi. Yine Peygamber Tebuk günü Rumlara karşı savaşmak için harekete geçtiği gibi, Rumların çevresinde bulunanlarla anlaşma yaparak, **İslam ordusunun ilerlemesine zemin hazırlamak** suretiyle dehasını gösterdi.(s:247)

***Askeri harekâtın neticesi askeri harekâtın değeri için bir ölçü olursa, dünya terazisinde Rasulullah'ın(aleyhissalatu vesselam) askeri harekâtından daha ağır bir harekât olamaz.** Çünkü ondan sonra olup biten bütün İslami savaşlar, onun yaktığı ışık altında olmuş, enerjisini onun Risalet güneşinden aldığı gibi, Müslümanların elde ettikleri zaferleri canlandıran da Onun ölmüş kalplere üfürdüğü ruhtur.(s: 247)

Kaynak

Said Havva, Er Râsul, terc: Halil Günenç, Hilal Yayınları, İst. 1981

HADİSLERİ YORUMLARKEN ZAMANIN TESİRİNDE KALMAK

“ Bugün en sağlam gibi görülen, tecrübî ilimlerde dahi bu kadar kuşku, bu kadar tereddüt bahis mevzuu olursa o kadar dahi güç ve ağırlığı olmayan nazariyelerle, âyât-ı beyyinâtı ve hadis-i şerifleri bu nazariyelere göre tevil etmek; “Âyete ve Sünnet’e kuvvet kazandırıyoruz.” derken, onlara karşı bir cinayet mânâsınadır. ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2013-05-22 23:08:14

Not: Bu yazı, **Emin el Hüseyin**'nin hayatını yazarken saded harici bir meselenin uzaması ile müstakil bir hüviyet aldı. Nazar-ı müsamaha ile bakılması dileğiyle..

Biz de Meşrutiyet ilanı, insaniyet dairesinde de Birinci Dünya Savaşı ile birlikte ahırzaman fitnesinde rol oynayacak bazı "**eşhas-ı ahırzaman**" başlarını kaldırmaya başladılar.

Bunlardan biri de, İngilizlerin dümen suyuna girerek velinimetini olan devlet-i âliyyeye isyan eden Hicaz emiri **Şerif Hüseyin** oldu. Hind diyarının son dönem önemli âlimlerinden ve **Diyobend** medreselerinin yüz akı merhum **Mevlana Halil Ahmed Seharanpuri**(Seheranfuri, 1852-1927) 18 ciltlik ünlü Sünen-i Ebu Davud şerhi **Bezl-ül Mechud**'da bu hususa değinmektedir.

Merhum, adı geçen eserin Fiten babında, **Serra Fitnesini** açıklarken bu fitnenin ateşleyicisi olarak **Şerif Hüseyin**'i görür. Merhum âlimlerimizden **İsmail Çetin Hocaefendi Cemaat** adlı eserinde onun bu izahını "Ebu Davud'un şârihi **Şeyh Halil Ahmed**, *Bezl-u Mechud* adlı eserinde çok isabetli ve güzel izahlar vermiştir" diyerek özet olarak nakletmiştir;

"Amma en çok Hicaz Emiri(!) neseben Ehl-i Beyt'ten ve fakat ahlak ve karakterinde bozuk ve zaif Şerif Hüseyin sebep oldu.

دَخَلَهَا مِنْ تَحْتِ قَدَمَيْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يَزْعُمُ أَنَّهُ مَنِّي وَلَيْسَ مِنِّي وَإِنَّمَا أَوْلِيَايَ الْمُتَّقُونَ

"Bu fitnenin dumanı yahut ala bula fitnesinin dumanı Ehl-i Beytimden olan bir adamın iki ayakları altından çıkar. Gerçekten kendisi benden olduğunu söyler. Lakin o(cibilliyet ve ahlak olarak) benden değildir. Ancak benim dostlarım takva sahipleridir" Bu Hüseyin bin Ali'den başkası değil. Kendini Hicaz emiri olarak ilan etti.

ثُمَّ يَصْطَلِحُ النَّاسُ عَلَى رَجُلٍ

"Sonra halk bir adam üzere anlaşp sulh ederler." Bu da Ali bin Hüseyin'e işarettir. Siyaseti çok zayıf, devleti kararsız, bey'ati hıyanet..

Nitekim

كَوْرِكٍ عَلَى ضِلْعٍ

"tıpkı uyluk etlerini bir kaburga kemiğinin üstüne geldiği gibi istikrarsız." Bu cümle bir darb-ı meseldir ve üstün bir tasvir için kullanılmıştır."

Bezl-ül Mechud sahibinin bu yorumlarında, Hind Müslümanların Hilafet müessesesine ve Osmanlı devletine derin bağlılıkların rolü olduğu gibi, Şerif Hüseyin'in Hicaz'a Hacc'a gelen Mevlana Halil Ahmed'i tutuklatma girişimleri ve Diyobend'in baş hocası **Mahmud Hasan Efendi** ve arkadaşlarını tevkif edip, İngilizlere teslim etmesi ve **Malta**'ya sürülmelerine sebep olmasının da etkisi olsa gerektir.

Seharanpuri merhumun bu yorumuna katılmayanlar da vardır. Mesela Şamil Neşriyatça yayınlanan ve **Necati Yeniel** ile Haseki Eğitim hocalarından **Hüseyin Kayapınar**'ın tercüme ve şerh ettiği **Sünen-i Ebu Davud**'da şöyle denilmiştir; " Bezlü'l Mechûd müellifi Seharenfûrî, Rasûlullah'ın (s.a)'in haber verdiği bu hâlin hicri 1334 (m. 1915) yılında Hicaz'da meydana geldiğini söyler. Seharenfûrî'nin bahsettiği bu hadise'nin özeti şudur.

Osmanlı idaresi altındaki Mekke emiri Şerif Hüseyin, İngilizlerle gizlice anlaşp, Osmanlılara başkaldırır. Mekke'deki Türk askerlerini öldürüp, ailelerini esir eder. Sonra kendisini Hicaz meliki olarak ilân eder. Ancak saltanatı düzensiz ve kısa ömürlü olur.

Şüphesiz bu bir şahsın görüşüdür. Hadiste anlatılan mânâyı belirli bir hadiseye nisbet etmek uygun değildir. Söylediklerinin doğru olması da yanlış olması da muhtemeldir."

Biz de bu görüşe katılıyoruz. **Kesin budur gibi bir hüküm zamanın tefsirine takılıp kalabilir. Ama bu da bir masadaki**(uygun gelen bir misali) **olabilir denilirse, ihtiyata uygun olur, tenkit kapısı da kapanır.**

Eskiden beri bu tip keskin yorumlar, zamanın kaydını izhar etmesiyle hükümsüz kalmıştır.

Bu konuda dikkatimizi çeken birkaç misal daha vermek istiyoruz;

Birincisi, son Buhari şârihlerinden **Mevlana Enver Şah Keşmiri**'nin bir yorumuna dair. Keşmiri merhum 1933'de vefat etmiştir. O sıralar Almanya'da Nazizm, hâkimiyetinin başlangıc safhasındadır. Keşmiri merhum, Feyzü'l Bâri adlı ünlü Buhari şerhinde, **Rusların Ye'cûc, Alman ve İngilizlerin de Me'cûc** olduğunu ileri sürmüştür. Ama zaman bu hükmü nakz etmiştir.

Daha sonraki yıllarda **Tecrid-i Sarih**'i şerh ederken merhum **Kamil Miras hoca**(1874-1957), bu konuda şunları yazacaktır;

"Hindistan'ın en benâm(namlı, meşhur) âlimlerinden **Mehmed Enver Keşmirî**(1352 Hicri vefatı) Feyzül Bari'de Rusların Ye'cûc, İngilizlerle Alman'ların da Me'cûc zürriyetinden olduklarını, binaenaleyh Ye'cûc ve Me'cûc'un hurucu mükerreren vâki olduğunu, Kur'an'da mezkûr ve mev'ud olan hurucun ahirzamanda vaki olacağını ve bu hurucun en şiddetli olacağını yazıyor.

Bu muazzam üç milletin Ye'cûc ve Me'cûc olduğunu iddia eden Keşmirî merhum sağ olsaydı da, bu üç milletin bugün birbirine girdiğini ve birbirlerinin medeniyet mâmurelerini yerle yeksân ettiğini görseydi, bu tahripkâr hareketin hiç şüphesiz eşrât-ı sâatten olan o şiddetli hurûc hareketi olduğunu iddia ederdi sanırız. Fakat gelmiş, geçmiş bir şeyi bugünkü vakıalara tatbik etmek doğru değildir. Ebu Hayyan'ın dediği gibi, bütün bunlar **ilmi bir esasa istinad etmeyen** mütalâalardır."

Diğer bir yorum da **Zübdetü'l Buhari** tercümesinde(s: 532) **Ömer Ziyaüddin Dağıstani** merhuma aittir. Ömer Ziyaüddin Efendi hadislerde geçen, sarı ırkın Müslümanlarla aralarındaki sulhu bozup taarruza geçmesini **Balkan harbine** yormuş ve şöyle demiştir; "**Sarı ırkın hücumu 960 bin kişi ile olacaktır. İnşallah bu Balkan savaşı ile yerine gelmiştir.**"

Eseri sadeleştirenlerden merhum **Mustafa Barçın Hoca** bu mütalaaya şöyle karşı çıkmıştır; "**Her ne kadar mütercim bunu Balkan savaşına yoruyorsa da, daha önce geçen Haçlı seferleri, Tatar iptilasları var. Birinci Cihan Savaşı hadisin anlamına daha uygun görülebilir. Kızıl Çin'in taşması da akla gelebilir.**"

Kaynaklar

1- İsmail Çetin, Cemaat, Dilara Yayınları, Isparta, 2005

2- Necati Yeniel, Hüseyin Kayapınar, Sünen-i Ebu Davud Terceme ve Şerhi, Şamil Yayınevi, İst.1989

3- Kamil Miras, Tecrid-i Sarih Tercümesi- Cilt: 9-DİB Yayınları-Ankara-1988

4-Ömer Ziyaüddin Dağıstani, Zübdetü'l Buhari tercümesi, sad. Mustafa Barçın, İrfan Kocabaş, Salah Bilici Yayınları, İst. 1971

BİR ALMAN DOKTORUN GÖZÜNDEN TIPLA ALAKALI BİR HADİS

“İsmail Çetin Hocaefendi merhumun naklettiği enteresan bir hatıra; “Terbiyetu'l İslam”* adlı mecmuada şuna rastladım; Mısırlı yazarlardan birisi Almanya'yı ziyaret ederken, Alman bir arkadaşla sohbet etmiş. Alman ona; ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2014-03-23 11:16:06

İsmail Çetin Hocaefendi merhumun naklettiği enteresan bir hatıra; "**Terbiyetu'l İslam**"* adlı mecmuada şuna rastladım;

Mısırlı yazarlardan birisi Almanya'yı ziyaret ederken, Alman bir arkadaşla sohbet etmiş. Alman ona;

-**Şu şark ne için geri kalmıştır? Sebebini bilir misiniz?** diye sormuş. Cevabında Mısırlı;

-**"Hep dini telkinlerdir"** demiş. Bunu üzerine Alman ona;

-Gel seni biraz gezdireyim diyerek Mısırlıyı alıp hastanenin bir ameliyat odasına götürür. Kapının üstünde bir levhayı gösterir ve der ki;

-Sen Almanca 'yı biliyorsun, şu levhayı oku.

Levhada şu yazı vardır;

"Ademoğlu karnından daha şerli bir kap doldurmamıştır. Hâlbuki ademoğlunu sırtını dimdik tutacak birkaç lokma kâfidir. Ey insan! Şayet ki yemeye mecbur olursan, midenin üçte birini yemeye, üçte birini suya, üçte birini de nefesine bırak"

Levhanın altında "571 Mekke doğumlu Abdullah oğlu Muhammed" ibaresi yazılı idi.

Alman;

-Ey Mısırlı kardeş, sen bunu tanıyor musun?

-Evet, bizim Peygamberimizdir.

-Sözün önemini bildin mi?

-Evet.

-Ey Mısırlı kardeş! Yazıklar olsun! Biz İslam'ı bölüştük, yardım. İslam dininin ruhu bizde, cesedi sizde. Bu hal beni çok üzüyor."

*Terbiyetu'l İslam mecmuası merhum **Abdülvehhab Samarai** tarafından Irak'ta neşredilen, Türkiye'de de aboneleri olan bir ilmi, edebi mecmuadır.

Kaynak

İsmail Çetin,

Mufasssal Medeni Ahlak, s. 204-205

Dilara Yayınları, Isparta, 2008

SÜNNETİN DELİL OLUŞU

“ SÜNNETİN DELİL OLUŞU Mütevâtir olsun, âhâd olsun Sünnet'in delil oluşu genel olarak Allah'ın kitabı ve Nebî a.s'ın hadisi; sahabe ve tâbiîn'in (Allah Onlardan Razi Olsun) sözleri, zaruri olarak dinde malum olan icma' ile bir de aklî delillerle sabittir. ”

2014-11-15 04:24:56

Mütevâtir olsun, âhâd olsun Sünnet'in delil oluşu genel olarak Allah'ın kitabı ve Nebî a.s'ın hadisi; sahabe ve tâbiîn'in (*Allah Onlardan Razi Olsun*) sözleri, zaruri olarak dinde malum olan icma' ile bir de aklî delillerle sabittir.

SÜNNETİN HUC CET OLUŞUNUN KUR'ÂNDAN DELİLİ

Yüce Allah, kitabı Kur'ânda pek çok ayette açıklamıştır ki Peygamberi Muhammed (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)'in Sünneti her Müslüman'ın amel etmesi vacip olan bir hüccettir. Kur'ân'ın Allah'ın kelamı olduğuna inanan kimse, Sünnetin şer'î hükümlerde hüccet olduğuna inanmak zorundadır. Bunu inkâr eden Allah'ın kelamını inkâr etmiş olur. Çünkü Kur'ân'ı incelediğimiz zaman ortaya çıkar ki yüce Allah, Muhammed (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)'e onun risaletinin kadr-u kıymeti ile uyum halinde bir takım sıfatlar ve özellikler bahşetmiştir. Şöyle ki:

A-Yüce Allah onu üzerine indirdiği kitabı açıklayıcı kılmıştır. Nitekim Hz. Allah şöyle buyurmuştur:

"وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ"

"İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman, bir de düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur'ân'ı indirdik." (*Nahl, 44.*)

Açıklama namaz oruç, zekât, hac ve diğerleri gibi hükümlerle ilgili Kur'ânda mücmel/çok kısa olarak varit olanları tafsilata kavuşturmakla olur.

Bu ise onların nasıl olduğunu, vakitlerini, adetlerini, miktarlarını, rükünlerini, şartlarını edeplerini ve onlardaki sair dikkate alınması gerekenleri beyan etmekle olur.

Bu ayetle Sünnetin büyük bir kısmının -ki bu kapalı hükümleri izah eden, çok kısa olanları tafsilata kavuşturucu durumda olan Sünnettir- hüccet olduğu ispat edilmiş olmaktadır.

B- Muhakkak ki yüce Allah, Rasûlullâh'a itaat etmeyi Allah'a itaat etmek gibi -her iki itaati birbirinden ayrı olarak- farz kılmıştır.

Aziz ve Celil olan Allah buyurur ki:

"وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ"

"Biz her peygamberi -Allah'ın izniyle- ancak kendisine itaat edilmesi için gönderdik." (Nisa, 64)

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ"

"Ey iman edenler! Allah'a ve Rasûlüne itaat edin" (Enfâl, 20.)

"مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ"

"Kim Rasûl'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur." (Nisa, 80)

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا"

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e itaat edin. Bir de sizden olan «ülû'l emr»e (idarecilere) de itaat edin. Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz -Allah'a ve ahirete gerçekten inanıyorsanız- onu Allah'a ve Rasûl'e götürün (onların talimatına göre halledin); böyle yapmak hem hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir." (Nisa, 59)

"فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا"

"Hayır, Rabbine and olsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiği hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar." (Nisa, 65)

Bu ayetler, Allah Rasûlüne her getirdiği ve emrettiği hususta itaatin farz olduğunu nass olarak ifade etmektedirler. Bu ayetler ayrıca farz olan birbirinden ayrı iki itaatin varlığını bildirmektedir. Bunlardan birisi kitabında nass olarak emrettiği şeye itaat, diğeri Allah (Celle Celâlihû) kitabında emretmediği halde Rasûlünün emrettiğine itaattir.

Ayrıca son iki ayet, insanların tartışma/anlaşmazlık içerisinde oldukları ve aralarında meydana gelen çekişmeleri her şeyi hakem olarak Allah'a ve Rasûlüne sunmadıkça ve onun bu konuda verdiği hükme rıza göstermedikçe iman etmiş olmayacaklarını nass olarak bildirmektedir. Çünkü ayetteki «ما» lafzı umum/genelleme ifade eden lafızlardandır.

Son iki ayet, Müslümanlara iki şeyi farz kılmıştır.

1-Niza/tartışma olan her konuda Allah ve Rasûlüne «Hakem» olarak başvurmak,

2-Allah'ın ve Rasûlünün hükmüne razı olmak.

Bilindiği üzere insanların aralarında tartışmalı olan şeylerin bir kısmı ve o konuda verilecek kararın nasıl olduğu Kur'ân'da varit olmuştur. Bu tür meselelerin çoğu Kur'ân'da yoktur. Lâkin bu hususta Sünnette hükümler vardır. Eğer Sünnet kendisine hakem olarak gidilmesi farz olan bir durumda ve itaat edilmesi gereken bir durumda olmasaydı Hz. Allah bütün Müslümanlara aralarında tartışma konusu olan hususlarda ve aralarında çıkan anlaşmazlıklarda Allah'a ve Rasûlüne hakem olarak başvurmalarını emretmezdi.

C- Yüce Allah, uymak ve tabi olmak üzere peygamberini Müslümanlara «Üsve-i Hasene»/«Güzel Örnek» kılmıştır. Hz. Allah şöyle buyurmuştur:

"لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ"

"And olsun ki, Rasûlullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir." (Ahzâb, 21.)

Hz. Allah, Rasûlü'nü bir kayda tabi olmaksızın «Üsve-i Hasene»/«Güzel Örnek» kılmıştır. Bu onu önder kabul etmek ve kendisine sözüne, fiiline ve yönlendirdiği hususa uyulmak üzere bir emirdir. Bu keyfiyet tüm kısımlarıyla ve Sünnetin hepsinin hüccet/delil olduğunun bir delilidir.

Sünnet-i Nebeviyye'nin hüccet olduğuna dair kitaptan/Kur'ândan delil konusunda bu kadarla yetiniyoruz. Çünkü yerimiz bundan fazlasını alacak durumda değildir.

SÜNNETİN HUC CET OLUŞUNUN SÜNNETTEN DELİLİ

Sözün daha fazla uzamaması için burada iki hadisi zikretmekle yetineceğiz:

1-Ebû Hüreyre'den Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

"دَعُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ إِنَّمَا هَٰكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِسُؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ فَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأَتُوا" مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ

"Ben sizi (her hangi bir şey söylemeyi) bıraktıkça siz de (bir şey sormayı) beni bırakınız. Sizden önce geçen (millet)ler ancak çok soru sormaları ve peygamberleriyle ters düşmeleri sebebiyle helâk olmuşlardır. Ben size bir şeyi yasakladığım zaman ondan kaçınınız. Bir işi emrettiğim zaman ise, gücünüz yettiğince yerine getiriniz." (Bunu Buhari rivayet etmiştir.)

2-(Yine) Ebû Hüreyre'den Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

"كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُ الْجَنَّةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَنْ أَبَى قَالُوا وَمَنْ يَأْبَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى"

"Kıyamet günü ümmetimin hepsi cennete girecektir. Ancak imtina eden (bundan) hariçtir." 'İmtina eden kimdir' dediler. (Bunun üzerine şöyle) buyurdu: **"Bana itâat eden cennete girer. Bana isyan eden imtina etmiştir."** (Bunu Buhari rivayet etmiştir.)

Sünnetten «**Sünnet**»in huccet olduğuna dair delil getirmenin yolu şöyledir:

Rasûlullâh'ın peygamberliğini ispat eden deliller onun Allah'tan alıp tebliğ ettiği haberlerde hatadan korunmuş olduğunu göstermektedir. Bu haberlerden birisi emrettiklerine ve yasaklarına uymanın farz olduğu haberidir. Bir diğeri de Kur'ân'ın Allah kelamı olduğudur.

SÜNNET'İN HUC CET OLDUĞUNUN AKLÎ DELİLLERLE İSPATI

A-Sünnet, kabul edilmesi ve uygulanması farz olan bir huccet/delil olmasaydı İslâm'dan, Muhammed (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)in nübüvvetinden ve Kur'ân'ın Allah kelamı oluşundan hiçbir şey ispat edilmiş olmazdı. Çünkü İslâm'ın Allah (*Celle Celâlihû*) tarafından indirilmiş bir din olması, Kur'ân'ın Allah kelamı olması ve Muhammed (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)in peygamber olması ancak mucize eşliğinde nübüvvet iddiası ile tamam olur. Nübüvvet davası sadece olağan üstü/sıra dışı olay meydana getirmekle tamam olmaz. Çünkü olağan üstü bir hadisenin meydana gelmesi peygamber olmayan kimselerden de vuku bulur. Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)in peygamber olduğunu iddia etmesi onun sözlerinden bir söz, Sünnetlerinden bir Sünnettir. İslâm'ın ispatı ve Kur'ân'ın sabit olması Onun peygamberliğinin sübutuna bağlıdır. Onun nübüvvet iddiası olmasaydı bunlardan hiç birisi sabit olmazdı.

B- Kur'ân'ın hak olması ve Allah'ın kelamı olması;

Bu hususun sabit olması Rasûlullâh (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)in "*Kur'ân Allah Kelamıdır*" sözüne bağlıdır. Bu söz Rasûlullâh'ın sözlerinden bir söz, Sünnetlerinden bir Sünnettir. Kur'ân'ın huccet olması da Sünnetin huccet olmasına bağlıdır.

C- Sünneti uygulamaksızın Kur'ân ile amel etmek zorlaşır. Çünkü Kur'ânda varit olan hükümlerin pek çoğu küllî/genel oldukça öz haldedir, yani mücmeldir. Kur'ândaki hükümler gayet az olarak tafsil edilmiştir. Bu küllî ve oldukça öz haldeki hükümlerin açıklanması ve gerekli tafsilatın yapılmasını Allah (*Celle Celâlihû*) peygamberine bırakarak şöyle buyurmuştur:

"وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ"

"İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman için sana da bu Kur'ân'ı indirdik." (*Nahl*, 44.)

Şayet Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)in bu hükümleri beyanı etmesi ile amel etmek vacip olmasaydı Kur'ân ile amel etmek kesinlikle zorlaşmış olurdu.

Mesela Allah (*Celle Celâlihû*), kitabında namaz kılmayı emretmiştir. Namazın kılınması onun nasıl olduğunu, sayısını, miktarını ve vakitlerini bilmeye bağlıdır. Aynı örnek zekât, oruç, hac ve diğer uygulanan şer'î hükümler için de geçerlidir.

Yüce Allah Müslümanlara muamelat, miras, evlilik ve cinayet hukuku ile alakalı hususlarda aralarında anlaşmazlık vuku bulan meselelerde Allah'ın ve Rasûlünün hakemliğine başvurmalarını emretmiştir. Ancak şurası da bir gerçektir ki, bu anlaşmazlıkların Kur'ân'daki çözümü ile ilgili deliller yeterli düzeyde değil, aksine oldukça azdır. Üstelik bu delillerin pek çoğu tafsilata ihtiyaç duyan mücmel/öz durumdadır. Şayet şer'î hükümlerin sübutu, sadece Kur'ân ile veya "kat'î deliller" ile yahut delâleti kat'î olan delillerle olsaydı, Kur'ân ile amel etmek iptal edilmiş ve Kur'ânda varid olan naslar ihmal edilmiş, amel etme imkânı olmadığı için faydasız hale gelmiş olurdu.

Allah (*Celle Celâlihû*) sözünün bu konumda olmasından, O'nun dini olan İslâm, hiçbir kimsenin amel etmesi mümkün olmayan ve akıllı birinin razı olmayacağı bir düzeyde olmasından yüce ve münezzehdir.

Bu delil, Sünnetin huccet olduğuna delil olduğu gibi aynı zaman da Sünnetin bir kısmı olan «Haber-i Vâhid»in de huccet olduğuna delildir. Çünkü kitabı açıklayan Sünnetin büyük bir kısmı «Haber-i Vâhid» konumundadır. Eğer «Haber-i Vâhid» kendisiyle amel edilmesi vacip olan bir huccet olmasaydı daha önce de söylediğimiz gibi Allah'ın kitabı ile amel etmek iptal edilmiş hale gelirdi.

MİRÂÇ HAKİKATİ

“Miraç en azim bir hakikat-i Muhammediyedir. Onun Allah'ımızla görüşmesinden sonra artık kimse “Allahla görüşen mi var?” diye soramayacaktır. Fakat “Sadece o mu görüştü? Sadece o görüştüysen bir tek şahide inanmayız, şahit birden fazla olmalıdır.” diyenler ise ”

İbrahim Köse

ibrahimkose60@gmail.com

2014-11-22 06:16:47

Miraç en azim bir hakikat-i Muhammediyedir. Onun Allah'ımızla görüşmesinden sonra artık kimse "Allahla görüşen mi var?" diye soramayacaktır.

Fakat "Sadece o mu görüştü? Sadece o görüştüysen bir tek şahide inanmayız, şahit birden fazla olmalıdır." diyenler ise Hz. Musa'nın Tur-i Sina'da Rabbimizle konuşması ve dört büyük kitabın indirilmesi bu yolun açık olduğunu rabbimizin tek kişiyle değil bütün bir insanlıkla iletişimde olduğunu gösteriyor.

Neden Allahla yüz yüze bir tek kişi görüştü? Bunun hikmeti nedir? Bu soruya verilecek cevap şudur ki: İnsanların en yücesi o olduğu için.

Eğer ondan başka bir kişi veya birkaç kişi daha aynı şekilde yüz yüze görüşseydi, o zaman bütün insanların derecelendirilip birincinin ortaya çıkması mümkün olamazdı. Çünkü o bütün insanların Allah'a en yakın olanıdır. Çünkü ikincisi olanın birincisi yoktur. Yani ikisi de görüştüğü için hangisinin üstün olduğu bilinemezdi.

Ondan sonra peygamber gelmeyeceği için, onun görevinin en büyük ve en son olduğunu anlatmak için.

Miraç, Peygamberimizin Allah-u telayla yüz yüze yaptığı dünyadaki ilk ve son görüşmedir. Çünkü bir maksat için yapılan bir görüşme mükemmel yapılırsa tekrarına gerek kalmaz.

Mükemmel görüşmeler ve mükemmel zatlar, en büyük maksadı, en kısa bir zamanda en mükemmel bir şekilde tamamlarlar.

Fakat bir maksat için değil de bir imtihanın sonundaki kazananların görüşmeleri ise sevenlerin sevenlerle ebedi görüşmesiyle ancak tatmin edilir.

Eğer imtihan dünyasında bir hikmet içinse, en büyük zatla en büyük görüşme bir defa olur. Eğer fazla olursa ne görüşülen en büyük zat, ne görüşen en büyük insan, ne de görüşme en büyük görüşme olur.

En büyük zatla en büyük görüşmeyi yapıp onun en büyük sevgilisi olmanın mükâfatı ise, sonsuz ve baki âlemde, ona en büyük şefaat hakkını vererek onun, nevinin ve ümmetinin değerini yüceltmektir. Bu durum, onun ümmetinin de onun şefaatine layık bir ümmet olduğunu gösterir.

Nasıl ki insan büyük bir istekle ve büyük bir hürmetle Kur'an okur ve ondan sonra eline aldığı bütün kitapları okurken aynı hazzı ve aynı huşu'yu bulamaz.

Nasıl ki insan namaz kılar ve namaz sonunda büyük bir rahatlık ve huzur hisseder.

Aynen öyle de insan Peygamber'imizin Miraç'ını düşünür de bu dünya âleminde ondan daha önemli ve daha büyük bir görüşme olmadığını anlamaz mı?

HABER-İ ÂHÂD'IN HUC CET OLMASININ İSPATI

“Sünnetin huccet olduğunu “genel olarak” yani tümüyle inkâr etmeyenlerden bir gurup, haber-i Vâhid'in yani mütevâtir olmayan Sünnetin huccet olmasını haber-i Vâhid'in yakîn/kesin bilgi ifade etmediği ve «zan» gerektirdiği' noktasından hareketle reddetmektedir. Bu gurubun iddiasına göre ”

Muhammed Salih Ekinçi

sghursi@gmail.com

2014-11-22 06:19:56

Sünnetin huccet olduğunu "genel olarak" yani tümüyle inkâr etmeyenlerden bir gurup, haber-i Vâhid'in yani mütevâtir olmayan Sünnetin huccet olmasını haber-i Vâhid'in yakîn/kesin bilgi ifade etmediği ve «zan» gerektirdiği' noktasından hareketle reddetmektedir. Bu gurubun iddiasına göre "*Allah'ın dininde gerekli olan, yakîn/kesin bilgi ile amel etmektir. Çünkü zan hakikat adına bir şey ifade etmez.*"

(Bu iddiaya cevap olarak) ben (şöyle) derim:

Allah'ın dininde zan ifade eden «Haber-i Vâhid» ile amel etmenin vacip olduğuna dair pek çok delil ileri sürülmüştür. Bunlardan,

Birincisi:

Din ve dünyaya ait meselelerde «zan» ile amel etmek bir zarurettir. Az önce de ifade ettiğimiz üzere «Haber-i Vâhid» ile amel etmek vacip olmasaydı, Allah'ın kitabı ve mütevâtir Sünnet ile amel etmek mümkün olmazdı. Kur'ân uygulanmak üzere indirildiğine göre, onu uygulamak için Sünnetten «Haber-i Vâhid» ile amel etmek mutlaka gereklidir.

İkincisi:

Allah (Celle Celâluhû) şöyle buyurmuştur:

"إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا"

"Eğer bir fâsık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın." (*Hucurât*, 6.) Ayet, ifade ettiği mana ile delalet etmektedir ki adalet özelliği taşıyan kimsenin doğruluğunu araştırmak gerekli değildir. Bilakis onun doğru söylediği zannı gerçekleştiğinden onunla amel etmek caizdir.

Üçüncüsü:

Mütevâtir derecesinde bir gerçektir ki Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*) helal ve haramı bildirmek ve hükümleri tebliğ etmek üzere çevre bölgelere elçiler gönderirdi. Kimi zaman bu elçiler beraberlerinde bir de mektup götürürlerdi. Nitekim Rasûlullâh'ın, dönemin krallarına gönderdiği elçiler böyle gönderilmiştir. Rasûlullâh (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)'in elçilerinin onun emirlerini nakletmeleri «Haber-i Vâhid» yoluyla olmaktadır. Bu elçilerin (peygamberlerde olduğu gibi) «ısmet»/hatadan korunmuş olma sıfatına sahip olmaları lazım değildir. Onların haberleri zan ifade etmek ihtimalini taşımaktadır. Eğer «Haber-i Vâhid» huccet olmasaydı, (elçilerin) tebliğ(i) hiçbir şey ifade etmezdi.

Dördüncüsü:

Sahabe, (*Allah Onlardan Razi Olsun*) adalet özelliğine sahip kimsenin verdiği «Haber-i Vâhid» ile amel etmenin vacip olduğunda icma etmiştir. Bu tür olaylar da sayılamayacak kadar çoktur. Bunlardan her biri her ne kadar mütevâtir derecesinde değilse de, bunların ortak paydası "mütevâtir" olmaktır. Eğer bunların hepsini kapsayacak bir çalışma yapmak istesek, söz uzar ve yazı yazacak kâğıt biter, tükenir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

ÂHÂD HABERLER YETERİ KADAR TENKİT/KRİTİK EDİLMİŞTİR

Hadisçilerin hadis ilmindeki gayretleri hakkında azıcık bilgisi bulunan mahir birisi, hadisçilerin Sünnete büyük hizmetler yaptıklarını, hadis-i nebeviye hizmet uğrunda ömürlerini tükettiklerini görecektir. Hadis âlimleri bu yolda nefes tüketip canlarını ortaya koyarak bir takım esaslar koymuşlar, kaideler belirlemişler, beşer aklının tasavvur edemeyeceği ölçüler koymuşlardır. Beşer aklı bunlardan daha doğrusunu ortaya koyamaz. Haberleri kritik ederek sahih olanını sahih olmayandan ayırmak için onların koyduğu kuralları değiştiremez. Sonra onlar hadisleri metin ve senet olarak tenkit etmek üzere öylesine doğru ölçü koymuşlardır ki, bu konuda tekdirler. Bu konuda öylesine ilginç eserler ortaya koymuşlardır ki akıllar dehşete düşer.

Bir takım insanlar da var ki, onlar hadis âlimlerinin hadislerin senet ve metin bakımından tenkit etmek için yeterli ilmî kaideler koyduklarını, bu hususta son derece yerinde bir takım tenkit esasları belirlediklerini itiraf etmişlerdir. Fakat bununla birlikte onlar, şöyle bir iddia ileri sürmektedirler:

"Hadis âlimleri, hadislerin senetlerini tenkit etmekte tam veya tama yakın olarak tenkidin hakkını vermişler, lâkin metin tenkidinin hakkını tam manasıyla vermemişlerdir. Senetteki kaideleri ve esasları metinler üzerinde uygulamakta derinleşememiş, bu hususta dar bir çerçevede kalmışlardır. Böylece metinlerden pek çoğu, hadisçiler tarafından hemen «sahihtir» şeklinde mühürlenmiştir. Hadisçilerce hakkıyla tenkit edilmeyen bu metinler, onlar tarafından tam manasıyla tenkit edilseydi belki de sahih olmadıkları ortaya çıkacaktı."

Bu grup, bu yol ve yöntem ile insanları Haber-i Vâhid'in "*sahih*" olduğu hususunda şüpheyi düşürmekte, sonra da bu şüphe âhâd hadislerin tamamına sirayet eder hale gelmektedir. Böylece, bütün hadislerin tenkitten yeterince payını almamış olabileceği düşüncesi ortaya çıkmaktadır. Bu grup, bütün âhâd hadisler hakkında güveni yok etme gayreti içerisinde bulunmaktadır.

Ben bu şüpheyi cevap olarak öncelikle şunu söylüyorum:

Metin tekidinde esas olan odur ki, metin tenkidi hadisçilerin görevi değildir. Bilakis o fukahadan hadisçilerin yani "*müçtehitlerin*" görevidir. Müçtehitlerin görevi, hadislerin senetlerinin *sahih* olduğundan emin olduktan sonra metinlere bakıp aralarında (*gereken*) karşılaştırmayı yaparak bazılarını tercih ve kabul ederek, bazılarını reddetmektir. Müçtehit bunu yapmalıdır ki hadislerden hüküm çıkarması mümkün olsun. İşte metin tenkidi budur.

Hadisçilere gelince:

Metin tenkidi onların aslî görevlerinden olmamasına rağmen yine de onlar da bu tenkit işine girişmişler ve bir noktaya kadar bu hususta oldukça ilerlemişlerdir.

Hadisçilerin "*Uydurma Hadisler*", "*Zayıf Hadisler*" ve (*hadis olmadığı halde hadis diye*) "*Meşhur Olan Hadisler*" konularında yazdıkları pek çok muazzam eser ile hususun en doğru tanığıdır.

Hadisçilerin bu hadislerin büyük bir kısmına «zayıf» veya «uydurma» hükmünü vermeleri metin tenkidi sayesinde olmuştur. Özellikle usta ve maharetli hadisçilerin "*İlelu'l-Hadis*" konusunda yazdığı görkemli kitaplar bu hususu kanıtlamaktadır. Burada hadisçilerin bu meselede derinlemesine çalışma yapmamış olmaları görüntüsünün bir sebebi daha vardır.

Şöyle ki;

Senet tenkidi alanı oldukça geniş bir alanı içine alırken metin tenkidi alanı senet tenkidine göre daha dar bir alanı kapsamaktadır. Yani tenkide tabi tutulan hadislerin çoğu birinci kısımdandır.

Müçtehitler ve fıkıhçılar ise bu (metin) tenkid(i) konusunda sonuna kadar gerekeni yapmışlardır. Aksi halde onların içtihadı kabul edilmez, itibara alınmazdı. Çünkü içtihat, hükümlerin elde edilmesinde olanca gücü sarf etmek anlamına gelir. Bu gayretin sarf edilmesi ancak, metinlerin tenkidi, aralarında (*gereken*) mukayesenin yapılması, bunlardan bir kısmının diğer bir kısmına tercih edilmesi ve bazılarının (hükme esas olarak) alınıp, bazılarının reddedilmesi ile olur. Bunun yapıldığının en açık kanıtı, müçtehitlerin mezheplerini açıklama bağlamında yazdıkları muazzam kitaplar ile daha sonra gelen âlimlerin günümüzde "*Fıkıh-ı Mukâran*" olarak bilinen "*İlm-i Hılâf*" alanında

yazdıkları eserlerdir. Ayrıca hadisçilerden «*Muhakkik*» derecesinde olanların "*Muhtelifu'l Hadis*" ve "*Müşkilu'l Hadis*" alanlarında yazdıkları da bu hususun en doğru tanığıdır. Çünkü bu ilim metin tenkidi üzerine kurulan bir ilimdir.

Evet, Hadisçiler olsun fıkıhçılar olsun, *-hata etmekten korunmamış oldukları halde-* yaptıkları bu işten dolayı sevap alacaklardır. Bu sebeple hadislerin bazılarını tenkit edip, kimisini kabul ederek, kimilerini reddetmek hususunda aralarında ihtilaf meydana gelmiştir.

Bu arada onlardan bazılarının hadisleri tenkit veya kabul etmekte hata etmiş olabilecekleri de hatırdan tutulmalıdır. İşte bu yüzden kimi tenkit edilmeyi hak eden hadisler onların dikkatlerinden kaçmış olabilir.

Yeni (dönem) âlimler(in)den, bu alanda içtihat şartlarını taşıyan, keyfi davranış ve bâtil dürtülerden, ortamın karışıklığı ile hemen harekete geçecek durumdaki hevedan uzak birisi gelip, ilmî bir yol ile *filan hadisin -bu alanda söz sahibi âlimler tarafından tenkit edilmediğini-* tenkit edilen bir hadis olduğunu ispat ederse, bunu da kabul ile karşılar, bu yaptığı işlemten dolayı kendisine teşekkür ederiz. Ayrıca onun için bu alanda daha çok muvaffakiyet vermesi ve daha iyi şeyler yapmakta başarılı olması için Allah'a dua ederiz. Lâkin burada dört uyarıda bulunmamız uygun olacaktır:

1-Bu yüzyılda hadis tenkidi ile uğraşan ve hadis metinlerinin tam olarak tenkitten nasibini almamış olduğunu iddia edenlerin ezici çoğunluğu bu ilim dalında yeterli ilme sahip değildir. Bunlarda oryantalistlerin takip ettiği metot ile keyfî arzu ve dürtülere uymanın etkisi görülmektedir.

2-Bize ulaşan bilgilere göre bunların tenkit etmiş olduğu her hadis, daha önce üzerinde hadisçi ve fıkıhçı âlimlerce konuşulmuş; ya gerekli tenkitler yapılmış veya tenkit edenlere cevaplar verilmiştir.

Bu hadislere, yer aldıkları kaynaklarına başvurarak bakılması gerekir. Çağdaş âlimlerden pek çoğu, yazdıkları kitaplarda bu konularda söz söyleme girişiminde bulunmuşlardır.

Bu yüzyılda adı geçen iddia sahipleri *-çoğu kere yaptıkları bu tenkitleri sahibine nispet etmeden kendi fikirleri imiş gibi göstererek, naklettikleri, görüşleri değiştirip kendi görüşlerine uygun hale getirerek-* daha önceleri tenkit yapanların sözlerini (dikkate) alarak tenkit yapmaktadır. Bunu yapanlar, muhakkik âlimlerden bu tenkitleri reddedenlerin görüşlerine bakmadan ve onlara itimat etmeden bu işi yapmaktadır. Bu davranış, kendilerine verilmediği halde birilerinin yemeğinden alıp doyaya yemek gibidir ve büyük bir ihanettir.

3- Bu iddia sahipleri tenkit ettikleri hadislerde (daha önce) hadisçiler tarafından konulan, onların kararlaştırdığı kaidelerin ve ölçülerin dışına çıkmaya güç yetirememişlerdir. Her ne kadar itimat ediyor görünmemişlerse de tam manasıyla bu ölçülere ve kurallara itimat etmişler ya da bilmeden itimat etmişlerdir. Lâkin keyfi arzularına ulaşabilmek, önceki dönemlerin muhakkik âlimlerine muhalefet etmiş olmak ve ortaya yeni bir görüş atmış

olmak için bu kuralları ve ölçüleri kötü bir şekilde uygulamışlardır. Onlar, *sahih* olduğunda görüş birliği edilen hadisleri reddetmeye mal olsa da bunu bağımsız bir görüş ortaya koymak adına yapmışlar, hadis tenkidi için konulan kuralların boynunu kırıp, çirkin emellerine ve kepezelik halindeki emellerine ulaşabilmek için bu konuda aklı hakem kılmışlardır. O çirkin emel ve suç, *sahih* olduğunda görüş birliği bulunan büyük bir hadis grubunun hadis olduğunun reddedilmesidir.

4- Bu şüphecilerin iddiasına göre "*Sünnetin büyük bir kısmı, tenkitten payını almamıştır. Eğer tenkitten payını almamış olan bu kısım, hakkıyla tenkide tabi tutulsa bunlar sahih olma derecesinden zayıf veya uydurma derecesine düşecektir.*"

Bu iddia, İslâm dinini ortadan kaldırma ve hadise güvenmeme tehlikesini içeren bir iddiadır. (*Bu iddia dikkate alınrsa*) Allah (*Celle Celâlühû*) -Hâşâ- dinini hak ile bâtil birbirine karıştırmış; dinde işleri karma karışlığa terk etmiş olur. Oysa bu durumun daha önce geçen dinlerde dini bozanlar tarafından yapılan bir kusur olduğu Hz. Allah tarafından şu ayetle açıklanmıştır:

"يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ"

"Ey Ehl-i kitap! Neden hakkı bâtil'a karıştırıyorsunuz?" (Âli İmrân, 71.)

Öte yandan İslâm dininin böyle bir durumdan uzak olduğunu şu ayetle beyan buyurmuştur:

"إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ"

Kur'ân'ı kesinlikle biz indirdik; elbette onu yine biz koruyacağız." (Hıcr, 9.)

Kur'ân'ın korunmasından maksat, Kitabıyla Sünnetiyle bir bütün olarak İslâm'ın korunmasıdır. Aksi halde Sünnet korunmadan kitabın korunmasından ne fayda hâsıl olacaktır? Zira Sünnet, Kitab'ın mutlak olanının kayıtlayan, kapalı olanını tefsir eden, mücmelini tafsilata kavuşturan bir fonksiyona sahiptir.

Değerli âlim Abdullah b. Mübarek, kendisine "*Şu uydurma hadisler nedir?*" diye sorulduğunda yukarıdaki ayetin Sünnet'in korunduğuna delil olduğunu söylemiş ve ardından şöyle demiştir: "Mahâretli âlimler zaten bunun için yaşamaktadırlar. Zira bu hususta (Hz. Allah mealen şöyle buyurmaktır): '**Kur'ân'ı kesinlikle biz indirdik; elbette onu yine biz koruyacağız.**' (Hıcr, 9.)

BİR KISIM SÜNNET, HÜKÜMLERİN TEŞRİİNDE MÜSTAKİL BİR DELİLDİR

“ Ümmetin âlimleri Sünnet'ten, Kitabı/Kur'ânı tekit edip kapalı olanı açıklayan, mücmel olanını tafsilata kavuşturan kısımları olduğunda görüş birliği etmişlerdir. Ayrıca - muhalefetleri dikkate alınmayanlar hariç olmak üzere- halefiyle selefiyle yine görüş birliği etmişlerdir ki, Sünnetin bir üçüncü kısmı daha vardır ki, hükümlerin teşriinde/hüküm koymada başlı başına müstakil bir delildir. ”

2014-12-01 05:09:20

Ümmetin âlimleri Sünnet'ten, Kitabı/Kur'ânı tekit edip kapalı olanı açıklayan, mücmel olanını tafsilata kavuşturan kısımları olduğunda görüş birliği etmişlerdir.

Ayrıca -muhalefetleri dikkate alınmayanlar hariç olmak üzere- halefiyle selefiyle yine görüş birliği etmişlerdir ki, Sünnetin bir üçüncü kısmı daha vardır ki, hükümlerin teşriinde/hüküm koymada başlı başına müstakil bir delildir.

Yine ittifak ile şöyle demişlerdi ki Sünnet'in bu kısmı, öyle bir hüccettir ki biz, onu (esas) alarak ve gereğiyle amel ederek Allah'a ibadet etme durumundayız. Öte yandan bu konuda (hasım olanları) ezecek derecede pek çok delil bulunmaktadır. Biz burada bunlardan bir bölümünü zikretmekle yetiniyor, geri kalanları Beyrut'ta «**Reyyan**» yayınevi tarafından basılan "**es-Sünnetü'n-Nebeviyye Hucciiyyten ve Tedvînen**" adlı kitabımıza havale ediyoruz.

Birinci Huccet:

Hz. Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem)'in mucize göstermekle birlikte "**Ben Allah'ın Peygamberiyim**" buyurması, onun Allah'ın peygamberi olduğunu ispat eden bir husustur. Ayrıca -daha önce de geçtiği üzere- onun bu sözüyle tüm hükümleriyle birlikte İslâm ve Kur'ân'ın varlığı da ispat edilmiş olmaktadır.

İkinci Huccet:

Hz. Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem)'in Kur'ân hakkında söylediği, "**O Allah'ın kelimidir**" sözü, öyle bir sözdür ki onunla Kur'ân'ın Allah'ın kelamı olduğu ispat edilmekte, ayrıca Kur'ân'ın Allah'ın kelamı olduğuna iman etmek vacip olmaktadır. Bu bir "teklîfi hüküm"dür.

Rasûlullâh'ın bu iki sözü, teşri konusunda müstakil birer Sünnettir. O derecede ki arasında Kur'ân da olmak üzere bütün İslâmi hükümler bunların üzerine bina olunmuştur.

Üçüncü Huccet:

Ümmet, Sünnetin bu kısmının huccet oluşu ve bu kısım ile amel etmenin vacip olduğu üzerinde icma'/görüş birliği etmiştir.

Bunun açıklaması şöyledir:

Şüphesiz Müslümanlar bir takım fer'î meselelerde görüş birliği etmiştir ki, bunların Sünnetin bu türünden başka dayanağı yoktur. Ümmetin bu hükümleri bu kaynaktan almaktaki ittifakları, Sünnetin bu türünün huccet oluşu hususunu da gerekli kılmaktadır.

Bu hükümlerden bazıları şunlardır:

-Ninenin mirasçı olup, ölünün terekesinden 1/6 (altıda bir pay) alması.

Bu hususta ümmetin icmâi vardır ve dayanağı Sünnettir. Oysa bu hüküm Kur'ânda bulunmamaktadır.

- Şüf'a'nın meşru kılınması,

- Müsâkât (arazi sulaması) ile ilgili hükümler,

- Ödünç alma-verme ile ilgili hükümler,

-Kadının, halası ile aynı kişinin nikâhında bir araya gelmesinin haram olması,

- Mest üzerine mesh etmek,

- Küsûf namazı,

- Korku namazı,

- (yağmur duasına çıkıldığında kılınan) İstiskâ namazı.

İşte verilen bu hususların hepsi sadece Sünnet/hadis ile sabit olmuştur.

Böylece sonuç olarak, burada Sünnetin (tüm) kısımlarıyla huccet olduğunu beyan etmenin ve bu hususta şüphe ortaya koyan şüphecilerin şüphelerini uzaklaştırmanın sonuna gelmiş bulunuyoruz.

SÜNNETİN HUC CET OLDUĞUNU İNKÂR EDENİN HÜKMÜ NEDİR?

Buraya kadar verilen bilgilerden sonra şu sorulara cevap aramaya çalışalım:

Soru: Sünnet'in huccet olduğunu inkâr edenlerin hükmü nedir?

Cevap: "Genel olarak Sünnet'in hucciyetini" veya "Haber-i Vâhitlerin tamamının huccet oluşunu" inkâr edenin kâfir olduğuna hüküm verilir.

"*Sünnet tam olarak tenkit edilmekten payını almamıştır*" diyerek Sünnet konusunda şüphe ortaya atan ve Sünnetin teşri konusunda müstakil olduğunu inkâr edenin ise kâfir olduğuna değil, hata ettiğine ve bidatçi olduğuna hükmedilir.

SÜNNET ETRAFINDA SORU CEVAPLAR-1

“ Soru 1- Sünneti dikkate almadan Kur’ânı anlamak ve hayatımızda uygulamak mümkün müdür? Bir başka tabir ile: Kur’ân’ı anlamakta Sünnet’in rolü temel bir rol müdür? Yoksa dolaylı bir rol müdür? ”

Muhammed Salih Ekinci

sghursi@gmail.com

2014-12-07 09:07:25

Soru 1- Sünneti dikkate almadan Kur’ânı anlamak ve hayatımızda uygulamak mümkün müdür? Bir başka tabir ile: Kur’ân’ı anlamakta Sünnet’in rolü temel bir rol müdür? Yoksa dolaylı bir rol müdür?

Cevap: Kur’ân’daki esas unsur, akaidi/inanılması gerekenleri açıklamak, güzel ahlak konusunda teşvikte bulunup, kötü ahlak ile ilgili hususlarda sakındırmak, ibadetleri ve hükümlerini ve muâmelât hükümlerini açıklamaktır.

Akaid'e gelince:

Akaid, İslâm'da birinci rükün olduğu için onunla ilgili açıklama ve tafsilatı Kur’ânda bizzat Allah (*Celle Celâlihû*) üstlenmiştir. Hz. Allah tam manasıyla bu konuyu aklın huzur bulduğu, kişinin rahatladığı bir tarzda açık-seçik aklî delillerle açıklamıştır. Allah (*Celle Celâlihû*) Kitab-ı Kerim’inde güzel ahlâkı teşviki, kötü ahlâktan sakındırmayı yoğun bir şekilde yapmıştır.

İbadetlere, ibadetlerle ilgili hükümlere ve muâmelâta gelince:

Bu konuların genişliği ve sayılamayacak kadar detayları bulunduğu için Hz. Allah bunları kitabında ana hatlarıyla beyan edip, mücmel ve umumi hükümlerini *nass* olarak açıkça zikretmekle yetinmiş, tafsilatını ve açıklanmasını Peygamberine havale etmiştir. Nitekim Hz. Allah şöyle buyurmuştur:

"وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ"

"İnsanlara, kendilerine indirileni açıklayasın diye sana da bu Kur’ân’ı indirdik." (Nahl, 44.)

Mesela:

Yüce Allah bizlere kitabında namaz kılmayı emretti. Bu emir mücmel bir haldedir. Hz. Allah bu emrin tafsilatının bilinmesini, namazın kılınmasının kendisine bağlı olduğu namazın kılınış şeklini, miktarını, (*rekâtların*) sayısını ve vakitlerinin Sünnetiyle açıklamasını Hz. Peygambere havale etmiştir. Zekât, oruç, hac ve uygulamalı diğer hükümler de aynı husus geçerlidir.

Sünnet ile amel etmek söz konusu olmaksızın Kur'ân ile amel etmek oldukça zordur. Sonuç olarak, Kur'ân ile amel etmek ve hayatımızda Kur'ân'ı uygulamak hususunda Sünnetin rolü, temel bir roldür, dolaylı bir rol değildir.

Soru 2- Bir topluluk daha var ki, bunlar; "Sünnet" in teşri için kaynak olduğuna inanmakta, ümmetin seleften-halefe herkesin kabul ettikleri hadislerin Kur'ân ile veya akıl ile çeliştiği yahut çağın verileri ile uyum içerisinde olmadığı tenkidini yapmaktadırlar. Yahut bu tür rivayetler, tarih ile ilgilidir (*geçmiş zamanda kalmıştır*) diyorlar. Bu görüşlerini Hanefi mezhebinin kimi usulüne dayandırıyorlar. Bu konuda görüşünüz nedir?

Cevap:

Böyle bir soruya cevaben derim ki:

Hadis imamları şu hususları hadisin uydurulmuş olduğuna dair belirti saymışlardır.

**Hadisin Kur'ân nassı ile çelişkili olması,*

**Hadisin mütevâtir Sünnet ile çelişkili olması,*

**Hadisin kesin icma' ile çelişkili olması,*

**Hadisin açıktan açığa akıl ile çelişkili olması,*

**Hadisin şeriattaki asıllar ile veya yerleşmiş kaidelerle çelişiyor olması,*

**Hadisin din koyucu tarafından bildirilmiş bulunan tasavvur ve kavramlar ile çelişkili olması,*

**Hadisin Tarihi bilgiler ve olaylarla ile çelişkili olması,*

**Hadisin Hz. Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem) tarafından söylenmeyecek derecede düşük cümleli veya kalitesiz olması,*

**Hadisin imkânsız veya çirkin bir şey ifade ediyor olması.*

Hadisçiler tüm bu hususları uydurma belirtisi saymışlardır. Bir şartla ki, Buna göre, - yukarıdaki özelliklerden birisiyle rivayet edilen bir hadis, (akla) yatkın bir yorumu kabul etmiyor olmalıdır.

Bu konuda önde gelen hadis tenkitçilerinden Hafız Ebû'l Ferec Abdurrahman b. Cevzî şöyle der:

"Akıl ile veya temel usul ile çelişen her hadis dikkate alınmaz. Bu tür rivayetler uydurmadır."

Bir de ben derim ki:

"Usul imamlarının kabulüne göre, hadis; ancak geçici bir maksada veya geçici bir gerekçeye mebni olmadığı zaman genellik ifade eden bir teşri'yi ifade eder. Aksi halde (o hadis) genel teşri' ifade etmez. Bilakis öyle bir hadisin hükmü o maksadın veya gerekçenin varlığına bağlıdır. Ne zaman ki o maksat ve gerekçe var ise hüküm var olur, o maksat ve gerekçe ortadan kalkarsa hüküm de kalkar. İşte *tarihilik* yani tarihsellik denen şeyin doğru manası budur. Hadislerden bu türden olanları ise gayet azdır.

Usul ve kavaid konularında İslâm âlimlerinden muhakkik olanların belirlediği ilke de budur. Hadislerden *uydurma ve tarihi olanı* bilmek için konulan bu kaideler; ilmî, sağlam ve titizlikle konulmuş kaidelerdir.

Allah'a hamd olsun ki, ümmetin âlimlerinin kabul ile karşıladıkları hadisler arasında bu türden bir şey yoktur. Ümmetin kabul ettiği hadislerle uydurma veya tarihselliğine hükmetmek, ancak kalbinde kin ve nefret taşıyan veya akli açıdan basiretini kaybetmiş birisi tarafından yapılabilir. Çünkü hasta durumdaki bir kimse tatlıyı acı, dolgun bir nesneyi zayıf olarak algılamaktadır.

Öte yandan âlimlerin koyduğu bu kaideler, ilmî ölçülere uygun sağlam kaidelerdir. Lâkin bu kaideleri, âlimlerin "*sahih*" olarak kabul ettiği hadisler üzerinde uygulamak çok büyük bir hatadır. Bir de bu kaideler, fıkhi mezheplerden birisine mahsus kaideler olmayıp, genellik ifade eden kaidelerdir.

Hanefî mezhebine gelince:

Bu mezhep, diğer mezhepler gibi kendine has usul ve kaideleri olan bir mezheptir. Bu (hadis değerlendirme) kaidelerden Hanefî mezhebine has olanları da bulunmaktadır.

Örneğin, İmam Ebû Hanîfe, bir yandan (malzeme olarak) hadisleri almakta müsamahalı davranmakta, *sahih*'e yakın olan zayıf hadise akla uygun olan meseleye karşı öncelik tanımaktadır. Mürsel» hadisi kabul etmesindeki tutumu böyledir.

Öte yandan Ebu Hanife, hadisi kabul etmekte oldukça katı ve titiz davranmaktadır. Nitekim Ebû Hanife, *sahih hadisi* (delil olarak) almak için, o hadisin râvisinin (rivayet ettiği) hadise muhalif amel etmemesini ve ona muhalif fetva vermemiş olmasını şart koşmuştur. Yine Ebû Hanife, toplumun umumi olarak müptela olduğu meseleler hakkında varit olan hadisin tevatür yoluyla gelmiş olmasını şart koşmaktadır. İşte O, bu tür meselelerde «Haber-i Vâhid»i kabul etmez. Bu büyük imamı böyle bir sonuca ve değerlendirmeye bizzat kendisinin içtihiadı götürmüştür. Onun bu tavrının anlaşılır olduğunu söylemek mümkündür.

Bu grup (Hanefiler), böyle düşünmekle bu kurallarla kayıtlı olmayı ve bu kurallar uyarınca bazı sahih hadisleri dikkate almamayı kast etmiş ise, bu uygulama muteber bir müçtehit İmam'ın taklidi anlamına gelir. Bu esasında övülecek bir tutumdur.

Lâkin şu (adı geçen) yani; (*müstakil Sünnet niteliğindeki hadisleri bu kurallara gelişî güzel olarak uygulayarak reddeden*) gruptaki âlimler, bu esaslar ve kurallardan faydalanmayı, sahih hadisleri reddetmek; karmaşaya yol açmak ya da sahih hadislere dil uzatmak için kullanmayı kast etmişler ise, bu dinden çıkmak ve İslâm'a başkaldırmak anlamına gelmektedir.

SÜNNET ETRAFINDA SORU CEVAPLAR-2

“ Soru: 3- Adı geçen gurubun iddialarından birisi de şudur: “Hadisleri tenkit etmekte yeni bir metoda ihtiyacımız var. Çünkü hadisçilerin koymuş olduğu metot, gereği gibi hakkıyla tenkidin yapılması için yeterli değildir.” Bu konudaki yorumunuz nedir? ”

Muhammed Salih Ekinici

sghursi@gmail.com

2014-12-14 03:47:07

Soru: 3- Adı geçen gurubun iddialarından birisi de şudur: "*Hadisleri tenkit etmekte yeni bir metoda ihtiyacımız var. Çünkü hadisçilerin koymuş olduğu metot, gereği gibi hakkıyla tenkidin yapılması için yeterli değildir.*" Bu konudaki yorumunuz nedir?

Cevap: Hadis terminolojisi alanında uzun uzadıya yazılan eserler şöyle dursun, bu konuda yazılan özet eserlere şöyle bir bakıp göz gezdirenler, bu alanda bir parça malumatı olanlar kesin olarak şu bilgiye ulaşırlar:

Hadis âlimleri sahih hadisleri korumak ve onları zayıf ve uydurma olanlardan ayırmak için bir takım esaslar ve kaideler koymuşlardır ki bu kaideler çok sağlam ve doğru bir biçimde yazılı haldedirler. Muhaddisler bu yolda güzel sınavlar vermiş, bu alanda öne çıktılar ve akılları hayrette bırakan ilginç prensipler tespit ettiler. Yine kesin bir şekilde görecektir ki hadis âlimleri, hadis uyduranları ve uydurma eylemini deşifre eden onları ortaya çıkaran sağlam ilmî esaslar koydular. Böylece **hadis âlimleri; Sünneti seniyyeye, benzeri olmayan ve hiçbir ilim dalının benzerine yakınıni bile yapamadığı bir hizmette bulundular. Benzeri bir hizmet, tarih boyunca hiçbir peygamberle ilgili haberler alanında veya herhangi bir milletin büyüğü hakkında yapılmış değildir.**

Hadis âlimleri haberlerin kabul edilmesi konusunda öylesine doğru ve kesin şartlar belirlediler ki, haberlerin kabulü konusunda bunlardan daha doğrusunu ve güvenilir olanını tasavvur etmek, hatta onların yerine geçebilecek alternatiflerini bile düşünmek mümkün değildir. Hiçbir millette ve hiçbir mezhep topluluğunda haberlerin kabulü konusunda aynı sonuca, hatta hadisçilerin ileri sürdüğü şartlara yakın şartlara bile ulaşan olduğu bilinen bir şey değildir.

Hadis âlimlerinin ulaştığı sonuç şudur ki, tarihin dolaylı nakil yoluyla tanıdığı en sağlam haberlerdir ki, işte bunlar «Sahih hadisler»dir. Bu meselenin tafsilatı «Hadis İlimleri» konusunda yazılan yüzlerce ciltlik kitaplarda detayıyla bulunmaktadır.

Bu metodun mutlaka kendisinden daha güçlü ve daha doğru bir metotla karşılaştırılması gerektiği iddiasında bulunanlara gelince, bunlara karşı şu iki ayeti okumakla yetiniyorum:

"وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْجِبَارَةُ أَعَدَّتْ لِلْكَافِرِينَ"

"Eğer kulumuza indirdiklerimizden herhangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi onun benzeri bir sure getirin, eğer iddianızda doğru iseniz Allah'tan gayri şahitlerinizi (yardımcılarınızı) da çağırın. Bunu yapamazsanız -ki elbette yapamayacaksınız- yakıtı, insan ve taş olan cehennem ateşinden sakının. Çünkü o ateş kâfirler için hazırlanmıştır." (Bakara, 23, 24.)

Soru:4- Bir başka topluluk daha vardır ki, bunlar Sünnete önem verirler. Lâkin onlar fıkıh mezhepleriyle çelişki içerisinde olup, hep mensuplarının Sünneti ihmal edip Sünnetle amel etmedikleri ithamında bulunurlar. Bu mesele hakkında görüşünüz nedir?

Cevap: Bilindiği üzere fıkıh mezhepleri kendi aralarında içtihat yapılabilen ve farklı görüşlerin caiz olduğu pek çok fikhî meselede ihtilaf etmişlerdir. Bu meselelerde ihtilaf edilmesinde Rasûlullâh tarafından sözlü ve takriri olarak ruhsat verilmiştir. Rasûlullâh şöyle buyurmuştur:

"إِذَا اجْتَهَدَ الْحَاكِمُ فَأَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ وَإِذَا اجْتَهَدَ فَأَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ وَاحِدٌ"

"Hâkim/Hüküm veren içtihat edip doğru hüküm verirse ona iki ecir vardır. Hâkim içtihat edip hata ederse ona bir ecir vardır." (Buhari)

Ashâbtan bazıları Rasûlullâh'ın döneminde bazı fer'î meselelerde ihtilaf etmiş, bu meselelerde Ashâb farklı görüşlere sahip olmuşlardır. Bu durum Hz. Peygambere ulaşınca Rasûlullâh Ashâbın her birinin içtihadını benimsemiş, farklı içtihatlarından dolayı hiç birisine katı muamele yapmamıştır. Fer'î meselelerde ihtilaf etmek insan fitratına uygun ve tüm insan toplulukları arasında vuku bulan bir şeydir. Bu, Allah'ın kullarına olan bir rahmetidir ki bu yol ile umum insanlar için diledikleri ve maslahatlarına uygun olan görüşü taklit etmeleri kolaylaşmıştır. Bu durum onlar için sıkıntının ortadan kalkması olmuştur. Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

"إِخْتِلَافُ أُمَّتِي رَحْمَةٌ"

"Ümmetimin (detaydaki) ihtilafı rahmettir."

Mezhepler, aralarında (*kötü bir amaçla değil*) övgü ile söz edilecek ihtilaflarda bulunmuşlardır. Bunlardan İslâm kültürü için benzeri bulunmayan büyük bir (*ilmî*) servet/birikim meydana gelmiştir. Fakat bu ihtilaflar aralarında kötülük bağlamında çelişki içeren ihtilaflar değildir.

Diğer yandan, mezheplerdeki ihtilafların bilinen ilmî sebepleri vardır. Bunları âlimlerden pek çoğu açıklamışlardır. Bunları açıklamak için bir hayli eserler yazılmıştır. Bunlardan birisi **İbn Teymiye'nin "Ref'u'l Melâm Ani'l-Eimmeti'l A'lâm"** adlı eseridir.

"*Mezhep sahiplerinin Sünnete önem vermeyi ihmal ettikleri*" sözü, ya mezhepleri bilmeyenlerin veya onları kıskananların sözüdür. Sünnete üstün derecede önem vermeksizin bir fıkıh mezhebinin oluşması mümkün müdür?!

Fıkıh mezhepleri ve mezhep sahipleri hakkında bir parça bilgisi olanlarca yerleşmiş bir kanaat vardır ki bu mezhep sahiplerinin (*mezhep imamlarının*) hepsi büyük (*hadis*) hafızlar(1)dır. Onlar Sünnete öylesine önem vermişler ve Sünnetle amel etmekte öyle itina göstermişlerdir ki bunun benzeri yoktur. Onlar ittifakla:

"(Bir konuda) **sahih hadis olduğu zaman, işte o, benim mezhebimdir**" tavsiyesinde bulunmuşlardır. Evet, Her bir mezhepte mutlaka bir grup hadis ile amel etmek ihmal edilmiştir. Bunu gerektiren bir takım ilmî sebepler vardır:

(İçtihat bir eden mezhep âlimi);

- O konuda gizli bir illetten/gerekçeden haberdar olmuştur,

- İhmal edilen hadisler kendilerinden daha çok tercih edilmeye elverişli olanlarla çeliştiği için mercuh olanla değil, ercah olanla amel etmiştir.

- İhmal edilen hadisler onun katında sabit olmamıştır veya onlara muttali olmamıştır.

- İhmal edilen hadislerin nesh edildiğine muttali olmuştur.

- Ya da ihmal edilen hadisler, o imamca benimsenen külli veya umumi şer'î kaidelerden yahut umumi veya hususi maksatlardan alınan şer'î kaidelere muhalif durumdadır.

SÜNNET ETRAFINDA SORU CEVAPLAR-3

“ Soru 5- Sahih hadislerden «Mütevâtir» ve «Âhâd» olanlar itikadi konularda aynı derecede bağlayıcı mıdır? Cevap: Evet, bütün sahih hadisler itikat konusunda bağlayıcıdır. Sahih hadisin delalet ve ifade ettiği manaya itikat etmek vacip olur ”

Muhammed Salih Ekinci

sghursi@gmail.com

2014-12-21 02:49:21

Soru 5-Sahih hadislerden «Mütevâtir» ve «Âhâd» olanlar itikadi konularda aynı derecede bağlayıcı mıdır?

Cevap:Evet, bütün sahih hadisler itikat konusunda bağlayıcıdır. Sahih hadisin delalet ve ifade ettiği manaya itikat etmek vacip olur. Lâkin *(bu manadaki sahih hadislerin hepsi)* aynı derecede değildir. Sahih hadislerden çelişeni yani, muarızı olmayan gayr-i mütevâtir olanlarının gereğine iman etmek vacip olur. Bunun manası şudur ki, durumu bu olan hadislerin gereğine; **hadis kendisine göre sabit olduktan sonra iman etmeyen kimse günahkâr olur ve bid'at ehlinden sayılır**, (ama) kâfir olmuştur denmez.

Mütevâtir hadislere gelince:

Bunların gereğine iman etmek vacip olur. Bunun manası şudur ki, durumu bu olan hadisin gereğine inanmayan kâfir olmuştur ve İslâm haricine çıkmış sayılır. Şu şartla ki, bu insana göre (hadisin) tevatür derecesinde olduğu sabit olmalıdır. Hadisin tevatür derecesinde olduğu o kişiye göre sabit değilse, kâfir olduğuna hüküm verilmez.

Kelam ilmine mensup âlimlerden; "**Âhâd Haberler**" itikat konusunda huccet değildir" sözünü söyleyenlerin kastettiği mana budur. Bu sözden kastedilen mana "*Haber-i Vâhid'in itikat konusunda bir kıymeti yoktur*" demek değildir. Kastedilen mana "**«Haber-i Vâhid»; manasına muhalefet edenin kâfir sayıldığı şekilde bağlayıcı/ilzam edici değildir. Yani, ona muhalefet eden kâfir olmaz**" demektir. Taftazânî "**Şerh-i Mekâsıd**" adlı eserinde bunu açıkça söylemiştir.

Ayrıca biz de bu meseleyi "*es-Sünnetü'n-Nebeviyye -Hucciyeten Ve Tedvînen-*" ve "*Menhecü'l Eşâire fi'l Akîdeti beyne'l Hakâik-ı Ve'l Evhâm*" adlı kitabımızda tam manasıyla anlattık.

Soru 6- İslam toplumunun ve Müslüman bir bireyin kişiliğinin oluşmasında «Sünnet-i Nebeviyye»nin katkısı nedir?

Cevap: Kur'ân ve Sünnet, Müslüman bireyin kişiliğinin oluşmasında en temel önemli iki faktördür. Müslüman toplumun hayat tarzının oluşmasında da durum böyledir. Müslümanca hayat, Kur'ân'a ve Sünnete uygun olan hayattır. Kur'ân'a ve Sünnete uygun olmayan hayat ya Cahiliye hayatıdır, ya da içerisinde Cahiliye (*döneminden parça*) bulunan hayattır.

Allah (*Celle Celâlihû*) şöyle buyurmuştur:

"وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ"

"Biz, her peygamberi ancak kendisine itaat edilmesi için gönderdik." (*Nisa, 64.*)

"وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا"

"Kim Allah'a ve Rasûl'e itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine lütuflarda bulunduğu peygamberler, siddîkler, şehitler ve sâlih kişilerle beraberdir. Bunlar ne güzel arkadaştır!" (*Nisa, 67.*)

"فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ"

"O Peygamber'e inanıp ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nûr'a (Kur'ân'a) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır." (*A'raf, 157.*)

"لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ"

"And olsun ki, Rasûlullâh, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir." (*AHz.âb, 21.*)

"وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا"

"Peygamber size ne verdiyse onu alın, size ne yasakladıysa ondan da sakının." (*Haşr, 7.*)

Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

"لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جِئْتُ بِهِ"

"Sizden biriniz; keyfî arzusu benim getirdiğime tabi olmadıkça iman etmiş olmaz."

Yüce Allah hidayeti, kurtuluşu, dünya ve âhiret mutluluğunu kesinlikle kedi kitabı ve peygamberi Muhammed (*Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem*)'in Sünneti doğrultusunda amel etmeye bağlamıştır.

PEYGAMBER'İN MAHLÛKATA KARŞI MERHAMETİ-1

“ Giriş: Tabiun ulemasından olan Mesruk der ki: Bir gün müminlerin annesi Hz. Aişe'nin yanına gittim ve: “Bana Rasulullah'ın ahlakını anlat” dedim. Hz. Aişe: “Sen Kur'an okumuyor musun? Onun ahlakı Kur'an'dı” dedi. Yine Müminlerin annesi Hz. Aişe buyuruyor: ”

Prof. Dr. Musa Kazım Yılmaz

musakazimyilmaz@gmail.com

2015-04-02 05:36:26

Giriş:

Tabiun ulemasından olan **Mesruk** der ki: Bir gün müminlerin annesi Hz. Aişe'nin yanına gittim ve: "**Bana Rasulullah'ın ahlakını anlat**" dedim. Hz. Aişe: "**Sen Kur'an okumuyor musun? Onun ahlakı Kur'an'dı**" dedi.

Yine Müminlerin annesi **H. Aişe** buyuruyor: "**Rasulullah (s.a.v) hiçbir insana lanet okumamıştır. Allah'ın dinine zarar vermek istisna edilirse, kendisine verilen zarara karşılık hiç kimseden intikam almamıştır. Cihat hariç, eliyle hiç kimseye vurmamıştır.**"

Allah, elçisi Hz. Muhammed'i, kendisine ait olan iki sıfatla tavsif etmiştir. Şöyle buyuruyor: "**Size kendi türünüzden bir elçi gelmiştir. Sizin, kurtuluşu olmayan ebedi bir belaya duçar olmanız onun zoruna gider. Müminlere karşı şefkat pınarı ve ve merhamet abidesi olduğu için üzerinize hassasiyetle titrer.**"(1)

Gerçekten de Hz. Peygamber, bir tek insanın bile ebedi bir azaba duçar olmasını asla istemezdi. Onun bu hassasiyeti, âlemlere rahmet olarak gönderilişinin bir gereğidir. Na var ki, henüz dünyaya gelmeden babasını kaybetmiş olması, altı yaşındayken validesini de kaybettikten sonra uzun yıllar yetim olarak toplumda yaşamış olması Hz. Peygamber için unutulmaz hadiselerdir.

Evet, Rasulullah (s.a.v) çok ağır şartlar altında büyümüş, adeta hayatın tüm sıkıntılarını göğüslemiştir. Fakat her şey rağmen 40 yaşında Allah tarafından peygamberlikle görevlendirilince, dünya bakımından rahatlayacağı yerde dünya çapında ağır bir davayı omuzlamıştır. Mekke'de Ramazan ayının Kadir gecesinde kendisine nazil olmaya başlayan Kur'an, baştan sona, insanı kemalatın zirvesine çıkaracak güzel ahlaki anlatmaktadır. İşte Hz. Peygamber'in ahlaki Kur'an'ın anlattığı ahlaktır.

Kur'an'ın insanlığa sunduğu **güzel ahlak numunelerinden** bazıları şunlardır:

1-"Ey İnsan! Rabbin kendisinden başkasına asla ibadet etmemenizi, ana-babaya iyilikte bulunmanızı kesin olarak emretti. Eğer onlardan biri ya da ikisi senin yanında ihtiyarlığa ulaşırsa, sakın onlara "ıf" bile deme ve onları azarlama."(2)

2-Ey İnsan, yakınlık sahiplerine hakkını ver. Düşkün olanlara ve yolda kalmışlara da haklarını ver. Fakat sakın ola ki, elinde, avucunda olanı saçıp savurma.(3)

3-Yine sen Ey İnsan! Ne ellerini boynuna bağlayıp cimrilik yap, ne de onları büsbütün açarak saçıp savur. Eğer böyle yaparsan kınanmış olarak bir köşeye atılıp pişmanlık içinde kıvranırsın.(4)

4- Çocuklarınızı, rızkınıza ortak olurlar endişesiyle öldürmeye kalkmayın. Onları da sizleri de besleyecek olan biziz.(5)

5- Ve Sakın zinaya yaklaşmayın. Zira o arsızca bir hayâsızlık ve sapıkça bir yoldur.(6)

6- Yine haklı bir gerekçeye dayanmaksızın Allah'ın dokunulmaz kıldığı hiçbir cana kıymayın.(7)

7-Yetimin malına da – kendisi ergenlik çağına ulaşınca kadar-, yapacağımı en uygun ve olumlu tasarruflar dışında yaklaşmayın.(8)

8- Yine vereceğiniz her meşru söze sadık kalın. Şüphesiz söz veren herkes bundan dolayı hesaba çekilecektir.(9)

Numune olarak verdiğimiz bu temel ahlak esasları, insanlık vicdanının tereddütsüz kabul edeceği örneklerdir. Kur'an bu minval üzere insanı beşikten mezara kadar takip ederek davranışlarını olumlu yöne çevirmeye çaba sarf ediyor.

Hız. Peygamber'in Merhameti:

Rasulullah (s.a.v), kendisine nazil olan Kur'an'ın emirlerine herkesten önce uyan bir peygamberdi. Başka bir deyimle, Rasulullah (s.a.v), Kur'an'ın emirlerini önce kendi nefesine tatbik ederek samimiyet, ihlâs ve ciddiyet konusundan bütün insanlığa örnek olmuştur. O kadar merhametli ve o kadar şefkatliydi ki, adeta bir eliyle cehennemini yolunu kapatarak diğeri eliyle insanları cennete sevk etmeye çalışıyordu. Çünkü kimsenin ateşte yanmasına gönüllü razı değildi. Deyim yerindeyse, bütün insanların imana gelmesini istemesine çırpınıyordu.

Kur'an ifadesiyle(10) sırtlarında yükler ve boyunlarında zincirler bulunan müşrikleri özgürlüklerine kavuşturmak için büyük çabalar gösteriyordu. Bir rivayete göre Hz. Peygamber (s.a.v) tebliğ için 40 kez Ebucehil ve arkadaşlarına gitmiştir. Bütün bu çabalar onun merhametinden ileri geliyordu.

Kur'an-ı Kerim Rasulullah'a büyük bir merhametin verilmiş olduğunu birçok yerde ifade ediyor. Bir ayet şöyle: *"Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara yumuşak davrandın. Ama eğer onlara karşı sert ve katı yürekli davransaydın kesinlikle senden uzaklaşacaklardı. Şu halde onları affet, affedilmeleri için dua et ve yönetim için de onlarla istişare etmeye devam et."*(11)

Anlaşıyor ki, rahmet ve şefkat Hz. Peygamber'in tabiatıdır. Çünkü Allah onu rahmet fitratı üzerinde yaratmıştır. Allah Hz. Musa'yı ve kardeşi Harun'u Firavn'a gönderdiğinde şöyle demişti: *"Siz ikiniz doğruca Firavn'a gidin, çünkü o pek azdı. Fakat onunla konuşurken yumuşak bir üslup kullanın. O zaman belki söz dinler ya da en azından ileri gitmekten çekinir."*(12) Oysa Hz. Peygamber için Allah *"Allah'ın rahmeti sayesinde..."* buyuruyor. Anlaşıyor ki, şefkat ve merhamet Hz. Peygamber'in fitratında vardır.

Bir gün Hz. Ömer (r.a) dedi ki: ***"Anam babam sana feda olsun Ya Rasulellah, Sen ne kadar büyük, ne kadar merhametlisin. Vallahi eğer bize beddua etmiş olsaydın çoğumuz imana gelmeden helak olup gidecektik."***

Fakat Yasin Suresinin ilk ayetleri nazil olunca artık iman etmeyecekleri kesin olanlara dini tebliğ etmeye gitmemiştir. Çünkü ayette, bazılarının açıkça iman etmeyecekleri ifade edilmiştir. *"Doğrusu onlardan birçoğu hakkındaki söz tahakkuk etmiştir, onlar artık asla iman etmeyeceklerdir."*(13) Bunun dışında, yani iman etmeyeceği kesin değilse her insanın imdadına koşmuştur.

Medine'de iken bir gün henüz inanmamış müşrik bir kölenin hasta yatağında olduğunu duymuştu. Rasulullah (s.a.v) onu ziyarete gitmiş ve ona İslam'ı tebliğ etmişti. Köle Müslüman olmayı kabul edince de dışarı çıkmış, sevinç gözyaşlarını tutamamış ve şöyle buyurmuştur: *"Bu köleyi ateşten kurtaran Allah'a sonsuz hamd u senalar olsun."*

Beddua Etmemesi:

Merhamet ve şefkatin timsali olan Hz. Peygamber (s.a.v) Mekke'de çok ağır şartlar altında yaşıyordu. Buna rağmen sabır ve metanet içinde işkencelere ve hakaretlere tahammül ederek merhametini korumaya ve insanlara karşı şefkatli olmaya devam ediyordu.

Bilindiği gibi Mekke'de tebliğ şartları ağırlaşınca yeni bir tebliğ çevresi için Taif'e gitmeye karar vermişti. Fakat ne yazık ki, Taif'in serserileri kendisine taş atmaya başlamışlar, ayaklarını kanatarak Onu Taif'in dışına çıkarmışlardı. Buna rağmen Hz. Peygamber (s.a.v) taş atanlara ve attıranlara değil beddua etmek, onlara: "*Ya Rab; kavmimi hidayet et; onlar bilmiyorlar*" şeklinde dua etmiş ve devamla şöyle buyurmuştur: "**Allahım, çaresizliğimi ancak sana arz ediyorum. Biçarelerin Rabbi sensin. Ya Rab, gazabına uğramayayım da çektiğim belalara aldırmam.**"

Uhud savaşında Hz. Peygamber ve arkadaşları mağlup düşmüşlerdi. Başta Hz. Hamza olmak üzere Müslümanlardan 70 kişi şehit düşmüş, İslam ordusunun morali bozuktu. Bunu fırsat bilen bazı sahabiler Rasulullah'ın yanına gelerek: "*Ya Rasulallah, bu kâfirlere beddua et de, Allah onları helak etsin, bize artık zarar vermesinler*" demişler. Hz. Peygamber ise: "**Ben lanet okuyucu ve bedduacı olarak gönderilmedim. Ben ancak bir davetçi ve bir rahmet peygamberi olarak gönderildim. Allah'ım kavmimi hidayete getir; onlar bilmiyorlar**" buyurmuştur.

İnsanların hidayete gelmeleri, iman etmeleri istisna edilirse Hz. Peygamber hiçbir konuda hırslı değildi. Sadece insanların hidayeti konusunda hırs gösteriyordu. Allah zaman zaman bu konudaki hırsı konusunda onu uyarmış, şöyle buyurmuştur: "**Demek sen kalkıp bu kitaba inanmaları durumunda onların verdiği tepkiler üzerine kızıp kendini helake sürükleyeceksin, öyle mi?**"(14) Bu ayet, Hz. Peygamber'in insanların hidayeti için ne kadar çaba sarf ettiğini açıkça göstermektedir. Kuşkusuz bu onun engin merhametinden ve tüm mahlûkata şamil olan şefkatinden ileri geliyordu.

Hatıraya önem vermesi:

Rasulullah (s.a.v) bir baba olarak, bir eş ve bir dost olarak çok merhametliydi. Bu açıdan ilk müminlerden olan zevcesi Hz. Hatice'ye karşı beslediği duygular çok farklıydı. Onu birkaç açıdan seviyordu. Hem Onun zevcesiydi; hem ilk müminlerdendi.; hem de çocuklarının babasıydı. Fakat denilebilir ki, Hz. Peygamber'in Hatice'ye karşı olan sevgisi daha çok Hatice'nin İslam davasına verdiği büyük destekten kaynaklanıyordu.

Bu yüzden Hz. Hatice bi'setin 11. yılında vefat etmiş olmasına, Rasulullah (s.a.v) vefatından sonra daha genç hanımlarla evlenmiş olmasına rağmen Hz. Hatice Rasulullah tarafından hiç unutulmamıştır. Onun hatırası onda hep canlı durmuştur. Hatta genç eşi Hz. Aişe validemiz, Rasulullah'ı Hatice'ye karşı beslediği bu derin bağlılıktan kıskanmış ve şöyle demiştir: "*Vefat eden bir kadına karşı beslediğin bu yüksek duyguyu*

anlayamıyorum. Oysa Allah sana daha genç ve daha güzel hanımlar ihsan etmiştir." Rasulullah'ın (s.a.v) buna cevabı şudur: "Siz Hatice'yi benim kadar tanımış olsaydınız, böyle konuşmazdınız"

Rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla Allah (c.c), birçok kere Cebrail vasıtasıyla Hz. Hatice validemize selam göndermiştir: Bir defasında vahiy kesilmiş ve bir umutsuzluk havası hâkim olmuştu. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) tekrar Hira Nur mağarasına giderek orada vahiy beklemeye başlamıştı. Hz. Hatice validemiz de Rasulullah'a azık götürüyordu. Bir gün yolda giderken Cebrail bir adam şekline girerek Hatice'ye yaklaşmış ve *"Muhammed'in nerede olduğunu biliyor musun?"* diye sormuştu. Hatice validemiz tanımadığı bu adamdan ürkmüş ve Rasulullah'a bir zarar gelmesin diye: *"Hayır, yerini bilmiyorum"* demiştir.

Hz. Hatice Rasulullah'ın (s.a.v) yanına vardığında durumu kendisine anlatmış; fakat Rasulullah Hatice'nin telaşlı konuşmasını dinledikçe tebessüm etmiş ve: *"Allah hayrını versin Ey Hatice, o adamın kim olduğunu biliyor musun?"* demiş. Hz. Hatice *"Hayır, bilmiyorum"* demiş. Rasulullah (s.a.v): *"O Cebrail idi; sana Allah'ın selamını getirmiş, bu yüzden seninle konuşmak istemişti"* dedi. Hz. Hatice validemiz bunu üzerine çok duygulanmış ve ağlamaya başlamıştır.

Hz. Aişe'nin anlattığına göre Rasulullah'ın (s.a.v) kızı Zeyneb'in kocası Ebu'l-As Bedir'de esir düşmüştü. Esirler fidye karşılığında serbest bırakılıyordu. Ebu'l-As da fidye olarak Zeyneb'in bir gerdanlığını takdim etmişti. Bu gerdanlık Hatice validemiz tarafından Zeyneb'e düğün hediyesi olarak takılmıştı. Rasulullah (s.a.v) ziyneti görünce tanıdı ve çok duygulandı. Sonra ashabına dönerek şöyle dedi: *"Ashabım, bu ziynetler Hatice'nin Zeyneb'e verdiği düğün hediyeleridir. İster alın ister almayın; siz bilirsiniz."* Fakat Rasulullah'ın arkadaşları Onun hissiyatını okumakta gecikmediler ve *"Anamız babamız sana feda olsun Ya Rasulellah, bu ziynetler kalsın; onları almayalım"* dediler.

Sütannesi Halime'yi asla unutmamıştır. Onun hatırası gönlünde hep canlı duruyordu. Beni S'ad kabilesinden bir adam görse ona hürmet eder ve annesini sorardı. Bir defasında sütkardeşi Şeyma'nın da içinde bulunduğu bir heyeti kabul etmiş ve onlara büyük ikramlarda bulunmuştu.

Şahsi Fedakârlığı:

İnsan, yapısı itibariyle intikamcı bir yaratılışa sahiptir. Kendisine yapılan ani saldırılara tepkisiz kalmaz. Fakat Rasulullah (s.a.v) kendi şahsına zarar veren insanları bile affetmiştir. Bir gün Gavres b. Haris adında bir adam Rasulullah'ı (s.a.v) öldürmek için onu takip etmeye başladı. Hicretin 4. yılındaydı; Rasulullah (s.a.v) istirahat için bir ağacın gölgesinde uyuyordu. Bir ara gözlerin açtığında bir adamın elinde yalın kılıçla beklediğini gördü. Adam: *"Ey Muhammed şimdi seni elimden kim kurtaracak?"* dedi. Hz. Peygamber(s.a.v) : *"Allah"* dedi. Adamın elindeki kılıç birden yere düştü ve adamın eli

havada asılı kaldı. Bu kez Rasulullah (s.a.v) kılıcı eline aldı ve: "*Söyle bakayım, şimdi seni elimden kim kurtaracak?*" dedi. Adam: "*Sen iyi bir insansın, kimseye zarar vermezsin*" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber(s.a.v) tebessüm ederek onu affetti.

Bir gün Medine çarşısında yürürken bedevi bir adam Rasulullah'ın (s.a.v) ridasından tuttu ve ters istikamette yürüyerek Rasulullah'ı arkasından sürüklemeye başladı. Rida, çene altında iple bağlı olduğu için, ip Rasulullah'ın boğazını sıkmaya başladı. Bir ara Rasulullah (s.a.v) nefes darlığı çekerek zor durumda kaldı ve dönüp adama: "*Dur be adam, nereye gidiyorsun? Bu sana kalmayacaktır*" dedi. Adam durdu ve: "*Hayır, bu bana kalır. Çünkü duydum ki sen kimseye zarar vermiyormuşsun. O yüzden seni kızdırmak istedim*" dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) tebessüm ederek: "*Doğru söylemişler, ben kimseye zarar vermem*" dedi ve bedevi adamı affetti.

-devam edecek-

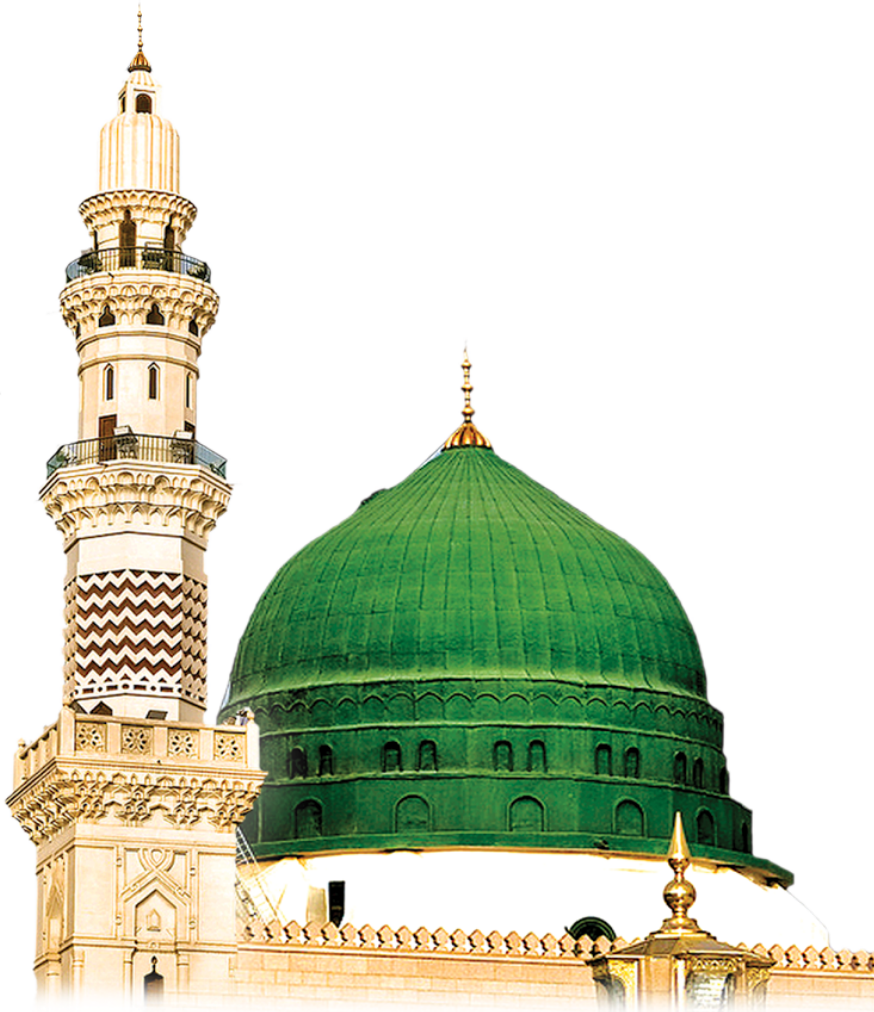
PEYGAMBER'İN MAHLÛKATA KARŞI MERHAMETİ-2

“ Devlet Başkanı olarak Merhameti ve Merhamet'in Sonuçları: Rasulullah (s.a.v) 13 yıl Mekke'de kaldıktan sonra, Müslümanların daha fazla zarar görmemeleri için Medine'ye hicret etmiştir. Hz. Peygamber'in (s.a.v) insanlara karşı gösterdiği merhamet, şefkat ve tevazu büyük sonuçlar doğurmuştu. Medine'de birkaç yıl zarfında meydana gelen hadise çok büyüktü. Yarı vahşi olan bir kavmin kalbini sevgi ve merhametle doldurmuştu adeta. Bir zamanlar ahlaksızlığın, zulüm ve kanunsuzluğun hüküm sürdüğü bu topraklar adeta cennete dönüşmüştü. Putperestlik bütün vahşetiyle kaybolup gitmiş, yerini sade bir tevhide bırakmıştı. ”

Prof. Dr. Musa Kazım Yılmaz

musakazimyilmaz@gmail.com

2015-04-15 04:11:14

Devlet Başkanı olarak Merhameti ve Merhamet'in Sonuçları:

Rasulullah (s.a.v) 13 yıl Mekke'de kaldıktan sonra, Müslümanların daha fazla zarar görmemeleri için Medine'ye hicret etmiştir. Hz. Peygamber'in (s.a.v) insanlara karşı gösterdiği merhamet, şefkat ve tevazu büyük sonuçlar doğurmuştu. Medine'de birkaç yıl zarfında meydana gelen hadise çok büyüktü. Yarı vahşi olan bir kavmin kalbini sevgi ve merhametle doldurmuştu adeta. Bir zamanlar ahlaksızlığın, zulüm ve kanunsuzluğun hüküm sürdüğü bu topraklar adeta cennete dönüşmüştü. Putperestlik bütün vahşetiyle kaybolup gitmiş, yerini sade bir tevhide bırakmıştı.

Medine'de kaldığı on yıl boyunca **İlây-ı Kelimetullah** için çalıştı ve davasında başarılı oldu. Medine hayatının ikinci yılında, Mekke müşrikleriyle ilk karşılaşması olan ve dünyanın en acip savaşlarından biri olan **Bedir** savaşına hazırlandı. Müşriklerin 1300 kişilik donanımlı ordusuna karşılık 300 kişilik bir ordu hazırladı. Sayısal şartlar Müslümanların aleyhinde görünüyordu. Fakat Rasulullah (s.a.v) elindeki imkânları en iyi kullanan bir komutandı. Bedir savaşı başlamadan Hz. Peygamber uzunca Rabbine yalvardı. Duasının içinde şu dramatik lafızlar da vardı: "**Ya Rabbi, eğer bu orduyu helak edersen yeryüzünde sana ibadet edecek kimse kalmayacaktır.**"

Rasulullah (s.a.v) bu duasıyla tüm imkânlarını Allah yolunda tüketmiş bir ordunun başkomutanı olarak Allah'tan acil bir zafer istiyordu. Çünkü Allah, imkânlarını tüketmiş ve ızdırar haline düşmüş olan Müslümanların duasını reddetmeyeceğini bildirerek şöyle diyor: "**Yahut kendisine dua ettiği zaman zorda kalmışa cevap veren ve başa gelen kötülüğü kaldıran ve sizi yeryüzünün halifeleri yapan kimdir.**"(Neml, 27/62.) O halde Allah'tan zafer bekleyen Müslümanların öncelikle imkânlarını Allah yolunda tüketmeleri, sonra acil zafer istemeleri gerekir.

Daha dün gibiydi; içinde doğup büyüdüğü Mekke'de her türlü hakarete uğrayan, Allah'ın dinini tebliğ ederken taşlanan, horlanan ve ayakları kanatılan bu mütevazı insan, sekiz yıl gibi kısa bir zaman diliminde Mekke'yi fethederek, oradaki ahaliyi de özgürlüklerine kavuşturmuş ve onları Kur'an ile terbiye etmiştir. Mekke'yi fethederken, o güne kadar kendisine düşmanlık yapan Mekkelilere yaptığı ilk konuşması, onun ne kadar merhametli ve mütevazı olduğunu gösteriyor. Evet, 13 yıl boyunca kendisine işkence ve hakaret eden Mekkelilere şöyle seslendi:

"Ey Kureys, Şu anda size nasıl bir muamelede bulunmamı bekliyorsunuz?" Onlar hep bir ağızdan: "Sen iyi bir kardeş ve iyi bir kardeşin oğlusun" dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber: "Bugün size Yusuf'un (a.s) kardeşleri için söylediğini söyleyeceğim: **Bugün sizin için bir kınama yoktur. Gidiniz; hepiniz serbestsiniz**" buyurdu.

Esasen Mekkeliler onu çok iyi tanıyorlardı. Ona "**Muhammedü'l-Emin**" lakabını koyan onlardı. Onun kimseye asla zarar vermeyeceğini çok iyi biliyorlardı.

Rasulullah'ın (s.a.v) büyük merhameti ve tevazuu devlet idaresinde de etkisini gösteriyordu. O bir devlet başkanı olarak Medine'de itikadi, kültürel, siyasi ve sosyal alanda yeniden düzenlemeler yaparken Onun merhameti hep önde olmuştur. *Öncelikle

Medine'deki talimatlarıyla, insanları sömüren düzenlere son verdi. "*Her türlü faiz ayaklarımın altındadır*" buyurdu. **Hoşgörüyü, paylaşmayı, kardeşliği ve fedakârlığı** telkin etti.

*Dilenciliği kaldırıp duygu sömürsünü de engelleyerek herkesi **çalışmaya** teşvik etti.

***Tevekkülü** yanlış anlamış insanlara tevekkül dersi verdi: "*Önce deveni bağla, sonra tevekkül et*" buyurdu.

*Soyuyla, nesebiyle övünmeyi yasakladı. "*İnsan için ancak çalıştığı vardır*" ayetini okuyarak "*Ameli olmayanlar nesebine de güvenmesin*" buyurdu. Sevgili kızı Fatıma'ya bile: "**Kızım, Sen de nefsin ateşten kurtarmak için bir şeyler yap. Vallahi baban olarak benim sana faydam dokunmayacaktır**" buyurdu.

*"*Mümin mümini kardeşidir; ona zulmetmez*" buyurdu ve bütün müminlerin kardeş olduklarını ilan etti. "*Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir*" diyerek müminlerin diğergam olmaları gerektiğini vurguladı.

*Tavassut, iltimas ve torpil ile savaştı. Adaleti herkese uygulama konusundaki kararlılığını ifade ederek: "*Sizden öncekileri helak eden şey, eşraftan olan suçluları görmezlikten gelip kimsesizleri ağır şekilde cezalandırmalarıydı. Vallahi, eğer kızım Fatıma dahi hırsızlık yaparsa onun da ellerini keserim*" buyurdu ve İslam'ın sosyal adalet ilkesini tüm dünyaya ilan etti.

*Savaş kurallarını mağdurların lehine olmak üzere yeniden düzenledi. Ordu savaş meydanına çıkarken şu talimatı veriyordu: "*Yaşlı insanları, çocukları, kadınları ve hastaları öldürmeyiniz. İşkence yapmayınız. Ağaçları kesmeyiniz; hayvanlara ve geçimliklere zarar vermeyiniz. Mabetlerde ibadetle meşgul olanlara okunmayınız.*"

*Onun zamanına kadar esirlere yapılan kötü muameleleri kaldırdı. Müslümanların eline düşen esirler bir misafir gibi ağırlanıyordu. Hicivleriyle Rasulullah'a hakaret eden ve Ona kötü sözler söyleyen **Süheyl b. Amr** adlı Mekkeli esire gösterdiği merhamet dillere destan olmuştur. Hz. Ömer (r.a) esir olan Süheyl b. Amr'in kolundan tutarak Rasulullah'ın (s.a.v) yanına götürür ve: "*Ey Allah'ın Rasulü, bu adam şiirleriyle sizi hicvediyordu. İzin verirseniz onun dişlerini sökeyim de bir daha şiir okuyamasın*" dedi. Rasulullah (s.a.v) Ömer'in bu teklifi karşısında hayrete düştü ve: "**Hayır, Ya Ömer; Vallahi ben insanlara eziyet edemem. Aksi takdirde ben Peygamber olduğum halde Allah da bana eziyet eder. Kim bilir, belki de bu adam bir gün sana büyük bir fayda sağlar**" dedi. Nitekim bu adam daha sonra Müslüman olmuş ve Hz. Peygamber'in vefat ettiği gün şoka giren Mekke ahalisini güzel konuşmalarıyla teskin etmişti.

*Demokrasinin ve özgürlüklerin en temel ögesi olan muhalefete karşı hep hoşgörülü davrandı. Ona muhalif olan münafıklar Ondan asla zarar görmediler. Bir gün Onun gözetiminde ganimetler dağıtılıyordu. Hz. Peygamber'in (s.a.v) adil davranmadığını düşünen Zü'l-Huvaysara adında bir adam ayağa kalkarak: "*Adil davran Ey Muhammed,*

sen adil davranmadın!" dedi. Hz. Peygamber'in arkadaşları üzerinde şok etkisi yapan bu çıkış üzerine adama saldırmak isteyenler olmuş, fakat Hz. Peygamber bunlara izin vermemişti. Ancak adama dönerek: "Yazık sana; eğer ben adil davranmazsam kim adil davranır" diyerek konuşmasına ve derdini anlatmasına fırsat verilmesini emretmişti.

*O güne kadar vatandaşlarını köle olarak kabul eden hükümdarların aksine Hz. Peygamber (s.a.v) her kese karşı büyük bir tevazu içindeydi. O kölelerle oturur, onlarla birlikte yemek yer ve kabile reislerinin bile asla binmedikleri merkebe binerdi. Bir gün yabancı bir adam Medine'ye gelmiş, Hz. Peygamber'i (s.a.v) görmek istiyordu. "*Şurada bağdaş kurup oturan zat Hz. Muhammed'tir*" dediler. Adam yanına gitti. Hz. Peygamber (s.a.v) adama oturmasını ve yanaşmasını emretti. Oturdu; dizi Hz. Peygamber'in dizine değiyordu. Fakat adam bir hükümdarın huzurunda olduğunu düşünerek heyecandan titremeye başladı. Bunun üzerine Resul-i Ekrem (s.a.v) adama: "***Rahat ol, ben bir kral ya da zalim bir hükümdar değilim. Ben ancak kurutulmuş et yiyen bir kadının oğlu ve Allah'ı elçisiyim***" dedi. O bu sözle, vatandaşlarını köle olarak kabul eden zalim hükümdarları yerin dibine geçiriyordu.

Sonuç:

Hz. Peygamber'in (s.a.v) bu merhamet ve şefkati Zat-i Risaletten Müslümanlara da geçmiş ve tüm dünyada tesirini göstermiştir. İmanın verdiği tatlılık ve lezzet, kabileler arasındaki düşmanca ilişkileri kısa zamanda dostane alakalara çevirmişti. İslamiyet bedeviyetten medeniyete, cehaletten ilim ve irfana körü olmuştur. Kızlarını diri diri toprağa gömenler, medeni milletlere adalet dağıtan birer yıldız haline gelmişlerdi.

İslam'ın yayıldığı topraklar adeta âlimler, müctehitler, bilginler, devlet adamları ve ıslahatçı yetiştiren birer **üniversiteye** dönüşmüştü. Bu üniversiteler, **Hz. Ömer** gibi bir adil bir hükümdar, **Halid b. Velid** gibi ünlü bir komutan, **Hz. Ali** gibi bir allame, **İbnu Abbas** gibi bir müfessir, dört büyük fıkıh imamları gibi müctehitler, **İbni Sina** gibi bilim adamları, **İmam Gazali** gibi mutasavvıflar ve **Salahaddin Eyyubi** gibi devlet adamları yetiştirmiştir. Bütün bunlar Hz. Peygamber'in izini takip etmişler ve onun gibi mahlûkata karşı müşfik ve merhametli davranmışlardır.

İslam'ın yetiştirdiği bu şahsiyetler adeta dünya tarihini yeniden yazmaya başladılar. Dünyada yaşayan bütün topluluklar bu ulu şahsiyetler karşısında kendisine çeki-düzen vermek zorunda kaldılar.

Hz. Peygamber'in bu engin merhametinden dolayı İslam ordularının ele geçirdiği topraklara "***Fethedilmiş yerler***" denilir ve ele geçirme olayına da "***Fetih***" denir. İslam'da "***zapt etme***" diye bir deyim kullanılmaz. Çünkü bir kentin fethedilmesi ayrı, zapt edilmesi ayrıdır. **Fetih**; gönülleri fethetmek anlamındadır. Bu yüzden fethedilen topraklarda gönüller dost olur, uzak duranlar, yakınlaşır. Ebu Süfyan'ı düşünelim: Müşriklerin lideri, Müslümanlara karşı bütün savaşları organize eden ekibin başı ve Hz. Peygamber'in bir numaralı düşmanıydı. Hz. Hamza'yı ve 70 sahabe'yi Uhud'ta şehit ettiren adamdır. Mekke'nin fethinde Rasulullah (s.a.v), böylesine gaddar bir düşmanını

afetmiş ve kendisine: "*Yazık Ey Ebu Süfyan, hâlâ Allah'ın birliğine ve benim de onu elçisi olduğuma iman etme zamanın gelmedi mi?*" buyurdu. Ebu Süfyan, Rasulullah'ın (s.a.v) bu içten yakınlığı karşısında çok duygulanmış, ağlamış ve hemen iman etmişti.

İslam bilginleri şöyle demişlerdir: "**Bir insan özür kabul etmedikçe ve güçlü olduğu halde bağışlayıcı olmadıkça mükemmel insan olamaz.**"

DÖRT SAHABENİN İSMİNDEKİ SIR

“ Bir rivayette “Cennet, Bilal, Ali, Ammar ve Selman’a müştaktır” diye buyurmuştur. Tirmizi, Menakıb bölümünde Hz. Bilal hariç zikredilen üç kişiyi sayar. Bu isimlerle şevk kavramı arasındaki ilişkiye dikkat çeken Muhyiddin İbn Arabî, şu görüşlere yer vermiştir: ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2015-11-21 03:36:58

Bir rivayette "**Cennet, Bilal, Ali, Ammar ve Selman'a müştaktır**" diye buyurmuştur. **Tirmizi**, Menakıb bölümünde Hz. Bilal hariç zikredilen üç kişiyi sayar. Bu isimlerle **şevk** kavramı arasındaki ilişkiye dikkat çeken **Muhyiddin İbn Arabî**, şu görüşlere yer vermiştir:

"Cennetin iştihak duyduğu bu zatların **isimlerinin de şevk ve iştihak** manasını göstermesi gerçekten harika bir **tevaftur**. Şöyle ki: 'Şevk/iştihak sevdiğine kavuşmaya onunla buluşmaya bir arzu ve bu arzudan doğan bir eleme/acıyı ifade etmektedir. Bu mana söz konusu isimlerde de geçerlidir.

Mesela; **Bilal**: Kelime olarak belle kökünden türemiştir. Manası, **hastalıktan kurtulmaktır**. 'Belle'r-recülü min meradıhi, ebelle min dâihi' "Adam hastalığından-onun eleminden-kurtuldu" demektir. Demek, cennet ancak Bilal'e kavuşmakla, ona duyduğu iştiağın verdiği acıdan kurtulabilir

Selman: Selamet kökünden gelir, **hastalık acı ve kederlerden korunmuşluğu** ifade eder. Buna göre cennet, ancak Selman'ın oraya gitmesiyle keder ve acılardan korunmuş olabilir.

Ammar: Tamir eden, bir şeyi **mamur hale getiren** demektir. Buna göre Cennet, ancak Ammar'ın oraya teşrif etmesiyle gerçek anlamda mamur hale gelebilir.

Ali: Bu kelime yükseklik, yücelik ve ülviyeti ifade eder. Buna göre, Cennet, ancak Ali'nin oraya gitmesiyle gerçek kemaline ulaşır, âli bir cennet hüviyetini kazanır ve huzura kavuşur."

Hadisin ifadesini şöyle de yorumlamak mümkündür: **Cennete iki basamaklı bir asansörle çıkılır**. Basamaklardan biri yasaklardan korunmaya, diğeri ise emirleri yerine getirmeye bakar. Biri, (noktalı hıyla) tahliye etmeye/nefsi kötü şeylerden arındırmaya, diğeri (noktasız hıyla) tahliye etmeye/nefsi güzel şeylerle süslemeye, bezendirmeye bakar.

Bu çerçevede konuyu değerlendirdiğimizde, diyebiliriz ki, cennet ehli, hal ve varlık dereceleri bakımından genel olarak sekiz cennet bölgesinde yaşayacak ve bu farklı dereceleri ise, şu dört isim temsil edecektir. Bu dört derece ise müspet ve menfi olmak üzere ikiye basamağa işaret etmektedir ki, bunlar sekiz adet cennete uygundur.

Birinci basamak: BİLAL basamağıdır. Bu basamak, manevî küfür hastalığından kurtulup, imanla sağlığına kavuşmaktır. Cennet, günde beş defa ezan okuyarak, hem kendi nefsinin, hem de diğer insanları Allah'ın birliğine, Hz. Muhammed(asm.)'in risaletine, namaza ve kurtuluşa çağırarak ve böylece onları manevî hastalıklardan kurtulup, ebedî hayatta hayat bulmaya davet eden ve en ağır işkenceler altında bile "Ahad, Ahad!" (Allah birdir, Allah birdir)diyerek zalimlerin yüzüne haykıran Bilal gibi kalbî uyanık kimselere iştiağ duymaktadır.

İkinci basamak: SELMAN basamağıdır. Küfrün tortularını söküp atmak ve imanının güzellikleriyle ahlaklanmak, böylece kalb-i selime sahip olmak. Çünkü Daru's-Selam'a ancak kalb-i selimle çıkılır. Buna göre, Cennet ancak ruh, kalb, akıl ve vicdanıyla kötülüklerden sıyrılmış, bütün hayatında Allah'ın kaza ve kaderine boyun eğmiş "kahrın da hoş, lütfun da hoş" diyerek, imanının gülünü itiraz dikenlerinden uzak tutmuş, her yönüyle İslam dinine teslim olmuş Selman gibi kimselere müştaktır.

Üçüncü basamak: AMMAR basamağıdır. Bu basamak, insanın kendi hayatında, İslam bünyesini tahrir eden her türlü kötü virüslerden arındırarak, söz konusu bünyeyi tamir eden güzel ahlakla donanmaya açılan bir basamaktır. Allah'tan başka ilah olmadığını ifade eden Lâ ilahedeki Lâ süpürgesiyle yoldaki küfür ve şirkin bütün pisliklerini süpürüp

öp tenekesine attıktan sonra, Allah'ın varlığını ve birliğini ilan eden İllallah'daki İlla asansörüyle tevhit sarayına çıkmaktır. İslam'ın "imansız ve müşrik olarak ölen kimsenin asla cennete giremeyeceğine" dair hükmü, bu gerçeğin bir belgesidir.

Demek ki, Cennet, hayatı boyunca müspet hareket eden, hem kendisi hem de başkası için Tevhit ekseninde dünya ve ahiret hayatını tamir etmeye çalışan Ammar gibi insanlara müştaktır.

Dördüncü basamak: ALİ basamağıdır. Bu basamak, âli cennetlere götüren ulvî bir derecedir. Nefsin bütün heva ve hevesinden, bütün süflî arzulardan uzaklaşıp, ruhun ulvî istek ve arzularını en yüksek derecede tatmin etmek, insanın ahsen-i takvimdeki âlî mahiyetini, Allah'ın rızasını kazandıran potada eritmek, bütün benliğiyle ulvîleşmeye bakar. İnsanları Hz. Peygamber(asm.)'e komşu yapan ve Cennet-i âliyede ikamet etmesini sağlayan en âli basamak budur.

Demek ki, Cennete girmek için, manevi kirlerden kurtulup, kalb-i selime sahip olarak, içini ve dışını tamir ettikten sonra Allah'a dost olmayı ifade eden velayet yollarına girmek gerekir. Çünkü Cennete ancak Allah'ın dostları girebilir.

SÜNNETİ DEVRE DIŞI BIRAKMA GAYRETLERİ

“İslamiyetin her türlü meselesinde, söz söylemek, ahkâm kesmek hakkını kendilerinde gören bir kısım zevattan işitiyoruz ki; “Bize Kur’an yeter” demektedirler. Bu söz görünüşte doğrudur. Ama kastedilen Kur’an’ın bitmez tükenmez hazinesi vardır. Ezelî bir zatın kelâmıdır, her müşkülümüzü onun işaret ettiği yollardan çözebiliriz” mealinden çok, “Kur’an bize yeter! Mezhep imamlarına ne gerek var? Müçtehidler de kim oluyormuş? Sahabeler de insandı canım! Hadislerin de çoğu mevzu, sonradan uydurulmuş! Kalanlarda bindört yüz yıllık. Dolayısıyla, yaşadığımız asırda yeni bir şeyler söylemek lazım. Bunun için de Kur’an bize yeter..” gibisinden iddialar olunca, bu sözlerle zihinleri takılan saf ve iyi niyetli Müslümanların dikkatlerini bazı noktalara çekmekte fayda vardır.

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2016-02-15 11:46:57

İslamiyetin her türlü meselesinde, söz söylemek, ahkâm kesmek hakkını kendilerinde gören bir kısım zevattan işitiyoruz ki; "**Bize Kur'an yeter**" demektedirler. Bu söz görünüşte doğrudur. Ama kastedilen Kur'an'ın bitmez tükenmez hazinesi vardır. Ezelî bir zatın kelâmıdır, her müşkülümüzü onun işaret ettiği yollardan çözebiliriz" mealinden çok, "Kur'an bize yeter! Mezhep imamlarına ne gerek var? Müçtehidler de kim oluyormuş?

Sahabeler de insandı canım! Hadislerin de çoğu mevzu, sonradan uydurulmuş! Kalanlarda bindörtüyüz yıllık. Dolayısıyla, yaşadığımız asırda yeni bir şeyler söylemek lazım. Bunun için de Kur'an bize yeter.." gibisinden iddialar olunca, bu sözlerle zihinleri takılan saf ve iyi niyetli Müslümanların dikkatlerini bazı noktalara çekmekte fayda vardır.

Bu yazımızda, sünnetin ehemmiyetini ve asla göz ardı edilemeyeceğini, sünneti ve hadisleri yok saymanın Kur'anla asla bağdaşamayacağını kısaca izah etmeye çalışacağız.

Bütün asırlara seslenen, yaş kuru her şeyi ihtiva eden Kur'an'ın bütün prensiplerini anlamak ancak vahiy ile desteklenmiş olmakla mümkündür. Vahiy ile desteklenmeyen hiçbir insan aklının, bütün bu bilgileri doğrudan Kur'an'dan alması imkânsızdır. Bu da sünnetin ne kadar zaruri, vazgeçilmez olduğunu göstermektedir.

İbn-i Mes'ud(r.a) bu hususu şöyle ifade etmektedir: "Kur'an'da bizim için her şey açıklanmıştır. Ancak bizim aklımız onu idrak etmekten âcizdir. Bunun içindir ki Allah وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

"Sana da kendilerine indirileni insanlara açıklayasın diye Kur'anı indirdik"(16/44) diye ifade buyurmaktadır."

Kur'an-ı Kerim bizzat **sünnete uymayı dinin temel esaslarından** sayıyor. Hz. Peygamberin en önemli görevinin Kur'an'ı açıklamak olduğunu ifade ediyor. Aşağıdaki ayetler bunu açıkça ortaya koyuyor:

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

"Nitekim içinizden size bir peygamber gönderdik, o size ayetlerimizi okuyor, size kitabı ve hikmeti öğretiyor ve size bilmediğiniz şeyi öğretiyor." (2/151),

وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ

"Allah sana kitabı ve hikmeti indirmiş ve sana bilmediğini öğretmiştir."(4/113), İmam Şafii gibi âlimler bu gibi ayetlerde geçen "**hikmet**" kelimesini sünnet olarak açıklamışlardır. (Abdulğani Abdulhalık Hucciyetus-sunne syf. 297.)

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا

"Allah ve resulü bir işte hüküm verdiği zaman, erkek-kadın hiçbir mü'min için kendi işlerinde seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve resulüne karşı gelirse apaçık bir sapıklığa düşmüş olur."(33/36).

Namazın rek'at sayısı gibi bütün ümmetçe dinin zaruri esaslarından sayılan ve inkârı ise irtidadı (dinden çıkmayı) gerektiren hususlar sünnet ile sabittir. Böyle zaruri bir hükmün kaynağı nasıl zaruri olmaz. Hz. **Ümmü Seleme** diyor ki: "Büyük olan Rabbini tesbih et

"Yüce olan Rabbini tesbih et" ayetleri nazil olduğu zaman Hz. Peygamber (a.s.) onları rükû' ve secdelerine koydu. Ayetleri öyle tevil ediyordu." Yani Kur'anın ilgili emrinin nasıl yerine getirileceğini uygulamalı olarak gösteriyordu.

Allah, Hz. Peygamber (a.s.m.)'e hitaben

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ

"Ey peygamber! Müminleri savaşa teşvik et" (8/65) buyuruyor; ancak bu teşvikin nasıl ve ne gibi ifadelerle yapılacağını bildirmiyor. Demek ki Hz. Peygamber (a.s.m.) Kuran'ın emriyle, Kuran'ın dışında da söz söyleme yetkisine sahiptir. "Sizin için Allah'ın Resulünde –alınacak- güzel bir örnek vardır" ayeti, Hz. Peygamberin konuşan ve yaşayan bir Kuran olarak her zaman canlı bir örnek olduğuna, varlığının zorunluluğuna işaret etmektedir.

Denilebilir ki; Kuran Allah'ı temsil ediyor, Hz. Peygamber (a.s.m.) Kur'an'ı; sünnet ise Hz. Peygamberi (a.s.m.) temsil ediyor. Buna göre **Hz. Peygamberi (a.s.m.) devre dışı tutmak isteyen zihniyet, bilerek veya bilmeyerek dinin dörtte üçünün ortadan kaldırılmasına yol açmaktadır.**

İmam Şafii gibi birçok âlimin bildirdiği gibi, Hz. Peygamberin (a.s.m.) sünneti, Kuranın bir açıklaması hükmündedir. Aksi takdirde, Namaz, Hac, Zekât gibi emirlerin detaylarını öğrenemezdik. Bazı âlimlere göre 29 surenin başında bulunan mukattaat harfleri, Hz. Peygamber (a.s.m.) için özel birer şifre niteliğini taşımaktadır. Hz. Aişe 'Hz. Peygamberin (a.s.m.) ahlâkı Kur'anın kendisi idi" derken, bir peygamberin vahiy ile olan ilişkisine de dikkat çekmektedir. Bu da **vahyin metninin tebliği kadar, muhtevasının gönüllerde yaşaması için de peygamberin şahsına ihtiyaç olduğunu gösterir.**

Bu mevzuda verilebilecek örnekler, sayfalar dolusu sürebilir. Meselenin aydınlatılmasında bu kadarını kâfi görüp, Ebu Davud ve Tirmizî gibi, hadisçilerin haber verdiği bir hadisi şerifle hem yazımıza nokta koyalım, hem de Hz. Peygamberin(a.s.m.), çözümünü ile meşgul olduğumuz meseleyi nasıl asırlar evvel haber verip ümmetini mucizane ikaz ettiğini görelim. Evet, Hz. Peygamber (a.s.m.) buyuruyor ki:

"Dikkat edin! Bana kitap/Kur'an verildi. Onunla beraber, bir o kadar daha verildi. Dikkat edin! Karnı tok bir adamın, sedirin üstüne oturup, şöyle demesi yakındır: 'Aramızda Allah'ın kitabı vardır. Onun içinde helâl olarak bulduğumuzu helâl sayar, haram olarak gördüğümüzü de haram sayarız.' Oysa Allah Resulünün haram kıldığı şey de, Allah'ın haram kıldığı şey gibidir."

Bir başka rivayet ise şöyledir:

لَا أَلْفِينَ أَحَدَكُمْ مُتَكِنًا عَلَى أَرْيَافِهِ يَأْتِيهِ الْأَمْرُ مِنْ أَمْرِي مِمَّا أَمَرْتُ بِهِ أَوْ نَهَيْتُ عَنْهُ فَيَقُولُ لَا نَذْرِي، مَا وَجَدْنَا فِي كِتَابِ اللَّهِ اتَّبَعْنَاهُ

"Sakın ha! Sizden herhangi birinizi koltuğuna yaslanmış bir halde, kendisine benim emrettiğim veya yasakladığım bir husus geldiğinde; 'Bunu bilmem, Allah'ın kitabında ne bulursak ona uyacağız' derken bulmuş/görmüş olmayayım."

Özetle şunu söyleyebiliriz ki, insanlık tarihinde Kur'an-ı Kerim dışında Hz. Peygamberin(a.s.m.) hadisleri gibi titiz bir ilmî çalışma ile günümüze kadar güvenle aktarılan hiçbir tarihi kayıt yoktur. **Hadislerin, güvenilirliği, bırakınız başka kitapları, Tevrat ve İncil'in günümüzdeki nüshalarından bile daha sağlam ve kuvvetlidir.**

Bir hadisin zayıf olması, yanlış bir mana ifade ettiği anlamına gelmez, yalnızca Hz. Peygamber'e (a.s.m.) ait olup olmadığı tam olarak tespit edilemediği anlamına gelir. Öyle ki aynı manayı ifade eden iki hadisten birine sahîh, birine delil yetersizliğinden dolayı zayıf dendiği vakidir.

Şu nokta da iyi bilinmelidir ki, **bilerek hadis olmayan bir söze hadistir demek ne kadar çirkin ise, asırlardır en güvenilir müdekkik âlimlerce hadis olduğu konusunda şüphe duyulmayan peygamber sözlerine hadis değildir demek o kadar çirkin ve risklidir.** Allah Resulünün sözlerini aklına sığdıramayanların onları inkâr etmesi gerçekten İslamiyet hesabına cinayettir.

"KUR'AN MÜSLÜMANLIĞI" DİYEREK HZ. PEYGAMBERİ (S.A.V) VE SÜNNETİNİ DEVREDEN ÇIKARANLAR

“Sordular: -Hocam, bugünlerde "Kur'an Müslümanlığı" adıyla bir düşünceyi yaymaya, Hz. Peygamberi ve sünnetini devre dışı bırakmaya çalışanlar var. Ne dersiniz? Cevap: - Hâşâ, yüz bin defa hâşâ! Sünneti, dolayısıyla Hz. Peygamber'i devre dışı bırakmak kimin haddine düşmüştür? ”

Vehbi Karakaş

vehbikarakas@hotmail.com

2016-02-22 10:36:24

Sordular:

-Hocam, bugünlerde "Kur'an Müslümanlığı" adıyla bir düşünceyi yaymaya, Hz. Peygamberi ve sünnetini devre dışı bırakmaya çalışanlar var. Ne dersiniz?

Cevap: -Hâşâ, yüz bin defa hâşâ! Sünneti, dolayısıyla Hz. Peygamber'i devre dışı bırakmak kimin haddine düşmüştür?

"**Kur'an Müslümanlığı**" diyerek Hz Peygamber'i ve sünnetini devreden çıkarmak isteyenler, Kur'an Müslümanı da olamazlar. Bu bir **çılgınlık** ve bir **çıldırılmışlıktır**.

Hz. Peygamber, Kur'an'ın tefsiridir, anlamıdır ve uygulamasıdır. Hz. Peygamber, Kur'an'ın tercümesi ve tercümanıdır.

Hz. Peygamber'i (s.a.v) gündemden çıkaran Allah'ın gündeminden düşer. Allah'ın gündeminden düşen de bir daha iflah olmaz. Ebedî cehennemi boylar. Allah beni ve bu satırları okuyanları bu akıbetten korusun.

Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimize bu konumu ve bu makamı veren Allah'tır (c.c). Hz. Peygamber'in **üstün bir ahlak üzere bulunduğunu** söyleyen Allah'tır.(1)

Onun **rol model** olduğunu,(2)Onu **sevmenin** ve ona **uymanın**, Allah'ı sevme anlamına geldiğini,(3) Ona **itaat** ve **biat** etmenin Allah'a itaat(4)ve biat(5)etme sayılacağını, Onun **önüne geçilmemesi** gerektiğini,(6) İhtilaflı konularda **Onun hakemliğine** razı olmayanların mümin olamayacaklarını,(7) Onun yanında **yüksek sesle konuşmanın edebe aykırı** olduğunu, Ona **saygısızlığın** insanın amellerini iptal edeceğini,(8) O, **ne getirmişse onun alınması, neyi yasaklamışsa ondan uzak durulması** lazım geldiğini,(9)Onun **inananlara kendi canlarından daha yakın ve daha önemli** olduğunu (10)açıklayan Allah'tır. Onun her zaman **salât** ve **selamlarla** anılmasını(11)isteyen Allah'tır. Bu makamı, bu salahiyeti, bu etkiyi ve bu yetkiyi Rasulullah Efendimize veren Allah'tır.

O cismen aramızda olmasa da maneviyatı ve ahlakıyla aramızdadır. Satırlarda ve sadırlarda, kitaplarda ve gönüllerdedir.

Onun **üsve-i haseneliği**, (güzel örnekliliği)ve rol model oluşu, sadece o günün toplumuna mahsus değildi. Kıyamete kadar yaşayacak olan bütün toplumlara yönelikti. Allah onu âlemlere rahmet,(12) sadece bir kavme değil, bütün insanlığa müjdeleyici ve uyarıcı bir elçi olarak göndermişti.(13)

Peygamberine hitaben Allah şöyle buyurur:

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

"Sen onların aralarında bulunduğun,(onlar senin ahlakını ve sünnetini yaşadıkları) müddetçe Allah onlara azab etmeyecektir. Onlar hatalarını anlar, (senin ahlakından ve sünnetinden uzak kaldıklarından dolayı)istiğfar ederlerse bu takdirde Allah onlara yine azab etmeyecektir."(14)

Onun bu makamından dolayıdır ki Üstad-ı Muhterem: "**Hz. Peygamber'in sünnetine karşı tembellik büyük zarar, önemsiz görmek büyük cinayet, inkâr etmek ve eleştirmek büyük bir sapıklıktır.**"(15) demiştir.

Kur'an bütün hakikatleriyle Peygamberimizin mucizesidir; Peygamberimiz de bütün mucizeleri, güzel ahlakı ve kâmil ilmiyle Kur'an'ın mucizesidir.(16) Dolayısıyla Kur'an'sız Muhammed, (s.a.v) Muhammedsiz Kur'an düşünülemez.

Yukarda saydığım ve sayamadığım ayetleriyle Kur'an Hz. Muhammed'i, Hz. Muhammed (s.a.v) de yaşama biçimiyle Kur'an'ı anlatıyor.

Nur Külliyyatındaki muhteşem tesbitlerden biri de şudur: "Hz. Muhammed (s.a.v), kâinatın nuru, Kur'an dünyanın aklıdır. Eğer kâinattan Hz. Muhammed (s.a.v.)'in nuru çıksa, gitse kâinat vefat edecek. Eğer Kur'ân gitse, kâinat deli divane olacak, dünya kafasını, aklını kaybedecek, böylece akılsız kalan başını bir gezegene çarpacak ve bir kıyamet koparacaktır."(17)

İşte bu hasarettten, cinayetten, dalaletten ve kıyamet dehşetini yaşamaktan uzak kalalım, cennetine ve cemaline kavuşalım diye Allah uyarıyor ve buyuruyor:

الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

"Peygamberin emrine aykırı hareket edenler başlarına dünyada bir bela yahut ahirette gayet acı bir azab gelmesinden korkup sakınsınlar."(18)

Yunus ne güzel özetlemiş söylediklerimizi-söyleyeceklerimizi ve ne güzel uyarmış gaflete dalmışları:

"Âşık Yunus ne der dünyayı sensiz,

Sen hak peygambersin şeksiz, gümansız,

Sana uymayanlar gider îmansız,

Adı güzel kendi güzel Muhammed."(s.a.v)

Dipnotlar

1-Bkz. Kalem, 68/4

2-Bkz. Ahzab, 33/21

3-Bkz. Al-i İmran, 3/31

4-Bkz. Nisa, 4/80

5-Bkz. Fetih, 48/10

6-Bkz. Hucurat, 49/1

7-Bkz. Nisa, 4/65

8-Bkz. Hucurat, 49/2

9-Haşr, 59/7

10-Bkz. Ahzab, 33/6

11-Bkz. Ahzab, 33/56

12-Bkz. Enbiya, 21/107

13-Sebe, 34/28

14-Enfal, 8/33

15-Bkz. Nursî, Saîd, Lem'alar, 11.Lem'a, 11.nükte, 1.mesele, 54

16-Bkz. Nursî, Sözler, 25. Söz, 2. Zeyl, 433

17-Bkz. Nursî, Sözler, 10.söz, 2.zeyl, 104-105

18-Nur, 24/63

KUR'AN'IN ANLAŞILMASINDA SÜNNETİN YERİ-1

“ Kur'an'ın tefsire olan ihtiyacı, sünnetin tefsirdeki yeri Yukarıdaki başlık, İki sorunun bileşkesidir: 1. Kur'an'ın tefsir edilmeye, açıklanmaya ihtiyacı varmı ? 2. Hz. Peygamber (a.s)'in sünnetinin tefsirdeki yeri nedir ? ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2016-02-22 10:46:34

Kur'an'ın tefsire olan ihtiyacı, sünnetin tefsirdeki yeri

Yukarıdaki başlık, İki sorunun bileşkesidir:

1. Kur'an'ın tefsir edilmeye, açıklanmaya ihtiyacı varmı ?
2. Hz. Peygamber (a.s)'in sünnetinin tefsirdeki yeri nedir ?

Bu her iki سوالin altında yatan bazı nedenler vardır. O da Kur'an'ın çok açık bir şekilde herşeyi ifade ettiğini ve bütün konuları çok açık bir dille ortaya koyduğunu gösteren âyetlerin varlığı.

Buna göre, aşağıdaki âyetler bu hususta birer örnek sayılmalıdır:

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

"Şüphesiz, biz onlara, inanan bir toplum için yol gösterici ve rahmet olarak, ilim üzere açıkladığımız bir kitap getirdik." (Arâf, 7/52.)

الرَّ كِتَابٌ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فَصَّلْتُ مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ خَبِيرٍ

"Elif.Lâm.Râ. Bu, hikmet sahibi ve her şeyden haberdar olan Allah tarafından âyetleri sağlamlaştırılmış, sonra da açıklanmış bir kitaptır." (Hûd, 11/1)

حَمْدٌ {*} تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {*} كِتَابٌ فَصَّلْتُ آيَاتُهُ فُرَانًا عَزِيزًا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

"Hâ. Mim. Bu , Rahmân ve Rahîm olan Allah katından indirilmiş, bilen bir kavim için, âyetleri Arapça bir Kur'an olarak açıklanmış bir kitaptır."(Fussilet, 41/1,3)

Bu ifadelere göre Kur'an, Hz. Peygamber (a.s) dahil, hiç kimsenin açıklamasına ihtiyaç duymayacak kadar açıktır. Bu sebeple Hz. Peygamber (a.s) sadece bir tebliğcidir. Nitekim bu husus, Kur'an-ı Kerim'de;

وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

"Peygamber'e düşen, sadece açık-seçik tebliğ (duyurmak) görevidir." (Nûr, 24/54; Ankebût, 29/18) şeklinde açık olarak ifade edilmiştir.

Bu soruların var oluş gerekçelerini bu şeklide ortaya koyduktan sonra, her iki sorunun cevabını teşkil edecek hususları ayrı iki başlık altında değerlendirmekte fayda vardır:

1. Kur'an'ın Tefsire Olan İhtiyacı

Biz öncelikle Kur'an'ın tefsir edilmeye ve açıklanmaya olan ihtiyacının başka herhangi bir kitaptan daha fazla olduğunu delilleriyle ortaya koymaya çalışacağız.

Önce sorunun arka-planında yer alan varsayımın gerekçesi üzerinde duralım: Kur'an-ı kerim, gerçekten her yönüyle, herkesin anlayabileceği açıklıkta mıdır? Bunun cevabı kesinlikle "hayır!"dır. Bunları bir kaç madde halinde arzedeceğim:

1. Kur'an'ın Açık-Seçik Olmasının Boyutu

Evvela Kur'an'da yer alan sözkonusu "Tafsil/açıklık/ açık-seçik/açıklama"dan maksat, herkesin her konuyu kendi başına anlayabilecek açıklıkta olduğunu düşünmek mümkün değildir. Böyle bir anlayış, pratikteki realitelerle açıkça çelişmektedir. Çünkü yüzbinlerce tefsirin varlığına rağmen, yine de Kur'an'ın bütün sırlarının tamamen anlaşılamadığı, inkâr edilemez bir gerçektir.

Kur'an-ı Hakîm'in gün geçtikçe yeni yeni gerçeklere kaynaklık etmesi, âdeta zamanın ihtiyarlanması nisbetinde kendisinin kapsam olarak gençleşmesi ve değişik hakikatları muhataplarına bildirmesi; bu kadar gelişen ilmî birikimlere rağmen, hâlâ araştırmacılar tarafından her gün Kur'an-ı kerim'de açıklamaya ve incelemeye mühtaç yeni bâkir sahaların keşfedilmesi, sözkonusu "açıklık" kavramının sanıldığı kadar açık olmadığını, aksine başka anlamlarının olduğunu göstermektedir.

Bunları teker teker sözkonusu etmek, böyle küçük bir makalenin hacmine sığdırmak mümkün görünmemektedir. Bu sebeple genel bir bakış açısını sağlayacak bir kaç noktaya dikkat çekmekte fayda vardır:

a. Kur'an'ın, " âyetleri açıklanmış kitap" olarak vasıflandırılması, onun herkes tarafından bilinebileceğini değil, konuların Allah tarafından gerçeğe uygun olarak açıklandığını ifade etmektedir.

b. Meşhur tâbirle ve daha doğru varyantıyla: " hem Arapça hem de Râbça" olan Kur'an âyetlerinin açıklığı da Rabçadır. Eğer öyle olmasaydı, Arapçayı bilen herkesin birer allâme; birer Zemahşerî, Sekkâkî, Fahreddin Râzî, Kadı Beydâvî vs. olması gerekirdi.

c. Yukarıda sözkonusu edilen;

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

"Şüphesiz, biz onlara, inanan bir toplum için yol gösterici ve rahmet olarak, **ilim üzere açıkladığımız bir kitap** getirdik." (Arâf, 7/52) âyetinde geçtiği üzere, Kur'an'daki bu "açıklama" işi, ilmî kurallara bağlı olarak yapılmıştır. Onların bilinmesi ise ilmî birikimlere mühtaçtır. Her çağdaki bir takım yeni yorumların getirilmesi, farklı bilgi birikiminin bir yansımasıdır.

d. Şimdi şu âyete bakınız:

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتَيْنِ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلاً مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ وَكُلُّ شَيْءٍ فَصْلَانَاهُ تَفْصِيلاً

"Biz, geceyi ve gündüzü birer âyet (delil) olarak yarattık. Nitekim, Rabbinizin nimetlerini araştırmanız, ayrıca yılların sayı ve hesabını bilmeniz için gecenin karanlığını silip (yerine eşyayı) aydınlatan gündüzün aydınlığını getirdik. **İşte biz her şeyi açık açık anlattık**" (İsrâ, 17/12)

Evet ben iman ediyorum ki, Allah bu konu dahil herşeyi açık açık anlatmıştır. Ancak ben bir şeye daha iman ediyorum; o da şudur: Bu âyette sözkonusu edilen ve açıklanmış olduğu ifade edilen hususları, -itiraf etmeliyim ki, bir parça Astronomi ve coğrafya bilgime rağmen - tamamen anlayamıyorum.

Demek oluyor ki, "açıklık" kavramı, farklı kesimlere farklı bir boyutu ile boy göstermektedir. Normal bir vatandaş, yılın aylarını ve günlerini sayarak, bir takvim dahilinde disiplinli bir hayat sürebilir. Ancak uzman bir bilim adamı bu konuda çok farklı şeyler bilebilir ve Allah'ın o hayret verici sanatı ve azameti karşısında secde edebilir.

e. Kur'an'ın pek çok âyetinde ilme ve ilim erbabına özel bir önem atfedilmiştir. Halbuki, Eğer bilenlerle bilmeyenler Kur'an'ı anlamada aynı seviyede iseler, ilmin hiçbir değeri yok demektir. Bu ise bir safsatadır. Demek Kur'an'ın bilen kimseler tarafından açıklanmaya ihtiyacı vardır.

İlmin önemini belirten birkaç âyet:

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ

"Resûlüm! De ki: **Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?** Doğrusu akıl sahipleri, ancak bunları hakkıyla düşünür." (Zümer, 39/9)

وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ إِذًا لَّارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ {*} بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ

"Sen bundan önce ne bir yazı okur, ne de elinle onu yazardın. Öyle olsaydı, bâtıla uyanlar şüpheye düşerlerdi. Hayır, o (Kur'an), **kendilerine ilim verilenlerin** sinelerinde (yereden) apaçık âyetlerdir. Ayetlerimizi, ancak zâlimler bile bile inkâr eder." (Ankebût, 29/48-49.)

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرْقَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا

"Hâlâ Kur'an üzerinde gereği gibi düşünmeyecekler mi? Eğer O, Allah'tan başkası tarafından gelmiş olsaydı onda birçok tutarsızlık bulurlardı. (Nisâ, 4/82.)

وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُل رَّبِّ زِدْنِي عِلْمًا

"Sana O'nun vahyi tamamlanmazdan önce Kur'an'ı (okumakta) acele etme ve '**Rabbim, benim ilmimi artır**' de" (Tâ. Hâ, 20/114.)

Bu örnekleri daha da çoğaltmak mümkündür. Bütün bu âyetler ilmin önemini belirttiği gibi, bütün ilimleri ihtiva eden Kur'an'ın ilimsiz anlaşılamacağını da göstermektedir.

-devam edecek-

KUR'AN'IN ANLAŞILMASINDA SÜNNETİN YERİ-2

“ 8. Kur'an'ın îcazı (Veciz ifade tarzı) Kur'an'ın en belirgin özelliği îcazıdır. İcaz, İ'câzın en başta gelen formülüdür. Az bir söz ile pek çok mânâyı ifade etmek, evrensel boyuttaki Kur'an'ın ana umdelerinden biridir. ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2016-03-08 10:46:21

8. Kur'an'ın îcazı (Veciz ifade tarzı)

Kur'an'ın en belirgin özelliği îcazıdır. **İcaz**, İ'câzın en başta gelen formülüdür. Az bir söz ile pek çok mânâyı ifade etmek, evrensel boyuttaki Kur'an'ın ana umdelerinden biridir.

وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ (Kendilerine verdiğimiz şeylerden Allah yolunda harcarlar"(Bakara:2/3) âyet-i kerimesi, konumuza ışık tutan bir misâldir. Bu cümlede yer alan kelimeler ve cümlelerin kendi düzeni; zekât ve diğer sadaka çeşitlerini ihtiva eden "**infâk**" ın makbul olmasının şartlarını nazara verecek şekilde dizayn edilmiştir:

a. Sadakaya muhtaç olmayacak şekilde sadaka vermek gerekir. Ayette geçen ve "Bir bölümü" ifade eden "وَمِمَّا" lafzındaki مِنْ kelimesi bu şartı ifade ediyor.

b. Makbul bir sadaka, Ali'den alınıp Veli'ye verilen cinsten olmayıp, kişinin bizzat kendi malından olması gerekir. Ayette geçen "وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ" lâfzı bu şartı gösteriyor.

c. Sadakanın üçüncü şartı, minnet etmemektir. İkinci maddede yer alan ve bütün malların asıl sahibinin Allah olduğunu gösteren "وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ"daki birinci çoğul şahıs için kullanılan "نَا" zamiridir. Yüce Allah bu âyetin bu işareti ile mânânen buyuruyor ki : "Ben size rızık veriyorum. Benim malımdan benim kullarıma bir şeyler verirken, minnet etmeye hakkınız yoktur."

d. Sadakanın bir diğer şartı da sadakayı kötü yerlerde değil iyi ve gerekli ihtiyaç yerlerinde kullanan kimselere verilmesidir. Sefahete sarf edenlere sadaka vermek makbul değildir. İşte bu şarta "يُنْفِقُونَ" lâfzı işaret ediyor.

e. Beşinci şart sadakayı Allah namına vermektir. Bunu, "وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ" cümlesi ifade ediyor. Bu işaretin lisanı ile Allah buyuruyor ki: "Mal benimdir, benim namımla vermelisiniz" Demek ki bu âyet, zenginlerin mal sahibi değil, sadece birer veznedar olduklarını onlara hatırlatıyor. Ayrıca "وَمِمَّا" kelimesindeki مَا sadakanın maldan olduğu gibi, ilim, zekâ, akıl, güç ve nasihat gibi şeylerden de verilebileceğini gösteriyor. (1)

9. Sahâbe anlayışı

Asr-ı saadetten beri, Kur'an'ın ifadelerinde birden çok anlamın varolduğu ve insanların değişik mânâları çıkarabilecekleri tezinin benimsendiğini gösteren haberler vardır.

Meselâ: "Kur'an'dan başka size bir şey verildi mi?" şeklindeki bir soru üzerine **Hz. Ali'nin**(r.a), "Allah'ın, herhangi mümin bir kuluna vereceği Kur'an'ı anlama kabiliyeti dışında, bana bir şey verilmemiştir."(2) şeklindeki cevabı, Kur'an'ın zâhir mânâsından başka mânâlarının var olduğunu gösteriyor.

Abdullah İbn Mes'ud (r.a) da şöyle diyor: " Geçmiş milletlerin ve gelecek nesillerin ilimlerini öğrenmek isteyen kimse, Kur'an'ı tetkik etsin. Kur'an'da her türlü ilim vardır. Ancak, bizim anlayışlarımız kısa olduğundan içinde her şeyi göremiyoruz."(3) **Ebu'd-Derdâ** (r.a) da bu konuda şöyle diyor: "Kur'an'ın lâfızlarına değişik anlamları yükleyemeyen kimse, tam anlayışlı sayılmaz."(4) Rivayete göre **Abdullah İbn Abbas**(r.a) daha ileri giderek, "Devemin ipi kaybolrsa, her halde onu Allah'ın kitabında bulurum"(5) demiştir.

Bütün bu ifadeler, Kur'an'ın bütün ilimleri ihtiva ettiği hususunun, sahabeler tarafından da benimsendiğini göstermektedir.

c. Kur'an'ın bütün ilimleri ihtiva ettiğine işaret eden hadisler de sözkonusudur. Bir hadis-i şerifte Hz. Peygamber (a.s) şöyle buyurmuştur:

كتاب الله فيه نبأ ما كان قبلكم وخبر ما بعدكم وحكم ما بينكم وهو الفصل ليس بالهزل من تركه من جبار قصمه الله ومن ابتغى الهدى في غيره أضله الله وهو حبل الله المتين وهو الذكر الحكيم وهو الصراط المستقيم هو الذي لا تزيغ به الأهواء ولا تلتبس به الألسنة ولا يشبع منه العلماء ولا يخلق على كثرة الرد ولا تنقضي عجائبه

" Sizden öncekilerin tarihi, sizden sonrakilerin haberi ve aranızdaki meselelerin hükmü Allah'ın kitabındadır. o (hak ile bâtılı birbirinden ayıran) kesin bir hükümdür; şaka değildir. Her kim zorbalığından ötürü onu bırakırsa Allah, onu (n boynunu) kırar. Her kim hidayeti ondan başkasında ararsa Allah onu dalâlete düşürür. O, Allah'ın sağlam ipidir. O, hikmet dolu sözlerdir. O, sırat-ı müstakimdir; arzular ona uyduğu müddetçe sapmaz; diller onunla karışıklığa düşmez, âlimler ona doyamaz. O, fazla tekrarlanmaktan eskimeyen ve hayranlık veren tarafları bitmeyen bir kitaptır."(6)

Cevahir'ül-Kur'an adlı eserinde Kur'an'ın bütün ilimleri ihtiva ettiğini belirten **Gazzalî**, İhyâü Ulûmi'd-dîn adlı eserinde, Kur'an'ın ihtiva ettiği ilimler konusunda bazı âlimlerden naklen şunları söylemiştir: "Kur'an 77.200 çeşit ilim ihtiva etmektedir. Ondaki her bir kelime bir ilimdir. Her bir kelimenin zâhir, bâtın, had ve muttala' diye dört mânâsı vardır."(7)

Abdullah b. Mesûd (r.a) da, "geçmiş ve geleceğin ilimlerini elde etmek isteyen kimse Kur'an'ı tefekkür etsin." demek sûretiyle Kur'an'ın bütün ilimleri ihtiva ettiğine işaret etmiştir. **Gazzalî**, İbn Mesud'un söylediği hususların, zâhirî tefsir anlayışı ile gerçekleştiremeyeceğini vurgulamıştır.(8)

d. Kur'an'da bir çok âyet, onun sonsuz ilimle dolu olduğuna işaret etmektedir. Misal olarak bir kaç tanesini zikredeceğiz:

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَاَدْعُوا مَنْ اسْتَضَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ {*} فَإِنْ لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا أُنْزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ

" Yoksa, Onu (Kur'an'ı) kendisi uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer doğru iseniz, Allah'tan başka çağırabildiklerinizi (yardıma) çağırın da siz de onun gibi uydurulmuş on Sûre getirin. Eğer (onlar) size cevap veremiyorlarsa, bilin ki, o şüphesiz ancak Allah'ın ilmiyle indirilmiştir." (Hûd, 11/13-14.) Yani Kur'an, gerek lafzında bulunan hârikalık ve nazmında var olan üstünlük; gerekse, mânâsında içerdiği gaybî haberler, emir ve yasaklar, dünya ve âhiret hayatının mutluluğunu kazandıran prensipleri ile bütün akılların ve anlayışların üstünde, sonsuz ilim sahibi yüce Allah'ın özel bilgisiyle indirilmiş olan bir ilâhî belgedir. (9)

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُوراً رَّحِيماً

"(Resûlüm!) De ki: Onu(Kur'an'ı) göklerde ve yerdeki gizlilikleri bilen Allah indirdi." (Furkan, 25/6.) meâlindeki âyet, Kur'an'da yer ve gök ile ilgili bilgilerin bulunduğu işaret etmektedir.

وَإِنَّكَ لَتُلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ

"(Resûlüm!) Şüphesiz ki bu Kur'an, hikmet sahibi ve her şeyi bilen Allah tarafından sana verilmektedir." (Neml, 27/6.) âyeti ise, her şeyi bilen Allah'ın sonsuz ilminin yansımalarının Kur'anda mevcut olduğuna delâlet etmektedir.

Fahreddin Râzî, Ebu'l-Fadl Mursî, Bedreddin Zerkeşî ve Celâleddin Suyûtî de ilmî tefsir hususunda Gazzâlî'nin yolunu takip etmişlerdir.(10) **İmam Suyûtî**, İtkân edlî eserinin 65. bölümünü, "Kur'an'dan istinbat edilen ilimler"e ayırmıştır.(11) Suyûtî'den sonra günümüze kadar bir çok müfessir, ilmî tefsir anlayışını benimsemiş ve o çizgide eserler meydana getirmiştir.

Bütün bu hususlar, Kur'an'ın, her eserden daha çok tefsir edilmeye ve ilmî birikimlerle açıklanmaya ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Bu konuda daha başka misalleri -Allah izin verirse -baştaki sorunun ikinci şıkkının cevabını teşkil eden "Sünnetin Tefsirdeki Yeri" başlıklı yazımızda geniş olarak ele alacağız..

Dipnotlar

1-Nursi, Sözler, s: 387-88.

2-Buhârî, Diyât, 24,31.

3-Ebû Hicr, Et-Tefsirü'l-İlmî, s: 248.

4-Ebû Hicr, a.g.y.

5-el-Alûsî, XIV/98.

6-Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'an, 14; Dârimi, Fadâilu'l-Kur'an, 1.

7-Gazzalî, Cevahir'ül-Kur'an, 21-254; İhya, I/196

8-Gazzalî, a.g.y.

9-krş, Alûsî, XII/21-22; Yazır, IV/529.

10-Ebû Hicr, 145-165.

11-İtkan,II/160.

KUR'AN'IN ANLAŞILMASINDA SÜNNETİN YERİ-3

“ Sünnetin Tefsirdeki Yeri Herşeyden önce şunu çok açık olarak ifade etmeliyiz ki, Hz. Peygamber (a.s.)'in ilk görevi tebliğ (Kur'an'ın metnini aktarmak)ise, ikinci görevi de tebyin (Kur'an'ın mesajını açıklayarak, insanlara aktarmak)dir. ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2016-03-15 10:44:09

Sünnetin Tefsirdeki Yeri

Herşeyden önce şunu çok açık olarak ifade etmeliyiz ki, Hz. Peygamber (a.s.)'in ilk görevi **tebliğ** (Kur'an'ın metnini aktarmak)ise, ikinci görevi de **tebyin** (Kur'an'ın mesajını açıklayarak, insanlara aktarmak)dir.

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ

"Ey Peygamber! Sana Rabbin tarafından gönderileni herkese bildir. Böyle yapmazsan Peygamberlik vazifeni yapmamış olursun. Allah seni insanlardan korur.(1) ayet-i kerimesi tebliğin Peygamberlik vazifesinin esası ve Peygamberin bu vazifeyi yapmakla mükellef olduğunu beyan etmektedir.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ

"Hangi millete peygamber gönderdiysek, onu ancak kavminin dili ile gönderdik ki, her şeyi onlara anlataşın"(2) ve

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

"İnsanlara, kendilerine indirileni açıklamaları için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur'an'ı indirdik."(3) şeklindeki ayetler de Hz. Peygamber'e (a.s) tebyin görevini yüklemektedir.

Kur'an'ın tefsir ve te'vile ihtiyaç duymasının, onun apaçık bir arapça olarak gelmiş olmasıyla çelişmesi söz konusu değildir.

Açık bir gerçektir ki, kitap yazan her insan, eserini başka açıklamalara ihtiyaç duymaksızın okuyucuları tarafından anlaşılmasını diye yazar. Bununla beraber, bu kitapların yine de açıklanmaya ihtiyaçları olur. Bunun üç sebebi vardır:

Birincisi: İfadelerin veciz olmasıyla birlikte, derin mânâların ve güçlü bir ilmin söz konusu olması. Ki bu husus, müellifin fazilet ve kemâlini gösterir.

İkincisi: Bir konunun ihtiyaç duyduğu ayrıntılı bilgilerin bulunmaması.

Üçüncüsü: İfadelerin değişik mânâlara açık olması. Bunun gibi, Kur'an'ın indiği asırda sahâbîlerin açıkca anladıkları zâhir hükümlerin yanında, bilmedikleri veya farklı anladıkları, yahut Hz. Peygamber (a.s)'e sorma ihtiyacını hissettikleri ince bir tefekkür ve tetkik isteyen konular da vardı. (4)

İbn Abbas'a göre, tefsir edilecek konular dört çeşittir:

a. Hiç kimsenin öğrenmemekte mâzur sayılamayacağı konular; Farz, helâl-haram gibi. "Bil ki Allah birdir" (Muhammed, 47/19) ifadesi gibi.

b. Arapça dilini bilen herkesin anlayabileceği hususlar. Bir tek mânâyâ gelen sözcükleri ihtiva eden ifadeler gibi. "Allah'a hamd olsun" cümlesi gibi.

c. İşin uzmanları olan âlimlerin yapacağı tefsir. Genel anlamda Kur'an âyetlerinin; özellikle değişik anlama gelen ifadelerin tevil ve tefsiri gibi.

d. Allah'tan başka kimsenin bilmesine imkân bulunmayan hususlar. Bir kısım müteşabih âyetler gibi. "Allah Arşa istivâ etti" (Tâ Hâ, 20/5) cümlesi gibi. (5)

Sünnet Kur'an'ın Himâyesindedir.

Kur'an-ı Hakim'in pek çok âyetinde, Hz. Peygamber (a.s)'in sünnetine işaret edilmekte ve ona uyulması emredilmektedir.

1. Söyledikleri Vahiydir

وَالنَّجْمُ إِذَا هَوَىٰ {*} مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ {*} وَمَا يَنْطِقُ

عَنِ الْهَوَىٰ {*} إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

"Battığı zaman yıldıza andolsun ki, arkadışınız (Muhammed), sapmadı ve bâtıla inanmadı; O, arzusunun göre de konuşmaz. O(nun bildirdikleri), vahyedilenden başkası değildir."(6)

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

" Andolsun ki, Peygamber, sizin için, Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir."(7)

Bu âyette sözkonusu edilen "örnek olmak" demek, Hz. Peygamber (a.s)'in söz, fiil ve davranış biçiminden meydana gelen sünnete uymak demektir.(8)

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

"(Resûlüm! De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın."(9) âyetinde de açıkça Hz. peygamber (a.s)'in yolu demek olan sünnetine tâbi almamız emredilmektedir.

2. Hz. Peygamber (a.s)'e itaat şarttır

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ

"Biz her peygamberi -Allah'ın izniyle- ancak kendisine itaat edilmesi için gönderdik"(10) âyetinde bütün peygamberlere itaatın gerekli olduğu vurgulanmaktadır. Hangi mantıkla Peygamberlerin en büyüğü olan Hz. Muhammed (a.s), bu hükmün dışında tutulabilir?

İlginçtir, bir çok âyet Hz. Peygamber(a.s)'e açıkça itaat edilmesini emrettiği halde, bazı akl-ı evveller, bu ifadelerin sadece Allah'a itaati gösterdiğini iddia etmektedir. Yani Allah "Peygamber'e itaat edin" diyor, onlar ise, "hayır bu sadece Allah'a itaati kastetmektedir" diyorlar. Peki, faraza sizce Hz. Peygamber(a.s)'e gerçekten itaat emredilseydi, nasıl bir ifade kullanılacaktı? Yoksa "itaat etmeyin" denilseydi, o zaman mı itaat anlaşılacaktı!? Halbuki "Allah ve elçisine itaat edin" şeklindeki ifadelerde, sözkonusu edilen iki itaatın, -atıf harfinden dolayı- birbirinden farklı olması, dil uzmanlarının kabul ettiği ilmî bir kuraldır.

Kaldı ki, bazı âyetlerde Hz. Peygamber(a.s)'e itaat, Allah'a itaat ile birlikte kullanılırken, diğer bir kısım âyetlerde ise, sadece Hz. Peygamber (a.s)'e itaat sözkonusu edilmiştir:

وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا

"Eğer Ona (Peygamber'e) itaat ederseniz, doğru yolu bulmuş olursunuz."(11) âyetinde, Allah'ın hoşnut olduğu hidayet yolunun, Hz. Peygamber(a.s)'e itaatten geçtiği hususu, çok açık bir şekilde ifade edilmektedir.

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

"Namazı kılın, zekâtı verin, Peygamber'e itaat edin ki, merhamet göresiniz"(12) âyetinde ise, insanların son derece muhtaç olduğu Allah'ın merhametini çeken câzibe merkezinin, Hz. Peygamber (a.s)'e itaat olduğu vurgulanmış ve özellikle bunun altı çizilmiştir.

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

"Kim Peygamber'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur."(13) âyetinde, Hz. Peygamber (a.s)'e itaat, Allah'a itaatla eş tutulmuştur.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا

"Allah ve Resûlü bir işe hüküm verdiği zaman, inanmış bir erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah ve Rusûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur."(14)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

"Ey iman edenler, Allah'a itaat edin. Peygambere itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de (itaat edin). Eğer Allah'a ve âhîret gününe iman ediyorsanız, aranızda herhangi bir konuda ihtilafa düşerseniz, onu Allah'a ve elçisine götürün. Böyle davranmanız, daha iyidir ve sonuç itibariyle daha güzeldir."(15)

İslam bilginlerine göre, âyette sözkonusu edilen "aranızda herhangi bir konuda ihtilafa düşerseniz, onu Allah'a ve elçisine götürün" şeklindeki emirden maksat, **işi Allah'ın kitabı Kur'an ile, hayatta olduğu müddetçe Hz. Peygamber(a.s)'in kendisi, vefatından sonra ise, onun sünnetine göre çözmek** demektir.(16)

İmam Şafiî de bu âyetin yorumunda şunları söylemiştir: Ayette geçen "**İtaat**" kelimesinin Allah için olduğu gibi, Hz. Peygamber (a.s) için de ayrıca tekrarlanması, O'nun Kur'an'ın dışında yaptığı emir ve yasaklarına karşı da itaat etmenin gereğine işaret etmek içindir. "sizden olan emir sahiplerine de" ifadesinde görüldüğü üzere, emir sahipleri için ayrıca bir "itaat" kelimesinin kullanılmaması, aksine cümle içerisinde (atıf yoluyla) Allah ve Resûlüne karşı yapılması istenen itaate tâbi kılınarak ifade edilmesi, onlara yapılacak itaatın mutlak olmayıp, Allah'ın kitabı ve elçisinin sünnetine uyma şartına bağlı olduğunu göstermek içindir.(17)

İbn Kayyım da âyetin seçtiği ifade tarzının, Hz. peygamber (a.s)'in bağımsız olarak; Kur'an'ın dışında, kendisinin bizzat vereceği emirlere karşı da itaatın gerekli bulunduğunun bir belgesi olduğunu ifade etmiştir.(18)

İbn Hacer, de bu âyetin üslubundaki inceliğe dikkat çekerek şonları söylemiştir: Gerçekte itaat edilenin Allah olduğu halde; sözkonusu âyette, "itaat" fiilinin, Allah ve elçisi için ayrı ayrı kullanılması, emir sahipleri için ise ayrıca kullanılmayıp , atıf yoluyla gösterilmesi, dinî hükümlerin temel kaynağının Kur'an ve sünnet olduğuna işaret etmek içindir. Buna göre âyetin mânâsı şöyledir: " Allah"'ın Kur'an'da sizlere emrettiği hususlarda O'na itaat edin. Hz. Peygamber (a.s)'in de gerek Kur'an'ı açıklarken gerekse, kendisi birşeyi size emrederken, mutlaka O'na itaat edin." Diğer bir ifadeyle: "Tilavetiyle taabud edilen (okunması tek başına ibadet sayılan) vahiy (Kur'an) ile size verdiği emirlerde Allah'a itaat edin. Kur'an olmayan vahiy ile size verdiği emirlerde de Peygamber (a.s)'e itaat edin."(19)

3. Hz. Peygamber uyarıcıdır

وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ

"Bu Kur'an, kendisiyle sizi ve ulaştığı herkesi uyarmam için vahyolundu." (20)âyeti, Hz. Peygamber (a.s)' in sünnetine işaret etmektedir. Aksi takdirde sonradan gelen ve Kur'an'ı kabul eden nesillere, Onun uyarıları nasıl ulaşır? Çünkü kendisi Kur'an metninin dışında da uyarılarda bulunacaktır. Nitekim,

وَأَنْذِرُ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ

"Önce en yakın akrabaları uyar"(21) âyeti indiğinde, Hz. Peygamber (a.s), derhal akrabaları toplamış ve onları, Kur'an'ın ifadesi ile değil, kendi ifadesiyle uyarmış ve onlara şöyle seslenmiştir: "Şu vâdinin içinde, size saldırmaya hazırlanmış bir suvâri birliğinin olduğunu söylesem, bana inanır mısınız?" Oradakiler hep bir ağızdan "Evet, çünkü şimdiye kadar senden doğrudan başkasını görmedik" dediler. Sonra genelde bütün Kureyş kabilesine, özelde -isim vererek, amcası Abbas'a, halası Safiyye'ye ve kızı Fatıma'ya seslenerek "kendinizi Allah'tan satınalmaya bakın. (Allah'ın izni olmadan) Allah katında sizin için birşey yapamam"(22) diyerek, kimsenin soyuna sopuna güvenmemesini tavsiye etmiştir.

Dipnotlar

1-Maide, 5/67.

2-İbrahim, 14/4.

3-Nahl, 16/44.

4-bkz. el-İtkan, II/223.

5-Zerkânî, Menâhil, II/13.

6-Necm, 53/1-4.

7-Ahzâb, 33/21.

8-bk. Abdulgani Abdulhalık, Hücciyetü's-Sünne, 304.

9-Al-i İmrân, 3/31.

10-Nisâ, 4/64.

11-Nûr, 24/54.

12-Nûr, 24/56.

13-Nisâ, 4/80.

14-Ahzâb, 36.

15-Nisâ, 4/59.

16-bk. Abdulğani, Abdulhâlık, Hücciyetü's-Sünne, 298.

17-bk. Şafiî, er-Risâle, 79-80.

18-bk. İbn Kayyım, İ'lâmu'l-Muvakkiîn, I/54.

19-bk. İbn Hacer., Fethu'l-Bârî, XIII/91.

20-En'âm, 6/19.

21-Şuarâ, 26/214.

22-Buhârî, Tefsir, 26.

KUR'AN'IN ANLAŞILMASINDA SÜNNETİN YERİ-4

“ Hz. Peygamber (a.s)in konuşmaları a. Biat ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2016-03-22 11:15:30

Hz. Peygamber (a.s)in konuşmaları

a. Biat

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا

"Andolsun ki, o ağacın altında sana biat ederlerken Allah, o müminlerden razı olmuştur. kalplerinde olanı bilmiş, onlara güven duygusunu vermiş ve onları pek yakın bir fetihle ödüllendirmiştir"(Fetih,48/18.)meâlindekiâyette, Hz. Peygamber (a.s)in kendi içtihiyıyla gerçekleştirdiği rıdvan biatı övülmüştür. Oysa bu olayda Hz. peygamber (a.s)in hem sözlü, hem de fiilî sünneti sözkonusudur. Üstelik biat olayı 1400 kişiyle yapıldığına göre, 1400 defa tekrarlanan bir sünnet, yüce Allah tarafından desteklenmiş ve Fetih Sûresinin 10. âyetinde

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ

"Şüphesiz sana biat edenler ancak Allah'a biat etmektedirler" ifadesiyle büyük bir değer verilerek övülmüştür. **İmam Şâfiî** de bu âyeti, sünnetin teşriin kaynağı olduğuna delil getirmiştir.(1)

b. Öğüt verme

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا

"Onlar Allah'ın, kalplerindeki bildiği kimselerdir; onlara aldırma, kendilerine öğüt ver ve onlara etkileyici söz söyle" (Nisâ, 4/63) âyetinde, Hz. Peygamber(a.s)den özel olarak konuşması istenmektedir. Konuşması ise, sözlü sünnettir, hadistir.

c. Hüküm verme

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"Hayır, Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam mânâsıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar"(Nisâ, 4/65.)

Buhâri, Müslim, Nesâî ve Tirmizî gibi hadis kaynaklarında belirtildiğine göre, bu âyetin nüzul sebebi, Hz. Zübeyr ile Ansardan bir adamın araziyi sulama konusundaki tartışmalarıdır. Ansardan olan zat, Hz. Peygamberin verdiği hükmü taraflı bulduğunu söylemesi üzerine bu âyet inmiştir.(2) Burada bizi ilgilendiren husus, Hz. Peygamberin Kur'an'da açıkça bulunmayan bir hükümle hükmetmesi ve daha sonra bu hükmün Allah tarafından desteklenmesidir.

İmam Şâfiî de bu âyeti, Hz. Peygamberin, Kur'an'da hükmü açıkça belirtilmemiş bir konuda hükmettiğine ve bunun da Hz. peygamberin sünnetinin teşri kaynağı olduğunu gösterdiğine delil olarak getirmiştir.(3)

Konu ile ilgili diğer bazı misaller:

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ

a. "İnanıp da imanlarına herhangi bir zulüm karıştırmayanlara gelince, işte güven onlarındır ve onlar doğru yolu bulanlardır"(Enâm, 6/82) meâlindeki âyet nazil olduğunda, sahâbîler "Ey Allah'ın Resûlü! hangimiz zulme bulaşmamış ki.." diyerek âyetin zâhir ifadesi karşısında içine girdikleri mânevî sıkıntılarını dile getirmişlerdi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (a.s),"Şüphesiz şirk büyük bir zulümdür." meâlindeki Lokman sûresinin 13. âyetini delil getirerek sözkonusu "zulüm" kavramını şirk olarak açıklamıştı.(4)

Bu da Kur'an'ın zâhir mânâsının yanında herkesin bir çırpıda anlayamayacağı, bâtın denilen derin mânâlarının da var olduğunu göstermektedir. Bununla beraber, eğer her şey sanıldığı şekilde apaçık olsaydı, Kur'an'ın

وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

"İnsanlara, kendilerine indirileni açıklamak için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur'an'ı indirdik." (Nahl, 16/44.) âyetinin anlaşılmasında zorluk çekilirdi. Ayetteki "**Tebyin**"i tebliğe hasretmek doğru değildir. Çünkü, "kendilerine indirilen" tâbiri, tebliği yapılmış âyetlerin açıklanmasının istendiğini gösteriyor. Nitekim görebildiğimiz kadarıyla müfessirlerin hepsi buradaki "Tebyin"den Kur'an'ın izaha muhtaç bölümlerinin tefsir ve açıklaması şeklinde anlamışlardır.(5)

İbn Teymiyye de bu âyete dayanarak Peygamber'in ashabına Kur'an'ın manalarını bildirmesi ve açıklaması vaciptir, demektedir.(6)

b. Kur'an-ı Kerim'de:

وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ

"Namazı dosdoğru kılın" (Bakara, 2/3) , "

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْفُوتًا

"Namaz müminler üzerine vakitleri belli bir farzdır." (Nisa, 4/103.)buyurulmuş. Ancak namazın nasıl ve ne zaman kılınacağı belirtilmemiştir. Bunu açıklamak görevi Hz. peygamber (a.s)'e verildiği için, o buyuruyor ki:

صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي

" Ben nasıl namaz kılıyorsam, siz de bana bakıp aynen öyle kılın"(7) Bu hadis yukarıdaki her iki âyetin bir nevi açıklaması gibidir. Bu hadis-i şerifi nakleden Sahabî **Mâlik b. Huveyris**, olayı şöyle anlatır: "Biz yaşları birbirine yakın bazı gençler, Hz. Peygamber (a.s)'in yanında 20 gün kadar kaldık. Ailelerimizi, özlediğimizi hissedince, onların durumunu ve ailelerimizi kimlere bıraktığımızı sordu. Biz de gereken bilgiyi kendilerine arzettik. Hz. Peygamber (a.s) çok şefkatli ve merhametli idi. Derhal bize şunu emretti: " Ailelerinizin yanına dönün, onlara (dinin emirlerini) öğretin ve uygulamada onlara yardımcı olun. Benim nasıl namaz kıldığımı görüyorsanız, siz de namazınızı öyle kılın. Namaz vakti gelince, biriniz ezan okusun; en büyüğünüz de imamlık yapın."(8)

Bu detaylardan anlaşılıyor ki, Hadiste, namazın şekli gibi, vakitlerin tespitinde de Hz. Peygamber (a.s)'in uygulamalarının esas alınması emredilmiştir.

c. Yine Kur'an'da :

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ

"Hac, bilinen aylardır. Kim o aylarda hacca niyet ederse (ihramını giyerse), hac esnasında, kadına yaklaşmak, günah sayılan davranışlara yönelmek, kavga etmek yoktur" (Bakara, 2/197.) buyurulmuş ve fakat hac ibadetinin detayı verilmemiştir. Bunun için Hz. Peygamber(a.s), insanları bu konuda bilgilendirmek istemiş ve : "Hac ibadenin şeklini benden alın(benden öğrenin), belki bundan sonra bir daha hacca gelemem "(9) buyurmuştur.

d.

وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ

"Sizce sabahın beyaz ipliği siyah ipliğinden farkedilip seçilinceye kadar yeyin, için. Sonra ertesi geceye kadar orucu tam tutun" (Bakara, 2/187.)âyeti indiği zaman, Adî b. Hâtim, Hz. Peygamber (a.s)'e bu ipliklerin nasıl olduğunu sormuş. Hz. Peygamber (a.s) ise, bundan maksat, gecenin karanlığı ile gündüzün aydınlığı olduğunu söylemiştir.(10)

e. Hz. Peygamber (a.s)'in "kim hesaba çekilirse, helak olur" meâlindeki hadisini duyan Hz. Aişe, efendimize

فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ { } فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا { } وَيَنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُورًا

"Kimin kitabı sağından verilirse, kolay bir hesaplara hesaba çekilecek ve sevinçli olarak âilesine dönecektir" (İnşikâk, 84/7-9.) âyetini hatırlatır. -Yani âyet ile hadis arasında zâhiren bir çelişkiyi gösterir, demek ister.- Bunun üzerine Hz. Peygamber (a.s), âyette sözkonusu edilen hesap, bir arz/sadece sahibine malumat kabilinden gösterilen hesaptan ibaret olduğunu; yoksa ince hesaba çekilenin kesinlikle helak olacağını söylemiştir.(11)

f. Buhârî'nin rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber (a.s)'e merkep (in evde istihdam edilmesinin caiz olup olmadığının)ten sordular. O da : " Bu konuda bana, şu kapsamlı ve eşsiz muhtevalı âyetten başka bir şey inmemiştir" buyurmuş ve

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ { } وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

"Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür" (meâlindeki Zilzâl sûresinin son iki âyetini) okumuştur.(12)

Bu hususlar, Kur'an'ın açıkça, tefsire muhtaç olduğunu gösterdiği gibi, Hz. Peygamber (a.s)'in sünnetinin de dinin ikinci kaynağı olduğunu gözler önüne sermektedir.

Dipnotlar

1-Şâfiî, Risâle, 82.

2-bk. İbn Hacer, Fethu'l-Bârî, V/34-38.

3-Şafiî, Risâle, 83.

4-Buhârî, imân, 23; Müslim, imân, 197; Suyûtî, el-İtkan, II/223.

5-Misal olarak bkz. et-Taberî, VIII/111; el-Kurtubî, X/109; el-Beydavî, en-Nesefî, el-Hâzin, el-Firûzabâdî, ilgili âyetin tefsiri; bkz. (Mecmu'), III/604-605; es-Sâbûnî, Safve, II/128.

6-Suyuti, İtkan, II/208.

7-Buhârî, Edep, 27.

8-Buhârî, a.g.y.

9-bk. Buhârî, Hac, 51.

10-bk. Buhârî, tefsir, 2/28; Kurtubî, II/320.

11-Buhârî, tefsir sureti 84

12-Buhârî, tefsir sûreti 99/2.

HZ. PEYGAMBER'İN DEĞİŞTİRDİĞİ İSİMLER

“ Hz. Peygamber(asm.)in, anlamı hoş olmayan, kötü şeyler çağrıştıran bazı isimleri güzel anlamlı isimlerle değiştirdiğini görmekteyiz. Bu ise, isim-müsemma ilişkisini ve isimlerin şahıslar üzerindeki etkisinin varlığını göstermektedir ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2016-04-08 10:03:53

HZ. PEYGAMBER(asm.)in, anlamı hoş olmayan, kötü şeyler çağrıştıran bazı isimleri güzel anlamlı isimlerle değiştirdiğini görmekteyiz. Bu ise, **isim-müsemma ilişkisini ve isimlerin şahıslar üzerindeki etkisinin varlığını** göstermektedir.

Hadis kaynaklarında, Hz. Peygamber(asm.)'in hoş görmeyip değiştirdiği isimlerin listesi hayli kabarıktır. Biz konumuza ışık tutsun ve bir örnek teşkil etsin diye, bunlardan birkaç tanesine işaret etmekle yetineceğiz.

Mutî ismi:

Müslüman olmadan önce ismi, isyankâr anlamına gelen **el-Asi** olan bir sahabenin, Müslüman olduktan sonra ismi, Hz. Peygamber(asm.) tarafından itaatkâr anlamındaki **Mutî** ismiyle değiştirildi. Bu zat **Mutî b. Esved el-Adevî**'dir.(1)

Bu konudaki ilgili hadisin tamamı şöyledir: "Kureyşlilerin usatından (asilerinden) Mutî'den başka hiçbirisi Müslüman olmamıştır. Hz. Peygamber(asm.), bunun da As olan ismini Mutî olarak değiştirdi."

İmam Nevevî, bu hadisi açıklarken **Kadı İyaz**'dan naklen şu görüşlere yer vermiştir: "Hadiste geçen Usat (Asiler)dan maksat, Kureyşlilerin bütün isyankârları değildir. Çünkü onlardan pek çok kimse Müslüman olmuştur. Buradaki **Usat, Kureyş kabilesine mensup olup As(asi) ismini alan kimselerdir**. Bu hususu bize aktaran sahabî, bu ismi taşıyanların hepsinin-isimlerinin anlamlarına uygun olarak-isyankârlıkta devam edip, Müslüman olmadıklarını vurgulamaktadır.

Bunlar: As b. Vail es-Sehmî, As b. Hişam Ebu'l-Buhturî, As b. Said b. As b. Umeyye, As b. Hişam b. Muğire el-Mahzumî, As b. Münebbih b. El-Haccac ve daha başkalarıdır. Bunun tek istisnası Mutî b. El-Esved'dir ki, Hz. Peygamber(asm.), onun ismini Mutî(itaat eden) olarak değiştirmiştir.

Kadı Iyaz, Ebu Cendel b. Suheyl b.Amr'in adına da dikkat çekmiş, onun da isminin As olduğu halde, Müslüman olduğunu, ancak bu zatın, ismiyle değil, künyesi olan **Ebu Cendel** olarak meşhur olduğundan dolayı As adını alanlar arasında zikredilmediğini belirtmiştir. (2)

Sehl ismi:

Said b. Müseyyeb babasından naklen anlatıyor: "Dedem, Hz. Peygamber(asm.)'in yanına vardığında, ona: 'Adın ne?' diye sormuş. O da: 'Adım **Hazn**'dir' demiş. Hz.

Peygamber(asm.): '**Sen Sehl'sin** (adın Sehl olsun) buyurmuş. Fakat dedem: '**Babamın bana taktığı bir ismi değiştiremem**' demiş. (ve Hazn ismini kullanmaya devam etmiştir). **İşte o gün bugündür, bizim ailemizde bir 'hazunet'tir** (ahlâkımızda bir kabalık, bir sertliktir) **almış gidiyor.**"(3)

Hazn kelimesi, düz olmayan, engebeli, toprağı sert arazi demektir. **Sehl** ise, bunun zıddı olan, toprağı gevşek, düz, rahat arazi demektir.(4)

Silm ismi:

Hz. Peygamber(asm.), bir adamın-savaş manasına gelen-**Harb** ismini, barış anlamına gelen **Silm** ile değiştirmiştir(5) Bu bile İslâm'ın nasıl bir barış dini olduğunu göstermeye kâfi bir delildir.

Yine **Harb** ve **Mürre** ismiyle ilgili Yahya b. Said'in anlattığına göre; "Hz. Peygamber(asm.), bol sütlü bir deve hakkında: 'Bunu kim sağacak?' diye sordu. Adamın biri ayağa kalkınca, Hz. Peygamber(asm.): 'İsmin ne?' dedi. Adam, '**Mürre** (acı) deyince ona: 'Otur!' dedi.

Hz. Peygamber (asm.), tekrar: 'Bunu kim sağıverecek?' diye sordu. Bir başka adam ayağa kalktı. Hz. Peygamber(asm.) ona da: 'İsmin ne?' diye sordu. Adam: '**Harb** (Savaş) diye cevap verince, ona da: 'Otur!' dedi.

Hz. Peygamber(asm.) tekrar: 'Bu deveyi kim sağıverecek?' diye sordu. Bir adam daha kalktı. Ona da: 'İsmin ne?' diye sordu. Adam: '**Yaîş** (Yaşar) deyince, ona: 'Sen sağ!' diyerek sağmasına izin verdi."(6)

Hasan ismi:

Hz. Hasan doğduğunda Hz. Ali ona **Harb** adını vermişti. Fakat Hz. Peygamber(asm.) bunu değiştirip **Hasan** ismini koydu.(7)

İlginçtir, Hz. Hasan, sanki Harb adıyla harbe girdi, Hasan adıyla da bir hüsn-ü hatimeyle harpten çıktı. Yani, Harb adının anlamına uygun olarak Hz. Muaviye ile harb etmeye karar verdi, fakat ümmetin kanının akıtılmaması için, hilafetten çekilmek suretiyle ümmetin birliğine hizmet etti ve bu güzel barışı temin etmek suretiyle Hasan olduğunu gösterdi. Ve asil davranışıyla:

"Bu oğlum seyyiddir, Allah onunla iki büyük taifenin arasını bulup barışa götürür" (Buharî, Fiten: 20; Sulh: 9; Fedâilu Ashâbi'n-Nebî: 22; Menâkıb: 25; Dârîmî, Sünnet: 12; Tirmizî, Menâkıb: 25; Nesâî, Cum'a: 27; Müsned, 5:38, 44, 49, 51.) mealindeki hadis müjdesini ve mucizesini tarihin altın sayfalarına kazıdı.

Münzir ismi:

Hiz. Sehl anlatıyor: "Ebu Üseyd'in oğlu **Münzir** dünyaya geldiği zaman onu Hiz. Peygamber(asm.)'e getirdiler. Çocuğu dizlerinin üzerine koyan Hiz. Peygamber(asm.), bir ara önündeki bir şeylerle meşgul oldu. Bu arada Ebu Üseyd oğlunun oradan alınmasını söyledi ve çocuğu kaldırdılar. Hiz. Peygamber(asm), çocuğun dizinde olmadığını fark ettiğinde çocuğun nerede olduğunu sordu. Ebu Üseyd: 'Onu kaldırdık' dedi. Bu defa adını sordu. 'Falanca', dediler. Bunun üzerine Hiz. Peygamber(asm): 'Hayır, ismi Münzir'dir' diye buyurdu ve çocuğa bu ad kondu."(8)

(Rivayetlerde kötü bir isim olduğu ancak açıkça belirtilmediği görülmektedir. Hiz. Peygamber(asm.)'in: "Hayır, ismi Münzir'dir" demesi; çocuğa konmak istenen ismin uygun olmadığına işaret eder. Münzir ismi ise, doğrulara dikkat çeken, kötülüklerden sakındıran, insanları uyaran anlamına gelir. Uyarıcı bir ilme sahip olmasına bir tefeül olarak konmuştur.(9)

Munbais İsmi:

Hiz. Peygamber(asm), bir adamın isminin **Muttaci** olduğunu öğrendiğinde, onu derhal **Munbais** olarak değiştirmiştir.(10) Bunun sebebi şudur: Yanı üzerinde yatan kimse anlamına gelen Muttaci kelimesi, yan yatmayı, tembelliği çağrıştırmaktadır. Bir işe gönderilmiş kimse anlamına gelen Munbais kelimesi ise, işe koyulmayı, dimdik ayakta durmayı gerektiren bir işle görevli olmayı ve de çalışkanlığı çağrıştırmaktadır. Demek ki, İslam sözlüğünde tembelliğin yeri yoktur. Maddî ve manevî sahalarda çalışmak ise mü'minin simgesidir.

Hadire ismi:

Hiz. Peygamber (asm.), bir yerin adının **Afire** olduğunu görünce onu **Hadire** olarak değiştirmiştir.(11) Bunun hikmeti şudur: **Afire** kelimesi, münbit olmayan çorak arazi anlamına gelir. Bu ise, hoş olmayan bir manzarayı çağrıştırmaktadır. Oysa **Hadire** kelimesi, yeşillik anlamına gelir. Bunu duyan insanın içi açılır. Böylece bir uğursuzluğa işaret eden bir kelime, güzel şansa, uğura işaret eden bir kelimeyle değiştirilmiştir.

Şibu'l-Huda:

Hiz. Peygamber(asm.), dalalet vadisi anlamına gelen **Şibu'd-Dalale** adındaki bir yerin ismini, hidayet vadisi anlamına gelen **Şibu'l-Huda** adıyla değiştirmiştir.(12)

Cemile ismi:

Abdullah b. Ömer anlatıyor: Hz. Peygamber(asm.), günahkâr, isyankâr anlamına gelen **Asiye** ismindeki bir kadının adını **Cemile** olarak değiştirdi.(13)

Hz. Ömer, hicretin yedinci yılında, Medineli Müslümanlardan Sabit bin Aklah'ın kızı Cemile ile evlendi. Önceki ismi Asiye olan Cemile Hatun, Peygamber Efendimiz (asm.) hicretle Medine'ye gelince, ona ilk bîat edip Müslüman olan on kadından biri idi.

Hz. Ömer, evlendikten sonra onun ismini beğenmeyip, Cemile diye değiştirdi. Ancak o, bunu kabul etmek istemedi. Annesinin kendisine taktığı isimle anılmayı arzu ediyordu. Durumu Peygamberimize iletti. Resûl-i Ekrem(asm.) ona: "Bilmez misin ki, Allah hakkı Ömer'in diline ve kalbine yerleştirmiştir" dedikten sonra, "Senin ismin Cemîle'dir" buyurdu. Hz. Ömer'in **Âsım** adındaki oğlu bu Cemîle Hatundan dünyaya gelmiştir.(14)

Zeynep ve Cüveyriye isimleri:

Hz. Peygamber(asm.)'in, sahibinin üzerinde olumsuz etki yapacağını düşünerek değiştirdiği kötü anlamlı isimlerin yanında bazen güzel anlamı olan isimler de vardır. Buradaki değişiklik, ismin güzel anlamına bakarak şımarıklığa vesile olabileceği hususu göz önünde bulundurulmuştur. Bunlardan biri **Berre** ismidir. Bu konuda üç misal verilebilir.

Birincisi: Hz. Peygamber(asm.)'in hanımı Zeyneb binti Cahş'dir. Daha önceki ismi Berre idi. Hz. Peygamber(asm.) bu ismi değiştirdi ve Zeyneb adını koydu.

İkincisi: Hz. Peygamber(asm.)'in hanımı Cüveyriye bintü'l-Haris'dir. Daha önceki ismi Berre idi. Hz. Peygamber(asm.) bu ismi Cüveyriye olarak değiştirdi.

Üçüncüsü: Hz. Peygamber(asm.)'in üvey kızı Zeyneb binti Ebi Seleme'dir. Daha önceki ismi Berre idi. Hz. Peygamber(asm.) bunu da Zeyneb olarak değiştirdi.

Bu isimlerin değiştirilmesinin sebebi, Berre kelimesinin tertemiz, arınmış, kusurdan uzak gibi anlamlara gelen bir kelime olmasıdır.(15)

Hz. Peygamber (asm.), bu gerekçeyi "**Kendinizi temize çıkarmayın. Allah, sizden kimin temiz sicilli olduğunu bilir**"(16)cümlesiyle ifade etmiştir.

Bir rivayete göre, Hz. Peygamber(asm.) şöyle buyurmuştur: "**Allah'ın en sevdiği isimler Abdullah ve Abdurrahmandır. İnsanlar açısından anlamı-en doğru olan isimler, Haris ve Hemmam'dır. En Kötü isimler ise, Harb ve Mürre'dir.**" (17)

Bunun sebebi şudur:

İlk iki isim Allah'a ve Rahman'a kulluğu ifade etmektedir. Bu ise, insanların yaratılış gayesidir.

Diğer iki isimden; **Haris** kelimesi, eken, çalışan, kazanç elde eden anlamındadır. Bu ise, insan için en doğru bir anlam ifade etmektedir. Çünkü insan her an dünya veya ahiretle ilgili bir şeyler kazanmaya çalışmakla, onları dünya veya ahiret tarlasında ekmekle meşguldür.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ

نَصِيبٍ

"Kim âhiret kazancını isterse, biz onun kazancını artırırız. Kim de dünya kazancını isterse, ona da dünyadan bir şey veririz. Fakat onun âhirette hiçbir nasibi olmaz" (18) mealindeki ayette de, insanın dünya veya ahiretle ilgili kazanımlar elde etmeye yönelik çabasına vurgu yapılmaktadır.(19)

Hemmam kelimesi ise, fazla himmetli, gayretli anlamına gelir. İnsanoğlunun-genellikle-sürekli bir meşguliyet içeri-sinde olması, bir şeyden sonra başka bir şeye gayret etmesi, onun bu ismin anlamıyla olan uygunluğunu göstermektedir.

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ

"O halde (Resulüm! Bir işten) boşaldın mı, (diğer bir işe) kalk, yorul!" (20) mealindeki ayette, insanlar bu fitrî yapılarına uygun olarak, her an bir işle meşgul olmaya motive edilmiştir.

Son iki ismin çirkinliği ise, yine onların anlamlarından kaynaklanmaktadır. Çünkü Harb savaş demektir. Savaş insanların tabii hallerini değil, olağanüstü bir durumu ve birçok üzüntü ve sıkıntıları barındırmaktadır. Mürre kelimesi ise, acı manasına gelir. Acılar, kederler, üzüntüler elbette insan için arzulanmayan hususlardır.(21)

Yine gelen bir rivayete göre, **Said b. Cübeyir** şunları söylemiştir: "Ümmü Seleme'nin kardeşinin bir oğlu oldu, ismini **Velid** koydular. Hz. Peygamber(asm.):

"Siz firavunlarınızdan birinin ismini koymuşsunuz. Kuşkusuz bu ümmetin içinde Velid isminde bir insan çıkacak, Firavunun kavmine yaptığı kötülülerden daha fazlasını bu ümmete yapacaktır" diye buyurdu. Ve adını Abdullah olarak değiştirdi. Hz. Peygamber(asm.)'in haber verdiği Velid ise, Yezid oğlu Velid'tir.(22)

İmam Ahmed ve Ebu Davud'un bildirdiğine göre, Hz. Peygamber(asm.) bir yere bir vali, bir memur tayin ettiği zaman onun ismini sorardı. Hoşuna giden bir isim olduğu zaman sevinir ve bu sevinci yüzüne yansırdı. Hoşlanmadığı bir isim olduğu takdirde ise, hoşnutsuzluğu yüzünden okunurdu.

Yine bir köye girdiği zaman onun ismini sorardı. İsmi hoşuna gittiyse, öyle sevinirdi ki bu sevinç yüzüne yansırdı. Hoşlanmadığı bir isim duyduğu zamanda da, hoşnutsuzluğu yüzünden okunurdu.

Dipnotlar

1- Müslim, Cihad, 33; İbn Hacer, X/577.

2-Neveî, Şerhu Müslim, ilgili yer.

3-Buharî, Edeb, 107.

4-bk. İbn Hacer, X/575.

5-Ebu Davud, Edeb, 70.

6-Muvatta, İsti'zan, 24.

7-İbn Hacer, X/577

8-Buharî, Edeb, 108.

9- bk. İbn Hacer, X/ 576.

10-Ebu Davud, Edeb, 70.

11- a.g.e, a.g. y

12- a.g.e, a.g.y.

13- Ebu Davud, Edeb, 70.

14-İbn Sad, Tabakât V/15, VIII/12; İbnu'l-Esir, Üsdü'l-Gâbe, V/417. 29- Bk. İbn Hacer, Fethu'l-Barî, X/576.

15-Ebu Davud, Edeb, 70.

16-Ebu Davud, Edeb, 69.

17-Şura, 42/20.

18-Ebu Davud, Edeb, 69.

19-İnşirah, 94/7.

20-İbn Hacer, X/578.

21- İbn Hacer, X/580-81.

22-bk. Ahmed b. Hanbel, I/257, 304; Ebu Davud, Tıb, 24

SEMAVÎ KİTAPLARDA MÜJDELENEN NEBİ-1

“ Semâvî kitaplarda Hz. Muhammed Fetih Sûresi'nin 29. âyetinde, Hz. Peygamber ve onun sevgili ashabından büyük bir övgü ile bahs edildikten sonra, onların bu vasıflarının Tevrat ve İncil'de de yer aldığı açıkça bildirilmiştir. ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2016-08-08 12:06:14

Semâvî kitaplarda Hz. Muhammed

Fetih Sûresi'nin 29. âyetinde, Hz. Peygamber ve onun sevgili ashabından büyük bir övgü ile bahs edildikten sonra, onların bu vasıflarının **Tevrat** ve **İncil**'de de yer aldığı açıkça bildirilmiştir.

Hz. Peygamber (asm.) şöyle buyurmuştur: "Benim ismim Tevrat'ta Ahyed'dir; Çünkü Ben ümmetimi Cehennem ateşinden uzaklaştıırım. İsmim Zebûr'da Mâhi'dir; Çünkü Allah, benimle puta tapanları mahveder. İsmim İncil'de Ahmed'dir; Kur'an'da ise Muhammed'dir; Çünkü ben yer ve gök sakinleri tarafından övgüyle anılacağım."(1)

Hadiste **Ahmed** isminin sebebi açıklanmamıştır. İhtimaldir ki, **Ahmed** Allah'a çok hamd eden demek olduğu için, mânâsı açık ve Hz. Muhammed(asm.)in hayatında yansımaları gözle görülmüş olduğundan açıklama cihetine gidilmemiştir.

Tevrat'taki İşaretler

Kitab-ı Mukaddeste yer alan "*Rabb (Allah'ın emri)Sina'dan geldi, ve onlara Seir (sair)den doğdu, Paran Dağı'nda parladı*"(2) şeklindeki âyetin son fıkrası Hz. Muhammed (asm.)'e işaret etmektedir.

Yüce Allah'ın **Sina**'dan gelmesinden maksat, Tûr-i Sinâ'da Hz. Musa'ya Tevrat'ı indirmesi; **Sair**'den doğması ise Hz. İsâ'ya İnci'i vermesidir. Hz. İsâ, Şam bölgesinde bulunan Sair civarı köylerinden **Nâsıra**'da bulunduğu sırada kendisine İncil'in indirildiği bilinmektedir.

Paran (Fârân) Dağında parlaması ise Hz. Muhammed (asm.)'e Kur'an'ın indirilmesine işarettir. Paran Mekke'nin eski adlarındandır. Tekvin kitabının (Bâb: 21, âyet: 21) Hz. İsmâil hakkındaki: "*Ve Fâran(Paran) çölünde oturdu*" âyeti bunu is-bat ediyor. Çünkü Hz. İsmâil, annesi Hz. Hâcer'le Mekke'de oturdu.(3)

Bir rivayete göre, Abdullah b. Amr b. el-As, Kâ'b el-Ahbâr'dan, Hz. Muhammed(asm.)'in ve onun ümmetinin Tevrat'ta geçen vasıflarını bildirmesini ister. Ka'b şöyle der: Onları Allah'ın kitabında şöyle görüyorum: Ahmed ve ümmeti, Hammadûn(çok hamd eden kimseler)dur. Ferah ve sıkıntıda; her halükârda Allah'a hamd ederler. Her yüksek yerde Allah'ı yüceltirler (tekbir getirirler). Her mekânda Allah'ı tesbih eder-ler. Sesleri, çağrıları göklerde yankılar."(4)

Dârimî'nin yaptığı rivayette Ka'b'dan bu hususu soran İbn Abbas'tır. Hz. Peygamber(asm.)'in Tevrat'taki vasıflarını sormuş ve Kâ'b da cevaben şöyle demiştir: "Tevrat'ta şunları görüyoruz: Onun, (ahirzaman peygamberinin) ismi Muhammed'dir. Abdullah'ın oğludur. Mekke'de doğacaktır. Tâbe (Tiybe=Medine)'ye hicret edecektir. Ümmeti Hammâdûndur."(5)

Hammadûn vasfı, hamd kavramına dikkat çekmekle çok geniş bir kapsama sahip görünüyor:

1. Gerçekten, Kur'an-ı Kerimin ilk âyeti, "Allah'a hamd" ile başlamaktadır. Kur'an'da ayrıca dört sûre daha "Allah'a hamd" cümlesiyle başlamaktadır.

2.Hz. Peygamber (ams.)'in iki meşhur ismi olan Muhammed ve Ahmed ismi, Hamd kökünden türemiş olup **hamd** kavramına bakar. Muhammed, çok hamd edilen/çok övülen; Ahmed ise, çok hamd eden/çok öven anlamındadır.

Meşhur İslâm şâirlerinden Hz. Hassan'ın, Peygamber Efendimizin ismi hakkında şiir olarak söylediği: "Allah, Onun ismini kendi isminden türetmiştir. Arşın sahibi (Allah'ın ismi) Mahmûd'dur, Onun ismi ise Muhammed'dir" şeklindeki değerlendirmesi, bu gerçeğin bir ifadesidir.(6)

3.Tevbe Suresinin 112. âyetinde Müslümanlar **Hâmidûn**; hamdedenler olarak vasıflanmıştır.

4-İsrâ Suresinin 79. âyetinde, yine hamd kökünden türemiş **Mahmud makamından** söz edilmiştir: "Gecenin bir kısmın-da uyanarak, Sana mahsus bir nafîle olmak üzere namaz kıl. (Böylece) Rabbinin, seni, övgüye değer bir makama (makam-ı mahmûda) göndereceğini umabilirsin."

5-Hz. Peygamber (asm.) ve onun ümmetinin, günde beş vakit namazda ve namazların tesbihatında otuzüçer defa tesbih, tahmid ve tekbir ile Allah'a karşı kulluk vazifelerini yapmaları ve O'na şükranlarını sunmaları bu vasfın sahiplerinin onlar olduğunu açıkça gözler önüne sermektedir.

6- Fussilet Sûresinin 42. âyetinde: "O (Kur'an) Hakîm (hikmet sahibi), Hamid(çok övülen) Allah'tan indirilmiştir" ifadesine yer verilmiştir ki, hem Kur'an hem de Kur'an'ı indiren Yüce Allah, hamd kökünden türetilmiş kelimelerle vasıf-landırılmıştır.

Yine Tevrat'ta, Peygamber Efendimiz, Harem Nebisi/İlk defa Mekke'de Peygamber olan mânâsında **Himyâtâ** ve tam Muhammed mânâsında **Münhamennâ** ismi ile anılmıştır. (7)

Zebûr'daki İşaretler

Vehb b. Münebbih'in bildirdiğine göre, yüce Allah, Zebûr kitabında Hz. Dâvud'a şöyle hitap etmiştir: "Ey Dâvud! Şüphesiz senden sonra ileride adı, Ahmed ve Muhammed olan doğruluğu ile meşhur bir peygamber gelecektir. Ben ona hiçbir zaman darılmam. O da hiçbir zaman bana karşı isyân etmez. Onun geçmiş ve gelecek bütün günâhlarını bağışladım. Onun ümmeti de merhumedir." (8)

Hz. Davud'dan sonra, Efendimizden başka, Muhammed ve Ahmed isminde bir peygamberin varlığına tarih şahitlik yapmamıştır. "Ben ona hiçbir zaman darılmam" cümlesi, Duhâ Sûresi'nin üçüncü âyetinde yer alan "Rabbin ne seni terketti ve ne de sana gücendi" ifadesiyle örtüşmektedir. Son cümle ise, Fetih Sûresi'nin ikinci âyetinin anlamının aynısıdır.

Dipnotlar

1- bk. el-Kurtubî, XVIII/84.

2- bk. Tesniye, Bâb:33, âyet, 2.

3- bk. el-Cisr, Hüseyin, Risale-i Hamidiyye, 51-52. 203-

4-bk. es-Suyûtî, el-Hasâis, I/32.

5- bk. Dârimî, Mukaddime, 2.

6- bk. el-Bağdâdî, Abdulkadir b. Ömer, Hazanetü'l-Edeb, 223-225.

7- bk. Nursi, Bediüzzaman, Mektûbat,170.

8- bk. es-Suyûtî, el-Hasâisu'l-kübrâ, I/37

SEMAVİ KİTAPLARDA MÜJDELENEN NEBİ-2

“İncil'deki İşaretler Cârûd b. el-Alâ Bahreyn'de oturmuş büyük bir Hristiyan âlimi idi. Meşhur Kuss b. Saide'ye yetişerek ondan çok faydalanmıştır.”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2016-08-15 11:47:30

İncil'deki İşaretler

Cârûd b. el-Alâ Bahreyn'de oturmuş büyük bir Hristiyan âlimi idi. Meşhur Kuss b. Saide'ye yetişerek ondan çok faydalanmıştır.

Hiz. **Muhammed**(asm.)'in vasıflarını öğrendikten sonra kabilesinin ileri gelenleriyle birlikte gelip hak dini kabul etmiştir.. Hiz. Peygamber(asm)'in huzuruna geldiğinde, ne ile gönderildiğini sormuş ve aldığı cevap karşısında şu gerçeği haykırmıştır:

"Seni hak Peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, senin vasfını İncil'de buldum. Seni Meryem'in oğlu müjdeledi. Her an ve her zaman Allah'ın selâmı senin üzerine olsun; seni (bize) ikram edene (Allah'a) şükürler olsun! Göz gördükten sonra iz aramaya; kesin bilgidenden sonra şüp-he etmeye yer yoktur. Lütfen elini uzat! Ben şahadet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur ve Sen Allah'ın peygamberisin."(1)

Yuhanna İncilinde şöyle denilmiştir: "(Hiz. İsâ:) Eğer beni seviyorsanız, emirlerimi tutarsınız. Ben de Babaya (Rabb'e) yalvaracağım ve size başka bir (Farâklît) bir tesellici, bir ha-kikat ruhunu verecektir, tâ ki daima sizinle beraber olsun(2), "Fakat benim ismimle Babanın göndereceği **Faraklît** (tesellîci), Ruhü'l-kudüs, o size her şeyi öğretecek ve size söylediğim her şeyi hatırlınıza getirecektir"(3), "Artık sizinle çok şeyler konuşmayacağım; çünkü bu dünyanın reisi geliyor"(4), "Babadan size göndereceğim tesellici, Babadan çıkan hakikat ruhu, geldiği zaman, benim için o şahadet edecektir."(5), "Bununla beraber ben size hakikati söylüyorum; benim gitmem sizin için hayırlıdır, çünkü gitmezsem, Tesellici size gelmez; fakat gidersem onu size gönderirim."(6)

Getirdiği hakikat nuru ile insanları ölümün idam-ı ebedîsinden kurtarıp, bir terhis tezkeresine çevirmekle onlara eşsiz bir teselli veren Hiz. **Muhammed** (asm), söz konusu **Tesellici** değilse başka kim olabilir?

Bütün vasıflar Hz. **Muhammed**(asm)'i göstermektedir. Âlemin Reisi'nin Hz. İsmâ'nın lehindeki şehadeti ise, birçok âyet ve hadiste söz konusudur. *"Ben Allah'ın kuluyum"* (Meryem,30) diyen Hz. İsmâ'yı tasdik edip, onu bütün insanlara karşı tanrılık iftirasından ve annesini de isnad edi-len zina suçundan ibrâ etmiştir. *"İşte hakkında (Yahudilerle Hristiyanların) ihtilaf edip durdukları Meryem oğlu İsmâ hakkındaki Allah'ın sözü budur"*(Meryem,34) âyeti, Kur'an'daki bütün şahadetlerin bir özeti gibidir.

"Fakat O, hakikat ruhu gelince, size her hakikate yol gös-terecek; zira kendiliğinden söylemeyecektir. Her ne işitirse söyleyecek ve gelecek şeyleri size bildirecektir."(7)

İncil'in bu âyetlerini yorumlayan **Bediüzzaman Said Nursi**'nin ifadesiyle: "Acaba umum insanları birden hakikata da'vet eden ve her haberini vahiyden veren ve Cebrael'den işittiğini söyleyen ve Kıyâmet ve Ahiretten tasilen haber veren, Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü vesselâmdan başka kimdir? Ve kim olabilir?"(8)

Manastırlı İsmâil Hakkı'nın, **Abidin Paşa**'nın bir incelemesine dayanarak bildirdiğine göre, **Faraklît** kelimesi, Yunanca İncil'de **Paraklitos** şeklinde yazılıdır. Bu kelimenin anlamı "niyaz olunmuş" şeklindedir. Ancak bu kelimenin bir özel isim olarak kullanılması söz konusu değildir. Hatta dünyada böyle bir ismin varlığından söz edilemez.

Kitap ehlinin eskiden beri tercümelerinde isimleri de kendi anlayışlarına göre tercüme ettikleri bilinmektedir. Öyle anlaşılıyor ki, İncil'in asıl metninde bu kelime, **Paraklitos** değil, **Piriklitos**'dur ki, bunun anlamı Yunanca'da eksiksiz olarak **Ahmed** demektir.(9)

Evliya Çelebî de, Şemûn-u Safa'nın türbesinde, Ceylan derisinde yazılı bir İncil-şerif'te, Hz. **Muhammed** isminin **Mevamit** olarak yazıldığını müşahade ettiğini bildirmiştir. (10)

Bediüzzaman Said Nursi'ye göre, **Mevamit** kelimesi, **Memed**'den ve **Memed** dahi **Muhammed**'den tahrif edilmiştir.(11)

Kur'an-ı Kerimde, İncilin müjdesi şöyle anlatılmaktadır:

"Meryem oğlu İsa da: 'Ey İsrail oğulları! Ben size gönderilen Allah'ın elçisiyim. Benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek Ahmed adında bir peygamberi müjdeleyici olarak geldim' demişti. Fakat onlara apaçık delillerle gelince 'Bu, apaçık bir büyüdür' dediler."(12)

Dipnotlar

1- bk. es-Suyûtî, el-Hasâisu'l-Kübrâ, I/35; el-Cisr, 56, 62.

2- bk. Yuhanna, Bâb:14, âyet:15-16.

3- bk. Aynı yer, âyet: 26.

4- bk. Aynı yer, âyet: 30.

5- Yuhanna İncil'i, Bâb:15, âyet:26.

6- bk. Yuhanna, Bâb: 16, âyet: 7

7- bk. Yuhanna, Bâb:16, âyet: 13.

8- bk. Nursi, Mektubât,169.

9-bk. el-Cisr, Risale-i Hamidiyye, 58-59

10- Bu konuda geniş bilgi için bk. Nursi, Mektûbât, 171

11- bk. Nursi, a.g.y.

12- es-Saff, 61/6.

HZ. PEYGAMBER'İN AHLÂKÎ KİŞİLİĞİ

“Şurası bir gerçektir ki, kalbi korkmayanın azaları korkmadığı gibi, göğsü (kalbi) ilâhî nura açık olmayanın da dışına nebevî ahlâkın güzelliği yansımaz”

Muhammed Salih Ekinçi

sghursi@gmail.com

2016-09-22 17:02:02

Şurası bir gerçektir ki, kalbi korkmayanın azaları korkmadığı gibi, göğsü (kalbi) ilâhî nura açık olmayanın da dışına nebevî ahlâkın güzelliği yansımaz.

Bu yazımızda Resûlullah (SAV)'ın bir kısım edep ve ahlâkından bahsedeceğiz. Gayemiz, sadece, bir tanesi bile O'nun, insanların en üstünü, mertebeye en yücesi, şerefçe en büyüğü olduğuna yeten Resûlullah (SAV)'ın o güzel ahlâkını görüp edeple kuvvetli imanı birleştirmektir.

Sa'd b. Hişam (ra)'nın rivayetine göre **Hz. Aişe** (r. anha)'den Resuullah (SAV)'ın ahlâkı soruldu. Hz. Aişe (r.anha): **O'nun ahlâkı Kur'an'dı, O'nun kızdığına kızar, onun razı olduğuna da razı olurdu**" diye cevap verdi. (Müslim)

Resûlullah (SAV)'ı ahlâken mükemmelleştiren yüce Allah, O'nu överek şöyle buyurmaktadır: **"Şüphesiz sen en büyük ahlâk üzeresin."** (Kalem, 5) O'na önce (güzel ahlâkı) verip sonra da öven Allah ne de yücedir!

İşte, **Peygamber (SAV)'ın güzel ahlâkı ve sıfatlarından bazıları:**

Resûlullah (SAV) insanların en yumuşak huylusu, en cömerdi ve en şerefli idi.

Ayakkabısını diker, elbisesini yamar ve ailesinin işini görüp hizmetinde bulunurdu.

Perde arkasında gizlenen bakire kızıdan daha hayâlî (utangaç) idi.

Kölelerin davetine icabet eder, hastaları ziyaret eder, yalnız (tek başına) yürür, (binitli olduğu zaman) başkasını tergisine alır, hediyeleri kabul edip yer ve misli ile mukabelede bulunurdu. Sadaka yemezdi, halbuki (evinde) karnını doyuracak (kadar) hurma(sı bile) bulunmazdı ve peş peşe üç gün buğday ekmeğinden karnı doyurmuş değildi.

Açlıktan karnına taş sarıp bağlardı.

Bulduğunu yer, hiçbir yiyeceği ayıplamazdı.

Bir yerlere dayanak yemek yemez ve önünden yerd.

Yemeklerden en çok sevdiği et, (etten de çok koyunun kürek kemiği) idi. Sebzelerden kabağı, katıktan sirkeyi, hurmadan da acve'yi severdi.

Resûlullah (SAV) bulduğunu giyerdi, bazan pamuk ve keten ipliğinden dokunan yemen yapımı bol çizgili kumaş aba

Bazan deveye, bazan katıra, bazan merkebe biner, bazan da yalın ayak ve yaya olarak yürürdü.

Güzel kokuyu sever, kötü kokudan tiksiniirdi.

Faziletli kimselere saygı gösterir, şeref ehli (itibarlı) kimselerle biraya gelirdi.

Resûlullah (SAV) kimseye eziyet etmez, özür dileyenin özrünü kabul ederdi.

Şaka (latife) yarar, ancak hakkı söylerdi. Kahkaha atmadan güler (gülümser)di. Zamanını ya ibadetle geçirir veyahut iyiliği (salahı) için gerekli olan şeyler için geçirirdi.

Ne bir kadına, ne de bir hizmetçiye asla lânet etmiş değildir.

Cihat meydanı dışında eli ile asla bir kimseye vurmuş değildir.

Kendi şahsı için aslı (kızmaz ve) öç almazdı. Fakat Allah'ın çiğnenmesini yasakladığı herhangi bir şey çiğnenmek istendiği zaman, onun öcünü almadıkça hiçbir şey (kızgınlığının) önüne geçemezdi.

İki şey arasında muhayyer bırakıldığı zaman mutlaka onlardan en kolay olanını tercih ederdi. Ancak, onda bir günah veyahut akraba ile ilgiyi kesme söz konusu o ise, ondan insanların en uzak olanı olurdu.

Enes (ra) şöyle der: "Resûlullah (SAV)'a on sene hizmet ettim, bana asla "of" demedi. (Yine) bana ne yaptığım bir şeyden niçin yaptın, ne de yapmadığım bir şeyi niçin yapmadın demedi."

Tevrat'a göre Peygamber (SAV)'ın sıfatları: 'Muhammed, Allah'ın Resulü'dür, benim seçkin kulumdur, kaba saba, sert ve sokaklarda bağırıp çağıran biri değildir, kötülüğe kötülükle karşılık vermez, bilakis affedip bağışlar.'

Karşılaştığı kimseye önce selam vermek, bir ihtiyaç için kendisinden ayrılan kimseyi dönünceye kadar sabırla beklemek de Peygamber (SAV)'ın ahlâkından idi.

Birisi O'nun elini tutarsa, tutan kimse elini salmadıkça o, elini salmazdı.

Bir meclise vardığında sahabilerinin arasına karışarak sanki onlardan biriymiş gibi boş bulduğu yere otururdu. (Öyle ki) bir yabancı geldiğinde soruncaya kadar onlardan hangisin peygamber olduğunu bilmezdi.

Çok az konuşurdu, konuştuğu zaman da süratle konuşmazdı bilakis, anlaşılması için acele etmeden yavaş yavaş ve tekrar ederek konuşurdu.

[Ceza vermeye] gücü yettiği halde affederdi, hiç kimseyi hoşlanmadığı şekilde karşılamazdı.

Söyleyiş şekli, bakımından insanların en düzgün konuşanı, üstlenen şeyi en iyi şekilde yerine getiren, son derece nazik ve ağırbaşlıydı, dostluğu en iyi olan idi.

O'nu ansızın gören korkardı, birlikte yaşayıp tanıyanlar ise O'nu severlerdi.

Ashabı dünya hakkında konuştuklarında o da onlara eşlik eder ve cahiliyye döneminden (âdetlerinden) bahsedip gördüklerinde (onlarla birlikte) o da tebessüm ederdi.

Peygamber (SAV) insanların en şecaatlisi idi. Sahabilerden biri şöyle der: "Harp kızıştığı zaman biz Resûlullah (SAV)'a (sığınarak) korunurduk."

BATININ İSLAM DÜNYASINI İŞGAL ETMEKLE GÜTTÜĞÜ AMAÇLAR

“ Sömürgeci Batının İslam dünyasını istilâ etmekle güttüğü pek çok hedefi bulunmaktadır. Batı, bütün gücüyle bu hedefleri gerçekleştirme peşindedir. Bu hedefler, çeşitli oldukları halde iki ana başlık altında ele alınabilir: ”

Muhammed Salih Ekinci

sghursi@gmail.com

2016-10-03 11:24:55

Sömürgeci Batının İslam dünyasını istilâ etmekle güttüğü pek çok hedefi bulunmaktadır. Batı, bütün gücüyle bu hedefleri gerçekleştirme peşindedir. Bu hedefler, çeşitli oldukları halde iki ana başlık altında ele alınabilir:

A. Maddî Sebepler

Batının İslam Dünyasını işgal etmesinin maddî sebebi, Müslümanların kaynaklarını ve zenginliklerini ele geçirip bunları batıya aktarmak ve işgal edilen bu zenginliklerle batının gelişmesini sağlamaktır. **Şayet İslam dünyası batıya hammadde aktarımı yapmaktan vazgeçse, birkaç hafta zarfında batının sanayisi büyük oranda çöker.**

B. Manevî Sebepler

İşgalin manevî sebebi ise, Müslümanları, onların muazzam ve eşsiz kuvvet kaynağı olan dinlerinden uzaklaştırmaktır. Batılılar, bu güç kaynağını çok iyi bilmektedirler. Bütün dünya, Kur'an'ı eline alarak Britanya parlamentosunda konuşan **Gladston**'un şu sözlerini duymuştur: **"Bu Kur'an Müslümanların elinde olduğu sürece onların topraklarında sürekli kalmamız mümkün değildir."**

Batı, Müslümanları dinlerinden uzaklaştırmak için değişik yollara başvurmuştur. Bunların en çirkin olanları, Batının, **dinin esasları, sabiteleri ve teşri' kaynaklarına dair ileri sürdüğü şüphe ve tereddütlerdir.**

Batılılar, İslamî ilimlerde çeşitli araştırmalar yapmışlardır. Ancak bunu, ilim uğruna ve ilmî hakikatlere ulaşma amacıyla yapmamışlardır.

İslamî ilimlerin araştırılması ve öğrenimi için yüksek meblağlara mal olan büyük müesseseler kurmuşlardır. Ancak bütün bunlar, İslam'a ve İslamî esas ve sabitelere dair şüphe ve tereddütler üretmek amacıyla yapılmıştır. Nitekim onların selefleri de aynı yola

başvurmuşlardı:

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ { * } فُقِّلَ كَيْفَ قَدَّرَ { * } ثُمَّ نَظَرَ { * } ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ { * } ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ { * } فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ { * } إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ

"Düşünüp taşındı, ölçtü biçti. Canı çıkası ne biçim ölçtü biçti. Sonra canı çıkası nasıl ölçü biçtiyse Sonra baktı.

Sonra kaşlarını çatdı, suratını astı En sonunda sırt çevirip kibirlendi de:

'Bu Kur'an olsa olsa (sihirbazlardan öğrenilip) nakledilen bir sihirdir. Bu, insan sözünden başka bir şey değildir.' dedi. (Müddessir, 74/18-25)

Kur'ân-ı Kerim'den sonra teşrîin ikinci kaynağı olan Sünnet-i Nebeviye, bu şüphelerden büyük ya da en büyük payı alan kaynak oldu. Söz konusu çevreler sünnetin müslümanların gönlündeki kudsiyetini zedelemek ve kat'î delillerle sabit olan hücciyetini yok etmek için değişik açılardan birçok şüphe ürettirler. Sünnetin hücciyetine delalet eden bu delillerin başında Peygamber (S.A.V.)'in nübüvveti, ismeti ve ne önünden ne ardından hiçbir batıl unsurun kendisine yanaşmadığı Kur'an-ı Kerim gelmektedir. Adı geçen mihraklar, bu şüpheleri birçok İslamî esası reddetmek, ümmetin icmâına mazhar olan ve dinden olduğu bedahetle bilinen birçok hükmü dışlamak için bir payanda olarak kullandılar.

Batının İslam Dünyasındaki Uzantıları ve Temsilcileri

Batı, bu şüphe dalgasını müslümanlar arasında yaymak için İslam dünyasında birtakım uzantılar edinmeye çalıştı. Bu kimselerin üniversite ve enstitülerde ilmî faaliyetlerde bulunan özellikle de İslam'ı araştıran ve İslamî ilimlerle ilgilenen kimselerden olmasını tercih etti. İslam ülkelerinde üniversitelerde yer alan doktor vb. unvanlı bazı akademisyenleri bu şüpheleri yaymak için istihdam ettiler. Bu kimseler, batı kafasıyla düşünmekte ve çalışmalarında batılı tezleri eksen almaktadırlar. Onların seslerini duyurmakta ve sözlerini papağanlar gibi tekrarlayıp durmaktadırlar.

Bütün bunlar, ilmî tetkikler ve bilimsel etütler ismi altında yapılmaktadır. Daha acı ve üzücü olanı bunların çoğu kez İslam'ı savunma ve İslam'ın hakikatlerini açıklama ve doğru anlama adına yapılmış olmasıdır. **Sanki ulemâ ve müçtehid imamlardan - hatta Ashabı Kiram'dan bu yana- İslam'ı doğru anlayan hiç kimse olmamış da sadece bu Yahudi, Hristiyan ve dinsiz kâfirler doğru şekilde anlamışlardır.** Evet, bunların İslam'ı anladığı doğrudur. Ama sapkın bir anlayışla ya da atalarının yaptığı gibi tahrif etmeye çalışan bir anlayışla anlamışlardır.

يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ

"Onlar, kelimeleri yerlerinden değiştirip tahrif ederler.(Nisa,4/46)

Oryantalist Tezleri İslam Dünyasında Yaymaya Çalışan Dört Grup

Mezkûr şüpheleri yaymaya çalışanları dört gruba ayırmak mümkündür.

A. Bilinçli Olarak Faaliyet Gösteren Münafıklar

Birinci grup, Oryantalizmin üretip özenle beslediği eğitim ve öğretimi için hiçbir harcamadan kaçınmadığı kimselerin oluşturduğu gruptur. Bunlar esasta İslam'ı, din ve Hz. Muhammed (S.A.V.)'i peygamber olarak kabul etmemekte, ancak bazı nedenlerden ötürü İslam etiketi taşımakta ve müslüman görünmektedirler. Müslüman halkın tepkisini çekmemek ve İslamî ortamlarda saygı ve itibar görmek bu nedenlerden sadece bir kaçıdır.

Bu nedenlerden bir diğeri, belki de en önemlisi şudur: Müslümanların kalbinde ve kafasında şüphe oluşturabilmek için müslüman halkın güvenini yitirmemek gerekmektedir. Bunlar Allah Teâlâ'nın haklarında

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَؤُونَ

"Müminlerle karşılaştıkları vakit iman ettik, derler. Şeytanları ile baş başa kaldıklarında ise 'biz sizinle beraberiz. Biz onlarla sadece alay ediyoruz.' derler. . (Bakara,2/14] buyurduğu türden kimselerdir.

B. İslam'ı Oryantalist Kaynaklardan Öğrenmeğe Çalışanlar

İkinci grup, İslam'ı din, Hz. Muhammed (S.A.V.)'i peygamber olarak kabul eden, ancak İslam'ı asıl kaynaklarından öğrenememiş ve sağlam yöntemlerle tahsil edememiş kimselerin oluşturduğu gruptur. İslam'ın sağlam yöntemlerle tahsili, İslamî ilimlere vakıf olan otorite kimselerin kılavuzluğu ışığında sahih kaynaklardan öğrenmek suretiyle gerçekleşir. Bu gruptan olan kimseler ise İslam'ı, sahih olmayan kaynaklardan ya da dine ve Peygambere inancı olmayan oryantalistlerin şüphelerle dolu ve çirkin amaçlarla yazılmış eserlerinden öğrenmiş ve sonuçta şüpheyeye kapılmışlardır. Zihinlerine takılan şüpheleri ilmî ve İslamî hakikatler olarak telakki etmeye başlayıp bunları yaymaya ve hararetle savunmaya koyulmuşlardır. Bunlar Allah Teâlâ'nın haklarında

وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ

"Kalplerine buzağı sevgisi dolduruldu." (Bakara, 2/93) dediği tiplerdir.

C. Oryantalist Tezlerden Etkilenip Bunları Savunan Aydınlar

Oryantalizmin yaydığı şüphelerden etkilenip bunları savunan aydınlan üçüncü bir grup olarak zikretmek mümkündür.

Bunlar, İslamî İlimleri sağlam kaynaklardan öğrenmeye çalışmış ancak ilimlerin öğreniminde izlenmesi gereken yolu takip etmemiş kimselerdir. İster İslamî, ister gayr-i İslamî olsun herhangi bir ilmi öğrenmenin yolu, o ilimde söz sahibi ve otorite olan kimselerin gözetiminde, alana ilişkin ilk, orta ve nihâî seviyedeki kaynakları tahsil edip

kolaydan zora doğru tedricî bir seyir izlemektir. Ancak bu kimseler, bunun aksine sağlıklı bir yöntemi, yani kitapları üstâd edinme ve ilmi, kitaplardan almakla yetinme yolunu tercih ettiler.

Bu insanlar, çok malûmat sahibi olabilirler. Ancak bu malûmat, derinliği olmayan yüzeysel bir bilgi yığını olmanın ötesine geçmez. Bunlar, ilimlerin esaslarını ve inceliklerini elde edememekte, ilmî meselelere dair meleke ve sahih muhakeme sahibi olamamaktadırlar. İslam'ın hakikatine ve İslamî meselelere ilişkin birçok konuyu yanlış ya da eksik anlamaktadırlar. Bu tür insanların bilgileri arttıkça, buna paralel olarak hataları da artış göstermektedir. "Bir şey elde ettin; fakat birçok şeyi kaybettin" sözünün canlı örnekleridir.

Bunlar ilmî meleke ve sahîh bir muhakeme kazanmadıkları için, elde ettikleri bilgi biri kimini hazmedememekte ve sağlıklı mukayeselerde bulunamamaktadırlar. Dolayısıyla çelişkilere düşmekte ve sonu gelmeyen şaşkınlıklara girmektedirler. Bu durumun nedeni ise şudur: İlmin kapısı âlimlerdir, kitaplar değil. Bundan dolayı "hocası kitap olanın hatası, savâbından fazladır", "İlim, sahafı (üstada müracaat etmeden ilmi sahifelerden öğrenmeye çalışan)den; Kuran mushafı (Kur'an'ı kendi kendine öğrenmeğe çalışan kimse)den alınmaz" denilmiştir.

Tıpçılara başvurmadan sadece tıp kitaplarını okumakla birinin tabîp, fizikçilere başvurmadan sadece fizik kitaplarını okumakla birinin fizikçi olduğu hiçbir zaman görülmüş değildir. Keza herhangi birinin bir marangoz yanında çalışmadan marangozluk mesleği öğrendiği de vâki' değildir. Aynı şeyi bütün ilim ve meslek dalları için söyleyebiliriz.

Bu (üçüncü) grupta yer alan aydınlar (âlimler demiyoruz) arasında kalemi güçlü ve dili akıcı, sivrilmiş bazı yazarlar da bulunmaktadır. Bunlar, bazı konularda özellikle toplumsal ve siyasal meselelerde güzel kalem oynattıklarından ilmî meselelerde de kendilerinde bir kudret tasavvur etmektedirler. Bundan hareketle ilmî meselelere girişip çok büyük hatalara düşmekte ve ilginç çelişkiler yaşamaktadırlar. Bunun örnekleri sayılmayacak kadar çoktur.

Hâsılı bu aydınlar, ilmî yeterlilik ve duyarlılığa sahip olmadıklarından, iyi niyetleri sebebiyle karşılarına çıkan bazı şüpheleri kabullenmektedirler.

Hatta bazan kendilerini Allah yolunda çalışan İslam davetçisi olarak algılayıp İslam için İslam'la savaşmakta ve İslamî hakikatleri inşa namına onları yıkmaktadırlar.

Sömürü ve oryantalizm kökenli şüphe ve tezleri İslam dünyasında yaymaya çalışan gruplar bunlardan ibarettir.

Birçok enstitü ve üniversite öğrencisi ve pek çok aydın, özellikle de sağlam ilmî ortamlardan uzak olanlar bu faaliyetlerden etkilenmiş bulunmaktadır.

Maalesef Türkiye bu propagandistlerden ve onlardan esinlenen şahsiyetlerden büyük oranda etkilenmiştir.

Bunun **iki sebebi** vardır.

1. Bilindiği üzere Türkiye'nin belli sebeplerden dolayı diğer İslam ülkelerinden daha fazla batının etkisine maruz kalması.
2. Türkiye'de ilmin zaafa uğraması ve İslamî ilimlerde otorite denebilecek ulema sayısının az olması.

D. Sünnetin Hüccet Oluşunu İnkâr Edenlerden Olumsuz Etkilenip Psikolojik Çöküntüye Uğrayanlar

Bunlar vücutta meydana gelen şişikleri kabartan tabib gibi, konjüktürü meşrulaştırmaya çalışmaktadırlar. Bu gurup sünneti reddetmese de ona tamamıyla da itimad etmemektedir. Sünnetin hüccet değerini inkâr edenlerle kabul edenler arasında gidip gelmektedirler.

Esefle belirtmek gerekir ki Türkiye'de de buna benzer bir durum söz konusudur. **Türkiye İslam dünyasında bir dönem tartışılıp reddedilen görüşlerin pazarı haline gelmiştir.** Söz konusu fikirler benimseniyor ve yayılmaya çalışılıyor. Bunu yapanlar yenilik ve objektiflik adına çıkan ve net ilkeleri olmayan çevrelerdir.

TARİHTE SÜNNETİN HÜCCET DEĞERİNE DİL UZATANLAR-1

“ Sünneti terk edip sadece Kur'anla yetinmek mümkün değildir. Keza İslam'ın öğretilerine bağlılık iddiasıyla Sünnetin delil oluşunu inkâr etmeyi bağdaştırmak da mümkün değildir. ”

Muhammed Salih Ekinçi

sghursi@gmail.com

2016-10-17 14:59:40

Sünneti terk edip sadece Kur'anla yetinmek mümkün değildir. Keza İslam'ın öğretilerine bağlılık iddiasıyla Sünnetin delil oluşunu inkâr etmeyi bağdaştırmak da mümkün değildir.

Ancak bazı insanlar, meseleleri kavrayamamakta, hatta bedîhî konulan bile idrak edememektedirler. Sünnet-i Nebeviye konusunda da durum bundan farklı değildir.

Nitekim sahabe (radiyallâhu anhum) döneminde de Sünnetin teşriî değerini takdir edemeyenler olmuştur.

Hasan [el-Basrî] der ki: **İmrân b. Husayn**, Peygamber (S.A.V.)'in Sünnetinden bahsettiği bir sırada adamın biri "Ey Ebu Nuceyd! Bize Kur'an'dan bahset" dedi. İmrân cevaben şöyle dedi: "**Sen ve arkadaşların Kur'an'ı okuyor musunuz? Bana namazdan ve namazın içindeki hususlardan ve namazın hükümlerinden bahseder misin? Yine bana altın, deve, sığır ve diğer malların zekâtından bahsedebilir misin? Ancak ben bunlara -Sünnette- şahit oldum, fakat sen kaybettin.**" İmrân sonra şöyle dedi: "**Allah Rasûlü (S.A.V.) bize zekâtta şunları farz kıldı.**" Bunun üzerine adam şöyle dedi: "Beni ihya ettin, Allah da seni ihya etsin." Hasan der ki: "O adam, Müslümanların fakih-lerinden biri olarak vefat etti."

Öyle anlaşıyor ki bir benzer problemi de **Umeyye b. Halid** yaşamıştır. O, bütün meselelerin çözümünü sadece Kur'an'da bulmaya çalışıyordu. Abdullah b. Ömer'e şöyle der: Biz ikamette ve korku halinde kılınacak namazların Kur'an'da yer aldığını görüyoruz ancak, yolculuk halinde kılınan namazı Kur'an'da göremiyoruz? Abdullah cevaben şöyle der: **Ey kardeşimin oğlu, Allah Hz. Muhammed (S.A.V.)'i hiçbir şey bitmediğimiz bir anda bize gönderdi. Biz sadece Allah Rasûlünün yaptığı şeyleri yapıyoruz.**[[]

(Rivayetlerden) anlaşıldığına göre zamanın ilerlemesiyle problemlerini sadece Kur'an ışığında çözmek isteyenlerin sayısı da artmıştır. Hatta **Eyyûb es-Sahtiyânî** (68-131) şöyle demiştir: Kendisine Sünnetten bahsettiğinizde "**bırak bunları, bize Kur'an'dan**

bahset" diyen biri bilmiş olun ki haktan sapan ve saptıran bir kimsedir."

Öyle anlaşılıyor ki, zikrettiğimiz bu kimseler, herhangi bir fırkayı ya da kolektif bir yönelişi temsil ediyor değillerdi. Aksine bunların (sınırlı) ferdî tutumlar olduğu anlaşılmaktadır. Ve muhtemelen bu kimselerin sayısı zamanla daha da artmıştır.

Dr. Mustafa el-A'zamî, *Dirâsâtun fi'l-Hadisi'n-Nebevî ve Tarihi Tedvinihi* adlı değerli eserinde şöyle der:

"Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta var. O da söz konusu akımın bütün İslam ülkelerinde yaygın olmayıp genelde **Irak yöresinde** mevcut olmasıdır. Zira İbni Hibbân'ın da belirttiği gibi İmrân b. Husayn Irak'ta bulunuyordu. Keza Eyyûb es-Sahtiyânî de Basra'da ikamet ediyordu. Öyle "anlaşılıyor ki Şafî'nin zikrettiği Sünnetin hücciyetini inkâr edenlerde genelde Basralı kimselerdir.

Bu tarihî veriler ışığında şunu söylemek mümkündür: Tarihte Sünnetin hüccet değerini inkâr akımı genelde Irak'a özgü bir olaydır.

Sahabe döneminde bazı şahısların Sünnetin hüccet değerini takdir edemediklerini gördük. Ancak daha önce de belirtildiği gibi bu olaylar ferdî olarak kalmış daha sonra yaygınlaşmıştır.

Neticede hicri ikinci asrın sonlarına doğru **İmam Şafî'nin el-Umm'**da belirttiği gibi Sünneti teşrî kaynağı olarak kabul etmeyen küçük bir fırka zuhur etmiştir. Şafî bu fırkayla ilgili değerlendirmeyi "**Bütün haberleri reddeden fırkanın görüşlerinin nakli**" başlığı altında verir. Şafî'nin belirttiğine göremütevadır dışındaki hadisleri reddeden bir fırka daha bulunmaktadır. Şafî bunlarla ilgili değerlendirmeyi de "Haber-i hassayı reddedenlerin görüşlerinin nakli" başlığıyla verir. Bu sonuncu görüş Mutezileden Nazzâm'a nisbet edilmiştir.

Sözün özü şudur: Geçmişten günümüze İslam Ümmeti, Sünne-i Nebvîyenin teşrî kaynağı olup bütün müslümanlar için bağlayıcı olduğu konusunda fikir birliği halindedir. Tarihte bazı şahıs veya fırkalar Sünnet hakkında olumsuz bir tavır takınmışlardır. Ancak bu durum, hicrî ikinci asrın sonlarına doğru veya genel itibarıyla hicrî üçüncü asrın sonunda nihayet bulmuş ve geriye hiçbir eser kalmamıştır. Fakat bu fitne, birazdan görüleceği üzere geçen yüzyılda batılı sömürgecilerin etkisiyle bir kez daha baş kaldırmıştır.

-devam edecek-

TARİHTE SÜNNETİN HÜCCET DEĞERİNE DİL UZATANLAR-2

“ Şüphesiz hadis kaynakları Sünnetin en güvenilir koruyucularıdır. Nebevi Sünnet, İslamî teşriin ikinci kaynağı olmanın yanı sıra akide, hukuk ve medeniyet gibi bütün İslamî konularda özellikle de bu konuların ilk dönemde arz ettikleri durumun tetkikinde başvurulmuş temel referanstır. ”

Muhammed Salih Ekinici

sghursi@gmail.com

2016-10-23 12:57:26

II. Oryantalistlerin Sünnetin Hüccet Değerine Dil Uzatması Ve Modern Dönemde Bunu İlk Yapanların Oryantalistler Oluşu

Şüphesiz hadis kaynakları Sünnetin en güvenilir koruyucularıdır. **Nebevi Sünnet**, İslamî teşriin ikinci kaynağı olmanın yanı sıra akide, hukuk ve medeniyet gibi bütün İslamî konularda özellikle de bu konuların ilk dönemde arz ettikleri durumun tetkikinde başvurulmuş temel referanstır.

İşte nebevî hadisleri araştırmanın önemi de burada ortaya çıkmaktadır. Zira hadislerin etkisi, İslam Medeniyeti kurumlarından herhangi biriyle sınırlı değildir. Aksine bu etki genel olup İslam Medeniyetinin esaslarını kapsamaktadır.

Nitekim **oryantalistler**, uzun bir süre edebiyat, tarih vb. alanlarda araştırmalar yaptılar. Ancak onların hadislere yönelmesi son dönemlere denk gelmektedir. Bu konuda kayda değer ilk ve son denebilecek çalışma ünlü oryantalist **Goldziher**'in gerçekleştirdiği çalışmadır. Goldâher, çalışmasını 1890'da "**İslamî Araştırmalar**" adı altında Almanca olarak yayımladı. Yazıldığı günden bu yana Goldziher'in kitabı oryantalist çevrede araştırmacıların hidayet kaynağı, daha doğru bir ifadeyle **dalâlet kaynağı** olmuş ve Kutsal İncil gibi algılanmıştır.

Kitabın yayımlanmasından yaklaşık altmış yıl sonra **Prof. Schacht** on yılı aşkın bir süreyle fikhî hadislerin kaynağıyla ilgili uzun uzadıya bazı araştırmalar yaptı.

Araştırmalarının sonuçlarını ünlü **The Origins Of Muhammedan Jurisprudence** adlı eserinde yayımladı. Schacht'ın vardığı sonuç özetle şuydu: Hadisler arasında özellikle de fikhî hadisler arasında tek bir sahih hadis yoktur. Bu andan itibaren Schacht'ın kitabı oryantalist dünyada ikinci İncil mesabesine çıktı ve selefi olan Goldziher'i geride bıraktı. Zira **Schacht, Goldziher'in sıhhatla ilgili şüpheli tutumunu hadislerin kesinlikle sahih olmadığı şeklindeki bakışıyla değiştirmişti.**

Schacht'ın kitabı, İslam Medeniyeti araştırmacıları üzerinde derin etkiler bıraktı. Hatta **Prof. Gibb**, kitapla ilgili şu öngöründe bulunmaktadır: "Bu kitap, gelecekte İslam Medeniyeti ve İslam Hukuku alanında yapılacak bütün araştırmalara en azından batıdaki çalışmalara esas teşkil edecektir."

Yüzyılın dörtte üçlük bölümünde hadisi, konu edinen birkaç makale ve bazı kitapları istisna ederse bu iki kitap dışında oryantalistlerce Sünnete ilişkin başka bir eser yayımlanmamıştır.

Burada İngilizce olarak yazılmış tek bir kitaptan, yani Alfred Guilleme'un The Traditions Of İslam adıyla yayımlanmış kitabından da bahsedilebilir. Yazar, bu kitabında tamamen Goldziher'in açıklamalarına dayanmaktadır. Kitap herhangi bir orijinallik taşımadığı için ilmî değere haiz değildir.

Batılı bütün araştırmacılar, Schacht'ın kitabını sevinç duygularıyla övmüş ve gereğinden fazla önemsemişlerdir. Ancak övgüler, Schacht'ın izlediği metodun ince bir analizine ve onun vardığı sonuçların doğruluk ve geçerlilik derecesini öğrenmek için onların orijinal kaynaklarla karşılaştırılmasına dayanan övgüler değildir.

III. Modern Dönemde Oryantalistlerin Takipçilerinin Sünnetin Hüccet Değerine Dil Uzatması

Dr. Mustafa el-A'zamî "*Dirasat fi'l-Hadisi'n-Nebevî*" adlı kitabında şunları kaydediyor; "Tarih, hicri ikinci asırdan sonra İslam'a mensup hiçbir fert veya topluluğun Nebevî Sünneti terk etmeyi savunduğunu kaydetmiş değildir. Hicrî ikinci asırda bunu savunanlara gelince, onlar varlıklarını sürdüremeyip tarihte kalmışlardır. Yaklaşık on bir asır boyunca durum bu şekilde devam etmiştir. Ancak daha sonra zaman değişmiş, Müslümanların devleti ve hâkimiyeti gitmiş, sömürge ve köleleştirme dönemi gelip çatmıştır. Sömürgeciler İslam'ın dinamiklerini ortadan kaldırmak için habis fikirlerini yaymaya başlamıştır.

İşte bu sırada Irak bölgesinde Sünneti terk etmeye çağıran bazı kimseler zuhur etmiştir.

A. Mısır

Mısır'a gelince, şayet **Ebu Reyze**'nin anlattıkları ve çıkarsamaları doğru ise ki kendisi aslında güvenilir biri değildir-"**Sünnet'i terk**" fitnesi **Muhammed Abdüh** dönemine dayanmaktadır.

Şöyle der **Ebu Reyze**: "Üstad Muhammed Abdüh der ki: Çağımızda Müslümanların Kur'an'dan başka bir rehberi yoktur. Gerçek İslam, fitne olaylarının zuhurundan önce ilk kuşak Müslümanlarının takip ettiği İslam'dır."

"Üstad (rh.a) şöyle der: Bu kitaplar -dipnotta belirtildiği üzere el-Ezher'de okutulan kitapları kastediyor-ümme içinde olduğu sürece ümmet ayağa kalkamaz. Ümmet, ilk asırdaki ruhla yani Kur'an'la ancak ayağa kalkabilir. Bunun dışındaki her şey ümmetle ilim ve amel araşıma gerilmiş bir perdedir.

Daha sonra **Tevfik Sıdkî** aynı yolu takip ederek el-Menâr dergisinde "İslam, Sadece Kur'an'dan İbarettir" başlığıyla iki makale yazdı. Bu makalede Sünnete ihtiyaç olmadığı iddiasını isbat için bazı ayetlerle istidlal etmeye çalıştı.

Reşîd Rıza Dr. Tevfik Sıdkî'nin makalesi üzerine yazdığı yorumda şöyle diyordu: "Geriye tartışmaya açık başka bir konu daha kalıyor. O da şudur: Acaba Kavli Sünnetler denen hadisler -ilk dönemlerde herkesin ameline ve ittibâna mazhar olmamakla birlikte- din, şariat ve genel din olarak kabul edilebilir mi? Bu soruya 'evet dediğimizde Peygamber (S.A.V.)'in Kur'an dışında kendisinden duyulan şeylerin yazılmasını yasakladığı, sahabenin hadis yazmadığı, sahabeden alim simaların ve halifeler gibi önde gelen kimselerin hadise önem vermediği hatta bu işten yüz çevirdiklerine dair rivayetler büyük bir şüphe olarak önümüze çıkar. Nitekim bunları henüz konuyla ilgili bir şey yazmadığı bir dönemde Tevfik Sıdkîyle yaptığım bir müzakerede kendisine söylemiştim.

Reşîd Rıza, Dr. Tevfik Sıdkî'nin yazdıklarını büyük oranda desteklemektedir. Zira o da nebevi hadisleri-mütevâtir ve gayr-i mütevâtir olarak ikiye ayırmaktadır. Namazın rekâtları ve oruç gibi tevatürle bize aktarılan hadislerin kabul edilmesi gerektiğini savunuyor ve bunlara genel din (ed-Dinu'l-Âmm) diyordu. Bu nitelikte yani tevatürle bize aktarılmayan hadisleri de özel din (ed-Dinu'l'Hâss) olarak isimlendiriyor ve bunları kabul etmek zorunda olmadığımızı savunuyordu.

Reşîd Rıza, hadis yazımını yasaklayan rivayetleri verdikten sonra şöyle diyor: "İbni Abdilber ve benzerlerinin aktardığı Hz. Ebubekir'in yazdıklarını yakması, sahabe sahifelerinden tabuna bir şeyin ulaşmaması, tabunun yöneticilerin direktifi haricinde hadisi neşretmek üzere tedvin etmemesi gibi hususlar göstermektedir ki, sahabe sadece bir şeyi ezberlemek için yazar, sonra da onu silerdi. Sahabeden büyük zatların hadis rivayetine rağbet etmediklerini hatta bu işten yüz çevirip bunu nehyettiklerini de göz önüne aldığımızda onların bütün hadisleri Kuran gibi 'genel din' yapmak istemedikleri ihtimali güçlenmektedir.

Ancak **Mustafa Sibâî** (rahimehullâh)'nin de belirttiği gibi Reşîd Rıza'nın ömrünün son dönemlerinde bu görüşlerinden vazgeçtiği anlaşıyor.

Daha sonra 1929'da **Ahmed Emin**, Fecru'l-İslam adlı kitabını yayımladı. **Nebevî Sünnetle ilgili yazdığı bölümde doğru ve yanlışları birbirine karıştırdı.** Ölünceye kadar görüşleri üzerinde kaldı. Eşle belirtmek gerekir ki, **Ahmed Emin, ilim ehli olmayan hatta ilmî güvenilirliği şüpheli bir kimsedir.**

Daha sonra h. 1353'te **İsmail Ethem** Sünnet'in tarihiyle ilgili bir risale yayımlar ve şunları ifade eder: "Sahiheynin hadisleri de dâhil olmak üzere hiçbir hadisin aslı ve esası sabit değildir. Aksine bunların nisbeti şüphelidir. Geneli uydurma niteliklidir.

Kitabına karşı büyük tepkiler gösterilince el-Feth dergisinde yayımladığı makalesinde söylediklerine birçok edebiyatçı ve âlimin de katıldığını ve bu cümleden olarak Ahmed Emin'in kendisine bir mektup gönderdiğini söylüyordu. Ahmed Emin ise bu yazıyı tekzip

etmedi. Hatta bazı dergilerde çıkan yazılarında arkadaşının başına gelenlerden duyduğu acıyı dile getirip bunun fikir özgürlüğüne karşı bir savaş ve bilimsel araştırmalara karşı bir köstek olduğunu yazdı.

Adı geçen bu şahıslardan sonra sancağı **Ebu Reyve** devraldı. Ebu Reyve, araştırmasının sonuçlarını "Advâun ale's-Sünneti'l-Muhammediyye" adlı kitabında yayımladı.

Gerçekte Ebu Reyve, yeni bir düşünce veya orijinal bir istidlal ortaya koymuş değildir. Aksine o; İsmail Ethem, Tevfik Sıdkî ve Reşid Rıza'nın söylediklerini karıştırarak derlemiştir. O, Reşid Rıza'dan çok farklı bir sonuca varmamıştır. Bilakis ictihad davasını güttüğü halde Sünnet kelimesini açıklarken Reşid Rıza'yı taklit etmiştir. Şöyle diyor Ebu Reyve: "O gün [Peygamber dönemini kastediyor] Sünnet denince sadece amelî sünnetler anlaşıyordu.

Aduâun ale's-Sünne adlı kitabında da görüldüğü gibi Ebu Reyve'ye göre amelî sünnet, amelî ve mütevatir olan sünnetlerdir: "Peygamberin mütevatir sünnetleri -kî bunlar amelî olan ve ilk dönem Müslümanlarının üzerinde ittifak ettiği ve onlar tarafından bedahetle bilinen sünnetlerdir. Hiç kimsenin inkâr edemeyeceği ya da tevil veya İctihatla reddetme yetkisine sahip olmadığı sünnetlerdir. Bildiğimiz farz namazların beş olduğu, sabah namazının iki, akşam namazının üç ve geri kalan diğer vakitlerin dört rekât olduğu, her rekâtın kendi içinde kıyam, kıraat, rükû ve iki secdeye şamil olduğu gibi Peygamber (S.A.V.)'den günümüze kadar amel edile gelen ve bilinen hususları buna örnek vermek mümkündür. İşte Peygamber (S.A.V.)'in Sünneti buna denir. Sünnetin hadisleri de kuşatacak şekilde kullanılması sonradan oluşmuş bir ıstılahtır.

Ahad hadisler hakkında da şöyle diyor: "Herkes kendisine göre rivayet ve delâlet bakımından sahih olan âhâd haberlerle amel eder. Ancak bütün ümmetin, haberi kabul eden şahsı taklid ederek onun bütün ümmet için bağlayıcı genel bir teşri olduğu söylenemez.

-devam edecek-

TARİHTE SÜNNETİN HÜCCET DEĞERİNE DİL UZATANLAR-3

“ B. Hint Kıtası Geçen yüzyılda İngilizler Hindistan'ı tamamıyla sömürgeleştirdiler. Müslümanlar -başarısızlıkla da sonuçlansa- ülkelerini sömürgecilerin elinden çıkarmak için İngilizlere karşı cihad ilan ettiler. Ancak İngilizler silahlı cihadın arz ettiği tehlikeyi sezip, ulemadan silahlı cihadı inkar eden bir grup oluşturdular. Bunu da cihad hadislerini inkar ederek gerçekleştirme yoluna gittiler ”

Muhammed Salih Ekinici

sghursi@gmail.com

2016-10-30 12:26:51

B. Hint Kıtası

Geçen yüzyılda İngilizler Hindistan'ı tamamıyla sömürgeleştirdiler. Müslümanlar -başarısızlıkla da sonuçlansa- ülkelerini sömürgecilerin elinden çıkarmak için İngilizlere karşı cihad ilan ettiler. Ancak İngilizler silahlı cihadın arz ettiği tehlikeyi sezip, ulemadan silahlı cihadı inkar eden bir grup oluşturdular. Bunu da cihad hadislerini inkar ederek gerçekleştirme yoluna gittiler.

Çerâğ Ali ve peygamberlik taslayan **Gulâm Ahmed Kâdiyânî** bu akımın öncü isimleri arasında yer aldı.

Öte yandan çöküş ve mağlubiyet psikolojisi **Seyyid Ahmed Hân, Abdullah el-Cekrâlevî ve Ahmeduddîn el-Emretserri** gibi isimlerin çıkmasına neden oldu.

Son olarak **Gulâm Ahmed Pervîz** çıkıp Ehl-i-Kur'an adında bir cemiyet kurdu. Bunun yanı sıra aylık bir dergi çıkardı ve bu doğrultuda bazı kitaplar yayımladı.

Gulâm Ahmed Pervîz içtihad ve istiklâl davası güttüğü halde tamamıyla Tefvîk Sıdkî'yi taklid edip, Hadislerin teşri' değerini tamamen inkâr ediyordu. Sadece âhâd hadisleri reddetmekle kalmıyor; beş vakit namazı, namazların rekât ve şekilleri gibi tevatürle bize intikal eden sünnetleri de reddediyor ve şöyle diyordu: "**Kur'an bize sadece namaz kılmayı emretmektedir. Namazın eda şekline gelince bu devlet başkanına bırakılmış bir husustur. Devlet başkanı, zamana ve mekana göre istişarede bulunarak bunu belirler.**"

Bunlar daha önce Tefvîk Sıdkî'nin "İslam Sadece Kur'an'dan İbarettir" isimli makalesinde ileri sürdüğü, ancak sonradan vazgeçtiği görüşlerin aynısıdır.

C. Türkiye

İnkâr boyutunun Türkiye ayağı ile ilgili olarak şunları söylemek mümkündür.

Çağımızda Türkiye'de de bazı kimseler, bu akımın bayraktarlığını yapmışlardır. Bu kimseler iddialarında fikrî bağımsızlık görüntüsüne bürünseler de aslında oryantalistlerden ve onların yerli takipçilerinden özellikle de Advâun ale's-Sünnet-i-Muhammediye adlı kitabın müellifi Mısırlı yazar **Ebu Reyve**'den beslenmektedirler. Hâlbuki bu kitap yayımlandığı günden itibaren birçok muhakkik âlim tarafından tenkid edilip çürütülmüştür. **Mezkûr cereyanın bayraktarları içtihad ve bağımsız düşünme davası güttükleri halde, üstü kapalı bir tarzda bu kitabı referans alıp, harfiyen taklid etmişlerdir.**

Bunların haricinde Türkiye'de başka bir gurubun da varlığından bahsedilebilir. Bunlar, **mevcut konjonktür karşısında ruhen sarsıldıkları gibi Sünnetin hüccet değerini inkar edenler karşısında da psikolojik çöküntüye uğramış kimselerdir.** Bunlar vücûtta meydana gelen şişikleri kabartan tabib gibi **konjoktürü meşrulaştırmaya** çalışmaktadırlar. Bu grup Sünneti reddetmese de ona tamamıyla itimad da etmemektedir. Sünnetin hüccet değerini inkâr edenlerle ümmetin ittifakla benimsediği sünnet anlayışı arasında gidip gelmektedirler.

Esefle belirtmek gerekir ki, **Türkiye**'de durum budur. **Bu ülke İslam dünyasında tüketilip dışlanan görüş ve eğilimlerin revaç bulduğu bir pazar haline gelmiştir.** Söz konusu fikirler İslam dünyasında çürütüldükten sonra Türkiye'de birileri çıkıp onları benimsiyor ve yaymaya çalışıyor. Bu da birçoğunun yeniliğe ve muhalefete aşırı derecede düşkün olmasından kaynaklanmaktadır. **"Muhalefet et, meşhur olursun."** (hâlif tu'ref) cümlesinde ifade edilen duruma benziyor. Bu kişiler muhalif görüşleri gündeme getirmeselerdi gündemde olmaz ve tanınmazlardı.

Sözün Özü

Hicrî ikinci yüzyılda az sayıda bazı kimseler, Sünnetin teşriî değerini inkâra kalkıştılar. Bu tutumun temelinde **cehalet** yatmaktaydı.

Bunun haricinde mütevatir dışındaki hadisleri de inkar eden başka bir grup daha türedi. Ancak bunlar da ikinci yüzyıldan sonra inkıraza uğrayıp, ortadan kalktılar.

Çok sonraları -belki de batı sömürgecilerin etkisiyle- bu akımlar tekrar ortaya çıktı. Bunlardan bir kısmı sadece cihad hadislerini inkar ederken, bazıları hadisleri tamamıyla (mütevatir, meşhur ve âhâd) hepsini inkar ettiler.

Her halükarda modern akımların Sünneti inkârı hicrî ikinci yüzyıldaki inkârdan farklı değildir. Modern inkarcıların seleflerine ilave ettiği bir argüman bulunmamaktadır. Meşhur deyişle ifade etmek gerekirse **"bu gün, ne kadar da düne benziyor."**

Çalışmamıza tabî bir neticeyle son vermek istiyoruz. O da şudur: **Allah'a ve Ahiret gününe inanan bir müslümanın Sünnetin hüccet değerini inkar etmesi mümkün değildir. Meğer cehalet ya da şüphecilerin telkinleri sonucu**

meselerini karıştırarak aldatılmış olsun.

Bu konuyu Dr. Abdulganî Abdulhalık, **Hücciiyyetu's-Sünne** adlı kitabında güzel bir şekilde tasvir edip özetlemektedir. Allah kendisine rahmet etsin ve Ümmet-i Muhammed namına onu en güzel şekilde mükâfatlandırın. Onun açıklamalarını sözümüze misk-i hitâm kılmak istiyoruz.

Şöyle diyor **Abdulganî Abdulhalık**:

"Kendilerini ilim adamı olarak lanse edip Sünneti bizatihi inkâr eden bazı kimseler bulunmaktadır. Ancak bunların durumunu inceleyip gerçek amaçlarını deşifre ettiğimizde üç tipten **birine dahil olduklarını** görürüz

Bunların ilki, dinle alakası olmayan inançsız ve zındık kimsedir. Bu tipler, İslam'ı yıkmak ve Müslümanları yok etmek amacıyla İslam'ın esasları etrafında şüphe uyandırmak için küfrünü gizleyip müslüman olarak görünürler. Bunlar dine ve dinin esasını teşkil eden Kur'an'a açıkça saldıramadıkları için başka bir zaviyeden yani Sünnet cephesinden saldırıyorlar. Zira **Sünnetin ortadan kalkmasıyla Kur'an anlaşılmaz hale gelir ve Kur'anî hükümler de işlevsiz kalır**. Böylece Kur'an'ın varlığı, yokluğuna eşdeğer olur. Sonuçta Kur'anı, arzu ve isteklerine göre yorumlayıp tevîl edebilecekleri bir oyuncak haline getirmeye çalışırlar. Onlar şu ayetlere bağlı görünmeye çalışarak Kur'an'ı anlayabileceklerini sanıyorlar.

"Biz Kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık" (En'am; 6/38)

"Biz Kitabı her şeyin açıklayıcısı olarak sana indirdik."(Nahl: 16/89)

Bu ifadeler haktır fakat bunlarla batıl bir hedef amaçlanmaktadır. Kuran, şeriatın tamamını kapsar; şer'î bütün hüküm ve kanunların esasıdır. Ancak bu husus, söz konusu kimselerin hedeflediği batıl amacı yani Sünnetin hüccet değerini inkar etme sonucunu doğurmaz.

İkincisi, küfrünü açıkça ilan edip maskesini çıkaran kimsedir...

Üçüncüsü ise, hakka ve hakikate kavuşmayı uman inançlı, ancak aldatılmış kimsedir. Değişik temayüller aklını çelip onu farklı yönlerde çeker. Dine bağlı, din konusunda duyarlı gibi görünen ve dini savunma kisvesine bürünen dinsizler ve zındıkların ileri gelenleri, keskin dilleriyle ve sahte dinî görüntüleriyle bozuk görüşlerini ve batıl mezheplerini bu gibi zavallılara süslü gösterirler. Hüccet ve delil namına bir takım şeyler derleyip hakkı batılla karıştırırlar. Karşılarındakiler de onların dini koruduklarını zannederek iyi niyetlerinden ötürü söylenenleri alırlar. Bunların sahih ve güçlü görüşler olduğuna inanarak insanları buna davet ederler. Bunların içerdiği hata ve dalâletin, doğurduğu fitne ve fesadın farkında olmaksızın olanca gücüyle bunları savunur. Bundan dolayı "akıllı düşman, cahil dosttan daha iyidir" denilmiştir.

Şüphesiz bu gibi insanların muhalefeti **müçtehidlerin Sünnetin hüccet olduğu ve kendisiyle amel edilmesi gerektiği şeklindeki icmains halel getirmez**. Nitekim bu konu, dinin bedâhetle bilinen (malûmun mine'd-din bi'z-zarûre) meseleleri arasında yer almıştır. Daha önce de belirtildiği gibi dinin bedîhî meselelerinden pek çoğu da bu konuya dayanmaktadır."

HZ.PEYGAMBERİN KONUŞMA SÜNNETİ, YAZMADA VE KONUŞMADA UYMAMIZ GEREKEN ÖLÇÜLER!

“ Her konuda ölçümüz ve örneğimiz Hz. Muhammed (asv) Efendimiz olduğu gibi, konuşma konusunda da yine ölçümüz ve örneğimiz Odur. Ne konuşmuş, nasıl konuşmuş, ümmetinden bu hususta neler istemiş şimdi hep beraber bunları hatırlamaya çalışalım. Bu yazı uzundur ama, kaybettiğimiz ölçüleri kazandıracağından dolayı da okunmaya değer bir yazıdır. ”

Vehbi Karakaş

vehbikarakas@hotmail.com

2016-12-09 08:42:23

Her konuda ölçümüz ve örneğimiz Hz. Muhammed (asv) Efendimiz olduğu gibi, konuşma konusunda da yine ölçümüz ve örneğimiz Odur. Ne konuşmuş, nasıl konuşmuş, ümmetinden bu hususta neler istemiş şimdi hep beraber bunları hatırlamaya çalışalım. Bu yazı uzundur ama, kaybettiğimiz ölçüleri kazandıracağından dolayı da okunmaya değer bir yazıdır.

Peygamberimizin Konuşma Sünneti

Allah'ın Rasulü (sav) ağır ağır, tane tane konuşurdu. Onu dinleyen söylediğini derhal ezberlerdi.[1] Bazı sözlerini, çok iyi anlaşılсын ve üzerinde düşünölsün diye üç defa tekrar ederdi.[2]

Peygamberimizin hüznü çok, düşüncesi daim idi. Sükûtu uzundu. Gerekmedikçe konuşmazdı. Sözüne bismillah ile başlardı. Cevamiulkelimdi. Az sözle çok şey ifade ederdi. Sözünde ne fazlalık vardı, ne eksiklik. Katı değildi. Hiç kimseyi küçümsemezdi. Nimete hürmetkârdı. Sevdiğini yerdı, sevmediğini ayıplamazdı. Nefsi için kimseye kızmazdı ve nefsi için kimseden intikam almaya kalkmazdı. (Kızmasında bile merhamet ve adalet vardı.) En çok gülüşü tebessümdü.[3]

Peygamberimizin Şakalarında da Çirkin Söz Yoktu

Şakaları da tatlıydı. Enes'e: **"Ey iki kulaklı"** derdi. Ebu Hüreyre Peygamberimize demiştir:

-Ey Allah'ın Rasulü! Siz de bizimle şakalaşıyor, şakalar yapıyorsunuz? Peygamberimizin cevabı şu olmuştur:

-Doğrudur, ben de şaka yapıyorum; lakin ben haktan (doğrudan) başka bir şey söylemiyorum."

Bu şu demektir: **Siz de şaka yaparken yalan söylememek, alay etmemek ve kırıcı olmamak şartıyla bu tür şakalar yapabilirsiniz.**

Bir misal:

Biri geldi, Peygamberimizden bir binek hayvanı istedi. Peygamberimiz, "**tamam seni ben bir deve yavrusuna bindireyim**", dedi. Adam: Ey Allah'ın Rasulü, ben deve yavrusunu ne yapayım, o benim işimi görmez, dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz: "**Bütün develer, bir devenin yavrusu değil mi?**" buyurdu.

İkinci bir misal:

Yaşlı bir kadın Peygamberimize:

-Ey Allah'ın Rasulü! Allah'a dua et de beni cennete koysun, dedi. Peygamberimiz:

-Ey falanın annesi! Şüphesiz cennet yaşlıların giremeyeceği bir yerdir, buyurdu. Kadın ağlayarak geri dönüp giderken Efendimiz, haber verin ona o, yaşlı bir şekilde cennete girmeyecek. Çünkü Allah buyuruyor: "**Biz onları gençleştireceğiz, yepyeni taptaze bir şekilde yaratacağız. Onları eşlerine düşkün bakire kızlar haline getireceğiz.**"[4]

Peygamberimiz, "**Allâh'a ve âhiret gününe îmân eden kişi, ya hayır söylesin ya da sussun!**"[5] sözüyle hep hayır söylememizi ya da susmamızı istemiştir.

Peygamberimizin konuşması da hikmetliydi, susması da. Susması dört şekilde tecelli etmiştir:

1-Söylenenlere tahammül göstererek sabretme,

2-Başkalarına sataşmaktan kaçınma,

3-Takdir etme,

4-Tefekkür etme.

Hz. Peygamber konuştuğu zaman yanındakiler, sanki başlarında kuş varmış gibi başlarını eğerdiler.[6] Veya kuş kaçar korkusuyla kımıldamadan dururlardı.

Önemli bir Hatıra

Dört ay gibi kısa askerlik dönemini yaşayan yüksek tahsillilerden biri de bendim. Hepsi üniversite mezunu birçok kimse küfürlü ve argolu şakalar yaparken ben, çok rahatsız olur ve sıkılırdım. Onların bu halini beğenmediğimi olumlu tepki vermemekle ve suskunluğumla hissettirirdim. Bu durum birinin dikkatini çekmiş olacak ki, sordu:

-Hayatında hiç mi bu tür sulu şakalar yapmadın ve argo kelimeler konuşmadın?

-Hayır, dedim. Şaşkınlığını saklayamadı da bu sefer şu soruyu sordu:

-Nasıl böyle temiz kalabildiniz? Cevap:

-Kur'an sayesinde ve Peygamberimizi örnek almak suretiyle.

Kur'an bana diyor ki: **"İnsanın yanında, söylediği her sözü kaydeden kameraman melekler bulunmaktadır."**[7] Bu kaydetme bana ahirette bir hesap gününü hatırlatmaktadır. Çünkü muhafaza (arşivleme) muhasebe içindir. Yaşadıklarımın ve konuştuğularımın beni ahirette utandırmasından korkuyorum. Yine Kur'an diyor ki: **"Yemin edip duran, aşağılık, daima kusur arayıp kınayan, durmadan söz taşıyan, iyiliği hep engelleyen, saldırgan, günaha dadanmış, kaba saba; bütün bunların ötesinde bir de soysuz olan kimseye mal ve oğulları vardır diye, sakın boyun eğme. (saygı duyma)."**[8] **"İnsanları çekiştirenlere, kaş-göz işaretiyle onlarla alay edenlerin bütününe yazıklar olsun."**[9]

Peygamberim de bana diyor ki: **"Söz taşıyıcılar, ihbarcılar (haklarına tecavüz ettikleri kimselerden helallik almadıkça ve Allah tarafından affedilmedikleri müddetçe) cennete giremezler."**[10]

Bu ayet ve hadislerden anlaşılmaktadır ki kötü söze, kötü düşünceye yer ve izin yok Peygamberimizin ahlakında ve sünnetinde.

Bunları benden duyan arkadaşın itirafı şu oldu:

"Vallahi bravo" dedi, biz de güya Müslümanız, ama bunları hiç düşünmüyoruz."

-Estağfurullah, dedim, arkasından da şunu ekledim sözlerime: Bende bu hali fevkalade bir şey sanma. Bu, her Müslümanda olması gereken normal bir haldir. Böyle olmama rağmen hala ben, İslam'ı ve Peygamberimizi tam yaşayamadığımdan dolayı muzdaribim, Allah'ın af ve yardımına sığınıyorum.

Müslümanlık, dil değil sadece, aynı zamanda haldir. Tebliğ değil sadece aynı zamanda, temsildir, yaşamaktır.

İslam âleminde bu hal dilini ve temsil keyfiyetini yeterince göremeyen Âkif:

Kaç hakiki Müslüman gördümse hepsi makberdedir,

Müslümanlık bilmem amma, galiba göklerde.

Demiş. Ya günümüzü ve bu günkü halimizi görseydi, ya elimizle yahut dilimizle Müslümanların birbirlerini nasıl yaraladıklarına ve paraladıklarına şahit olsaydı Âkif kim bilsin daha neler söylerdi neler!

İyi Söz Cennet Meyvesine, Kötü Söz Cehennem Zakkumuna dönüşecek.

Ağızdan çıkan "**Elhamdülillah**" gibi her bir güzel söz, ahirette cennet meyvesi olacağı gibi, **yalana, gıybet, iftiraya, ayıplamaya, lakapla çağırmaya, küçük görmeye yönelik her bir çirkin kelime de** cehennem zakkumu olacaktır.

Öyleyse çok korkmalıyız, bin düşünüp bir konuşmalıyız.

Cehennem zakkumu, günaha dadanmışların cehennemdeki yemeğidir. Kur'an'da bundan şöyle bahsedilir: "**Şüphesiz zakkum ağacı günahkârların cehennemdeki yiyecekleridir. Zakkum ağacı erimiş maden gibidir. İnsanların karnında tıpkı sıcak suyun kaynaması gibi kaynar.**"[11]

Ondan bir damla dünyaya düşse idi, dünyadaki bütün yiyecekleri ve içecekleri zehir etmek için yeterdi.[12]

Bu zehire ve yiyeceğe can mı dayanır? Öyleyse kalemimizden ve kelimamızdan başkalarının onur ve şerefine rencide eden zehirli kelimeler çıkmamalıdır. Kaleminden ve kelimadan damlayan zehirlerin cehennem zakkumuna dönüşeceğinden korkulmalıdır.

YA KARŞIMIZDAKİLER LANETE LAYIK İSELER?

-Ama hocam falanlar ya bu çirkin sözleri ve daha ağırlarını hak ediyorlarsa?

-Kardeşim, bu sözler, o sözleri hak edenlere de söylenmez diyorum. Bu çirkin ve onur kırıcı sözleri hak etmeyenlere söylemeniz zaten külliyyen haramdır. **Marifet ve fazilet, çirkin bir sözü, hak etmiş bile söylememektir.**

-Neden?

-Çünkü Peygamber'in sünnetinde çirkin söz yok. Çünkü senin ağzın temiz, gönlün temiz. Çünkü sen müminsin. Senin o temiz ağzın, temiz gönlün, o pis ve çirkin sözlere layık değil; neden ağzını ve gönlünü kirletiyorsun?

"HEY KÖR, HEY KÂFİR DEMENİN FAYDASI YOK"

Gerçek bir köre dahi: "**Hey kör**", gerçek bir kâfire dahi: "**Hey kâfir**" demenin bir anlamı, bir faydası yokken;[13] gerçekten kör ve gerçekten kâfir olmayana kör demenin, kâfir demenin faydasını bir tarafa bırakın, yüzde yüz zararı vardır. Bir, eziyet etmiş oluyorsun, iki, eğer hakaret ettiğin adam, gerçekten, kâfir değilse, o kâfirlik sıfatı sana dönüyor. Hazreti Peygamber buyurmuşlar ki:

"Kim (birine veya bir mümin) kardeşine kâfir derse, ikisinden biri mutlaka kâfir olmuştur. Eğer suçlanan kâfir değil ise, küfür suçlayana döner."[14]

Allah, Musa ve Harun gibi iki peygamberini Firavun'a gönderirken bir tenbihte bulunuyor: "**Ona yumuşak söz söyleyin. Belki öğüt alır yahut korkar.**"[15]

Hadisde:"Kim bir zımmiye (Müslüman olmadığı halde Müslümanların yönetiminde yaşayan kimseye eliyle, diliyle) eziyet etse, şüphesiz ben onun hasmıyım (düşmanıyım)."[16] buyurulmuştur.

Bir gayr-i müslime eliyle-diliyle eziyet edenin ben hasmıyım, diyen bir Peygamber, hiç Müslüman'a eziyet edilmesine razı olur mu? Eziyet edenler, bilmiyorlar ki eziyetleriyle hem Allah'ı ve hem de Rasulullah'ı gücendirmiş olmaktadırlar.

Peygamberimiz davet ve tebliğini, hikmetle ve güzel öğütle, tath ve yumuşak sözlerle yapıyordu. Kur'an'ın ona emri bu idi.[17]

Mekkî bin İbrahim diyor ki: Biz, İbni Avn'ın yanında oturuyorduk. Bu arada birinden bahsettiler ve kendisine lanet okudular. Aleyhinde atıp tuttular. İbni Avn da susmuştu. Dediler ki:

"Ey İbni Avn! Biz ancak bunun sana yapmış olduğu zulümden dolayı aleyhinde konuşuyoruz! Sen niçin sükût ediyorsun?"

İbni Avn cevap olarak dedi ki:

"Benim amel sahifemden 'Lâ ilâhe illâllah'ın çıkması 'Allah filâna lanet etsin' sözünün çıkmasından daha iyidir. Öyleyse neden lanet okuyayım, çirkin söz söyleyeyim de ben de çirkin olayım?"

YEZİD'E LANET OKUMAK CAİZ Mİ?

İmam-ı Gazali hazretlerine, **Yezid'e lanet okumak caiz midir?** diye sordular. Şöyle cevap verdi:

Yezid'in Hz. Hüseyin'i öldürmesi veya öldürülmesini emrettiği sabit değildir. Bu bakımdan böyle yaptığı sabit olmadıkça 'Yezid, Hz. Hüseyin'i öldürdü' veya 'Onun öldürülmesini emretti' demek bile caiz değildir. Bu caiz değilse ona lanet okumak nasıl caiz olur? Ancak, İbn Mülcem Hz. Ali'yi, Ebû Lü'lü Hz. Ömer'i öldürdü' demek caizdir. Çünkü bu olaylar tevatür yoluyla sabit olmuştur. Bu bakımdan hiçbir Müslümana fık veya küfür sıfatını, tahkik ve tetkik etmeksizin yakıştırmak caiz değildir.[18]

Emirdağ Lahikasında Bediüzzaman da Seyyid Şerif Cürcanî ve Ehl-i Sünnetin allamelerinden gelen şu tesbiti dikkatlerimize sunar: "Gerçi Yezid ve Velid zalim, gaddar ve facirdirler; fakat sekâratta imansız gittikleri gaybîdir. Katî derecede bilinmediği ve kesin delil bulunmadığı için lanet okunmaz. Olsa olsa genel olarak Allah'ın la'neti zalimlerin ve münafıkların üzerine olsun, denilebilir, aksi halde yani isim vererek lanet okumak zararlı ve lüzumsuzdur.[19]

İlm-i kelamın büyük allamesi olan Sadeddin-i Taftazani de, "Yezide lanet caizdir" demiş ise de; fakat "Lanet vaciptir, hayırdır ve sevabı vardır" dememiştir.[20]

Bugün bu ölçülere sahip ve saygılı olanlar, görüyorum ki, fitne ateşini körükleyenlere inat, onlar, çok kere susmayı tercih etmekte; küfür, inkâr, tekfir, sövme, alay etme, iftira atma, karalama, yalan, hakaret, haksız ihbar ve dedikodu furyasına katılmamaktadırlar. Nemmamlıktan, söz taşıyıcılığından uzak durmaktadırlar. **Böyle insanlara bin teşekkür ve kalbî hürmetlerimi arz ediyorum.**

Dedikoduya dalanlar, Allah'ı unuturlar. Allah'ı unutanlar da zaten dedikodu yaparlar. Dindar insan, takva sahibi insan dünyasına ve ahiretine zarar veren şeylerle (malayaniyatla) uğraşmaz. Yalana, komploya, iftiraya, hakarete, ikiyüzlülüğe, darbeye, ihbara, söz taşıyıcılığına, şiddete tenezzül etmez. Bunlara tenezzül eden de Allah'ın razı olduğu bir Müslüman olamaz. Allah'ın razı olmadığı bir insan da cennete giremez.

Söz ola kese savaşı, / Söz ola kestire başı

Söz ola ağulu aş, / Yağ ile bal ede bir söz.

Sözleriniz, baş kestiren değil, baş kurtaran,

Savaşı patlatan değil, savaşı bitiren,

Ağulu aşları yağ ile bal eden sözler olsun.

Dipnotlar

[1] Tirmizî, Ebu İsa Muhammed, Tercüme ve şerh: Hüsamüddin en-Nakşibendî, Sad: M.Sadık Aydın, Şemail-i Şerife, 248

[2] Aynı yer, 248; bkz. İmam Ebü'l-Fida İsmâîl İbn-i kesîr, Şemailü'r-Rasûl, 70-73

[3] Aynı yer, 249-250

[4] Aynı yer, 264

[5] Buhârî, Edeb 31, 85, Rikâk 23; Müslim, İmân 74, Lukata 14

[6] İyaz, el-Kadi, Kitabü's-Şifa bita'rîf-i hukûk'l-Mustafa, 107

[7] Bkz. Kaf, 50/18; İnfitar, 82/ 10-12

[8] Nun, Kalem, 68/10-14

[9] Hümeze, 104/1-2

[10] Salih, Subhi, Menhelü'lvaridin Şerh Riyazu's-Salihîn, 2, Tahrimü'n-Nemime, 739

[11] Duhan, 44/43-46

[12] es-Sâbûnî, Muhammed Ali, Muhtasar Tefsîru ibn-i kesîr, III, 302

[13] Bkz. Nursî, Said, Münazarat.

[14] Buhari, Edep, 73; Müslim, İman, 26

[15] Taha, 20/44

[16] *el-Hindî, Kenzu'l-Ummal, IV / 618; el-Camiu's-Sağîr, I / 1210*

[17]Bkz. Nahl, 16/125

[18] Bkz. mumsema.org/misafir-sorulari/207847-muaviye-ve-yezide-lanet-etmek-caiz-midir.html

[19] Emirdağ Lahikası, I, 190-191

[20] Emirdağ Lahikası, I, 188

ALLAH RASULÜNÜN NÜBÜVVETİNİ TASDİK EDEN İMZALAR-1

“Kutlu doğum haftasını kutlamakta olduğumuz bu ayda, asıl konuya geçmeden önce: “Hz. Peygamberin eşsiz hatırası önünde saygı ve sevgiyle eğilme adına, dünyaya teşrif eden tertemiz şahsiyetinin manevi huzurunda saygıyla eğiliyor ve -15 asır sonra gelen nesiller adına- dünyamıza hoş geldiniz, şeref verdiniz, bizden sana milyonlarca salat ve selam olsun” deyip selamlarımızı iletiyoruz. “Biz aciz kullarına peygamberlerin efendisi Hz. Muhammed (a.s.)’i âlemlere rahmet olsun diye gönderen âlemlerin Rabbine/Yüce Allah’a sonsuz hamd-u - senalar olsun” diyerek Yüce Rabbimize şükranlarımızı arz ediyoruz”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2017-04-17 17:02:07

Kutlu doğum haftasını kutlamakta olduğumuz bu ayda, asıl konuya geçmeden önce: "Hz. Peygamberin eşsiz hatırası önünde saygı ve sevgiyle eğilme adına, dünyaya teşrif eden tertemiz şahsiyetinin manevi huzurunda saygıyla eğiliyor ve -15 asır sonra gelen nesiller adına- dünyamıza hoş geldiniz, şeref verdiniz, bizden sana milyonlarca salat ve selam olsun" deyip selamlarımızı iletiyoruz. "Biz aciz kullarına peygamberlerin efendisi Hz. Muhammed (a.s.)’i âlemlere rahmet olsun diye gönderen âlemlerin Rabbine/Yüce Allah’a sonsuz hamd-u- senalar olsun" diyerek Yüce Rabbimize şükranlarımızı arz ediyoruz.

Alemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Peygamber (.a.s.)’in yeterince anlaşılamadığı bir çağda, onu anmak, onu anlamaya çalışmak, ona saygı ve sevgi huzmelerini sunmak, insanların olgunlaşmasında önemli katkı sağlayacak bir husus olduğunu düşünüyorum.

Çünkü bir kitap ne kadar güzel olursa olsun, eğer onu ders verip öğreten bir muallimi yok ise, yeterince anlaşılamaz. Okuyucular açısından anlaşılmayan bir kitabın boş bir kâğıttan farkı yoktur. O halde-insanların ruhî ve fikrî açıdan olgunlaşmasını sağlayacak olan-kâinat kitabının varlığının sırlarını açacak, bu kitabın telif edilmesinin hikmetlerini anlatacak, Kutsî müellifinin maksatlarını ders verecek muallimlere ihtiyaç vardır. Onun için her peygamber bir muallimdir, Hz. Muhammed (a.s.) ise, bu seçkin muallimlerin en mükemmeli ve en büyüğüdür

Çünkü bu kâinat kitabının yazılmasının en büyük gayesi, onun kutsal müellifi olan Yüce Allah’ı tanıtmaktır.

"Gökleri ve yeri var eden yaratanın varlığında hiç şüphe olur mu?" (İbrahim, 14/10),

"Yedi gök, yer ve bunlarda bulunan herkes/her şey O'nu tesbih etmektedir. O'nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Ne var ki siz, onların tesbihini anlamazsınız. O, kullarına karşı çok yumuşak davranandır, çok bağışlayandır" (İsra, 17/44).

"Cinleri ve insanları ancak beni tanıyıp kulluk etsinler diye yarattım" (Zariyat, 51/56) mealindeki ayetler, bu gerçeğe işaret etmektedir. Bu kutsal görevi yerine getirme konusunda, yani Allah'ın varlığını ve birliğini ders verip insanların akıllarına ve gönüllerine naksetme hususunda, Hz. Muhammed'in ve onun insanlığa ders verdiği Kur'an-ı Kerim'in eşi, benzeri yoktur. Bu husus, akli başında olan dost ve düşmanın kabul ettiği bir gerçektir.

Bilindiği üzere, Yüce Allah'ın iki çeşit telifatı vardır. Bunlardan birincisi; O'nun kudret ve irade sıfatından gelen kâinat kitabıdır. İkincisi; ilim ve kelim sıfatından gelen semavî vahiyler ve özellikle onların zirve noktası olan Kur'an-ı Kerimdir. Hz. Muhammed, bu iki kitabın anlaşılması, onların en temel konusu olan Yüce Allah'ın varlığı ve birliğine olan delalet ve işaretlerini ders vermek için gönderilmiş en son peygamberdir. O halde Allah'ı yakından tanımak için, O'nun en büyük elçisi olan Hz. Muhammed (a.s.)'i tanımak ve onun hak peygamber olduğunu tasdik eden – reddedilmez- imzaları yakından görmek gerekir.

H. Muhammed (a.s.)'in Nübüvvetini Tasdik Eden İmzalar

Allah'ın Verdiği Onay

"Biz seni insanlar için elçi olarak gönderdik. Şahit olarak Allah yeter" (Nisa, 4/79).

"Fakat Allah, sana indirdiklerine şahitlik etmektedir. Onları kendi ilmiyle indirmiştir. Melekler de buna şahitlik etmektedir. Zaten şahit olarak Allah yeter." (Nisa, 4/166).

"Dinini bütün dinlerden üstün kılmak üzere elçisini hidayet ve hak dinle gönderen O'dur. Şahit olarak Allah yeter; Muhammed Allah'ın resulüdür." (Fetih, 48/28-29).

Bilindiği üzere, harikulâde işlerin olması/gerçekleşmesi ilâhî bir imzaya işarettir. Mesela; bir spermde 200-300 milyondan fazla insan olmaya aday olanların varlığı, tüm insanların bütün detaylarıyla bu sudan yaratılması, keza ufacık bir incir çekirdeğinden koca bir incir ağacının meydana getirilmesi, bütün canlıların aynı sudan yapılması, yine tırnak kadar bir kuvve-i hafızada yüz binlerce malumatın; şehirlerin, evlerin, yer-gök cisimlerinin, maddî- manevî olayların, tasavvur ve tahayyüllerin yer etmesi, İlâhî/ Rabbanî bir imzadan haber vermektedir. Bunlara benzer daha pek çok misal vermek mümkündür.

İşte bunun gibi, Hz. Muhammed (a.s.)'in mucizeleri bir yana, çok kısa zamanda çok harika işleri başarması da İlâhî bir imzanın sinyallerini vermektedir.

Açık bir gerçektir ki; yarattığı bu harika sanatlı ve hikmetli masnuatıyla/sanat eserleriyle kendi hünerlerini ve sanatkârlığının kemâlâtını teşhir etmek ve bu süslü, ziynetli nihayetsiz mahlûkatıyla kendini tanıttırmak ve sevdirmek; bu lezzetli ve kıymetli hesapsız nimetleriyle kendine teşekkür ve hamd ettirmek isteyen-perde arkasında- birisi var. Ve

yine bu çok şefkatli, pek hikmetli umumî bir terbiye/kapsamlı bir idare ve iâşe ile her canlıya uygun bir rızık verme, hatta ağızların en ince zevklerini ve iştahların her nevini tatmin edecek bir surette hazırladığı Rabbânî ziyafetlerle kendi rubûbiyetine/yaratıcılığına ve idareciliğine karşı minnettar ve müteşekkîr olan kullarına kendisini sevdirmek isteyen birisi var.

Keza, hiç şüphe yok ki mevsimlerin tebdili gece-gündüzün değişmesi ve birbiri ardınca gelip düzenli bir seyir takip etmesi gibi çok azametli tasarrufata ve pek haşmetli icraata imza atan, harika ve hikmet dolu faaliyet ve hallakîyetiyle (yaratıcılığıyla) kendi ilahlığını ilan eden ve buna mukabil, bu harika icraatlarına bakarak kendisine iman edip teslim olan, boyun eğip itaat eden kullarının olmasını isteyen –perde arkasında-birisi var.

Ve keza, insanlığın varlık sahnesine çıktığı günden beri, her zaman iyiliği ve iyileri himaye, fenalığı ve fenaları izale etmek, semavî tokatlarla zalimleri ve yalancıları imha etmek suretiyle, hakkaniyet ve adaletini göstermek isteyen -perde arkasında- birisi var.

Elbette ve herhalde, onun bu mezkûr maksatlarına tam hizmet eden, kâinatın yaratılışındaki hikmetleri keşfeden ve daima o Yüce Yaratıcı namına hareket eden ve O'ndan istimdat eden ve muvaffakiyet isteyen ve O'nun tarafından yardım gören ve tevfiyat-ı sübhaniyesine mazhar olan kimse, o gaybî Zâtın yanında en sevgili mahlûku ve en doğru/en samimi kuludur. Ve hiç şüphe yok ki, Hz. Muhammed (a.s.)'den daha fazla bu vasıfları kendisinde barındıran bir insan, varlık sineline ve tarih sahnesine çıkmamıştır.

Madem söz konusu bu hakikatler, bu zâtın doğruluğuna, samimiyetine şahadet ediyorlar. Elbette bu âdem, benî Âdemin medar-ı şerefi ve bu âlemin medar-ı iftiharıdır. Ve ona "Fahr-i Âlem" ve "Şeref-i Benî Âdem" (kâinatın iftihar tablosu / insanlık camiasının gururu ve onuru) denilmesi çok münasip ve pek lâyıktır. Ve onun elinde bulunan ferman-ı Rahmân olan Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyanın manevî ve haşmetli saltanatının-on dört asır boyunca- yüz ölçüm bakımından yeryüzünün yarısını, nüfus bakımından en az beşte birisini hakimiyeti altına alması ve o zâtın kendi hayatında gösterdiği şahsî kemâlâtı ve yüksek hasletleri gösteriyor ki, bu âlemde en mühim zât odur. Yüce Yaratıcımız hakkında en mühim söz onundur. O konuştuğunda, herkes susmalı, haddini bilmeli ve onu dinlemelidir.

Bilindiği üzere; sigara gibi küçük bir âdeti, küçük bir topluluktan, büyük bir hâkim, büyük bir himmetle, ancak daimî kaldırabilir. Halbuki bu zat (a.s.), büyük pek çok âdetleri, hem de inatçı, mutaassıp büyük kavimlerden, zahirî küçük bir kuvvetle, küçük bir himmetle, az bir zamanda ortadan kaldırıp, onların yerlerine pek yüksek seciyeleri dem ve damarlarına karışmış derecede vazedip yerleştirmiştir. Bunun gibi daha pek çok harika icraat yapmıştır.

Şu Asr-ı Saadeti görmeyenlere, Arap yarımadasını gözlerine sokuyoruz. Haydi, yüzer filozofu alsınlar, oraya gitsinler, yüz sene çalışsınlar! O zatın o zamana nispeten bir senede yaptığının yüzde birisini acaba yapabilirler mi?

Şüphesiz, bütün bu harikulade muvaffakiyetler, onun peygamberliğini onaylayan –perde arkasında-bir İlâhî imzadan haber vermektedir. Çünkü başka olamaz.

İçki/Uyuşturucu Örneği

Bu söylediklerimizin doğruluğunu ispat etmek ve sağlamasını yapmak için, bu konuda içki yasağını bir misal olarak zikredebiliriz. Malum olduğu üzere, içki eski ve yeni bütün cahiliye topluluklarının müşterek bir alışkanlığıdır. Geçmişte Arap, İran ve Romalıların baş belası olan içki, bu gün aynı şekilde Avrupa ve Amerika'nın da içinde bulunduğu pek çok ülkenin müzmin bir hastalığıdır.

Bu hastalığa müptela olan Amerika, 1919 yılında içkiyi yasaklayan bir kanun çıkararak içkinin içilmesini engellemek istemiş ve vatandaşlarını bu hastalıklardan kurtarmayı amaçlamıştı. Konuyu inceleyen araştırmacıların belirttiğine göre, bu işi başarabilmek için 300 kişi idam edilmiş, 532.395 kişi hapse atılmış, 480 milyon lira para cezası verilmiş ve o günkü değeriyle, 4 milyar 132 milyon liralık mülk müsadere edilmiştir. Fakat bütün bunlara rağmen, bu çabalar fiyaskoyla sonuçlanmış ve 15 yıl sonra Amerika bu kanunu geri çekmek zorunda kalmıştır.(1)

Yine uzmanların bildirdiğine göre, uyuşturucu ve bağımlılık yapan maddelere karşı savaş açan dünya ülkeleri, yıllardır bir arpa boyu yol kat edememişler. Oysa, Türkiye'nin bu amaçla yaptığı yıllık harcamalar 30 milyon dolar, Amerika'nın yaptığı harcamalar ise 120 milyon doların üzerindedir. Diğer pek çok dünya ülkeleri bu savaşta maddî ve manevî imkânlarını seferber etmelerine rağmen, bu illetin üstesinden gelememişlerdir.

Oysa, Uhud gazvesinden sonra, hicretin üçüncü yılında inen bir ayetin emirleri doğrultusunda, Hz. Peygamber (a.s.) tarafından görevlendirilen bir münâdînin: "Ey ahali! İçki yasaklanmıştır, haram kılınmıştır" diye seslenmesi, her şeye yetmiş, başka hiçbir şeye ihtiyaç bırakmamıştır. Bu sesi duyan bütün müminler –bir an bile tereddüt göstermeden- içkiden vazgeçmişlerdir. Ayetin son cümlesinde insanlara yöneltilen "Artık vazgeçtiniz değil mi?"(Maide: 5/91) sorusuna karşılık, herkes "Vazgeçtim Allah'ım! Vazgeçtim" diyordu. Sadece bardaklardaki değil, ağızlardaki de dökülüyordu. Bir anda açılan içki tulumlarından ve parçalanan fiçilerden dökülen içki, Medine sokaklarında sel olup akıyordu.(2)

Görüldüğü gibi, Amerika gibi çağdaş bir ülke, bütün gücü ve kuvvetine rağmen bunu başaramazken, Hz. Peygamber (a.s.) yaklaşık bin beş yüz yıl önce, tek başına Arap yarımadasında, vahşî ve âdetlerine bağlı ve inatçı muhtelif kavimlerin bu kötü âdetlerini bir çırpıda kaldırıp, onları güzel bir ahlakla donatmış ve onları o günkü en medenî olan ülkelere muallim ve üstad yapmıştır. Onun, bu işi hiçbir baskı, güç ve silah kullanmadan, tamamen akılları, ruhları, kalpleri ve nefisleri fethederek başarması, bu işin arka planındaki İlâhî imzadan haber vermektedir. Binaenaleyh, evrensel güzel ahlakı benimseyen ve toplumlarına yerleştirmek isteyen çağdaş ülkelerin, Hz. Muhammed (a.s.)'in bu eğitim metodunu ve yetiştirdiği toplumun iç dinamiklerini yakından incelemeleri gerekir. Gerçekten insanlık camiası buna çok muhtaçtır.

Evet, Hz. Muhammed (a.s.)'in terbiye metodundaki harika tesirin en büyük hikmeti, en büyük sırrı öğretilerinin temel dayanağını teşkil eden emir ve yasakların kaynaklandığı merciin, kutsi olmasıdır. Her an kendisini kontrol eden iki kameraman meleğin her türlü söz, fiil ve davranışını izleyip görüntülediğini, ister istemez huzuruna çıkacağı mahkeme-i kübranın tek ve mutlak hâkimi olan Yüce Allah'ın bizzat kendisini yakından takip ettiğini, değil yalnız dışa yansıyan davranışlarını, kalbinden, hayalinden geçirdiklerini de bildiğini, katında açık şeylerle gizli şeyler arasında hiçbir fark bulunmadığını idrak eden bir kimsenin insanî performansını tahmin etmek zor olmasa gerektir. Gönüllere taht kuran böyle bir iman şuurunun başaramayacağı bir şey yoktur. Tarih bunun örnekleriyle doludur.

-devam edecek-

Dipnotlar

1-Kutup, Seyyid, Fi Zilali'l-Kur'an, II/222.

2-O günün Müslümanlarının (Sahabenin) iman asaletine bakarak bugünkü Müslüman toplumların içki ile olan muhabbetlerini (!) nasıl değerlendirmeli acaba?

HZ. PEYGAMBER (A.S.)'DEN İRŞAT ÖRNEKLERİ

“ Hz. Peygamber (a.s.), اذْغُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ "İnsanları Rabbinin yoluna doğru söz, isabetli düşünüş ve güzel öğütle davet et!. Onlarla yürüteceğin mücadeleni en güzel şekilde yürüt!".(1) mealindeki İlâhî emre bağlı olarak, sözlerin en güzelini söyleyerek, gönülleri fethetme metodunu ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2017-04-24 17:38:00

Hiz. Peygamber (a.s.),

اذْغُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ

"İnsanları Rabbinin yoluna doğru söz, isabetli düşünüş ve güzel öğütle davet et!. Onlarla yürüteceğin mücadeleni en güzel şekilde yürüt!".(1) mealindeki İlâhî emre bağlı olarak, sözlerin en güzelini söyleyerek, gönülleri fethetme metodunu benimsemiştir. İslam tarihi, bu konuda pek çok örnek kaydetmektedir.(2)

Bilindiği gibi, Peygamberimiz, (a.s.) Uhud Savaşı'nda çarpışırken bineğinden düşmüş, bu arada dişi kırılıp, mübarek yüzü kanlar içinde kalmıştı.

Bu duruma çok üzülen sahabeler: "Ya Resulallah!. Müşriklere beddua etsen!." dediler.

Şöyle cevap verdi: "**Şunu bilin ki, ben bir lânetçi olarak değil, bir davetçi ve rahmet vesilesi olarak gönderildim. Allah'ım!. Şu benim müşrik milletimi bağışla, zira onlar yaptıklarının farkında değiller.**"(3)

Hiz. Peygamber (a.s.), bir toplumu oluşturan insanları aynı gemiye binmiş yolculara benzetmektedir.

Numân b. Beşîr (r.a.) anlatıyor: Hiz. Peygamber (a.s.) şöyle buyurdu: "Allah'ın çizdiği sınırdaki duranlarla, bu sınırı aşanların durumu, kur'a çekerek gemideki yerlerine yerleşen kimselere benzer. Onların bir kısmı üst katta, bir kısmı da alt katta otururlar. Alt kattakiler, susadıkları zaman, yukarıya çıkıp buradakilerin üzerinden geçip gitmek zorunda kalıyorlardı. (Ve bulundukları tatlı su denizinden/ırmağından içmek için su alıp getiriyorlardı).(4) Bunun üzerine: 'Biz kendi yerimiz olan ambarda bir delik açarsak yukarıdakilere eziyet vermemiş oluruz' dediler. (Bu durumda hiç şüphe yok ki:) Eğer üst

katta bulunanlar aşağıdakileri bu istekleriyle baş başa bırakırlarsa, hepsi birden helâk olurlar. Fakat eğer onları bu işten alıkoyarlarsa, hem kendileri kurtulur, hem de onlar kurtulur."(5)

Burada fertlerin birbirlerine karşı ve topluma karşı yüklenmeleri gereken sorumluluğun boyutunu anlamak mümkündür.

Yaratılıştaki âcizlikten ötürü toplu halde yaşamak durumunda olan insanoğlu, bu sosyal yapısının gereği olarak toplumsal hayatla bütünleşmektedir. Toplum fertlerin hayat felsefeleriyle şekillenmekte, fertler ise, ister istemez toplumun hayat çarkları arasında sıkışmaktadır. Bu karşılıklı etkileşim, göz ardı edilemeyecek kadar zorlu ve zorunlu bir sosyal realitedir. Bunu anlamı şudur: Bir ferde zarar vererek onu ortadan kaldıran bir sebep, bütün bir toplumu da ortadan kaldırabilir niteliktedir. Aynı şekilde, bir ferdin hayatını kurtaran bir sebep de, bütün toplumun hayatını kurtarabilir bir özellik taşımaktadır. Söz gelişi, bütün insanların muhtaç oldukları ışık, hava, su, gıda gibi hayatî maddeler, her bir fert için de zorunludur. Topyekun insanlığın yaşaması için gereken hayat şartları, bir tek fert için de söz konusudur. Şâyet şu yeryüzünde, sadece bir tek insan yaratılmış olsaydı, yine bu atmosfere sahip koca bu dünyanın varlığına ihtiyaç vardı. Bu sebeptendir ki, bir ferdin hususi dünyasını yıkan bir kimse, bütün insanların dünyasını yıkmış gibi olur. Aksine, bir ferdin dünyasını tamir eden bir kimse de, tüm insanlığın dünyasını tamir etmiş sayılır.

مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا

"Kim bir cana kıymamış bir kimseyi öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Her kim de birisinin hayatını kurtarırsa, bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur."(6) mealindeki âyette ise, İslâm dininin evrensel boyutuna ve insan merkezli bakış açısına vurgu yapıldığı gibi, söz konusu sosyal hayatın sosyolojik etkileşim kanununa da işaret edilmektedir.

Bu âyetin ifadesinden anlaşılıyor ki, bir hayatı yok eden bir kimse, aynı şartlar tahakkuk ettiği takdirde ve elinden gelse, bütün insanları da katledecektir. Yani bu kadar zalimdir!. Bu hâliyle, "İِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا" "İnsan çok zalim çok câhildir"(7) mealindeki âyetin hükmünü, canlı bir misal olarak fiilen tasdik etmektedir.

Diğer taraftan bir hayat kurtaran bir kimse, aynı psikolojik ortamda elinden gelse bütün insanların hayatını kurtarır. Yani bu kadar iyilik severdir! Aslında, bir çok kötü huyuna rağmen, Yüce Allah'ın yine de insanoğlunu yaratmasının önemli sebeplerinden biri de, mayasındaki bu iyilik vasfıdır. Dünya imtihanının bir gereği olarak verilen bu zıt vasıfların sonucudur ki, insanlık câmiasının tarlasında; bir yandan Ebu Bekir-i Sıddık, bir yandan da Ebu Cehil-i lâin gibi çok farklı ürünler yetişmiştir.

Bu sebeple; toplumda meydana gelen her olumsuzluktan, o toplumun bütün fertleri derecelerine göre sorumludur. "Bana değmeyen yılan bin yaşasın!", "Ben tok olduktan sonra başkası ölse bana ne!", "Dünyayı ben mi düzeltereğim?" ya da "Gemisini kurtaran kaptandır!." gibi egoist felsefeden çıkan sözler, insanlığın yüzkarasıdır.

Aşağıdaki hadisler, toplumun bütün fertlerine ve idarecilerine sorumluluk yüklemektedir:

"Sizden kim bir münkeri / kötülüğü görürse, onu eliyle ortadan kaldırsın; buna gücü yetmezse, diliyle -bunun çirkin bir şey olduğunu- anlatsın; buna da gücü yetmiyorsa, kalbiyle ondan nefret etsin ki, bu imânın en zayıf mertebesidir."(8)

"Hepiniz çobansınız /gözetmensiniz. Maiyetinizden sorumlusunuz. Devlet başkanı bir gözetmendir ve maiyetinden (vatandaşlarından) sorumludur. Erkek, aile içerisinde bir gözetmendir, maiyetinden (aile fertlerinden) sorumludur. Kadın da kocasının evinde gözetmendir ve maiyetinden sorumludur. Hepiniz çobansınız, hepiniz maiyetinizden sorumlusunuz."(9)

İnsanlar sadece mazlumun değil, zalimin de yardımına koşmakla mükelleftir.

Nitekim, Buharî'nin Hz. Enes'den aktardığına göre, Peygamber Efendimiz (a.s.). "İster zalim, ister mazlum olsun kardeşine yardım et!" buyurmuştur. Bunun üzerine adamın biri: "Ey Allah'ın Resûlü!. Kardeşim mazlum olduğunda ona yardım ederim de, zalim olursa nasıl yardım edebilirim ki?" diye sorunca, Peygamber Efendimiz (a.s.): "Onun zulüm yapmasını engelle; bu da ona yardımdır." buyurmuştur."(10)

Bundan anlaşılıyor ki, güneş sisteminin oluşturduğu feza-deniz filosunda bir gemi olarak yer alan dünyamız, şâyet batarsa hepimiz batarız.

Aşağıdaki âyetlerde insanlara ve özellikle Müslümanlara; toplumsal sorumluluk ve kolektif şuurun, âdeta bir ölüm-kalım meselesi olduğunu hatırlatmakta ve gereğinin yapılması istenmektedir:

"Siz, insanlar için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten sakındırır ve Allah'a imân edersiniz."(11)

"Bir de öyle bir fitneden sakının ki o, aranızdan yalnız zulmedenlere dokunmakla kalmaz hepinize erişir. Bilin ki Allah'ın azabı çok şiddetlidir."(12)

"İyilikte ve takvada yardımlaşın, günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayın!"(13)

"Ey imân edenler!. Kendi aranızda gizli konuştuğunuz zaman, günah işlemek, düşmanlık yapmak ve Peygambere karşı gelmek üzere –bir araya gelip-konuşmayın!. Eğer konuşacak olursanız iyilik ve takva hakkında konuşun!. Bir gün mutlaka huzurunda toplanacağınız Allah'a karşı gelmekten sakının!"(14)

Dipnotlar

1-Nahl: 16/125

2-Bk. Topaloğlu Bekir, Dinî Sohbetler, 52.

3-Bk. Kadı İyaz, Şifa, I/221; Topaloğlu, a.g.y.

4-Tefsirciler, Furkan Suresinin 53. ayetinde geçen "tatlı-tuzlu deniz" ifadesinden Dicle, Nil ve Fırat gibi ırmakları anlamışlar.bk. Taberî, II/24-25.

5-Buhârî, Şeriket, 6; Şehâdât, 30.

6-Maide, 5/32.

7-Ahzab, 33/72.

8-Müslim, İman, 78.

9-Buhârî, Cümua, 12.

10-Buhârî, İkraḥ, 7.

11-Al-i İmran, 3/110.

12-Enfal, 8/25.

13-Maide, 5/2.

14-Mücadele, 58/9.

ALLAH RASULÜNÜN NÜBÜVVETİNİ TASDİK EDEN İMZALAR-2

“ Kur'an'ın Verdiği Onay Bu onayın özeti şudur: Semavî vahiy olarak kendini takdim eden kitapların en meşhuru, en ilmîsi, en mucizelisi, en çok okunanı, milyonlarca hafızların ezberinde bulunan eşsiz bir kitap olan Kur'an-ı Kerim'in Hz. Muhammed(a.s.)'in elinde ortaya çıktığı, bütün dünyaca bilinen bir gerçektir. Hz. Muhammed(a.s.) ise, ısrarla bu kitabın kendisine ait olmadığını savunmuştur ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2017-04-24 17:48:44

Kur'an'ın Verdiği Onay

Bu onayın özeti şudur: Semavî vahiy olarak kendini takdim eden kitapların en meşhuru, en ilmîsi, en mucizelisi, en çok okunanı, milyonlarca hafızların ezberinde bulunan eşsiz bir kitap olan Kur'an-ı Kerim'in Hz. Muhammed(a.s.)'in elinde ortaya çıktığı, bütün dünyaca bilinen bir gerçektir. Hz. Muhammed(a.s.) ise, ısrarla bu kitabın kendisine ait olmadığını savunmuştur. Aslında hayatı boyunca, diğer konuşmalarının, Kur'an'daki üsluptan çok farklı olması, Kur'an'ın gerçekten onun malı olmadığını ortaya koymaktadır.

Eğer Kur'an, semavî kimliğini ispat ederse, bu kimlik aynı zamanda Hz. Muhammed'in nübüvvetini tasdik eden bir imza olacaktır. Kırk yönden mucize olan Kur'an-ı Kerimin bütün i'caz yönlerini burada yazmak çalışmamızın maksadını aşan bir husustur. Bu sebeple birkaç hususa işaret etmekle iktifa edeceğiz:

Kur'an, semavî bir kimliğe sahip olduğunu ilan ederek, bunun doğruluğunu ispat etmek için de hiç kimsenin kendisinin bir benzerini ortaya koyamayacağı hususunda bütün insanlara ve cinlere karşı meydan okumuştur.

a. Kur'an'ın Bir Benzeri Yapılamaz

"De ki: Andolsun, bu Kur'an'ın bir benzerini ortaya koymak üzere insanlar ve cinler bir araya gelseler, birbirlerine destek de olsalar, onun bir benzerini ortaya getiremezler" (İsra, 17/88).

b. Sadece On Surenin Bir Benzerini de Getiremezler

"Yoksa, 'Onu(Kur'an'ı) kendisi uydurdu' mu diyorlar? De ki: 'Eğer doğru iseniz, Allah'tan başka çağırabildiklerinizi (yardıma) çağırın da siz de onun gibi uydurulmuş on sûre getirin.' Eğer (onlar) size cevap veremiyorlarsa, bilin ki, o ancak Allah'ın ilmiyle indirilmiştir ve O'ndan başka tanrı yoktur. Artık siz Müslüman olursunuz değil mi?" (Hûd, 11/13-14).

c. Bir Tek Surenin Bile Benzeri Yapılamaz

"Eğer kulumuz (Muhammed'e) indirdiğimiz (Kur'an'ın Allah katından geldiği) hususunda bir şüphe içindeyseniz, ona benzer bir sûre getirin. Eğer iddianızda samimî iseniz Allah'tan başka şahitlerinizi (yardımcılarınızı) da çağırın. Eğer bunu yapamazsanız ki asla yapamayacaksınız, o halde kafirler için hazırlanmış ve yakıtı insanlarla taşlar olan Cehennem ateşinden sakının." (Bakara, 2/23-24).

d. Kur'an, Ümmî Bir İnsanın Malı Olamaz

"Sen bundan(Kur'an'dan) önce ne bir kitap okuyor, ne de elinle onu yazıyordun. Öyle olsaydı, batıla uyanlar/yanlış düşünenler, şüpheyi düşerlerdi. Hayır; o (Kur'ân) kendilerine ilim verilenlerin kalplerinde yerleşen apaçık âyetlerdir. Bizim ayetlerimizi, zalimlerden başkası, inkâr etmez. Onlar: Ona (peygambere) 'Rabbinden mucizeler indirilmesi gerekmez miydi?' derler.

De ki: 'Mucizeler ancak Allah katındadır. Ben sadece apaçık bir uyarıcıyım.' Kendilerine okunan bu(kırk yönden mucize olan) kitabı/Kur'an'ı sana indirmiş olmamız onlara yetmiyor mu? Şüphesiz ki bunda, iman eden bir kavim için bir rahmet ve bir mesaj vardır.

De ki: "Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. O göklerde ve yerde olan her şeyi bilir. Batıla iman edip Allah'ı inkâr edenlere gelince, işte onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir." (Ankebut, 29/48-52).

Kâinat Kitabının Verdiği Onay

" De ki: Onu (Kur'an'ı) göklerde ve yerdeki bütün gizlilikleri bilen Allah indirdi" (Furkan, 25/6).

"Hayır, onlar kendilerine doğru bilgi gelince onu yalanladılar. Artık çelişkili bir durum içindedirler. Üzerlerindeki göğe hiç mi bakmadılar? Biz onu nasıl inşa etmiş ve süslemişiz. Ve hiçbir kusur ve eksikliği de yoktur. Yeri de biz serdik, içinde demirlenmiş gemiler gibi dağlar koyduk. Bize yönelen her kul için, bunları ufuk açıcı belgeler kıldık" (Kaf, 50/5-8).

Bu kâinat, nasıl ki kendini bir saray gibi icat ve inşa edip idare eden, harika bir düzene koyup, tasvir ve tertip eden, her tarafını hikmet pergelisiyle takdir ve tedbir eden o pek mahir yaratıcısını göstermektedir. Yine nasıl ki bu kâinat, kendisini- element harfleri, atom kelimeleri ve molekül cümlelerinden yazma bir kitap gibi telif eden, bir sergi gibi teşhir eden Kâtibine ve Nakkaşına delâlet etmektedir. Aynen öyle de, bu kâinat apartmanı ve şu kâinat kitabı, muhtevastaki İlâhî sırları bilecek ve bildirecek, hareketli ve

değişken yapısındaki Rabbânî hikmetlerini tâlim edecek, belli görevleri yerine getirmek üzere yaptığı düzenli harekâtındaki hikmetli neticeleri ders verecek ve mahiyetindeki kıymetini ve içindeki mevcudatın kemâlâtını ilân edecek ve o kitab-ı kebîrin mânâlarını ifade edecek bir yüksek dellâl, bir doğru keşşaf, bir muhakkik üstad, bir sadık muallime ihtiyaç duymaktadır.

Her şeyi hikmetle yapan, bir sivrisineğin isteğine cevap vermeyi adalet ve merhametinin bir gereği sayan Yüce Yaratıcı, elbette koca kâinatın bu fitrî ihtiyacını göz ardı etmeyecek ve etmemiştir. Çünkü, en harika bir kitap, en mükemmel bir sanat şaheseri, kendisini tanıtan, muhtevasını ders verip anlatan bir muallime, bir tanıtıcıya ihtiyaç duymaktadır. Aksi takdirde –o bilinmez kitap- hiç bir değer ifade etmez.

Bundan hareketle denilebilir ki, madem kâinat vardır, elbette onun bir muallimi ve tanıtıcısı da vardır. O halde, kâinat kitabı, -Kurân-ı Hakîmin şehadetiyle- kendisini en güzel şekilde okuyup anlatan, ilgili vazifeleri herkesten daha fazla yapan, herkesten daha güzel onun maksatlarını ders veren biri olarak Hz. Muhammed (a.s.), bu kâinat Yaratıcısının en yüksek ve en sadık bir memuru olduğuna şehadet etmektedir. Bütün bunlar gösteriyor ki, bu kâinatın mânevî güneşi ve Rabbimizin en parlak bir burhanı, Habibullah unvanıyla meşhur olan Hz. Muhammed(a.s.)'dir. Bu sebeptendir ki, onun peygamberliğini teyit ve tasdik ve imza eden aldanmaz ve aldatmaz pek çok imza vardır ve bu imzalardan biri de kâinat kitabına aittir.

Önceki Peygamberlerin Verdiği Onay

"Biz Nuh'a ve ondan sonra gelen peygamberlere vahyettik. İbrahim, İsmail, İshak, Yakub'a, Torunlarına, İsa, Eyyup, Yunus, Harun, Süleyman'a da vahyettik. Davud'a ise Zebur'u verdik. Daha önce sana anlattığımız peygamberlere ve sana anlatmadığımız peygamberlere de vahyettik. Ve Allah –vasıtasız olarak- Musa ile konuştu. Bunları müjdecî ve uyarıcı olarak gönderdik ki, peygamberlerden sonra insanların Allah'a karşı kullanacakları bir koz kalmasın. Allah Azizdir, Hakimdir (İzzet ve hikmet sahibidir) (Nisa, 4/163-165).

Peygamberlerin (aleyhimüsselâm) icmâi/ittifakı, nasıl ki Allah'ın varlığı ve birliğine gayet kuvvetli bir delildir; öyle de, Hz. Muhammed (a.s.)'in doğruluğuna ve risaletine de gayet sağlam bir şehadettir. Çünkü bütün peygamberlerin doğruluklarına ve peygamber olmalarına medar olan ne kadar kutsî sıfatlar ve mucizeler ve vazifeler varsa, o zatta (a.s.) en ileride olduğu tarihçe musaddaktır. Demek onlar, nasıl ki, lisan-ı kal (söz) ile Tevrat, İncil, Zebur ve suhuflarında bu zatın (a.s.) geleceğini haber verip insanlara beşaret/müjde vermişler; öyle de lisan-ı halleriyle, yani nübüvvetleriyle ve mucizeleriyle, kendi mesleklerinde ve vazifelerinde en ileri ve en mükemmel olan bu zâtı tasdik edip dâvâsını imza ediyorlar.

Peygamberlerle İlişkisi

"Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti. Müminler de (iman etti). Hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine inandılar. 'Peygamberleri birbirinden ayırt etmeyiz' dediler." (Bakara, 2/285).

İmam Busîrî'nin Kaside-i Burde'sinde –mealen- söylediği aşağıdaki sözleri bu ilişkiye ışık tutmaktadır;

"Bütün şanlı peygamberlerin gösterdiği mucizeler,

Hepsi de Hz. Muhammed'in nurundan alınmış.

O, fazilet güneşi, onlarsa peyki olan yıldızlar

Karanlıklarda, onun ışığını insanlara göstermiş."

H. İbrahim'i Anması

"Şüphesiz, İbrahim'e en yakın olan insanlar, ona tâbi olanlar ile bu(Muhammed) peygamber ve(ona) iman edenlerdir. Allah müminlerin dostu ve yardımcısıdır" (Ali İmran, 3/68).

"Mirac'a çıktığım gecede İbrahim'i de gördüm. Evlatları /nesli arasında ona en çok benzeyen benim."(1)

H. Lut'u Anması

"Allah Lut'a rahmet etsin, o aslında sağlam bir dayanağa sığınyordu"(2) Bu ifadeyle Efendimiz, "Keşke benim size karşı koyacak bir kuvvetim olsaydı veya sağlam bir dayanağa sığına bilseydim" (Hud, 11/80) diyen Hz. Lut'un o andaki durumunu anlatıyor. Ve Allah'ın ilim ve kudretiyle her yerde hazır olduğu gerçeğini ümmetine ders veriyor.

H. Yusuf'u Anması

H. Peygamber(a.s.)'e "İnsanların en şerefli kimdir" diye soruldu. "Allah'a karşı en takvalı olandır" buyurdu. "Bunu sormuyoruz" deyince, buyurdu ki, "İnsanların en şerefli Yusuf peygamberdir." buyurdu."(3)

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf'u hapiste ziyaret eden Mısır kralının elçisi onu götürmeye gelince, o gitmemiş, her şeyden önce kendisine yapılan iftiradan dolayı temize çıkmasını beklemiştir. Konuyla ilgili ayetin meali şöyledir: "Kral: Onu bana getirin, dedi. Elçi, Yusuf'a gelince, Yusuf; 'Efendine dön... Ellerini kesen o kadınların durumlarını sor. Şüphesiz benim efendim onların tuzağını biliyor' dedi" (Yusuf, 12/50).

İşte bu hadiseye dikkat çeken Hz. Peygamber (a.s.), "Eğer Yusuf kadar hapiste kalsaydım, elçi bana gelseydi hemen ona cevap verirdim/onunla giderdim"(4) buyurarak, Hz. Yusuf'un tutumunu övüyor.

H. Musa'yı Anması

Abdullah ibn Abbas anlatıyor: Hz. Peygamber(a.s.) Medine'ye geldiğinde, oradaki insanların Aşure günü oruç tuttuklarını gördü. "Bu gün çok büyük bir gündür; Allah bu günde Musa'yı kurtardı, Firavun'un taraftarlarını denizde boğdu. Musa da Allah'a şükretmek niyetiyle o günde oruç tutuyordu" dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (a.s.): "Ben onlardan daha fazla Musa'ya yakınım" dedi ve o gün hem oruç tuttu hem de onu emretti.(5)

Hz. Davud'u Anması

Abdullah b. Amr b. As anlatıyor: "Hz. Peygamber 'Sen geceleri ibadetle, gündüzleri de oruçla geçiriyormuşsun' deyince 'Evet!' dedim. 'Bu sana ağır gelir; her ayda üç gün tut, bu sürekli tutulabilen bir oruçtur' buyurdu. Ben 'Ey Allah'ın Resulü! Daha fazlasına gücüm yeter' deyince, 'Öyleyse, Davud (a.s.)'ın orucunu tut. O, her zaman gün aşırı/bir gün yer, bir gün oruç tutardı ve düşmanla karşılaştığı zaman da kaçmazdı' buyurdu."(6)

Yine Abdullah b. Amr b. As anlatıyor: Hz. Peygamber (a.s.) buyurdu ki: "Allah'a en sevimli oruç, Davud'un tuttuğu oruçtur. O bir gün yer, bir gün tutardı. Allah'a en sevimli namaz da Davud'un namazıdır. O, gecenin yarısına kadar uyur, üçte birinde kalkar, sonra altıda birinde tekrar uyurdu."(7)

Hz. Yunus'u Anması

Hz. Peygamber(a.s.) Taif'ten üzüntülü bir şekilde dönerken, çok bitkin bir vaziyette yol üzerindeki bir bağda istirahat buyurmuşlardı. Addas adlı Hristiyan bir kölenin kendisine ikram ettiği üzümleri yemeye başlarken Besmele çekti. Addas, oralarda kimseden duymadığı bu sözleri duyunca, Efendimizle yakından tanışıp sohbet etmeye başladı. Efendimiz Addas'ın "Nineva"lı olduğunu öğrenince, ona "Demek sen benim kardeşim Yunus'un memleketindensin" dedi. Bunu duyunca hayretler içerisinde kalan Addas, "Siz onu nereden biliyorsunuz?" diye sordu. Hz. Peygamber (a.s.) "O da benim gibi Allah'ın insanlara gönderdiği bir peygamber idi" deyince, Köle Addas hemen iman etti.

Bu sohbet, başkasıyla diyalog kurmak için, karşılıklı yakınlaşma ortamını hazırlayacak ortak değerleri/asgari müşterekleri ön plana çıkarmanın önemine işaret etmektedir.

" Ben, herhangi bir kimsenin Yunus b. Metta'dan daha faziletli olduğunu söylemem."(8)

Kuvvetli bir ihtimalle Hz. Peygamber(a.s.), bu hadisteki ifadesiyle;

"Artık Rabbinin hüküm vermesi için sabret! Balığın arkadaşı Yunus gibi olma! Hani o, sıkıntı içerisinde yalvarıp yakarmıştı" (Kalem, 68/48) mealindeki ayet gibi Kur'an'ın Hz. Yunus hakkındaki bazı ifadelerine bakıp onu peygamberler arasında küçük görenlere cevap vermiştir.

Hz. İsa'yı Anması

"İsra/Miraç gecesinde İsa'yı da gördüm. Orta boylu, beyaz tenli, hamamdan çıkmış gibiydi. İbrahim'in soyundan gelenler arasında, ona(İsa'ya) en çok benzeyen benim."(9)

"Bütün peygamberler kardeşler. Anneleri farklı fakat dinleri birdir. İnsanlar arasında İsa'ya en yakın olan benim."(10)

H. Ebu Hureyre anlatıyor: H. Peygamber(a.s.) buyurdu ki; "Meryem oğlu İsa bir adamın hırsızlık yaptığını gördü ve ona; 'Sen hırsızlık mı yaptın?' dedi. Adam: 'Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin ediyorum ki, hayır!-Yapmadım' dedi. Bunun üzerine İsa: 'Allah'a iman ettim ve gözümü yalanladım' dedi"(11)

H. Ömer anlatıyor: H. Peygamber(a.s.)'den şunları dinledim "Meryem'in oğlu /İsa hakkında –ona yaptıkları övgüde-aşırılığa kaçtıkları gibi, siz de benim hakkımda öyle bir aşırılığa girmeyin. Ben ancak Allah'ın kuluyum. Onun için bana 'Allah'ın kulu ve Resulü' deyin."(12)

Dipnotlar

- 1-Buharî, Enbiya, 48.
- 2-Buharî, Enbiya, 19.
- 3-Buharî, Enbiya, 8, 19.
- 4-Buharî, Enbiya, 19.
- 5-Buharî, Enbiya, 24..
- 6-Buharî, Enbiya, 37.
- 7-Buharî, Enbiya, 38.
- 8-Buharî, Enbiya, 35.
- 9-Buharî, Enbiya, 24.
- 10-Buharî, Enbiya, 48.
- 11-Buharî, Enbiya, 48.
- 12-Buharî, Enbiya, 48.

İSLÂM COĞRAFYASININ SINIRLARININ ÇİZİLDİĞİ GECE: MİRAC GECEİ-1

“İsra ve Miraç Mucizesi Recep ayının 27. gecesı, Miraç Gecesidir. Bundan 1438 yıl önce Recep ayının yine böyle bir 27. gecesinde emsali görülmemiş bir olay yaşandı. Dünyada iken insanlık aleminden birine göklerin kapıları açıldı. O zat, en büyük ve son peygamber Hz. Muhammed'di. (s.a.v) Hz. Peygamber'in yaşadığı bu olay, Onun mucizelerinden biri olan İsrâ ve Mirac Mu'cizesi idi. İsrâ gece yürüyüşü, Miraç ise, göklere yükseliş anlamına geliyordu. Peygamberimizin Mekke'deki "Mescid-i Haram'dan alınıp, Kudüs'deki Mescid-i Aksa'ya götürülmesine İsrâ, oradan da âdetâ manevî bir asansörle göklere çıkarılmasına da Miraç denildi.”

Vehbi Karakaş

vehbikarakas@hotmail.com

2017-05-03 18:01:36

İsra ve Miraç Mucizesi

Recep ayının 27. gecesı, Miraç Gecesidir. Bundan 1438 yıl önce Recep ayının yine böyle bir 27. gecesinde emsali görülmemiş bir olay yaşandı. Dünyada iken insanlık aleminden birine göklerin kapıları açıldı. O zat, en büyük ve son peygamber Hz. Muhammed'di. (s.a.v) Hz. Peygamber'in yaşadığı bu olay, Onun mucizelerinden biri olan İsrâ ve Mirac Mu'cizesi idi. **İsrâ** gece yürüyüşü, **Miraç** ise, göklere yükseliş anlamına geliyordu. Peygamberimizin Mekke'deki "Mescid-i Haram'dan alınıp, Kudüs'deki Mescid-i Aksa'ya götürülmesine İsrâ, oradan da âdetâ manevî bir asansörle göklere çıkarılmasına da Miraç denildi.

Bu harikulade olayın bir naklen yani rivayet yoluyla, bir de aklen yani dirayet yoluyla izahı var. Biz önce sağlam rivayetlerden gelen İsra ve Miraçla ilgili bilgileri, sonra da bu meselenin akıl yoluyla izahını takdim etmeye çalışacağız. Hatip, vaiz, imam, öğretmen ve bütün Müslüman kardeşlerimizin bıkmadan, uzun demeden okuyacaklarına, bu faydalı malumatları çevrelerine taşıyacaklarına inanıyorum.

1-RİVAYET YOLUYLA MİRAC

Miraç Gecesi, Hicretten bir buçuk yıl önce Recep ayının yirmi yedinci gecesinde yaşanan ve Kur'an'da, adı geçmediği halde kendisinden bahsedilen mübarek bir gecedir. Bu gecedен ve Peygamberimizin bu gecede gördüklerinden belli başlı iki sûrede kısa bilgiler verilmektedir. Bu iki sûreden biri, **İsrâ**; diğeri de **Necm** sûresidir. İsrâ sûresinde:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"Her türlü noksanlıktan uzak olan Allah'ın şanı ne yücedir!. Ki o Allah bir gece kulu (Hz. Muhammed Aleyhisselam'ı Mekke'deki) Mescid-i Haram'dan alıp o etrafını mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya götürdü. Biz, bunu Ona ayetlerimizden bazılarını gösterelim diye yaptık. Hakikat, O Semi'dir =her şeyi işitir; Basîr'dir =her şeyi görür."[1] buyurulur.

Necm sûresinde de:

ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَى { * } وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى { * } ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى { * } فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى { * } فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى { * } مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى { * } أَفَتُمَارُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَى { * } وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَى { * } عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى { * } عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَى { * } إِذْ يَغُشَّى السِّدْرَةَ مَا يَغُشَّى { * } مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى { * } لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى

"(Cebrail) kendi suretine girip doğruldu. O, o zaman en yüksek ufukta idi. Sonra yaklaştı yaklaştı yaklaştı. O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu. Allah'ın kuluna vahy ettiği neyse onu vahy etti. Gözleriyle gördüğünü kalbi yalanlamadı. Onun gördükleri hakkında şimdi kendisiyle tartışacak mısınız? Andolsun onu Sidretü'l-Münteha'nın yanında bir defa daha gördü. Ki Cennetü'l-Me'vâ onun yanındadır. Sidre'yi kaplayan kaplamıştı. (Peygamber'in) gözü kaymadı ve aşmadı. Andolsun O, Rabbinin en büyük ayetlerinden bir kısmını gördü."[2] buyurulmuştur.

Şimdi biz, bu iki ayet-i celilenin ışığında önce İsrâ ve Mi'rac olayının nasıl cereyan ettiğini kaynaklarda geçtiği şekliyle arz edeceğiz, sonra farklı bir bakış açısıyla Mi'rac'ı ele alacağız. Daha sonra da mi'rac'la alakalı ilginç sorulara makûl cevaplar vererek imanların vesvese kirlerinden ve inkâr hastalıklarından kurtulmasına yardımcı olacağız:

MİRAC GECEŚİ

Miraç gecesi, Peygamberimiz Mekke'de bulunduğu bir sırada[3] uyku ile uyanıklık arası bir halde iken [4]Cebrail (a.s.) gelmiş, Peygamberimizin kalbini açmış, zemzem ile yıkamış, beraberinde getirdiği altın bir tasın içindeki hikmet ve imanı Hz. Peygamber'in kalbine boşaltmış, sonra da üzerini kapatmıştır.[5]

Mirac Gecesi, Cennetten, Kâinatın Efendisi sevgili Peygamberimize, katırdan küçük, merkepten büyük, şimşek gibi çakan, yıldırım gibi uçan, adımını gözün gördüğü en uzak noktaya atan bir ak Burak getirilmiş, Peygamberimiz ona bindirilmiş,[6] Beytü'l-Makdis'e götürülmüş, Peygamberimiz, Burak'ı mescidin kapısına bağlamış, içeriye girmiş,[7] orada hazır bulduğu bütün peygamberlere imam olup iki rek'at namaz kıldırılmış, bütün peygamberlerin varisi kılınmıştır.[8]

İSLAM COĞRAFYASININ SINIRLARI

Böylece Peygamberimiz, bütün peygamberlerin, dinlerinin, dâvetlerinin, devletlerinin, ümmetlerinin ve topraklarının varisi olmuştur. Tevrat ve İncil gibi bütün kitapların mesajı Kur'an'da, Hz. Musa (a.s) ve Hz. İsa (a.s) gibi bütün peygamberlerin güzellikleri de Hz. Muhammed'de (s.a.v) toplanmıştır. Peygamberimiz, Hz. Musa'nın varisi olduğuna göre ona inanan Yahudilerin yaşadığı topraklar da Peygamberimizindir. Peygamberimiz,

Hız. İsa'nın varisi olduğuna göre, ona inanan Hristiyanların yaşadığı topraklar da Peygamberimizindir. İster inansınlar, ister inanmasınlar Peygamberimiz bütün insanlığın peygamberi olduğuna göre bu gün insanlığın yaşadığı topraklar Peygamberimizin tasarruf alanındadır. Peygamberimiz, bütün cinlerin, melek ve ruhanilerin peygamberi olduğuna göre, bunların yaşadığı alemler de, Peygamberimizin tasarrufundadır.

Mirac Gecesinde Peygamberimiz, fena alemini geçip beka alemine girmiştir. Dolayısıyla İslâm coğrafyası dünyanın ve fizik aleminin tamamını içine almakla kalmıyor, beka alemini, ötelere ötesini, hattâ bütün bir kâinatı içine alıyor. "Allah'a kul olana, her şey hizmetkâr olur, Allah'ın mülkü onun mülkü haline gelir." Kaidesince Peygamberimiz, Allah'ın son peygamberi ve en kâmil kuludur. Onun için bütün fizik ve metafizik coğrafya, onun mülkü olmuş, Onun tasarrufuna verilmiştir. Allah'ın da zaten bir sözü vardır: "Yere benim salih kullarım varis olacaktır." [9] diye.

Bu gün, Mirac'la sınırları çizilen İslâm coğrafyasının bir kısmında gayr-ı Müslimler yaşamaktadır. Bu durum onların Salih olduğuna değil, olsa olsa Müslümanların salâhatlerini kaybettiklerine delil olur. Müslümanlar, İslâm'ı hakkıyla yaşasaydılar, Peygamberleri Hz. Muhammed'e (s.a.v) layık olsa, Onun ahlakıyla ahlaklansaydılar arz ettiğim coğrafyanın tamamında yaşayan toplumların kahir ekseriyeti Müslüman olacaktı. Kur'an, Müslümanları her an yeniden iman etmeye, salih olmaya ve Hz. Muhammed'in (s.a.v) çizgisini bulmaya Ona layık bir ümmet olmaya dâvet ederken; ateistleri, gayr-i müslimleri, özellikle Yahudi ve Hristiyanları da Müslüman olmaya çağırıyor. Umarım bütün insanlık Mirac'la gelen bu mesajı alır, "Arşa giden Astronot" da buluşur, umarım insanlık yeniden bir saadet asrını yaşar ve umarım Mescid-i Aksâ, Ayasofya gibi garip ve boynu bükük mescitler hürriyetine, eski huzurlu ve nurlu günlerin kavuşur. Allah'ın rahmetinden bunu bekliyoruz ve bizi de salih kullarından eylemesini Ondan niyaz ediyoruz.

Mirac Gecesi, Peygamberimiz, Mescid-i Aksâ'dan Mirac ile, yani manevî bir asansörle yedi kat göklere çıkarılmış, her katta gezdirilip bir peygamberle görüştürülmüştür. [10]

Mi'rac Gecesi, Hz. Peygamber (s.a.v), göklere doğru yükselirken birinci katta Adem, ikinci katta İsa ve Yahya, üçüncüde Yusuf, dördüncüde İdris, beşincide Harun, altıncıda Musa, yedincide İbrahim'le (aleyhimüsselam) karşılaşmış, hepsi ile ayrı ayrı görüşmüş, merhabalaşmıştır. [11]

Mirac Gecesi, göğün yedinci katında Peygamberimiz, yerin Kâbe'sini yapan Halil İbrahim'le (a.s.) karşılaşmış; O'nu, göğün Kâbe'si olan Beyt-i Mâmûr'un kapısında bir kürsü üzerinde otururken görmüş; Beyt-i Mâmûr'un bir nevî meleklerin mescidi olduğuna, her gün oraya ibadet için 70 bin meleğin girdiğine, her girene de kıyamete kadar geri dönme sırası gelmediğine [12] şahid olmuştur.

Mirac Gecesi, yedinci katta Peygamberimizin kar-şısına "Cennetü'l-Me'vâ'nın gövdesi olan Sidre-i Münteha" [13] sahası açılmış; olacak şeylerin kaderini yazan Kalem'in cızırtılarını işitmiş, cennetten getirilen yeşil bir Refref'e bindirilmiş, Cebrail'i asıl

suretinde,[14] 600 kanadıyla birlikte görmüş,[15] Cebrail'in:

"İşte bu Sidre-i Müntehadır, ben buradan bir parmak ucu ileri geçecek olursam, yanarım!"[16] demiştir.

Miraç Gecesi, Peygamberimiz, tabir caizse gövdeden öze doğru yol almış, fena âleminden beka âlemine girmiş, Sidre-i Münteha'dan Cennet'e götürülmüştür.

Miraç Gecesi, Peygamberimiz, Cennetin inciden yapılmış köşklerini, misk kokulu topraklarını,[17] çağıl çağıl akan sudan, süttten, şaraptan, ve baldan ırmaklarını[18] görmüştür.

Miraç Gecesi, Peygamberimize insanların etini yiyen, arkasından çekiştirip gıybet eden ve insanların namus ve şerefiyle oynayan,[19] faiz yiyen, haramdan ve ahlaksızlıktan para kazanmayı meslek edinen cehennemliklerin korkunç halleri gösterilmiştir.[20]

Miraç gecesi, mü'minin miracı olan ve mü'mini Cennete götüren beş vakit namaz farz kılınmış, Bakara süresinin İslâm akidesini tesbit eden ve mü'minlerin Mevlâ'ya nasıl yalvarmaları gerektiğini öğreten son âyetleri indirilmiş, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ümmetinden Allah'ı inkâr etmeyenlerin, O'na ortak koşmayanların bağışlanabilecekleri müjdesi verilmiştir.[21]

Miraç Gecesi, Kâinatın Efendisi Hz. Muhammed (s.a.v.) uyanıkken hem ruhu ve hem de bedeniyle âlemin ve insanlığın temsilcisi olarak fizik ve metafizik âlemlerinde gezdirilmiştir.

Miraç Gecesi, Hz. Peygamber, olgunlaşma mertebelerinde yükseltilmiş, Allah'ın cemalini görmek ve sohbetine mazhar olmakla şerefendirilmiş ve bir anda dönüp gelmiştir.

Bu gece sevenle sevilenin birbirine kavuştuğu vuslat gecesidir. Muhabbet gecesidir, marifet gecesidir, saadet gecesidir, 14 asır önce **fezanın füzemiz feth edildiği gecedir**-Onun için şair:

"Sayıdan sonsuzluğa sınıf geçirtecek not

Bizdedir ve bizdedir Arş'a giden astronot

Ve mekandan arınmış ve zamandan ilerde,

Fezayı teslim alma sırrı bizimkilerde" demiştir.

-devam edecek-

ALLAH RASULÜNÜN NÜBÜVVETİNİ TASDİK EDEN İMZALAR-3

“ Hz. Muhammed(a.s.)’in risaletini tasdik edenlerden birisi de, insanlık camiasında - peygamberlerden sonra- feraset, dirayet ve kemâlât hususunda en meşhur, en muhterem, en namdar, en dindar ve en keskin fikirli, Âl ve Ashâb adındaki şanlı iki büyük taifedir. ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2017-05-03 18:15:43

Ehl-i Beytin Verdiği Onay

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً

"Şüphesiz Allah siz Ehl-i Beytten manevî kirleri gidermek ve sizi temizlemek istiyor" (Ahzab, 33/33).

H.z. Muhammed(a.s.)'in risaletini tasdik edenlerden birisi de, insanlık camiasında - peygamberlerden sonra- feraset, dirayet ve kemâlât hususunda en meşhur, en muhterem, en namdar, en dindar ve en keskin fikirli, **Âl** ve **Ashâb** adındaki şanlı iki büyük taifedir.

Kemâl-i merakla ve gayet dikkat ve nihayet ciddiyetle bu zâtın bütün gizli ve âşikâr hallerini, fikirlerini, vaziyetlerini tahkik ve tetkik etmeleri neticesinde, bu zâtın dünyada en sadık/en doğru, en yüksek bir kişiliğe, en haklı ve hakikatli bir şahsiyete sahip olduğuna ittifakla ve icmâ ile sarsılmaz tasdikleri ve kuvvetli imanları, güneşin ziyasına delâlet eden gündüz gibi bir delildir.

"**Eğer perde-i gayb açılrsa yakînîm ziyadeleşmeyecek**" diyen İmam-ı Ali (r.a.) ve yerde iken Arş-ı Âzamı ve İsrafil'in azamet-i heykelini temâşâ eden Gavs-ı Âzam (k.s.) gibi keskin nazar ve gayb-bîn gözleri bulunan binler aktâb ve evliya-yı azîmeyi câmi ve Âl-i Muhammed nâmıyla şöhretşîâr-ı âlem olan nurânî bir cemaatin icmâ ile onu tasdik etmeleri göz kamaştırıcı bir imzadır.

H.z. Ali'nin, Resulullah (a.s.) hakkındaki şهادeti şöyledir: "O, **insanların en cömerdi, insanların en geniş kalplisi, insanların en doğru sözlüsü, onların en ahde vefalı, onların en yumuşak huylusu, insanların en soylusu idi. Onu ilk gören heybetinden korkardı. Onu yakından tanıyan ise ona âşık olurdu. Onu vasf eden kimse: 'ne ondan önce, ne de ondan sonra, kendisinin bir benzerini gördüm' derdi.**"(1)

H.z. Aişe validemizin şu şهادetinin büyüklüğüne bakın: "**Onun ahlakı Kur'andı.**"

Ve bu sözünü adeta tefsir ederken manzum olarak –meal- şunları söylemiştir:

"Gözlerim asla görmedi senden daha güzelini

Hiçbir kadın doğurmadı senden daha mükemmelini

Sen her türlü kusurdan uzak olarak var edilmişsin

Sanki sen nasıl istediysen öyle yaratılmışsın."

Arkadaşlarının/ Sahabe-i Güzin'in Verdiği Onay

وَالنَّجْمُ إِذَا هَوَىٰ { * } مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ { * } وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ { * } إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

"Kayan yıldızlara yemin olsun ki, arkadaşınız (Muhammed), ne saptı ve ne de yanlış yola kayd. O kendi heva ve hevesinden konuşmaz. O (nun söyledikleri) ancak vahiy edilen bir vahiydir" (Necm, 53/1-4).

Bedevî bir kavim ve ümmî bir muhitte, hayat-ı içtimaiyeden ve efkâr-ı siyasiyeden hâli ve kitapsız ve fetret asrının karanlıklarında bulunan ve pek az bir zamanda en medenî ve malûmatlı ve hayat-ı içtimaiyede ve siyasiyede en ileri olan milletlere ve hükûmetlere üstad ve rehber ve diplomat ve hâkim-i âdil olarak, şarktan garba kadar cihanpesendane idare eden ve **Sahabe** unvanıyla dünyada namdar olan meşhur cemaatin ittifakla ona iman etmeleri, ölümünden sonra da can ve mallarını, peder ve aşiretlerini feda etmekten çekinmemeleri, hayatları boyunca o sarsılmaz pek kuvvetli imanla tasdik etmeleri, eşsiz bir şehadettir.

Aslında gülü bülbülden sormak gerek. O halde Onu, Resulullah'ın büyük şairi **Hassan'**dan –meal- dinleyelim:

"O öyle bir peygamber ki, çevresindeki insanların görmediğini görür.

Her yerde, her toplulukta çekinmeden Allah'ın kitabını okur.

Eğer bu gün konuşmasında gelecekte haber verse gizli bir ihbar

Onun tasdiki aynı günün kuşluğunda ya da ertesi gün gelip onaylar."

Diğer bir bülbulü olan **Abdullah İbn Revaha** da -meal-şöyle haykırıyor:

"Allah'ın Resulü hep aramızda O'nun kitabını okur, hiç durmaz

Sabah olur olmaz, şafaklar söker sökmez, gün ağarır ağarmaz

Biz gerçeği görmez birer kör iken, bize yol gösterdi açıldı gözlerimiz

O ne derse doğrudur, her dediği çıkacak, buna emindir gönüllerimiz."

Evliyanın Verdiği Onay

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ

"İnananların velisi/dostu Allah'tır. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkartır" (Bakara, 2/257).

النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ

"Peygamber, müminlere kendi canlarından daha yakındır" (Ahzab, 33/6).

Hz. Muhammed (a.s.)'in ortaya koyduğu prensipler doğrultusunda hayatlarını tanzim eden, onun terbiyesiyle yetişen ve arkasından gitmeleriyle hakka hakikate, kemâlâta, kerâmâta, keşfiyata, müşahedata yetişen binlerce evliya, kazandıkları bu manevî mertebelerin dilleriyle Allah'ın birliğine/vahdâniyetine şehadet ettikleri gibi, üstadları olan bu zâtın doğruluğuna/ sadıkiyetine ve risaletine icmâ ve ittifakla şehadet ediyorlar. Ve âlem-i gaybdan verdiği haberlerin bir kısmını nur-u velâyetle müşahade etmeleri; ve umumunu, nur-u iman ile ya ilmelyakîn veya aynelyakîn veya hakkalyakîn suretinde itikad ve tasdik etmeleri, üstadları olan bu zâtın derece-i hakkaniyet ve sadıkiyetini güneş gibi gösteriyorlar.

Çünkü meyve veren bir ağaç kuru değil, canlıdır. Milyonlarca velayet meyvelerini veren Hz. Muhammed (a.s.)'in manevî şahsiyeti, bu meyvelerin şehadetiyle, hak ve hakikat semasının sidre-i müntehası, ilim ve hikmet cennetinin şecer-i tubasıdır.

Asfiyanın / Yüksek Ulema Heyetinin Verdiği Onay

وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

"Kendilerine ilim verilenler, Rabbinden sana indirilenin hak olduğunu, Aziz ve Hamid olan Allah'ın yoluna ilettiğini bilirler" (Sebe; 34/6).

Her asırda binlerle efradı bulunan ve her fende dâhiyâne ileri giden ve muhtelif mesleklerde çalışan, ümmetinde yetişen hadsiz muhakkik ve mütebahhir ulemadan meydana gelen büyük heyet-i ilmiye, tevfukla/birbirlerini desteklemek suretiyle ve ilmelyakîn derecesinde Hz. Muhammed (a.s.)'i tasdik etmişler.

Keza, bu zâtın, ümmîliğiyle beraber, ders verdiği kudsî hakikatler, ortaya koyduğu yüksek ilimler ve keşfettiği mârifet-i İlâhiye ile ilgili verdiği dersleriyle, onun eğitim ve öğretimiyle, talim ve terbiyesiyle, mertebe-i ilmiyede en yüksek makama yetişen milyonlarca müdakkik, muhakkik asfiya makamındaki İslam bilginleri ve birer hikmet dâhisi olan İslam filozofları, bu zâtın takip ettiği dâvâsının temel esası olan tevhit ve vahdâniyeti kuvvetli burhanlarıyla bil'ittifak ispat ve tasdik ettikleri gibi, bu muallim-i ekberin ve bu üstad-ı âzamın hakkaniyetine ve sözlerinin hakikat olduğuna ittifakla şehadet ediyorlar. Demek bu zâtın davasının temel esası olarak kabul ettiği vahdâniyete şehadeti, şahsî ve cüz'î değil; umumî ve küllî ve sarsılmaz ve bütün şeytanlar toplansa karşısına hiç bir cihetle çıkamaz bir şehadettir.

Maddî ve manevî ilimlerle mücehhez olan Evliya ve Asfiya gruplarının bu sarsılmaz şهادetleri, bu zâtın –gündüzün güneşe delâleti gibi- nübüvvetinin bir delili, risaletinin bir hücceti ve sadakatının bir burhanıdır.

H. Muhammed (a.s.)'in Şahsiyetinin Verdiği Onay

يس { } وَالْقُرْآنَ الْحَكِيمَ { } إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ { } عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

"Ya Sin. Hikmet dolu Kur'an'a yemin olsun ki, sen gönderilmiş peygamberlerdensin. Dosdoğru bir yol üzeresin" (Yasin, 36/1-4).

وَأَنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ

"Şüphesiz sen pek büyük bir ahlak üzeresin" (Kalem, 68/4).

"Ben ancak güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim"(2)

H. Muhammed (a.s.)'in mümtaz şahsiyeti, güneş gibidir, hem çevresini hem de kendi kendini aydınlatır. Kur'an-ı Kerim, kırk yönden i'caz nakışlarıyla donatan Vahyin sahibi Yüce Mevla, rahmet ve hikmetiyle elçisini de kırk yönden eşsiz ahlak erdemleriyle donatmış ve bu mücessem i'caz tablosunu "Hiç şüphe yok ki, sen çok büyük bir ahlak üzeresin"(Kalem, 68/3) ifadesiyle dost ve düşmana ilan etmiştir. H. Aîşe'nin veciz ifadesiyle "O'nun ahlakı Kur'an'dı." Demek ki, H. Muhammed (a.s.), Kur'an güneşinin parlak ışıklarını yansıtan şahsiyetiyle, konuşan ve yaşayan bir Kur'an'dı.

Bilindiği üzere, küçük bir adam, küçük bir haysiyetle, küçük bir cemaatte, küçük bir meselede, münazaralı bir davada, hicapsız, pervâsız, küçük fakat hacâlet-âver bir yalanı, düşmanları yanında hilesini hissettirecek derecede teessür ve telâş göstermeden söyleyemez.

Şimdi bak bu zâta: Pek büyük bir vazifede, pek büyük bir vazifedar, pek büyük bir haysiyetle, pek büyük emniyete muhtaç bir halde, pek büyük bir cemaatte, pek büyük husumet karşısında, pek büyük meselelerde, pek büyük dâvâda, pek büyük bir serbestiyetle, pervâsızca, tereddüt etmeden, çekingenlik göstermeden, telâşsız, samimî bir safvetle/bir duruş ve durulukla, büyük bir ciddiyetle, hasımlarının damarlarına dokunduracak şekilde, hakkın hatırını esas alan ve ulvî bir surette söylediği sözlerde hiç hilâf bulunabilir mi? Hiç hile karışması mümkün müdür? Kellâ! Ve kat'a! Ve asla!

Evet, hak aldatmaz, hakikatbîn aldanmaz. Hak olan mesleği hileden müstağnîdir, Hakikatbînin gözüne hayalin ne haddi var ki hakikat görünsün, aldatsın!

-devam edecek-

Dipnotlar

1-Tirmizi , Gazali, İhya, II/379.

2-Nebhanî, Huccetullah ale'l-âlemin, 31.

“Ben ancak güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim” diye buyuran Hz. Peygamber(a.s.)’in, kendi şahsında gösterdiği güzel ahlakını yansıtan bazı misalleri şöyle sıralamak mümkündür: ”

KÂFİR-MÜMİN-MÜŞRİK-MÜNAFİK HERKESİN GÜVENDİĞİ YÜCE ŞAHSİYETTİ O! / VEYA MUHAMMEDU'L-EMİN'Dİ O!

"Ben ancak güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim" diye buyuran Hz. Peygamber(a.s.)’in, kendi şahsında gösterdiği güzel ahlakını yansıtan bazı misalleri şöyle sıralamak mümkündür: **a. Hz. Peygamberin Güvenirliği Muhammedü'l-Emin:** Bir gün sabahleyin Safa tepesinden Kureyşlilere hitap ediyordu. "En yakın akrabaları uyar" mealindeki İlahî emri yerine getirmeye çalışıyordu. Sesini duyup da oraya gelip toplananlara: "Size bu dağın arkasından mallarınızı yağmalamak isteyen bir takım atlıların çıkacağını, ya da bir düşmanın size hücum etmek üzere olduğunu söylesem inanır mısınız?" diye sordu. Oradakiler "Evet! İnanırız! Çünkü senin yalan söylediğini hiç duymadık" dediler.(1) Nübüvvet döneminde insanlarla açıktan yapılan bu ilk karşılaşmada her şeyden önce bir emniyet testi yapılmış ve Muhammedü'l-Emîn vasfının, hâla halkın nabzını elinde tuttuğunu ortaya koymuştu. Kendisine iman etmeye yanaşmayan bazı müşrikler bile Hz. Muhammed (a.s.)’in emanetine tam emniyet ediyor ve bir takım kıymetli eşyalarını korumak maksadıyla ona teslim ediyorlardı. O da bu konuda dost düşman farkını koymadan kendisine yakışanı yapıyordu. Öyle ki, kendisini yurdundan süren ve öldürmeye çalışan düşmanlarının emanetine de riayet ediyordu. Emanetlerini sahiplerine teslim etmek için amcasının oğlu Ali’yi görevlendirmişti. Hz. Ali, çok tehlikeli şartlar altında bu emanetleri sahiplerine verdikten sonra ancak hicret edebilmişti.

b. Tevazuu Hz. Ömer anlatıyor: Hz. Peygamber şöyle buyurdu: "Sakın beni - Hristiyanların İsa’yı aşırı övdükleri gibi-aşırı övmeyin. Ben ancak Allah’ın kuluyum. Onun için bana 'Allah’ın kulu ve Resulü' deyin"(2) **Hz. Enes** anlatıyor: Bir kadın "Ey Allah’ın Resulü! Bir ihtiyacım var, seninle görüşmem gerekir" dedi. Efendimiz: "Medine’nin hangi yolunda/hangi semtinde, neresinde görüşmek istiyorsan oraya geleyim" buyurdu.(3) "Efendimizin heybetinden titremeye başlayan bir adama:

"Kendine gel! Ben bir hükümdar değilim, bilakis, Kureyş kabilesinden kurutulmuş et/kuru ekmek yiyen bir kadının çocuğuyum" diye buyurdu.(4)

c. Affediciliği Gavres b. Haris’in olayı : Gatafan ve Enmar gazvesinde, yolda bir istirahat esnasında, **Gavres** isminde cesur bir kabile reisi, kimseye görünmeden, tek başına bir ağacın gölgesinde yatan Hz. Peygamber(a.s.)’in yanına kadar sokuldu ve elinde yalın kılıcı olduğu halde, tam onun başına gelip dikildi ve "Kim seni benden kurtaracak?" diyerek meydan okudu. Hz. Peygamber(a.s.) "Allah" diye cevap verdikten sonra "Allah’ım! Dilediğin şekilde beni ondan koru!" diye dua etti. Gavres birden iki omuzu ortasına gaipen bir darbe yedi ve kılıcı elinden düşüp yere yuvarlandı. Bu defa Hz. Peygamber (a.s.), kılıcı eline aldı ve "şimdi seni kim kurtaracak" dedi, fakat sonra affetti. O pek cesur adamın bir şey yapmadan geldiğini gören arkadaşları "Ne oldu sana? Niçin bir şey

yapamadın?" diye sordular. Gavres, başından geçen hadiseyi anlattı ve "Ben şimdi insanların en iyisinin yanından geliyorum" dedi.(5)

Amcasının Katillerini Affetmesi: Hz. Peygamber(a.s.)'in çok sevdiği amcası, şehitlerin efendisi Hz. Hamaz'ı şehit eden Vahşi'yi affetmesi, aynı olayda bu su-i kastin baş mimarı olan ve Hz. Hamza'nın cesedine bile hakaret etmekten çekinmeyen ve ciğerlerini sökerek ağzında çiğneyen Hind'i affetmesi, onun eşsiz affediciliğinin yüksek boyutunu göstermesi bakımından dikkate değer örneklerden biridir.

d. Sehaveti Hz. Ali Efendimiz şöyle anlatıyor: "O, cömertlik konusunda insanların en eli açığı, açık kalpli olmak/herkese gönlünü açmakta, insanların en geniş yürekli, bir şeyi doğru ifade etmede, insanların en dürüstü, mizaç bakımından insanların en yumuşağı, soylu olma hususunda insanların en onurlusu idi. Onu ilk gören heybetinden korkardı. Ancak onu yakından tanıyınca da sevmeye başladılar. Tanıtmak için Onu anlatanlar: "ne ondan önce, ne de ondan sonra onun gibisini görmediklerini" söylüyorlar."(6)

Gayr-ı Müslimlerin Gözüyle Hz. Muhammed W. Montgomery Watt İslam üzerindeki çalışmalarıyla tanınmış, Hristiyan teolojisinin ünlü simalarından

W. Montgomery Watt'ın Hz. Muhammed (a.s) hakkındaki :

"Müslümanların Hristiyanlara bakışları müspettir. Çünkü bir müslümana göre Hz. İsa bir peygamberdir. Hatta ondan daha öte "Allah'ın Meryem'e ilka ettiği bir kelimesi, ondan gelen bir ruhtur" (Nisa, 4/171).

Ancak Hristiyanların Hz. Muhammed (a.s.)'in peygamberliği hususunu kabul etmeleri kolay değildir. Özellikle, orta çağda çizilen bazı karikatürlerin etkisinden kendini kurtaramayan beyinler bu konuda oldukça zorlanacaklardır. Yukarıdaki mütalaaların ışığında konuya baktığımız zaman, aşağıdaki düşünceler çarpıcı ve belirleyici bir role sahip görüntüsü vermektedir. Evet, Hz. Muhammed Allah'tan vahiy aldığını iddia etmiş ve bu düşüncesini çağdaşlarıyla da paylaşmıştır. Allah'tan aldığını iddia ettiği bu mesajların temelleri üzerinde, Dine dayalı bir toplum oluşmaya ve gelişmeye başladı. Hz. Muhammed (a.s.)'in kendi hayatında, bu doğrultuda Allah'a kulluk eden binlerce insan onun safına katıldı. Şimdi ise yüz milyonlarca insan onun getirdiği dini seçmiş durumdadır. İslam'ın ortaya koyduğu hayat modeli, onun etrafında oluşan cemaatin/ümmetin fertleri için son derece tatminkâr ve memnuniyet vericidir. İslam ümmetine mensup pek çok erkek ve kadın evliya/veliler hayatına ermiştir. Normal insanlardan sayısız kimseler, çok zor şartlarda yaşamalarına rağmen, terbiyeli, saygın bir hayatı benimseyebilmekte ve mutlu bir yaşantıyı sürdürebilmektedir.

Bütün bu hususlardan çıkan sonuç şudur ki; **Kur'an'ın getirdiği mesajlar birer hakikattir ve gerçekten Allah'a aittir. Ve Hz. Muhammed (a.s.) de hak bir peygamberdir.**"(7)

Dipnotlar

1-İbn Sa'd, Tabakat, I/200; Belazurî, Ensabu'l-Eşraf, I/120.

2-Tirmizi, Şemail, 293.

3-Tirmizi, Şemail, 294.

4-İhya, 2/382.

5-Buhari, Cihad, 84, Magazî, 31-32; Müslim, Müsafirin, 311, Fedail, 13.

6-İhya, 2/379.

7-Watt, Islam and Christianity today (London: Routledge & Kegan Paul, 1983), 60-61.

“ Hz. Peygamber’in (a.s.) aile reisi olarak mümtaz vasıflarından biri hanımlarına karşı davranışta nezâket ve iyiliği esas almış olmasıdır. ”

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

"O'nun ayet ve belgelerinden biri de; yanlarında huzur ve sükûn bulmanız için size-kendi cinsinizden- eşler yaratması ve aranızda sevgi ve şefkat koymasıştır. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için alınacak çok dersler vardır" (Rum, 30/21). **H.z.**

Peygamberin eşlerine karşı tutumu

H.z. Peygamber'in (a.s.) aile reisi olarak mümtaz vasıflarından biri hanımlarına karşı davranışta nezâket ve iyiliği esas almış olmasıdır.

"Sizin hayırlınız, ehline karşı hayırlı olanıdır. Ehline karşı en hayırlınız benim" buyurur.

(1) Ayrıca: "Allah'ın (c.c) kadınlara iyi davranmamızı emrettiğini", onları, Allah'ın (c.c) bize teslim ettiği emanetler bilmemiz gerektiğini", "kadınların, annelerimiz, kızlarımız ve teyzelerimiz olduğunu", ısrarla tekrar etmiştir.(2)

Kadına karşı hayırlı olmanın ölçülerinden biri, **hataları karşısındaki tutumdur.**

Burada esas olan nezâket ve sabırdır. H.z. Peygamber (a.s), bu noktada takınılacak tavır, onların fitrî durumlarına dikkat çekerek tespit eder: **Kadın, erkekte daha hassas daha ince bir mizaca sahiptir, çabuk eğilir, birden kırılır, hemen incinir.**

İmam Gazâlî'nin ifade ettiği gibi "Kocanın karısı ile iyi geçinmesi, ona karşı güzel ahlakla muamelede bulunması, kadının hakkıdır. Güzel ahlaktan maksat, kadına eza-cefa etmemek değil, onun ezasına karşı tahammül göstermektir. Resulullah'ın yolundan giderek kadının taşkınlık ve gazabına karşı halim-selim davranmaktır."

H.z. Peygamberin Hanımlarına verdiği değer a. H.z. Peygamberin kadına verdiği değer, ne o güne kadar ne de o günden sonra dünyada eş görülmedik bir seviyede idi.

Bütün hanımlarına aynı derecede değer verirdi. İnsanın elinde olmayan ve Kur'an'ın da onay verdiği kalbî sevgi farklılığının, sosyal adaleti zedelemesine asla müsaade etmezdi.

Buna rağmen insanın elinde olmayan kalbi temayüllerinden de Allah'a istiğfarda bulunuyor ve şöyle diyordu: **"Farkına varmadan birini diğerlerinden çok sevebilirim, bu da bir haksızlık olur. Onun için –ey Rabbim! Elimden gelmeyen bu hususta Senin rahmetine sığınıyorum..."**(3) **b. Eşlerine güzel davrananlara yaptığı iltifat:**

Bir hadis-i şerifte şöyle buyuruyor: **أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ**

خُلُقًا، وَخَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنِسَائِهِمْ "Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlakı en güzel olanıdır. Ahlakı en güzel olanınız ise, eşlerine en güzel davrananınızdır."(4) Bir diğer hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur: "En hayırlınız, eşlerine karşı iyi davranan kimsedir.

Ailesine karşı iyi davranmada en iyisi benim."(5) **c.** Değişik hadis rivayetlerinde, H.z. Peygamber(a.s.)'in, hanımlarına karşı çok iyi davrandığını, insanların en mülayimi

/yumuşak huylusu, en çok ikramda bulunanı ve en fazla tebessüm edeni olduğu belirtilir.

(6) **d. Tahyir olayındaki nâzik davranışı:** Hz. Peygamber(a.s.)'in ailesi çok zor şartlarda yaşıyordu. Maddi sıkıntıları had safhadaydı. İster istemez hanımları bu sıkıntıdan yakınıyor ve istemeyerek de olsa Resullah'ı incitiyorlardı. Onun böyle incinmesine razı olmayan Yüce Allah, onlara iki seçenekten birini tercih etmelerini bildirdi: "Ey peygamber! Hanımlarına söyle: 'Eğer dünya hayatı ve onun ziynetini istiyorsanız, gelin size bağışta bulunayım ve güzellikle salıvereyim. Eğer Allah'ı ve peygamberini ve ahiret yurdunu istiyorsanız bilin ki, Allah içinizden iyi davrananlara büyük bir mükâfat hazırlamıştır'"(7) mealindeki ayet indikten sonra, Hz. Peygamber(a.s.), Allah'ın bu emrini olduğu gibi hanımlarına aktardı. Ancak bir yandan ilâhî emri aktarırken, bir yandan da hanımlarına karşı meydan okuma gibi bir pozisyona da girmek istemiyordu. Özellikle daha çok genç olan Hz. Aişe'nin yanlış bir karar vermesinden – belki de- endişe ediyordu. Onun için onlarla konuşurken, Ayet-i celilenin celalli ifadesini aktardıktan sonra, karşı tarafın psikolojik durumunu da göz önünde bulunduruyordu. Sorumluluğunun idrakinde olan bir aile reisinin sevecen tavrını sergiliyordu. Bu hususu Hz. Aişe validemiz şöyle özetliyor: **"Hz. Peygamber(a.s.)' bu konuyla ilgili Allah'ın emrini ilk defa bana aktardı. "Sana bir şey söylüyorum, ama karar vermede acele davranma! İstersen önce anne-babanla da istişare et!" dedi. Ben "Ey Allah'ın Resulü! Konu nedir?" diye sorunca, "Yukarıdaki ayeti okudu." Bunun üzerine ben, "Ben bu hususta hiç istişare eder miyim? Elbette ben Allah ve Resulünü tercih ederim" dedim. Bunu duyunca, Hz. Peygamber(a.s.) sevincinden tebessüm buyurdu. Daha sonra diğer hanımlarına da aynı şeyleri söylemiş, hepsi de benim gibi cevap vermişler." Ailesine Karşı Hoşgörüsü**

a. Hz. Aişe, oynamakta olduğu bir kısım bebekleri bulunduğunu, komşu arkadaşlarının bazen yanına geldiklerini, onlarla beraber oynadıklarını anlatır ve Hz. Peygamber'in bunların gelmesine mâni olmadığını, aksine yardımcı olduğunu da oyuncakları vesilesiyle kendisine latife yaptığını(8) belirtir. Bayramlarda Habeşilerin çıkardığı eğlenceleri, Hz. Aişe'nin seyretmesine hem izin vermiş, hem de yardımcı olmuştur.(9) Burada Efendimizin, bir kaç defa Hz. Aişe ile koşu yarışması yaptığı da hatırlanabilir.(10)

b. Rasûlullah'ın ailesiyle olan ilgisini açıklarken, onlarla olan mülâtefesi/şakalaşması ve mizâhlarını da belirtmemiz gerekmektedir. İnsanlarda fitrî olan eğlenme, dinlenme, mizah yönlerinin aile hayatı içerisinde nazar-ı dikkate alınıp düşünülmesi, itidalde tutulup müspete yönlendirilmesi ehemmiyetli bir husus olmalıdır. Fertler arasındaki kaynaşmaların olgunlaşmasında herhalde bunun da bir yeri vardır.

Hz. Aişe anlatıyor: Kendisi bir gün Rasûlullah için bulamaç pişirir. Yanlarında Sevde (r.a) vâlidemiz de bulunmaktadır. Hz. Aişe, Sevde'ye, "buyur sen de ye" der. O imtina edince, "Yemezsen yüzüne bulayacağım" diye tehdit eder. Sevde, yememekte ısrar edince, bulamaçtan alıp, Sevde'nin yüzüne bular. Ortaya çıkan manzaraya Hz. Peygamber (s.a) güler ve eliyle Sevde'ye dokunarak: "Ne duruyorsun sen de O'nun yüzüne sür" der. Sevde de Aişe'ye sürer. Rasûlullah (s.a) O'na da güler.(11)

c. Rasûlullah (s.a.), bazen de sözlü şakalar yapmıştır.Yine Hz. Aişe anlatıyor: "Bir gece, hanımlarına mı gitti diye vesveseye düşüp, Rasûlullah'ı araştırmıştım, elim saçlarına girdi. (Durumu anlayan Rasûlullah (s.a.) "Sana yine şeytanın gelmiş olmalı!" dedi.(12)

d. Yine Hz. Peygamber'in ailesinden bir fert sayabileceğimiz, hizmetçisi Ümmü Eymen ile ilgili bir şakası da şöyle:

Ümmü Eymen (r.a) bir gün Hz. Peygamber'e gelerek:

"Beni bir şeylere bindir" der.

"Seni deve yavrusuna bindireceğim!"

"Ey Allah'ın Rasûlü! Deve yavrusu beni taşıyamaz!" deyince, Hz. Peygamber (a. s.):

"Seni deve yavrusundan başka bir şeye bindirmem" diyerek, "her devenin deve yavrusu sayıldığını" imâ eder. Hadiseyi anlatan râvî: "Rasûlullah'ın, şakalarında bile, gerçekten hiç ayrılmadığına dikkat çeker."(13)

e. Bir seferinde Hz. Aişe'ye şöyle takılır ;"Sen benden evvel ölsem de, seni kendim yıkasam, kendim kefenlesem, üzerine namazını kılsam, kendim defnetsem!" buyurur. Hz. Aişe dayanamaz ve " ... böyle yapsan, sonra evime gitsen, orada hanımlarından biriyle yatsan" diyerek Rasûlullah'ın sözünü devam ettirir. Rasûlullah (s.a) da tebessümle mukabele eder.(14)

-devam edecek-

Dipnotlar

1-Heysemi, IV/302.

2-İbn Mâce, I/646, 1977. hadis, İbn Hacer, *el-Metâlibu'l- Aliye*, II/ 21; Dârimî, a.g.e. II/82, 2265. hadis.

3-Tirmizi, Nikah, 41.

4-Ebu Davut, Sünen, 15; Tirmizî, Reda', 11; Darimî, Rikak,74.

5-İbn Mace, Nikah, 50; Darimî, Nikah, 55.

6-bk. İbn Hacer, Fethu'l-Bâri, 13,70.

7-Ahzab, 33/28-29.

8-Ebû Dâvûd, Edeb 62, 4932. H.

9-Buhârî, Salât, 70; İbn Hacer, *el-Metâlib*, IV 129.

10-İbn Mace, Nikâh 50; Ebû Dâvûd, Cihad, 68.

11-a.g.e.

12-Nesâî, İşretu'n-Nisâ, 4.

13-İbn Sa'd, VIII/ 224.

14-Dârimî, I/ 38, 81. hadis.

BİR AİLE REİSİ OLARAK HZ. MUHAMMED(A.S.M)-2

“ Hanımlarıyla İstişare etmesi Hz. Peygamber'in ailevi yaşayışını belirtirken bu noktaya da temasta fayda var. Çünkü: “Kadınlarla istişâre edin, ancak sözlerinin aksiyle hareket edin” meâlinde bir uydurma hadis, kitaplarımıza girmiş bulunmaktadır.(1) ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2017-09-23 17:13:18

Hanımlarıyla İstişare etmesi

Hiz. Peygamber'in ailevi yaşayışını belirtirken bu noktaya da temasta fayda var. Çünkü: "Kadınlarla istişâre edin, ancak sözlerinin aksiyle hareket edin" meâlinde bir **uydurma hadis**, kitaplarımıza girmiş bulunmaktadır.(1)

Rasûlullah'ın risâlet vazifesini ilgilendiren meselelerde hanımlarıyla istişare etmeyeceği açıktır. Ancak, kendilerini ilgilendiren meselelerde fikirlerini almış olduğu da kesindir. Nitekim daha önceki misallerde görüldüğü üzere, Rasûlullah hususi taleplerinde emredici olmadığı için itirazlara ve menfi cevaplara maruz kalmıştır. Kadınlara karşı hep emredici olsa ve öyle alıştırsa idi, her halde kendisine hiçbir itiraz söz konusu olmazdı.

a. Resulullah (a.s.) henüz peygamberliği hususunda bilgi sahibi değilken, o safhaya hazırlayıcı mahiyette geçirmekte olduğu İlahî terbiye icabı, sık sık bir kısım harika durumlara mazhar oluyor ve bunlardan ciddi şekilde korkuyordu. İlk vahiyden sonra, gördüklerini ve hissettiği korkuyu muhterem zevceleri Hatice-i Tahire validemize açtılar. Validemiz (r.a.), Resulullah (a.s.)'ı şöyle teselli etti: "**Korkma, Allah seni asla mahcup etmez. Zira sen akraba hukukunu gözetir, muhtaçlara yardım, fakirlere iyilik, misafirlere de ikram edersin...**"(Buhari, Bed'ül'-Vahy 1).

b. Değişik bir örnek "**ifk** (iftira)" hadisesiyle alâkalıdır. Ayet-i kerime ile iç yüzü ortaya konan ve kitaplarımızda teferruatıyla açıklanan ifk yani **Hiz. Aişe** validemize (r.a) münafıklarca yapılan iftira hâdisesi üzerine Resulullah (a.s.), zevce-i tahireleri hakkında geniş bir tahkikat açmıştı. Bu tahkikat sırasında, sadece Hiz. Ali gibi ileri gelenlerin değil, Berire gibi Hiz. Aişe'nin cariyesi olan hizmetçi bir kadının da fikrine müracaat etmişti.(2)

c.Hiz. Peygamber (a.s.)'ın Hudeybiye Sulhü sırasında zevcesi Ümmü Seleme'nin tavsiyelerine uymasıyla ilgili hadise. Kısaca özetleyelim:

Hicretin altıncı yılında, Müslümanlar, başlarında Resulullah (a.s.) olduğu halde, umre yapmak kastıyla Mekke'ye müteveccihen yola çıkarlar. Ancak Mekkeli müşrikler, ziyarete müsaade etmezler. Fakat Müslümanlarla aralarında Hudeybiye sulh anlaşması yapılır. Anlaşma tamamlandıktan sonra, Hz. Peygamber (a.s.) yanındakilere: "Kalkın, kurbanlarınızı kesin, ihramdan çıkın, başlarınızı traş edin" emrini verir. Ne var ki Ka'be'yi tavaf için gelmiş bulunan Ashab, sulh anlaşmasının muhtevasından memnun olmadığı için tavaf yapmadan umre ile ilgili traş olmak, kurban kesmek gibi diğer menasiki de yapmaktan imtina ederler.

Resulullah (a.s.) emri üç kere tekrarlar. Ashab yine de şaşkın şaşkın bakınmakla mukabelede bulunurlar.

Resulullah son derece öfkeli halde, çadırına, zevce-i pakleri Ümmü Seleme validemizin (r.a.) yanına girerler. Aralarında şu konuşma geçer:

-Neyin var ya Resulallah?"

-Hayret ey Ümmü Seleme! Ben insanlara ısrarla "Kurbanlarınızı kesin, tıraş olun, ihramdan çıkın" diye emrettim, hiç kimse bu çağrıma cevap vermedi. Emrimi işittikleri halde sadece yüzüme bakıyorlar."

-Ya Resulullah, sen kalk, kurbanlığına git ve kes. Onlar mutlaka sana uyacaklar ve kurbanlarını keseceklerdir."

Bu tavsiye üzerine Resulullah (a.s.) gider ve kurbanlık devesini keser. Aynen Ümmü Seleme validemizin (r.a.) dediği gibi, Resulullah'ı gören Ashab-ı Güzin de teker teker kalkıp kurbanlarını keserler.(3)

Hız. Peygamberin Aile İçi Eğitime Verdiği Önem

Aile, toplumun sahip olduğu değerleri yansıtan küçük bir aynadır. Toplumda müspet veya menfi olarak bulunan tutum ve davranışlar, ailede yoğun bir şekilde uygulama alanı bulur. Tabir yerinde ise, **aile**, toplumun kan tahlilinin yapıldığı bir biyo-kimya, bir patoloji laboratuvarıdır. Burada her türlü pozitif ve negatif bulguları bulmak mümkündür.

"**Aile**" kelimesi, sözlük anlamı itibariyle, "**geçim sıkıntısı**" ve "**sarmaşık bitki**" demektir. Kelimenin bu etimolojik yapısı, genel olarak ailelerde geçim derdi diye bir problemin varlığına işaret ettiği gibi, aile fertlerinin sarmaşık bitki türü gibi birbirleriyle sarmaş dolaş olmaları, karşılıklı hak- hukuk gözetmede, saygı -sevgi göstermede yaprakları iç içe sarılmış bir gülü Muhammedi gibi sempatik bir yapıda olmalarının gereğine de işaret etmektedir.

Peygamberlerden bazılarıyla ilgili olarak Kur'an'ın yer verdiği ayetlerde aile içi eğitim örneklerini görmek mümkündür. Mesela, **Hız. İbrahim**'in, babasına: "Babacığım! İştmeyen, görmeyen ve sana bir faydası olmayan şeylere niçin tapıyorsun? Babacığım! Doğrusu, sana gelmeyen bir ilim bana geldi. Bana uy, seni doğru yola erştireyim.

Babacığım! Şeytana tapma, çünkü şeytan, Rahman'a baş kaldırmıştır. Babacığım! Doğrusu sana Rahman katından bir azap gelmesinden korkuyorum ki, böylece şeytanın dostu olarak kalırsın" (Meryem 41-45).

Hiz. İbrahim'in babasına olan bu daveti, aile içinde "bilen" in, bilmeyene, kendinden yaşça, mevkice, makamca, rütbe ve unvanca ne kadar büyük de olsa, dinî öğretim ve telkinde bulunması gerektiğine güzel bir örnektir. Babasıyla olan münasebette Hiz. İbrahim'in nazik tavrı, bu çeşit çalışmaların metodu, tarzı konusunda da ip ucu vermektedir.

Aile içi eğitimin en güzel bir örneğini de hikmet sahibi olmakla tebcil edilen (Lokman 31/12) **Hiz. Lokman'**da buluruz. Cenab-ı Hak, bilhassa çocuk eğitiminde yer verilmesi gereken metot ve muhtevanın esaslarını, Hiz. Lokman'ın oğluna nasihat suretinde, onun ağzından naklettiği cümlelerle bize ders vermektedir: "Oğulcağızım, Allah'a ortak koşma. Çünkü şirk, elbette büyük bir zulümdür. Oğulcağızım, (yaptığın iyilik) bir hardal tanesi kadar olsa dahi bir kaya içinde, ya göklerde yahut yerin içinde (gizlenmiş) olsa bile Allah onu getirir. Çünkü Allah latiftir. Hakkıyla haberdardır. Oğulcuğum namazı dosdoğru kıl, iyiliği emret. Kötülükten vazgeçirmeye çalış. Sana isabet eden şeylere katlan. Çünkü bunlar kati surette farz edilen umurdandır. İnsanlardan (kibirlenip) yüzünü çevirme. Yeryüzünde şımarık yürüme, zira Allah, her kibir taslayanı, kendini beğenip öğreneni sevmez. Yürüyüşünde mutedil ol. Sesini alçalt. Seslerin en çirkini eşeklerin anırışıdır" (Lokman, 31/ 13, 16-19).

Cenab-ı Hak, yukarıda kaydettiğimiz, Hiz. Lokman'ın oğluna olan nasihatlerinin arasında evlatların anne-babalarına gösterecekleri saygı ve hürmetten, bunun öneminden bahsederken bu itaatin hudutlarını da belirtir. Ebeveyn-evlat münasebetlerini gösteren bu ayetlerin mealleri şöyledir: **"Eğer onlar/ anne-babaların, hakkında herhangi bir ilmi delil bulunmayan bir şeyi Bana şirk koşman için seni zorlarlarsa kendilerine itaat etme. Onlarla dünyada iyi geçin..."** (Lokman, 31/15. ayet).

Aile İçi Eğitimin Önemini Gösteren Bir Hadis-i Şerif

Aile efradının tâlim ve terbiyesinin, İslamî sistemde ne kadar önemli olduğunu gösteren bir hadis-i şerifin meali şöyledir: Müslim b. Yesâr anlatıyor: "Resulullah Aleyhissalatu vesselam, bir seriyyeyi (askerî birlik) sefere gönderiyordu. Bir genç de ortaya atılarak, onlara katılmak istedi. Resulullah:

-Ailene (nezaret edecek) bir büyük bıraktın mı? diye sordu. Genç: "Hayır!" deyince:

-Ailene dön. Zira cihadın iyisi onlar içindedir" buyurdu.(4) Burada vurgulanması gereken incelik, Resulullah'ın sulh zamanında değil, askerî bir sefer sırasında bunu söylemiş olmasıdır.

Evet bir kere daha hatırlatmanın yeridir: İslam aile içerisinde, aile efradının terbiyesine yönelik gayretleri "en büyük cihat" olarak vasıflandırmıştır.

Söz buraya gelmişken, savaşa gidildiği zaman, halkı aydınlatacak kimselerin geride kalıp ilim tahsiline devam etmelerini emreden ayet-i kerimeyi de hatırlatmamız gerekmektedir (meâlen): "Müminler toptan savaşa çıkmamalıdır, her topluluktan bir taifenin, dini iyi öğrenmek ve milletlerini, geri döndüklerinde uyarmak üzere geri kalmaları gerekli olmaz mı! Ki böylece belki yanlış hareketlerden çekinirler" (Tevbe 9/122).

H.z. Peygamberin Babalık Vasfı

H.z. Enes anlatıyor: "Aile fertlerine karşı H.z. Peygamberden daha şefkatlisini görmedim."
(5)

H.z. Fatıma geldiği zaman önünden kalkar onu yerine oturturdu. Halini hatırını sorar, onu sever, okşar ve gönderirken de yine aynı iltifatlarla gönderirdi.(6)

Dipnotlar

1-Geniş bilgi için, bk. Aclunî, Keşfu'l-Hafâ, II/3.

2-Buharî, Şehadat, 16.

3-Vakidi. Megazî, II/ 613; Aclunî, Keşfu'l-Hafa II/ 3.

4-el-Metâlib; 2/82.

5-Müslim, Fezail, 63; Müsned, III/112.

6-Müslim Fezailü's-sahabe, 98; Buhari, Menakıb, 25.

PEYGAMBERİMİZİN GÜNLÜK HAYATINDAN

“ Sevgili Peygamberimizin zikirsiz, fikirsiz, şükürsüz, duasız, niyazsız ve ibadetsiz bir anı yoktu. Gaflet onun semtine yanaşamıyordu. Çünkü o, hep “Huzur ve Hitap Makamı”nda yaşıyordu. Hadis literatüründe huzur ve hitap makamının bir adı da “İhsan Makamı”ydı. İhsan, Allah’ı görüyormuş gibi ibadet etmek ve yaşamaktı. Hz. Peygamber işte hep böyle yaşıyordu ”

Vehbi Karakaş

vehbikarakas@hotmail.com

2017-11-21 19:27:50

Sevgili Peygamberimizin zikirsiz, fikirsiz, şükürsüz, duasız, niyazsız ve ibadetsiz bir anı yoktu. Gaflet onun semtine yanaşamıyordu. Çünkü o, hep "**Huzur ve Hitap Makamı**"nda yaşıyordu. Hadis literatüründe huzur ve hitap makamının bir adı da "**İhsan Makamı**"ydı. İhsan, Allah’ı görüyormuş gibi ibadet etmek ve yaşamaktı. Hz. Peygamber işte hep böyle yaşıyordu.

Bu haliyle Peygamberimiz, aslında her insanın yapması gerekenleri yapıyordu. **Çünkü insan, her an Allah’ı anmaya layık keyfiyet ve donanımda yaratılmıştı.** Allah da her an anılmaya layık bir mahbub idi. Her an anmak insana, her an anılmak da Allah'a yakışıyordu.

-Neden?

-Çünkü Allah, insanı hiç unutmuyor; unutmadığını da ona ve onun konağı olan kâinata verdiği önemle isbat ediyor. Çünkü Allah, insanın ve insanın konağı olan kâinatın her an bakımını yapıyor, ihtiyaçlarını karşılıyor. Akıllara durgunluk verecek derecede işlere, eylemlere, mucize eserlere imza atıyor. Allah, insanı ve insanın konağı olan kâinatı bir an bile denetimsiz, gözetimsiz, başıboş ve intizamsız bırakmıyor. Kendi ifadesiyle söyleyelim: "**O, her an bir işdedir.**"[1] **O her an işinin başındadır. Hiçbir şeyi, yaratıp da başıboş, denetimsiz bırakmış değildir. Kâinattaki bütün işler onun işidir. Ama hiçbir iş diğerine mani olmamaktadır.** Bu da apayrı bir mucizedir. Bir tek zat, bütün işleri yapıyor ama bir iş, bir işe engel olmuyor. Tıpkı güneş gibi, elektrik akımı gibi. Bunlar ayrı ayrı çok işi bir anda yapıyorlar ama, bir iş diğer bir işe mani olmuyor.

Allah Teala'nın her an iş başında olması, sonsuz kudret, rahmet, hikmet sahibi olması ve bu sonsuz kudret, rahmet ve hikmetiyle insanı ve evreni yaratması, yürütmesi ve yönetmesi nimetlerin en büyüklerinden olduğu içindir ki Allah, insanlara ve cinlere

seslenerek soruyor: **"Ey insanlar ve cinler! Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilir ve inkâr edebilirsiniz?"[2]** Nasıl onun bu harika iş ve intizamlı icraatını görmezlikten gelirsiniz? Ve nasıl olur da onu görmeden ve hesaba katmadan yaşarsınız?

İşte Sevgili Peygamberimiz (sav), bize ve kâinatımıza fevkalade önem veren, bizim ve evrenimizin bakımını her an yapan böyle bir Allah'ı, Allah'a layık bir çapta ve heybette anıyor, anmaya çalışıyor. Allah'ın kesintisiz akıp gelen iyilik ve nimetlerine karşı, sunulması gereken kesintisiz şükürleri ve teşekkürleri sunmaya gayret ediyordu.

Sabahleyin yataktan uyanır uyanmaz, Allah'ın insana yönelik nimet ve iyiliklerini hatırlıyor, zikrini, fikrini ve şükrünü şu ifadelerle dile getiriyordu:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَمَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ

"Bizi, öldürdükten sonra dirilten Allah'a hamdolsun. Dönüş, yalnızca O'nadır."[3]

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، رَبِّ اغْفِرْ لِي

Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâayık hiçbir ilah yoktur. O birdir ve ortağı yoktur. Mülk O'nundur ve hamd O'nadır. O, her şeye gücü yetendir. Allah'ı tüm noksanlıklardan tenzih ederim. Hamd Allah'adır. Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâayık hiçbir ilah yoktur ve Allah en büyüktür. Güç ve kuvvet, ancak yüce ve büyük olan Allah'a aittir. Rabbim! Beni bağışla!"[4]

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَّ عَلَيَّ رُوحِي، وَعَافَانِي فِي جَسَدِي، وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ

"Ruhumu bana geri veren, bedenimi sağlığa kavuşturan ve bana kendisini zikretme fırsatı tanıyan Allah'a hamdolsun.[5]

Bunlardan sonra küçük veya büyük abdesti için tuvalete gider, tuvalete girmeden önce şu duayı okur:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

"Allahım! Bütün pisliklerden, erkek ve dişi şeytanların şerrinden sana sığınırım."[6]

Sol ayakla tuvalete girer, ihtiyaçlarını tamamlar tamamlamaz derhal oradan sağ ayakla çıkar. Allah'ın kendisini bu rahatlatma nimet ve iyiliğine karşılık da şu şekilde Ona hamd ve senalarını takdim ederdi:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الْأَذَى وَعَافَانِي مِنْ ذَلِكَ

"Hamd olsun O Allâh'a ki, bizden eziyeti giderdi ve ondan beni kurtardı."

Bunlardan sonra da Âişe validemizin ifadesine göre, Rasûlullah (s.a.v.) tuvaletten çıkınca: **"Ğufraneke"** "Lutfunla Ya Rab beni bağışla" diye dua ederdi.[7]

Sonra güzelce bir abdest alır, sabah namazının farzından önce mutlaka iki rekât sünnet kılardı. **"Sabah namazının iki rekât sünneti dünya ve içindekilerden hayırlıdır."**[8]derdi.

Güneş Doğuncaya ve kerahet vakti çıkıncaya kadar zikirle meşgul olur, sonra iki rekât **ışrak** namazı kılardı. İşrak namazı; sabah namazının kılınmasından yaklaşık 40-50 dakika sonra yani kerahet vaktinin çıkması ile kuşluk vaktinde kılınır. [9]

Erken kuşlukta kılınan namaza özel manada "ışrak" denmiş; kaba kuşlukta kılınan namaza ise **duha (kuşluk)** namazı denmiştir. İşrak vaktinde kuşluk namazı kılınabilirse de, faziletli olanı kuşluk namazının kaba kuşluk vaktinde kılınmasıdır.[10]

Hız. Peygamber (sav) daha sonra uzaktan yakından kendisini görmeye gelenleri kabul etmeye başladılar. Gelenler halka şeklinde etrafında toplanırlardı. O, çevresindekilere vaaz eder, öğütler verir, sorularını cevaplandırır, hattâ gördükleri rüyaları tabir ederdi. Bazen sahabelere kendi rüyalarını anlatırdı.

Hız. Peygamber (sav) kendi yakınlarına ve sahabelerine devamlı hoşgörölü olduğu gibi, düşmanlarını da, özellikle onlar güçsüz bulundukları ve teslim oldukları zaman bağışlar, suçlarını affeder, sonunda da pek çoğunun iman etmesine vesile olurdu.

Peygamberimizden bir şey istenildi mi, asla "Yok!" demezdi. O, insanların en cömerdi idi. Özellikle Ramazan aylarında esen yelden de cömert olurdu."

İnsanlarla sohbet etmesi, onların dertlerini dinlemesi genellikle, kuşluk vaktinin girmesine kadar sürerdi. Kuşluk vakti gelince Hız. Peygamber (sav) **bazen dört, bazen da sekiz rekât olmak üzere Duha namazı** kılardı.

Hız. Peygamber (sav) Duha namazını kıldıktan sonra evine gelir, ev işleriyle meşgul olur, elbise ve ayakkabıları tamir eder, hayvanlarını sağardı.

Hız. Peygamber (sav) daha sonra Öğle namazı için hazırlık yapardı. Öğle vakti girince camiye gider, öğle namazının farzından önce ve sonra kılınan müekked sünnetleri kılmayı ihmal etmezdi.

Hız. Peygamber (sallallahu aleyhi vessellem) öğle namazını kıldıktan sonra, bir miktar uyur, **'Kaylule'** yapardı.

Kaylûle, öğle namazından sonra yapılan kısa istirahat ve uykuya verilen isimdir. Kaylûle yapan insan, bir sünneti ihya ettiği gibi aynı zamanda dinç olur, gece namazlarını, teheccüdü kılacak gücü kendinde bulur. Fırsatı olan bu sünneti yerine getirirse iyi olur.

Hız. Peygamber (sav) kaylûle yaptıktan sonra İkinci namazına hazırlanırdı. İkinci vakti girince, farzından önceki dört rekât sünnet namazı bazı zaman kılar, bazen de terk ederdi.

Hız. Peygamber (sav), akşam namazına yakın saadet hanesine döner, eşlerinin her birinin yanına gider, azar azar oralarda kalır, hatırlarını sorar, onlara güzel ahlakla davranır, ümmetine de güzel ahlakla davranmalarını emrederdi. **"İmanı en mükemmel olan mü'min, huyu en güzel olan mümindir. Sizin de en hayırlınız, ailesine daha iyi davrananlarınızdır."**[11] derdi.

Bundan sonra akşam namazının hazırlığını yapardı. Akşam ezanı okununca Akşam namazını kıldırır, daha sonra iki rekât nafile namaz (sünnet) kılardı.

Hız. Peygamber (sav) akşam namazından sonra zikir ve nafile ibadetle (Evvabin Namazı) meşgul olur, böylece yatsı namazının vaktinin girmesini beklerdi. **"Kıyamet gününde arşın gölgesinde gölgelenecek insanlardan biri de kalbi mescitlere bağlı olan insandır."**[12]derdi.

Yatsı namazının vakti girince, Yatsı namazının farzından önce, bazen nafile namaz (sünnet) kılar, bazen de kılmazdı. Yatsı namazının farzından sonra ise iki rekât (müekket sünnet olan) nafile namazı kılmayı ihmal etmezdi. Bundan sonra yatar, gece kalkıp vitir namazını kılardı.

"Gece geç vakitlerde kalkamamaktan endişe eden kimse, vitir namazını yatmadan önce kılsın."[13] derdi.

Hız. Peygamber (sav) yatsı namazını kıldıktan sonra saadet hanesine döner, eşlerinden kimin sırası gelmişse geceyi orada geçirirdi. Yatsı namazından sonra konuşmayı sevmezdi.

Yatağa girerken şu duaları okurdu:

« بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتَ وَ أَحْيَا »

« اللَّهُمَّ قَنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ »

Yani: "Allahım! Senin adınla ölüp ve senin adınla dirilirim. Allahım! Kullarını dirilteceğin gün beni azabından koru."[14]

Berâ bin Âzib (r.a.) de Peygamberimiz (a.s.m.)'den şu meâlde bir hâdis-i şerif rivâyet eder:

"Yatağına gireceğin zaman namaz için abdest alır gibi abdest al, sonra sağ tarafına yat ve şöyle dua et: 'Allah'ım, nefsimi sana teslim ettim. İşimi de sana havâle ettim. Seni sevdiğim ve senden korktuğum için sırtımı sana dayadım. Ancak sana sığınır ve sana ilticâ ederim. İndirdiğin kitaba ve gönderdiğin Resulüne iman ettim.' Şayet o gece ruhunu teslim edersen İslâm üzere, imanlı olarak ölürsün. Son söylediklerin bunlar olsun."[15]

Arapçası da şu:

اللَّهُمَّ أَسَلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ . وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنَاجِيَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ ، وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ ، فَإِنْ مِتَّ . مِتَّ عَلَى الْفِطْرَةِ ، وَاجْعَلْهُنَّ آخِرَ مَا تَقُولُ » . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

Hız. Âiſe (r.anha) validemiz demiſtir ki: "Hız. Peygamber (sav) yatağına girdiği zaman, 'muavvizeteyn'i (yani Felak ve Nas Surelerini) ve Kul hüvallahü ahad'ı (yani İhlas Suresini) okur ellerine üfler, ellerini yüzüne ve vücuduna sürer ve bunu üç kere tekrar ederdi. Hastalandığı zaman aynı ſeyi kendisine yapmamı emrederdi. "[16]

Hız. Ali ve Hız. Fatıma'ya da (r.anhüma) ſu tavsiyede bulunmuſtur: **"Yatağınıza girdiğiniz zaman -veya istirahat e çekildiğiniz zaman- otuz üç defa Allahü ekber, otuz üç defa sübhânallah, otuz üç defa da elhamdü lillâh deyiniz."**[17]

Hız. Peygamber (sav), Yatsı namazının ilk vakti girer girmez namazı kılar, sonra bu duaları okur ve istirahat a çekilerek, daima sağ tarafına yatar ve sağ elini yanağının altına koyarak uyurdu.

Gece yarısı veya üçte biri geçtikten sonra uyanır, önce diſlerini misvaklar, (fırçalar), sonra abdest alır ve ibadetle meſgul olurdu.

O kadar ki Aiſe validemiz, "Resulullah (sav) geceleri ayakları şişinceye kadar ayakta durur, ibadet ederdi. Bir gün Ona: **"Senin geçmiş ve gelecek günahların bağışlandığı halde bunu niçin yapıyorsun?"** dedim." Bana: **"Şükreden bir kul olmayayım mı?"**[18] buyurdu.

Teheccüd namazı, Hız. Peygamber (sav)'e farz olduğu için hiç terk etmemiſtir. Bu ibadet ve zikirleri yaparken ümmetine de yapmalarını tavsiye etmiş ve ſöyle buyurmuſtur: **"Sizden biri uyurken, ſeytan kafasına üç düğüm atar. Her düğümün üzerine; 'uzun bir geceye sahipsın uyu!' diyerek elini vurur. O kiſi uyanıp da Allah-u Zülcelal'i zikrederse bir düğüm, abdest alırsa bir düğüm, namaz da kılırsa bütün düğümler çözülür. Artık o kimse neſeli ve hareketli olur. Aksi halde neſesiz ve tembel olur."**[19]

Bir baſka hadis-i ſeriflerinde de ſöyle buyurmuſtur; **"Gece bir saat vardır ki, bu saatte Allah'dan dünya ve ahiret iſiyle ilgili bir hayır isteyen Müslüman kul ona rastlarsa, mutlaka istediği kendisine verilir. Bu, her gece olur."**[20]

Hız. Peygamber (sav) teheccüd namazını kıldıktan sonra sabah namazı için hazırlık yapardı, sabah namazının sünnetini odasında kılar ve cemâatle farzı edâ etmek üzere mescide giderdi.

Evet, Hız. Peygamber (sav) yirmi dört saatini genelde iſte bu ſekilde değerlendirirlerdi.

Gün içerisinde günde yüz sefer tövbe eder ve ümmetine de tövbe etmesini emrederdi. **"Ey insanlar! Allah'a karşı tövbe ediniz. Ben günde yüz sefer tövbe ederim."**[21]buyururdu.

Hız. Peygamber (sav) beş vakit farz namazın ardından yapılan tesbihatlara da çok önem verirdi. Ayrıca günlük okumuş olduğu dualar vardır. Yemekten sonra, eve girerken ve çıkarken, tuvalete girerken ve çıkarken okuduğu dualar gibi...[22]

Yemeğe besmele ile başlıyor, yemeğini sağ eliyle yiyor ve önünden yiyordu. Yemekten sonra da yedirip içiren Allah'a hamd ve senalarını takdim ediyordu.

Peygamberimiz suyu iki veya üç nefeste hem de oturarak içerdi. Zemzemi ve bazen de suyu ayakta iken içtiği de olurdu. **"Suyu temizleyici ve İslam'ı nur kılan Allah'a hamdolsun."** derdi.

Yolculuğa çıkarken dua eder, Allah'ın korumasına sığınır, eve döndüğünde de yine dua eder, Allah'a hamd ve senalarını arz ederdi. **Çünkü dua onun zırhı, kalkanı, seddi, suru, mevzisi, morali, umudu, sekinesi, sağlığı ve huzuru idi.**

Günlük beş vakit namazını kusursuz yani **huşu ve tadil-i erkân** ile kılardı.

Gece teheccüd namazına kalkıyor, teheccüdle sabah namazını, sabah namazıyla kuşluk namazını vakitlerinde kılarak, gecelerini ihya ediyordu.

Yirmi dört saatini böyle zikir, fikir, şükür, dua, niyaz ve ibadetle geçirmesine rağmen yine de Allah'ın hakkını ödemekten aciz olduğunu söylerdi.

Bunları yaparken ailesini, ashabını ve diğer insanlara karşı görevlerini de ihmal etmiyordu.

Onun ümmeti olan bizler de, Rabbimizin bize tahsis ettiği her gün 24 saatlik ömrümüzde bunları yapmaya çalışıyoruz. Bazen biz Rabbimize karşı görevlerimizi unutuyoruz. Ama Rabbimiz, bize karşı görevlerini hiç ama hiç unutmuyor; nimetlerini ve iyiliklerini yağmur gibi hiç durmadan üzerimize indirmeye devam ediyor.

Bu lütuf ve iyilik karşısında biz çaresiz kalıyor, Efendimiz gibi Allah'a yalvarıyor af ve mağfiretimizi istiyoruz.

Peygamberimiz, Allah'ın bir insandan beklediklerini yaptıktan sonra affını ve mağfiretini istiyordu. Biz ise yapmadığımız veya onun gibi yapamadığımız, ya da yapacaklarımızı kimi zaman unuttuğumuz, yığın yığın günahların sahibi olduğumuz için af ve mağfiret istiyoruz.

Peygamber günahkâr olduğu için hâşâ af ve mağfiret istiyordu, dersek edepsizlik etmiş oluruz. Çünkü o bir peygamberdi. Peygamberler masumdur; günah işlemezler.

Peygamberimiz, günahsızken, hiçbir kusurun sahibi değilken; büyük günahları işlemiş ve nedamet duymuş kimseler gibi inliyor, sızlıyor, yalvarıyor ve yakarıyordu. Allah'ın sonsuz azameti karşısında mahcuptu, mahzundu. Bir o kadar da mesuttu, sevinçliydi. Çünkü ballar balını, sevgililer sevgilisini bulmuştu. İşte bunun için:

"Allah'ı tanıyanın hüznü bitmez/ Allah'ı tanıyanın şevki bitmez." demişler.

H. Peygamber (sav)'in konuşması son derece tatlı ve gönül okşayıcı idi. Tane tane konuşurdu. O kadar ki dinleyenler konuşmalarını ezberlerdi. Kahkaha ile gülmez, gülmeleri tebessümden ibaretti. O, insanların en halîmi, en yumuşak huylusuydu.

H. Peygamber (sav) şahsına yapılan, nefsine karşı işlenen hataları, yumuşaklıkla karşılardı, affederdi; Allah'a karşı işlenen hataları, Allah'ın kurallarının çiğnenmesini asla müsamaha ile karşılamazdı.

H. Peygamber (sav) insanların kusurlarını görmez, bazen görmezden gelir, çok zaman gözünü çevirir, kusurunu görse de yüzüne vurmaz, o kişiyle arasındaki saygı ve sevgi perdesini yırtmazdı.

H. Peygamberin (sav) tevazuu, bilhassa insanlarla olan münasebetlerinde daha açık bir şekilde ortaya çıkmıştır. Meclisinde kim olursa olsun, konuşan kimseyi, sabırla dinler, haktan uzaklaşmadığı müddetçe sözünü kesmezdi.

Bir gün adamın biri, H. Peygamber (sav)'i görmeye geldi. Fakat Peygamberliğin haşmetinden o kadar etkilendi ki, titremeye başladı. Bunun üzerine H. Peygamber (sav): **"Korkma! Ben hükümdar değilim. Kuru et pişirerek karnını doyuran, Kureyşli bir kadının oğluyum."** buyurdu.

Dualarından biri de şu idi:

"Allahım! Beni, çok sabreden, çok şükreden biri kıl. Beni kendi gözümde küçük, insanların gözünde büyük eyle!"[23]

Yani kendi gözümde küçük olayım ki başkalarına hava atmayayım, kimseyi küçük görmeyeyim. İnsanların gözünde büyük olayım ki, senin dinini, mesajını herkese ulaştırayım, herkes tarafından hüsn-ü kabul göreyim.

Onun sünnetlerini yaşamayı, ahlakıyla ahlaklanmayı Allah bizlere de nasip eylesin. Amin.

Dipnotlar

[1] Rahman, 55/29

[2] Rahman, 55/30

[3] Buhâri, Bkz. Fethu'l-Bâri (11/113); Müslim (4/2083).

[4] Buhârî, Bkz. Fethu'l-Bâri (3/39) ve diğerleri.Lafızlar İbn-i Mâce. Bkz. Sahih-i İbn-i Mâce (2/335).

[5] Tirmizi (5/473). Bkz. Sahih-i Tirmizi (3/144)

[6] Buhârî, Vudu': 9; Müslim, Hayz: 32

[7] Ebû Davut, Tahara: 17; İbn Mâce, Tahara: 10

[8] Müslim, Müsafirin, 96

[9] Tahtavi, Haşiyetün ala Meraki'l-felah, 121

[10] Saati olmayan bir kimse bu süreyi şöyle tespit edebilir: Çeneyi göğse dayayarak güneşe doğru bakınca, eğer güneş ufukta görülemeyecek kadar yükselmişse artık kerahet vakti çıkmıştır. Kuşluk namazı, istiva (kaba kuşluk) vaktine kadar kılınabilir. İstiva vakti, öğle kerahet vaktinin başladığı zamandır. Bu da güneşin tam tepeye gelip tam zeval (doğudan batıya doğru kayma) anında bulunduğu vakittir. Memleketimizde öğle namazının 30-40 dakika öncesidir. (<http://www.ihvanlar.net/2012/08/08/>)

[11] Tirmizî, Reda', 11

[12] Buhari, Ezan 36, Zekat 16, Rikak 24, Hudüd 19; Müslim, Zekat 91. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühhd 53; Nesaî, Kudat 2

[13] Müslim; Salât'il-müsâfirîn, 162-163

[14] Buharî Daavat, 7,8

[15] Müslim, Zikir, 56

[16] Buhârî Fedâilu'l-Kur'ân 14, Tıbb, 39, Daavât 12; Müslim, Selâm 50, (2192); Muvattâ, Ayn 15, (2, 942); Tirmizî, Daavât 21, (3399); Ebû Dâvud, Tıbb 19, (3902).

[17] Buhârî, Farzu'l-humüs 6, Fezâilü ashâbi'n-nebî 9, Nefekât 6, 7, Daavât 11; Müslim, Zikr 80. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 100

[18] Buhari, Teheccüt, 6; Müslim, Kitabu Sıfati'l-Müsafirine ve Kasrihim, 18.

[19] Buharî, Teheccüd, 12

[20] Müslim, Müsafirin, 166-167

[21] Müslim, Zikir 42. Ayrıca Ebû Dâvûd, Vitir 26; İbni Mâce, Edeb 57.

[22] Sancaktar, Safvet, http://www.gulistandergisi.com/dergi_oku.php?id=142

[23]Heysemî, Mecmauz-Zevâid, 10/110

HZ. PEYGAMBERİ ANLAMA VE YAŞAMA SANATI

“ Lütfen gelin biraz zaman ayıralım; Alemlerin Rahmeti’ni (sav) tanımaya, anlamaya ve yaşamaya çalışalım. Hz. Peygamber’i anlamak ve yaşamak demek, Onun ahlakıyla ahlaklanmak, yaşama biçimini hayata taşımak demektir ”

Vehbi Karakaş

vehbikarakas@hotmail.com

2017-11-28 21:38:06

Lütfen gelin biraz zaman ayıralım; Alemlerin Rahmeti'ni (sav) tanımaya, anlamaya ve yaşamaya çalışalım.

Hz. Peygamber'i anlamak ve yaşamak demek, Onun ahlakıyla ahlaklanmak, yaşama biçimini hayata taşımak demektir.

Hz. Peygamberi anlamak ve yaşamak demek, kibri ve enaniyeti külliyyen bırakmak, tevazu ve mahviyetin doruk noktasına çıkmak demektir.

Hz. Peygamber'i anlamak ve yaşamak demek, cömertlik demektir, cömertlikten, açları ve açtıkalileri düşünmekten dolayı kimi zaman karnını doyuracak bir şey bulamamak, açlıktan karnına taş bağlamak demektir.

Hz. Peygamber'i anlamak ve yaşamak demek, Onun hasırda yattığını, iki kişinin zor sığabileceği kulübemsi hücrelerde bir ömür boyu yaşadığını anlamak ve takdir edebilmek demektir.

Hz. Peygamber'i anlamak ve yaşamak demek, Kur'an'ın ifadesiyle "öfkeyi yutmak, insanları affedebilmek" demektir.

Hz. Peygamber'i anlamak ve yaşamak demek, ırkçılığın, bölgeciliğin belini kırmak demek, kendin için istediğini, kardeşin için, hatta bütün insanlık için istemek demek, Allah ile nefes almak, Allah ile nefes vermek demek, geceleri ve gündüzleri ibadetle, fikirle, zikirle ve şükürle geçirmek demektir.

Hz. Peygamberi anlamak ve yaşamak demek, eliyle, diliyle kimseye eziyet etmemek demektir, hilim, merhamet sahibi olmak demek, şiddetten, hiddetten, uzak durmak demektir.

Peygamberi anlamak demek, yaşatmak için yaşamak demek, ihlas demek, isar demek, İslam demek, barış demek, kardeşlik demek, vifak demek, ittifak demek, ittihad demek, şefkat demek, muhabbet demek, adalet demek, masumlara zulüm etmemek, haksızı kayırmamak demektir.

Peygamberi anlamak demek, iyilikleri unutmamak, kötülükleri unutmak demek, medeniyet demek, ilahî ahlakla ahlaklanmak demek, ilahî ahlaka ve ahkâma bağlılıkta peygamber teslimiyeti demek ve her hususta Peygambere benzemek demektir...

İslam âlemi böyle olabilseydi Yahudi ve Hıristiyanların kahir ekseriyeti, gayr-i Müslimlerin çoğu şimdiye çoktan Müslüman olmuştu.

Bediüzzaman, bir asır önce Şam'da verdiği hutbede bu hakikatin altını çizmiş ve şöyle demişti: **"Eğer biz İslam (Peygamber) ahlakının ve iman hakikatlerinin güzelliklerini davranışlarımızla ortaya koysaydık, diğer dinlerin mensupları elbette cemaatler halinde İslâmiyet'e gireceklerdi; belki dünyanın bazı kıtaları ve devletleri İslâmiyet'i kabul edeceklerdi."**[1]

GELİN YENİ BİR SANAT KOLU İHDAS EDELİM

Demek isterim ki, öyleyse gelin yeni bir sanat kolu ihdas edelim. O sanat kolunun adı: **"Hz. Peygamberi Okuma, Anlama ve Yaşama Sanatı!"** olsun.

Okuduğumuz, tanıdığımız ama, yaşamadığımız bir peygamberi değil, okuduğumuz, tanıdığımız ve yaşadığımız bir peygamberi tanıtmak ve anlatmak için halkın ve dünyanın karşısına çıkalım.

İmanımız onun imanına, ahlakımız onun ahlakına benzesin. Siyasetimiz onun siyasetine, ticaretimiz onun ticaretine, çevreciliğimiz onun çevreciliğine, halkla ilişkilerimiz onun halkla ilişkilerine, ibadetimiz ve dualarımız onun ibadet ve dualarına, hukukumuz ve adaletimiz onun hukuk ve adaletine, sevincimiz onun sevincine, hüznümüz onun hüznüne, ciddiyetimiz onun ciddiyetine, şakalarımız onun şakalarına, sözlerimiz onun sözüne, özlerimiz onun özüne, işlerimiz onun işine benzesin. Bu benzemeyi, yaşama biçiminde ve ahlakta, Onu örnek almayı[2] ve Ona uymayı[3]Allah istiyor.

Bakın o zaman size iltihak etmeyen, katılmayan, katılmasa da takdir etmeyen, hayran olmayan bir gayr-i müslim kalır mı?

Helaket ve felaket asrını saadet asrına dönüştürmenin yolu budur. Anarşi ve terörü bitirmenin, bölücülük ve ayrımcılık belasından kurtulmanın, şiddetten ve hiddetten uzak kalabilmenin, gerçek anlamda emniyet ve huzuru tesis etmenin, sağlıklı ve sağduyulu yaşamının yolu budur.

Güneşe itiraz eden bir insan var mı? Hayır. Neden? Çünkü güneş ısı, güneş ışık, güneş güzel, güneş sıcak, güneş ihtiyaç. Peygamberimiz ondan daha güzel, ondan daha sıcak, ondan daha büyük bir ihtiyaç. Güneş Peygamberimizin sarayının lambası. Güneş onun yüzü suyu hürmetine yaratıldı. Bu hakikati Yunus şöyle dile getirmiştir:

"Hak yarattı alemi / Aşkına Muhammed'in

Ay ve günü yarattı/ Şevkine Muhammed'in.

Ol dedi, oldu âlem/ Yazıldı levh u kalem

Okundu hatm-i kelam/ Şanına Muhammed'in"

Eğer biz, Peygamberimizin önündeki perdeleri ve bulutları aradan kaldırılabilesek veya biz onun önünde perde ve bulut olmazsak inadından ve hasedinden inanmayan Ebucehil gibiler hariç, Avrupalısı ve Asyalısı herkes Peygamberimizin güzelliklerine hayran olacak, **"ballar balını buldum, kovanım yağma olsun"** diyeceklerdir. Güneşe ve ışığına kavuşan, muma ve mumun ışığına ihtiyaç duyar mı?

HZ. PEYGAMBER'E UYMAI NASIL ANLAMALIYIZ?

İstanbul'da verdiğim konferansların birinden sonra sordular:

-Hocam, herkes, **"De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun. (Bana uyun) ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın."**[4] Meâlinde ki âyeti okuyor, ama bu uyma nerde, nasıl, hangi konularda olacaktır, meselesini kimse pek açıklamıyor. Sizce bu ittiba yani Allah'ın Rasûlüne uyma nerde olacaktır, açıklar mısınız?

Bu soruyu soranlara verdiğim cevabı bugün siz değerli okurlarımız ve takipçilerimizle de paylaşmak istiyorum.

Muhatabım öncelikle nefsimdir.

Allah'ın Rasûlü'ne uyma hayatın her alanında olacaktır. Kullukta, tebliğde, imamlıkta, eğitimde, siyasette, ticarette, sanatta, memurlukta, işcilikte, işverenlikte, aile reisliğinde, ailenin bir ferdi olmakta, karada, havada, denizde, yurt içinde ve yurt dışında her yerde ve her zaman olacaktır. Bu mümkün mü? Mümkün. Allah Teala bize öyle bir peygamber göndermiştir ki ölçü alamayacağımız, benzeşemeyeceğimiz hiçbir alanı yoktur. Allah boşuna mı yeminle söylüyor: **"Andolsun! Allah'ın Resûlü'nde sizin için (uyulacak) güzel bir örnek vardır."**[5]

Tebliğ makamında olanlar, tebliğin ölçülerini Allah Resûlü'nden almalı ve baş ucuna asmalıdır. İmamlar imamlığın, eğitimciler eğitimin, siyasetçiler siyasetin, ticaretçiler ticaretin, sanatçılar ve sanatkârlar sanatın, işçiler ve

işverenler, iş alan ve işveren olmanın, yöneticiler yönetimin, edipler edebin, memur olanlar memurluğun ölçülerini ve ahlakını Ondan almalı ve Ona uymalıdır. Bu alma[6] ve uyma[7] Allah'ın emri olarak farzdır.

Rasulullah'tan (sav) örnek davranış biçimleri:

"Müslümanım" diyorsanız, hangi meslekte olursanız olun, size bakan, sizde Hz. Peygamber'in davranış biçimlerini görebilmelidir. Mesela:

1-Hz. Peygamber'in kazaya kalmış, vaktinde kılınmamış, geç kalmış, huşusuz, ta'dil-i erkânsız ve cemaatsiz kılınmış namazı yoktu. Onun ümmeti olan bir Müslüman olarak bizim de kazaya kalan, vaktinde kılınmayan, geç kalan, cemaatsiz, huşusuz ve ta'dil-i erkânsız kılınan bir namazımız olmamalı.

2-Hz. Peygamber, içkinin damlasını dahi ağzına koymamış, onun soyunda, hayatında zina yok, kumar yok. Asla putlara eğilmemiş. Dilinde yalan yok, gıybet yok, sözünden dönme yok, emanete hıyanet yok, hain bakış yok. Hz. Peygamber'in hayatında ne varsa, Ona inanmış bir Müslüman olarak bizim hayatımızda da o olmalı, Onun hayatında olmayan bizim hayatımızda da olmamalıdır

3-Hz. Peygamber güzel ahlaklı idi. Kimseyi ezmedi, üzmedi. Fedakârdı. Ümmetinden borçlu ölenin borcunu ödemeyi üstleniyor, geriye mal bırakmışsa onu, varislerine veriyordu. Vefakârdı, Hakk'ın ve halkın iyiliklerini unutmuyordu. Cefakârdı, saldırılara maruz kalıyordu, intikam almaya kalkmıyor, kimseye beddua etmiyordu. Cömertti, cömertliğinden elindeki ve avucundakini dağıtırdı, aç kalırdı, açlığını bastırmak için karnına taş bağlardı. Temizdi, temizliği imandan sayıyordu. Halimdi, selimdi. Yumuşak sözlü, tatlı dilli idi. Hakperestti, adildi, şefkatli, merhametli idi. İyilikleri unutmaz, kötülükleri unuttur, affederdi. Sabırlı, alçak gönüllü, iffetli, doğru ve güvenilir idi. Her Müslüman düşünmeli: Ben Hz. Peygamber'in (s.a.v) bu güzelliklerinden ve özelliklerinden payıma düşeni almış mıyım? Bir ümmet olarak Ona yakışmış ve uyumuyum?

Peygamberimiz, vefayı Vefiyy'den, affediciliği Afuvv'dan, herkesi ve her şeyi kuşatan merhametini Rahim'den, re'feti Raûf'dan, adaleti, Adl'den, sabrı Sabûr'dan, cömertliği Cevvad-ı Mutlak'tan, şefkatle yoğrulmuş eğitimi Rabb-i Rahîm'den, beden ve çevre temizliğini Tahir, Mutahhir ve Kuddüs'ten kısaca övülen eşsiz güzel ahlakı Esmâ-i Hüsnâ'nın tamamından ve bütün özellik ve güzelliklerini Allah'tan aldı. Allah'ın güzel isim ve sıfatlarıyla donandı, doyulmaz, kıyılmaz, eskimez, unutulmaz bir sevgili oldu. Hem de âlemlerin sevgilisi oldu.

Avrupa'da papazlara dedim

Avrupa'da, papazlara dedim: Eğer siz, Hz. Muhammed'i (s.a.v) tanıma fırsatını kendinize verseniz, biz Müslümanlardan daha çok Ona sahip çıkarsınız.

Benim bu sözümün üzerine Papazlardan biri şöyle dedi: "Arkadaşım, sizin o güzel Peygamberinize biz inanacağız. Fakat o güzel Peygamberinizi temsil eden, ahlakıyla onu yansıtan Müslüman arıyoruz. Onu bulmakta zorlanıyoruz."

Vefanız yoksa, affediciliğiniz yoksa, merhametiniz yoksa, adaletiniz yoksa, sabrınız yoksa, cömertliğiniz yoksa, edepli ve takvalı bir eğitiminiz yoksa, sadakatınız ve istikametiniz, teslimiyet ve dürüstlüğünüz yoksa, müstehcenliğiniz varsa, edebiniz ve utanma duygunuz yoksa, fedakârlığınız yoksa, kendiniz için istediklerinizi başkaları için de istemiyorsanız; kısaca Onun ahlakına benzer güzel bir ahlakınız yoksa Onu seviyorum, demenin; Ona uymaktan bahsetmenin bir anlamı kalır mı?

O, müminlere rahmetti. Müminler onunla hidayete kavuştu. Münafıklara rahmetti; münafıklar onunla güven buldu, öldürülmekten kurtuldular. Kâfirlere rahmetti, Onun hürmetine kâfirlerin cezası sonraya ve ahirete bırakıldı.

4-Hz. Peygamber'de hilmin yani yumuşak huyluluğun kemali ile beraber, şecaatin yani yiğitliğin kemali vardı. İki hasletin de eşit bir şekilde bir insanda bulunması kolay değildir. Alçak gönüllülükle beraber, izzetli ve onurlu duruşun, kahramanlığın kemali vardı. Tutumluluğun kemali ile beraber cömertliğin kemali vardı. En mahrem meseleleri öğretmenin yanında hayanın kemali vardı. Şefkatin kemali ile beraber, Allah için kızmanın kemali vardı. Affetmenin kemali ile beraber, izzet-i nefsin kemali vardı. Tevekkül ve teslimiyetin kemali ile beraber, çalışmanın kemali vardı. Bunların hepsinin - birbirinin derecesini azaltmadan- Peygamberimizde toplanması mucizelerin mu'cizesi idi. Elbette hiç kimse böyle bir mucize adam olamaz; ama her Müslüman ona benzemede, onun ahlakını yaşamada elinden gelen bütün gayretini sarf etmelidir. Onun gibi olamamanın da ıstırabını çekmelidir. Allah'tan af ve mağfiret istemelidir.

5-Onun (s.a.v) ümmetinden olan herkes, kendisindeki özellik, güzellik ve nimetlerin, edep, cemel, kemal, maharet, kabiliyet gibi haslet ve hususiyetlerin asıl sahibinin Allah olduğunu itiraf etmeli, Hz. Peygamber gibi **"beni Rabbim terbiye etti. Bu nimetleri bana O verdi. Bu güzellikleri bana O kazandırdı."**[8] diyerek itirafını dile getirmelidir.

6-İbadet edenler ibadetin, dua edenler, duanın, zikredenler zikrin, infak edenler infakın, kahramanlar kahramanlığın edep ve adabını Rasûlullah'a sormalı, Ondan almalı ve Ona uymalıdır. Çünkü bu hususlarda O, hep önde ve zirvedeydi.

7-Adalette ve şefkatte ittiba. Hüküm verme makamında olanlar, ölçüyü ondan almazlarsa hükümleri zulmü netice verebilir. Şefkatte ölçüyü ondan almayanlar, merhametsizlik yapmış olabilir. Mesela çocuğu istiyor diye babanın çocuğuna içki ve sigara alması veya gençtir gençliğini yaşasın, diyerek sü-i istimallerine göz yumması, sabah namazında çocuğu rahatsız olmasın diye, annenin, çocuğunun, üstüne yorganı çekmesi. Bunlar,

sünnete aykırı davranışlar, kaş yapayım derken göz çıkarmalardır. Evet anne-baba her kusuru görüp çocuğu tepelememeli, doğduğuna pişman etmemeli, ama bütün bütün de serbest bırakıp ibadetsiz bir hayata, kötü alışkanlıklar edinmesine göz yummamalıdır.

8-Peygamberimizin adaleti, yakınlarını kayırmadı, şefkati, değil dostlarını düşmanlarını dahi; değil inananları, inanmayanları dahi dışlamadı. Şimdi kendi dünyamıza dönelim ve soralım: Biz bu ahlakın neresindeyiz?

9-Allah'ın kurallarının çiğnenmesine izin vermedi, fakat şahsına yapılan kötülükleri unuttu. Bu hususlarda biz, ona uymanın neresindeyiz?

10-Dünyada iken cennetle müjdelenmiş adam yetiştirdi. Talebelerinin hepsi müctehiddi. Asla yalan söylemezlerdi. Talebeleri de kendisine benzedi. Kötülüklere, kötü alışkanlıklara ve uyuşturucuya toptan paydos dediler. Onun verdiği eğitimde edep ve takva, sevgi ve saygı, şefkat ve ciddiyet vardı. Onun öğrencilerinden şirk, küfür, cinayet, şiddet, alkol ve zina cürümlerine tenezzül eden olmadı. Allah korkusu onlara öylesine hâkim olmuştu ki onlardan biri nefesine yenik düşse, kazara bir günah işlese gidip kendisini şikâyet ediyordu. Biz, Onun getirdiği bu hayat tarzının neresindeyiz?

11-Bütün iyiler, vicdanı bozulmamış bütün kötüler Onun iyi ve güvenilir olduğunda ittifak etti.

12-O bir müsbet inkılapçı idi. Kötüyü kaldırdı, iyiyi koydu. Zulmü kaldırdı, adaleti koydu.

13-O, ibtida ile intihayı birleştirdi. Yani ilk söylediği söz, son söylediği söz oldu. Ne söylediye o eskimedi. Onun, ırkçılık düşüncesini paramparça eden, "**Hepiniz Adem'densiniz. Adem de topraktır. Arab'ın Arap olmayana üstünlüğü yoktur. Üstünlük takvadadır.**"[9] Sözü ilk söylendiği günkü kadar taze ve güzel değil midir? Her Müslüman bu sözün gereğini yapsa kan, kavga ve göz yaşı olur mu? İşte böyle. Onun koyduğu kurallar, kemalin zirvesindeydi. Söyledikleri zamanla tekâmüle ihtiyaç bırakmayacak kadar mükemmeldi.

O bir baharistandı. Bahar mevsiminde ki binbir renkte çiçek ve güller gibi onun hayatında güzel ahlakın bin bir güzel tonu, rengi, ahengi ve güzel kokusu vardı. Bir bahar mevsiminde dünyaya geldi. Bahar mevsimi gibi güzeldi. Bahar gibi ömrü kısa oldu, ama gönüllerde hep bahar gibi yeni ve güzel kaldı. Onu görenler ona doymadı, görmeyenler Onun hasretiyle yandı.

Makalemizin başındaki sorunun içinde geçen ayet, okunduğu ve anlatıldığı kadar anlaşılırdı, anlaşıldığı kadar da uygulansaydı; bizim asrımız da O Şanlı Peygamber'in (sav) asrı gibi, saadet asrı olurdu; bırakın ülkemizi dünyada dahi anarşi ve terör diye bir şey kalmazdı.

Sonsuz salat ve selam olsun Ona. Allah'ın rahmet ve bereketi yağsın Onun izinden gidenlerin üzerine. Mevlid Kandiliniz mübarek olsun sevgili kardeşlerim.

Dipnotlar

[1] Orijinali için bakınız: Nursî, Said, Hutbe-i Şamiye, 28-33

[2] Bkz. Ahzab, 33/21; bkz. Haşr, 59/7

[3] Bkz. Al-i İmran, 3/31

[4] Al-i İmran, 3/ 31

[5] Ahzab, 33 / 21

[6] Bkz. Ahzab, 33/21; bkz. Haşr, 59/7

[7] Bkz. Al-i İmran, 3/31

[8] Suyûtî, Celalüddin, el-Camiu's-Sağîr, 1/12, 14-15, 35, 51

[9] Hamidullah, Muhammed, İslam Peygamberi, terc: Salih Tuğ, 1/300, İrfan Yayınevi, İst.1980

HADİS İSNADLARI VE BU KONUDA MUHADDİSLERİN GAYRETLERİ

“İnsanlık tarihinin hiç bir devrinde, hadisler için kullanılan “ananeli/senetli” haber sistemi kullanılmamıştır. Bu sistemdeki haberlere inanmayanın başka hiç bir tarih bilgisine inanamaması gerekir.”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2018-06-08 22:48:04

İnsanlık tarihinin hiç bir devrinde, hadisler için kullanılan "ananeli/senetli" haber sistemi kullanılmamıştır. Bu sistemdeki haberlere inanmayanın başka hiç bir tarih bilgisine inanamaması gerekir.

Bu senet zinciri içerisinde yer alan ravilerin kısa hayatları, doğumları, ölümleri, kimden hadis rivayet ettikleri, otorite kabul edilen alimlerin haklarındaki kanaatlerini yazan önemli RİCAL kaynakları vardır. Bu kaynaklar şu anda basılmış ve ortadadır. Böyle özel bir gayretle sırf hadislerin sıhhat veya zaaf yönlerini ortaya koymak için gecesini gündüzüne katan takva sahibi büyük İslam alimlerinin bu çalışmalarına güvenmeyen kimse, başka hangi ilim kaynağına inanabilir ki?

Her bir ravi sadece bir hadis rivayet etmemiş ki, ravilerin sayısının çokluğundan şikâyet edilsin ve bunların hayatlarının tespitinin zorluğundan söz edilsin.. Bir tek ravi bazen onlarca hadisin senedinde yer almaktadır. Örneğin; Hz. Ebu Hureyre, Hz. Aişe, Hz. İbn Mesud, Hz. İbn Ömer, Hz. İbn Amr b. As, Hz. Enes, Hz. İbn Abbas gibi sahabelerden yüzlerce, binlerce hadis rivayet edildiği gibi, tabiin ve tebe-i tabiinden de yüzlerce hadis rivayet eden alimler vardır.

Her asırda belli bazı kimseler çok büyük alim, çok dürüst, yalana asla tenezzül etmeyen, Allah'tan çok korkan kişiler olarak tanınırlar. Ve toplumun bu kabulü yüzde yüze yakın bir oranda isabetli olur. Mesela: Dört mezhep imamları, Abdulkadir Geylanî, Şah-ı Nakşibend gibi zatlar hem kendi asırlarında hem de daha sonraki sırlarda çok büyük, salih, takvalı kimseler olarak bilinmiş ve bu kanaati yanlış çıkaran hiç bir vukuatları da olmamıştır. Keza, İmam Gazali, İmam Rabbani, Bediüzzaman Said Nursi ve benzeri büyük insanların, bilerek Hz. Peygambere iftira edebileceklerine ihtimal vermek akl-ı selimin kabul etmeyeceği bir husustur.

Acaba, hayatlarının şahadetiyle Allah'tan çok korkan, çok ibadet eden, bunun yanında Hz. Peygamberin sözlerinin sarrafı olmuş hadis âlimlerinin bilerek resulullah'a iftira etmeleri veya kötü olduklarını bildikleri halde bazı ravilere torpil geçmeleri, iyi olduklarını söylemeleri mümkün mü?

Hadis kaynaklarında en meşhur olan hadislerin başında "Kim bilerek bana yalandan bir söz isnat ederse, cehennemdeki yerine hazırlansın." manasındaki hadis-i şerif gelir. Acaba bu hadisi her an karşılarında bulan takva sahibi alimlerin bilerek buna aykırı davranmaları mümkün mü?

Kur'an'da Hz. Peygambere Kur'an'ın metnini tebliğ etme görevi yanında onun manasını açıklama görevi de belirtilmiştir. "Resulüm! Sana bu zikri/Kur'an'ı indirdik ki kendilerine indirileni insanlara **açıklayasın**. Umulur ki düşünüp anlarlar."(Nahl, 16/44), "Resulüm! Sana bu kitabı indirmemiz, sırf onların, hakkında ihtilaf ettikleri **gerçekleri açıklamak** ve sırf iman edecek kimselere hidayet ve rahmet olması içindir."(Nahl, 16/y64)mealindeki ayetlerde bu husus açıkça vurgulanmıştır. Buna göre, Hz. Peygamberin Kur'an'ı tebliğ görevi yanında -ilgili ayetleri açıkça zikrederek veya zikretmeyip gereken hususları- açıklamak gibi zorunlu bir tebyin/açıklama görevi de vardır.

İşte Hz. Peygamberin ister fiili, ister kavli, ister takriri olsun yaptığı açıklamalar sünnet literatürünü; sünnet ise hadis literatürünü meydana getirmiştir. Bu literatürde yer alan kişilerin muteber olup olmadıkları için hayatları didik didik edilmiştir.

Ravinin hıfzında veya adaletinde en ufak bir leke gördükleri takdirde göz yaşlarına bakmadan, ilmi şöhretine aldırmadan cerh etmişlerdir.

Ümmetin en akıllı, en zeki, en bilgili, en takvalı, en ibadetçi, en dürüst olmakla şöhret bulmuş binlerce İslam aliminin kabul ettiği bir hakikati kabul etmemenin izah edilecek hiç bir tarafı yoktur. Nefsimizin evhamlarına saplanıp güneş gibi ortada olan sahih hadislerin varlığını inkâr etmek yerden göğe kadar bir haksızlıktır.

Şunu unutmayalım ki, bilerek Hz. Peygamberin söylemediği bir sözü ona isnat etmek ne kadar çirkin ise, onun söylediği bir sözü de -doğru bulmayarak- onu inkâr etmek de o kadar çirkindir.

ARAB'I SEVMEKLE İLGİLİ HADİSLER

“İnsanların iyisi Arap, Arabın iyisi Kureyş, Kureyş'in iyisi beni Haşim'dir(Deylemi). (Bana buğzeden dinden çıkar. Araba buğz eden bana buğzetmiş olur. (Tirmizi İ. Ahmed) hadisleri sahih midir? ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2018-07-06 16:55:04

İnsanların iyisi Arap, Arabın iyisi Kureyş, Kureyş'in iyisi beni Haşim'dir(Deylemi). (Bana buğzeden dinden çıkar. Araba buğz eden bana buğzetmiş olur. (Tirmizi İ. Ahmed) hadisleri sahih midir? Ve eğer sahihse bu ve benzeri (Arabı sevin...) hadisleri "Arab'ın aceme acemin araba üstünlüğü yoktur" hadisi ışığında nasıl anlayabiliriz? Biz zaten iyi olan tüm müslümanları sevmeliyiz neden Araplar için özel olarak uyarılmışız? Geçmişte millet olarak bize olan zararları ve günümüzde islam ve cihat konusundaki anlaşmazlık ve pasiflikleri dolayısıyla konuştuğumda büyük günah işlemişim gibi muamele görüyorum, nasıl davranmak gerekir?

Cevabımız

-Tirmizi'deki hadis rivayetinin şekli şöyledir:

Hiz. Selmān(-ı Farisi) anlatıyor. Resulullah bana : "Ya Selmān! Sakın bana buğzetme, dinden çıkarsın" diye buyurdu. Ben: "Ya resulellah! Allah senin sayende bizi hidayete erdirmişken, nasıl olur da sana buğzederim?" dedim. Bunun üzerine "Araplara buğz etmen, bana buğzetmen anlamına gelir" diye buyurdu(Tirmizi, Menakıb, 69).

- Evvela bu hadis hususi olarak Hiz. Selmān'a yapılan bir uyarı niteliğindedir. Şayet sahih kabul edilse bile, Hiz. Selmān'ın bir karşı tepki olarak Araplara karşı olumsuz bir tavır içinde olmuş olabilir ve bundan ötürü bu uyarıyı almış olabilir.

-İkincisi, bu hadis rivayeti zayıftır. Tirmizi bu rivayete "hasen" demekle beraber, "garib" olarak nitelemek ve senedinde inkıta(kopukluk) olduğuna dikkat çekmek suretiyle onun zayıflığına işaret etmiştir. Nasıruddin Elbani de bunun zayıf olduğunu vurgulamıştır.

-İbn Hanbel'in Müsnedini takik eden iki muhakkik de bu rivayetin senedinde bulunan bir ravinin zayıflığından ve senddeki kopukluktan ötürü hadisin zayıf olduğuna işaret etmişler(bk. İbn Hanbel, 39/135).

-Bu hadis rivayetiyle ilgili olarak bazı alimlerin yaptığı şöyle bir yorum da var:

"Burada Peygamberimizin maksadı şudur: Şayet bir kimse bütün Araplara karşı bir kin beslerse, o umumun içinde Hz. Peygamber de olduğundan, bazen bu kin bilmeyerek da olsa ona da yönelmiş olabilir. Efendimiz bu noktaya dikkat çekmiş olabilir(bk. Tuhfetu'l-Ahvazi, ilgili hadisın şerhi/10/296).

-Unutmayalım ki, Kur'an'ın "Allah katında sizin en şereflişiniz, Allah'a karşı gelmekten en çok sakınan takva sahibi kimselerdir" mealindeki ifadesi bizim yegane ölçümümüzdir. Bunun yanında "Arabın Arap olmayana ve Arap olmayanların da Araplara karşı bir üstünlüğünün olmadığını, üstünlük ölçüsünün sadece Allah'a karşı gösterilen takvanın olduğunu.." bildiren sahih hadisler de ölçümümüzün ikinci kaynağıdır. Bunlara muhalif rivayetler, ya sahih değildir, yahut da başkaca bir tevili vardır.

-Şunu tahmin değil, kesin olarak biliyoruz ki, Türkiye'de bazı kimseler, dine olan düşmanlıklarını Araplar üzerinden yürütmüşlerdir. Doğrudan -dinine bağlı Türk milleti ve Türk halkı arasında- dine karşı açıkça tavır alma cesaretini gösteremedikleri için, bu kinlerini Arap milletine karşı kusmakla kendilerini tatmin etmişler. Kur'an harflerinin kaldırılması, ezanın türkçe şarkı haline getirilmesi, Namazda Kur'an'ın türkçe meal olarak okunması ve benzeri bir çok din tahrifçiliği bu kabildendir. İlginçtir, bu tahrifler, bazı gafil insanların hoşuna gitsin ve kabullensinler diye, Türk milliyetçiliği formatında yapılmıştır. Ancak Allah'a binlerce şükürler olsun ki, bin yıldan beri İslam'a hizmeti hayatlarının yegane sebebi olarak kabul eden bir ecdadın torunları olan bu günkü Türk milleti ve Türk halkı bu oyunları bozmuştur. Allah'ın dinini her türlü mülahazaların üstünde ve ötesinde kabul etmiş ve tercihini o yönde yapmıştır. Bizim bu gibi hadislerden ve hadiselerden almamız gereken ders budur, belki de bu olmak durumundadır.

- Dikkat çekici bir husus da şudur ki, yabancı din düşmanlarının boruzanlılığını yapan yerel din düşmanları, bu dinsizlik işini yaparken de, en çok revaçta tuttıkları şey, değişik yalan ve iftiralarla, abartılı ifadelerle, karşı tarafa yapılan zulümleri göz ardı ederek tekrarlanan "Araplar bizi arkadan vurdular" nakaratıdır.

Bu sahtekâr hamiyet-füruşlar, İslam'ın en büyük kahramanı ve saff-ı evvel olan Araplar ile, İslam'ın ikinci sıradaki en büyük kahraman ordusu olan Türklerin kardeşliğine, birlikteliğine ve bir araya gelerek kuvvetli bir şekilde din-i mübin-i İslam'a hizmet etmelerine fırsat vermeme adına bunu yapıyorlar. Akli başında her mümin, Hz. Peygamberin hatırına da olsa, prensip olarak -Müslüman olan-Arapları sevmelidir. Bu günkü Arapların içine düştüğü kötü durumlar onlara yakışmıyorsa, Türklerin ve diğer İslam milletlerinin de içine düştükleri kötü durumlar onlara da yakışmıyor.

Bu Yakışmayan durumun altında yatan sebeplerin başında, Bediüzzaman hazretlerinin de ifade ettiği gibi, cahillik, yoksulluk ve ihtilaftır-tefrikadır.

Şairin dediği gibi,

"Girmeden tefrika bir millete düşman giremez/Toplu vurdukça yürekler onu top sindiremez."

- Birbirimizin kusurunu araştırıp, şuursuz bir alet olarak din düşmanları tarafından kül gibi savurulmaya hizmet edeceğimize, Allah'ın ve Hz. Peygamberin tekrar tekrar vurguladığı iman kardeşliğimizi pekiştiren birlik bağlarımızı ön planda tutmak suretiyle, topyekun İslam aleminin şaha kalkmasına hizmet etmeyi tercih etmek, hem dünyada hem ahirette bizi mutluluğa kavuşturan yegâne yoldur.

Neredesin sevgili Akif, saygın şair; ne olur bir kere daha haykır:

"Allah'a dayan, saye sarıl, hikmete ram ol!/ Yol varsa budur bilmiyorum başka çıkar yol!"

-Ne olur büyük Üstadı dinleyelim:

"Adavet etmek istersen, kalbindeki adavete adavet et; onun refine çalış. Hem en ziyade sana zarar veren nefs-i emmarene ve heva-i nefisine adavet et, ıslahına çalış. **O muzır nefsin hatırı için, mü'minlere adavet etme.** Eğer düşmanlık etmek istersen; kâfirler, zındıklar çoktur; onlara adavet et. Evet nasilki muhabbet sıfatı, muhabbete lâyıktır; öyle de adavet hasleti, her şeyden evvel kendisi adavete lâyıktır" (Bediüzzaman, said Nursi, Mektubat 265);

"Menfî unsuriyet fikriyle şark vilayetlerindeki vatandaşlara veya cenub tarafındaki dindaşlara (din kardeşimiz olan Araplara) adavet besleyip onlara karşı cephe almak, çok zararları ve mehaliki ile beraber; o cenub efradları(güneyimizdeki Araplar) içinde düşman olarak yoktur ki, onlara karşı cephe alınsın. Cenubdan(Arap aleminden) gelen Kur'an nuru var, İslâmiyet ziyası gelmiş; o içimizde vardır ve her yerde bulunur.

İşte o dindaşlara(müslüman Araplara) adavet ise; dolayısıyla İslâmiyete, Kur'ana dokunur. İslâmiyet ve Kur'ana karşı adavet ise, bütün bu vatandaşların hayat-ı dünyeviye ve hayat-ı uhreviyesine bir nevi adavettir. **Hamiyet namına hayat-ı içtimaiyeye hizmet edeyim diye, iki hayatın temel taşlarını harab etmek; hamiyet değil, hamakattır!"** (Nursi, Mektubat, 323)

HZ. PEYGAMBER(S.A.V.)İN TEFEKKÜRÜ

“Paha Biçilmez Nebevi Tavsiyeler: Ebu Hureyre’den gelen rivayete göre peygamberimiz şöyle buyurdu: “Rabbim bana dokuz şeyi tavsiye etti, ben de onları size tavsiye ederim:”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2018-11-20 09:58:03

Kutlu Nebinin kutlu doğumu, tefekküre muhtaç biz Müslümanlara kutlu olsun, mutlu olsun!

Paha Biçilmez Nebevi Tavsiyeler:

Ebu Hureyre'den gelen rivayete göre peygamberimiz şöyle buyurdu:

"Rabbim bana dokuz şeyi tavsiye etti, ben de onları size tavsiye ederim:

- 1.Gizli-açık her durumda ihlaslı, samimi olmamı;
2. Hoşlandığım ve hoşlanmadığım her konuda âdil davranmamı;
3. İster zengin ister fakir olduğum her konumda iktisatlı olmamı;
4. Bana ikramda bulunmayanlara ikramda bulunmamı;
5. Bana zulmedenleri affetmemi;
6. Konuşurken Allah'ı hatırlatır şekilde konuşmamı;
7. Sükût ederken tefekkür içinde olmamı;
- 8.Varlığa-olaylara ibret nazarıyla bakmamı;
9. İyiliği emretmemi tavsiye etti"(Mirkatu'l-Mefatih, 8/3359).

Allah'ın nimetlerini tefekkür etmek

Hız. Aişe anlatıyor: "Resulullah(s.a.m), (özellikle gece) namazlarında uzun uzadıya ayakta kaldığından ayakları yarılmış(bir rivayette: şişmişti), 'Geçmiş ve gelecek günahlarının hepsi affedildiği halde, neden bu kadar kendini yıpratıyorsun!' dedim. Buyurdu ki: 'Allah'a çok şükreden bir kul olmayayım mı!'" (Müslim, hno: 81).

Çok şükretmek, Allah'ın pek çok nimetlerini, iyilik ve ihsanlarını idrak etmenin sonucudur. Bunları idrak etmek ise, tefekkürün bir neticesidir

Kâinat kitabını tefekkür etmek

Hz.Aişe anlatıyor: "Resulullah (s.a.m) bir gece kalktı, abdest alıp namaz kıldı ve sonra da ağladı. Gözlerinden akan yaşlar sakalını ve secde yerlerini ıslattı. Sabah ezanı için gelen Hz. Bilal:

"Ya Resûlallah! Sizin geçmiş ve gelecek bütün günahlarınız affedildiği halde, sizi böyle ağlatan nedir?" deyince,

Hz. Peygamber (s.a.m) şöyle buyurdu: "Bu gece Allah şu ayet-i kerimeyi indirdi: 'Göklerin ve yerin yaratılışında, gecenin ve gündüzün gidip gelişinde elbette akliselim sahipleri için ibret verici deliller vardır.'"(Al-i İmran, 3/190). Allah'ın Resûlü (s.a.m) bu ayeti okuduktan sonra şöyle buyurdu: "Bu ayeti okuduğu hâlde üzerinde tefekkürde bulunmayan ve düşünmeyen kişilere yazıklar olsun."(İbn Kesir, ilgili yer)

Ruhum ma-i hayat ister

Nefha-i pak-i ruhundan bir zerrecik bize gönder

Uyansın hab-ı gafletten ruhumuz görsün bir mahşer

Mevki-i hak-i payından çıkan bir toz bize rehber

Suya muhtaç gönül bağım pınardan bir yudum ister

Ümmi Nebi Aleyhisselam

Sen hak nebiyy-i ümmisin, bir habib-i kibriyasın

Sen bir şems-i risaletsin, hem reis-i enbiyasın

Sen sadakat misalisin, bir adalet timsalisin

Şefkatten tam billurlaşmış bir rahmetin emsalisin

.

BEDİÜZZAMAN'IN GÖZÜYLE HZ. MUHAMMED (S.A.V) EFENDİMİZ

“Üstad Bediüzzaman her neyi ele almışsa onu en güzel ve en mükemmel bir şekilde izah etmiştir. Onu okuyup da hayran olmamak mümkün değil. Onun, Allah'ı, ruh ve melekleri, kitapları, özellikle Kur'an'ı, kaderi, öldükten sonra dirilişi, nübüvvet meselesini, özellikle Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimizi anlatmasına doyamazsınız”

Vehbi Karakaş

vehbikarakas@hotmail.com

2018-12-01 11:27:06

Üstad Bediüzzaman her neyi ele almışsa onu en güzel ve en mükemmel bir şekilde izah etmiştir. Onu okuyup da hayran olmamak mümkün değil. Onun, Allah'ı, ruh ve melekleri, kitapları, özellikle Kur'an'ı, kaderi, öldükten sonra dirilişi, nübüvvet meselesini, özellikle Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimizi anlatmasına doyamazsınız.

Yaklaşık 1184-1272 yılları arasında yaşayan Şeyh Sadi-i Şirazî çok iddialı bir söz söylemiş ve demiştir ki: **"Mâna gülistanı açıldı açılalı hiçbir bülbül Sadî kadar güzel terennüm etmemiştir." (1)**

Bu sözün sahibi Sadî'nin doğru ve haklı olduğuna inanırım. Ama inandığım bir şey daha var. O da şudur: Eğer Sadî kendisinden 9 küsur asır sonra gelen Bediüzzaman Said Nursî'yi görse ve eserlerini okusaydı eminim aynı sözü Bediüzzaman için söyleyecek ve şöyle diyecekti: **Osmanlı'dan sonra hiçbir bülbül Bedüzzaman gibi şakımadı, onun kadar hiç kimse gür sedalı olamadı, Hiç kimse kâinatı onun kadar güzel okuyamadı. Peygamber ve Kur'an hakkında onun kadar hiç kimse güzel söz söyleyemedi."**

Bediüzzaman, Peygamberimizin hayatını bir siyerin, bir İslam tarihinin anlattığı gibi anlatmaz. Fakat O, peygamberimizle ilgili öyle tahliller (ve analizler) ortaya koyar ki o analizlerde kullandığı kelimelerden Peygamber'in yaşadığı tarihi, hayat seyrini, verdiği mücadeleyi, takvasını, ahlakını, şemailini, ruhî ve fizikî gerilimini, Hak'la ve halkla ilişkilerdeki mükemmelliğini, çevre anlayışını ve çevreye getirdiği muhteşem düzenlemeleri çok rahat görmeniz mümkündür.

Bediüzzaman, Hz. Peygamberi anlatırken kullandığı her bir kelimesine adetâ İslam tarihini ve Peygamber'in hayatını yükler. Onun her bir kelimesi bir ekran ve bir penceredir. Oradan asr-ı saadeti âdeta görür ve seyredersiniz.

Onun her bir kelimesi, bir çekirdek gibidir. Açarsanız içinden meyvelerle yüklü bir ağaç çıkar. Veya filâşbellek gibidir. Bilgisayara takarsanız, onda birçok kitabın yüklenmiş olduğuna şahit olursunuz.

Misal mi istersiniz? Buyurun:

19. sözün birinci reşhasında Peygamberimizi, kâinat kitabının Allah'ı anlatan "**en büyük ayeti**" (2) İlan eder. Bu ilanıyla Bediüzzaman şunu demek ister: Kitap ve içindeki her bir cümle yazarını anlattığı gibi; kâinat kitabı ve onun içindeki her bir varlık da yazarını ve yaratanını anlatmaktadır. Tabii bunların içinde bir varlık, yani bir âyet var ki Onun gibi Allah'ı anlatan yok. O da, Hz. Muhammed (s.a.v) efendimizdir. Peygamberimiz, Allah Tealâ'yı sadece diliyle değil, haliyle ve ahlakıyla anlatmıştır. Peygamberimiz, Allah ahlakının yer yüzünde bir tezahürüdür.

Yüce kitabımız Kur'an'ın da bir âyet-i kübrası= en büyük ayeti vardır. O da âyetü'l-kürsîdir. Neden âyetü'l-Kürsî, âyetü'l-kübra olmuştur? Çünkü âyetü'l-kürsî, diğer âyetlere göre Allah'ı daha güzel, daha kapsamlı anlatmakta, birkaç satırla bütün özellik ve güzelliklerini ortaya koymaktadır.

Gelip geçen varlıklar içinde Allah'ı en iyi Peygamberimiz anladığından ve anlattığından dolayı o da kâinat kitabının âyetü'l-kübrası yani en büyük ayeti olmuştur.

Gördünüz mü efendim, Üstad'ın, "**kitab-ı kebirin âyet-i kübrası**" ifadesinden neler çıktı? Aynı yerde Üstad, yer yüzünü, Peygamberimizin manevi şahsiyetine bir mescid, Mekke'yi bir mihrab, Medine'yi bir minber, Peygamberimizi, bütün müminlerin imamı ve bütün insanların hatîbi, peygamberlerin reisi, evliyanın seyyidi gösterir. Medine minberinde irad ettiği hutbenin adı: "**Hutbe-i Ezeliye**" dir ki o da Kur'andır. Bu hutbenin müellifi Allah, müfessiri ve uygulaması da Hz. Muhammed'dir (s.a.v). Kur'an, ezelîdir, çünkü Ezel'den gelmiştir; ebedîdir, çünkü ebede gidecektir.

İkinci reşhada, yine içinden kitaplar çıkacak ve üzerinde saatlerce konuşabileceğimiz kelimeler görüyoruz. Üstad Bediüzzaman'a göre Sevgili Peygamberimiz, "**Nurânî bürhanî tevhid**" (3) yani Allah'ı birlemenin nurlu delilidir. Allah'ı inkâr etmek için bu delili karartmanız gerekmektedir. Bu delili karartamayacağınıza göre öyleyse Allah'ı inkâr etmek de mümkün olmayacaktır. Varlık âleminde hiçbir şey olmasa sadece Hz. Muhammed (s.a.v) kalsa, Allah'ın varlığına, birliğine, güzelliğine, mükemmelliğine delil olarak yeter. Güneş inkâr edilemediğine göre, güneşin sahibi ve sanatkârı hiç inkâr edilemez.

Güneş, Süleyman Çelebi'nin de dediği gibi Peygamber'in çevresinde dönen sadece bir pervane olabilir. Güneş bir lambadır. Yüce Allah da Peygamberini bir lamba olarak tanımlamıştır.(4) Güneşi gökte, Hz. Peygamber'i yerde aşkıyla tutuşturan Allah'tır. Yüce Allah kendisini yerdeki ve gökteki güneşlerle tanıtmak istiyor. Bu şahitleri susturmak ve bu lambaları söndürmek mümkün olabilir mi ki Allah da inkâr edilebilsin?

İşte Üstad Bediüzzaman'ın ifadeleri böylesine yüklü. Gördünüz mü efendim onun "**Nûrânî bürha-ı tevhid**"terkibinden neler çıktı?

Üstad Bediüzzaman diyor ki:

Onun Şeriatını:

1-Nebiler ve veliler,

2-Tevrat ve İncil gibi semavî kitaplar,

3-Dünyaya geldiği gün meydana gelen harikulade olaylar (irhasat),

4-Görünmeyen varlıkların, (hatiflerin) ve kâhinlerin ihbarları,

5-Ayın ikiye bölünmesi gibi mucizeleri tasdik etmektedir.

6-Gayet kemaldeki övülmüş ahlakı, (şefkati, merhameti, vefakârlığı, fedakârlığı, hilmi, sabrı, affı, tevazuu, adaleti, şecaati vs.),

7-Tam güveni ve tam güvenilirliği,

8-Fevkalade takvası,

9-Fevkalade kulluğu ve ibadeti,

10-Fevkalade ciddiyeti,

11-Fevkalade metaneti (Allah'tan başka hiçbir şeyden ve hiçbir kimseden korkmaması)... gibi yüksek seciyeleri de onun davasında son derece doğru olduğunu göstermektedir.

Yine 3. Reşhada: "**Hüsn-ü sîret ve cemal-i sûret ile mümtaz bir Zât'ı**

görüyoruz." (5) diyor. Yani içi güzel, dışı güzel Muhammed (s.a.v) demektir. Ben Peygamberimizin iç güzelliği ve dış güzelliğine misaller vermeye kalkarsam bir kitap, iki kitap, üç kitap meydana gelir. Bunun açılımından şemail, ahlak ve siyer kitapları çıkmıştır. Veya onca kitap bu cümlelerin izahıdır, diyebiliriz.

Bediüzzaman 4. Reşhada da nefis bir yoruma yer veriyor ve diyor ki:

Hız.Peygamber gelmeden önce kâinat bir matemhane idi. Varlıklar birbirinin düşmanı, cansız varlıklar birer cenaze, canlılar yokluk ve ayrılık sillesiyle ağlayan yetimlerdi.

Peygamberimizin verdiği dersle matemhane olan kâinat, şevkli ve cezbeli bir zikirhaneye döndü. Varlıklar, hepsi bir Allah'ın eseri olduğu için birbirinin dostu ve kardeşi oldu. O sessiz, cansız varlıklar birer itaatkâr memur, o ölüm ve ayrılık korkusuyla ağlar görünen yetimler, birer zikreden zakir veya vazife paydosundan şükreden şâkir suretine dönüştü.

Üstad Bediüzzaman'a göre Peygamberimiz,

1-Ebedi saadetin müjdecisi,

2-Bir rahmeti sonsuzun kâşîfî, göstericisi,

3-Allah'ın g z ll klerinin dellal , seyircisi,

4- lah  isimlerin hazinelerinin ke   af  ve ilancısıdır. (Bu maddelerin her biri bir makale konusudur.)

Kullu u açısından ona bakıldığı zaman o, bir muhabbet misali, rahmet timsalidir. (Yani sevgi  rne i, rahmet ve merhamet sembolüdür.) Peygamberli i açısından bakıldığında Hakk'ın delili, hakikat lambası, hidayet güneşi ve saadet vesilesidir. (6)

(Bu cümlelerde de koca bir  slam tarihi ve peygamber  emali yatmaktadır.)

Yine der ki  stad Bediüzzaman: **"Hz. Muhammed (s.a.v), güneş gibidir; Z t'ını, Z t'iy le    klandırarak gösterir."** (7) Bu cümle lafz  itibariyle çok kısadır, ama manası itibariyle çok uzundur.  ddias  ve isbat  içinde olan cümlelerden biridir. Cümle bedi'dir.    nk  onu Bediüzzaman söylemiştir. Ve demek istemiştir ki: Güneşin güzelliğini göstermek için hiç başka     a ihtiyaç duyulur mu? Güneşin     , kendisini göstermeye yeter.

Yukardaki sözü manası itibariyle destekleyen Bediüzzaman'ın bir bedi sözü de şudur: **"Mucize-i Muhammed , ayn-ı Muhammed'dir. (s.a.v)"** (8)

Bu söz, Peygamber'den hak olduğuna dair mucize isteyen zavallılara bir cevap mahiyetinde söylenmiş bir söz d r. Bu cümle ile denilmek istenmiştir ki: Peygamberden mucize istemeye ne gerek vardı? Mucize kar ınızda duruyor: **Muhammed.** (s.a.v)

Ad  güzel, tadı güzel, yad  güzel Muhammed. (s.a.v)

Eli güzel, yolu güzel, dili güzel Muhammed. (s.a.v)

Sireti güzel, s reti güzel, kalbi güzel, kalıbı güzel Muhammed. (s.a.v)

Halk  güzel, hulku güzel. Ahk m  güzel, ahlak  güzel Muhammed. (s.a.v)

 eriat  güzel, medeniyeti güzel Muhammed.(s.a.v)

Üstad Nursî'nin, bir makalenin boyutlarına s  mayacak derinlikte ve güzellikte bir cümlesi bu günkü yazımızın hitam-ı miski olsun. Diyor ki: **"Evet evet evet! Eğer kainattan Risalet-i Muhammediye'nin (ASM) nuru çıksa, gitse kainat vefat edecek !!! Eğer Kur'an gitse, kainat divane olacak ve küre-i arz, kafasını, aklını kaybedecek. Belki,  uursuz kalmış olan ba ını bir seyyareye çarpacak,bir kıyameti koparacak.!"** (9)

Aman herkes dikkat etsin ve çok çalışsın. K inatımızdan Peygamberimizin nuru, dünyamızdan da Kur'an çekilip   kmasın.

(Devam edecek)

DİPNOTLAR:

1-Şirâzî, Sâdî, Bostan ve Gülistan, terc. Rifat Bilge, 2

2-Nursî, Said, Sözler (19.söz)

3-Aynı yer

4-Bkz Ahzab, 33 / 46

5-Nursî, aynı yer

6-Nursî, Said, Sözler, 19. Söz, 6. reşha

7-Nursî, M.Nuriye, (Rşhalar, 3.reşha), 23

8-Nursî, Şuaat-ı Marifetü'n-Nebi (6.şua, zeyl)üç noktaya cevap 2

9-Nursî, Sözler, (10.söz, 2. Zeyl) 107

PEYGAMBER EFENDİMİZE SALAVAT GETİRMEK

“Şeyh Yusuf Ennebehânî rahmetullâhi aleyhi Seâdetuddâreyn fissalâti alâ seyyidil murselin adlı kitabında özet olarak şöyle buyurmaktadır.”

2018-12-07 15:12:19

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM.

ESSELÂMU ALEYKÛM VE RAHMETULLAHİ VE BERAKÂTUH

Peygamberimiz Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi vesellem) efendimizin kutlu doğum haftası münasebetiyle düzenlediğimiz programımıza hepiniz hoş geldiniz.

Kardeşlerim! Onun üzerine salavat getirme hakkında birkaç kelamla söz etmek isterim.

Hazırlayan: Seyda Şerif Aslan Hocaefendi

İLAHİ

MUHAMMED Resulullah Muhammed Habibullah

Muhammed halilullah bize gönderdi**ALLAH**

MUHAMMED son nebiydir Rusullerin sonudur

Onların üstünüdür onu medh eyler ALLAH

Hazreti MUHAMMEDE salâvat getir seherde

Sıkıntılı anlarda ferah bulursun VALLAH

MUHAMMED peygambere salâvat eden bir kere

o kişiye on kere salavat edecek ALLAH

MUHAMMEDE eğer sen yüz salâvat okursan

Bin salâvat inan ki sana edecek ALLAH

MUHAMMEDİ unutma salâvatı terk etme

Sen ona çok muhtaçsın salla aleyhi ALLAH

MUHAMMEDE gelenler Medine-i münevver

Ziyaret maksadıyla onu af eyler ALLAH

MUHAMMED'İN hakkı için züryetinin hakkı için

Ehli beytin hakkı için affet bizi ya ALLAH

Salavâtı Şerife'nin diğer zikirlerden özel farkı vardır. Bakınız! Şeyh Yusuf Ennebehânî rahmetullâhi aleyhi Seâdetuddâreyn fissalâti alâ seyyidil murselin adlı kitabında özet olarak şöyle buyurmaktadır.

İşlenen amellerin bazıları makbuldür, bazıları da makbul değildir. Ancak getirilen Salavâtı Şerifelerin tümü peygamberimiz (sallallâhu aleyhi vesellem)in hatırına makbuldür.

Kuran-ı Kerim Ve Salavâtı Şerifelerin hem lafızlarına hem de manalarına sevap yazılır. Böylece kuran-ı kerim ve Salavâtı Şerifeleri okuyup ta manalarını bilmeyen kişiye sevap yazılır. İkisinin dışında manasını bilmediği zikirlerin okunmasında sevap yoktur.

Gaflet halinde okunan Namaz duaların ve kuran-ı kerimin ve diğer zikirlerin sevabı yoktur. Ancak getirilen Salavâtı Şerifelerin; Rasûlullâh (sallallâhu aleyhi vesellem) efendimizin hürmetine sevabı vardır.

Böylece fasıklıkla (yani Allah'ın emrini yerine getirememekle) müptela olmuş kişi hakkında Salavâtı Şerifeleri okuması Kur'an-ı kerimi okumasından daha faydalı olur" denilmiştir.

Salavâtı Şerife'nin istiğfardan üstün, hatta sadakadan da üstün olduğunu âlimlerimiz beyan buyurmuşlardır.

Salavâtı Şerife'nin faydalarından bazıları şunlardır.

Salavâtı Şerife kalbi nurlandırır,

Kişiye vilayet derecesine ulaştırır.

Günahların bağışlanmasına sebep olur.

Salavâtı Şerife'yi bir kere getiren Allah teâlâ o kişiye on salavat getirir. Ve ona on derece yükseltir. Ve ona on hasene yazar. Ve ona on günahını siler.

Salavâtı Şerife Allah'ın ve Rasûlullâh-ın sevgisini kazanmaya sebep olur.

Salavâtı Şerife Rasûlullâh-ı daha çok sevmesine sebep olur.

Onun şefaatine nail olmasına sebep olur.

Dünyevi ihtiyaçların giderilmesine sebep olur.

Ölmeden önce cennetle müjdelenmesine sebep olur.

10. Onu rüyada görmesine sebep olur.

Kardeşlerim!

Salavâtı Şerife getirirken büyük edeplerden biri de Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)in şeklini göz önüne getirmektir. İmam Gazâlî rahmetullahi aleyh İhyâul Ulûm adlı kitabında şöyle buyuruyor. (teşehhütte) Efendimiz (Sallallahu Aleyhi vesellem)i ve onun mübarek şahsını kalbinde hazır ederek ona şöyle selam ver. "esselamu aleyke eyyuhennebiyyu ve rahmetullahi ve berakatuh" (selam senin üzerine olsun ey peygamber ve Allah'ın rahmeti ve bereketleri de. Ve inan ki Allah resulü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)e senin selamın ulaştırılır; ve selamını alır.

KARDEŞLERİM! Hal bu iken Efendimiz Rasûlullâh (Sallallahu Aleyhi vesellem)in Şemail-i Şerifi (Fiziki Özellikleri) bilmemiz en önemli vazifelerimizdendir.

İşte o Şemail-i Şerifelerin bir kaçı:

Rasûlullâh (Sallallahu Aleyhi vesellem) haddizatındabüyüktü, kendisini görenlerin nazarında da büyük görünürdü. Ne kadar istese de hiçbir kimse onu görmezlikten gelerek O'na hürmeti terk etme gücünü kendinde bulamazdı.

Mübârek yüzü hafif yuvarlak ve dolgunca idi. Rengi; pembe beyaz olup, ayın on dördü gibi parlardı.

Mübârek boyu; ortadan uzunca, çok uzundan kısacaydı. O, kavminin orta boylusu idi.

Mübârek başı, büyükçe idi ki, bu onun idrak gücüne dalâlet etmekteydi.

Mübârek saçları; kıvrıcıkla düz arası, hafifçe dalgalıydı. Yeni yıkanmışken kolayca şekil alabildiğinden saçlarını sağa ve sola ikiye ayırırdı, değilse ayırmazdı. Mübârek saçını salıverdiğinde kulak yumuşaklarını geçirdi.

Mübârek vücut rengi bembeyaz ve parlaktı

Mübârek alnı genişti.

Mübârek kaşları yay gibi ince, uzun ve düzgündü. O şekilde ki, hiçbir tüy diğerini geçmezdi. Mübârek kaşları birbirine yakın olmayıp çok mükemmeldi. Mübârek kaşlarının arasında bir damar vardı ki, Allâh için kızması onu harekete geçirirdi

Mübârek gözleri irice olup, kudretten sürmeliydi. Siyahı çok siyah, beyazı da çok beyaz olup, akında hafif pembelik karışık idi.

10. **Mübârek burnu** hafifçe uzun olup ucu inceydi. Mübârek burnunun üzerinde öyle bir nûr vardı ki, iyice bakmayan kişi sahip olduğu nûrdan dolayı ortasını çikıntılı sanardı.

Mübârek sakalı,çok gür ve büyükçe idi.

12. **Mübârek yanakları**; düz olup çıkıntılı değildi.

13. **Mübârek ağzı**; genişti ki, bu da fesâhatının bir delili idi.

14. **Mübârek dişleri**; çok keskin ve parlak olup, üst dişlerinin arası hafifçe açık idi

Mübârek boynu; gümüş gibi güzel ve parlaktı. Düzgünlük ve doğrulukta sanki tasvir (çizme resim) gibi idi

16. **Mübârek bedeni** Mûtedil şekilde olup, etleri sarkık değildi.

Karnı şerifleri ve göğsü şerifleri birbirinin müsâvi (eşit) idi. Mübârek göğüsleri genişti ki; bu O'nun asilliğinin ve gücünün alâmetiydi.

18. **Mübârek omuzlarının** arası genişti.

19. **Mübârek kemiklerinin** eklem yerleriyle omuz başları ince idi ki, bu O'nun mükemmel kuvvetinin delili idi

20. **Mübârek uzuvlarının** tüysüz kısmı çok parlak ve nurlu idi.

21. **Mübârek vücudu** kılsız olup, sâdece göğsünden göbeğine doğru inen bir tüy şeridi vardı

22. **Mübârek kolları** ve omuzları tüylü olup, Mübârek kolları uzunca idi.

23. **Mübârek el ayası** genişte idi ki, bu O'nun hem sûreten hem mânen elinin açıklığının delîli idi

24. **Mübârek elleri** ve ayakları irice idi.

25. **Mübârek parmakları** ince idi

26. **Mübârek tabanlarının** boşluğu Mûtedil olup, ne çok çıkıntılı, ne de çok düşük idi.

27. **Mübârek ayakları** düz, pürüzsüz ve yumuşak olduğu için kayganlığından su tutmazdı

Yürüdüğü zaman meyilli ve engebeli bir yer de yürürcesine ayaklarını sürtmeden ve sertçe kaldırıp "geminin suda akışı gibi" yürürdü ve yokuştan iner gibi sallanırdı.

(Ahlâk-ı Nebî kitabından alınmıştır.)

BEDİÜZZAMAN'IN GÖZÜYLE HZ. MUHAMMED (S.A.V) EFENDİMİZ (II)

“Üstad Nursî'ye göre sevgili Peygamberimiz, “bir misal-i muhabbet ve bir timsal-i rahmet”dir. (1) Bu gün, bu terkipler penceresinden bakıp Efendiler Efendisi'nin muhabbet ve rahmetini anlamaya çalışacağız.”

Vehbi Karakaş

vehbikarakas@hotmail.com

2018-12-07 15:15:04

MİSAL-İ MUHABBET, TİMSAL-İ RAHMET

Üstad Nursî'ye göre sevgili Peygamberimiz, "**bir misal-i muhabbet ve bir timsal-i rahmet"dir. (1)** Bu gün, bu terkipler penceresinden bakıp Efendiler Efendisi'nin muhabbet ve rahmetini anlamaya çalışacağız.

Bu terkiplerle denilmek isteniyor ki: Siz Allah Teala'nın muhabbetinin örneğini, rahmetinin sembolünü görmek ve anlamak istiyor musunuz?

Evet istiyoruz, diyorsanız Hz. Muhammed (s.a.v)'e bakınız. Çünkü o yeryüzünde Yüce Allah'ın sevgisinin ve merhametinin örneği, sembolü ve temsilcisidir.

Sanki Allahın muhabbeti ve rahmeti, (sevgisi ve merhameti) cisimleşmiş, Muhammedleşmiş ve yeryüzüne inmiştir.

Bir şair de bu manayı mısralara döker ve şöyle der:

Muhabbetten Muhammed oldu hasıl/ Muhammedsiz muhabbetten ne hasıl!

Yani Allah, Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimizi kendi sevgisinden yaratmıştır. Eğer aşklarda ve muhabbetlerde Hz. Muhammed (s.a.v) in sevgisi ve ölçüsü yoksa o aşklar ve muhabbetler samimi ve uzun ömürlü olmaz, sahiplerine de mutluluk vermez. Nikâhların dikiş tutmamasının ve boşanmaların artmasının en önemli sebeplerinden birisi budur.

Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimizi seven, onun ölçüsünü esas alır. Eş seçerken dindar olanı seçer, eşini sadece burada değil, ahirette de ebedî hayat arkadaşı olarak görür. Zevki için eşini boşamaya kalkmaz, eşini aldatmaz. Keyfi için eşini boşayıp ta yuvayı dağıtmaz, çocuklarına ana-baba hasreti çektirmez, onların üzülmesine sebep olmaz.

Peygamberimizin evlenme sünneti vardır, ama boşama sünneti yoktur. Çünkü boşamak, Allah'ın ve Peygamberimizin sevmediği bir helaldir.

Seven sevdiğine çiçek uzatır, "seni seviyorum" diye. Yüce Allah da sevgi ve rahmetiyle süslediği Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimizi bir gül demeti ve bir çiçek buketi olarak bize ve bütün âlemlere sunmuştur.

Peygamberimiz, sadece Araplara değil, sadece Müslümanlara değil, bütün insanlığa, müminlere, münafıklara, kâfirlere, hattâ bütün varlıklara bir uyarıcı, bir müjdeleyici (2) ve bir rahmet (3) olarak gönderilmiştir.

Peygamberimiz, müminlere rahmetti. Çünkü hidayetlerine vesile olmuştu. Münafıklara rahmetti. Çünkü Peygamberimiz, onları kesin tanıdığı ve bildiği halde öldürtmedi. Çünkü onların münafık olduğunu herkes biliyordu. Muhammed arkadaşlarını öldürtüyor, derler endişesiyle onlara katlanıyordu. Kâfirlere rahmetti. Çünkü cezalarının ahirete ertelenmesine vesile olmuştu.

Dağlara, taşlara, kurtlara, kuşlara, cinlere, develere, kuru kütüklere, köpeklere ve yavrularına, her şeye, evet her şeye rahmet ve muhabbet olarak gönderildi.

Uhud buna şahid, hacere'l-esved buna şahid, kurtlar buna şahid, kendisini selamlayan taşlar ve ağaçlar buna şahid, kuru kütük buna şahit, hatif-i cinnî buna şahit, kesilmiş kurban buna şahit, dostları buna şahit, düşmanları buna şahit, mucizeli eli buna şahit, mucizeli dili buna şahit, mucizeli hali, güzel ve övülmüş ahlakı buna şahit. (4)

MUHABBETULLAH=ALLAH TEALÂ'NIN SEVGİSİ

Sevgili ve saygıdeğer kardeşlerim! Bizim yaratılmamız ve nimetlerle donatılmamız da Allah'ın bize olan sevgisinin ve merhametinin göstergesidir. Bizi sevdiği için bizi var etmiş, bize acıdığı için bizi, bize lazım olan eşya ve cihazlarla donatmış: Bunlar gözsüz, kulaksız, elsiz, ayaksız edemez, demiş; göz vermiş, kulak vermiş, el vermiş, ayak vermiş. Bunlar güneşsiz, havasız, susuz, topraksız yaşayamaz, demiş, güneş, hava, toprak ve su vermiş.

Allah'ın sevgi ve merhameti, okyanusları yukarıya kaldırmış, bulutlara bindirmiş, eşit katrele bölmüş, birden değil de tane tane tepemizden indirmiş, bağlarımızı, bostanlarımızı, tarlalarımızı sulamış, hayvanlarımızın ve ağaçlarımızın yüzünü güldürmüş, onlardan türlü türlü ürünler çıkarıp sofralarımıza göndermiş. Bütün bunlar, Yüce Rabbimizin bizi sevdiğinin ve bize olan merhametinin ifadesi değil midir.? Hiç sevmese ve acımasaydı verir miydi? Kim kime sevmeden ve acımadan bir şey verir?

Şarkıcı bağırıyor:

"Gökten yağmur değil, sevgiler yağsın." Ben de bağıriyorum ve diyorum ki: **"Sus ey nâdân! Gökten zaten yağmur değil, sevgi yağıyor, merhamet yağıyor!** Allah'ın sevgi ve merhameti tecssüm etmiş yağmur olmuş, güneş olmuş, hava olmuş, su olmuş, toprak olmuş, meyve olmuş, kuzu olmuş, et olmuş, arı olmuş, bal olmuş, inek olmuş, süt olmuş, tavuk olmuş, yumurta olmuş, çocuk olmuş kucağımıza verilmiş. Ve nihayet Allah'ın sevgisi tecessüm etmiş Muhammed Mustafa (s.a.v) olmuş. Olanların hepsi Allah'ın sevgisinin ve merhametinin tecessüm etmiş farklı farklı şekilleridir.

Bizi yaratmakla, bizi bize vermekle, kâinatı bize sunmakla, bizi kendisine kul ve rahmet peygamberine ümmet etmekle bize olan sevgisini ve merhametini yansıtan, gösteren, isbat eden âlemlerin Rabbine sonsuz sevgi, saygı, hamd ve senalarımızı şükür ve şükranlarımızı arz ediyoruz. Habibine de sonsuz salat ve selamlarımızı gönderiyoruz.

Allah'ın merhameti nasıl her şeye ve herkese yönelik ise, Allah'ın yarattığı havadan, sudan, topraktan ve güneşten inanan-inanmayan herkes nasıl istifade ediyorsa; sevgi ve merhametiyle yoğurduğu Habibi'nin merhameti de herkese ve her şeye yöneliktir. Her şey ve herkes farkına varsın-varmasın onun rahmetinden istifade etmektedir.

Allah'ın nasıl merhametini anlatan Rahman, Rahîm, Raûf, Atûf, Latîf, Mucîb, Muîn, Müstean, Muâfi, Tahir, Mutahhir, Hannan, Eman, Muhsin, Kerîm, Afuvv, Gafûr, Settâr, Halîm, Sabûr, Vedûd, Halık, Hayy, Muhyî, Kahhar ve Mümit isimleri varsa; Allah'ın ahlakıyla ahlaklanan ve isimleriyle isimlenen Peygamberimizin de merhametini anlatan güzel isimleri vardır. Mesela Yüce Allah onu, kendisine ait olan Raûf ve Rahîm isimleriyle anmıştır.(5)

Allah'ın Kahhar ve Mümit isimleri de Allah'ın bir çeşit merhametinin tecellisidir. Çünkü öldürmekle Yüce Allah, öldürdüğü varlığın fani ve geçici hayatına son veriyor; ebedî bir dünyada, ebedî bir hayata ve ebedî bir vücuda kavuşturuyor. Onun için arifler:

"Allahım! Senden ne gelecekse gelsin, / Sen ki kahrınla da lutfunla da güzelsin." (6) demişler.

Allah'ın rahmeti gadabını geçtiği gibi, Allah'ın ahlakıyla ahlaklanan Peygamberimizin de merhameti öfkesini geçmiştir. Düşmanları için dahi dua etmiştir. Bedduası çok nadirdir.

Askerlerini savaşa gönderirken, düşmanlarınızın dahi olsa ekilmiş tarlaları çiğnemeyeceksiniz, çocuklara, kadınlara, hastalara, yaşlılara, kilise ve havralarda kendisini ibadete vermiş kimselere, eli silahsız olanlara dokunmayacaksınız, demesi bundandır. Kendisine işkence yapanlara, acı çektirenlere, taş atanlara, ayaklarını kan içinde bırakanlara, yurdundan-yuvasından çıkaranlara, yanağını yaran ve dişini kıranlara beddua etmemesi bundandır. Mekke'yi fethettiği gün, düşmanlarını kılıçtan geçirecek gücü olmasına rağmen, hepsini affetmesi bundandır. Yani şefkatinden ve merhametindendir.

Çocuklarını ve torunlarını bağrına basması, yanaklarına öpücükler kondurması, **"Allahım, bunlara merhamet et,"(7) "Allah, insanlara merhamet etmeyece rahmette bulunmaz."(8) "Siz yerdekilere merhamet edin ki, göktekiler de size merhamet etsin"(9) "Müslüman, eliyle diliyle Müslümanları incitmeyen insandır."(10)** demesi bundandır, yani şefkat ve merhametindendir.

Anne şefkati ve merhameti meşhurdur. Böyle iken anne bile çocuğunun iyiliği için bazen çocuğuna tokat vurur. Fakat Peygamberimizin rahmeti, merhameti cennet gibiydi. Yani içinde acı ve acıtıcı bir şey yoktu. Çünkü o, sırf rahmetti, som rahmetti.

Peygamberimize "ümmî" peygamber denilmesinin sebeplerinden biri de budur. Ümm anne demektir. Peygamberimiz, her şeyin aslı, esası, tabir caizse anasıdır. Ama onun şefkati ve merhameti annelerin çocuklarına olan şefkat ve merhametinden daha üstündür. Çünkü anneler, çoğu kere çocuklarının dünyevî istikbalini düşünür, ama Peygamber ümmet ailesinin hem dünya ve hem de ahiret istikballerini kurtarmayı düşünmüş ve onları dünya ve ahiret saadetine kavuşturmayı hedeflemiştir. Ve bunu da hakkıyla ve Allah'ın izniyle başarmıştır.

Dipnotlar:

1-Nursî, Said, Sözler, 367

2-Bkz. Sebe, 34 / 28

3-Bkz. Enbiya, 21 / 107

4-Bkz. Nursî, Said, 19. Mektup (başından sonuna kadar)

5-Bkz. Tevbe, 9 /128

6-Necip Fazıl

7-Buhari, Edep, 22

8-Buhâri, Tevhid 2, Edeb 27; Müslim, Fedail 66, Tirmizi, Birr 16

9-Ebu Davud, Edeb, 58; Tirmizi Birr,16

10-Tirmizî, İman, 12

POLONYALI KOPERNİK VE VEHBİ KARAKAŞ'A GÖRE ÂLEMİN MERKEZİ

“ Polonyalı bilim adamı Kopernik, âlemin merkezini dünyadan güneşe taşımış. Merkez güneş, dünya ve ay gibi gezegenler de onun peykidir, demiş ”

Vehbi Karakaş

vehbikarakas@hotmail.com

2018-12-07 15:17:25

Polonyalı bilim adamı **Kopernik**, âlemin merkezini dünyadan güneşe taşımış. **Merkez güneş, dünya ve ay gibi gezegenler de onun peykidir**, demiş.

Bu görüş, fizik ve kozmik açıdan doğru olabilir. Sahanın otoriteleri, bu meseleyi varsın düşünsün. Türkiyeli Vehbi KARAKAŞ da diyor ki: **Âlemin merkezi güneş değil, dünyadır. Çünkü dünya, âlemlere rahmet olarak gönderilmiş Hz. Muhammed'in (s.a.v) konağıdır. Gök bu konağın kubbesi, yıldızlar kandili, güneş de bu konağın avizesi ve lambası olmuştur.**

Şimdi bu durumda biz, evrenin merkezi olarak nereyi düşünelim. Hz. Muhammed (sallallahu teala aleyhi vesellem) Efendimizin doğup büyüdüğü, davasını tebliğ ettiği, bir konak, bir mabed, bir okul, bir talimgâh ve ahiretin bir tarlası olarak kullandığı dünyayı mı, yoksa bu konağın lambası olan güneşi mi?

Dünya ve sair gezegenler güneşin peyki olabilir. Güneş ise gezegenleriyle beraber ve koca kâinat içindekileriyle beraber Hz. Muhammed Aleyhissalatü vesselamın peykidir. Allah, evren ve içindeki her şeyi ona hizmetkâr etmiştir. Dolayısıyla onun ümmeti olan bütün insanlığa.^[1]

İnsan saray için değil, saray insan için vardır. Öyleyse merkez, saray veya saraydaki herhangi bir şey değil, saraydaki sultandır. Saraydaki her şey sultan içindir. İşte bunun için olsa gerek Süleyman Çelebî Mevlidinde Peygamberimizi meth ederken: **"Bir acep nur kim güneş pervanesi"** demiştir. Yani Hz. Muhammed (s.a.v) öyle bir nurdur ki güneş onun etrafında ancak pervane olabilir.

Sadece gökteki güneş mi? Hayır, yıldızlar da, doğulu ve batılı bütün yıldız şahsiyetler de onun etrafında pervane, hatta ayağında bir toz olmak istemişlerdir. Çünkü o Habibullah'tır. O, Allah'ın her şeyden ve herkesten çok sevdiği sevgilidir. O, Allah'ın muhabbetidir. Allah ona öyle bir makam verdi ki onu seven ve ona uyan, Allah'ı sevmiş

olmakta^[2], **Ona biat eden, Allah'a biat etmiş sayılmaktadır.**^[3] O Allah'ın kapısıdır. O kapıdan geçmeyen Allah'a kavuşamaz. Onu devreden çıkaran ve **"yalnız Kur'an"** diyenler ne Kur'an'ı anlamışlardır ne de onu.

Güneşin Kur'an'daki bir adı **"lamba"**^[4] olduğu gibi, Peygamberimizin bir unvanı da yine Kur'an'da **"Sırac-ı Münîr=Aydınlatan Lamba"**^[5] dır. Gökteki güneş ve yıldızlar ışığını bu nur saçan lambadan yanı Peygamberimizden almışlardır. Her biri birer yıldız olan sahabeler ve on dört asrın bütün yıldız şahsiyetleri de ışıklarını yani meziyet ve faziletlerini, ilim, edep ve güzel ahlaklarını Hz. Peygamber'den almışlardır. Tabii ki Hz. Peygamber de dünya ve ahireti aydınlatan nurunu bütün özellik ve güzelliklerini Allah'tan almıştır. Peygamberimizin: **"Beni Rabbim terbiye etti. Ne kadar da güzel terbiye etti."**^[6] sözü bu hakikatin ilanı ve itirafıdır. Allah, Peygamberimizin muallimi, Peygamberimiz de ümmetinin muallimidir. Alemin merkezi ve odak noktası odur ve onun bulunduğu noktadır. Yerler, gökler, yerlerdeki ve göklerdeki, her şey ve herkes onun hürmetine yaratılmıştır.

Necip Fazıl merhum da bunun için **"O ki, o yüzden varız."** demiştir.

Yunus da (ra) bunun için:

Hak yarattı âlemi/Aşkına Muhammed'in,

Ay ve günü yarattı/ Şevkine Muhammed'in,

Ol dedi, oldu âlem/Yazıldı levh u kalem,

Okundu hatmi kelam/Şanına Muhammed'in.

Demiştir.

Allah, neden acaba onun aşkına yarattı âlemi?

Cevap: O, Allah'ın en muhteşem ve en mükemmel aynası idi. Allah'ı en iyi o gördü, o gösterdi, o bildi, o bildirdi. Allah'ı en iyi o sevdi, o sevdirdi. Allah tarafından da tabii en çok o sevildi.

Sözlerimizi özetleyen bir ayetle makalemizi sonlandıralım:

"Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, (bir gözlemci ve hakem), bir müjdeleyici, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle Allah'a davet eden bir davetçi ve nur saçan bir kandil olarak gönderdik. Allah'tan kendilerine büyük bir lütuf olduğunu mü'minlere müjdele."^[7]

Sınırsız salat ve selam olsun ona ve izinden gidenlere.

Melâm olsun ona ve emanetlerine sahip çıkmayanlara.

Dipnotlar

[1] Bkz. İbrahim, 14/33; Nuh, 71/16 ; Bakara, 2/29

[2] Al-i İmran, 3/31

[3] Bkz. Fetih, 48/10

[4] Nuh, 71/16

[5] Bkz. Ahzab, 33/42

[6] Suyuti Camiu's-Sağır, cilt 1, sayfa 12.

[7] Ahzab, 33/ 42

KUR'AN'IN IŞIĞINDA HZ. PEYGAMBER'İN MU'CİZELERİ-1

“İ'cazın sözlük anlamı, başkasını âciz bırakmak, onu ilgili konuda mağlup etmek demektir. İstilah mânâsı itibariyle i'caz, bir peygamberin kendi peygamberlik dâvâsını isbat etmek üzere ortaya koyduğu, başkaları tarafından benzerinin meydana getirilemediği ve bilinen sebepler üstü bir konuma sahip harikuladelerin ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2019-06-30 18:45:07

İ'cazın sözlük anlamı, başkasını âciz bırakmak, onu ilgili konuda mağlup etmek demektir. **İstilah mânâsı** itibariyle i'caz, bir peygamberin kendi peygamberlik dâvâsını isbat etmek üzere ortaya koyduğu, başkaları tarafından benzerinin meydana getirilemediği ve bilinen sebepler üstü bir konuma sahip harikuladelerin adıdır.(1) Böyle bir i'cazın, peygamberliğin delili olabilmesinin birkaç şartı vardır:

a. Meydana gelen fiilin Allah tarafından yaratılması. Buna göre bir teknikle meydana gelen olaylar, aya çıkma, bilgisayar yapma gibi hususlar mucize değildir. Çünkü mucizelikte esas olan, peygamberlik iddia eden kimsenin Allah tarafından tasdik edilmesidir.

b. Harikulade olması. Buna göre güneşin doğuşu ve batışı insanüstü ilâhî bir iş olmasına rağmen mucize sayılmaz.

c. Muaraza kabul etmemesi, eşsiz olması. Buna göre, peygamberlik dava eden kimsenin gösterdiği harikulade olay, başkası tarafından da yapılırsa, o olay mucize olmaz.

d. Mucizenin meydana gelmesi peygamberlik davasına delil olarak getirilmelidir ki, onu dâvâ edenin doğruluğuna gaybî bir imza hükmünde olsun.

e. Meydana gelen olay iddiaya uygun olmalıdır. Buna göre, bir ölüyü canlandıracağını iddia eden kimse o anda gökten güneşi yere indirse bile, mucize sayılmaz. Çünkü, bu olay onun doğruluğunu gösteremez.

f. Meydana gelen harika olay, peygamberlik iddia edeni yalanlamamalıdır.

Peygamberlik iddia eden kimse, faraza bir hayvanı konuşturacağını söylese ve gerçekten o hayvan da konuşsa, ancak konuşan hayvan iddia sahibinin yalancı olduğunu söylese bu durum bir mucize olmaz. Aksine şüpheleri artırır.(2)

Muhammed Ali es-Sabûnî'ye göre, i'cazın gerçekleşmesinin **üç şartı** vardır:

Birincisi: Tahaddînin vuku bulması. Yani mucize gösteren zâtın başkasına meydan okuyarak, onları kendisinin ortaya koyduğu mucizenin bir benzerini getirmeye davet etmesi.

İkincisi: Yapılan meydan okuyuşa karşı başkalarını tahrik eden ortamın bulunması.

Üçüncüsü: Muaraza etmeleri için karşı tarafa verilen fırsatın değerlendirilmesi ile birlikte, kendilerinde bu meydan okuyuşu bertaraf edecek bir gücün olmadığı tahakkuk etmesi. Yani: "zaman bulamadık. yoksa yapabilirdik" gibi muarızların öne sürebilecekleri bahanelerine meydan verilmemesi.(3)

Kur'ân-ı Kerim:

"İ'caz-ı Kur'an disiplini, Kur'an-ı Kerim'in Allah kelâmı olup, benzeri bir söz söylemenin beşer tâkatı haricinde olduğunu isbatlamaya çalışır. Kur'an-ı Kerimde müteaddit âyetler, Kur'an'ın Allah'ın vahyi ve Hz. Muhammed (a.s.)'in onun Resûlü olduğundan şüphe eden edipleri Kur'an'a benzer bir söz söylemeye çağırır. Bu meydan okuma (tahaddî) gerek asr-ı saadette, gerek o asırdan beri günümüze kadar devam eden zaman boyunca cevapsız kaldığından, Kur'an'ın i'cazı ortaya çıkmıştır. İ'caz ile meşgul olan âlimlerimiz onun mucizevî özelliğini esas itibariyle belâğatında aramışlardır. Belâğat, halin gerektirdiğine uygun söz söylemek demek olup, güdülen maksada en etkili bir ifade ile ulaşmayı hedefler."(4)

Kur'ân-ı Kerim, Hz. Peygamber(s.a.)'in en büyük mucizesidir. Aklî ve ilmî bir mucize olma özelliğiyle, bütün peygamberlerin mucizeleri arasında, her zaman geçerli ve kıyamete kadar devam edecek yegâne mucizedir.

Müşriklerin Hz. Peygamber (a.s.)'den mucize isteklerine karşı bir cevap niteliğinde olan"kendilerine okunmakta olan Kitâb'ı sana indirmemiz onlara yetmez mi?"(5) meâlindeki âyetin ifadesinde de bu gerçek vurgulanmaktadır.

Semâvî kitaplar içerisinde yalnız Kur'an'ın bir aklî mucize kimliğiyle gelmiş olmasının bazı hikmetleri vardır:

1. Mevcut Durum Değerlendirilmesi: Peygamberlerin geldiği devrin ve bulunduğu çevrenin durumuna göre, mucizelerin gösterilmesi hikmetin bir gereğidir. Sözlü veya fiilî üslubun mevcut duruma göre ayarlanması belâğatın vaz geçilmez bir kuralıdır. Mucize üslubunu ayarlarken böyle bir durum değerlendirmesinin yapılması, bütün sıfatlarında kemâlatın zirvesinde olan, sonsuz hikmet sahibi yüce Allah'ın şanına en yakışanıdır.

Meselâ: Döneminde sihir sanatı çok ileri bir seviyede olduğu için Hz. Mûsâ'ya sihir benzeri bir mucize olarak yılan şekline dönüşen asâ türü mucizeler verilmiştir. Yine Hz. İsâ zamanında tıp alanında çok büyük gelişmeler sağlanmıştı. Bu sebeple ona da çeşitli hastalıkları iyileştirme ve ölüleri diriltme kabilinden mucizeler verilmiştir. Hz. Muhammed (a.s.)'in Peygamber olarak gönderildiği dönemde ise, Araplar arasında lisanı

güzel kullanma; fesahat ve belâğat sanatı zirveye ulaşmıştı. Bunun içindir ki ona da bütün edip ve şairleri hayrette bırakacak, bir benzerini ortaya koymayı imkânsız kılacak dil inceliklerine sahip Kur'an mucizesi verilmiştir.

2. Kur'an'ın Evrenselliği:

Diğer peygamberlerin tebliğ alanı belli kavimler olduğu gibi, mesajlarının etkinliği de belli zamanlarla kayıtlı idi. Buna göre gösterecekleri mucizelerin de bu lokal özelliği yansımaları uygundu. Bunun için onların mucizelerinin hepsi hissî olup zaman ve mekânla sınırlı kalmıştır.

Halbuki Kur'an'ın ortaya mesajlar, yalnız belli bir coğrafyaya, belli bir kavme veya belli bir zamana bağlı değildir. Aksine bütün insanları, bütün yeryüzünü birden muhatap alan, zaman ve mekân üstü boyutuyla evrensel bir nitelik arz etmektedir.

Böyle her yönüyle mükemmel bir dinin kaynağı ve temel dayanağı olan bir mucizenin de kıyamete kadar her asra ve herkese hitap edecek olan aklî ve ilmî bir özelliğe sahip olması gerekir. Onun için, Kur'an bu özellikte bir mucize olmuştur.(6)

3. Muhatabın Seviyesi:

Muhatabın seviyesi bakımından da, konuya bakıldığında, daha önceki peygamberlerin mucizelerinin gözlere hitap eden hissî birer mucize olmalarını gerekli kılmaktadır. İsrâil oğullarının buzağıya tapmaları, Puta tapan bir kavimle karşılınca da "Ey Mûsâ! onların ilâhları gibi bize de bir ilâh (put) yap"(7) demeleri, yine Hz. Musâ'ya "Bize Allah'ı açıkça göster(onu gözlerimizle görelim)"(8) şeklindeki isteklerinden ve bu çeşit dar kalıplı düşüncelerinden de anlaşılacağı gibi o dönemlerdeki insanların durumu, o tür hissî mucizelerin varlığını gerektiriyordu.

Tâbir yerinde ise, daha önceki ümmetler dönemlerinde insanlık, ilk ve orta öğrenim seviyesinde bir performans gösterirken, Hz. Muhammed (a.s) döneminde bir üniversite çağını yakalamışlardı. Artık aklî ve ilmî mucizeleri kabul edebileceklerdi. Böylece aklî bir mucize olarak Kur'an verildi. Ancak herkes aynı seviyede olmadığına göre, bu aklî muciznin yanında hissî mucizelere de ihtiyaç vardı. Hz. Peygamber (a.s)in gösterdiği hissî mucizeleri de bu çerçevede değerlendirmek gerekir.

4. İltibası Önlemek

Hissî mucizeler, munatapları tarafından benzer başka bir harika durumla karıştırılabiliyordu. Hz. Mûsâ'nın asâsı örneğinde olduğu gibi, bunu sihirbazların büyüleriyle karşılaştırıp karıştıranlar olabiliyordu. Halbuki kelâmî bir vahiy ve aklî bir mucize olan Kur'an'ın durumu -inkârcıların bazan bilgisizce iddia etmelerine rağmen- sihir ihtimalini tamamen bertaraf etmektedir.(9)

5. Alemlere Rahmet İlkesi

Hissî mucizeler karşısında olumsuz tavır gösterenlerin cezalandırılması, değışmez ilâhî bir kanun görünümündedir. Halbuki nesillerinden daha sonra büyük İslâm mücahitlerinin yetiştığı bir toluluğun birden helâk olması, şümüllü rahmet ilkesiyle çelişirdi. Bunun içindir ki, Hz. peygamber (s.a) şöyle buyurmuştur: "Hiçbir peygamber yoktur ki ona, insanların benzerlerine iman ettiği bir mucize verilmiş olmasın. Bana ise, ancak Allah'ın vahyettiği vahiy verilmiştir. bu sayede, kıyamet günü peygamberlerin en çok tâbî bulunanı olmayı ümit ederim."(10)

Abdullah b. Mes'ûd,-muhtemelen Hz. Peygamberin gösterdiği mucizelerle, daha önceki peygamberlerin gösterdiği mucizeler arasında bir fark gözetmedikleri için- tâbîin nesline şöyle demiştir: "Biz âyetleri bereket sayardık, siz ise korkutma (uyarı) sayıyorsunuz."(11)

Gerçekten daha önceki peygambrelere verilen hissî mucizelerin amacı bir uyarı ve korkutmak olduğunu, "Bizi âyetler (mucizeler) göndermekten alıkoyan tek şey, öncekilerin bu âyetleri yalanlamış olmasıdır. Nitekim, Semûd kavmine, açık bir mucize olmak üzere bir dişi deve vermiştik. Onlar ise, (bu deveyi boğazladılar ve) bu yüzden zalim oldular. Oysa biz âyetleri ancak korkutmak için göndeririz."(12) meâlindeki âyetten açıkça anlaşılmaktadır.

Dipnotlar

1-bkz. el-Kurtubî, I/69-71; *el-İtkan*, II/148; İmam-ı Rabbânî, *İsbatü'n-Nübüvve*, 9; Şemsuddin el-İsfahânî, *Metâliu'l-Enzâr Şerhu Tavâlii'l-Envâr*, I/542; ez-Zerkânî, I/73; II/354.

2-bkz. *el-İtkan*, a.g.y.; er-Rabbanî, a.g.e., 9-10.

3-bkz. es-Sâbûnî, *et-Tibyan fî Ulûmi'l-Kur'an*, 93-98.

4-bkz. Yıldırım, Suat, "Kur'an'ın Allah Kelamı Olduğunu İspatta Bediüzzaman Said Nursi'nin Orijinal Bir Usûlü", 316, Uluslararası Bediüzzaman Sempozyomu-3, İst. 1996, 316-317.

5-Ankebût, 29/51.

6-krş. Mâverdi,Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed, A'lâmu'n-nübüvve (nşr. Muhammed el-Mu'tasimbillâh el-Bağdâdî)Beyrut, 1407/1987, s. 97-99; Nebhânî, Hücettullah. s. 288-289.

7-Arâf, 7/138

8-Bakara, 2/55; Nisâ, 4/153.

9-bk. Mâzerî, Ebu Abdullah b. Ali, el- Mu'lim bi fevaidi Müslim,(nşr. Muhammed eş-Şazeli en-Neyfer) Beyrut, 1992, I/216; Ahatlı Erdinç, Muhaddislere göre peygamberlik delilleri (dorktura tezi, basılmamış), 123.

10-Buhârî, Fedâilu'l-Kur'an,1; İ'tisam,1; Müslim, imân, 239 ; Ahmed, II/341, 451.

11-Buhârî, Menâkıb, 25.

12-İsrâ, 17/59.

KUR'AN'IN IŞIĞINDA HZ. PEYGAMBER'İN MU'CİZELERİ-2

“ Hissî Mucizeler Hissî mucizenin en yaygın ve kabul gören-ve Matûridî kelimci Nureddin es-Sâbûnî'ye ait olan- tarifi şöyledir: "İnkâr edenlere meydan okuduğu bir sırada nübüvvet iddia eden kişinin elinde, tabiat kanunlarına aykırı olan bir hadisenin, benzerini getirmekten inkârcıları âciz bırakacak tarzda vuku' bulmasıdır ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2019-07-07 18:32:19

Hissî Mucizeler

Hissî mucizenin en yaygın ve kabul gören-ve Matûridî kelimci **Nureddin es-Sâbûnî'**ye ait olan- tarifi şöyledir: "İnkâr edenlere meydan okuduğu bir sırada nübüvvet iddia eden kişinin elinde, tabiat kanunlarına aykırı olan bir hadisenin, benzerini getirmekten inkârcıları âciz bırakacak tarzda vuku' bulmasıdır"(1)

Hz. Peygamber'in gösterdiği hissî/maddî mucizeler onun peygamberliğinin önemli kanıtları arasında sayılmış ve hemen her sîret eserinde temas edilen bir konu olmasının yanında mevzu ile ilgili pek çok müstakil kitaplar da telif edilmiştir. Kur'an-ı Kerim Allah tarafından peygamberlikle görevlendirilen kimselerin, doğruluklarını ispat etmek maksadıyla tabiat kanunlarını aşan bazı olaylarla desteklendiğini bildirir.(2)

Kur'an, Allah'ın peygamberlerine bahsettiği "**tabiat kanunlarını aşan olaylar**"dan bahsederken sonraları yaygınlaşan ve genel kabul gören "**mucize**" kelimesini kullanmaz. Bunun yerine Kur'an'da "**âyet**",(3) "**beyyine**"(4) ve "**burhan**"(5) kelimeleri kullanılır.(6)

Hissî Mucizeler Konusundaki Tartışmalar

Daha önceki Peygamberlerin bir takım hissî mucizeler gösterdikleri hususu, Kur'anla da desteklendiği için- müslümanlar arasında tartışmasız kabul edilmektedir. **Ancak -özellikle son iki asırda- Hz. Peygamber(a.s)in hiçbir hissî mucize göstermediğini savunan bazı müslüman yazarların ortaya çıktığı görülmektedir.** Şimdi bu kimselerin ortaya koyduğu delillerini görmekte fayda vardır:

Hissî mucizeleri inkâr edenlerin delilleri

Bu delillerin dayandırıldığı iki temel nokta vardır.

Birincisi: Kur'an'ın pek çok âyetinde ifade edildiği üzere, müşriklerin **Hz. Peygamber'den mucize istemeleri karşısında, bunlara müspet cevap verilmeyip sürekli reddedilmesidir.**

Bu âyetlerden bazıları şunlardır: " Eğer onların yüz çevirmesi sana ağır geldi ise, yapabilirsen yerin içine inebileceğin bir tünel ya da göğe çıkabileceğin bir merdiven ara ki onlara bir mucize getiresin! Allah dileseydi onları hidayet üzerinde toplayıp birleştirdi. O halde sakın cahillerden olma."(7) "Ona rabbinden bir mucize indirilmeli değilmiydi, dediler. De ki: Şüphesiz Allah mucize indirmeye kâdirdir. Fakat onların çoğu bilmezler." (8)

"Haydi bize öncekilere gönderilenin benzeri bir mucize getirsin, dediler. Onlardan önce helâk ettiğimiz hiçbir kasaba halkı imân etmemişti. Şimdi bunlar mı imân edecekler."(9)

"Resûlüm! inanmıyorlar diye neredeyse kendini mahvedeceksin. Biz dilesek, onlara gökten bir mucize indiririz de ona boyun eğip kalırlar."(10)

"Ama onlara katımızdan gerçek gelince: "Mûsâ'ya verildiği gibi buna da mucize verilmesi gerekmezmi?" derler. Peki daha önce Mûsâ'ya verileni de inkâr etmemişler miydi? "Yardımlaşan iki sihirbaz" demişlerdi; "hepsini inkâr edenleriz" demişlerdi. De ki: eğer doğru sözlü iseniz, Allah katından bu ikisinden daha doğru bir kitap getirin de ona uyayım."(11)

"Bizi mucizeler göndermekten alıkoyan şey, ancak öncekilerin onları yalanlamış olmalarıdır."(12)

"Ona Rabbinden mucizeler getirmesi gerekmez miydi?" derler. De ki: Mucizeler ancak Allah'ın katındandır. Doğrusu ben, sadece apaçık bir uyarıcıyım."(13)

"Kendilerine bir mucize gösterilirse, mutlaka ona inanacaklarına dair yeminlerin en kuvvetlisiyle Allah'a yemin ettiler. De ki: mucizeler ancak Allah'ın katındandır. Onların mucize geldiği zaman da inanmayacaklarının farkında değil misin?"(14)

İkincisi: Mucizelerle ilgili rivâyetlerin mütevatir olmayıp **âhâd yollarla nakledilmiş** olmasıdır. Onlara göre, eğer sözkonusu mucizeler, rivayetlerde belirtildiği gibi, yüzlerce sahhabinin gözleri önünde gerçekleşseydi, birkaç sahabenin nakliyle değil, daha fazla sahabenin rivayetiyle gelirdi. çünkü bu gibi olağan dışı olayları görenlerin onu anlatmaması mümkün değildir.(15)

Aslında Kur'an-ı Kerim'de önceki peygamberlere ait bu tür hissî mucizeler sözkonusu edildiği halde, Hz. Muhammed (s.a) için böyle birşey sözkonusu edilmemiştir. Çünkü Hz. Muhammed (s.a)'e insan ve cinler tarafından eşi ve benzeri yapılamayacak insânî ve aklî bir mucize olarak Kur'an verilmiştir. Ne var ki insanlar, Kur'an-ı Kerim vasıtasıyla daha önceki peygamberlerde gördükleri mucizelerin bir benzerini Hz. Muhammed (s.a)de de

görmek istedikleri için bu tür rivayetlere kanmışlardır. Halbuki eğer yüce Allah, Hz. Muhammed (s.a)'i maddî mucizelerle desteklemek isteseydi onu da yaptırır ve Kur'an-ı Kerim'de ondan da sözederdi "(16)

"Ayın yarılması, taşların onun (Hz. Peygamberin) huzurunda tesbih etmesi, parmaklarının arasından suyun kaynaması, hurma ağacının onun için ağlaması, devenin kendisine şikayette bulunması, zehirli keçi (etin) şهادeti gibi mütevatir olmayan mucizelere gelince, bunların ortaya çıkışında halk muhayyilesinin büyük rol oynadığı gayet açıktır. Bunlar, sahîh fiil ve açık akılla çelişmektedirler."(17)

Son iki asırda, bir kısım müslüman fikir adamları gibi, bir takım müsteşrikler de bu konuya hayli ilgi duymuşlar ve ileri sürdükleri argümanlar yukarıdakilerden hiç farklı değildir.(18)

İlginçtir, yedinci hicrî asırda Bağdat'da yaşamış Mûsevî asıllı bir filozof ve edip olan Kummûna, Hz. Muhammed (s.a)'in hissi mucizelerini reddederken, aynı metodu kullanmış ve yukarıda sözkonusu edilen âyetlerle, mucize rivâyetlerinin haber-i vâhid olduğu ve kesin bilgi ifade etmediği gerekçelerini ileri sürmüştür.(19) "Öyle ki Kummûna'nın ifadeleri okunduğunda, son iki asırda hissi mucizeleri kabul etmeyen görüşler sanki motamot bunların tercümesidir denilebilir."(20)

Bu Delillerin Değerlendirilmesi

a) Hissî Mucize Taleplerini Reddeden Ayetler

Evela sözkonusu âyetlerin hiçbirinde "Biz sana hiçbir maddî mucize vermedik" anlamına gelebilecek bir ifadeye yer verilmemektedir. Bununla beraber, müşriklerin bu konudaki ısrarlı taleplerinin hiçbirin müspet mânâda bir cevabın verilmemesi, dolaylı olarak Hz. Muhammed (s.a) için hissî mucizelerin sözkonusu olmadığı anlamına gelebilir. Nitekim, hissî mucizeleri reddedenlerin görüşleri de bu noktadan kaynaklanmaktadır. Ancak, sözkonusu âyetlerin sibak ve siyaklarına dikkatle bakıldığında, bu âyetlerin hissî mucizeleri reddettiğini söylemek kolay görülmemektedir.

Bu âyetler öncesi ve sonrasıyla okunduğunda esas itibariyle beş konuya vurgu yapıldığı net bir şekilde görülmektedir:

- 1.** Mucize ile iman arasında doğru bir orantı yoktur. Yani insanların imanları gösterilen mucizeler nisbetinde artmamakta, hatta bazan tersi de olabilmektedir.
- 2.** Mucizeleri göstermek, yalnız yüce Allah'a ait bir iştir. Hiç bir peygamber onun izni olmadan herhangi bir mucize gösteremez.
- 3.** İstenilen mucize gösterilmesine rağmen iman edilmezse, bu talepte bulunanların helâk edilmesi, Allah'ın önceki ümmetler için uyguladığı değişmez kanunudur.
- 4.** Hz. Peygamber, inkârcıların mucize isteklerine fazla itibar etmemeli, onların beyinlerini Kur'an'ın ebedî mucizeliği üzerinde düşünmeye kanalize etmelidir.

5. Mekke müşrikleri bu mucize istekleri konusunda asla samimi değillerdir. Onların bu istekleri ne kadar karşılanırsa karşılansın hiç bir zaman inanmayacaklardır.(21) Bu husus onların -deyim yerinde ise- saçmasapan isteklerinden de açıkça anlaşılmaktadır.(22) (Maddeler için, bk. Ahatlı, s.135-136)

Tembih:

a. İnkârcıların mucize isteklerini reddeden âyetlerin hepsi Mekke'de inmiş olan surelerde yer almaktadır.

b. Gösterilen mucizelerin hemen hepsi, Medine döneminde ve müslümanlara gösterilmiştir.

Dolayısıyla Mekke döneminde inen ve inkârcıların mucize talaplerini reddeden âyetlerle, bu âyetlerin nüzûlünden çok sonra Hz. Peygamber'in Medine'de müslümanlara gösterdiği mucizeler arasında bir bağlantı yoktur. Çünkü bu mucizeler, ne müşriklerin talebi üzerine, ne de inanmayanları iman ettirmek maksadıyla gösterilmiştir. Aksine genellikle bu mucizeler, bazı seriyyelerde karşılaşılan yiyecek ve su sıkıntısını gidermek ve bu sayede önceden büyük çileler çekerek ve hiçbir olağanüstülük beklemeden İslam'ı seçen ve bir anlamda büyük imtihanı başaran müslümanlara bir lütuf ve imanlarını güçlendirmek gayesiyle gösterilmiştir, denilebilir. (Ahatlı, s.136)

c. Mekke döneminde müşriklerin mucize isteklerinin bir kez müspet karşılandığını gösteren ve dolayısıyla ilk anda mezkûr âyetlerle tenakuz halinde olduğu anlaşılan tek örnek ayın yarılması ile ilgili hadislerin bazı rivâyetleridir.

Ayın yarılması hadisesini anlatan , sened açısından güvenilir hadisler içinde sadece Enes b. Mâlik'den gelen rivâyetlerde, bu olayın inanmayan Mekke'lilerin isteği üzerine gerçekleştiği zikredilmektedir.(23)

d. Mucize ile iman arasında doğrudan bir bağlantı sözkonusu olmadığı için, inanmayanların mucize taleplerinin reddedilmesi Hz. Peygamber(s.a)'e özel bir durum değildir. Önceki ümmetlerin de kendi peygamberlerinin gösterdiği mucizelere inanmadıkları hem Kur'an-ı Kerim hem de Kitab-ı Mukaddes tarafından ifade edilmektedir.(24)

e. Yine mucizelerin istek üzerine değil, peygamber tarafından kendiliğinden gösterilmesinin de Hz. Peygamber (s.a)'e has bir durum değildir. Meselâ, Yeni Ahid'deki mucizeler incelendiğinde, Hz. İsa'nın çoğu kere mucize isteklerinin geri çevirdiği ve fakat ihtiyaç anında bir talep olmaksızın kendisine inananlara mucize gösterdiği görülecektir.

Hz. İsa, Ferîsilerin mucize isteklerini kabul etmediği halde, kendi şakirtlerine bir talep olmaksızın mucize göstermesi bir misal olarak gösterilebilir.(25)

Yine Hz. İsa (a.s), İnanmayanlara, düşmanlara ve hased edenlere mucize göstermek istememiştir.(26) Öyle ki, çevresindekilerin çeşitli mucizeler görmesine rağmen yeniden mucize istemeleri üzerine Hz. İsa şöyle demiştir: "Bu nesil kötü bir nesildir, alâmet arıyor; onu Yûnus peygamberin alâmetinden başka bir alâmet verilmeyecektir."(27)

Kur'an-ı Kerim'de anlatıldığına göre, Hz. İsa, gökten bir sofrayı indirmesini isteyen ve daha önce kendisine imân eden havârilere bu isteklerini önce şiddetle reddetmiş, fakat daha sonra, onların bu isteklerinde çok samîmî olduklarını görünce müspet cevap vermiş ve böyle bir sofranın gelmesi için Allah'a yalvarmıştır. Yüce Allah da Hz. İsa'nın bu isteğini kabul etmiş ve ancak böyle bir mucizeyi gördükten sonra inkâra sapanların cezalarının dehşetli olacağını bildirmiştir. İlgili âyetlerin meâlleri şöyledir: " Hani bir zamanlar havârîlere "Bana ve Peygamberime iman edin" diye ilham etmişim. Onlar (da), "iman ettik, bizim Allah'a teslim olmuş kimseler(müslümanlar) olduğumuza sen de şahit ol" demişlerdi. Hani havârîler "Ey Meryem oğlu İsa, Rabbin bize gökten, donatılmış bir sofrayı indirebilir mi?" demişlerdi. O, "İmân etmiş kimseler iseniz Allah'tan korkun" cevabını vermişti. Onlar "Ondan yiyelim, kalplerimiz mutmain olsun, bize doğru söylediğini (kesin olarak) bilelim ve ona gözleriyle görmüş şahitler olalım istiyoruz" demişlerdi. Meryem oğlu İsa şöyle dedi: " Ey Rabbimiz! Bize gökten bir sofrayı indir ki, bizim için, geçmiş ve geleceklerimiz için bayram ve senden bir âyet (mucize) olsun. Bizi rızıklandır, zaten sen, rızık verenlerin en hayırlısıdır." Allah da şöyle buyurdu: "Ben onu şüphesiz indireceğim; ama bundan sonra içinizden ki inkâr ederse, kâinatta hiçbir kimseye etmediğim azabı ona edeceğim!"(28)

Görüldüğü gibi burada, aynı konuda Hz. İsa tarafından mucize istekleri önce reddedilmiş sonra kabul görmüştür. **Gerek Kur'an-ı Kerim'de, gerek Kitab-ı Mukaddeste yer alan mucize isteklerini reddeden örneklere Hz. İsa'nın başka bir mucize göstermediğini söylemek Kur'an'ın âyetleriyle açık bir çelişki teşkil edecektir.** Nitekim, Maide Sûresinin 110. âyetinde Hz. İsa'nın beş mucizesi zikredilmektedir.(29)

Yukarıdaki ilgili örneklere bakılarak Hz. İsa'nın hiçbir mucize göstermediğini söylemek mümkün olmadığı gibi, söz konusu âyetlerdeki olumsuz örneklere bakılarak Hz. Peygamber'in de hiçbir mucize göstermediğini söylemek mümkün değildir.

Dipnotlar

1-Sâbûnî, Ahmed b. Mahmud, el-Bidaye fi usuli'd-dîn,s.46 (nşr. Bekir Topaloğlu), Dimaşk 1399/1979.

2-bk. Bakara, 2/60,87,253; Hadid, 57/25.

3- msl. bk. Bakara, 2/118, Al-i İmrân, 3/49-50; Tâhâ, 20/22; Nâziât, 79/20-21.

4-msl. bk. Bakara, 2/92,213,253; İsrâ, 17/101; Fâtır, 35/25; Mümin, 40/34.

5-Kasas, 28/32.

6-geniş bilgi için bk. Sinanoğlu, Mustafa, Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de nübüvvet (Doktora tezi, M.Ü. Sos. Bl. Enst, İst. 1995).

7-En'âm, 6/35.

8-En'âm, 6/37; krş. Yunus 10/20, Râd,13/7,27, Ankebût, 29/50.

9-Enbiyâ, 21/5-6.

10-Şuarâ, 26/2-3.

11-Kasas, 28/48-49.

12-İsrâ, 17/59.

13-Ankebût, 29/50-51.

14-Enâm, 6/109.

15-Râzî,Fahreddin, en-Nübüvvât ve ma yetaalleku bihâ, s.11-16(naşirin -Ahmed Hicâzî es-Sekkâ'nın mukaddimesi);Beyrut, 1406/1986; Ahlatlı,132.

16-krş. Heykel, Muhammed, Hz. Muhammed Mustafa , s.58 (çev. Ömer Rıza Doğrul), İstanbul, 1985.

17-Haneî, Hasan İslâmî İlimlere Giriş, s. 87, /trc. Muharrem Tan), İstanbul,1994.

18-Mesela Müsteşriklerden Dozy, Devenport ve Guillaume'ın benzer görüşleri için bk. Karadeniz, Osman, Mucize Proplemi, s.162; (Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sos, Bil. Ens., 1984); Parlakışık, Ahmed, Oryantalizm'in Soruları, s.15 (Çizgi Dergisi Yayınları, yy., ts.)

19-bk.İbn Kummûna, Ebu'r-Ridâ S'd b. Mansûr, Examination Of The İnquiries İn İhe Three Faits, s.88,91-94. (ed. Moshe Perlman), California 1967.

20-bk. Ahathl, a.g.e, s. 135.

21-bk. Hicr, 15/14-15; En'âm, 6/7.

22-bk. İsrâ, 90-93.

23-bk. Buhârî, Menâkıb, 27; Menâkıbu'l-Ensar, 36; Tefsir, 54/1; Müslim, Münâfikûn, 46; Tirmizî, Tefsir, 54/2; Ahmed b. Hanbel, III/165.

24-Tâhâ, 20/60-71; krş . Kitab-ı Mukaddes, Çıkış 4-11 bâblar.

25-bk. Mattâ, 16/1-5; 15/32-39.

26-bk. Mattâ 12/38-39; Markos 8/11-12; Luka 11/15-17.

27-bk. Luka 11/29; Mattâ 16/4.

28-Mâide, 5/111-115.

29-Bunlar: Beşikte konuşmak, Allah'ın izniyle çamurdan bir kuş şeklini yapıp onu uçurmak, anadan doğma kör ve alacalıyı iyileştirmek ve ölüyü diriltmek.

KUR'AN'IN IŞIĞINDA HZ. PEYGAMBER'İN MU'CİZELERİ-3

“b) Kur'an'da Hissî Mucizeler Hz. Peygamber (s.a)in hissî mucize gösterdiğinin delillerini sahîh hadislerin yanında Kur'an'da da bulmak mümkündür. Ancak bunların bir kısmı teknik anlamda mucize tarifinin içine girmediğinden bunların yerine âyet ve delil tabirlerini kullanmak daha doğru bir yaklaşımdır. Mesele, konu ile ilgili kelimcilerin belli kriterleri gözönünde bulunduran ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2019-07-23 08:16:35

b) Kur'an'da Hissî Mucizeler

Hiz. Peygamber (s.a)in hissî mucize gösterdiğinin delillerini sahîh hadislerin yanında Kur'an'da da bulmak mümkündür. Ancak bunların bir kısmı teknik anlamda mucize tarifinin içine girmediğinden bunların yerine âyet ve delil tabirlerini kullanmak daha doğru bir yaklaşımdır. Mesele, konu ile ilgili kelimcilerin belli kriterleri gözönünde bulunduran tarifleri değil, daha özgür ve daha objektif bir yaklaşım olan Hz. Muhammed'(s.a)in Kur'an'ın dışında, nübüvvetini doğrulayan belgelerin ortaya konmasıdır.

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de mucize kelimesi kullanılmamakta,yerine "**âyet**" kelimesi yer almaktadır. Kur'an bu kelimeyi özellikle seçip tercih etmiştir. Çünkü "**âyet**" kelimesi, hem maddî hem mânevî mucizeleri içine alan geniş kapsamlı bir sözcüktür.(1)

1. Kur'an'da Ayın Yarılması Olayı

Hiz. Peygamberin hissî mucizeler gösterdiğine kuvvetli bir şekilde doğrudan işaret eden Kur'an âyetleri mevcuttur. Bu konudaki en önemli delillerden birisi, Kamer Sûresinin baş tarafında anlatılan ayın yarılmasıyla ilgili âyetlerdir. Bu âyetlerde Hz. Peygamberin Mekke'de müşriklere gösterdiği ayın yarılması mucizesine işaret edilmiştir.

"Kıyamet saati yaklaştı, ay yarıldı. Onlar bir mucize görseler hemen yüz çevirirler ve "**süregelen bir büyüdür**" derler. Yalanladılar ve kendi heveslerine uydular. Halbuki, her iş sonunda kendi amacına varıp karar kılacaktır."(2)

Burada ayın yarılma olayına müşriklerin "bir büyüdür" demeleri birkaç yönden dekkat çekicidir:

Birincisi, vukû' bulmuş bir hadise olmasaydı, hangi şeye "bu bir büyüdür" diyeceklerdi. Demek ki âyette sözkonusu edilen ayın yarılması olayı -ileride / kıyamet vaktinde tekrar edecek olsa bile- "büyüdür" diyenlerin gözleriyle gördükleri, meydana gelmiş, bitmiş bir hadisedir.

İkincisi, bir çok âyette, daha önceki peygamberlerin göstermiş olduğu maddi mucizelere münkirlerin "bir büyü" deyip yüz çevirdikleri anlatılmaktadır.(3)

Üçüncüsü, Denilebilirki, Müşriklerin Hz. Peygamber(s.a)'e "sâhir" (büyücü)(4) demelerinin en önemli sebebi, "büyü" dedikleri bu tür maddî mucizeler göstermesinden ileri gelmektedir.(5)

Dördüncüsü, "bu süregelen bir büyüdür" ifadesinden anlaşılıyor ki, inanmayanlar, gördükleri bu olayın başka benzerlerini de daha önce görmüşlerdir.

Herhangi bir peygambere muhatap olmayan(Yâsin, 36/6) bir toplumun bu ifadelerinden "daha önceki peygamberlerin gösterdiği mucizeler" anlama imkânını araştırmak sağlıklı bir yaklaşım değildir.

O halde bu ifadeden, onların daha önce de Hz. Muhammed(s.a)'in gösterdiği hâriku'lâde olan bir takım hissî mucizeler kastettiklerini anlamak gerekir.

"Ay kıyamete yakın yarılacak" değerlendirilmesi

Bazıları, bu ifadeden "kıyamete yakın ay yarılacak" mânâsını çıkarmışlardır.(6)

Bunların ileri sürdükleri deliller şunlardır:

a. Mâzî (geçmiş) zaman sîgasının müstabel (gelecek) zaman sîgası yerine kullanılması, Arapça gramer açısından bir sakınca yoktur. Kur'an'ın bazı âyetlerinde bu çeşit kullanımlar sözkonusudur.(7) Bu âyette de böyle bir anlam çıkarılabilir.

b. Ayın yarılmasını anlatan âyetin devamı niteliğindeki ikinci âyetin son cümlesi olan "süre gelen büyü" tâbiri, bu olayın daha sonra olacağını göstermektedir. Çünkü "sürekli sihir" ifadesinin gereği olayın devam etmesidir. Böyle olsaydı, bu yarılma hadisesinin bize kadar devam etmesini gerektirirdi. Halbuki işin böyle olmadığı söylenmektedir.(8)

Bunun gramer bakımından ve ifade üslubu açısından anlaşılmasa bir görüş olmamakla beraber, pek de doğru bir yorum olmadığını gösteren bazı noktalara işaret etmekte fayda vardır:

1. Yukarıda geçen ve ayın Hz. Peygamber(s.a) döneminde yarıldığını destekleyen kuvvetli deliller bu ikinci yorumu olumsuz kılmaktadır.

2. Ayetin siyak ve sibakı, istikbale ait bir yoruma uygun değildir. Böyle bir mânâ verildiği takdirde baştaki "kıyamet yaklaştı" ifadesi anlamsız kalacaktır. Çünkü âyette sözkonusu edilen "ay yarıldı" ifadesi, kıyametin yaklaşmakta olduğuna bir delil olarak

zikredilmektedir. Halbuki ileride meydana gelecek olan bir olayın, kıyametin geleceğine delil olarak kullanılmış olması uygun değildir.

3. Ayetin devamında inanmayanların bir mucize gördükleri zaman ona "bu süre gelen bir büyüdür" dedikleri ifade edilmektedir. Bu ifadede yer alan "müstemir" kelimesi, sürekli anlamına gelse de, bu âyette anlatılan ayın yarılması mucizesinin sürekliliği değil, münkirler tarafından inkâr edilen ve birer büyü olarak algılanan ve insanlık tarihi boyunca peygamberler tarafından onrtaya konan mucizelerin bu öyküsünün sürekliliğidir. Ya da bizzat Hz. Peygamber (s.a)in daha önce de gösterdiği mucizelerinin karşılaştığı inkâr sürekliliğidir.

4. Kıyamet koparken ayın yarılmasını inkâr etmek ve ona büyü demek pek mânâsızdır. Çünkü o zaman ona "büyü" demeye mahal yoktur.(9)

Kıyametin küçük bir provası niteliğindeki korkunç ve yıkıcı bir depremi görenler, yaşadıklarının bir hayal veya bir büyü olduğunu akıllarının ucundan bile geçirmediikleri bir gerçektir. Buna binlerce depremzede şahittir. Kıyamet hengâmesinde böyle bir düşüncenin yeşerme zemini bulması imkânsızdır.

2. Bedir Savaşında Düşmana Atılan Bir Avuç Çakıl Taşı

Hz. Peygamber (s.a)in hissî mucize gösterdiğinin Kur'an'da diğer bir delili de Enfâl Sûresinin 17. âyetidir: "Onları siz öldürmediniz, fakat Allah öldürdü. Attığın zaman sen atmadın fakat Allah attı." Burada Hz. Peygamber(s.a)in attığı ve düşmanın mağlup olup kaçmasına neden olan olağanüstü bir olaydan sözedilmektedir. Rivayet edildiğine göre, Bedir günü, iki ordu savaşmak üzere karşı karşıya geldiği bir sırada, Hz. Peygamber (s.a) eline bir avuç çakıl taşı alıp müşriklerin üzerine doğru atarak "kara olsun yüzleri" şeklinde beddua etmiştir. Bunlar düşmanların gözlerine isabet etmiş ve kaçmak zorunda kalarak savaşta büyük bir hezimete uğramışlardır.(10)

3. İsrâ olayı

4. Kureyşin uğradığı kıtlık

5. Hicret esnasındaki bazı mucizeler

6. Savaşlardaki İlâhî yardımlar

7. Mekke'nini fethedileceği müjdesi

8. Yahudilerin âkibetlerine dâir haberler

Hz. Peygamberin nübüvvet delillerini merhum allame **Mevlana Şiblî Numani**, 23 maddede özetlemiştir (Ahlat, 146, Şiblî, Asr-ı Saadet, III/46-61; Akgül, 121-134)

"Neden Kur'an'da daha önceki peygamberlerin mucizelerinin anlatıldığı genişlikte Hz. Muhammed (s.a)in mucilerine yer verilmemiştir" şeklinde bir soru akla gelebilir.

Buna cevap olarak şu hususlar, dikkate alınabilir:

a. Daha önceki peygamberlerin mucizelerini gören o dönemin kâfirleri, onları sihir olarak değerlendirmişlerdi. Hz. Peygamber (s.a)e de dönemin inkârcıları kâhinlik ve sihirbazlık yaftalarını yapıştırmışlardır.(11) Bu ise, Hz. Muhammed (s.a)in de hissî mucizeler gösterdiğinin göstergesidir. Çünkü Araplar arasında "kâhin" gaybten haber veren kimseye denir. Sihirbaz ise, acaip garip şeyler yapan insan için kullanılır. Şayet Hz. Peygamber gaybten haber vermemiş ve olağanüstü şeyler göstermemiş olsaydı, inanmayanların ona sihirbaz ve kahin demelerinin bir anlamı kalmazdı.(12)

b. Kur'an'da Hz. Peygamberin değişik mucizeler gösterdiğine işaret etmekle beraber, tâkip ettiği îcâz üslubu, (konuları veciz bir surette ifade etme stili) bu mucizelerin detaylı bir şekilde sözkonusu edilmemesini gerektirmiştir. Namaz, Oruç, hac vb. pek çok islâmî konu da detaylı bir şekilde açılanmadığı görülmektedir.

c. Evrensel bir kitap olan Kur'an'da geçici ve tarihselliği olan bu çeşit konulara fazla yer vermemesi, kıyamete kadar ve bütün insanlığa hitap eden özelliğinin bir gereğidir.

4. Dünya bir imtihan meydanı olduğundan, artık kıyamete kadar devam edecek olan bir kitapta, aklın muhakemesini önplanda tutan bir tarzın tâkibedilmesi hikmetin bir gereğidir. Aklın özgürlüğünü âdeta elinden alacak tarzda genel olarak peygamberlere fazlaca hissî mucizelerin verilmemesi de bu hikmete bakar.

Hissî Mucizelerin Ahâd Rivayetler (haber-i vâhid) Olması

Hissi mucizeleri kabul etmeyenlerin ileri sürdükleri ikinci temel gerekçe bu hadislerin mütavâtir değil, ahad yolla rivayet edilmiş olmasıdır.

Hadisi rivayet edenler, görüştükleri sahabilerin rivayetlerini nakletmişlerdir. Maksatları bir rivayetin kaç kişi tarafından görüldüğünü tespit etmek olmadığından dolayı tabiatıyla bu sayı kendiliğinden azalacaktır. Çünkü ne sahabinin tamamı ne de ondan sonraki tabiin neslinin tümü hadis tedvin işinde görev almıştır.

Ayrıca İslam'ın bir çok temel meseleleri ile alakalı hükümlerin çıkarılması da bu tür haber-i vahitlerle sabit olmuştur. Genellikle mucizelerle ilgili rivayetler senet itibariyle en fazla sahabi ravi ihtiva eden haberlerdir. Bu nedenle mucizelere dair rivayetler daima tasnifin başında yer almıştır.(13)

Bu rivayetler tek tek ahad olsa bile, bütününden Hz. Peygamberin mucizelerinin meydana geldiğini bir tevatür kuvvetinde göstermektedir. Tıpkı ahad yolla rivayet edilen Hatem-i Tai'nin cömertliği, Nuşirevan'ın adaleti, Hz. Ali'nin cesareti ve kahramanlığı Ebu Harife'nin ilmi gibi.(14)

Hz. Peygamberin hissi mucizeleri ile ilgili rivayetleri ahad haberler diyerek kabul etmeyenlere belki de en çarpıcı bir misal olarak Veda Haccında Hz. Peygamberin irad ettiği Veda Hutbesi verilebilir. **Muhammed Hamidullah**'ın hesaplamalarına göre bu hutbeyi yaklaşık 140 bin insan dinlemiştir.(15)

Mucizelerle alakalı ileri sürülen gerekçeyi bu hutbeye uyguladığımızda hiç olmazsa yüz kişinin üzerinde dinleyiciden bu hutbenin rivayet edilmesi gerekirdi. Ne var ki, hutbenin tamamı da değil, en meşhur bazı cümlelerinin bile bu sayıda kişi tarafından rivayet edildiği görülmemektedir. Mesela bu hutbede Allah Resulu'nun: "Burada bulunanlar bulunmayanlara bu sözlerimizi" bildirsinler" buyruğu ondan fazla sahabiden rivayet edilmiştir.(16)

Hadislerde Hissi Mucize Örnekleri

- a. Hurma kütüğünün inlemesi
- b. Suların çoğalması
- c. Yemeğin bereketlenmesi
- d. Gaybi haberler
- e. Dualarının kabul edilmesi
- f. İsra Miraç hadisesi

Dipnotlar

1-bk. el-Mansûrfûrî Kadı Muhammed b. Süleyman, Rahmeten li'l-âlemîn,III/172 (Arapçaya çeviren, Hasan Yasîn el-Ezharî, Bombay, 1410/1989)

2-Kamer, 54/1-3.

3-bk. Mâide, 5/110, En'âm,6/7; Tâhâ, 20/71; Neml, 27/13.

4-bk. Yunus, 10/2; Sâd, 38/4; Zâriyât, 51/52.

5-krş. Aydınî, Abdullah, Sünen-i Dârimî, I/99. (trc. thk. şerh.) İst, 1994.

6-bk. İbn Hacer, el-Feth, VII/186.

7-Nahl, 16/1; Enbiyê, 21/1; Nebe', 78/19-20.

8-bk. Ateş, Süleyman, Çağdaş Tefsir, IX/153-154.

9-Şiblî, Mevlânâ Asr-ı Saadet(İslâm Tarihi, trc. Ömer Rıza Doğrul,İst., 1978), III/38, Mevdûdî, Ebu'l-Alâ, Tefhimu'l-Kur'an, VI/46.(trc. Muhammed Han Kayanî ve diğerleri İst. 1992)

10-İbn Hişâm, Ebû Muhammed Abdülmelik, es-Sîretü'n-Nebeviyye, II/203; (nşr. Mustafa es-Sakkâ, İbrâhim el-Ebyârî, Abdulhafız Şelebî, Beyrut, 1410/1990); Heysemî, Nûreddîn Ali b. Ebû Bekr, Mecma'u'z-Zevâid,ve Mehbau'l-Fevâid, VI/84. (Beyrut, 1402/1982).

11-bk. Yûnus, 10/2; Enbiyâ, 21/3; Sâffât,37/15; Zuhruf, 43/30; Ahkâf, 46/7; Tûr, 52/29; Saff, 61/6; Hakkâ, 69/42.

12-bk. Şiblî, Asr-ı Saadet, III/8.

13-Beyhaki, Ebu Bekir Ahmed b. Hüseyin, Delailü'n-Nübüvve ve Marifetu Ehvali Sahibi Şeria, (Neşr: Abdulmu'ti Kaleci), Beyrut, 1405/1985, I, 32.

14-Beyhaki, I, 33- İbn Hacer, Fethu'l-Bari,VI, 582.

15-Muhammed Hamidullah, İslam Peygamberi, I, 273.

16-Kettani, Nazmu'l-Mütenasir, s. 43.

25 YAŞINDAKİ BİR DELİKANLI 40 YAŞINDAKİ DUL BİR KADINLA NEDEN EVLENDİ?

“Başıktan kimi kastettiğimi anlamışsınızdır. 25 yaşındaki delikanlı, daha sonra peygamber olacak olan Hz. Muhammed (sav) efendimiz, 40 yaşındaki dul kadın da, Hz. Hatice validemizdir (ra). Peygamberimiz, cahiliye devrinde “emîn” yani güvenilir, güzel ahlaklı insan olarak tanınıyor, Hatice validemiz de “Tahire” yani temiz, iffetli ve güzel ahlaklı insan olarak biliniyordu”

Vehbi Karakaş

vehbikarakas@hotmail.com

2019-09-01 10:56:09

Başıktan kimi kastettiğimi anlamışsınızdır. 25 yaşındaki delikanlı, daha sonra peygamber olacak olan Hz. Muhammed (sav) efendimiz, 40 yaşındaki dul kadın da, Hz. Hatice validemizdir (ra). Peygamberimiz, cahiliye devrinde "**emîn**" yani güvenilir, güzel ahlaklı insan olarak tanınıyor, Hatice validemiz de "**Tahire**" yani temiz, iffetli ve güzel ahlaklı insan olarak biliniyordu.

Hz. Hatice validemize, Peygamberimiz gibi güzel ahlaklı bir yâr, Peygamberimize de Hz. Hatice validemiz gibi temiz, olgun, iffetli, edepli, zengin bir hanımefendi lazımdı. Çünkü Peygamberimiz çok yakın bir gelecekte Allah'ın davası olan İslam'ı anlatma yolunda çok büyük acılarla karşılaşacak, büyük işkence ve hakaretlere maruz kalacaktı. Allah'ın izniyle bunları aşmak için Hz. Hatice validemiz gibi olgun bir dert ortağına ihtiyaç vardı. Nihayet Hatice validemiz Peygamberimize evlenme teklifinde bulundu ve evlendiler.

Peygamberimiz, Mekke'ye beş kilometre uzaklıkta olan Nur dağına ve Hira mağarasına gidip geliyor, tefekkür ve ibadetle meşgul oluyordu. Hira Nur mağarası, Peygamberimizin adeta mektebi gibiydi. Bu mektebin zamandan ve mekândan münezzeh görünmez hocası Allah, kitabı da ayet ayet, fasikül fasikül inmeye başlayan Kur'an'dı.

Peygamberimiz 40 yaşında, Hira Nur mağarasında iken vahiy meleği Cebrail geldi. Beraberinde Allah'tan aldığı Alak suresinin ilk beş ayeti vardı. Ayetler "**oku**" diyerek başlıyor ve şöyle devam ediyordu: "**Yaratan Rabbinin adıyla oku! Ki o Rabbin, insanı bir aşılınmış yumurtadan yarattı. Oku! Senin Rabbin en cömert olandır. O, kalemle yazmayı belleten ve insana bilmediğini öğretendir.**"^[1]

Bu ayetlerin tebliğinden sonra Cebrail kendini göstererek Peygamberimize seslendi: Sen Allah'ın Resulüsün, ben de Cebrailim." dedi.

Böylece Hazret-i Resul, Hira Nur mektebinde Cebrail'den Allah'ın gönderdiği **"Peygamberlik Şehadet Namesi"**ni almış oluyordu. Bu olaydan sonra Allah'ın Rasulü, evine dönmek üzere harekete geçti. Yolda giderken her taraftan Essalatü vesselamu aleyke ya Rasulellah=Salât ve selam olsun Sana ey Allah'ın Rasulü" seslerini duyuyordu. Nihayet evine ulaştı. Her halde şimdiye kadar görmediklerini gördüğünden veya vahyin ağırlığından, ya da manevi sorumluluktan olsa gerek yorgun, bitkin ve telaşlıydı. Ürperiyor ve titriyordu. **"Beni örtünüz, beni örtünüz"** diyebildi. Örttüler. Dinlenip kalktıktan sonra başından geçenleri Hatice validemize anlattı. Ve **"kendimden korkuyorum"** dedi. Hatice validemizin kemali ve olgunluğu burada devreye girdi, Sevgili kocasını şöyle teselli etti: **"Hayır! Korkma, Allah'a yemin ederim ki Allah hiçbir zaman seni mahcup etmez. Çünkü sen akrabaları gözetir, doğru konuşur, işini görmekten âciz kimselerin elinden tutarsın. Yoksulları kayırırsın. Misafirleri ağırlarsın. Haksızlığa uğrayan kimselere yardım edersin"** dedi.^[2]

Hatice validemiz, bunları söylemekle kalmadı, aldı peygamberimizi amcasının oğlu Varaka'ya götürdü. Tevrat ve İncil'i iyi bilen Varaka, Efendimizi dinledi. Sevinçli bir şekilde ona: **"Bu sana gelen, bütün Peygamberlere gelen vahiy meleği Cebrail'dir. Sen bu ümmetin peygamberisin. Ah, ne olurdu kavmin seni yurdundan çıkaracakları zaman ben sağ ve genç olsaydım da sana yardım etseydim."** dedi.^[3]

Bu görüşmelerden sonra Peygamberimiz insanları İslamiyet'e davet etmeye başladı. Peygamberimizin davetini ilk kabul eden ve ilk Müslüman olma şerefine nail olan Hatice validemiz oldu. Peygamberimizin Cebrail'den aldığı tarif üzerine ilk defa abdest alma ve cemaatle namaz kılma şerefi de yine Hatice validemize nasip oldu.^[4]

Peygamberimizin Hira Nur mağarasına devam ettiği günlerde Hz. Hatice validemizin gözü yollarda kalıyordu. Hira Mağarası'na inzivaya çekildiği günlerde de emrinde çok sayıda hizmetçi olmasına rağmen yemeğini bizzat kendisi götürürdü. Peygamber Efendimiz (sav) de Hz. Hatice Validemizin geleceğini hisseder, dağın eteklerine kadar iner onu karşılardı. Zira Hira Mağarası'na çıkan yolun meşakkatini bilir ve değerli eşine kıyamazdı.

Yine bir gün, Hz. Hatice Validemiz, Efendimiz (sav)'i her zaman olduğu gibi damda beklerken yakınları: **"Ey Hatice neden böyle yapıyorsun, hava çok sıcak, yaşlı vücudun yorgun düşecek."** dediler. O da **"Benim efendim güneşin altında iken ben gölgede duramam."** dedi, eşler arasında olması gereken sevgi ve saygının harika örneğini gösterdi.^[5]

Ebû Hüreyre'den gelen bir hadis-i şerifte buyuruluyor ki: Hz. Hatice validemiz Peygamberimize ikramda bulunduğu bir sırada Cebrail Aleyhisselam geldi: "Ey Allah'ın Resulü işte Hatice. Rabbisinden ve benden ona selam söyle ve O'na cennette kendisi için mücevherlerden yapılmış bir köşk hazırlandığı müjdesini ver. Ki o köşkte ne gürültü işitilir ne de bir yorgunluk vardır."^[6]

Bir gün Hz. Hatice validemiz peygamberimizi düşünerek şöyle bir teklifte bulundu:

"Ya Muhammed!.. Ben ihtiyarladım. Cinsi ihtiyacını tatmin kabiliyetim kalmadı, sabır ve tahammül ile nefesine eza edip durma, istediğin genç bir bayanla evlenebilirsin!"^[7]

Peygamberimiz, muhterem eşinin bu arzusunu yerine getirerek değil, bilakis o kalbi, ihtiyar halinde yalnız bırakmayarak memnun etmiş, Hatice validemiz vefat edinceye kadar -tam 25 yıl- ikinci bir kadını dünyasına sokmamıştır. Hem de çok eşliliğin moda ve gelenek olduğu bir alemde. Durum bundan ibaretken Hatice validemizin vefatından sonra Peygamberimizin evliliklerini şehvet düşkünlüğü ile yorumlamak insafı, akıllı, vicdanlı ve imanlı kimselerin işi olmasa gerek.

Nihayet gün geldi, her fâni gibi Hatice validemiz de ruhunu Rahman'a teslim eyledi. Fakat Peygamberimiz hiçbir zaman Hatice validemizi, onun fedakârlığını ve vefakârlığını unutmadı. Her zaman anar, büyük bir takdirle hatıralarını yâd ederdi. Kesilen kurbanlardan Hatice'nin dostu hanımlara pay gönderirdi.^[8]

Bir gün Peygamberimiz, vefatından sonra eşi Hz. Hatice validemizi takdirle, övgüyle yad etti. Aişe validemiz dayanamadı ve şöyle dedi: **"O yaşlı kadını ne anıp duruyorsun? (Kendisini kastederek) Allah onun yerine sana daha iyisini verdi."**

Peygamberimizin cevabı şu oldu:

"Hayır ey Aişe Allah bana ondan daha hayırlısını vermemiştir. Çünkü herkes beni inkâr ederken, o bana iman etti. Herkes beni yalanlarken o beni tasdik etti. İnsanlar mallarından bir şey vermezken o bütün varlığıyla bana arka çıktı. Ve Allah Teala bana ondan çocuklar nasib etti."^[9]

Hz. Hatice validemizin Peygamberimizden önce iki defa evlenip dul kaldığını hatırlatmak maksadıyla: **"iki kocadan arda veya arta kalmış bir dul"** şeklinde dile getirilmesi Hatice validemize bir noksanlık vermez. Bunu söyleyenler eğer küçük görmek maksadıyla söyledilerse bu onların noksanlığına ve kemalsizliğine işaret eder.

Eğer bu hal yadırganacak bir durum olsaydı ve Allah'ın da buna rızası olmasaydı Hz. Muhammed (sav) gibi bir akıl ve fetanet abidesi onu eş olarak kabul etmezdi.

Allah'ın ve Peygamberinin yadırgamadığını yadırgamak, haddi aşmışlığın edepten yoksunluğun ifadesidir.

Bırakın bir tek insanın ona hakaret etmesini, bütün kötüler toplansa ona hakaret etseler yine o pak damene zerre kadar bir kir konduramazlar. **Bütün insanlar toplansa güneşe üfleseler, güneşe zarar verebilirler mi? Veya bütün insanlar toplansalar hep birden güneşe tükürseler, tükürükleri kendi yüzlerine ve başlarına dönmez mi? İşte Hatice validemiz, maddî ve manevî özellik ve**

güzellikleri olan bir güneştir. Onun nurunu söndürmeye kalkanların kendi nurları söner. Ona tükürük savuranların kendileri kendi tükürüklerinde boğulur.

Bakın, Allah Teala, Peygamberimizin ve eşlerinin konumunu nasıl anlatıyor bize:

النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ

"Peygamber müminlere kendi canlarından daha yakın ve daha önemlidir. Peygamberin eşleri de onların anneleridir."^[10]

Bu ayete göre Peygamberimiz ümmetin manevî babası, Hatice validemiz ve diğer eşleri de ümmetin analarıdır. Allah: **"Ananıza-babanıza üf bile demeyin, onlara tatlı, yumuşak ve güzel söz söyleyin, merhametle tevazu kanatlarını onların üzerine gerin ve ey benim Rabbim onlar nasıl beni düşündüler, beni merhametle büyüttülerse sen de onlara rahmetinle muamele eyle."**^[11] deyin diye tavsiyede bulunmuyor mu?

Bulunuyor. Öyleyse anamıza-babamıza göstermemiz gereken bu güzel davranışın çok çok daha fazlasını Peygamberimize ve onun eşlerine göstermemiz gerekmektedir. Çünkü ana-babamıza sevgi ve saygı o ocaktan geldi bize. Bu sevgi ve saygıyı onlara vermeyenler, Allah'ın rahmet ve cennetinden mahrum kahlrlar.

Kur'an'a ve Sünnete aykırı fikirler ileri sürerek şöhret olma ve bir ekol oluşturma hevesini taşıyanlar, hevasını mabud edinme sevdasında olanlardır. Bunlar, gün gelir:

أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوِيَّهُ

"Heves ve tutkularını kendine tanrı edineni gördün mü?"^[12] ayetinin tokadını yerler. Hem dünyada ve hem de ahirette esfel-i sâfilîni (aşağuların aşağısını yani cehennemin dibini) boylarlar. Hocalara, diyanet ve ilahiyat erbabına yakışan ümmetin imanına kuvvet vermek olmalı, edepten, terbiyeden yoksun fikirlerle ümmetin imanını çelmek, çalmak, şaşırtmak ve cehenneme düşürmek olmamalıdır.

Okur kardeşlerime de diyeceğim şu: Lütfen her rüzgârın ve her şöhretin önünde savrulmayalım. Kur'an ve Sünnetin ölçülerinden ayrılmayalım. Hakkın yanında yerimizi alalım. Allah'a isyandan ibaret olan programlarla, müstehcen kılık kıyafetlerle, malayani ve ahlaka hizmet etmeyen, içi boş dizilerle, konser, eğlence ve şölenlerle zamanımızı öldürenlere alkış tutmayalım. Ahireti ve ebedî cenneti kazanmak için verilmiş olan ömür sermayesini fani dünyanın haram zevklerine harcayarak, dünyamızı ve ahiretimizi cehennemleştirmeyelim. Bilmiyorsak erbabına soralım. Derdi kendi olanları değil, derdi milletin imanını, ahlakını, namusunu, değerlerini kurtarmak olanları arayalım, bulalım.

Hepinize dua ediyor, dualarınızı bekliyoruz. Sevgi, saygı, şükran size benim güzel kardeşlerim.

Dipnotlar

[1] Alak, 96/1-5

[2] Bkz. Buhari, Bed'ü'l-vahy, 1.

[3] Aynı yer.

[4] Bkz. <http://www.islamveihsan.com/hz-hatice-r-a-kimdir.html>

[5] <http://www.sonpeygamber.info/sevgim-kordugum-gibidir>

[6] Bkz. Aynı yer.

[7] Karakaş, Vehbi, Sana Öyle Hasretim ki (Peygamberimizin Hayatımızdaki Yeri), 111, Cihan Yayınları, İstanbul-2007.

[8] Bkz. Buhari, Menakübü'l-Ensar, 20

[9] Bkz. Buhari, Menakübü'l-Ensar, 20; Ahmed b. Hanbel, VI, 117.

[10] Ahzab, 33/6

[11] İsra, 17/23-24

[12] Furkan, 25/43

PEYGAMBERLERİN EŞİT VE FARKLI OLDUĞU YERLER

“Epeydir sosyal medyada gündeme getirilen bir konuyu, birkaç gün önce bir sohbette bazı dostlar bana da sordular ve cevabını yazmamı istediler. –Daha önce “Sorularla İslamiyet.com” sitesinde yazmakla beraber -bu dostların hatırını kırmamak, biraz sevap kazanmak, hak ve hakikatin ortaya çıkmasına hizmet etmek amacıyla bu konuyu tekrar kaleme almış bulunuyorum. Konuyu fazla detaylandırmamak için özet ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2019-11-08 10:42:13

Epeydir sosyal medyada gündeme getirilen bir konuyu, birkaç gün önce bir sohbette bazı dostlar bana da sordular ve cevabını yazmamı istediler. –Daha önce "**Sorularla İslamiyet.com**" sitesinde yazmakla beraber -bu dostların hatırını kırmamak, biraz sevap kazanmak, hak ve hakikatin ortaya çıkmasına hizmet etmek amacıyla bu konuyu tekrar kaleme almış bulunuyorum. Konuyu fazla detaylandırmamak için özet halinde arz etmeye çalışacağım.

I.. Bütün peygamberlerin eşit olduğu/farksız görüldüğü yerler:

a) İman konusunda bütün peygamberler eşittir:

Allah'ın insanlara gönderdiği bütün peygamberlere iman etmemiz gerekir. Onlar insanlığın iftihar vesilesi ve önderleridir. **İman etmeyi gerektiren bir unsur olarak bütün peygamberler eşittir. Onların arasına fark koymak küfürdür.**

أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

"Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, mü'minler de (iman ettiler). Her biri; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler ve: '**Biz O'nun peygamberlerinden hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz.**' Ve şöyle dediler: 'İşittik ve itaat ettik. Ey Rabbimiz! Senden bağışlama dileriz. Sonunda dönüş yalnız sanadır.' "(Bakara, 2/285)mealindeki ayette bu gerçeğin altı çizilmiştir.

b) Bütün peygamberler beşeriyet vasfında da eşittir:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَاستَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ وَوَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ

"Resulüm! De ki: 'Ben de sizin gibi bir **insanım**. Yalnız bana şu vahyolunuyor ki; Sizin İlahınız, sadece bir tek İlahtır. O halde Ona yönelerek doğru yolda yürüyün, O'ndan mağfiret dileyin. Ona eş, ortak uyduranların vay haline!" (Fussilet, 41/6) mealindeki ayette –Hz. Muhammed(s.a.v)'in şahsında-peygamberlerin beşeriyet vasfına vurgu yapılmıştır.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

"Biz senden önce de, kendilerine vahyettiğimiz (biri insan olan)erkeklerden başkasını peygamber göndermedik. Eğer bilmiyorsanız ilim ehline sorunuz." (Nahl, 16/43) mealindeki ayette bütün peygamberlerin insan olma vasfında müşterek olduğuna işaret edilmiştir.

II. Peygamberlerin birbirinden farklı olduğu yerler:

a)..Şahsi Kemalatta farklıdır

Bütün peygamberler insanlığın en üstün ve en faziletlisi olmakla beraber, kendi aralarında da **şahsî kemâlat** bakımından farklıdırlar.

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ

" İşte biz bu peygamberlerin bir kısmını diğerlerinden üstün kıldık. Allah, onlardan bazılarıyla konuştu, bazılarının da derecelerini yükseltti. Biz Meryem oğlu İsa'ya açık mucizeler verdik ve onu Rûhu'l-Kudüs (*Cebrâil*) ile destekledik." (Bakara, 2/253)mealindeki ayette bazı peygamberlerin bazısından üstün olduğuna vurgu yapıldığı gibi, bu üstünlük derecelerinin gerekçesine de işaret edilmiştir.

Ayette, Allah'ın vasıtasız, özel olarak konuştuğu kimselerin bildirilmesiyle, Tur-i Sina'da, Hz. Musa ve Miraçta Hz. Muhammed(s.a.v) ile yaptığı konuşmaya işaret edilmiştir. Ayrıca, Hz. İsa'nın Ruh'u'l-Kudüs ile özel olarak desteklendiği de ifade edilerek üstünlük payesine dikkat çekilmiştir. Keza, ayette genel bir ifade çerçevesinde "**bazılarının da derecelerini yükseltti**" mealindeki ifadeyle (Hz. Nuh, Hz. İbrahim gibi) başka yönlerden üstünlük payesinin verilmesine layık peygamberlerin olduğuna da dikkat çekilmiştir.

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا

- "Rabbin göklerde ve yerde olan kimselerin hepsini(kimin hangi dereceye layık olduğunu) en iyi bilendir. Şüphesiz ki, biz **peygamberlerin bir kısmını bir kısmına üstün kıldık**. Davud'a Zebur'u verdik."(İsra, 17/55) mealindeki ayette de Peygamberlerin kendi aralarında üstünlük bakımından farklı oldukları, açıkça ifade edilmiştir.

b) Bazı peygamberlere verilen övücü unvanlar farklılık işaretidir

Rivayete göre, Peygamber efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"İbrahim halilullah, (Allah'ın dostu); Musa, Neciyyullah/kelimullah, (Allah ile münacat eden, konuşan), İsa ruhullah-kelimetullah (Melek vasıtasıyla Allah'ın üflediği ruh), Âdem safiyullah (seçkin kulu)dur.

Ben ise -Allah'ın bana bir ihsanı ve bir ikramı olarak- habibullahım (Allah'ın sevgili kuluyum, bana bu unvan verilmiştir.)" (bk. Darimî, h.no:4, 8; Tirmizî, h.no: 3616).

Burada söz konusu peygamberlere verilen ilahi unvan ile onların diğer peygamberlerden farklı bir imtiyazlarının olduğuna ve kendisine verilen "habibullah" unvanının ise en üstün bir paye olduğuna işaret edilmiştir.

c) Şahsiyet-i maneviye bakımından üstlendikleri misyonda farklıdır.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

"Seni âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik"(Enbiya, 21/107) mealindeki ayette Hz. Muhammed(s.a.v)'in **âlemlere rahmet** olarak gönderildiği bildirilmiştir. Bu âlemler içerisinde diğer peygamberler de vardır. Örneğin, eski ümmetlerin dinlerine karıştırdıkları yanlışları düzeltmesi, onları su-i zandan kurtarması, dinlerinin de ilahî kimliğe sahip olduğunu, onlara her zaman sevgi ve saygı gösterilmesinin gerekli olduğunu ders vermesi, onlar için bir rahmettir.

Yaşadığı hayatın her safhası, özel seçilmişliğinin ve ulaşılmazlığının ayrı bir yönünü meydana getirmiş, şakalarında bile yalanın en küçüğü onun semtine uğramamış, dünyaya teşriflerinden vefat anına kadar başına gelen pek çok sıkıntı, eziyet ve musibet karşısında, olağan üstü bir sabır göstermiş, kendisine, yakınlarına ve dostlarına yapılan sayısız insanlık dışı davranışlar karşısında beşer üstü bir af ve müsamaha örneği sergilemiş, içine bütün insanları hatta hayvanları dahi alacak genişlikteki merhametiyle, etrafındaki dost-düşman herkesin dikkatini çekmiş, bir beşer olarak her şeye ulaşması ve elde etmesi mümkün iken, son derece mütevazı ve sade bir hayat yaşamış, yaptığı işlerde en küçük bir beklenti içinde olmamış, sıkıştırıldığı ve tek başına kaldığı zamanlarda bile asla bir yılgınlık ve ümitsizlik emaresi göstermemiş, Allah'a kulluk noktasında herkesten daha ileri ve derin olmuş... Hulâsa, **güzel ahlak dediğimiz her davranışı en zirve noktada temsil etmiş** ideal bir örnektir.

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ

(Resulüm!) Sana da kendisinden önceki kitapları tasdik edici ve onları koruyucu olarak bu kitabı hak ile indirdik"(Maide, 5/48) mealindeki ayette, Kur'an'ın önceki semavi kitapları, dolayısıyla da Hz. Muhammed(s.a.v)'in önce peygamberleri himâye ettiğine dikkat çekilmiştir.

-Peygamberlerin beşer vasfına dikkat çekilmesi, onların da diğer insanlar gibi beşeri ihtiyaçlarının olduğu, teklife muhatap olduğu, ölümlü birer varlık olduğu, Allah bildirmediğçe onların da gaybı bilmediği, güç ve kuvvetlerinin diğer insanlar gibi sınırlı olduğu vs. hususları içermektedir.

Yoksa peygamberlerin de –hâşâ-diğer insanlar gibi yalan söyleyebileceği, günah işleyebileceği veya normal insanlar gibi her türlü kötü davranışı yapabileceği şeklinde anlaşılması imanla bağdaşmayan bir düşünce tarzıdır. Zira bu düşünce, peygamberlerde bulunması gerekli olan, doğruluk, emanet, tebliğ, fetânet ve ismet gibi üstün peygamberlik sıfatlarıyla bir tenakuz teşkil eder.

Allah'ın kendilerini bu kutsal göreve seçmeden önceki yaşayışları, diğer insanlarınkinden farklıdır. Ahlaki değerleri zirvede temsil eden bu üstün donanımlı insanlar hırsızlık, yalancılık, dolandırıcılık, putlara tapma, ahlâk dışı davranışlardan ve benzeri şeylerden fersah fersah uzak kalmışlardır.

Eğer ahlâkî yönden düşüklük sayılan bir şeyi peygamberlikten önceki hayatlarında yapmış olsalardı, peygamber olduktan sonra, insanları onlardan sakındırmaları güç olurdu. Sözleri muhataplarına tesir etmezdi.

c) Ciddiyet, sabır ve azimette farklıdır.

Bütün peygamberler ciddiyet ve azimet konusunda diğer insanlardan elbette çok farklıdır. Fakat bu müşterek vasıflarında da kendi aralarında farklılık göstermişlerdir. Örneğin "**Ulu'l-azim**" (azim, sabır, irade, sebat sahibi) peygamberlerin bu mümtaz vasıflarına da dikkat çekilmiştir.

Azim sahibi peygamberlerin en önemli özelliklerinden birisi de sabır sahibi olmalarıdır.

فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُوا الْعَرْصِ مِنَ الرُّسُلِ

"O halde (resulüm!) peygamberlerden azim sahiplerinin sabrettikleri gibi sen de sabret" (Ahkaf, 48/35) mealindeki ayette bu gerçeğe işaret edilmiştir.

Keza,

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ

"(Resulüm!) Sen Rabbinin hükmünü sabırla bekle. Balık sahibi (Yunus) gibi olma! Hani o (kavmine karşı) öfkeli ve kederli bir halde (Rabbine) niyaz etmişti"(Kalem, 68/48) mealindeki ayette, Hz. Yunus'un sabırsız davranışına dikkat çekilmiş ve Hz. Muhammed(s.a.v)'in onun gibi olmaması istenirken, zımnen onun sabırlı olduğuna işaret edilmiştir.

Yine,

وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِن قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْماً

"Biz daha önce Âdem'e de (ağaçtan yememesi için)buyruğumuzu iletmiştik. Fakat o bunu unuttu. Doğrusu Biz onda bir azim bulmadık"(Taha, 20/115) mealindeki ayette Hz. Âdem'in de gereken azim, sabır ve sebat göstermediğine işaret edilmiştir.

İslâm âlimlerinin ilgili ayet ve hadislerle dayanarak "**Ulu'l-azm**" peygamberler hakkında farklı yorumlar yapmışlardır. Ancak **İbn Abbas**'ın bu konudaki görüşü daha **yaygın bir kabule** mazhar olmuştur. Bu tesbite göre, Hz. Nuh, Hz.İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed (s.a.v),ulu'l-azm peygamberlerdendir. Ve diğer peygamberlerden daha üstündürler(bk. Maverdi, Kurtubi, Ahkaf, 46/35. Ayetin tefsiri)

Bu ulu'l-azm vasfının yalnız bu peygamberlere verilmesine sebep, bunların **müstakil şariat sahibi olmaları** ve bu şariatlarını yayabilmek için **her türlü zorluk ve düşmanlıklara göğüs gerip sabretmeleridir**. Bu mefhum, azim, sabır ve sebat sahibi, Allah'ın emirlerini gerçekleştirme hususunda en çok dikkat ve titizlik gösteren peygamberler anlamına gelir. Bu peygamberlerin en meşhuru, Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed (s.a.v)'dir(Beydavi, V. Zuhayli, el-Munir, ilgili ayetin tefsiri).

III. Hz. Muhammed(s.a.v)'in Üstünlük Belgeleri

Hz. Muhammed(s.a.v)'in diğer peygamberlerden üstünlüğünü gösteren bazı vasıfları:

- a) **Bütün insanlara**(Sebe', 34/28) ve **cinlere** gönderilmiş peygamberidir(Ahkâf, 46/29).
- b) Onun dininin **bütün dinlere üstün kılınacağı** vad edilmiştir"(Tevbe, 9/32-33; Fetih, 48/28)
- c) Dini **cihanşümuldür**/Evrenseldir(Araf, 7/158;
- d) Bütün **âlemlere** rahmettir. (Enbiya, 21/107).
- e) Allah tarafından kendisi (Maide,5/67) ve Kur'an'ı(Hicr, 9/9) **özel korunmaya** alınmıştır.
- f) Dünyada Allah'ın huzuruna/**Miraca çıkan** tek peygamberdir(İsra, 17/1, Necm, 53/1-18).
- g) Bütün peygamberlerin **hatemidir**/son peygamberdir(Ahzab, 33/40).
- ğ) **Hanımları** müminlerin annelerdir(Ahzab: 33/6).
- h) **Geçmiş ve geleceği affın garantisine** alınmıştır(Fetih, 48/2)
- İ) Kendisini **desteklenmesi** için peygamberlerden söz alınmıştır(Al-i İmran, 3/81).
- I) Kendisine **Kevser**/havuzu ve hayr-ı kesir müjdelenmiştir(Kevser, 108/1).
- j) Kendisine **ganimetler** helal kılınmıştır(Enfal, 8/1).
- k) Allah tarafından önceki kitaplarda **vasıfları** bildirilmiştir(Bakar, 2/89, 146).
- l) Bizzat **meleklerle** desteklenmiştir(Al-i İmran, 3/13,122-123)

- m) Kendisine **itaat etmek**, Allah'a itaat etmek anlamına gelir(Nisa, 4/80).
- n) Ahirette kendisine ve ümmetine **şahitlik yapma** hakkı verilmiştir(Bakara, 2/143)
- O) **Makam-ı Mahmud** ile taçlandırılmıştır(İsra, 17/79).
- Ö) **Ümmeti**, ümmetlerin en hayırlısı kılınmıştır(Al-i İmran, 3/110)
- p) **Hayatına ve beldesine** yemin edilmiştir(Hicr, 15/72; Beled, 90/1-2).
- r) Kendisine ve ümmetine bin aydan hayırlı **Kadir gecesi** lütfedilmiştir(Kadr, 97/1-5).

HADİS VE HADİS İLİMLERİNİN EN ÖNEMLİ MESELELERİNE DAİR SORU-CEVAPLAR

“ Soru-: Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim'deki hadisler, ilim ifade eder mi? Cevap-: Muhakkik âlimlerin pek çoğuna göre, Buhari ve Müslim'de mütevatir olmayan hadisler, zan ifade ederler; çünkü ahad haberlerdir. Genel bir usul kaidesi olarak ahad haberler, zan ifade ederler. Bu konuda Buhari, Müslim ve diğer hadis kitapları arasında herhangi bir fark yoktur ”

Muhammed Emin Er

.

2019-11-21 09:59:53

Soru-: Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim'deki hadisler, ilim ifade eder mi?

Cevap-: Muhakkik âlimlerin pek çoğuna göre, Buhari ve Müslim'de mütevatir olmayan hadisler, zan ifade ederler; çünkü ahad haberlerdir. Genel bir usul kaidesi olarak ahad haberler, zan ifade ederler. Bu konuda Buhari, Müslim ve diğer hadis kitapları arasında herhangi bir fark yoktur.(1)

Soru-: Ravinin cerhi (ravinin kendisinin veya rivayetinin kusur sebebiyle reddedilmesi), mutlak manada tadilden (onu güvenilir sayma) öncelikli midir?

Cevap: Eğer cerh, sebep ve gerekçeleri açık bir biçimde ortaya çıkmış ise, tadilden önce gelir. Eğer değilse cerh kabul edilmez.(2)

Soru: Bidatçinin (mübtedi') rivayeti geçerli midir?

Cevap: Hadis âlimleri, fakihler ve usulcüler şöyle demişlerdir: Bidatinden dolayı tekfir edilen bidatçinin rivayetli ittifakla kabul edilmez. Tekfir edilmeyenin rivayetinde ise ihtilaf edilmiştir. Kimisi bu tür bir bidatçinin, fasıklığından dolayı rivayetinin genel anlamda kabul edilemeyeceğini ve tevilin ona fayda sağlamayacağını belirtir. Diğer bir kısmı ise, kendi mezhebine destek için yardım söylemeyi caiz sayan biri olmadığı müddetçe- ister bidatinin propagandasını yapan olsun veya olmasın- rivayetlerini geçerli sayarlar. Kimisi de şöyle demiştir: Kendi bidatine çağıran bir propagandacı değilse kabul edilir, aksi halde edilmez. Bu görüş âlimlerin çoğunluğunun görüşü olup en tutarlı/dengeli ve doğru görüş de budur.(3)

Soru: Haberle şahitlik arasındaki fark nedir?

Cevap: Haber ve şahitlik bazı yönlerde ortak iken bazı yönlerden de farklılık arz eder. Ortak yönleri: Müslüman, akıl-bâliğ, adalet, mürüvvet(4), naklettiği haberi ve şahid olduğu şeyi zihnine iyice kaydedip başkalarına aktarabilecek kabiliyette olmak. Farklı yönler ise: Hürriyet, erkek olmak, sayı, töhmet (rivayette yalanla suçlama) ve aslın olduğu yerde ferin kabûlüdür. Mesela, kölenin, kadının, tek kişinin haberleri ve hocanın (asıl) huzurunda talebenin (fer') rivayeti makbuldür. Ancak bu sayılanlar içinde kadın haricindekilerin şahitlikleri kabul edilmez. Kadının da belli yerlerdeki şahitliği –diğer şahitler gibi- geçerli sayılır.(5)

Soru: Hadis ravisi veya hadis okuyan kimse, hadisın lafzında şüpheye düşerse yahut mana olarak rivayet etmek isterse ne demelidir?

Cevap: Âlimler şöyle demişlerdir: "Ravinin ve hadis okuyan kimsenin, hadis lafzında şüpheye düşmesi halinde, hadisın peşinden 'ev kemâ kâl: yahut buna benzer bir şey söyledi' demelidir." Âlimler şunu da ifade etmişlerdir: "Hadisleri mana olarak nakleden kişinin, tıpkı sahabe ve ondan sonraki nesillerin yaptığı gibi, hadisi rivayet ettikten sonra 'ev kemâ kâl, nahvu hâzâ: veya buna benzer, bunun gibi' ifadesini kullanmaları müstehaptır. Allah, yine de en doğrusunu bilir."

Soru: Yalan nedir? Bir haberin yalan sayılabilmesi için kasıtlı olması şartı aranır mı?

Cevap: Âlimlere göre yalan, bir şeyi olduğundan farklı bir şekilde haber vermektir. Ve kasıt şartı aranmaz. Fakat kasıt, yapılan işin günah sayılabilmesi için şarttır. Yine de en doğrusunu Allah Teâlâ bilir.(6)

Soru: Her insandan rivayette bulunmak caiz midir? Cerhin hükmü nedir?

Cevap: Sadece güvenilir (sika) ravilerden rivayette bulunmak caizdir. Ravileri, taşıdıkları kusur ve yaptıkları yanlışlardan dolayı cerhetmek caiz, hatta farzdır. Üstelik bu tür bir eleştiri, haram olan bir gybet değil, tam tersine yüce şeriatı savunma sayılır.(7)

Dipnotlar

1-Nevevi, Mukaddimetu Şerhu Müslim, c. 1, s. 20

2-A.g.e., c. 1, s. 25

3-A.g.e., c. 1, s. 60

4-Sözlükte adamlık ve insaniyet anlamına gelen mürüvvet, hadis ıstılahında ravinin rivayetinin kabul edilebilmesi için onda bulunması gereken adaleti sağlayacak meleke olarak tanımlanır. Adalet ise en azından takvayı bırakmamak, mürüvveti ihlal edecek şeylerden kaçınmakla olur. Buna göre mürüvvet, halk nazarında hoş karşılanmayan davranışlardan kaçınarak güzel ahlakın tamamlayıcısı olan davranışlar içinde bulunmak ve müslüman şahsiyetini en mükemmel seviyeye çıkarmak anlamında bir haslet olmaktadır. (bkz, Mücteba Uğur, Hadis Terimleri Sözlüğü, s. 273 vd., T.D.V.Y, Ankara-1992) [M].

5-A.g.e., c. 1, s. 61

6-A.g.e., c. 1, s. 75

7-A.g.e., c. 1, s. 84

RASULULLAH'IN ÜSTÜNLÜĞÜ

“ Daha Önceki Yazımızın Bir Tetimmesidir Hz. Peygamber(s.a.v)'in en üstün olduğunu gösteren kesin delillerle –görünürde- çelişen bazı bilgileri şöyle değerlendirmek mümkündür: 1). Yaratılmışların en hayırlısı ”

Niyazi Beki(Prof. Dr.)

niyazibeki@gmail.com

2019-12-25 09:00:54

Daha Önceki Yazımızın Bir Tetimmesidir

Hz. Peygamber(s.a.v)'in en üstün olduğunu gösteren kesin delillerle –görünürde- çelişen bazı bilgileri şöyle değerlendirmek mümkündür:

1). Yaratılmışların en hayırlısı

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ فَقَالَ: يَا خَيْرَ الْبَرِيَّةِ. فَقَالَ: ذَلِكَ إِبْرَاهِيمُ خَلِيلُ اللَّهِ. أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ وَأَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ.

"Resulullah'a bir adam gelip: 'Ya **Hayru'l-Beriyye** (Ey yaratılmışların en hayırlısı!)' diye hitap etmişti. Hz. Peygamber(s.a.v):'Bu söylediğin **İbrahim** aleyhisselamın vasfıdır' diye buyurdu" (Müslim, Fedail, 150, (2369); Tirmizi, (2349); Ebu Davud, Sünnet 14, (4672).

İslam âlimleri bu hadisi şöyle değerlendirmişler:

"Hz. Peygamber(s.a.v) bunu söylerken ya o zamana kadar kendisinin 'bütün Âdem çocuklarının efendisi olduğunu' –Allah bildirmediği için- bilmiyordu. Yahut da "Hz. İbrahim'in kendisinin büyük atası olduğundan, ona karşı beslediği sevgi ve saygıdan ötürü tevazusunu göstermiştir. Yoksa Hz. Peygamber(s.a.v)'in ondan daha üstün olduğunu gösteren sahih hadisler vardır. Mesela:

"Ben Âdem çocuklarının efendisiyim"(Müslim, 2278) buyurması onun Hz. İbrahim'den de üstün olduğunu göstermektedir"(bk. Nevevi,15/121).

Müslim'de "Ben Âdem çocuklarının efendisiyim" hadisine yer verildiği konunun başlığı **"Peygamberimiz(s.a.v)'in bütün mahlûklardan üstün olduğunu gösteren bab/bölüm"** olarak tespit edilmiştir.

-Kıyamet günü, insanlar için umumi şefaet edecek kimsenin Hz. Muhammed(s.a.v) olduğu en meşhur olan hadislerde yer aldığı bilinmektedir. Bunun kaynaklarını konuyla ilgili ilk yazımızda belirtmiş bulunuyoruz. İşte bu hadislerde verilen bilgiye göre

İnsanların en son müracaat ettiği peygamber Hz. İsa'dır. O da: Bu benim işim değil, "Âdem çocuklarının efendisine gidin" diyerek insanları Hz. Muhammed (s.a.v)'e gönderir. Efendimiz(s.a.v) ise şefaet etmeden önce Allah'a karşı yaptığı münacatın bir bölümünde şöyle diyor: "Rabbim! Sen beni Âdem çocuklarının efendisi olarak yarattın.. Tabii ki bunu gurur vesilesi yapmam."(İbn Hanbel, 1/193).

2) Allah'ın Peygamberlerini birbirinden üstün tutmayın

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: اسْتَبَّ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَرَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ. فَقَالَ الْمُسْلِمُ: وَالَّذِي اصْطَفَى مُحَمَّدًا عَلَى الْعَالَمِينَ؛ وَقَالَ الْيَهُودِيُّ: وَالَّذِي اصْطَفَى مُوسَى عَلَى الْعَالَمِينَ. فَرَفَعَ الْمُسْلِمُ عِنْدَ ذَلِكَ يَدَهُ فَلَطَمَ الْيَهُودِيَّ فَذَهَبَ الْيَهُودِيُّ إِلَى النَّبِيِّ فَأَخْبَرَهُ. فَقَالَ: تَحْذِرُونِي عَلَى مُوسَى، فَإِنَّ النَّاسَ يُصَعِّقُونَ فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ يُبْقِي إِذَا مُوسَى بَاطِشٌ بِجَانِبِ الْعَرْشِ، فَتَأْذِرِي أَكَانَ مِمَّنْ صُعِقَ فَأَفَاقَ، أَوْ كَانَ فِيمَنْ اسْتَنْتَى اللَّهَ تَعَالَى

Ebu Hureyre –özetle- şöyle anlatıyor: "Bir gün Bir Yahudi, pazarda aldığı bir malı beğenmemiş ve 'Hayır! Musa'yı bütün insanlardan üstün kılan Allah'a yemin ederim ki bu böyle olmaz' şeklinde bir söz sarf etmiştir. Bunu duyan Ensar'dan bir kimse: 'Allah'ın resulü/Muhammed aramızda olduğu halde sen nasıl kalkıp: 'Musa'yı bütün insanlardan üstün kılan Allah'a yemin ederim' diyorsun, diyerek Yahudi'nin yüzüne tokat atmıştır. Yahudi bu adamı Hz. Peygambere(s.a.v)' şikâyet etti. Bunu duyan Hz. Peygamber(s.a.v) öyle kızdı ki kızgınlığı yüzünden okunuyordu. Sonra şunları söyledi: 'Allah'ın peygamberlerini birbirinden üstün tutmayın(bir rivayette beni Musa'dan üstün tutmayın, Şüphesiz ki (kıyamet günü) sura üflenecek ve Allah'ın dilediği dışında göklerde ve yerde olan herkes bayılacaktır. Sonra ikinci kez sura üflenecek ve ben kabrinden çıkarılan/veya çıkarılanlardan olacağım. Bir de bakarım ki Musa Arşı tutmuştur. Turdaki baygınlığı onun için hesaba katılmış(onun için bir daha bayılmamış), yoksa benden önce mi kalkmış bilemem. [Buhârî, Husumât 1, Enbiya 34, 35, Rikâk 43, Tevhid 31; Müslim, Fezâil 160, (2373); Ebu Dâvud, Sünnet 14, (4671); Tirmizî, Tefsir, Zümer, (3240).]

3) Hiç kimse Yunus Peygamberden daha üstün değildir.

Bu konuda şu iki rivayet önemlidir:

مَا يَنْبَغِي لِعَبْدٍ أَنْ يَقُولَ: أَنَا خَيْرٌ مِنْ يُوسُفَ بْنِ مَتَّى

a).."Bir kulun/kimsenin: "Ben, Yunus b.Metta'dan daha hayırlıyım' demesi uygun olmaz" Buhari,3416; Müslim, 2376).

b) "Hiç biriniz 'Ben, Yunus b. Metta'dan daha üstünüm' demesin"(Buhari, 3412)

c) "Ben hiç kimseyi Yunus b. Metta'dan da üstün tutmam"(Buhari, 3415).

Hz. Yunus'la ilgili bu rivayetlerde söz konusu edilen üstünlük karşılaştırılması Hz. Peygamber(s.a.v) ile değil, normal insanlarla ilgilidir.

c) şıkkındaki hadis rivayeti bu konuda açıktır. a) şıklarındaki hadis rivayetinde de ilk anlaşılması gereken normal insanlardır. Çünkü hadisin metninde yer alan "inni/ene"nin manası "şüphesiz ben" şeklindedir. Bazı tercümelerde –bazı şarihlerin muhtemel mana olarak kaydettikleri-"şüphesiz beni.." şeklinde ifade edilmişse de, bu ilk anlaşılması

gereken bir anlamdır. İlk anlam Arapça dil gramerine göre daha uygundur, üstelik c) şikkındaki rivayet bu konuda açıktır. Bu hadisin varit olmasının önemli bir sebebi, Kur'an'daki bazı ifadelerdir. Bu ifadelere bakarak bazı kimseler kendilerini daha üstün görebilirler diye, bu konuda nebevi bir uyarı yapılmıştır. Zira hiçbir evliya peygamberlerin seviyesine ulaşamaz... (krş.Nevevi, 15/132-133).

Hülasa:

a)İslam âlimlerinin ittifakıyla Hz. Muhammed(s.a.v) bütün peygamberlerden üstündür.

b) Hz. Muhammed(s.a.v)'in "Âdem çocuklarının efendisi olduğuna dair" sahih hadisler, onun en üstün peygamber olduğunun delilidir.

c) Kur'an'da peygamberlerin bir kısmının diğer bir kısmından üstün olduğu"(Bakara, 2/253; İsra, 17/55) açıkça ifade edilmiştir.

Madem peygamberler arasında derece farkı olduğu ayetle sabittir, elbette bu derecelerin en zirvesinde Hz. Muhammed(s.a.v)'in bulunduğu şüphe yoktur. Bunun en büyük delili kitabı olan Kur'an ve yaşayan Kur'an olan onun zat-ı kerimidir.

d) Hz. Muhammed(s.a.v)'in "Âdem çocuklarının efendisi" olduğunu gösteren hadis ve benzeri sahih rivayetlerde tevil cihetine gitmek ne aklen ne dinen mümkündür. Hâlbuki bundan farklı ifadelerde tevil cihetine gitmek mümkündür ve hatta zorunludur. Çünkü iki sahih haberin ikisini de reddetmek büyük bir cehalettir. Birisini reddetmek de doğru değildir. Çünkü sahih haberi delilsiz reddetmek ayrı bir cehalettir.

Bunun tek çaresi, her iki rivayeti de kabul edip, tevili mümkün olmayanı olduğu gibi kabul etmek, tevili mümkün olanı da diğer rivayetin muhtevasına uygun tevil etmektir.

e) Konuyla ilgilenen İslam âlimlerinin hemen hepsi, Peygamberlerin eşitliğini seslendiren veya Hz. Muhammed(s.a.v)'in en üstün peygamber olduğuna aykırı görülen bütün rivayetleri tevil etmiştir.

Bu tevillerden birincisi: Hz. Muhammed(s.a.v) bütün peygamberlerin eşit olduğunu veya kendisinin diğer bazı peygamberlerden daha üstün olmadığını söylediği sırada, peygamberler arasında derece farkı bulunduğu, kendisinin de en üstün peygamber olduğuna dair bilgiye sahip değildi. O ana kadar Allah ona bunu bildirmemişti. Daha sonra bu bilgiye sahip oldu ve seslendirmeye başladı.

İkincisi: Hz. Muhammed (s.a.v), kendisinin isim verdiği bazı peygamberlerden üstün olmadığını söylediği yerde tevazu göstermesi, sosyal barışı temin etmesi, kim olursa olsun hiçbir peygambere karşı büyüklük taslamanın yanlış olduğunu ders vermesi gibi çok güzel gayeler söz konusudur.

Üçüncüsü: Peygamberler arasında farklılığın olduğunu bildiren hadislerde, onların kendi aralarındaki derecelerinin farklı olduğuna işaret edilmiştir. Farklılığın olmadığını ifade eden hadislerde ise nübüvvetin aslına dikkat çekilmiştir.

Mesela: Hz. İbrahim ile ilgili sözleri, hem tevazuunu, hem büyük atasına karşı sevgi ve saygısını, hem onun "Allah'ın halili/dostu" unvanına karşı hürmetini göstermeye yöneliktir.

Mesela: Hz. Musa'dan üstün görülmemesini söylediği ortamda bir Müslüman ile bir Yahudi arasında bu yüzden kavga olmuştur. Buradaki tavrı, tevazuu ile birlikte Medine vatandaşları ve daha sonraki insanlar arasında bu tür konularda olması muhtemel kavgaların, tartışmaların önünü kesmeye yöneliktir.

Mesela. Hz. Muhammed(s.a.v)'in Hz. Yunus ile ilgili sözlerinde, kendisinin tevazuu yanında, "sabırsızlık gösterdiğine" dair ayetlerin ifadelerinden ötürü bir kimsenin kalkıp da -yalnız "sabır" konusunda olsa bile-, bir peygamberle boy ölçüşmesinin hatalı olduğuna dikkat çekilmesi söz konusudur. Peygamber olmayanlar bu sahada söz söyleme hakkına sahip değiller.

Bununla beraber, bütün peygamberler nübüvvetin aslında eşittirler. Fakat kendi aralarında farklı dereceleri vardır. (bk. Nevevi, 15/132-133; İbnu'l-Cevzi/ Keşfu'l-müşkil, 1/313; İbn Hacer, 6/452; el-Ayni/Umdetu'l-kari, 4/16, 18/194; Feyzu'l-Kadir, 4/483; Kastlani, 12/119-120; Tuhfetu'l-Ahvezi, 9/85; Avnu'l-Mabud, 12/280).

Özetin özeti şudur:

Bütün peygamberlerin müsavi olduğunu ifade eden ayet(Bakara: 2/285) ve hadislerdeki beyanlarda **"bütün peygamberlerin nübüvvetin aslında/peygamberlik görevinde eşit olduklarına onların hepsinin peygamberliğine iman etmenin zorunlu olduğuna"** vurgu yapılmıştır.

Buna mukabil, "peygamberler arasında farklı derecelerin olduğunu beyan eden ayet(Bakara, 2/253; İsra, 17/55) ve hadis rivayetlerinde ise, onların kendi aralarında peygamberlik mertebesinin dışında –Allah'ın lütfu ve şahsi kemallerinden kaynaklanan- dereceleri bakımından farklı mertebelere sahip olduklarına işaret edilmiştir.

Allah'ım! Bize hakkı hak olarak gösterip onunla amel etmeyi, bâtılı bâtıl olarak gösterip ondan uzak durmayı nasip eyle, Âmîn!

ÇELİŞKİLİ GİBİ GÖRÜNEN BAZI HADİSLER

“ Soru: İlk bakışta çelişkili ve birbirine zıt gibi görünen bazı hadisler nasıl uzlaştırılır?
Cevap: Mutezileden el-Câhız ve onun gibi düşünenler, bazı hadislerin birbiriyle çelişkili veya Kur'an'a muhalif olduğunu iddia etmişlerdir. Bu iddialara cevabı, İmam İbn Kuteybe'nin *Tevilu Muhtelifi'l-Hadis* adlı eserinin 87. sayfasından ”

Muhammed Emin Er

.

2020-01-08 10:48:51

Soru: İlk bakışta çelişkili ve birbirine zıt gibi görünen bazı hadisler nasıl uzlaştırılır?

Cevap: Mutezileden el-Câhız ve onun gibi düşünenler, bazı hadislerin birbiriyle çelişkili veya Kur'an'a muhalif olduğunu iddia etmişlerdir. Bu iddialara cevabı, İmam İbn Kuteybe'nin *Tevilu Muhtelifi'l-Hadis* adlı eserinin 87. sayfasından itibaren özet mahiyette aktararak vermeye çalışacağız.

1.soru: "Allah Teâlâ, Âdem (a.s.) sırtını sıvazladı ve oradan kıyamete kadar gelecek olan zürriyetini, zerre şeklinde çıkartarak kendi nefislerine şahit tuttu ve onlara: Ben sizi Rabbiniz değil miyim? Diye sordu. Onlar da: Evet, dediler" hadisi, "*Rabbin, Âdemoğullarının bellerinden soylarını aldı ve onları kendilerine şahit tutarak 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim? dedi. Onlar: Şüphesiz Sen bizim Rabbimizsin, biz de şahidiz, dediler.'*"(1) ayetiyle çelişmektedir. Çünkü hadis, Allah'ın bu zürriyetleri Âdem'in belinden aldığını söylerken, ayet, âdemoğullarının bellerinden alındığı haber vermektedir.

Cevap: Hadis, ayetteki ibareyi tafsil/izah mahiyetinde gelmiştir. Aralarından herhangi bir çelişki yoktur; aynı manaya gelmektedirler.

2. soru: "Kabrimle minberimin arası, cennet bahçelerinden bir bahçedir" hadisi ile "Cennet, yedinci kat göktedir" hadisi arasında bir çelişki vardır.

Cevap: Burada herhangi bir çelişki yoktur. Zira Hz. Peygamber (s.a.v.): "Kabrimle minberimin arası, cennet bahçelerinden bir bahçedir" derken, bu yerin gerçek manada bir 'bahçe' olduğunu kastetmiş değildir. O sadece orada namaz kılmanın ve Allah'ı zikretmenin, insanı cennete götüreceğini kastetmiştir. Dolayısıyla orası cennetten bir bahçe sayılmaktadır.

3. soru: "Doğan her çocuk, fitrat üzere doğar.." hadisi ile "bedbaht kimse, anasının karnındayken bedbaht olandır" hadisi arasında bir çelişki vardır.

Cevap: Ortada herhangi bir çelişki ya da ihtilaf söz konusu değildir. Peygamberimiz (s.a.v.) 'doğan her çocuk, fitrat üzere doğar..' derken, Allah Teala'nın ruhlar alemindeyken onların babalarının sırtlarından almış olduğu misaki kastetmektedir. İşte dünyaya gelen her çocuk, bu ahid ve ikrar üzeredir.

4. soru: Kitabın ve aklın yalanladığı bir hadis var. Siz şu hadisi rivayet ediyorsunuz: "Resulullah (s.a.v.), Bedir Savaşında ölen müşriklerin cesetleri başında durup: Ey Utbe b. Rebîa, ey falanca, ey filanca! Rabbinizin size vadettiğinin gerçek olduğunu şimdi gördünüz mü? Zira biz Rabbinizin bize vadettiğinin gerçek olduğunu gördük." Diye seslendiğinde, etrafındakiler, onların bu sözleri nasıl işittiklerini sordular. Efendimiz de (s.a.v.) cevap olarak: "Canımı elinde tutana yemin olsun ki onlar beni, sizin duyduğunuz gibi duyuyorlar" buyurdu. Buna karşılık Yüce Allah da: "*Sen kabirlerde olanlara işittiremezsin*"(2) ve "*Sen ölümlere duyuramazsın*"(3) buyurmaktadır.

Cevap: Sözü geçen ayetlerin bu konuyla ilgisi yoktur. Zira Allah Teâlâ 'ölüler' derken, cahilleri ve aynı zamanda ölmüş olanları kastetmektedir. Dolayısıyla mana şöyledir: 'Sen, Allah Teâlâ'nın cahil bıraktığı bir adama laf anlatamazsın ve Allah'ın hidayete karşı kulağını sağır ettiği birine de işittiremezsin'(4)

5. soru: Birbiriyle çelişen iki hadis var. Siz hem Hz. Peygamber'in (s.a.v.): " Tek başına yolculuk eden kimse şeytandır, iki yolcu iki şeytandır, üç kişi olurlarsa yolcu kafilesi sayılır" dediğini hem de postacıyı tek başına gönderdiğini ve Ebu Bekirle birlikte hicret ettiğini rivayet ediyorsunuz.

Cevap: Efendimiz (s.a.v.): "Tek başına yolculuk eden kimse şeytandır" hadisiyle yalnızlığın tehlikesine işaret etmektedir. Bu itibarla bir veya iki kişinin şeytanın tuzaklarına, yırtıcı hayvanların veya hırsızların saldırılarına maruz kalabileceğini ifade etmektedir. Ayrıca Peygamberimiz (s.a.v.) bir memleketten diğerine postacıyı tek başına gönderirken, ona yoldaki bir kafiye katılarak eşlik etmesini de emretmiştir. Bu ise, insanların her zaman yapı geldikleri şeylerden biridir."(5)

6. soru: Birbiriyle çelişen iki hadis daha var. Siz hem Allah Resulü'nün (s.a.v.) fakirlikten Allah'a sığınarak 'Allahım senden kendi zenginliğimi ve mevlamın (yakın akraba, eş-dost, komşu, köle, yardımcı v.s.) zenginliğini niyaz ederim" dediğini hem de "Ey Allahım! Beni *miskin* olarak yaşat, *miskin* olarak öldür ve beni *miskinler* arasında haşret" dediğini rivayet ediyorsunuz. Bu ise bir çelişki ve ihtilaftır.

Cevap: Burada da herhangi bir çelişki söz konusu değildir. Zira onlar, fakirliği meskenetle aynı anlamda değerlendiriyorlar. Oysa hadis "Allahım beni fakir olarak yaşat ve fakir olarak öldür" şeklinde olsaydı, o zaman dedikleri gibi gerçekten bir tutarsızlık olabilirdi. Ama "Allahım beni miskinlerle beraber haşret" ifadesi, tevazu (alçakgönüllülüğü) manasına gelmektedir. Sanki Peygamberimiz (s.a.v) Allah Teâlâ'dan, kendisini zorba ve mütekebbirlerden etmemesini ve onlarla birlikte haşretmemesini istemiş gibidir."(6)

Dipnotlar

1-A'raf 7/ 17

2-Fâtır 35/ 22

3-Neml 27/ 80

4-İbn Kuteybe, Tevil, s. 149, 152

5-İbn Kuteybe, Tevil, s. 162

6-A.g.e., s. 167

PEYGAMBERİMİZ HAKKINDA BİLİNMESİ GEREKEN HUSUSLAR

“1. O, Allah'ın Habîbi (sevgili kulu) ve Halîli (dostudur). 2. O, Peygamberlerin sonuncusudur. 3. O, Allah'ın bütün yaratılmışların en hayırlısıdır.”

Muhammed Emin Er

.

2020-02-14 15:36:01

1. O, Allah'ın Habîbi (sevgili kulu) ve Halîli (dostudur).
2. O, Peygamberlerin sonuncusudur.
3. O, Allah'ın bütün yaratılmışların en hayırlısıdır.
4. O, insanların ve cinlerin hepsine gönderilmiştir.
5. O, Araptır, Kureyş kabilesinin Hâşimî kolundandır. Babası Abdullah, dedesi Abdulmuttalib'tir. Anası ise Zuhre kabilesinden Vehb kızı Âmine'dir.
6. Peygamberimiz Fil senesinde, yani milâdî 571'de Mekke'de doğdu. Kırk yaşında peygamber oldu. Elli üç yaşında Medine'ye hicret etti. Altmış üç yaşında orada vefât etti ve Hz. Aişe (r.a) validemizin hanesine defnedildi.
7. Onun şeriatı kendisinden önceki şeriatleri nesh etmiştir ve kıyâmete kadar devam edecektir.
8. Geceleyin cesedi ile uyanık olarak Mescid-i Haram'dan Mescid'i Aksâ'ya İsrâsı ve oradan göklere, oradan da Sidretü'l-müntehâ'ya mirâcı haktır.
9. Getirdiği hükümler, haber verdiği kıyâmet alametleri ve ölümden sonrası hakkında anlattığı haller haktır.

Peygamberimizin çocukları ve vefat tarihleri

Peygamber Efendimiz'in yedi çocuğu oldu. Bunlardan üçü erkektir: Kâsım, Abdullah ve İbrahim. Dört kızı da şunlardır: Zeynep, Rukiyye, Fatıma ve Ümmü Gülsüm. İbrahim hariç diğerlerinin tümü, Hatice annemizdendir. İbrahim ise Maâriye el-Kıbtıyye'den doğmuştur.

1. Kâsım: İki yaşında Mekke'de vefât etti.

2. Abdullah: Lakapları Tayyib ve Tâhir'dir. Küçükken Mekke'de vefât etti.
3. İbrahim: Hicretin onuncu senesinde on altı aylık, yahut on sekiz aylık iken vefât etti.
4. Zeynep: Teyzesinin oğlu Ebû'l-Âs ile evlendi. Hicretin sekizinci senesinde vefât etti.
5. Rukiyye: Osman b. Affân ile evlendi. Hicretin ikinci senesinde vefât etti.
6. Ümmü Gülsüm: Rukiyye'nin vefatından sonra Osman b. Affân ile evlendi. Hicretin dokuzuncu senesinde vefât etti.
7. Fâtıma: Bedir savaşı dönüşünde Hz. Ali ile evlendi. Üç oğlu oldu: Hasan, Hüseyin ve Muhsin. Üç de kızı oldu: Zeynep, Ümmü Gülsüm (Hz. Ömer'in zevcesi) ve Rukiyye.

Fâtıma annemiz, babasının (s.a.v) vefâtından altı ay sonra vefât etti. Allah onların hepsinden râzı olsun.

Müminlerin anneleri olan zevceleri

Resûlullah'ın (s.a.v) zevcelerini ve vefât tarihlerini de bilmeliyiz. Peygamber (s.a.v) geriye dokuz zevce bırakarak vefât etti. Hatice annemiz ile Zeynep bint Huzeyme kendisinden evvel vefât ettiler. Peygamberimiz'in (s.a.v) diğer zevceleri şunlardır:

1. Âişe: Resûlullah (s.a.v) ile Mekke'de nikâhlandı, Medine'de gerdeğe girdi. Hicretin elli sekizinci senesinde vefât etmiştir.
2. Hafsâ bint Ömer: Hicretin kırk beşinci senesinde, altmış yaşında vefât etti.
3. Sevede bint Zem'a: Resûlullah (s.a.v) ile peygamberliğinin onuncu senesinde evlendi. Hz. Ömer'in hilâfetinin sonlarında vefât etti.
4. Safiyye bint Huyey: Muaviye b. Ebî Süfyan zamanında vefât etti.
5. Meymûne bint Hâris: Hicretin elli birinci senesinde vefât etti.
6. Ümmü Habibe: Adı Remle'dir. Ebû Süfyan'ın kızıdır. Habeş Kralı Necaşi, Hz. Peygamber'in (s.a.v) adına, ona dört yüz dinar mehir verdi. Hicretin kırk dördüncü senesinde vefât etti.
7. Ümmü Seleme: Yezid b. Muaviye devrinde hicretin altmışıncı senesinde vefât etti.
8. Zeynep bint Cahş: Hz. Peygamber'in (s.a.v) halasının kızıdır. Hz. Ömer devrinde hicretin yirminci yılında vefat etti.
9. Cüveyriye bint Haris: Hicretin elli altıncı senesinde vefât etti. Allah hepsinden râzı olsun.

Rasûlullah'ın çok evlenmesinin hikmetleri

1. Kendisi ile kavmi arasında sağlam bağlar kurmak.
2. Başkalarına gizli olan âile hayatı ile ilgili dini meseleleri hanımları yoluyla tebliğ etmek.
3. Bazılarının gönlünü hoş etmek.

Peygamberimizin mucizeleri

Âlimler Resûlullah'ın (s.a.v) bin kadar mucizesini tesbit etmişlerdir. Bunlar beş gruba ayrılır:

1. Kur'ân-ı Kerim: İnsanlar ve cinler Kur'ân-ı Kerim'in bir benzerini getirme hususunda âciz kalmışlardır. Birbirlerine destek de olsalar onun benzerini getiremezler. Kur'ân-ı Kerim aklî (akla hitap eden) mucizedir; onun için kıyâmete kadar bâkidir.
2. Gösterdiği diğer hissî (beş duyuya hitap eden) mucizeler. Bunlar gayet çoktur.
3. Doğumundan önce görülen ve peygamberliğine işaret sayılanlar.
4. Ümmetinden bazı velilerin gösterdiği kerâmetler. Zira bu, onların da doğru yolda olduklarını gösterir.
5. Allah'ın ona bağışladığı güzel ahlâk. "Sen en güzel ahlâka sahipsin" (Kalem Sûresi, 4) âyeti bunu ispat için yeterlidir.

MÜTEVATİR HABER NE DEMEKTİR?

“ Tarifi: 1-Lugat bakımından; Mütevatir kelimesi ism-i faildir. Tevatür kelimesinden türemiştir. Birbirini takip etmek demektir. (Mesela) dersin; yağmur tevatür etti, yani yağması birbirini izledi. 2-Istılah bakımından; Rivayet edenleri çok olan ve bu topluluğun yalan üzerine birleşmelerinin imkânsız oldukları rivayetlerdir ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2020-09-01 08:12:49

Tarifi:

1-Lugat bakımından; Mütevatir kelimesi ism-i faildir. **Tevatür** kelimesinden türemiştir. Birbirini takip etmek demektir. (Mesela) dersin; yağmur tevatür etti, yani yağması birbirini izledi.

2-Istılah bakımından; Rivayet edenleri çok olan ve bu topluluğun yalan üzerine birleşmelerinin imkânsız oldukları rivayetlerdir.

Tarifin Şerhi

Mütevatir haber; Sened tabakalarından her bir tabakasında onu rivayet edenlerin çok olduğu hadis ve haberlerdir. Akıl, adet olarak hükmeder ki, o ravilerin bir yalan üzerinde birleşmeleri imkânsızdır.

Tevatürün Şartı

Tarıftan ortaya çıktı ki, bir haberin mütevatir olmasının **dört şartı** vardır;

1-Rivayet edenlerin çok olması; Bunların en az sayısı hakkında ihtilaf edildi. Muhtar görüş bunların en az **on kişi** olmasıdır.

2-Bu sayının **rivayet senedinin bütün tabakalarında** olmasıdır.

3-Bu sayıdaki ravilerin bir **yalan üzerinde birleşmelerin imkânsız** olmasıdır.

4-Haber verdikleri şeyin **hisse dayalı** olmasıdır; "**işittik**" "**gördük**" "**dokunduk**" vs. Ama mesela akla müstenid olsa, âlemin yaratılışı gibi, o zaman onların haberi mütevatir olarak isimlendirilmez.

Hükmü

Mütevâtir haber **kesin hüküm** ifade eder. Yani yakini bir ilmi ki, insan onu kesin bir tasdik ile tasdik etmek zorunda kalır. Bir şeye bizzat şahid olan bir kimse gibi ki, onda tereddüdü olmaz. Mütevâtir haber de böyledir. Bundan dolayı mütevâtir haber her bakımdan makbuldür, rivayet edenleri araştırmaya ihtiyaç bırakmaz.

Kısımları

Mütevâtir haber "**lafzi**" ve "**manevi**" olarak iki kısma ayrılır.

1-**Lafzi mütevâtir**; Lafzı ve manası mütevâtir olan haberlerdir. Mesela;

مَنْ كَذَبَ عَلَى مُتَعَدِّدٍ فَلْيَبْتَوِ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ

"**Benim üzerime bir yalan uyduran, Cehennemde yerini hazırlasın**"(Buhari, Kitabu'l İlmi) hadisini **yetmişe yakın sahabe** rivayet etmiştir. Sonra bu sened silsilesinde(tabiin, tebe-i tabiin...) artarak devam etmiştir.

2-**Manevi mütevâtir**; Lafzı mütevâtir olmayıp, manası mütevâtir olan haberlerdir.

Misal; duada ellerin kaldırılmasına dair **100 civarında hadis** varid olmuştur. Bu rivayetlerin lafızlarında değişiklik olmakla birlikte, birleştikleri ortak nokta Efendimizin(sallallahu aleyhi ve sellem) duada ellerini kaldırdığıdır. Rivayet zincirleri bu itibarla mütevâtir olmuştur.

Sayısı

Üzerinde söz söylenmeyecek sayıda mütevâtir hadisler bulunmaktadır; havz-ı kevser hadisi, meshlerin üzerine mesh etmek hadisi, namazda ellerin kaldırılması hadisi, "Allah yüzünü ağartsın o kimsenin ki" ve bunlar gibi çok mütevâtir hadis bulunmaktadır. Lakin ahadi hadislere baktığımızda, mütevâtir hadislerin ahadi hadislere oranla çok az sayıda olduklarını buluruz.

Mütevâtir hadisler konusunda en meşhur tasnifler

Hadis uleması mütevâtir hadisler hususunda çok özen göstermişler ve bu konuda müstakil eserler vermişlerdir. Ta ki onları araştıran ilim taliplerine bir kolaylık olsun.

Bu musannefatlardan bazıları şunlardır;

1-**El Ezharu'l Mütenasiretu Fi Ahbari'l Mütevâtireti**; İmam Suyuti, O, eserini bablarla tertip etmiştir.

2-**Katf'ul Ezhar**; Suyuti, bahsi geçen kitabın hülasesidir.

3-**Nazmu'l Mütenasiretu Min Hadis'il Mütevâtireti**; Mahmud bin Cafer el Kettani

Kaynak:

Dr. Mahmud Tahhan, Teysiru Mustalahi'l Hadis

Mektebetu'l Maarif, Riyad, 2010

Tercüme: Salih Okur

MEŞHUR HADİS NEDİR?

“ Haber-i ahad, sened yolları adedine göre üç kısma ayrılır; 1-Meşhur 2-Aziz 3-Garib Biz bu hafta haber-i meşhuru sizlere tanıtmaya gayret edeceğiz ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2020-09-16 06:57:06

Haber-i ahad, sened yolları adedine göre üç kısma ayrılır;

1-Meşhur

2-Aziz

3-Garib

Biz bu hafta haber-i meşhuru sizlere tanıtmaya gayret edeceğiz.

Haber-i Meşhur

Bütün rivayet tabakalarında üç veya üçten fazla sayıya ulaşıp tevatür satısına ulaşmayan rivayetlerdir.

Misal;

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ النَّاسِ، وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ، حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ عَالِمًا، اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤُوسًا جُهَالًا، فَسُئِلُوا، فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ، فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا .

Abdullah ibni Amr ibni As (r.a.) şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v.)'i şöyle derken işittim: **"Allah ilmi, insanların hafızalarından silmek, kalplerinden söküp çıkarmak suretiyle almaz, ilim adamlarının ölümüyle almış olur. Böylelikle ortada âlim kalmamış olur da insanlar bazı cahilleri önder edinirler. Bu kimseler kendilerine sorulan sorulara bilmedikleri halde fetva verirler ve böylece hem kendilerini, hem de başkalarını saptırırlar."** (Buhari, İlim, 34; Müslim, İlim, 13)

Istilahî olmayan meşhur

Bununla –meşhur hadis sayılmak için- geçerli şartları olmadığı halde halk arasında yaygın olan rivayetler anlaşılır.

Kapsadıkları;

1-Tek bir isnadı olan.

2-Bir isnaddan fazla olan.

3- Aslen hiçbir isnadı olmayan.

Gayr-i ıstılahi meşhur neveleri çoktur

En meşhurları;

1-Özellikle hadis ehli arasında meşhur rivayetler.. Misal; Enes(r.a)'in hadisi;

"Muhakkak Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) bir ay boyunca rükûdan sonra Ri'l ve Zekvan kabilelerine beddua etti."(Buhari Kitabu'l Vitr 490/2, hn. 1003, Müslim; Kitabu'l Mescid, 468/11, hn. 299)

2-Hadis ehli, âlimler ve halk arasında meşhur olanlar. Misal;

قَالَ الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ وَالْمُهَاجِرُ مَنْ عَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ - هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ

Abdullah ibni Amr ibni As (r.a.)dan bildirildiğine göre peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "**Müslüman elinden ve dilinden müslümanların zarar görmediği kimsedir. Muhacir ise Allah'ın yasakladığı şeylerden uzak durup kaçan kimsedir.**" (Buhari, İman 4, Müslim, İman 64)

3-Fıkıhçılar arasında meşhur hadisler, misal;

ابغض الحلال عند الله الطلاق

"Allah'ın en çok *buğzettiği* helâl şey *talaktır*." (Ebu Davud, Sünen, Talak: 3. H. No: 2177. İbn Mace, Talak: 3. H. No: 2018, Hakim, Müstedrek, Kitabu't Talak, 196/2)

4-Usulcüler arasında meşhur rivayetler. Misal;

"Hz. Abdullah ibn Abbas, Hz Abdullah ibn Ömer, Ukbe bin Amir ve diğerleri dediler ki: Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "**Ümmetim hata, unutkanlık ve zorlama sonucu yaptığından sorumlu tutulmayacaktır.**"(İbn Mace, Talak 16., Sahih İbn-i Hibban, Hakim)

5-Nahivciler(dil bilgisi âlimleri) arasında meşhur olan rivayetler, misal;

"Suheyb ne güzel kuldur. Allah'tan korkmasaydı yine Ona âsi olmazdı"(Aslı yoktur)

6-Genel halk arasında meşhur rivayetler, misal; "Acele etmek şeytandandır."

(Tirmizi, hasen olarak rivayet etmiştir.)

Meşhur hadislerin hükmü

Başlangıçta ıstılahi veya gayr-i ıstılahi meşhurlar sahih olan ve olmayan diye vasfolunmazlar. Lakin araştırmadan sonra onların sahih, hasen, zayıf, ve mevzu olduğu ortaya çıkar. Bunla birlikte ıstılahi olan meşhur rivayetlerin aziz ve garib rivayetler üzerine tercih edici bir üstünlüğü vardır.

Bu mevzuda en meşhur eserler

Bu müsennefatlardan murad, lisanlarda hadis olarak geçen rivayetler hakkında yazılanlardır. Yoksa ıstılahi meşhurlar değildir. Çünkü hadis âlimleri ıstılahi meşhurları tam olarak toplayan bir kitap telif etmemişlerdir.

1-El Makasid'ul Hasene; (İmam Sehavi)

2-**Keşfü'l-ḥafâ` ve müzîlü'l-ilbâs `amme'stehere mine'l-eḥâdîs`alâ elsineti'n-nâs**, (Acluni)

3-***Temyiz'ut-tayyib* mine'l-habis fî mâ yedûru alâ elsineti'n-nâs mine'l-hadis**;
(İbnü'd-Deyba eş-Şeybânî)

Kaynak:

Dr. Mahmud Tahhan, Teysiru Mustalahi'l Hadis

Mektebetu'l Maarif, Riyad, 2010

Tercüme: Salih Okur

AZİZ HADİS NEDİR?

“ Bütün sened tabakalarında ravi sayısı ikiden az olmayan hadislerdir. Tarifin Şerhi: Yani ravi zincirinden herhangi bir tabakada ravi sayısının ikinin altında olmamasıdır. Ama bazı tabakalarda üç veya daha fazla olması zarar vermez. Şart şudur ki rivayet zincirinden bir tanesinde iki ravi olmasıdır. Çünkü itibar, rivayet zincirindeki bir tabakadaki en az sayıdır ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2020-10-01 08:00:41

Bütün sened tabakalarında ravi sayısı ikiden az olmayan hadislerdir.

Tarifin Şerhi: Yani ravi zincirinden herhangi bir tabakada ravi sayısının ikinin altında olmamasıdır. Ama bazı tabakalarda üç veya daha fazla olması zarar vermez. Şart şudur ki rivayet zincirinden bir tanesinde iki ravi olmasıdır. Çünkü itibar, rivayet zincirindeki bir tabakadaki en az sayıdır.

Bu tarif **Hafız İbn-i Hacer**'in da yazdığı gibi en tercih edilen görüştür.

Misal; Şeyheyn'in(Buhari Ve Müslim) Hz. Enes'den ve Buhari'nin Hz. Ebu Hureyre'den rivayet ettikleri;

"Muhakkak Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu; "Bir kimse ben ona babasından, evladından ve bütün insanlardan daha sevgili olmadıkça hakkıyla iman etmiş olmaz" hadisidir(Buharî, İman, 8 / Müslim, İman, 70

Bu hadisi Hz. Enes(r.a)'den Katade ve Abdulaziz bin Suheyb rivayet etmiştir. Katade'den Şube ve Said(bin Cübeyr), ve Abdulaziz'den İsmail bin Uleyye ve ve Abdulvaris ve ondan da bir çok cemaat..

Bu konuda yazılmış Eserler

Hadis konusunda yazan ulema bu konuda hususi bir eser yazmamışlardır.

Kaynak:

Dr. Mahmud Tahhan, Teysiru Mustalahi'l Hadis

Mektebetu'l Maarif, Riyad, 2010

Tercüme: Salih Okur

GARİB HADİS NEDİR?

“ Tarifi: Bir ravinin rivayet etmesiyle münferid kalan hadise denilir. Tarifin Şerhi: Bir tek şahsın rivayet ettiği hadistir. Gerek bütün rivayet zincirinde veya senedin bazı tabakalarında olsun. Tek bir tabakada bile olsa. Diğer sened tabakalarında rivayet edenlerin birden fazla olması onun bu durumuna zarar vermez. Çünkü itibar en azadır. ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2020-10-08 08:33:50

Tarifi:

Bir ravinin rivayet etmesiyle münferid kalan hadise denilir.

Tarifin Şerhi:

Bir tek şahsın rivayet ettiği hadistir. Gerek bütün rivayet zincirinde veya senedin bazı tabakalarında olsun. Tek bir tabakada bile olsa. Diğer sened tabakalarında rivayet edenlerin birden fazla olması onun bu durumuna zarar vermez. Çünkü itibar en azadır.

İkinci Bir İsimlendirme

Ulemadan birçokları garib hadisi başka bir isimle daha isimlendirmişlerdir; "**Ferd**." İkisi eş anlamlıdır. Bazı âlimler ise aralarını ayırmışlar ve ikisinden her birini müstakil bir çeşit yapmışlardır. Lakin **İbn-i Hacer** her ikisini de lügat ve ıstılah olarak bir nev saymış ancak o demiştir ki; "Ehl-i ıstılah her ikisini çok ve az kullanımına göre ikiye ayırmışlardır. **Ferd** ekseriyetle "**ferd-i mutlak**" ve **garib** ekseriyetle "**ferd-i nisbi**" olarak isimlendirilmişlerdir(Nuzhetu'n Nazar, s. 28)

Kısımları

Garib hadis teferrüd ettiği yere göre iki kısma ayrılır; "garib-i mutlak" "garib-i nisbi"

1-Garib-i Mutlak; Yani Ferd-i Mutlak

Tarifi: Senedinin aslında garabet olan rivayettir. Yani rivayetin aslında bir kişinin rivayet etmesiyle münferid kalan hadistir.

Misali;

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ

"Yapılan her türlü işler kişilerin niyetlerine göre değer bulur." (Buhârî, Bedü'l Vahy 1; Müslim, İmârât 155) Ömer bin Hattab'la münferid kalmıştır. Bu(münferid kalma) bazen rivayet senedinin sonuna kadar devam eder(hep birer ravi rivayet eder) bazen de münferid kalan raviden birçok raviler rivayet eder.(mesela sahabeden bir kişi rivayet ederken tabiin ve tebei tabinde raviler çoğalabilir. Salih Okur)

2-Garibu'n nisbi: Yani ferd-i nisbi.

Tarifi: Yani, senedin aslında birden fazla ravi rivayet eder. Sonra o ravilerden sadece birinden rivayet edilir.

Misal; Malik Zühri'den o da Enes (r.a)'den: "Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye girerken başında miğfer vardı." Malik'in Zühri'den yaptığı rivayet münferid kalmıştır.

Bu konuda Yazılmış Eserler

1-Darekutni, Garaib-ül Malik

2-Dareketni, Efrad

3- Ebu Davus Sicistani, Es sünenülleti Teferrede Bi külli Sünnetin Minha Ehlü Beldetin

Kaynak:

Dr. Mahmud Tahhan, Teysiru Mustalahi'l Hadis

Mektebetu'l Maarif, Riyad, 2010

Tercüme: Salih Okur

MEVLİD-İ ŞERİF Mİ, KUTLU DOĞUM MU?

“ Bismillahirrahmanirrahim وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ (Habibim) Biz seni (cinler, melekler, kâfir ve Müslüman tüm insanlar dâhil) bütün âlemler için ancak büyük bir rahmet olarak gönderdik. (Enbiya suresi 107) ”

Ali Haydar Çetintürk

cetinturkalihaydar@gmail.com

2020-10-26 10:40:49

Bismillahirrahmanirrahim

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

(Habibim) Biz seni (cinler, melekler, kâfir ve Müslüman tüm insanlar dâhil) bütün âlemler için ancak büyük bir rahmet olarak gönderdik. (Enbiya suresi 107)

Bütün hamdler, Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'i âlemlere rahmet olarak gönderen Allah (Celle Celaluhu)'ya mahsustur. Rabbimizin (Celle Celaluhu) sadece Rabbu'l-Müslimin değil de Rabbu'l-âlemin olduğu gibi, Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'de sadece Rahmete'l-li'l-müslimin değil, haddi zatında Rahmeten'l-li'l alemin'dir.

"İnsaf yahu! Bugün Rahmeten'l-li'l-âlemin doğdu, ben bu âlemlerden bir fert değil miyim?" diyen **İblis**, bu rahmetin en tabanındaki şahittir.

Rasûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e "Sana getirdiğim Kur'an'da, Ruh'u'l-emin (Şuara suresi 193) "emin olan Cebrail" ayetini gördüğümde, emniyette olduğumu anladım" diyen **Cibril** (Aleyhisselam)'da, bu rahmetin en tavanındaki şahittir.

Bu iki şahit arasında rahmetinin tecelligâhı olan âlemlere sarf-ı nazar edildiğinde, zerreden kürreye, seriyyeden (topraktan) Süreyya'ya (yıldıza) kadar her şey Enbiya suresinin 107. ayet-i kerimesine şahitlik ediyor aslında.

Meselenin özü, **zahmet** (زحمة) ile **rahmet** (رحمة) kelimesini birbirinden ayıran basit bir nokta gibidir. Bizler o basit noktayız. Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ise bizim noktasız halimizdir. Onun (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) noktasızlığını, Ona (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) olan muhabbetini, dört oğlunun adını da ilaveleri ile beraber Muhammed koyan **İmam-ı Rabbani** (Kuddise Sirruhu)'nun salat-u selam kokan kaleminden anlamaya çalışıyoruz, fakat heyhat nerede! O (Kuddise Sirruhu) bile Rasûlullah'ı meth-u senadan aciz olup, makalelerinde Rasûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in isminin geçmesiyle şeref-yâb olacağını itiraf edince, bir kez daha şu hakikatı

iyice anlıyoruz; Evet bizler Rasûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'i anlayamadık. Halbuki O (Sallallahu Aleyhi ve Sellem); gülmesiyle, ağlamasıyla, yemesi ve içmesiyle, yetim ve öksüz haliyle, evlat, aile ve amca acısıyla ve kendi ifadesiyle "**Ben, kuru ekmek yiyen Mekke'de bir kadının oğluyum**" diyerek tevazusu ile bizlere ne kadar da güzel bir örnek olmuştu! Evet, bunu gerçekten anlayamadık.

Onu (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) anlayamadığımızı, fakat anlamak istediğimizi ifade etmek için büyüklerimizin yolunu takip ederek Onun (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) doğumunu kutlamaya devam ettik ve devam edeceğiz inşallah.

PEYGAMBERİMİZİN DOĞUMUNUN TESBİTİ

Tevbe suresi 36. ve Yunus suresi 5. ayet-i kerimelerinin mucibince ayların sayısının Allah (Celle Celaluhu)'ın katında oniki ay olup, yılların sayısının da kameri takvime göre hesap edileceği göz önünde bulundurulduğunda, Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) Rebiulevvel ayının 12. Pazartesi gecesini tan yeri ağarırken zulüm ile dolu olan dünyaya bir güneş gibi doğmuştur. Bu zaman dilimi **20 Nisan 571** yılına tekabül etmektedir. Dolayısıyla Rasûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in mevlid-i şerifi her yılın Rebiyülevvel ayının 12. gecesidir. Doğru olan budur.

AMEL VE EDEP

Allah-u Teâlâ'ya ibadet etmemenin bir bedeli olmasıyla beraber, Rabbimizin (Celle Celaluhu) bizim kıldığımız namazlara da ihtiyacı yoktur. Mevlâmızın hazineleri ibadetlerle doludur. Allah (Celle Celaluhu)'nın katında edebin ne kadar büyük bir şey olduğunu anlamak için Hucurat suresinin 2. ayet-i kerimesini **tedebbür** (manasını düşünmek) ile okumak lazımdır.

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e saygısızlık, ameli habt eder (yok edip iptal eder). Bir amelin iptali için, o amel sahibinin İslam'dan çıkmış olması gerekir. Eşya zıtlarıyla inkişaf eder. Edebin ne kadar kıymetli bir şey olduğunun inkişafı (açığa çıkıp anlaşılması) için, zıddı olan edepsizliğin sebep olduğu neticelere iyi bakmak lazımdır.

"Edep bir taç imiş nûr-i Hüdâ'dan, giy o tacı, emin ol her beladan."

KUTLU DOĞUMDAKİ KUTLU OLMAYAN YANLIŞLAR

İnsanların niyetleri halis olabilir fakat o halis olan niyetlerin amellerdeki tezahürünün de halis olması lazımdır. "Bizim kalbimiz temiz" iddiasıyla, iki yabancı cinsin birbiriyle yaptıkları musafahaya (tokalaşmaya) hiçbir aklı selim ve halis vicdan sahibi fetva ve onay veremez. Verir diyenler bir de şöyle baksınlar meseleye; Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) kabri şerifinden biran için kalkıp o kutlamaların arasında bulunsaydı, yüzlerce insanın içerisinde gelinlik kızlar, şiir ve kaside okuyabilirler miydi? İnsanlar, Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in kendilerini seyrettiğini bilselerdi, mahremleri olmayan insanlarla aynı objektife poz verebilirler miydi?

Peki Allah-u Teâlâ görmüyor mu? Ümmetin hali, Rasûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e arz edilmiyor mu? Ve O Nebiyy-i Zîşân (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ümmetinin iyi halleri ile sevinip, kötü halleri ile üzüleceğini haber verdiğine göre, kimin hakkı vardır Onu (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) üzme?

Bu kutlamalar kimin tarafından yapılırsa yapılsın, İslam'ın ve Rasûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in namusu gözetilmek zorundadır. Gözetilmediği takdirde, nefsanî olan merasimlerin hiçbir değeri harbiyesi yoktur.

Ali İmran suresi 31. ayet-i kerimesinde, Allah-u Teâlâ, kullarını sevmesini ve günahlarını mağfiret edip, onlara acımasını, o kullarının Rasûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e ittiba etmesine (uymasına) bağlamıştır.

Allah (Celle Celaluhu)'ya isyan ederek, Peygambere (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ittiba etmek, Mevlanın muhabbetini celb etmez.

HATİME

Ne mümkün vâsf olunmak ol Habîbî.

Ânâ(onu) vassaf(vasıflayan) hemen Allah karibi(koruyan).

Ânâ bi had(sınırsız) salat kim ol Habîbî.

Bu vuslat derdinin oldu tabibi.

Bu şenlikden geçip Hakka gidelim.

Cemâl-i ba kemâle seyridelim.

Rabbim, cümlemizi kendisine layık kul, Habibine layık ümmet eyleyip, dostlarına da layık-ı edep ile müeddep olan kullarından, dünyada ve ahirette ayırmasın. Mevlid-i şerif merasimlerini Rasûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in şanına uygun olarak yapmaya muvaffak eylesin. Vesselam.

SÜNNETİN YAZIYA AKTARILMASI

“İlmi çevrelerde yaygın olan kanaate göre hadisler hicrî birinci asrın sonlarına varıncaya dek sözlü olarak aktarılmaktaydı. İlk olarak hadisleri yazıya aktarmayı düşünen kişi zâhid halife Ömer b. Abdülaziz oldu. O, ”

Muhammed Salih Ekinici

sghursi@gmail.com

2021-10-08 12:37:47

İlmi çevrelerde yaygın olan kanaate göre hadisler hicrî birinci asrın sonlarına varıncaya dek sözlü olarak aktarılmaktaydı. İlk olarak hadisleri yazıya aktarmayı düşünen kişi zâhid halife **Ömer b. Abdülaziz** oldu. O, Ebubekr b. Muhammed b. Hazm'a gönderdiği yazılı emirde şunları belirtiyordu: "Allah Rasûlü 'nün (S.A.V) hadislerine veya sâbit sünnetlerine ya da Amra [binti Abdirrahman]'nın hadislerine bak ve onları yaz. Zira ben ilmin kaybolmasından ve ilim ehlinin tükenmesinden korkuyorum."(1)

Aynı şekilde **İbn Şihab ez-Zührî**(2) ve başkalarından da sünneti derleyip yazmalarını talep etmiştir.(3) **İmam Malik**'in (r.a) "ilmi ilk olarak tedvin eden şahıs İbn Şihab ez-Zührî'dir"(4) şeklindeki sözü yaygındır.

Ancak sayılamayacak kadar çok ve güvenilir haberler, hadis yazımı işinin, Peygamber (S.A.V) döneminde başlayıp, müslümanların itimat ettiği câmi' ve müsnedlerin tedvinine kadar, nesilden nesile genişleyerek devam ettiğini açıkça göstermektedir.

Kanaatimce araştırmacıları "**sünnetin yazıya aktarımı yüz yıl veya daha fazla gecikmeyle gerçekleşmiştir**" demeye sevkeden iki âmil vardır:

Birincisi, sünnetin erken dönemlerde yazıya aktarıldığına ilişkin rivayetlerden haberdar olamama.

İkincisi, alimlerin konuya ilişkin sözlerini iyi anlayamama.

Ulemanın konuyla ilgili açıklamalarını iyi anlayabilmek için öncelikle konuya taalluk eden üç kavramı birbirinden ayırmamız gerekiyor. Bunlar:

1-Kitabet ve **takyîd** (bir şeyi yazmak ve kayda geçirmek)

2-Cem' ve **tedvin** (bir araya toplamak)

3-Tasnif ve **tertîb** (sınıflayıp düzenleme)

Kitabet ve **takyidin** manası açıktır.

Tedvine gelince: Tedvin, dağınık vaziyette duran şeyleri bir "divan"da, yani sahifelerin derlenerek tek bir kitapta toplanmasıdır.

Kâmûs sahibi şu açıklamada bulunuyor: Dîvân, sahifelerin toplandığı yer demektir. Tâcu'l-Arûs'ta ise şöyle ifade edilmekte: "Bir şeyi tedvin etti demek, onu topladı demektir."

Tasnif, tedvinden daha özel bir mana içermektedir. Tasnif sınırlı fasıllar ve müstakil bablarda tedvin edilen şeyleri tertip edip, düzenlemektir. **Tacu'l-Arûs**'un müellifi şöyle diyor: "Bir şeyi tasnif etti demek, onu **sınıflara ayırıp, bazısını bazısından ayırdı** demektir." **Zemahşerî** de *el-Fâik* adlı eserinde "Kitabı tasnif etme sözü de burdan türemiştir." der.

Kanaatimce **muhakkik alimlerin "sahâbe döneminde yoktur, dedikleri şey kitabet değil, tedvin ve tasniftir. Onlar hadisin yazıya aktarılmadığını söylemiş değiller.**

Şimdi de hadis imamlarından iki büyük imamın konuyu aydınlatan ibarelerine bakalım:

İmam Malik şöyle diyor: "İlmi ilk olarak tedvin eden kişi İbn Şihab ez-Zührî'dir."

Hafız İbn Hacer el-Askalânî şu açıklamada bulunuyor: "Gerek sahâbe gerekse tâbiînin büyükleri döneminde Allah Rasûlü'nün hadisleri mecmualarda müdevven ve müretteb hale getirilmiş değildi. Bunun iki nedeni vardı: Birinci neden, Sahih-i Müslim'de belirtildiği gibi ilk sıralarda Kur'an'la karışma korkusundan dolayı sahâbenin hadis yazması yasaklanmıştı. İkinci neden, geniş bir hafıza ve akıcı bir zihne sahip olmaları ve genelde okuma yazma bilmemeleri idi. Daha sonra tâbiîn döneminin sonlarına doğru eserler tedvin edilip bablara ayrıldı...

İlk olarak hadisleri cem'eden er-Rebî b. Subeyh, Said b. Ebi Arûbe ve başka bazı kimselerdir. Bunlar, her babı müstakil olarak tasnif ediyorlardı. Üçüncü tabakadan büyük şahsiyetler yetişinceye kadar durum böyle devam etti. Bu kimseler ahkamı tedvin etmeye başladılar. Bu cümleden olarak **İmam Malik**, *el-Muvatta*'yı tasnif etti...(5) Mekke'de İbn Cüreyc, Şam'da Evzâî, Kûfe'de Sevrî ve Basra'da Hammâd b. Seleme tasnif işine giriştiler. Daha sonra çağdaşlarından pek çok kimse de onları takip etti."(6)

İbn Hacer yine şunları kaydediyor: "Alimlerin belirttiğine göre sahâbe ve tâbiînden bir grup insan, hadis yazımından hoşlanmazdı. Onlar hadisi hıfzederek aldıkları gibi kendilerinden de hıfzedilerek alınmasını istiyorlardı. Ancak, **himmeler gevşeyip ümmet, ilmin kaybolmasından korkmaya başlaması üzerine ilmi tedvin ettiler.** Ömer b. Abdülaziz'in emri üzerine yüz yılın başında hadisi tedvin eden ilk şahıs İbn Şihab ez-Zührî'dir. Sonra tedvin faaliyetleri arttı. Bunu tasnif işinin yaygınlaşması takip etti. Allah'a hamdolsun bu vesileyle çok hayırlı şeyler meydana geldi."(7)

İbn Hacer'in ifadelerinden anlaşıldığına göre o, sahâbe ve tâbiîn döneminde hadisin yazıya aktarıldığını inkâr etmemektedir. Onun inkâr ettiği husus, hadislerin mecmualarda (*cevâmi'*) müdevven hale getirilip değişik kitaplarda tasnif edilmiş olmasıdır. Ancak, onun ifadelerinde kapalılık ve yanlış çağrışıma müsait bir hava yok değildir. Zira zikrettiği gerekçeler okuyucuda hadis yazımının sahâbe ve tâbiîn döneminde mevcut olmadığı vehmini uyandırmaktadır ki, bu doğru değildir.

Bu durumda yapmamız gereken şey, Peygamber'in (S.A.V) hadis yazımına müsaade eden ve bunu emreden hadislerini inceleyip gerek Peygamber döneminde, gerekse Peygamber sonrası dönemde sahâbenin yaptığı yazım faaliyetini incelemektir. Sonra ikinci yüzyılın ortalarına kadar muhaddislerin gerçekleştirdiği yazma faaliyetini tetkik edip, hadisleri yazma işinin Peygamber'den (S.A.V) başlayıp yaklaşık olarak hicrî ikinci asrın ortalarına kadar kesintiye uğramadan devam ettiğini belirtmek gerekir. Daha sonra H. ikinci asrın ortalarından itibaren İbn Cüreyc, Said b. Ebi Arûbe, İbn Ebi Zi'b, Evzâî, Şu'be, Süfyan es-Sevrî, Malik v.b'nin musannafatı gibi ansiklopedik tipte sünnet kitapları ortaya çıkmaya başladı. Bu muhaddislerin geneli yaklaşık olarak H. 150-160 arasında vefat etmişlerdir.

Bunlardan sonraki dönem -özellikle üçüncü asır- bir bakıma tasnif faaliyetlerinin en verimli, en dakîk, en derin ve en sistematik olduğu bir dönemdir.

Başka bir açıdan bakıldığında bir önceki dönemde yazılan şeylerin bu dönemin ansiklopedik eserlerine dahil edildiği görülmektedir. Bu nedenle bu dönem Hicri ikinci asrın eserlerini gölgede bırakmıştır. Dolayısıyla pek azı hariç ikinci asrın eserlerinden geriye bir şey kalmamıştır. Sonuçta bu durum, insanları tedvinin erken dönemlerdeki varlığını, hatta sünnetin varlığını, temelden inkâr etmeye sevketmiştir.

Bu konu, gerçekten geniş bir konudur. Zira bu, yaklaşık iki yüz sene boyunca yüzlerce muhaddisin gerçekleştirdiği yazım faaliyetini içermektedir. Nitekim **Hatîb el-Bağdadî** bu çerçevedeki bütün faaliyetleri *Takyidu'l-İlm* adlı eserinde ortaya koymaya çalışmıştır. Hatîb'in yaptığı çalışma benzersiz olup, hala aşılmış değildir. Hatîb'in çağdaşı **İbn Abdilber** de *Câmiu Beyâni'l-İlm ve Fadlihi* isimli eserinde bu konuyu ele almıştır. Ancak onun yaptığı çalışma Hatîbinkine boy ölçüşecek düzeyde değildir.

Çağımızda **Dr. Muhammed Mustafa el-A'zamî**'nin *Dirasâtun fi'l-Hadisi'n-Nebevî ve Tarihi Tedvinihi* adlı kitabı büyük bir gayretin ve takdire şayan bir emeğin ürünüdür. Azamî bu kitabında yaklaşık iki yüz yıl boyunca yazma işinde bulunan muhaddislerin faaliyetlerini çok ciddi bir şekilde incelemiş ve bu alanda çok bariz olarak faaliyet gösterenlerden yaklaşık beşyüz kişiyi zikretmiştir. O bunları kronolojik bir tarzda ele almış, sahâbeden başlayıp tâbiîn dönemine kadar inmiştir. **Sahâbe'den (r.a) elli iki kişi, hicrî birinci asır tabiîlerinden elli üç kişi, tâbiînün küçüklerinden doksan dokuz kişi, tâbiînün küçükleri ve etbâ-ı tabiînden iki yüz elli iki kişinin hadis yazma işinde bulunduğunu tespit etmiştir. Bu, onlardan hadis alıp yazanları hesaba katmadığımızda ortaya çıkan sayıdır. Zira sadece onlardan hadis alıp yazanlar onların birkaç katıdır.** Nitekim bu konu, el-Azamî'nin kitabının 241 sayfasını doldurmuştur. Bu konu, kitabın "Peygamber (S.A.V)

döneminden, yaklaşık hicrî ikinci asrın ortalarına kadar hadisi tespit faaliyeti" başlığını taşıyan dördüncü bölümünü oluşturmaktadır. Ancak yazar, bunu aşp hicri ikinci asrın sonlarına kadar inmiştir. Zira vefat tarihi itibariyle en son hadis yazan kişi, H. 201'de vefat eden Ali b. Asım b. Suheyb el-Vasîtîdir.

Konuyla ilgili geniş bilgi edinmek isteyenler zikrettiğimiz kitaplara bakabilirler.

Dipnotlar

1-İbn Sa'd, VIII/353; Buharî, *et-Tarihu's-Sağir*, 105; Darimî, *Sünen*, I/126; Hatîb, *Takyîdu'l-İlm*, 105

2- el-Emvâl, 578; Câmiu Beyânî'l-İlm, I/78

3- er-Risâletu'l-Mustatrefe, 4

4- İbn Ebi Hayseme, *et-Târîh*, III/126b; İbn Asâkir, *Tarihu Dimaşk*, XV/400; Câmiu Beyânî'l-İlm, I/76

5-İbn Hacer, *Hedyu's-Sârî*, I/17-18

6- İbn Hacer, *Hedyu's-Sârî*, I/18; Zehebî, *Tarihu'l-İslâm*, VI/65

7- İbn Hacer, *Fethu'l-Bârî*, I/218

PEYGAMBER (S.A.V)'İN HADİS YAZIMINA MÜSAADE ETMESİ

“ Hadisleri inceleyenlerin bildiği gibi Peygamberin hadis yazımını emreden, kısmen de buna müsaade eden pek çok hadisi vardır. Bu hadisler toplamı itibariyle manevî tevatür derecesine varmaktadır. Bununla beraber Peygamber'den (S.A.V) hadis yazımını nehyeden birkaç hadis de varid olmuştur. ”

Muhammed Salih Ekinçi

sghursi@gmail.com

2021-10-15 00:28:10

Hadisleri inceleyenlerin bildiği gibi Peygamberin hadis yazımını emreden, kısmen de buna müsaade eden pek çok hadisi vardır. Bu hadisler toplamı itibariyle **manevî tevatür** derecesine varmaktadır. Bununla beraber Peygamber'den (S.A.V) hadis yazımını nehyeden birkaç hadis de varid olmuştur.

Ancak günümüz müslüman yazarları ve oryantalistler nezdinde sadece **nehiy hadisleri yaygınlık kazanmış** görünmektedir. Hadislerin yazımını emreden ve buna müsaade eden hadisler çok olmasına rağmen göz ardı edilmektedir. Bu hadisler sünnet kaynaklarında hiç yer almamış gibi davranılmaktadır.

Kanaatimce bu durum iki nedene dayanmaktadır:

1-Hadislerin yazımını nehyetme, tabiatıyla] daha dikkat çekici olduğundan nehiy hadisleri yayılmış ve meşhur olmuştur.

2-Mezkûr yazarların temellendirip pekiştirmek istedikleri bir takım emellerden dolayı nehiy hadisleri daha fazla bilinir olmuştur.

Şimdi her iki grup hadisi arzedip, bunlar arasında nasıl bir telif yapılacağını zikretmek istiyoruz.

Önce **birinci grup hadisleri** arzedelim:

1-Ebu Hureyre der ki: "**İbn Amr** hariç Allah Rasûlünün ashabından hiç kimse benim kadar hadis toplamış değildir. Zira o yazıyor, ben ise yazmıyordum."(1)

2-Abdullah b. Amr b. As şöyle der: "Allah Rasûlü'nden duyduğum herşeyi yazıyordum. Kureyşliler beni yazmaktan nehyedip, şöyle dediler: 'Her şeyi yazıyorsun. Hâlbuki Allah Rasûlü de bir beşerdir. O da rıza ve öfke halinde konuşur.' Bundan dolayı Peygambere

durumu bildirinceye kadar yazmayı bıraktım. Allah Rasûlü'ne durumu bildirdiğimde parmağıyla ağzını göstererek şöyle buyurdu: **'Yaz, nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki bu ağızdan hakktan gayrısı çıkmaz.'**(2)

3. Ebu Hureyre şöyle rivayet ediyor: Ensardan bir adam şöyle dedi: "Ey Allah'ın Rasûlü senden bir hadis duyuyorum da bu hoşuma gidiyor; fakat onu ezberleyemiyorum." Allah Rasûlü **"sağ elinden yardım dile"** diyerek yazmasını işaret etti.(3)

4. Allah Rasûlü'nden şöyle dediği rivayet edilmiştir: **"Ebu Şâh için yazınız."** Ebu Şâh, Allah Rasûlü'nün Mekke'de îrâd ettiği hutbeyi dinleyince "Ey Allah'ın Rasûlü bunu benim için yazınız." diye istekte bulunur. Allah Rasûlü de sözkonusu emri verir.(4)

5. Hz. Aişe Allah Rasûlü'nün hastalığında kendisine şöyle buyurduğunu naklediyor: "Bana pederin ve kardeşin olan Ebubekr'i çağır ki, bir şeyler yaz[dır]ayım. Zira ben herhangi bir isteklinin temennide bulunup 'ben bu işe daha layıkım.' demesinden korkuyorum. Oysa Allah ve müminler Ebubekir hariç herhangi birinin buna kalkışmasına müsaade etmez." (5)

6. İbn Abbas der ki: Peygamber'in (S.A.V) ağrısı artınca şöyle buyurdu: "Bana kürek kemiği ve divit ya da tahta ve divit getirin. Size sayesinde asla dalâlete gitmeyeceğiniz bir şey yazayım."(7)

7. Peygamber'in (S.A.V) bazı kral ve yöneticilere mektuplar yazdığı tarihî bakımdan sabittir.

8. Peygamber'in (S.A.V) emri üzerine zekatla ilgili hükümler, zekata tabi mallar ve zekatın miktarı iki sayfayı dolduracak şekilde detaylı bir tarzda yazılıp, emîr ve valilere gönderilmiştir. Bu yazı Ebubekir es-Sıddık (r.a) ve Ebubekir b. Amr b. Hazm'ın evinde muhafaza edilmiştir.(8)

9. Vâil b. Hucr memleketi Hadramevt'e dönmek istediği zaman Allah Rasûlü (S.A.V), içinde namaz, oruç, faiz, içki v.b. şeylerle ilgili hükümler bulunan bir mektup (*kitab*) verir.(9)

10. Emîru'l-müminin Ömer b. el-Hattâb, ashaba dönüp kadına kocasının diyetinden bir pay verilip verilmeyeceği konusunda Allah Rasûlü'nün bir uygulamasının olup olmadığını sorunca Dahhak b. Süfyan kalkıp şöyle dedi: "Evet, Allah Rasûlü'nün mektubunda bu konu açıklanmaktadır."(10)

Dipnotlar

1-Buharî, İlm, 39, hadis nr: 113; Tirmizî, Menâkıb, 110, hadis nr: 4094; Dârimî, 483

2-Ebu Davud, İlm, 3, hadis nr: 3641; Ahmed, *el-Müsned*, II/162; Hâkim; *el-Müstedrek*; Darimî, Men Rahhasa fi Kitabeti'l-İlm, 48

3- Tirmizi, İlm, 12, hadis nr: 2803 Tirmizî, hadisi rivayet ettikten sonra şöyle der: Bu hadis, münkerdir.

4- Buharî, İlm, 39, hadis nr: 112; Buharî, Lukata, 7, hadis nr: 2434; Ebu Davud, İlm, 3, hadis nr: 3644

5- Müslim, Fezâilu's-Sahâbe, 1, hadis nr: 6131

6- Buharî, Cizye, 2, hadis nr: 3168; Müslim, Vasiyyet, 5, hadis nr: 4209

7- Darekutnî, Zekât, II/113-117; Ebubekir'in sahifesini Buharî, Zekatu'l-Ğanem adlı babta (33, hadis nr: 1454) rivayet etmiştir. Ancak Buharî'de bu yazının Peygamber (S.A.V) döneminde yazıldığına dair bir açıklama yoktur. Bu mektubu Hz. Ebubekir'in Enes'e yazdığı ve içindekileri Allah Rasûlü'ne (S.A.V) isnad ettiği kaydedilmektedir.

8- Taberanî, *el-Mucemu's-Sağir*, 242

9-Dârekutnî, II/485

SÜNNET İSLAM'IN ASILLARINDAN BİR ASILDIR-1

“Şaşılacak şeylerdendir ki bazı aydın çevrelerde bir fikir dolaşmaktadır ki, onda tahkikden bir şey yoktur ve ilmi tenkidin önünde de sabit olmamıştır. Aksine, hakikat yüzünü gösterince ve onun ışığı etrafı aydınlatınca süratle sarsılır, erir ve yok olur.”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2021-10-15 00:38:12

Şaşılacak şeylerdendir ki bazı aydın çevrelerde bir fikir dolaşmaktadır ki, onda tahkikden bir şey yoktur ve ilmi tenkidin önünde de sabit olmamıştır. Aksine, hakikat yüzünü gösterince ve onun ışığı etrafı aydınlatınca süratle sarsılır, erir ve yok olur.

Batıl için revaç olmaması tabii bir şeydir. Fakat bazen olur ki o, cehalet zulümatının karanlıklarındaki bazı insanların nazarında ilmi bir aydınlanma zannedilir. Sapkınlığı rüşd ve dalaleti hidayet sananlardan olmaktan Allah'a sığınırız.

فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ

"zira hakikat budur ki gözler körelmez ve lâkin sînelerdeki kalbler körelir"
(Hac: 46)

Kur'an'ı azimle yetinmek ve ehadis-i nebeviye-yi şerifeyi terk etmek zatında hatalı bir fikirdir. Ancak o, meselelere tek tarafından bakan ve kendilerinde bir meseleyi etrafıca araştırma gücü olmayan bazı kalplerde yardımcıları bulmuştur.

Açıkça ve ilmin gereği olarak ve dalkavukluktan uzak bir şekilde diyorum ki, bir hastalığın hakikatı açıklanmadığı sürece devasını vasfetmeye güç yetirilemez.

Bazı talebeler arasında bu uzak bakış açısında gidenler artmıştır. Onların zannına göre **İmam-ı Azam Ebu Hanife** rahmetullahi teala'nın yanında sahih hadis sayısı 10 küsur kadardır. Binlerce şer'i hükümleri ihtiva eden mezhebini sadece bu on küsur hadis ve ahkam ayetleri ile bağlamıştır. Ki onun mezhebi malumdur ki şehirlerde ekseriyet sağlamış ve ekser İslam hükümetlerinin resmi mezhebi olmuştur.

Bu fikri ileri sürenlerin anlayışına göre o yüksek imam mezhebine sünneti sokmamıştır. Bunu ortaya atmakla azınlık görüşleri olan Kur'an'ı alma ve sünneti ihmal etme fikrini desteklemek istiyorlar. **Biz bilemiyoruz bu görüş sahipleri İmam rahimehullah'ın bazı hadisleri almasına nasıl rıza gösteriyorlar, çünkü onlar sünnetin tamamını iptal etme peşindedirler.**

Ebu Hanife fıkına vâkıf olanlar bilirler ki, bu söz sıhhattan uzaktır ve şüphesiz bir yalandır. Ve kesin bir uydurmadır ki, gerçekte hiçbir alakası yoktur. Bizim için apaçık bir yalana teslim olmak mümkün müdür? Biz görüyoruz ki İmam'ın fıkı Allah'ın kitabına, Rasulullah'ın(aleyhissalatu vesselam) sünnetine ve nasslardan, hükmü sabit olmayan yeni meselelerde sahih kıyasa istinad etmektedir. Bu gözle gördüğümüz ve ellerimizle dokunduğumuz bir şeydir.(yani çok açık, zahir bir husustur) Hanefi mezhebinin büyük kitapları ehadis-i şerifelerle doludur.

Bu konuda yazı kaleme alan yazarlar kalemlerini kendileri için hiçbir sened olmayan bu tehlikeli sahada koşturmaktan el çekmeyecekler midir? Edibler de bunu çok şeyleri hiçbir araştırma ve rivayet olmadan kabul ettikleri hususlar gibi kabul etmişlerdir. Halbuki ilmi emanet onlar için gerektirir ki, duydukları ve üzerinde ittifak olmayan şeyler ve hadiselerde tenkidi kullansınlar..

Muhakkak bu kötü fikir(Kur'an'ı kabul ve sünneti red) İslam'ı sarsıyor ve onun dayanaklarını çökertiyor. Eğer o fikir tatbikat alanı bulursa, **dini bir anarşiye** sebebiyet verir. O zaman onunla birlikte doğru görüşe bakmaya ve ekser şer'i hakikatları idrake güç yetiremeyiz.

Bu aldatıcı fikrin ilk bakışta masum nazarlarda doğru gibi gelen bir yönü bulunuyor. Çünkü zahiren onda aziz olan kitabımızı yüceltme var. Halbuki hakikatte o sahte bir süstür. Çünkü o ileride size beyan edeceğimiz Kitabın ayetleri ile tenakuz içindedir.

Peygamber (aleyhissalatu vesselam) Kur'an için sadece bir mübelliğ değildi..

Asla..Bu görevi ile birlikte o, Kur'an'ın **kapalı olan kısımlarını açıklıyor, mücmel yerlerini tafsîl, mutlak olan hükümlerini takyîd, âmm(genel)olan kısımlarını da tahsîs ediyordu.** Onun bu konumuna bir çok Kur'an ayeti delalet etmektedir ki, O(sallallahu aleyhi ve sellem) kavli, fiili ve takrirleri ile şer'in bir aslıdır. Buna işaret eden şu ayet-i kerimeler bizim için yeterlidir;

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

"Şanın hakkı için muhakkak ki size Resulullahda pek güzel bir örnek vardır: Allaha ve son güne ümid besler olup da Allahı çok zikreleyen kimseler için.." (Ahzâb sûresi, 33/21.)

Ve yine şu ayet-i kerime;

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاءُ الْمُبِينُ

"Allahı dinleyin, Peygamberi dinleyin de sakının, eğer kulak asmazsanız biliniz ki Resulümüze düşen sade açık bir tebliğten ibarettir."(Maide: 5/92)

Ve diğer bir ayet-i kerime;

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ

عَلَيْهِمْ حَفِيفًا

"Kim Resûl'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Yüz çevirene gelince, seni onların başına bekçi göndermedik!"(Nisa: 4/80)

Başka bir ayet-i kerime;

فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

" Bu sebeple, onun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir belâ gelmesinden veya kendilerine çok elemli bir azap isabet etmesinden sakınsınlar."(Nur: 24/63)

-devam edecek-

Kaynak

Muhammed Hamid Hamevi(rahmetullahi aleyh)

Rudud ala Ebâtıl, Cilt, 1

El Mektebetu'l Asriye, Sayda, Beyrut

Tercüme; Salih Okur

“ Bir önceki konuda buna dair bazı sahih hadisler aktardık. Bunların bir kısmı hadis yazımına müsaade ederken diğer bir kısmı da bunu emretmekteydi. Ancak geriye hadislerin yazıya aktarılmasını yasaklayan hadisler kalmaktadır. Bunlar araştırma ve tetkik gerektiren hadislerdi ”

II. HADİS YAZIMINI YASAKLAYAN HADİSLERLE HADİS YAZIMINA

MÜSAADE EDEN ve BUNU EMREDEN HADİSLERİN TELİFİ Bir önceki konuda buna dair bazı sahih hadisler aktardık. Bunların bir kısmı hadis yazımına müsaade ederken diğer bir kısmı da bunu emretmekteydi. Ancak geriye hadislerin yazıya aktarılmasını yasaklayan hadisler kalmaktadır. Bunlar araştırma ve tetkik gerektiren hadislerdir. Allah Rasûlü'nün (S.A.V) hadis yazımını hoş karşılamadığını bildiren rivayetleri aktaran üç sahabî vardır. Bunlar: Ebu Said el-Hudrî, Ebu Hureyre ve Zeyd b. Sabit'tir (r.a).

1- Zeyd b. Sabit'in hadisi

Zeyd b. Sabit'in konuyla ilgili iki rivayeti bulunmaktadır. Birinci rivayet, Muttalib b. Abdullah b. Hanteb yoluyla nakledilmiştir. İbn Hanteb der ki: "Zeyd b. Sabit, Muaviye'nin yanına geldi. Muaviye kendisine bir hadis sordu. Bir başkasına da hadisi yazmasını emretti. Zeyd kendisine şöyle dedi: 'Allah Rasûlü, hadislerinden herhangi bir şey yazmamamızı emretti.' Bunun üzerine Muaviye yazıyı sildi." (1) Hadisin bu varyantı zayıftır. Zira Muttalib b. Abdullah, Zeyd'den hadis duymuş değildir. (2)

Hadisin ikinci varyantı **Şa'bî**'den nakledilmiştir. Buna göre Mervan Zeyd'i imtihan etmek için perdenin arkasına bazı adamlar yerleştirip kendisine soru sorar, onlar da yazarlar. Zeyd, onlara bakıp: "Ey Mervan, özür dilerim. Ben sadece kendi reyimle konuşuyorum." (3) der. Rivayette adı geçen Şa'bî, ne Zeyd'den ne de Mervan'dan hadis duymuştur. Dolayısıyla hadisin bu varyantı da zayıf ve munkatî'dir. Bu hadis, adamların Zeyd'den dinleyip yazdığı şeyin Zeyd'e ait şahsî görüşler olduğunu ve Zeyd'in de diğerleri gibi yazma işinden hoşlanmadığını göstermektedir. Ancak bu yorumu kabul etmek çok zordur. Zira Zeyd'in kendi şahsî görüşlerini yazdığı gibi, Allah Rasûlü'nün (S.A.V) hadislerini de yazdığını ispatlayan deliller bulunmaktadır. (4)

2. Ebu Hureyre'nin hadisi:

Abdurrahman b. Zeyd b. Eslem, babasından, o da Atâ b. Yesâr'dan Ebu Hureyre'nin şöyle dediğini rivayet eder: "Allah Rasûlü'ne bazı insanların hadisleri yazdıkları haberi ulaştı. Bunun üzerine Allah Rasûlü minbere çıkıp Allah'a hamd u senada bulunduktan sonra şöyle dedi: 'Nedir bu yazdığınız söylenen şeyler? Ben ancak bir beşerim. Kimin yanında bundan bir şey varsa getirsin.' Biz de bunları topladık ve bunlar yakıldı. Peygambere "ey

Allah'ın Rasûlü! Senden hadis nakledelim mi?" diye sorduk. O da "benden hadis nakledin. Bunun bir beisi yoktur. Her kim bana bilerek yalan isnad ederse cehennemde yerini hazırlasın." dedi."(5)

Ali b. Sehl, babasından o da Abdurrahman b. Zeyd b. Eslem'den Ebu Hureyre'nin şöyle dediğini nakleder: "Hadisleri kapalı bir alanda toplayıp ateşe attık." **Zehebî**, bu rivayetin münker olduğunu belirtiyor.(6) Muhaddisler, hadisin râvisi Abdurrahman b. Zeyd'in zayıf olduğu konusunda müttefiktir.(7) Binaenaleyh, bu rivayet itibara alınabilecek bir rivayet olmaktan uzaktır.

3. Ebu Said el-Hudrî'nin hadisi:

Bu hadis iki kanaldan muhtelif lafızlarla rivayet edilmiştir. Bunlardan biri Abdurrahman b. Zeyd b. Eslem'in babasından, onun da Atâ b. Yesâr kanalıyla Ebu Said el-Hudrî'den (r.a) aktardığı rivayettir. Ebu Said der ki: "Biz Peygamberden yazmak için izin istedik. Fakat o, bize izin vermekten çekindi."(8)

Bu hadis yukarıda kaydedildiği gibi Abdurrahman b. Eslem'den ötürü zayıftır.

İkinci varyant, Hemmâm'ın Zeyd b. Eslem'den, onun da Atâ b. Yesâr'dan, onun da Ebu Said'den naklettiği rivayettir. Ebu Said, Allah Rasûlü'nün şöyle dediğini rivayet ediyor: "Benden herhangi bir şey yazmayın. Her kim benden Kur'an dışında bir şey yazmışsa onu silsin. Benden hadis naklediniz, bunun bir beisi yoktur. Her kim bana yalan isnad ederse –Hemmâm der ki: Sanırım Peygamber "kasden" kelimesini de ekledi- cehennemde yerini hazırlasın."(9)

Görüldüğü gibi sonuncu varyant dışındaki bütün hadisler zayıftır. Alimler bu hadisin mevkûf mu merfu mu olduğu konusunda ihtilaf etmiştir.

İbn Hacer konuyla ilgili olarak şunları kaydediyor: "Bazıları Ebu Said hadisinin illetli olduğunu belirtip şöyle demişlerdir: Doğru olanı, bu hadisin Ebu Saide ait mevkûf bir hadis olduğudur. Bu durum, Buharî ve diğer muhaddislerin belirttiği bir husustur."(10)

Ulema, hadis yazımına müsaade eden hadislerin muhkem olduğu ve pratikte uygulandığı konusunda ittifak ettiğine göre –ki bu, Peygamberden günümüze kadar ümmetin takip etmiş olduğu bir çizgidir- burada iki icma var demektir: **sözlü ve amelî icma.**

Ebu Said hadisinin merfu olduğunun farzedilmesi halinde bu hadisin nasıl izah edilmesi gerektiği konusunda ihtilaf edilmiştir. Konuyla ilgili değişik görüşler olmakla birlikte bunların en güçlüsü şu üç görüştür.(11)

Birinci Görüş: Yasaklama, hadislerin Kur'anla birlikte aynı sahifede yazılmasına yöneliktir. Zira sahabîler bir ayetin tevilini duyduklarında onu ayetle birlikte yazabiliyorlardı. Kur'an'la herhangi bir karışma olabileceği endişesinden dolayı hadis yazmaları nehyolundu. Hadis yazımına müsaade eden rivayetler ise hadislerin Kur'an'dan ayrı müstakil sahifelerde yazılmasıyla alakalıdır.

İkinci Görüş: Yasaklama, hakkında unutkanlık endişesi taşınmayan, hafızasına itimad edilen ve hadisleri yazması durumunda sadece yazıya güvenmesinden korkulan kişilerle ilgilidir. Yazma izni ise, unutkanlığından endişe edilen, hıfzına güvenilmeyen ya da hadisleri yazması durumunda yazıya dayanıp kalmasından korkulmayan kimselere yöneliktir.

Üçüncü Görüş: Yasaklama, sünnetin sünnetle neshedilmesi kabilinden bir şeydir. İlk sıralarda sünnetin Kur'an'la karıştırılmasından endişe edildiği dönemlerde hadis yazımı yasaklanmış, bu endişe ortadan kalktığında ise hadis yazımına müsaade edilmiştir. Bu görüş; **İbn Kuteybe, el-Hattâbî, Hatîb el-Bağdadî, Nevevî, Hafız Askalanî ve Suyûtî** dahil olmak üzere ulemanın cumhuri tarafından benimsenen görüştür. İzin ve nehiy hadislerindeki ifadelerin mutlak olup, bazı şahıs veya durumlarla sınırlandırılmamış olması da bu görüşü teyid etmektedir.

Ancak burada şöyle bir soru akla gelebilir: Neden nehiy hadisleri, izin hadislerini neshetmiyor da izin hadisleri nehiy hadislerini neshediyor.?

el-Cevap: Bu, iki husustan dolayı mümkün değildir:

a. **İzin hadisleri zaman bakımından sonra gelmektedir.** Mesela **Ebu Şâh** hadisi fetih senesinde varid olmuştur ki, bu da Peygamber'in (S.A.V) hayatının son dönemlerine denk gelmektedir.

b. Ebu Hureyre'nin hadisi de zaman bakımından sonradır. Zira Ebu Hureyre son yıllarda müslüman olmuş bir sahabîydi. Bu hadis, Abdullah b. Amr b. As'ın Ebu Hureyre'nin islama girişinden sonra hadis yazdığını göstermektedir.

Peygamber (S.A.V) ölüm hastalığında iki defa bir şeyler yazma temâyülünde bulunur. Ebu Said el-Hudrî hadisinin bütün bunlardan sonra olması, özellikle de Peygamberin ölüm hastalığındaki temâyülü hadisinden sonra olması gerçekten uzak bir ihtimaldir.

c. Sahâbe ve tâbiîn döneminden sonra ümmet, yazma izni, yazmanın mübahlığı ve yazma işini uygulama konusunda kat'î bir icmaya varmıştır. Bu ilk dönemi müteakiben ümmetin bütün fırkalarında müşahede ettiğimiz ameli/pratik tevatürle sabit olan bir icmadır. Hatta son asırlarda **Reşid Rıza** gibi nehiy hadislerinin izin hadislerini neshettiğini söyleyenler de pratik tevatürle sabit olan bu icmaya dahildir. Zira **Reşid Rıza gibilerin sayfalarca hadis yazıp naklettiklerine şahit olmaktayız. Müsaadenin nehiyden sonra olduğuna delalet eden en güçlü delillerden biri de bu ameli icmadır.** Allahu A'lem.

Dipnotlar

1-Ebu Davud, İlm, 3, hadis nr: 3642; Hatîb, *Takyîdu'l-İlm*, 35

2-Tehzibu't-Tehzib, I/179

3-İbn Sa'd, *Tabakât*, II/2:117; Zehebî, *Siyeru A'lâmi'n-Nubelâ*, II/313 Ancak bu son kaynakta "uzren" kelimesi yerine "gadren" kelimesi kullanılmıştır.

4- Bkz. Azamî, *Dirasât fi'l-Hadisi'n-Nebevî*, 108 İleride bu konuya tekrar döneceğiz.

5- Ahmed, *el-Musned*, 3/13; Takyidu'l-İlm, 34-35

6- Zehebî, *Mizânu'l-İ'tidâl*, II/566

7- Mizânu'l-İ'tidâl, II/564

8- Takyîdu'l-İlm, 32-33, Eserin muhakkiki Yusuf el-Aşş şöyle diyor: Bu hadisi Tirmizî, Darimî ve başkaları rivayet etmiştir.

9- Müslim, *Zühd*, 16, hadis nr: 7435; Takyîdu'l-İlm, 29-32

10- Fethu'l-Bârî, I/208; Ayrıca bkz. el-Envâru'l-Kâşife, 43; el-Muhaddisu'l-Fâsıl, 37b

11- Bkz. Hucciyetu's-Sünne 445,446

SAHİH BUHARİ’NİN EŞŞİZ ÜSTÜNLÜĞÜ

“ Bütün Müslümanların ittifakıyla hadis kitapları arasında en sahih kaynak Buhari’dir. Sahihlik vasfı bakımından onu Müslim takip eder. Sahih-i Buhari dört bin civarında hadis ihtiva etmektedir. Buhari bu hadisleri altı yüz bin hadis arasından seçip yazmıştır. Seçip yazdığı her bir hadis için yikanıp iki rekat namaz kılmıştır.(1) ”

Muhammed Salih Ekinici

sghursi@gmail.com

2021-10-31 21:26:00

Bütün Müslümanların ittifakıyla hadis kitapları arasında en sahih kaynak Buhari’dir. Sahihlik vasfı bakımından onu Müslim takip eder. Sahih-i Buhari **dört bin civarında** hadis ihtiva etmektedir. Buhari bu hadisleri altı yüz bin hadis arasından seçip yazmıştır. Seçip yazdığı her bir hadis için yikanıp iki rekat namaz kılmıştır.(1)

Buhari, döneminin tartışmasız en büyük hadis alimidir. Bütün alimler onun faziletini ikrar edip onu emsallerine takdim etmişlerdir. Hiçbir hadis alimini ondan üstün tutmamışlardır.

Buhari, hadis yazma çabası hakkında şunları kaydeder: "Binden fazla kişiden hadis yazdım. Senedini hatırlayamadığım hiçbir hadis yoktur."(2)

Buhari küçük yaşlardan itibaren hadis tahsiline başladı. Daha 11 yaşındaki iken bazı âlimlere ilmi tenkitler yöneltti.(3) Daha genç iken Basra sokaklarında yürüdüğünde hadis öğrencileri peşinden koşardı. Bazen zorla onu oturtup kendisinden hadis yazarlardı. Kendisinden hadis yazanların sayısı binlere varmaktaydı.(4)

Ebu Hamid Ahmed b. Hamdân el-Kassâr anlatıyor: "Meşhur hadis kitabının müellifi Müslim b. Haccâc'ın şöyle söylediğini duydum: Muhammed b. İsmail el-Buharî'nin yanına varıp alnından öptüm ve şöyle dedim: Ey üstadların üstadı, muhaddislerin efendisi ve illetlerin tabibi, müsaade buyur ayaklarımı da öpeyim!"(5)

Buhari, *el-Camiu's-Sahih* adlı eserini Ahmed b. Hanbel, Yahya b. Main ve Ali b. Medinî gibi dönemin muhaddislerine arz etti. Hepsi onun sahihliğini teyid etti. Gerek yaşadığı dönemde gerekse müteakip dönemlerde Buharî'nin *Sahihi* büyük ilgiye mazhar olmuş ve titizlikle incelenmiştir. Aynı incelemeler Buhari'nin dayandığı raviler üzerinde de gerçekleştirilmiştir. Netice itibariyle ulema arasında Buhari'nin güvenilir bir kaynak olduğu ve diğer kaynaklardan üstün olduğu noktasında fikir birliği oluşmuştur.

Hafız Zehebî bu konuda şunları kaydeder: "Buhari'nin *el-Camiu's-Sahihine* gelince, bu eser Allah'ın Kitabından sonra en büyük ve en faziletli dini eserdir. Şayet bir kimse sırf bu kitabı almak için bin fersah yol yürüse zarar etmiş sayılmaz."

İmam Nesâî, Buhari hakkında şunları söyler: "Bütün bu kitaplar arasında Muhammed b. İsmail el-Buharî'nin kitabından daha güzeli yoktur."(6)

Buharî'nin kendisi anlatıyor: "*el-Camiu's-Sahih*'i 16 yıl boyunca 600 bin hadis arasından seçerek yazdım ve bu kitabı kendimle Allah arasında bir hüccet kıldım."(7)

Ancak şunu belirtmek gerekir ki Buhari, kendince sahih olan bütün hadisleri bu kitaba almış değildir. Sadece sahih hadislerden 4000 bin tanesini almıştır. Bu konuda bizzat şöyle dediği nakledilmektedir: "*el-Camiu's-Sahih*'e sadece sahih rivayetleri aldım. Kitap uzamasın diye bazı hadisleri de terk ettim."

Hicri 261'de vefat eden Müslim b. Haccâc da birçok yönden Buharî'ye benzemektedir. Müslim hem Buharî'den hem dönemin diğer alimlerinden hadis almıştır. Birçok beldeyi dolaşıp 300 bin hadisi ayıklayarak Sahihini yazmıştır. Müslim'in Sahihine aldığı hadis 4000 civarındadır. Müslim'in eseri de tıpkı Buhari gibi alimler tarafından titizlikle incelenmiş ve kabule mazhar olmuştur. Bu iki eser, bütün Müslümanların ittifakıyla hadis kitapları arasında en sahih kitaplardır.

Hafız İbn Kesir der ki: "Münhasıran sahih hadisleri bir araya getiren ilk kimse Ebu Abdullah Muhammed b. İsmail el-Buhari'dir. Bu konuda Buharî'yi, öğrencisi Müslim b. Haccâc en-Nisâburî takip etmiştir. Bu iki eser, hadis kitapları arasında en sahih kitaplardır. Ancak Buharî, Müslim'e göre daha üstündür... **Fakat ne Buharî ne de Müslim bütün sahih hadisleri toplama gibi bir hedef gütmemişlerdir. Zira her ikisi de kitaplarına almadıkları bazı hadisler hakkında sahih değerlendirmesinde bulunmuşlardır.**"(8)

Sözün özü: Buharî ve Müslim'de yer alan her hadis sahihtir. Ancak her sahih hadis Buhari ve Müslim'de yer almamıştır (*Kullu mâ fî's-sahîhayn sahîh, ve leyse fîhima kullu's-sahîh*).

Sahihlik bakımından Buharî ve Müslim'i diğer dört kitap takip eder. Bunlar; *Cami-i Tirmizî*, *Sünen-i Nesâî*, *Sünen-i Ebî Davud* ve *Sünen-i İbn Mâce*'dir. Allah hepsine rahmet eylesin.

Dipnotlar

1-Hatib el-Bağdadî, *Târîhu Bağdâd*, II/908

2-Hatib el-Bağdadî, *Târîhu Bağdâd*, II/10.

3-Hatib el-Bağdadî, *Târîhu Bağdâd*, II/6.

4-Hatib el-Bağdadî, *Târîhu Bağdâd*, II/15.

5-Hatib el-Bağdadî, *Târîhu Bağdâd*, XIII/102.

6-Hatib el-Bağdadî, *Târîhu Bağdâd*, II/9.

7-Hatib el-Bağdadî, *Târîhu Bağdâd*, II/14.

8-İbn Kesir, *el-Bâisu'l-Hasîs*, s. 25.

SÜNNET İSLAM'IN ASILLARINDAN BİR ASILDIR-2

“ Peygamber aleyhissalatu vesselam nurlu bir kandildir; nereye giderse orayı nurlandırır ve hangi yere teveccüh etse, orasını ışıklandırır. Sözü şeriattır, fiili şeriattır ve takriri şeriattır. Onun(aleyhissalatu vesselam) sözlü olarak, fiili olarak ve takriri olan tüm ahvali zabt altına alınmış ve onun ashabı onları nakletmişlerdir. Müçtehid imamlar da onun bu sünnetlerini ders ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2021-10-31 21:45:10

Peygamber aleyhissalatu vesselam nurlu bir kandildir; nereye giderse orayı nurlandırır ve hangi yere teveccüh etse, orasını ışıklandırır. **Sözü şeriattır, fiili şeriattır ve takriri şeriattır.** Onun(aleyhissalatu vesselam) sözlü olarak, fiili olarak ve takriri olan tüm ahvali zabt altına alınmış ve onun ashabı onları nakletmişlerdir. Müçtehid imamlar da onun bu sünnetlerini ders, anlayış ve istinbat(çıkarım) olarak ele almışlar ve o sünnetlerle Kitaptan sonra ikinci bir kaynak olarak amel etmişlerdir. Onlar bunu yapmakla doğrudan sapanlar ve gerçekten uzaklaşanlar olmadılar. Çünkü o müctehid imamlar -size demin bazılarını okuduğum- Allah'ın kitabındaki talimatlarla amel etmiş oldular.

(Tabiin muhaddislerinden) **Mutarriif bin Abdillâh'a**; "Bize yalnız Kur'ân-ı Kerîm'den bahsediniz" denildi. Cevâbında; "**Vallahi biz Kur'ân-ı Kerîm'in bir benzeri, bir mukabili olduğunu söylemiyoruz. Fakat Kur'ân-ı Kerîm'i bizden iyi bilen, kendisine vahiy gelen, murâd-ı ilâhiye tam vâkıf bir zâtın (Hazreti Peygamberin) beyanlarını arıyoruz**" buyurdu.

Evzâî, (hocası) Hassan b. Atiyye'den rivayet etmiştir ki; "Cebrail tıpkı Kur'an'ı Allah'tan getirdiği gibi, Sünneti de getirmiş, Kur'an'ı Hz. Peygamber'e öğrettiği gibi, Sünneti de öğretmiştir."

Peygamber aleyhissalatu vesselam sözünde, fiilinde ve takririnde şu ayette sâdır olan husustan başkası olmadı;

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ { * } إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

"Kendi hevasından konuşmuyor. (*) O ancak kendisine vahyedilen bir vahiydir."(Necm: 53/3-4)

Allah Subhanehu ve teala buyuruyor;

وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

"bir de Peygamber size her ne emir verirse tutun, nehy ettiğinden de sakının"

(Haşr: 59/7) Aleyhissalatu vesselam bize bir çok şer'i hükümler getirdi. Bizim için onları kabulden başkası yoktur, Cenab-ı Hakkın bu ayet-i kerimede bizden talep ettiği gibi. O zaman, sünnette varid olan bütün hususlar bu ayet-i kerimenin hükmü altına derc edilmiştir.

Bir kadın, **Abdullah ibni Mesud** (Radiyahallahu Anh)'a geldi ve:

–Bana senden ulaşan: "Vücutlara dövme yapan kadınlara, kendisine dövme yapılmasını isteyen kadınlara, yüzdeki kılları yolan ve yüzdeki kılları yolduran kadınlara, seyrek dişli güzel görünmek için ön dişlerinin aralarını yontan bu şekilde Allah'ın yarattığını değiştiren kadınlara Allah lanet etsin!" dediğin söz nedir? dedi. Şüphesiz ki ben Kur'an'ın iki kapak arasını okudum, fakat onu bulamadım! dedi.

Abdullah ibni Mesud (Radiyahallahu Anh):

–**Eğer Kur'an'ı gerçekten okudunsa kuşkusuz ki onu bulmuştur!** Allah (Azze ve Celle) Haşr Suresi 7. ayetinde: "Rasul size ne verdi ise onu alınız! Size neyi yasak etti ise ondan sakının!" buyurmaktadır, dedi.

Hz. Peygamber aleyhissalatu vesselam **Muaz bin Cebel**'i(r.a) **Yemen**'e kadı olarak gönderirken ona sordu; "ne ile hükmedeceksin?" **"Allah'ın kitabındaki hükümlerle hüküm veririm."** dedi. Resûl-i Ekrem Efendimiz,

"Eğer Allah'ın kitabında onunla ilgili bir hüküm bulamazsan neye göre hüküm verirsin?" diye sordu. Hz. Muaz,

"Resûlullah'ın sünnetine göre hüküm veririm." dedi ilaahir..

Hz. Ömer(r.a) hilafeti zamanında **Kadı Şureyh**'e yazdı ki; " **Bak, eğer sana Allah'ın Kitabı'ndaki hüküm açığa çıkmışsa, onunla hükmet. Bu durumda kimseye de bir şey sorma. Şayet hüküm Allah'ın Kitabı'nda sana tebeyyün etmezse, Allah Rasûlü'nün sünnetiyle hükmet."**

Allahu Subhanehu ve Teala buyuruyor ki;

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ

"İşte bugün sizin dininizi kemâle erdirdim"(Maide:5/3)

İşte sünnet-i şerife bu kemâli, ayetleri şerh etmek ve nassları tefsir etmekle ortaya koymuştur.

Kur'an-ı Kerim dinin aslı olduğu için, herşeyin ilmini ihtiva eder. Şu ayet-i kerimelerde işaret edildiği gibi;

مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ

"Kitap'da Biz hiçbir şeyi eksik bırakmadık"(Enam:6/38)

Ve;

وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ

"Ayrıca bu Kitab'ı da sana, her şey için bir açıklama, bir hidayet ve rahmet kaynağı ve müslümanlar için bir müjde olarak indirdik "(Nahl: 16/89)

Eğer Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in açıklama, şerh ve tefsirleri olmasaydı, bazı ayet-i kerimelerden ilahi muradı anlamak insanlara kapalı kalırdı. Lakin Peygamberimiz aleyhisalatu vesselam Allahu Teala'nın şu sözünü yerine getirmiştir;

وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ

"İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur'an'ı indirdik."(Nahl:16/44)

Ve yine Allahu Teala buyuruyor;

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ

"(Allah'ın emirlerini) onlara iyice açıklasın diye her peygamberi yalnız kendi kavminin diliyle gönderdik"(İbrahim: 14/4)

İmam-ı Şafii(Allah'a ona rahmet eylesin ve ondan razı olsun) diyor ki;

"Allahu Teala'nın kitabında farz kıldığı farzlardan bir farz ki, hac, namaz, zekat gibi, eğer bunlar hakkında Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in beyanları olmasaydı, biz onu nasıl yerine getireceğimizi bilemezdik ve bizim için ibadetleri edadan bir şey mümkün olmazdı."

Muhakkak o bu sözünde doğru söylemiştir Allah ondan razı olsun ve onu razı etsin. O bu güzel sözüyle Allahu Teala'nın kendisine dinde derinleşme nimeti vermiş ve İslam'ı öğretmiş herkesin kendi nefsinde söylediği bir şeyi ifade etmiştir. O kimseler ki, dini gerektiği şekilde öğrenmiş ve sapıtanların çekişmelerine önem vermemişlerdir. O sapıtanlar şu ayet-i kerimeyi akıl edemediler;

وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالَمُونَ

"Hem bu meseller yok mu, biz onları insanlar için indiriyoruz, maamafih onlara âlimlerden başkasının aklı ermez."(Ankebut: 29/43)

-devam edecek-

SÜNNETİN HÜCCETİYETİ HUSUSUNDA SAHABE TATBİKATI

“ Sahâbe, dinî hükümleri bazan Kur'an-ı Kerim'den alıyordu. Ancak çoğu kez Kur'an ayetleri tafsîlattan uzak bir şekilde mücmel olarak ve takyîde gitmeden mutlak bir şekilde nazil oluyordu. Mesela Kur'an'da namazı emreden ayetler mücmel olarak varid olmuştur. Bu ayetlerde namazın rekat sayısı, şekli ve vakti açıklanmış değildir. Keza zekatı emreden ayetler de mutlak olarak nazil olmuştur. Zekatın hangi mallarda vacip olduğu, vacip olduğu malın alt sınırı ve hangi miktar ve şartlarda vacip olduğu beyan edilmemiştir. ”

Muhammed Salih Ekinçi

sghursi@gmail.com

2021-11-07 23:29:45

SÜNNETİN HÜCCET OLUŞUYLA İLGİLİ SAHÂBE TATBİKATINDAN DELİLLER ve SÜNNETE BAŞVURMADAN KUR'AN'LA AMEL ETMENİN İMKANSIZLIĞI

Sahâbe, dinî hükümleri bazan Kur'an-ı Kerim'den alıyordu. Ancak çoğu kez Kur'an ayetleri *tafsîl*attan uzak bir şekilde *mücmel* olarak ve *takyîde* gitmeden *mutlak* bir şekilde nazil oluyordu. Mesela Kur'an'da namazı emreden ayetler mücmel olarak varid olmuştur. Bu ayetlerde namazın rekat sayısı, şekli ve vakti açıklanmış değildir. Keza zekatı emreden ayetler de mutlak olarak nazil olmuştur. Zekatın hangi mallarda vacip olduğu, vacip olduğu malın alt sınırı ve hangi miktar ve şartlarda vacip olduğu beyan edilmemiştir.

Kur'an-ı Kerim'de varid olan ahkâmın çoğu bu kabildendir. Bunları izah eden şart ve rükünlere bakmadan, bunlarla amel etmek mümkün değildir. Bu açıklayıcı bilgiler Kur'an'da yer almamaktadır.

Kur'an, bu emirlerle ilgili detaylı bilgi edinmek ve amel etmek için Peygamber'i (S.A.V) referans verir.

وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ

"İnsanlara, kendilerine indirileni beyan etmen için ve düşünüp anlasınlar diye sana bu zikri (Kur'anı) indirdik"(1) gibi pekçok ayet bu manaya delalet etmektedir. Allah Rasûlü (S.A.V) de ayetteki "*tebyin*"i kendi sözleri şeklinde tefsir etmiştir;

صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي

"Benim namaz kıldığım şekilde namaz kılınız."(2)

"Hac ibadetlerinizi benden alınız"(3)

Kur'an-ı Kerim, insanlar arasında vuku' bulan bütün anlaşmazlıklarda Peygamber'in (S.A.V) hükümde ifadeye kavuşan ilahî hükme başvurmalarını gerekli görmektedir.

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ

"Allah'ın sana gösterdiği şekilde insanlar arasında hükmedesin diye sana kitabı hak ile indirdik."(4)

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا

فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"Hayır, Rabbine andolsun ki, aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp, sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar."(5)

Cenab-ı Hakk, ilahî hükümler haricinde başka hükümlere başvurmaktan sakındırmış ve bunu şirk addetmiştir.

يُرِيدُونَ أَن يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَن يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Tağuta inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, tağutun önünde mahkemeleşmek istiyorlar. Hâlbuki şeytan onları büsbütün saptırmak istiyor."(6)

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُم مِّنَ الدِّينِ

"Yoksa onların, Allah'ın izin vermediği bir dini getiren ortakları mı var?"(7)

Bir başka ayet-i kerimede Cenab-ı Hakk, Allah'ı bırakıp rahiplerin ve hahamların vaz'ettiği dine uyan müşrikler hakkında şöyle buyurmaktadır:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ

"[Onlar] Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını), rahiplerini ve Meryem oğlu Mesîh'i rabbler edindiler."(8)

Zira onlar, din adamlarının helal kıldıklarını helal, haram kıldıklarını haram sayıyorlardı. Cenab-ı Hakk, müslümanların bütün anlaşmazlıklarda ilahî şeriata başvurmaları gerektiğini belirtmektedir. Söz konusu anlaşmazlıkların muamelât, mîras, vasiyet, evlenme veya ceza hukukuyla ilgili olması sonucu değiştirmez.

Öte yandan kesin olarak biliyoruz ki, Kur'an'da bu konulara ilişkin ayetler, konuya dair hükümlerden pek azına yetebilecek orandadır. Bunun da ötesinde bunların önemli bir kısmı detaylandırılmaya ihtiyaç duyan mücmel ayetlerden oluşmaktadır. Bu nedenle Cenab-ı Hakk, Kur'anî vecibeleri yaşayabilmeleri için mükellef kimseleri Kur'an ahkâmının tafsilatını öğrenmek üzere kendi Rasûlü'ne havale etmiştir. Ona ittibai vacip kılmış; ona yapılacak itaatı kendisine itaatla özdeşleştirmiştir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ

"Ey iman edenler, Allah'a ve Rasûlü'ne itaat ediniz."(9)

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

"Andolsun ki, Rasûlullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir."(10)

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

"De ki eğer Allah'ı seviyorsanız, bana tabi olun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın."(11)

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ

عَلَيْهِمْ حَفِظًا

"Kim Rasûl'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. Yüz çevirene gelince seni onların başına bekçi göndermedik."(12)

Peygamber (S.A.V) de aynı muhtevayı bir önceki bölümde bir kısmını naklettiğimiz hadisleriyle teyid buyurmuştur.

Dolayısıyla müslümanın ilahî emir ve nehiyleri yaşayabilmek için Peygamber'in (S.A.V) sünnetine başvurmaktan başka bir çaresi yoktur.

Burada sünnetin hücciyetini ispatlayan başka bir delil daha ortaya çıkmaktadır: Sünnete başvurmadan Kur'an'la amel etmenin imkansızlığı.

Allah Rasûlünün çevresinde bulunan sahabîler, konuyu böyle anlamış ve konuya böyle inanmışlardır. Onlar, Peygamber'in emir ve nehiyelerine bağlanmış ibadât, muamelât ve diğer bütün işlerde onu izlemişlerdir. Ancak Peygamberin şahsına münhasır olduğunu bildikleri hususları müstesna tutmuşlardır. Bu bağlılık öyle bir düzeye varmıştı ki sebebini bilmeden veya illet ve hikmetini sormadan Peygamber'in yaptıklarını yapıyor ve terkettiklerini de terk ediyorlardı.

İbn Ömer anlatıyor: "Allah Rasûlü (S.A.V) altından bir yüzük edindi. Bunun üzerine insanlar da altın yüzük edinmeye başladı. Sonra Allah Rasûlü (S.A.V) 'Ben artık bunu ebediyen takmayacağım' diyerek onu attı. Bunun üzerine insanlar da yüzüklerini attılar."(13)

Ebu Said el-Hudrî şöyle der: "Allah Rasûlü (S.A.V) ashabıyla namaz kıldığı bir esnada ansızın nalinlerini çıkarıp soluna bıraktı. Diğerleri bunu görünce onlar da nalinlerini çıkarıp attılar. Allah Rasûlü (S.A.V) namazı bitirince "sizi nalinleri çıkarıp atmaya sevkeden neydi?" diye sordu. Ashab "senin nalinleri çıkarıp attığını görünce biz de nalinlerimizi çıkarıp attık." diye cevap verdi. Allah Rasûlü (S.A.V) şöyle buyurdu: "Cibrîl gelip nalinlerimde pislik veya rahatsız edici bir şeyin olduğunu söyledi."(14)

Sahâbenin Peygamber'e ait söz ve davranışları izleme arzusu o kadar ileriye ki, bazıları nöbetleşerek gün aşırı Peygamber'in meclisine devam etmeye çalışıyordu. Mesela **Ömer b. el-Hattab**, Buharî'nin kendisinden aktardığı bir rivayette şöyle der: "Ben ve Ensardan bir komşum Benî Umeyye b. Zeyd denen semtte idik. Nöbetleşerek Peygamber'in (S.A.V) yanına varıyorduk. Bir gün o gidiyordu, bir gün ben. Ben gittiğimde o güne ait haberleri naklederdim. O gittiğinde aynısını o yapardı."(15)

Aynı şekilde Medine'den uzak olan kabileler İslamî hükümleri öğrenip, kavimlerine tebliğ etmek ve onları irşad etmek üzere bazı elemanlarını Peygamber'e (S.A.V) gönderiyorlardı. Hatta sahâbeden biri sadece nazil olan bir meseleyi veya şer'î bir hükmü sormak için uzun mesafeler katedip Allah Rasûlü'ne gelebiliyordu.

Ukbe b. el-Haris'ten nakledildiğine göre kadının biri Ukbe ile hanımını emzirdiğini söyler. Bunun üzerine Mekke'de oturmakta olan Ukbe, bineğine atlayıp Medine'ye doğru yola çıkar. Allah Rasûlü (S.A.V)'ne varıp: "süt kardeşiyle bilmeden evlenip daha sonra emziren kadının haber vermesiyle bunu öğrenen kişi hakkında Allah'ın hükmü nedir?" diye sorar. Allah Rasûlü (S.A.V) bunun, verilen bir haber olduğunu [ve gereğiyle amel etmek gerektiğini] söyleyerek cevap verir. Ukbe'nin bu kadından ayrılması üzerine kadın başka biriyle evlenir.(16)

Öte yandan kadınlar, Allah Rasûlü'nün eşlerine, zaman zaman da Allah Rasûlü'ne gidip gelmek sûretiyle ve sormak istedikleri hususları sorarak dinlerini öğreniyorlardı. Kadına açıkça söylenemeyen bir durum olduğunda Peygamber (S.A.V) zevcelerinden birini sözkonusu meseleyi açıklamakla görevlendirirdi. Hayızdan nasıl temizlenilmesi gerektiğini anlatan Hz. Aişe hadisini buna örnek olarak zikredebiliriz.(17)

İşte, **en hayırlı dönemin insanların sünnet-i mutahharaya gösterdiği hassasiyet** bu tarzdaydı..

Dipnotlar

- 1- Nahl, 44
- 2- Buharî, Ezan, 18, hadis nr: 631; Fethu'l-Bârî, III/11
- 3- Müslim, Hac, 51, hadis nr: 3124
- 4- Nisa, 105
- 5- Nisa, 65
- 6-Nisa, 60
- 7- Şura, 21
- 8-Tevbe, 31
- 9-Enfal, 20

10-Ahzab, 21

11- Al-i Ġmran, 31

12- Nisa, 80

13-Buharî, Libâs, 46-47, hadis nr: 5866-7; Fethu'l-Bârî, X/318

14- Ebu Davud, Salât, 88, hadis nr: 646; Ġbn Sa'd hadisi bir kaç tarikle rivayet etmektedir.
Bkz. Ġbn Sa'd, *Tabakat*, I/480

15-Buharî, Ġlm, 27, hadis nr: 89; Fethu'l-Bârî, I/185

16-Buharî, Ġlm, 26, hadis nr: 88; Fethu'l-Barî, I/184

17-Buharî, Hayz 13, hadis nr: 314; Fethu'l-Bârî, I/414

SÜNNET İSLAM'IN ASILLARINDAN BİR ASILDIR-3

“Allah Teala buyuruyor: وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ” “hem namazı doğru kılın ve zekâtı verin”(Bakara: 2/110) Ey yazarlar topluluğu! Size Allah için soruyorum; biz Rasulullah'ın(aleyhissalatu vesselam) sözünü ve fiilini almadan namazı nasıl kılabiliriz? O ki bize namazın kılınıp keyfiyetini açıklamış, secdesini, rükuunu huşuunu, huduunu, rükünlerini, vaciplerini, sünnetlerini ve adablarını beyan etmiştir. ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2021-11-08 13:57:53

Allahu Teala buyuruyor:

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ

"hem namazı doğru kılın ve zekâtı verin"(Bakara: 2/110) Ey yazarlar topluluğu! Size Allah için soruyorum; biz Rasulullah'ın(aleyhissalatu vesselam) sözünü ve fiilini almadan namazı nasıl kılabiliriz? O ki bize namazın kılınıp keyfiyetini açıklamış, secdesini, rükuunu, huşuunu, huduunu, rükünlerini, vaciplerini, sünnetlerini ve adablarını beyan etmiştir. O bize namazların farz ve sünnet olanlarını beyan etmiş ve kılmıştır. Ve buyurmuştur:

صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي

"Benim (nasıl namaz kıldığımı) gördüğünüz gibi, siz de öylece namaz kılınız."(Buhârî, Ezân, 18)

(Sünnet olmadan) **zekatı** nasıl verebiliriz? Evvele zekat ne demektir? Sonra hangi mallardır ki onlara zekat düşer? Mal ne miktarda olursa zekatı gerekir? Ne kadar zaman geçerse o mala tekrar zekat düşer? Eğer Rasulullah (sallallahu aleyhi ve ala alihi ve sellimi teslima)'nın beyanları olmasa, bu soruların cevabı yoktur.

Bunun gibi **oruç, hac, keffaret, nezirler, yeminler, nikah, boşama, mehirler, çocukların bakım- gözetimi, nafakalar ve sair şahsi durumlar** için de aynı şeyleri söyleyebiliriz.

Muamelata(geniş anlamıyla fıkın ibadetler dışında kalan kısmını, dar anlamıyla daha çok mal varlığına ilişkin hükümleri ifade eden terim) gelince o da yine Kur'an'da mücmel olarak beyan edilmiştir. Nebevi açıklamalar olmadan anlaşılması mümkün değildir.

وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا

"Allah, alım-satımı helâl, faizi haram kılmıştır"(Bakara:2/275) Alışverişin sınırı nedir, tarifi nedir, şartları nedir, ne zaman alışveriş akdi tamam olur ve çeşitleri nedir? **Sahih alışveriş** ile **mekruh alışveriş, fasid alışveriş, batıl alışveriş** nelerdir? **Mevkuf alışveriş**(Aslı ve sıfatı sahih ise de, başkasının hakkı karışan alışveriş) nedir, **alışverişte muhayyerlik** nasıl olur?

Selem (nitelikleri belirlenen vadeli malın peşin bedelle satımı), **İcare**(günümüzde kira, iş ve kısmen de istisnâ' akdine tekabül eden akid) **rehin, vekalet, kefalet, havale** ve sair muamelat için de aynı şeyler söylenebilir.

Sonra **riba**(faiz) nedir ve hangi şeylerde olur? Çeşitleri nelerdir? **Ribel-fadl**(fazlalık ribası), **Nesîe ribası** (ribe'n-nesîe) nelerdir? Nasıl olur ilaahir..

Eğer Rasulullah aleyhissalatu vesselamın irşadları olmasaydı nasıl büyük bir fesad bizi kapsardı. Ve müfsitlerin hevaları tahakkuk etmiş olsaydı nasıl bir tehlikeye hedef olurduk. O tahakkuk etmemiş, İslam'ın hükmü ona üstün gelmiştir. İftira ettikleri İslam onların rağmına bâkidir.

Peygamber aleyhissalatu vesselam Allahu Teala'nın kendisine bildirmesiyle gaybi bir haber olarak, böyle bir topluluğun(sünnetin hüccet olmasını kabul etmeyenler) zuhurunu haber vermiş ve onların sünnet-i sahihayı red etmelerini kınamıştır. Muhakkak kendisinden rivayet edilmiştir ki; "Karnı tok bazı kimselerin koltuklarına yaslanıp, 'Kur'an'a sarılın. Onda bulduğunuz helalleri helal; haramları da haram sayın' diyecekleri zaman pek yakındır. **Dikkat edin, Allah Rasûlü'nün haram kıldığı şeyler de Allah Teâlâ'nın haram kıldığı şeyler gibidir.**"(Ebu Davud ve Tirmizi Mikdâd b. Ma'dikerib (r.a)'dan rivayet ediyor)

Bu topluluğun sözleri boş sözlerdir. Eğer bir şeye delalet ediyorsa o da ancak onların cehalet ve ahmaklıklarına ve dinde basiretlerinin azlığına delalet eder. Onların Peygamber aleyhissalatu vesselamdan geldiği sabit olan hadisler hakkında şüphe yaymak için ve habîs görüşlerini tervic etmek için dayandıkları hüccetler; (tarihte)bir çok hadis uydurucusunun olduğu, Peygamber aleyhissalatu vesselam'ın hadis yazımını yasakladığı, hadislerin hicretten yüz sene sonta tedvin edildiği ve buna benzer şeylerdir ki, bir şey ifade etmezler.

Amma hadis uyduranlara gelince bu hakkında hilaf olmayan bir şeydir. Aynen müttaki, sika(güvenilir) ve adil ravilerin çokluğu gibi ki onlar hadis ilminde meharetli, onu çok iyi bilen, Peygamber aleyhissalatu vesselamın sözlerini her yönüyle kavrayanlardır. Onlar böylece hadis uyduranların önünde zorlu bir engel olmuşlardır.

Muhakkak Allahu Teala şeriatını korumayı irade etmiş ve hadis için ilim ve basiret sahibi nakkad alimler nasip etmiştir. Onlar hadis ravilerini incelediler, onların durumlarını beyan ettiler, tenkit süzgecinden geçirdiler ve onlar hakkında geniş kitaplar tasnif ettiler ki, bu kitaplar bütün o ravilerin isimlerini, sıfatlarını, onlardan zabt ehli olanlarını, karıştıranlarını, önce zabt ehli iken daha sonra hali değişenlerin hepsini içine alır. Bu

üstün insanların eserlerine bakan bir zat faziletlerin bu insanlarda(hadis nakkadlarında) toplanmasından dehşete kapılır. Ki bu özellik(hadis ravilerin cerh ve tadili) Allahu Teala'nın Seyyidü'l Mürselinin ümmetine has kıldığı bir özelliktir.

-devam edecek-

HABER-İ VÂHİDİN İ'TİKÂTTA HÜCCET DEĞERİ

“Amelî hükümlerde haber-i vahidle amel edilmesi gerektiği konusu bütün âlimlerin icmaıyla sabittir. Müslüman âlimlerden hiçkimse haber-i vahidi, haber-i vahid olması nedeniyle reddetmiş değildir. Burada “itikadî konularda haber-i vahidle amel” konusunu ele almak istiyoruz.”

Muhammed Salih Ekinçi

sghursi@gmail.com

2021-11-15 00:48:23

Amelî hükümlerde haber-i vahidle amel edilmesi gerektiği konusu bütün âlimlerin icmaıyla sabittir. Müslüman âlimlerden hiçkimse haber-i vahidi, haber-i vahid olması nedeniyle reddetmiş değildir.

Burada "**itikadî konularda haber-i vahidle amel**" konusunu ele almak istiyoruz. Ulema konuyla ilgili uzun uzadıya açıklamalarda bulunmuştur. Ancak hiçbirinin meseleyi hakkıyla tahkik edip tatmin edici bir tarzda açıklamadığını görmekteyiz. Şimdi Allah'ın yardımıyla bu konuyu işlemeye çalışacağız:

Kelamcılar arasında yaygın olan görüşe göre haber-i vahid, itikadî konularda hüccet değildir. Fakat ulemanın cumhuruna göre itikadî konularda da hüccettir.

Meseleyi hakkıyla tahkik etmek için konuyu biraz detaylandırmak **gerekir. Şöyle ki:**

İtikadî konular, beş kısma ayrılır:

1-Bilinmemesi küfrü gerektiren konular. Cenab-ı Hakk'ın varlığı, birliği ve zatî sıfatları gibi konular bu kısma girer.

2-İnkârı küfrü gerektiren, bilinmemesi ise günahkârlığa sebep olan konular.

Cenab-ı Hakkın "kadîm" olduğu, onun dışında bütün âlemin "hâdis" ve sonradan var olduğu gibi konular bu kısma girer. Zira kişi Allah'ın varlığına ve birliğine inandıktan sonra Allah ve âlem konusunda hudûs ve kıdemle ilgili hiçbir zihnî hüküm taşımadan, kafası bomboş olarak Allah'a kavuşursa, müslüman olarak ölmüş olur. Ancak bunları bilmediğinden dolayı günahkâr olur. Kişinin Allah'ın kadîm olduğuna, âlemin ise hadis olduğuna inanması gerekir. Ta ki, böyle bir meseleyle karşılaşılması halinde aksi doğrultuda bir inanca saplanıp, küfre girmesin. Kitap ve mütevatir sünnetin sübût ve delâlet açısından kat'î naslarıyla sabit olan, ancak avamın bir kısmına kapalı kalan akaid

konularının geneli bu kabildendir. Bu konuların ispatı için haberi vahidle delil getirilemez. Zira bu tür mevzular ancak kesinlik ifade eden delillerle ispatlanabilir.

Haber-i vahid ise **zann-ı gâlib** ifade etmektedir. Zaten bu konular Kitap ve sünnetin kat'î nasslarıyla sabit olduğu için haber-i vahide ihtiyaç yoktur.

3-İnkârı ileri derecede bidat olan, bilinmemesi ise günahkârlığa sebep olan konular. Kitap ve mütevatir veya müstefiz sünnetin zahiriyle sabit olan ve ümmetin genel kabûlüne mazhar olan konular bu kısma girer. Bu kısmın inkârı, nassları zahirî delâletlerinden kaydırıp, başka manalara hamletmekle olur. **Nassları, selefin kabûl ettiği manaların dışında başka manalarla tevil etmek galiz bir bidattır.** Fakat küfrü gerektirmez. Mutezile'nin Ehl-i Sünnet'e muhalefet ettiği birçok konu bu çerçevede mütalaa edilebilir. Şayet ümmetin genel telakkisi, icma ile sabit ve dinin bedâhetle bilinen konularından biriye sözkonusu olan tevil küfre bile sebep olabilir.

4-İnkârı ufak bir bidat olan, bilinmemesi ise muâf olan konular.

Müstefiz olmayan âhâd haberlerle sabit olup, avamın çoğu ve havâsın bir kısmı tarafından bilinmeyen, hakkındaki delillerin çelişik olmadığı konular bu kısma girer.

5-Hakkında Kitap ve Sünnete ait delillerin –görünürde- çelişik olduğu ve bu nedenle hakkında ihtilaf edilen konular.

Bu kısma giren konular muhatapların muâf tutulduğu konulardır. Bu konuların muâf olması, bunlarla ilgili genel bir hükmün verilmeyeceği, bunların ictihadî ve taklîdî konular olduğu anlamına gelir.

Ulemadan hiçkimsenin açıklamasında bu ayırımı göremiyoruz. Ancak şer'î deliller böyle bir ayırımı gerektirmekte ve ulemanın açıklamalarından da bu anlaşılmaktadır.

Bu ayırım sayesinde haber-i vahidin itikatta hüccet olup olmadığı konusundaki ihtilaflı görüşleri telif edebiliriz. Buna göre "**Haber-i vahid itikadî konularda delil olmaz**" diyenlerin bu sözü haber-i vahide muhalefet edip gereğine inanmamanın küfür olmadığı şeklinde anlaşılmalıdır. Zira haber-i vahidin subûtu kat'î değildir. Dolayısıyla haber-i vahide muhalefet, Allah Rasûlü'nün [kat'î] sözüne muhalefetle özdeşleştirelemez. Buradaki karşı çıkış sadece ravilere olan itimatsızlıktan kaynaklanmaktadır. Ancak kişi haber-i vahidin Allah Rasûlü'nün keliması olduğuna inanmadığı halde hiçbir teville başvurmadan onu reddederse bu küfür olur. Bu söylediklerimize hiçbir alimin itiraz edeceğini sanmıyorum. Çünkü haber-i vahidin itikatta delil olamayacağı iddiasının nisbet edildiği kelim alimlerinin özellikle akaidin "**sem'ıyyât**" kısmında **haber-i vahidle bayağı istidlâl ettikleri** görülmektedir. Bu husus kelama aşına olan herkesin malumudur.

Abdulhayy el-Leknevî (rh.a) *Zaferu'l-Emânî* adlı eserinde şunları kaydeder(1):

"Alimler, âhâd haberlerin sahih olması durumunda bile itikadî konularda yeterli olamayacağını belirtmişlerdir. Dolayısıyla zayıf olanların delil teşkil etmeyeceği evleviyetle anlaşılır. Âhâd haberlerin 'yetersizlik'inden maksat, bunların kat'iyet ifade etmediği

dolayısıyla insanların kesin olarak inanmakla yükümlü bulunduğu itikadî konularda mutlak bir surette esas alınamayacağı demektir. Yoksa 'yetersizlik'ten maksat, ahad haberlerin zann-ı [galibi] de ifade etmeyeceği veya günümüzde çoğu kimsenin sandığı gibi itikadî konularda hiçbir şekilde itibara alınmayacağı demek değildir."

Leknevî açıklamasına şöyle devam etmektedir: "**Taftazanî**, *Şerhu'l-Makâsıdda* meleklerin masûmiyeti konusunu işlerken şöyle der: İtikadî konularda zannî bilgiye (*zanniyât*) itibar olunmayacağı iddia edilemez. Şayet böyle bir iddiayla kastedilen şey, zannî bilginin kat'î inanca ve kesin hükme kaynaklık edemeyeceği ise bu tartışma götürmeyen bir husustur. Ancak eğer bununla, zannî bilginin sözkonusu hüküm hakkında zann[-ı galib] derecesinde bile olsa bir bilgi ifade etmeyeceği kastediliyorsa bu açıkça batıl bir iddiadır."

İşte kelam ilmi imamlarından olan Taftazanî, dediğimiz husûsu açıkça belirtmektedir.

"Haber-i vahid itikadî konularda [da] delildir." diyenlerin sözü şu şekilde anlaşılmalıdır: **Haber-i vahid sahih olup, karşıt bir delille çatışmadığı ve zahirî mananın dışına çıkmayı gerektiren bir unsur taşımadığı zaman zannı galible veya – kesinlik kazandıran karinelerin bulunması durumunda- kat'iyetle onun muktezâsına inanmak gerekir.**

Haber-i vahidi ve onun sahihliğini öğrenip ona kesinlik kazandıran karinelerin olmadığını bilerek onun gereğine inanmamak, günahkârlık ve bidat sebebidir. Bu tespitlere de hiçbir alimin itiraz edeceğini sanmıyorum.

Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus da şudur: Tevhid, ilâhî sıfatlar, risalet, öldükten sonra dirilme, uhrevî mükafat ve ceza, cennet ve cehennem gibi temel itikadî konular, Kur'an'da çok yoğun ve vurgulu bir şekilde açıklanmıştır. Bu konular, akli ikna edici deliller eşliğinde tekrarlanmış ve detaylandırılmıştır. Konuya ilişkin varid olan hadisler ise ya Kur'an'daki muhtevayı teyid edip pekiştirmiş ya da Kur'an'da yer alan küllî hususların cüzî örneklerini ifade etmekle sınırlı kalmıştır. Dolayısıyla geriye, sadece haber-i vahidle temellendirilmesi gereken ve kişinin inanmakla mümin olacağı yahut inkâr etmekle küfre gireceği temel itikadî esaslardan herhangi birşey kalmamaktadır.

Cenab-ı Hakk en iyisini bilendir.

Dipnotlar

1- Leknevî, *Zaferu'l-Emânî*, s. 222,223

SÜNNET İSLAM'IN ASILLARINDAN BİR ASILDIR-4

“ Bu ümmet isnad(1) ile diğer milletlerden mümtaz kılınmıştır ki o da sika(güvenilir) raviden sika raviye dayanarak hadisin Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ulaşmasıdır. Sened, diğer ümmetlerden ayrı olarak sadece bu ümmete has kılınan bir özelliktir ki, diğer ümmetler kendi peygamberlerine bizim ravilerimizin Peygamberimize olan zaman yakınlığı gibi bir yakınlığa sahip değillerdir ”

Salih Okur

nedevideobendi@gmail.com

2021-11-21 22:06:38

Bu ümmet **isnad**(1)ile diğer milletlerden mümtaz kılınmıştır ki o da **sika**(güvenilir) raviden sika raviye dayanarak hadisin Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ulaşmasıdır. **Sened**, diğer ümmetlerden ayrı olarak sadece bu ümmete has kılınan bir özelliktir ki, diğer ümmetler kendi peygamberlerine bizim ravilerimizin Peygamberimize olan zaman yakınlığı gibi bir yakınlığa sahip değillerdir ve rivayet isnadlarında bir çok kesinti vardır. O ravilerle Peygamberleri arasında otuz asırdan fazla zaman vardır.

Amma **hadis yazımının yasaklanması emrine gelince**, muhakkak bu ilk başlarda hadislerin Kur'an'a karıştırılması korkusundan dolayı olmuştur. Bu endişe ortadan kalktığında ise hadis yazımına müsaade edilmiştir.

Rasulullah(aleyhissalatu vesselam) **Ebu Şah** adlı zat için hadislerinin yazılmasını emretmiştir.(2) **Hz. Ali** bazı ahkâmı yazmıştır.(3) **Abdullah bin Amr bin As** hadisleri bir sahifede yazmıştır.(4) Hadislerin yazımının mutlak olarak yasaklanması kabul görmeyen bir görüştür. Eğer kabul edilse bile, bu, yazmak ile rivayet etmek arasında bir lüzumu gerektirmez. Hadis-i Şerifte vardır ki; **Allah, benden bir sözişitiponumuhafazaedenevesonradabirbaşkasınatebliğ edene rahmet eylesin."**

Amma hadislerin hicri 100 senesinin başında tedvin edilmesi meselesine gelince, bu hadislerin sıhhatine zarar vermez. Çünkü sahabeler akıcı bir zihne, geniş ve kuvvetli bir hafıza sahiptiler. Bir şeyi nakletmek için yazı ile kaydetmekten çok yardım almazlardı ve çoğunlukla onlar ümmi bir ümmet idi, yazı yazmayı bilmezlerdi.

Her ne kadar zikrettiğimiz gibi bazı sahabeler hadisleri yazdıysa da, ne zamanki sünnetin kaybolması korkusu başlayınca, Emir'el müminin **Ömer bin Abdülaziz** onun tedvinini emretti. Ve sonra bazı zatlar cerh ve tadil usulü ile hadislerin sahihini sakiminden ayırt etme işine girdiler ve şaşılacak şekilde gayret ettiler. Allah onları hayırla mükafatlandırın. Muhakkak onlar Rasulullah'ın sünnetini zayi olmaktan korudular. Ve şu büyük ilmi serveti dağılmaktan bizim için muhafaza ettiler. Muhakkak o bir servettir, ve onda bir çok hayırlar vardır, hadislerden kaydedilmemiş olanlar varsayılsa da, bunlar azdır.

İmam Buhari'den rivayete göre o; "yüz bin sahih, iki yüz bin de gayr-i sahih ezberledim" demiştir. Buhari, kendince sahih olan bütün hadisleri sahihine almış değildir. **İmam Ahmed bin Hanbel** yedi yüz bin hadisi seçtiğini ve bunların hepsinin de sahih olduğunu haber vermiştir. Kendisi bir milyon hadis ezberlemişti.

Ebu Zür'a er Razi, "Rasulullah'ın hadisleri 4000 binden fazla değildir" diyen bir adama cevaben demiştir ki; " Kim böylesi derse Allah onun köpek dişlerini kırsın. Bu zındıkların sözüdür. Rasulullah'ın sözlerini kim sayabilir? Rasulullah vefat ettiğinde 114 bin sahabe vardı ki ondan hadis rivayet ettiler ve işittiler. Aleyhissalatu vesselam.."

Dipnot

(1) Sened, "hadis metnine giden yol" yani metinle son bulan ravi zinciri şeklinde tarif edilmiştir. *İsnad* da metne giden yolun aktarılması şeklinde tanımlanmıştır. Çoğu kez sened yerine isnad kelimesi kullanılır.(mütercim)

(2) Mekke'nin fethinde Efendimiz

(sallallâhu aleyhi ve sellem), bir münasebetle hutbe verirken, Yemenli Ebû Şâh isimli bir zat ayağa kalkarak: "Yâ Resûlallah, bunları benim için yazınız!" der, Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de: اُكْتُبُوا لِيَ شَاه "Ebû Şâh için yazın" buyurmuşlardır.(mütercim).

(3) Hz. Ali (radiyallâhu anh), içinde yaraların diyeti, Medine'nin hürmeti, kâfir karşısında mü'minin öldürülmeyeceği ve daha başka hususlarla alâkalı hükümler bulunan bir sahifeyi kılıcının bir yanında asılı taşırdı.(mütercim).

(4) Abdullah b. Amr b. Âs'ın *es-Sâdıka* ismindeki risalesi torunu Amr b. Şuayb tarafından korunarak aktarılmıştır. Tirmizî, Sünen, 61, 113.(mütercim).

Kaynak

Muhammed Hamid Hamevi(rahmetullahi aleyh)

Rudud ala Ebâtıl, Cilt, 1

El Mektebetu'l Asriye, Sayda, Beyrut

Tercüme; Salih Okur

MODERN DÖNEMDE ORYANTALİSTLERİN TAKİPÇİLERİNİN SÜNNETİN HÜCCET DEĞERİNE DİL UZATMASI

“ Dr. Mustafa el-A'zamî “Dirasat fi'l-Hadisi'n-Nebevî” adlı kitabında şunları kaydediyor(1): “Tarih, hicri ikinci asırdan sonra İslama mensup hiçbir fert veya topluluğun Nebvî Sünneti terketmeyi savunduğunu kaydetmiş değildir. Hicrî ikinci asırda bunu savunanlara gelince, ”

Muhammed Salih Ekinçi

sghursi@gmail.com

2021-11-21 22:16:39

FİTNENİN TARİHÇESİ

Dr. Mustafa el-A'zamî "*Dirasat fi'l-Hadisi'n-Nebevî*" adlı kitabında şunları kaydediyor(1):

"Tarih, hicri ikinci asırdan sonra İslama mensup hiçbir fert veya topluluğun Nebvî Sünneti terketmeyi savunduğunu kaydetmiş değildir. Hicrî ikinci asırda bunu savunanlara gelince, onlar varlıklarını sürdüremeyip tarihte kalmışlardır. Yaklaşık on bir asır boyunca durum bu şekilde devam etmiştir. Daha sonra zaman değişmiş, müslümanların devleti ve hakimiyeti gitmiş, sömürge ve köleleştirme dönemi gelip çatmıştır. **Sömürgeciler** İslamın dinamiklerini ortadan kaldırmak için habis fikirlerini yaymaya başlamıştır.

İşte bu sırada İslam coğrafyasında Sünneti terketmeye çağıran bazı kimseler zuhûr etmiştir.(2)

A. Mısır

Mısır'a gelince, şayet **Ebu Reyze**'nin anlattıkları ve çıkarsamaları doğru ise –ki kendisi aslında güvenilir biri değildir- "Sünnet'i terk" fitnesi **Muhammed Abduh** dönemine dayanmaktadır.

Şöyle der Ebu Reyze: "Üstad Muhammed Abduh (r.a) der ki: çağımızda müslümanların Kur'an'dan başka bir rehberi (*imâm*) yoktur. Gerçek İslam, fitne olaylarının zuhurundan önce ilk kuşak müslümanlarının takip ettiği İslam'dır."

"Üstad (rh.a) şöyle der: Bu kitaplar –dipnotta belirtildiği üzere el-Ezher'de okutulan kitapları kastediyor- ümmet içinde olduğu sürece ümmet ayağa kalkamaz. Ümmet, ilk asırdaki ruhla yani Kur'an'la ancak ayağa kalkabilir. Bunun dışındaki her şey ümmetle

ilim ve amel arasında gerilmiş bir perdedir."(3)

Daha sonra **Tevfik Sıdkî** aynı yolu takip ederek **el-Menâr** dergisinde "*İslam, Sadece Kur'an'dan İbarettir*" başlığıyla iki makale yazdı. Bu makalede Sünnete ihtiyaç olmadığı iddiasını isbat için bazı ayetlerle istidlal etmeye çalıştı.

Reşîd Rıza Dr. Tevfik Sıdkî'nin makalesi üzerine yazdığı yorumda şöyle diyordu: "Geriye tartışmaya açık başka bir konu daha kalıyor. O da şudur: Acaba Kavli Sünnetler denen hadisler -ilk dönemlerde herkesin ameline ve ittibâna mazhar olmamakla birlikte- din, şariat ve *genel din* olarak kabul edilebilir mi? Bu soruya evet dediğimizde Peygamber'in (S.A.V) Kur'an dışında kendisinden duyulan şeylerin yazılmasını yasakladığı, sahâbenin hadis yazmadığı, sahâbeden alim simâların ve halifeler gibi önde gelen kimselerin hadise önem vermediği hatta bu işten yüz çevirdiklerine dair rivayetler büyük bir şüphe olarak önümüze çıkar. Nitekim bunları henüz konuyla ilgili bir şey yazmadığı bir dönemde Tevfik Sıdkîyle yaptığım bir müzakerede kendisine söylemiştim."(4)

Reşîd Rıza, Dr. Tevfik Sıdkî'nin yazdıklarını büyük oranda desteklemektedir. Zira o da nebevî hadisleri mütevatir ve gayr-i mütevatir olarak ikiye ayırmaktadır. Namazın rekatları ve oruç gibi tevatürle bize aktarılan hadislerin kabul edilmesi gerektiğini savunuyor ve bunlara genel din (***ed-Dinu'l-Âmm***) diyordu. Bu nitelikte bize aktarılmayan hadisleri de özel din (***ed-Dinu'l-Hâss***) olarak isimlendiriyor ve bunları kabul etmek zorunda olmadığımızı savunuyordu.

Reşîd Rıza, hadis yazımından kaçınmakla ilgili rivayetleri verdikten sonra şöyle diyor: "İbn Abdilber ve benzerlerinin aktardığı Hz. Ebubekir'in yazdıklarını yakması, sahâbe sahifelerinden tâbiüne bir şeyin ulaşmaması, taibiîlerin emirlerin direktifi haricinde hadisi neşretmek üzere tedvin etmemesi gibi hususlar göstermektedir ki, sahâbe sadece bir şeyi ezberlemek için yazar, sonra da onu silerdi. Sahâbeden büyük zatların hadis rivayetine rağbet etmediklerini hatta bu işten yüz çevirip bunu nehyettiklerini de göz önüne aldığımızda onların bütün hadisleri Kuran gibi 'genel din' yapmak istemedikleri ihtimali güçlenmektedir."(5)

Ancak **Mustafa Sibâî** (r.a)'nin de belirttiği gibi Reşîd Rıza'nın ömrünün son dönemlerinde bu görüşlerinden vazgeçtiği anlaşıyor.(6)

Daha sonra 1929'da **Ahmed Emin Fecru'l-İslam** adlı kitabını yayımladı. Nebevî Sünnetle ilgili yazdığı bölümde **doğru ve yanlışları birbirine karıştırdı. Ölünceye kadar görüşleri üzerinde kaldı.**(7) Esefle belirtmek gerekir ki, **Ahmed Emin, ilmî nisbeti olmayan hatta ilmî güvenilirliği şüpheli bir kimsedir.**

Daha sonra h. 1353'te **İsmail Ethem** Sünnet'in tarihiyle ilgili bir risale yayımlar ve şunları ifade eder: "Sahiheynin hadisleri de dahil olmak üzere hiçbir hadisin aslı ve esası sabit değildir. Aksine bunların nisbeti şüphelidir. Geneli uydurma niteliklidir."(8)

Kitabına karşı büyük tepkiler gösterilince *el-Feth* dergisinde yayımladığı makalesinde söylediklerine birçok edebiyatçı ve alimin de katıldığını ve bu cümleden olarak Ahmed Emin'in kendisine bir mektup gönderdiğini söylüyordu. Ahmed Emin ise bu yazıyı tekzip etmedi. Hatta bazı dergilerde çıkan yazılarında arkadaşının başına gelenlerden duyduğu acıyı dile getirip, bunun fikir özgürlüğüne karşı bir savaş ve bilimsel araştırmalara karşı bir köstek olduğunu yazdı.(9)

Adı geçen bu şahıslardan sonra sancağı **Ebu Reyve** devraldı. Ebu Reyve, araştırmasının sonuçlarını "**Advâun ale's-Sünneti'l-Muhammediyye**" adlı kitabında yayımladı.

Gerçekte Ebu Reyve, yeni bir düşünce veya orijinal bir istidlâl ortaya koymuş değildir. Aksine o; İsmail Ethem, Tefik Sıdkî ve Reşid Rıza'nın söylediklerini karıştırarak derlemiştir. O, Reşid Rıza'dan çok farklı bir sonuca varmamıştır. Bilakis ictihad davasını güttüğü halde, Sünnet kelimesini açıklarken Reşid Rıza'yı taklit etmiştir. Şöyle diyor Ebu Reyve: "O gün [Peygamber dönemini kastediyor] Sünnet denince sadece amelî sünnetler anlaşılıyordu."(10)

Advâun ale's-Sünne adlı kitabında da görüldüğü gibi Ebu Reyve'ye göre amelî sünnet, amelî ve mütevatir olan sünnetlerdir: "Peygamberin mütevatir sünnetleri –ki bunlar amelî olan ve ilk dönem müslümanlarının üzerinde ittifak ettiği ve onlar tarafından bedâhetle bilinen sünnetlerdir. Hiçkimsenin inkâr edemeyeceği ya da tevil veya ictihadla reddetme yetkisine sahip olmadığı sünnetlerdir. Bildiğimiz farz namazların beş olduğu, sabah namazının iki, akşam namazının üç ve geri kalan diğer vakitlerin dört rekat olduğu, her rakatın kendi içinde kıyâm, kırâat, rûkû ve iki secdeye şamil olduğu gibi Peygamber'den (S.A.V) günümüze kadar amel edilegelen ve bilinen hususları buna örnek vermek mümkündür. İşte Peygamber'in (S.A.V) Sünneti buna denir. Sünnetin hadisleri de kuşatacak şekilde kullanılması sonradan oluşmuş bir ıstılahtır."(11)

Âhad hadisler hakkında da şöyle diyor: "Herkes kendisine göre rivayet ve delâlet bakımından sahih olan âhâd haberlerle amel eder. Ancak bütün ümmetin, haberi kabul eden şahsı taklid ederek onun bütün ümmet için bağlayıcı genel bir teşri olduğu söylenemez."(12)

B. Hint Kıtası

Geçen yüzyılda İngilizler Hindistan'ı tamamıyla sömürge haline getirdiler. Müslümanlar –başarısızlıkla da sonuçlansa- ülkelerini sömürgecilerin elinden çıkarmak için İngilizlere karşı cihad ilan ettiler. Ancak İngilizler silahlı cihadın arzettiği tehlikeyi sezip ulemeden silahlı cihadı inkâr eden bir sınıf oluşturdular. Bunu da cihad hadislerini inkâr ederek gerçekleştirme yoluna gittiler.

Çerâğ Ali ve peygamberlik taslayan **Gulâm Ahmed Kâdiyânî** bu akımın öncü isimleri arasında yer aldı.

Öte yandan çöküş ve mağlubiyet psikolojisi **Seyyid Ahmed Hân, Abdullah el-Cekrâlevî** ve **Ahmeduddîn el-Emretserri** gibi isimlerin çıkmasına neden oldu.

Son olarak Gulâm Ahmed Pervîz çıkıp görünür bir attı(13) ve *Ehlu'l-Kur'an* adında bir cemiyet kurdu. Bunun yanısıra aylık bir dergi çıkardı ve bu doğrultuda bazı kitaplar yayımladı.

Gulâm Ahmed Pervîz içtihad ve istiklâl davası güttüğü halde tamamıyla Tefvik Sıdkî'yi taklid ediyordu. Hadislerin teşrî' değerini tamamen inkâr ediyordu. Sadece âhâd hadisleri reddetmekle kalmıyor; beş vakit namazı, namazların rekat ve heyetleri gibi tevatürle bize intikal eden sünnetleri de reddediyor ve şöyle diyordu: "Kur'an bize sadece namaz kılmayı emretmektedir. Namazın eda şekline gelince bu devlet başkanına bırakılmış bir husustur. Devlet başkanı, zamana ve mekana göre istişarede bulunarak bunu belirler."

Bunlar daha önce Tefvik Sıdkî'nin "İslam Sadece Kur'an'dan İbaretir" isimli makalesinde ileri sürdüğü, ancak sonradan vazgeçtiği görüşlerin aynısıdır.

C. Türkiye

İnkâr cereyanının Türkiye ayağı ile ilgili olarak şunları söylemek mümkündür.

(14)Çağımızda Türkiye'de de bazı kimseler, bu akımın bayraktarlığını yapmışlardır. Bu cümleden en bariz örnek olarak **Yaşar Nuri Öztürk**'ü zikredebiliriz.(15) Bu kimseler iddialarında fikrî bağımsızlık görüntüsüne bürünseler de, aslında oryantalistlerden ve onların yerli takipçilerinden özellikle de *Advâun ale's-Sünneti'l-Muhammediye* adlı kitabın müellifi Mısırlı yazar **Ebu Reyze**'den beslenmektedirler. Halbuki bu kitap yayımlandığı günden itibaren birçok muhakkik alim tarafından tenkid edilip çürütülmüştür. Mezkûr cereyanın bayraktarları ictihad ve bağımsız düşünme davası güttükleri halde, üstü kapalı bir tarzda bu kitabı referans alıp, harfiyen taklid etmişlerdir.

Sanırım Türkiye'de Sünnetin hüccet oluşunu inkâr edenleri de kitabın girişinde zikrettiğimiz ya da birazdan **Dr. Abduganî Abdulhalık**'ın açıklamalarında geçecek olan üç grup halinde mütalâa etmek mümkündür.

Evet, bunlardan ayrı olarak Türkiye'de dördüncü bir grubun varlığından daha bahsedilebilir. Bunlar, mevcut konjöntür karşısında ruhen sarsıldıkları gibi Sünnetin hüccet değerini inkâr edenler karşısında da psikolojik çöküntüye uğramış kimselerdir. Bunlar vücûtta meydana gelen şişikleri kabartan tabib gibi konjöntürü meşrulaştırmaya çalışmaktadırlar. Bu grup Sünneti reddetmese de ona tamamıyla itimad etmemektedir. Sünnetin hüccet değerini inkâr edenlerle ümmetin ittifakla benimsediği telakki olan Sünnete bağlılık arasında gidip gelmektedirler.

Esefle belirtmek gerekir ki, **Türkiye**'de durum budur. **Bu ülke daima İslam dünyasında tüketilip dışlanan görüş ve eğilimlerin çöp sepeti haline gelmiştir. Söz konusu fikirler İslam dünyasında çürütüldükten sonra Türkiye'de birileri çıkıp onları benimsiyor ve yaymaya çalışıyor.** Bu da bir çoğunun yeniliğe ve muhalefete aşırı derecede düşkün olmasından kaynaklanmaktadır. "Muhalefet et, meşhur olursun." (*hâlif tu'ref*) cümlesinde ifade edilen duruma benziyor. Şayet muhalefet olmasaydı, bunların ne adı ne de şanı olurdu.

Dipnotlar

1-el-A'zamî, *Dirâsât fi'l-Hadisi'n-Nebevî*, 26-29

2- Mevdûdî, *Sünnet Ké Aînî Haysiyet*, 16

3- Ebu Reyze, *Advâun ale's-Sünne*, 405-406

4- Mecelletu'l-Menâr, 9: 929-930

5- Mecelletu'l-Menâr, 10: 511

6-es-Sünne ve Mekânetuha, 42 Nedvî'nin "*Tahkîku Ma'na's-Sünneti ve Beyânu'l-Hâceti İleyhâ*" adlı eserine bir takdim yazması da onun eski görüşlerinden vazgeçtiğine gösteriyor.

7- İkinci baskıda Ahmed Emin'in Girişine bakınız. Burada kitabın ilk baskısının 1929'da yapıldığını belirtilmektedir. Şu an elimizde bulunan 1969'a ait onuncu baskısında da aynı tutarsızlıklar var.

8- Sibâî, *es-Sünne ve Mekânetuha*, 213

9- Sibâî, *es-Sünne ve Mekânetuha*, 214

10- Ebu Reyze, *Advûn ale's-Sünne*, 404

11- Ebu Reyze, *Advûn ale's-Sünne*, 406-407

12- Ebu Reyze, *Advûn ale's-Sünne*, 407

13- Mevdûdî, *Sünnet Ké Aînî Haysiyet*, 16

14-Günümüzde homojen bir hadis karşıtlığından bahsetmek mümkün değildir. Daha önce de müellifin müteaddid yerlerde belirttiği gibi mutlak manada hadis inkârı ve sünneti, sünnet olması yönüyle, inkâr etmek bir müminde olması gereken iman vasfıyla bağdaşmaz. Ancak buna rağmen gerek Türkiye'de gerekse İslam Coğrafyasının diğer noktalarında değişik renk ve tonlarda hadis aleyhtarlığının olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Bir yaklaşımın sünnet karşıtlığı kapsamına girip girmediğini belirlemek için sözkonusu yaklaşımın fikrî ve amelî problemleri çözmede sünnete ne derecede yer verdiği, sünneti belirleyici görüp görmediğine bakmak yeterlidir. Dehlevî'nin belirttiği gibi sünnet konusundaki yaklaşımları iki şıkta toplamak mümkündür:

1-Kur'an ve sahih Sünneti olduğu gibi kabul eden sünnet ve cemaat mensubu kimselerin tavrı. Buradaki "sünnet mensubu" vasfının aslında belli bir çevrenin özel ismi olmadığı, temelde bir vasf olduğu halde, zamanla bu vasfı taşıyan kimselerin özel ismi haline geldiğine dikkat edilmelidir.

2- Karşılaştıkları hadisleri sırf oluşturdıkları aklî ilkelere uymuyor diye te'vil veya inkâr eden bidatçı kimselerin tutumu. Kabir hayatı, amellerin tartılması, sırattan geçiş, ru'yetullâh, evliyânın kerâmeti gibi Kitap ve Sünnetin delâletiyle sabit olan ve selef-i salihînin olduğu gibi kabul ettiği konuları, bazıları sırf akıl anlamakta zorlanıyor diye inkâr veya tevil etmişlerdir. (Bkz. *Huccetullâhi'l-Bâliğ*a, I/26)

Kanaatimizce bu özlü ifadeler, bir tavrın sünnet karşıtlığı kapsamına -daha dakîk bir ifadeyle "bidat" çerçevesine- girip girmediği konusunda net bir kriter sunmaktadır. Dehlevî'nin bu ifadelerini günümüzden hadis karşıtı sayılabilecek bir örnekle aktüelleştirmek gerekirse: Kur'an'da ve Sünnette Peygamber'in (S.A.V) Kur'an dışında da vahiy aldığını ve Allah'ın bildirmesiyle gaybtan haber verdiğini gösteren onlarca ayete ve mana bakımından mütevatir olan hadislerle rağmen, Peygamber'in (S.A.V) Kur'an dışında herhangi bir vahiy almadığını, O'nun gayba dair bildiklerinin ve bildirdiklerinin Kur'an'la sınırlı olduğunu savunan bir tez, sahih hadislerin önemli bir kısmını devre dışı bıraktığından rahatlıkla hadis karşıtı bir tutum olarak nitelendirilebilir. -Çev.-

15-Y. N. Öztürk'ün, sünnetin konumu, subûtu ve bağlayıcılığı hakkındaki mütenakız açıklamaları için onun *Kur'an'daki İslam, Yeniden Yapılanmak, 400 Soruda İslam* ve *Kur'anın Temel Kavramları* adlı kitaplarına bakılabilir. Geniş bir değerlendirme için bkz. Ebubekir Sifil, *Modern İslam Düşüncesinin Tenkidi* I, -Çev.-

HADİS'E SALDIRILMASININ ASIL SEBEBİ

“Çağımızda hadisi ve hadis ehlini hedef alan ve öncülüğünü müsteşriklerin yaptığı ve Müslüman olduğunu belirten bazı kimseler tarafından sürdürülen şiddetli saldırılar yapılmaktadır. Hadis imamlarını hedef alan bu saldırıların asıl hedefi hadislerdir. Zira hadisler ortadan kalktığı zaman ona bağlı olarak ibadet ve muamelata ilişkin hükümlerin çoğu da ortadan kalkacaktır.”

2022-01-01 11:51:40

Çağımızda hadisi ve hadis ehlini hedef alan ve öncülüğünü müsteşriklerin yaptığı ve Müslüman olduğunu belirten bazı kimseler tarafından sürdürülen şiddetli saldırılar yapılmaktadır. Hadis imamlarını hedef alan bu saldırıların asıl hedefi hadislerdir. Zira hadisler ortadan kalktığı zaman ona bağlı olarak ibadet ve muamelata ilişkin hükümlerin çoğu da ortadan kalkacaktır. Mesela temizlik, abdest, namaz, namaz vakitleri, rekat sayıları ve namazın nasıl kılınacağı gibi hususlar ancak hadislerle bilinmektedir. Keza oruç, orucu bozan şeyler, zekat, zekatın nisabı, zekata tabi mallar, hac, haccın hükmü ve rükünleri gibi mevzular ancak hadisler yoluyla tespit edilebilmektedir. Muamelata dair birçok konu sadece hadislerle dayanmaktadır. **Hadislere dair bir şek ve şüphe meydana geldiğinde ister istemez ibadet ve muamelat da geçerliliğini kaybedecek ve pratikte ibadet ve şer'i muamelat adına bir şey kalmayacaktır.**

Kur'an'la yetinme çağrısı aslında **İslam ve İslamî hükümleri terk etme** çağrısıdır. Zira Kuran'da sadece genel hükümler bulunmakta ve detaylar pek yer almamaktadır. Şer'i ahkâmın detayları daha ziyade sünnet-i seniyye yoluyla gerçekleşmektedir. Bundan dolayı Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

"Peygamber'in size verdiklerini alın nehyettiklerinden de kaçınınız" (Haşr-7).

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

"Her kim Peygamber'e itaat ederse Allah itaat etmiştir" (Nisa-80).

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ

"İnsanlara indirilen şeyleri beyan etmen için sana zikri indirdik" (Nahl-44).

İşin bir yönü de şudur: Hz. Peygamberin mucizelerinin çoğu şek ve şüphe taşımayan sahih hadislerle dayanmaktadır. Mesela azıcık su ve yemeğin Peygamber duasıyla çoğalması ve bazı gaybî haberlerin bildirilmesi gibi hususlar Hz. Peygamber'in

nübüvvetini kat'î olarak ispatlamaktadır. Hadis imamları itibardan düşürülünce onların aktardığı hadisler de şüpheli hale gelecektir ve böylece din dairesinden çıkış kolaylaşacaktır.

Bundan dolayı söz konusu çevreler sürekli ve şiddetli bir şekilde ilmi araştırmalar adı altında ancak gerçekte gayri ilmî ve gayri ahlakî her türlü yolu kullanarak hadislerle ve hadis imamlarına saldırmaktadır. Böylece İslam'ın yıkılması uğruna yapılan diğer entrikaların tamamlanması hedeflenmektedir. Zaman zaman hadis kitaplarından kesik kesik alıntılarının yapılması ya da aslı astarı olmayan bazı iddiaların hadis kaynaklarına atfedilmesi ve manayı tamamen değiştirecek nitelikte tahrifatların yapılması da ayna amaca matuftur.

Çağımızda bazı araştırmacılar -Allah mükafatlarını eksik etmesin- takdire şayan bir takım çalışmalar yapıp hadis karşıtlarının hile ve entrikalarına karşı susturucu cevaplar vermişlerdir. Utanma duygusu kaybolmamış kimselerin bu cevaplara karşı mahcup olması gerekir. Ben şimdi bu hususu açıklamaya çalışmayacağım. Zira bu konunun başka bir bağlamda ele alınması gerekir.

Burada sadece müsteşriklerin büyüklerinden addedilen ve birçok müslümanın klavuzu haline gelen Goldziher'in yaptığı tahrifatı göstermek için merhum **Mustafa Sibâî**'nin *es-Sünne ve Mekânetuhâ* adlı eserinde naklettiği bir örneğe değineceğim. Şöyle diyor merhum Sibâî: "Hollanda Leiden Üniversitesinde Yahudi oryantalist **Scaht**'la görüşüm. Kendisi günümüzde İslam karşıtlığı ve İslami hakikatleri tersyüz etme bayrağını **Goldziher**'den devralan bir kimsedir. Kendisine Goldziher'in yaptığı tahrifat ve çarpıtmayı söyleyince başlangıçta bunu inkâr etti. Bunun üzerine Sünnetin tespit tarihiyle ilgili **Zührî**'den yaptığı alıntıyı nasıl ters yüz ettiğini naklettim. Goldziher Zührî'nin: "şu yöneticiler hadisleri yazmaya bizi zorladılar" şeklindeki sözünü "yöneticiler bizi bazı hadisleri yazmaya zorladılar" şeklinde tahrif etmiştir. Bu görüşmeyi yaparken Scaht'ın özel kütüphanesinde bulunuyorduk. Sözümü garipsediği için Goldziher'in kitabını getirip baktı. Sonra: "**Haklısın, Goldziher yanılmış**" dedi. Kendisine: "**Sadece yanlış mı**" dedim. Bunun üzerine kızgın bir edayla: "Niçin hep su-i zanda bulunuyorsunuz, dedi. Bunun üzerine Zührî'nin Abdülmelik'le olan ilişkisine dair yaptığı tahlili arz ettim. Akabinde onun tahlilini çürütecek tarihi verileri aktardım. Konuyu tartıştıktan sonra: "Goldziher bu konuda da yanılmıştır. İlim adamları yanılamaz mı, dedi. Cevaben şöyle dedim: "**Goldziher İslam Hukuku konusunda tarihi verilere dayanmayı prensip edinen oryantalizmin kurucusudur. Zührî'den söz ederken neden aynı prensibi uygulamıyor? Nasıl oluyor da Zührî'nin İbn Zübeyr'e karşı Abdülmelik'i memnun etmek için Mescid-i Aksa hadisini uydurduğunu söylemektedir? Oysa Zührî'nin Abdülmelik'le karşılaşması İbn Zübeyr'in vefatından yedi yıl sonra gerçekleşmiştir.**" Sözün burasında Scaht'ın yüzü sarardı ve öfkeli bir hal aldı. Ellerini ovuşturmaya başladı. Son olarak şunları söyleyip konuşmayı kestim: "**Sözünü ettiğiniz bu tür hatalar, hata sahipleri henüz hayatta iken bir önceki çağda şöhret bulup yaygınlaştı. Sizin gibi oryantalistler de biz henüz**

okumadan bunları ilmî gerçekler adıyla nakledip durdunuz. Şu an ise bizim bu hatalara dair mülahazalarımızı dinleyip, bunlar henüz ilmi gerçekler olarak telakki edilmeden önce tashihte bulunmanızı talep ediyoruz."

Kaynak

Fâdıl Sâlih es-Samerrâî, *Nübüvvetü Muhammed Mine'ş-Şekki İle'l-Yakîn*, Daru Ammâr, Amman, 2010, s. 146-157.

HADİSLERİN TEDVİNİ-1

“ Bilindiği üzere Allah Rasûlü (s.a.v) başlangıçta Kuran'la karışmasını önlemek amacıyla hadislerin yazılmasını nehyetmişti. Karışma riski ortadan kalkınca hadis yazmak isteyenlere müsaade buyurdu. Böylece hadislerin bir kısmının yazımı Allah Rasulü daha hayatta iken gerçekleşmiş oldu. Bu cümleden olarak aşağıdaki vesikaları zikredebiliriz: ”

Muhammed Salih Ekinçi

sghursi@gmail.com

2022-01-08 13:14:50

Bilindiği üzere Allah Rasûlü (s.a.v) başlangıçta Kuran'la karışmasını önlemek amacıyla hadislerin yazılmasını nehyetmişti. Karışma riski ortadan kalkınca hadis yazmak isteyenlere müsaade buyurdu. Böylece hadislerin bir kısmının yazımı Allah Rasulü daha hayatta iken gerçekleşmiş oldu. Bu cümleden olarak aşağıdaki vesikaları zikredebiliriz:

1. Sa'd b. Ubâde el-Ensârî'nin Sahifesi
2. Abdullah b. Ebi Evfâ'nın Sahifesi
3. Semure b. Cündeb'in Sahifesi
4. Hz. Peygamber'in azatlı kölesi Ebû Rafi'in yazdıkları
5. Ebu Hureyre'nin yazdıkları
6. Cabir b. Abdullah el-Ensârî'nin Sahifesi
7. Abdullah b. Amr'ın *es-Sahifetu's-Sadika* isimli risâlesi
8. Hemmâm b. Münebbih'in *es-Sahifetu'l-Sahîha* isimli risalesi(1)

Bunlar, Allah Rasulü'nün yazma izni verdikten sonra sahabilerin kendileri için yazdığı ya da yazdırdığı risaleler/sahifelerdir.

Allah Rasulü'nün **devlet başkanlarına** gönderdiklerini de bu çerçevede mütalaa etmek mümkündür:

1. Hz. Peygamber'in Heraklius'a gönderdiği mektup
2. Hz. Peygamber'in Mısır kralı Mukavkıs'a gönderdiği mektup

3. Hz. Peygamber'in Münzir b. Savî'ye gönderdiği mektup
4. Hz. Peygamber'in Amr b. Âs eşliğinde Ummân kralına gönderdiği mektup
5. Hz. Peygamber'in Salîb b. Amr aracılığıyla Yemâme hükümdarı Hevze b. Ali'ye gönderdiği mektup
6. Hz. Peygamber'in Şücâ' b. Vehb vasıtasıyla Hâris b. Ebi Şimr el-Gassânî isimli hükümdara gönderdiği mektup(2)

Yukarıda zikrettiğimiz Nebvî mektuplara şunları da ilave edebiliriz:

1. Hz. Peygamber'in Hemedân'a gönderdiği mektup
2. Hz. Peygamber'in Necrân'a gönderdiği mektup(3)

Hz. Peygamber'in (s.a.v) emri üzere **ahkâma dair yazılan şeyleri** bu minvalde zikretmek mümkündür:

1. Medine'de Allah Rasûlü'nün emri üzere yazılan zekat ahkâmına ve zekât miktarına ilişkin iki sayfalık vesika
2. Hz. Ali'nin (r.a) ahkâma dair Sahifesi
3. Hudeybiye mütarekesinin kaydedildiği vesika
4. Allah Rasûlü'nün (s.a.v) miras, zekât ve diyete dair yazıp Amr b. Hazm eşliğinde Yemen'e gönderdiği mektup
5. Abdullah b. Hakîm'in Allah Rasûlü'nden yazdığı ve Hayvanlara dair hükümler ihtiva eden mektup
6. Vâil b. Hücr'ün memleketi Hadramevt'e dönerken Allah Rasulünden aldığı ve içinde namaz, oruç, faiz ve içkiye dair hükümler bulunan mektup
7. Dahhâk b. Süfyân'ın Allah Rasulünden aldığı ve kadına kocasının diyetinden verilecek hisseyi beyan eden mektup
8. Fetih'ten sonra Allah Rasulünün emriyle Ebu Şah için kaleme alınan risale(4)

Yukarıda aktardığımız örnekler, **Allah Rasûlü henüz hayatta iken başlamış hadis kitabedinin başlangıcıdır**. Sahabe döneminde ise yazım faaliyeti daha geniş bir dairede yapılmış ve tamamlanmıştır. Genel hatlarıyla hadislerin derlenmesi ve tedvin edilmesi sahabe döneminde gerçekleşmiştir. Zira sahabe bu konuda çok gayret göstermiş, tabiûn ise onların gösterdiği bu gayretin sonuçlarını devralıp tamamlamıştır. Mesela tabiûn âlimlerinden Said b. Cübeyr, İbn Abbas'ın rivayetlerini alıp yazmıştır.(5) Abdullah b. Amr b. Âs'ın *es-Sâdika* isimdeki risalesi torunu Amr b. Şuayb tarafından korunarak aktarılmıştır.(6) Cabir b. Abdullah'ın rivayetleri tabûn âlimlerinden Vehb tarafından

toplanıp İsmail b. Abdükerim nezdinde tutulmuştur...(7) Sahabe arasında en fazla hadis ezberleyen ve en fazla rivayette bulunan Ebu Hureyre'nin rivayetleri Hemmâm b. Münebbih tarafından derlenmiştir. Bu sahife, muhaddisler arasında "*Hemmâm'ın Sahifesi*" olarak meşhur olmuştur. Nitekim İmam Ahmed b. Hanbel, bu Sahifeyi Müsnedinin ikinci cildinde nakletmiştir.

[Ebu Rafi'in kız kardeşi] Selmâ'dan şöyle dediği rivayet edilmektedir: "Ben İbn Abbas'ın, Allah Rasûlünün hizmetçisi Ebu Rafi'den Allah Rasûlünün yaptıklarını ve söylediklerini yazmaya çalıştığını gördüm."(8)

Siyer'in öncü müelliflerinden Vakidî şunu kaydeder: "İbn Abbas'ın yanında başka mektuplarla birlikte Allah Rasûlünün (s.a.v) Umman'ın ileri geleni Münzir b. Sava'ya gönderdiği mektubu gördüm."(9)

Tabiundan Said b. Cübeyr şöyle demektedir: "Geceleri deve semeri üzerinde iken Abdullah b. Ömer ve Abdullah b. Abbas'tan duyduklarımı yazıyordum. Sabah olunca onları daha açık bir şekilde kaydediyordum."(10)

Bera b. Azib'in öğrencileri ondan duyduklarını onu huzurunda yazıya aktarıyorlardı.(11)

İbn Ömer'e otuz yıl boyunca eşlik eden ve onun azatlısı olan Nafi' insanlara hadis yazdırıyordu.(12)

İbn Mesud'un oğlu Abdurrahman, bir defter (*kitâb*) çıkarıp şöyle demiştir: "Allah'a yemin olsun ki bunlar, İbn Mesud'un kendi elleriyle yazdıklarıdır."(13)

Süleyman en-Nedvi konuyla ilgili şunları kaydeder: "**Tabiûn neslinin sahabe dönemine ait bütün rivayetleri derleyip kendilerine ulaşan bütün ilmî malzemeyi kayda geçirdiğini söylesek, gerçeğe aykırı bir beyanda bulunmuş olmayız.** Hadislerin tedvin tarihiyle ilgili yapılan en büyük hata, hadislerin birinci yüzyıldan sonra tedvin edildiği düşüncesidir. Bu düşüncenin kaynağı ise Tabiûn döneminin belirlenmesindeki hataya dayanmaktadır. Herkesçe malum olduğu üzere sahabeden bazı kimseler, hicrî birinci yüzyılın sonuna kadar yaşamışlardır. Hadislerin birinci yüzyıldan sonra yazıldığını iddia edenler, Tabiûn döneminin, sahabe nesli tamamen sona erdikten sonra başladığı zannından hareket etmekte ve sonuç itibarıyla hadis tedvininin ancak birinci yüzyıldan sonra başladığını zannetmektedirler. Oysa bunların tamamı yanlıştır. Doğrusu "tabiûn" ismi, Hz. Peygamber'e (s.a.v) yetişemeyen ya da Hz. Peygamber döneminin sonlarına doğru dünyaya geldiği halde onu göremeyip sadece sahabeyi görmüş olan müminler için kullanılır. Binaenaleyh Hz. Peygamber'in vefatından sonra başka bir ifadeyle hicrî 11 Rebiülevvel'den sonra dünyaya gelip sahabeyle görüşmüş olan müminler tabiundan sayılır. Tabiûn'a ait olduğu belirtilen işler hicri 11. yıldan itibaren başlar. Son sahabinin vefatından sonra yapılan işlerin "tabiûn dönemi" kapsamına girdiğini söylemek yanlıştır. Zira son sahabî hicri birinci yüzyılın sonlarına doğru vefat etmiştir. Dolayısıyla tabiûn kuşağına ait faaliyetler ve bu cümleden olarak hadislerin tedvinini, Hz. Peygamber'in vefat senesi olan hicrî 11. sene ile başlatılmalıdır."(14)

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşıldığı üzere hadislerin tedvini ve derlenmesi çok erken bir dönemde; yani sahabe döneminde, bizzat sahabeden alınmış ve sahabenin yazmasıyla gerçekleşmiştir.

Dipnotlar

1-Bkz. Dr. Ekram Ziya el-Ömerî, *Buhûsun fî Tarihi's-Sünneti'l-Muşerreffe*, s. 147-148.

2-İbn Kayyim, *Zâdu'l-Meâd*, III/61-63

3- İbn Kayyim, *Zâdu'l-Meâd*, 36-40.

4-Bkz. Süleyman en-Nedvî, *er-Risâletu'l-Muhammediyye*, 54-55; Ekrem Ziya el-Ömerî, *Buhûsun fî Tarihi's-Sünne*, s. 144.

5-Darimi, *Sünen*, 69

6-Tirmizî, *Sünen*, 61, 113.

7-İbn Hacer el-Askalanî, *Tehzîbu't-Tehzîb*, I/316.

8-İbn Sa'd, *Tabakât*, II/123.

9-İbn Kayyim, *Zâdu'l-Meâd*, II/57.

10-Darimî, 69.

11-Darimî, 69.

12-Darimî, 69.

13-İbn Abdilberr, *Câmiu Beyâni'l-İlm*, s. 17.

14-Süleyman en-Nedvî, *er-Risâletu'l-Muhammediyye*, s. 58-59.

HADİSLERİN TEDVİNİ-2

“ Ashab-ı Kiramın öğrencileri olan tabiûn kuşağının tarihçesi, hicretin ilk senesinden başlamaktadır. Zira bu kuşaktan bazıları Hz. Peygamber döneminde doğduğu halde onunla müşerref olamamışlar bazıları da yaşının küçüklüğü nedeniyle sohbet-i nebeviyyeye iştirak edememişlerdir. Örnek olarak hicretin üçüncü yılında doğan Abdurrahman b. Hâris; dördüncü senede dünyaya gelen Kays b. Ebi Hâzim ve on dördüncü yılda doğan Said b. Müseyyib'i zikredebiliriz. Bunlar İslam'ın tebliği konusunda sahabeden sonra ikinci mertebede yer alan kimselerdir. ”

Muhammed Salih Ekinici

sghursi@gmail.com

2022-01-15 02:42:40

Ashab-ı Kiramın öğrencileri olan tabiûn kuşağının tarihçesi, hicretin ilk senesinden başlamaktadır. Zira bu kuşaktan bazıları Hz. Peygamber döneminde doğduğu halde onunla müşerref olamamışlar bazıları da yaşının küçüklüğü nedeniyle sohbet-i nebeviyyeye iştirak edememişlerdir. Örnek olarak hicretin üçüncü yılında doğan **Abdurrahman b. Hâris**; dördüncü senede dünyaya gelen **Kays b. Ebi Hâzim** ve on dördüncü yılda doğan **Said b. Müseyyib**'i zikredebiliriz. Bunlar İslam'ın tebliği konusunda sahabeden sonra ikinci mertebede yer alan kimselerdir.

Tabiûn dediğimiz bu kuşak, İslamın tebliğinde ve yayılmasında Sahabeden sonra ikinci derecede yer alan bir kuşaktır.

İbn Sa'd, Tabakât adlı eserinde Medine'de yaşayan ve Büyük Sahabilere yetişip onlardan hadis rivayet eden ilk Tabiûn tabakasından 139 kişinin ismini zikreder. Sahabilerin genelini görüp onlardan hadis rivayet eden ikinci Tabiûn kuşağından da 129 Tabiûnun adını zikreder. Üçüncü Tabakaya gelince bunlar, sadece bir ya da birkaç sahabiyle görüşme şerefine nâil olmuş tabilerdir. Üçüncü grupta mütalaa edilen tabiûn sayısı 87'dir. Binaenaleyh Medine'de bulunan toplam Tabiûn sayısı 355'dir. Bundan hareketle diğer beldelerde ashab-ı kiramdan hadis rivayetinde bulunan Taibûn sayısını kıyaslayabilirsiniz."(1)

Sünnetin en geniş şekliyle derlenme ameliyesi **Ömer b. Abdülaziz** (v. 101) döneminde başlamıştır. Ömer b. Abdülaziz, Medine valisi ve kâdısı Ebubekir b. Hazm'a haber gönderip hadisleri derlemesini emretmiştir. Aynı direktifi diğer beldelere de göndermiştir. Böylece [resmi bir şekilde] hadisleri derleme işi başlamış oldu.

Sünnetin geniş anlamda tedvini ise Sahabeden bazı kimselerle çağdaş olan **Muhammed b. Şihab ez-Zührî**'nin (v. 124) eliyle gerçekleşmiştir.

İbn Şihâb, hicrî 93'de vefat eden Enes b. Malik'ten, 73'te vefat eden İbn Ömer'den, 78'de vefat eden Cabir b. Abdillâh'tan ve Sehl b. Sa'd'dan hadisleri alıp kaydetmiştir. İbn Şihâb'tan sonraki kuşakta tedvin daha bir yaygınlık kazandı.

Mekke'de hadisleri ilk kez tedvin eden alimler, hicrî 150'de vefat eden **İbn Cüreyc** ve 151'de vefat eden **İbn İshak**'tır. Medine'de ise 156'de vefat eden Said b. Ebi Arûbe, 160'ta vefat eden Rabi' b. Sabîh ve 179'da vefat eden **İmam Malik**'tir. İmam Malik, günümüze ulaşıp birçok kez basılan Muvatta'yı miras bırakmıştır. Yukarıda saydığımız bu isimlerden başka alimler de tedvin faaliyetinde bulunmuşlardır.(2)

Görüldüğü üzere hadislerin tedvini çok erken bir dönemde yani **Sahabe döneminde başlayıp Tabiûn döneminde artmış ve neredeyse kemâl noktasına ulaşmıştır. İnsanların çoğunun sandığı gibi hicri 256'da vefat eden Buharî veya 261'de vefat eden Müslim ile başlamış bir şey değildir.** Buhari ve Müslim'e gelinceye kadar çok sayıda tedvin faaliyeti gerçekleşmiştir. **Bu iki imamla başlayan şey hadis tedvini değil, sadece sahih hadislere tahsis edilen mecmuaların yazılmasıdır.** Zira Buhari ve Müslim'den önce yazılan hadis mecmualarında hem sahih, hem hasen, hem de zayıf hadisler bulunmaktaydı.(3)

Muhaddis imamlar sahih hadisleri tespit etmek için büyük çaba göstermişlerdir. Bu çabayı gösterirken hiçbir millette benzerine rastlamadığımız dakik ilmî yöntemler izlemişlerdir. **İnsanlık tarihi, Hz. Peygamber'e ait söz ve fiillerin tespiti uğruna gösterilen gayrete benzer bir çabaya şahit olmamıştır.** Aynı çabayı hadis âlimleri tarafından gerçekleştirilen ve ravilerin güvenilirliğini tespit amacıyla yapılan araştırmalar için söyleyebiliriz.(4)

Muhaddisler, hadis uğruna **rihle** dediğimiz uzun yolculuklar yapmışlardır. Bazen bir şahıstan tek bir hadis almak için oldukça uzun yolculuklara katlanmışlardır. Bu yolculuklar Sahabe döneminde başlamıştır. Mesela Cabir b. Abdillâh Şam'da bulunan Abdullah b. Üneys'le görüşmek için tam bir ay yol yürümüştür. Cabir bu yolculuğu, Allah Rasûlünden duymadığı bir hadis almak için yapmıştır. Keza Cabir, benzer bir yolculuğu Mısır'a Mesleme b. Mahled'le görüşmek ve ona ulaşan bir hadisi almak için yapmıştır.

Ebu Eyyüb el-Ensârî Ukbe b. Amir'le görüşmek için Mısır'a gider. Ukbe'yle karşılaşınca ona şöyle der: "Müslümanların kusurlarını gizleme konusunda Allah Rasûlünden duyduğun hadisi söyle! Zira ikimizden başka bu hadisi Allah Rasûlünden duyan kimse kalmadı. Ukbe hadisi aktarınca Ebu Eyyüb bineğin semerini çözmeden tekrar Medine'ye doğru yola koyuldu.

Sahabe döneminde başlayan **rihle** faaliyetleri Tabiûn kuşağında da devam etti. Sahabe taşıdığı bilgiyle/hadisle birlikte değişik beldelere dağıldığından hadisleri toplamak isteyenlerin yolculuk yapmadan ve değişik bölgelere dağılan sahabilerle görüşmeden bu maksada erişmesi mümkün değildi.

Hicrî 94 senesinde vefat eden büyük tabiûn âlimi Said b. Müseyyib şöyle demektedir: "Bazen tek bir hadis için günlerce yol yürüdüğümüz olurdu..."

Ebu'l-Âliye er-Riyâhî der ki: "Basra'da Sahabe'nin bir rivayette bulunduğunu duyardık. Medine'ye gelip bizzat Sahabenin ağzından duymadan rahat etmezdik..."

İlim uğrunda yapılan bu yolculuklar Tabiûn'dan sonraki dönemde de devam etti. Böylece ilmin temelleri sağlamlaştı ve ilmî kurallar rayına oturmuş oldu.

Dipnotlar

1-Süleyman en-Nedvî, *er-Risâletu'l-Muhammediyye*, s. 58-59.

2- Mustafa es-Sibâî, *es-Sünne ve Mekânetuhâ fî't-Teşrî'l-İslamî*, s. 121-125;

3-Ekrem Ziya Ömerî, *Buhûsun fî Tarihi's-Sünneti'l-Müşerrefe*, s. 144.

4-Buhari ve Müslimden önce hadisler, Sahabe ve Tabiûna ait görüşlerle birlikte kaydediliyordu. Dolayısıyla bu kaynaklar saf manada hadis kitapları değildi. Ancak Buhari ve Müslim kitaplarında pek azı hariç Sahabe ve Tabiûn görüşlerine yer vermemişlerdir. Bkz. Muhibbuddin el-Hatib, *Muhtasarı Tuhfetu'l-İsnâ Aşeriyye*, Giriş kısmı.

HADİSLERİN TEDVİNİ-3

“ Müslümanların "sahih hadis"i tespit amacıyla ortaya koyduğu benzersiz ilimlerden biri de cerh ve ta'dil ilmidir. Müslümanlardan önce bunu gerçekleştiren hiçbir millet yoktur. Bu ilim, ravilerin tanınması ve incelenmesi esasına dayanır. Dr. Abdülkerim Zeydan bu konuda şunları kaydeder: "Hadis alimleri cerh ve ta'dil ilmini başka bir ifadeyle ”

Muhammed Salih Ekinçi

sghursi@gmail.com

2022-01-21 21:28:13

Müslümanların "sahih hadis"i tespit amacıyla ortaya koyduğu benzersiz ilimlerden biri de **cerh ve ta'dil** ilmidir. Müslümanlardan önce bunu gerçekleştiren hiçbir millet yoktur. Bu ilim, ravilerin tanınması ve incelenmesi esasına dayanır. **Dr. Abdülkerim Zeydan** bu konuda şunları kaydeder: "Hadis alimleri cerh ve ta'dil ilmini başka bir ifadeyle ricâl ilmini inşâ etmekle çok büyük ve çok hayırlı bir iş başarmışlardır. Bu ilim dalı Müslümanlara mahsus olup benzersizdir. Cerh ve tadilden maksat, ravileri inceleyip adil ve zabıt olanları, adil ve zabıt olmayanlardan ayırt etmektir."

Cerh ve tadil ilmi; ravilerin hâl ve yaşayışlarını, temâyül ve sıfatlarını, ahlakî yapılarını, yetiştirme tarzlarını ve inançlarını konu edinir. Nitekim konunun uzmanı olan âlimler râvilerin hâl ve yaşayışlarını ortaya koymak için büyük gayretler sarfedip bu uğurda nice zahmetlere ve uzun yolculuklara katlanmışlardır. Cerh ve ta'dil mütehassısı olan âlimler ravilerin durumunu incelerken son derece objektif davranmışlardır. Arkadaşlık, akrabalık, hemşehrilik ve mezhepdaşlık gibi bağların etkisinde kalmadan hareket etmişlerdir. Zira onların nazarında Allah Rasûlünün sünneti bütün mülâhazaların üstünde bir konuma sahipti. İşte bu husustan dolayı Sünneti aktaran ravileri tarafsız ve titiz bir incelemeye tabi tutuyorlardı. İnceleme sonucunun olumlu ya da olumsuz olması onları ilgilendirmiyordu. Onları ilgilendiren yegâne şey inceledikleri şahsiyetlere ait kimliğin gerçek şekliyle ortaya çıkması ve rivayetlerinin güvenilirlik derecesinin anlaşılmasıydı.

Onları bir yönüyle laboratuarda ele aldığı maddenin özelliklerini anlamaya çalışan bir kimyagere benzetebiliriz. Böyle bir kimyageri, sonucun ne olacağı ya da incelediği maddenin nasıl çıkacağı ilgilendirmez. Cerh ve ta'dil âlimi, ravi hakkındaki incelemesini bitirince onu tanıtıcı sembolik ifadeler kullanır. Bu ifadeler âlimin, uzun tetkikler neticesinde elde ettiği sonucu gösterir. Bu sembollerden bazıları şöyledir:

* **Sika:** Ravinin güvenilir olduğunu ifade eder.

* **Adil:** Ravinin Müslüman, âkil ve bâliğ olma gibi şartlar yanında, onu küçük düşüren bütün davranışlardan uzak olmasını sağlayan mânevî ve ahlâkî temel vasıflara sahip olmasını ifade eder.

* **Leyyin:** Ravinin gevşek olduğunu ifade eder.

* **Lâ be'se bih:** Ravinin doğru sözlü ve hadis alınabilir nitelikte bir kimse olduğunu ifade eder.

* **Kezzâb:** Râvinin adâlet sıfatına sahip olmadığını gösterir.

* **Seyyiü'l-hıfz:** Râvinin hâfızasının zayıf ve bozuk olduğunu belirtir.

İşte bu parlak ve her türlü nefsanî arzulardan uzak, takva ve ihlas eşliğinde sahih hadisleri yabancı unsurlardan ayıklamak idealiyle yapılan titiz çalışmalar neticesinde **cerh ve ta'dil âlimleri, Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle sahih sünneti yabancı unsurlardan ayıklayabilmişlerdir. Böylece Sünneti ortadan kaldırmak ya da onu Müslümanlar nazarında şüpheli konuma düşürmek suretiyle İslam'ı yıkmak isteyen İslam düşmanlarının tuzaklarını boşa çıkarmışlardır.**(1)

Dr. Mustafa Sibâî şöyle der: "İşte cerh ve ta'dil ilmi başka bir deyişle ricâl ilmi bu kutlu gayretlerin sonucudur. Bu ilim, ravilerin hâllerini, güvenilirlik, adalet ve zabt açısından inceler."

Dr. Sibâî, ardından şu açıklamayı yapmaktadır: "Sözü geçen o kutlu gayretlerin neticesinde ortaya çıkan bu ilim, **tarihte emsâli görülmemiş bir ilimdir.** Bu ilmi ortaya çıkaran sâik, sahih hadisi sahih olmayandan ayırmak için râvilerin hâl ve hareketlerini incelemeye duyulan ihtiyaç ve bu konudaki hassasiyettir. Cerh ve ta'dil âlimleri, çağdaş oldukları ravilerle bizzat görüşüp onları tanımış, daha önceki dönemlerde yaşayanları ise soruşturarak tanımaya çalışmıştır..."(2)

Muhakkik âlimlerden **Ahmed Muhammed Şâkir** şöyle demektedir: "Hadis âlimleri sahih olsun olmasın râvilerin Allah Rasûlünden aktardığı bütün hadisleri derlemişlerdir. Sonra aktarılan hadislerin -harfine varıncaya dek- güvenilir olup olmadığını tetkik etmişlerdir. Ravilerin hâl ve hareketlerini incelemiş ve son derece ihtiyatlı davranmışlardır. Ravilerin davranışlarında görülen ve ilim erbabı nezdinde adaleti zedeleyen ufak bir şüphenin olması halinde bile hadisin zayıflığına hükmetmişlerdir. Ravinin hadis aktarımı dışında normal bir olayda bile olsa yalan söylediğini tespit ettiklerinde onun rivayetini uydurma (*mevzû*) olarak niteleyip terk etmişlerdir.

Buraya kadar belirttiklerimiz hadislerin, ravinin adaleti yönünden incelenmesiyle ilgiliydi. Cerh ve ta'dil alimleri hadislerin, ravilerin zaptı/hafızası bakımından tetkiki konusunda da aynı hassasiyeti göstermişlerdir. Ele aldıkları ravinin aktardığı hadisi hem aynı şahıstan hem diğer ravilerden aktarılan rivayetlerle karşılaştırmışlardır. Bu karşılaştırma sonucunda ravinin rivayetinde hata oranının fazla olduğunu ya da hafıza

bakımından zayıf olduğunu gördüklerinde aktardığı bütün rivayetleri zayıflıkla nitelmişlerdir. Ravinin doğru sözlü olması, sonucu değiştirmez. Zira doğru ve güvenilir de olsa bu nitelikteki ravilerin hafıza bakımından yanılma riski vardır."(3)

Cerh ve ta'dil âlimleri ricâl konusunda ravilerin güvenilirlik derecesini inceleyen kitaplar telif etmişlerdir... Sahih ya da zayıf hiçbir hadis yoktur ki ravisi cerh ve ta'dil kitaplarında incelenmiş olmasın. Her hangi bir şekilde hadislerde zikredilen bir râvi mutlaka muhaddisler tarafından değerlendirmeye konu olmuştur. Sözü geçen bu kaynaklardan bazıları sika, bazıları da zayıf ravilere tahsis edilmiştir. Bazı kitaplar; sadece sahabeye, bazıları da sadece râvi tabakalarını tanımaya ayrılmıştır. Diğer yandan ravilerin isim ve künyelerini, isimleri birbirine karıştırılan ravileri, ravi lakaplarını ve vefat tarihlerini konu edinen müstakil eserler yazılmıştır. Böylece sonradan gelenlerin giderebileceği hiçbir eksiklik bırakmamışlardır.

Bu çalışmalar sonucunda **ilmu mustalahi'l-hadis** ismiyle anılan hadis usûlü ortaya çıkmıştır. Usûl ilmi, haberlerin sahih olup olmadığını tespit etmek için kurallar vazeden bir ilimdir. Bu ilmin ortaya koyduğu kural ve usuller, tarihte rivayetlere ilişkin ortaya konan en sahih kaide ve kurallardır. Hatta diyebiliriz ki tarihte bu kuralları ilmî bir şekilde ve hiçbir boşluk bırakmadan temellendiren ilk şahsiyetler Müslüman âlimler olmuştur.(4)

Muhaddis âlimler her hadisin yanına onun sıhhat derecesini belirten bir sıfat kullanmışlardır. Bu cümleden olarak mütevâtir, sahih, hasen, zayıf ve mevzû gibi dakik ve açık sıfatları zikretmişlerdir.

Sahih hadis; adil, zâbit bir râvinin -Allah Rasûlüne varıncaya kadar- adil ve zâbit ravilerden aktardığı, içinde illet ve şüzûz bulunmayan hadistir.(5)

Bütün ravileri zâbit ve adil kişilerden oluşmayan ya da içinde illet ve şüzûz bulunan hiçbir hadis sahih olarak telakki edilemez. Şüzûz, güvenilir (*sika*) bir ravinin kendisinden daha güvenilir bir raviye aykırı olarak rivayette bulunması demektir. İlet ise ancak hadis ilminde mütehasıs olan kimselerin fark edebildiği metin ya da senede ilişkin gizli kusur demektir.

Mütevâtir hadise gelince mütevâtir, sahih hadisin en üst mertebesinde yer alır. Zira mütevâtir, yalan üzere birleşmeleri mümkün olmayan bir topluluğun yine kendisi gibi güvenilir ve zabıt olan insanlardan aktardığı hadistir. Başka bir ifadeyle belirtmek gerekirse: Mütevâtir hadis, bütün ravileri adalet ve zabıt vasfıyla bilinen kimselerden oluşan bir rivayet zincirinin Allah Rasûlünden aktardığı, sonra bu hadisin aynı niteliklere sahip bir başka ravi zinciri tarafından da nakledildiği, sonra bu nakil işleminin başka ravi zincirleri tarafından da devam ettirildiği hadistir. Bu zincir sayısı kimi alimlere göre en az 5, kimine göre 12, kimine göre 20, kimine göre 40, kimine göre de 70 olması gerekmektedir. İşte bu tarzda aktarılan haberler mütevâtir olup katiyet arz ederler.

Dipnotlar

1-Ekrem Ziya Ömeri, *Buhûsun fî Tarihi's-Sünneti'l-Müşerrefe*, s. 8-9.

2-Mustafa Sibâî, *es-Sünne ve Mekânetuhâ*, s. 127-128.

3-Ahmet Şakir, *el-Bâisu'l-Hasîs*, s. 8.

4-Mustafa es-Sibâî, *es-Sünne ve Mekânetuhâ*, s. 125.

5-Abdülğani Mahmud, *Mustalahu'l-Hadis*, s. 14; *el-Bâisu'l-Hasîs*, 21.

TABİİNİN SÜNNETİN YAZIM ve TEDVİNİNE VERDİĞİ ÖNEM

“ Sünnetin tedvin ve muhafazası konusunda tâbiîn kuşağının çok büyük hizmetleri olmuştur. Bunun bazı örneklerini bir önceki fasılda gördük. Şimdi de başka örnekler sunacağız. Bu hizmet örneklerini üç kategoride değerlendirmek mümkündür: ”

Muhammed Salih Ekinci

sghursi@gmail.com

2022-02-07 23:43:54

Sünnetin tedvin ve muhafazası konusunda tâbiîn kuşağının çok büyük hizmetleri olmuştur. Bunun bazı örneklerini bir önceki fasılda gördük. Şimdi de başka örnekler sunacağız. Bu hizmet örneklerini üç kategoride değerlendirmek mümkündür:

A. Tâbiînin Hadis Ve İlim Yazımı Konusundaki Teşvikleri

1. Hatîb, birkaç tarîkten kendi senediyle İmam Amir eş-Şa'bî'den onun şöyle dediğini nakleder: "Bir şeyi duyduğun zaman onu duvara bile olsa yaz. İlim namına yazmadığın bir şey bırakma. Bu, o ilmi sahifede bırakıp yazmamandan daha hayırlıdır. Zira günün birinde buna ihtiyaç duyabilirsin.(1)
2. Hasan el-Basrî der ki: "İlim, yazıdan daha iyi bir şeyle kayıt altına alınmış değildir. İlimi tekrar hatırlamak için yazarız."(2)
3. Said b. Cübeyr şöyle der: İbn Abbas'ın yanında sahifemi dolduruncaya kadar yazardım. Sonra nalinlerimin sırtına sonra da avucuma yazardım."(3)
4. Salih b. Keysân'ın şöyle dediği rivayet olunur: Ben ve Zührî biraraya geldik. İkimiz de ilim talep ediyorduk. Sünnetleri yazalım dedik ve Peygamber'den (S.A.V) gelen şeyleri yazdık. Sonra Zührî "ashabtan gelenleri de yazalım, zira onlar da sünnettir" dedi. Ben "hayır, sünnet değildir yazmayalım." dedim. O yazdı, ben ise yazmadım. Sonuçta o başardı, ben kaybettim.(4)
5. İbn Şihab ez-Zührî şöyle der: "Şayet doğudan garipsediğimiz ve tanımadığımız hadisler gelmiş olmasaydı ne bir hadis yazardım ne de hadis yazımına müsaade ederdim."(5)
6. Hatîb birkaç tarîkle Muaviye b. Kurre'nin şöyle dediğini rivayet eder: "Biz, yazmayanların ilmini ilim saymazdık."(6)

B. Tâbiînin Sünneti Sahifelere Yazması

Tâbiîn kuşağındaki hadis yazımı, sahâbe dönemindekinden daha geniş bir alana yayıldı. Zira yazma işi, bu dönemde müslüman coğrafyanın her tarafına yayılan ilim halkalarının ayrılmaz bir parçası haline gelmişti.

Bu dönemde hadis yazmanın yaygınlaşmasının nedenlerinden bazılarını şöylece sıralayabiliriz:

1. Rivayetlerin yayılıp, isnadların uzaması ve ravilere ait isim, künye ve neseplerin çok olması
2. Sahâbe ve tâbiîn büyüklerinden sünnet hafızı birçok kişinin vefat etmesi üzerine sünnetin kaybolmasından endişe duyulması
3. Yazının yaygınlaşması ve muhtelif ilimlerin çoğalmasıyla birlikte ezber melekesinin zayıflaması
4. Bidat ve sapmaların ortaya çıkması ve yalanın yaygınlık kazanması. Bunun sonucu olarak sünneti muhafaza edip, haricî unsurların karışmasını önlemek maksadıyla sünneti tedvin faaliyetlerine başlandı.
5. Yazıya sıcak bakmama sebeplerinden birçoğunun zail olması.

Bu dönemde sayılamayacak oranda sahifelerin yazıldığı bilinmektedir. Dr. Mustafa el-A'zamî bunların önemli bir kısmını *Dirâsâtun fi'l-Hadisi'n-Nebevî* adlı kitabında zikretmiştir.(7)

Bu dönemde yazılan sahifelerden birkaçını zikretmekle yetineceğiz:

1. İbn Abbas'ın öğrencisi Said b. Cübeyr'in sahifesi veya sahifeleri(8)
2. Beşîr b. Nehîk'in Ebu Hureyre ve diğerlerinden yazdığı sahife(9)
3. İbn Abbas'ın öğrencisi Mücahid b. Cübeyr'in sahifeleri. Ebu Yahya el-Kunâsî der ki: "Mücahid beni odasına çıkarıp, bana kitaplarını getirirdi. Ben de istinsah ederdim."(10)
4. Cabir b. Abdullah'ın öğrencisi Ebu'z-Zübeyr Muhammed b. Müslim b. Tedrus el-Mekkî'nin sahifesi. Ebu'z-Zübeyr, sahifenin birini Cabir'den birini de Cabir dışında başkalarından rivayet ediyordu.(11)
5. Zeyd b. Uneyse er-Ruhâvî'nin sahifesi.(12)
6. Ebu Kılâbe'nin ölümü anında Ebu Eyyûb es-Sahtiyânî'ye verilmesini vasiyet ettiği sahife.(13)
7. Hişam b. Urve b. ez-Zübeyr'in sahifesi(14)
8. Ebu Eyyûb b. Ebu Temîme es-Sahtiyânî'nin sahifesi(15)

Bunların haricinde de tâbîinden rivayet edilen birçok sahife bulunmaktadır. Hicrî ikinci ve üçüncü asırda yapılan tedvin ve tasnif faaliyetlerinde birinci esas olarak sahâbe sahifelerine, ikinci olarak bunlara yani tâbîîn sahifelerine başvurulmuştur.

C. Ömer b. Abdülaziz ve İbn Şihâb ez-Zührî'nin Sünnetin Tedviniyle İlgili Gayretleri

Bu iki imamın, sünnetin yayılması ve bidatlerin gerek sözlü gerekse fiilî olarak ortadan kaldırılması konusundaki gayretleri söze gerek bırakmayacak derecede meşhurdur. Bu iki zatın tercemeleriyle ilgili *Siyeru A'lâmi'n-Nubelâ* ve benzeri eserlere bakılabilir.

1. Buharî, Sahîhinde Abdullah b. Dünya'nın şöyle dediğini rivayet etmektedir:

Ömer b. Abdülaziz, Ebubekir b. Hazm'a şunu yazdı: "Bak, Allah Rasûlü'ne (S.A.V) ait hadisleri yaz. Zira ben ilmin yok olmasından ve ulemanın göçüp gitmesinden korkar oldum. Sadece Peygamber'e (S.A.V) ait olan hadisleri kabul edin. Alimler ilmi izhar edip yaysınlar, [belirli yerlerde] oturup ders versinler. Ta ki bilmeyenler öğrensin. Zira ilim gizli bir şey haline gelmedikçe yok olmaz."(16)

2. İbn Şihâb ez-Zührî der ki: "Ömer b. Abdülaziz, sünnetleri toplamamızı emretti. Biz de onları defterler halinde yazdık. Ömer, başında yönetici (*sultan*) bulunan her bölgeye bir defter gönderdi."(17)

3. Darimî'nin kendi senediyle aktardığına göre Ömer b. Abdülaziz, Medine ehline şöyle yazdı: "Bakın, Allah Rasûlü'nün (S.A.V) hadislerini yazın. Zira ben, ilmin yok olmasından ve alimlerin göçüp gitmesinden korkar oldum."(18)

4. Hafız İbn Abdilber kendi senediyle İmam Malik'ten şöyle söylediğini **nakleder: "İlmi ilk olarak tedvin kişi İbn Şihab ez-Zührî'dir."**(19)

Dipnotlar

1-Takyîdu'l-İlm, 100

2- Hatîb, bu sözü bir kaç tarîkle Hasan'dan nakleder. Takyîdu'l-İlm, 101 3-Hatîb, bu sözü de birkaç kanaldan Said b. Cübeyr'den nakleder. Takyîdu'l-İlm, 103-104

4- Takyîdu'l-İlm, 107; Camiu Beyânî'l-İlm ve Fadlihi, I/16

5-Takyîdu'l-İlm, 107-108

6-Takyîdu'l-İlm, 109

7- Dördüncü babın 2. ve 3. fasıllarına bakılabilir, I/143-320

8- Hatib, *Takyîdu'l-İlm*, 102-103; Darimî, *Sünen*, Babu Men Rahhasa fi Kitabeti'l-İlm

9- Hatib, *Takyidu'l-İlm*, 101; Darimî, *Sünen*, Babu Men Rahhasa fi Kitabeti'l-İlm

10- Hatib, *Takyidu'l-İlm*, 105

11- Bkz. Ekrem Ziya el-Ömerî, *Buhûsun fî Tarihi's-Sünne*, 130; el-A'zamî, *Dirâsât fî'l-Hadisi'n-Nebevî*, I/203

12-Bu sahifeden on altı varak Şam'ın Zahirîye Kütüphanesinde bulunmaktadır. Bkz. el-Ömerî, *Buhûsun fî Tarihi's-Sünne*, 230

13-Bkz. A'zamî, *Dirâsât fî'l-Hadisi'n-Nebevî*, I/144

14-Bu sahifeden on altı varak Şam'ın Zahirîye kütüphanesinde bulunmaktadır. Bkz. Ekrem Ziya el-Ömerî, *Buhûsun fî Tarihi's-Sünne*, 230

15- Bu sahifeden on beş varak Şam'ın Zahirîye kütüphanesinde bulunmaktadır. Bkz. Ekrem Ziya el-Ömerî, *Buhûsun fî Tarihi's-Sünne*, 230

16- Buharî, *İlm*, 34 (34. bab başlığı)

17- Camiu Beyani'l-İlm, I/76

18- Darimî, *Sünen*, Babu Men Rahhasa fî Kitabeti'l-İlm, I/104

19-Camiu Beyani'l-İlm, I/16

SAHABENİN HADİS YAZMAMASININ ÜÇ SEBEBİ

“Sahâbenin hadisleri yazmamasının üç sebebi vardır. Birinci Sebep: Allah Rasûlü'nün (S.A.V) ilk sıralarda Kur'an'ın başka şeylerle karışmasını önlemek için Kur'an dışındaki şeylerin yazılmasını nehyetmesidir. Kur'an ezberlenip bilinir ”

Seyyid Süleyman Nedvi

2022-02-15 21:49:50

"Sahâbenin hadisleri yazmamasının üç sebebi vardır.

Birinci Sebep: Allah Rasûlü'nün (S.A.V) ilk sıralarda Kur'an'ın başka şeylerle karışmasını önlemek için Kur'an dışındaki şeylerin yazılmasını nehyetmesidir. Kur'an ezberlenip bilinir hale geldikten sonra –ki ona ne önünden ne ardından hiçbir batıl karışmaz- Allah Rasûlü, ashabın kendisinden duyduğu şeyleri yazmasına müsaade buyurdu. Buna rağmen sahâbe büyük bir ihtiyat gösteriyor ve sahâbenin önemli bir kısmı hadis yazmaktan kaçınıyordu.

İkinci Sebep: sahâbe, insanların yazdıklarıyla yetinmesinden ve hadisleri ezberleyip tefekkür etmede gevşeklik göstermesinden endişe duyuyordu. Nitekim sahâbenin tahmin ettiği durum bilfiil gerçekleşti. Zira yazma ve tedvine verilen önem arttıkça ezbere verilen ehemmiyet azaldı. Bunun yanı sıra sahâbe elinde yazılı halde hadis bulunan herkesin alim olarak telakki edilmesinden endişe duyuyordu ki [daha sonraları] bu da tahakkuk etti.

Üçüncü Sebep: Arapların yazıya itimad etmeyi hafıza zaafı olarak görmeleri ve bunun kendi onurları açısından küçük düşürücü bir durum olduğunu düşünmeleri idi. Onlar, hafızalarına itimad ediyorlardı. Ezberlediklerinden herhangi bir şey yazacak olsalar onu gizli tutma yoluna giderlerdi.

Bilindiği gibi, Araplar hafıza bakımından güçlü idiler. Bazen binlerce şiiri ezberler ve bunu hiçbir ilave veya eksiltme olmadan okurlardı. İnsanoğlu tabiatı gereği, sahip olduğu kuvvelerden birini çok kullandığında bu kuvvenin güç ve canlılığı artar. Ashab-ı Kiram ve tâbiîn hadisleri ezberlemede çok yüksek bir noktaya varmış bulunuyorlardı. Bir hadisle karşılaştıklarında onu alıp çocukların Fatiha Süresini ezberlemesi gibi ezberlerlerdi.

Muhaddisler, binlerce hatta yüzbinlerce hadisi ezberliyorlardı. Sonra da işitip ezberledikleri hadisleri yazıya geçiriyorlardı. Ancak buna rağmen onların ulema ve halk nezdindeki değeri ezbere bildikleri hadislerle ölçülüydü. Bundan dolayı onlar, defter ve

sahifelerini insanlardan gizli tutuyorlardı. Ta ki insanlar onların sadece bu sahifelere dayandıklarını ve bu sahifelerdeki hadisleri ezbere bilmediklerini sanmasınlar.

Muhaddisler, bir şeyi *sadır* (göğüs)da tutmanın *satır*da tutmaktan daha güvenilir olduğuna inanıyorlardı. Zira müstensihlerin yazarak aktarmaya çalıştığı şeyler tahrife maruz kalabilir. Buna karşı hafızası güçlü ve zabtı muhkem insanların kendi emsallerinden aktardığı şeyler hata ve tahrif tehlikesinden uzaktır.

Kaynak

Seyyid Süleyman Nedvi

Er Risaletu'l Muhammediye(Hutabat-ı Madras)

Urduca'dan Arapçaya Tercüme: Muhammed Nazım Nedvi

Daru İbn-i Kesir

SÜNNETE BAŞVURMADAN KUR'AN'LA AMEL ETMENİN İMKANSIZLIĞI

“ Sahâbe, dinî hükümleri Kur'an-ı Kerim'den alıyordu. Ancak çoğu kez Kur'an ayetleri tafsîlattan uzak bir şekilde mücmel olarak ve takyîde gitmeden mutlak bir şekilde nazil oluyordu. Mesla Kur'an'da namazı emreden ayetler mücmel olarak varid olmuştur. Bu ayetlerde namazın rekat sayısı, şekli ve vakti açıklanmış değildir. Keza zekatı emreden ayetler de mutlak olarak nazil olmuştur. Zekatın hangi mallarda vacip olduğu, vacip olduğu malın alt sınırı ve hangi miktar ve şartlarda vacip olduğu beyan edilmemiştir. ”

Muhammed Salih Ekinçi

sghursi@gmail.com

2022-02-23 12:24:37

Sahâbe, dinî hükümleri Kur'an-ı Kerim'den alıyordu. Ancak çoğu kez Kur'an ayetleri *tafsîlattan* uzak bir şekilde *mücmel* olarak ve *takyîde* gitmeden *mutlak* bir şekilde nazil oluyordu. Mesla Kur'an'da namazı emreden ayetler mücmel olarak varid olmuştur. Bu ayetlerde namazın rekat sayısı, şekli ve vakti açıklanmış değildir. Keza zekatı emreden ayetler de mutlak olarak nazil olmuştur. Zekatın hangi mallarda vacip olduğu, vacip olduğu malın alt sınırı ve hangi miktar ve şartlarda vacip olduğu beyan edilmemiştir.

Kur'an-ı Kerim'de varid olan ahkâmın çoğu bu kabildendir. Bunları izah eden şart ve rükünlere bakmadan, bunlarla amel etmek mümkün değildir. Bu açıklayıcı bilgiler Kur'an'da yer almamaktadır.

Kur'an, bu emirlerle ilgili detaylı bilgi edinmek ve amel etmek için Peygamber'i (S.A.V) referans verir.

أَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ

"İnsanlara, kendilerine indirileni beyan etmen için ve düşünüp anlasınlar diye sana bu zikri (Kur'anı) indirdik"(1) gibi pekçok ayet bu manaya delalet etmektedir.

Allah Rasûlü (S.A.V) de ayetteki "*tebyin*"i kendi sözleri şeklinde tefsir etmiştir.

"Benim namaz kıldığım şekilde namaz kılınız."(2)

"Hac ibadetlerinizi benden alınız"(3)

Kur'an-ı Kerim, insanlar arasında vuku' bulan bütün anlaşmazlıklarda Peygamber'in (S.A.V) hükümde ifadeye kavuşan ilahî hükme başvurmalarını gerekli görmektedir.

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ

"Allah'ın sana gösterdiği şekilde insanlar arasında hükmedesin diye sana kitabı hak ile indirdik."(4)

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا

فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"Hayır, Rabbine andolsun ki, aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp, sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar."(5)

Cenab-ı Hakk, ilahî hükümler haricinde başka hükümlere başvurmaktan sakındırmış ve bunu şirk addetmiştir.

يُرِيدُونَ أَن يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَن يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Tağuta inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, tağutun önünde mahkemeleşmek istiyorlar. Hâlbuki şeytan onları büsbütün saptırmak istiyor."(6)

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَّ عُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ

"Yoksa onların, Allah'ın izin vermediği bir dini getiren ortakları mı var?"(7)

Bir başka ayet-i kerimede Cenab-ı Hakk, Allah'ı bırakıp rahiplerin ve hahamların vaz'ettiği dine uyan müşrikler hakkında şöyle buyurmaktadır:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ

"[Onlar] Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını), rahiplerini ve Meryem oğlu Mesîh'i rabbler edindiler."(8)

Zira onlar, din adamlarının helal kıldıklarını helal, haram kıldıklarını haram sayıyorlardı.

Cenab-ı Hakk, müslümanların bütün anlaşmazlıklarda ilahî şeriata başvurmaları gerektiğini belirtmektedir. Söz konusu anlaşmazlıkların muamelât, mîras, vasiyet, evlenme veya ceza hukukuyla ilgili olması sonucu değiştirmez.

Öte yandan kesin olarak biliyoruz ki, Kur'an'da bu konulara ilişkin ayetler, konuya dair hükümlerden pek azına yetebilecek orandadır. Bunun da ötesinde bunların önemli bir kısmı detaylandırılmaya ihtiyaç duyan mücmel ayetlerden oluşmaktadır. Bu nedenle Cenab-ı Hakk, Kur'anî vecibeleri yaşayabilmeleri için mükellef kimseleri Kur'an ahkâmının tafsilatını öğrenmek üzere kendi Rasûlü'ne havale etmiştir. Ona ittibai vacip kılmış; ona yapılacak itaatı kendisine itaatla özdeşleştirmiştir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ

"Ey iman edenler, Allah'a ve Rasûlü'ne itaat ediniz."(9)

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

"Andolsun ki, Rasûlullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir."(10)

قُلْ إِن كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

"De ki eğer Allah'ı seviyorsanız, bana tabi olun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın."(11)

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا

"Kim Rasûl'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. Yüzçevirene gelince seni onların başına bekçi göndermedik."(12)

Dolayısıyla müslümanın ilahî emir ve nehiyleri yaşayabilmek için Peygamber'in (S.A.V) sünnetine başvurmadan başka bir çaresi yoktur.

Burada sünnetin hücciyetini ispatlayan başka bir delil dahortaya çıkmaktadır: Sünnete başvurmadan Kur'an'la amel etmenin imkansızlığı.

Allah Rasûlünün çevresinde bulunan sahabîler, konuyu böyle anlamış ve konuya böyle inanmışlardır. Onlar, Peygamber'in emir ve nehiyelerine bağlanmış ibadât, muamelât ve diğer bütün işlerde onu izlemişlerdir. Ancak Peygamberin şahsına münhasır olduğunu bildikleri hususları müstesna tutmuşlardır. Bu bağlılık öyle bir düzeye varmıştı ki sebebini bilmeden veya illet ve hikmetini sormadan Peygamber'in yaptıklarını yapıyor ve terkettiklerini de terkediyorlardı.

İbn Ömer anlatıyor: "Allah Rasûlü (S.A.V) altından bir yüzük edindi. Bunun üzerine insanlar da altın yüzük edinmeye başladı. Sonra Allah Rasûlü (S.A.V) 'Ben artık bunu ebediyen takmayacağım' diyerek onu attı. Bunun üzerine insanlar da yüzüklerini attılar." (13)

Ebu Said el-Hudrî şöyle der: Allah Rasûlü (S.A.V) ashabıyla namaz kıldığı bir esnada ansızın nalinlerini çıkarıp soluna bıraktı. Diğerleri bunu görünce onlar da nalinlerini çıkarıp attılar. Allah Rasûlü (S.A.V) namazı bitirince "sizi nalinleri çıkarıp atmaya sevkeden neydi?" diye sordu. Ashab "senin nalinleri çıkarıp attığını görünce biz de nalinlerimizi çıkarıp attık." diye cevap verdi. Allah Rasûlü (S.A.V) şöyle buyurdu: "Cibrîl gelip nalinlerimde pislik veya rahatsız edici bir şeyin olduğunu söyledi."(14)

Sahâbenin Peygamber'e ait söz ve davranışları izleme arzusu o kadar ileriye ki, bazıları nöbetleşerek gün aşırı Peygamber'in meclisine devam etmeye çalışıyordu. Mesela Ömer b. el-Hattab, Buharî'nin kendisinden aktardığı bir rivayette şöyle der: "Ben ve Ensardan bir komşum Benî Umeyye b. Zeyd denen semtte idik. Nöbetleşerek Peygamber'in (S.A.V) yanına varıyorduk. Bir gün o gidiyordu, bir gün ben. Ben gittiğimde o güne ait haberleri naklederdim. O gittiğinde aynısını o yapardı."(15)

Aynı şekilde Medine'den uzak olan kabileler islamî hükümleri öğrenip, kavimlerine tebliğ etmek ve onları irşad etmek üzere bazı elemanlarını Peygamber'e (S.A.V) gönderiyorlardı. Hatta sahâbeden biri sadece nazil olan bir meseleyi veya şer'î bir hükmü sormak için uzun mesafeler katedip Allah Rasûlü'ne gelebiliyordu.

Ukbe b. el-Haris'ten nakledildiğine göre kadının biri Ukbe ile hanımını emzirdiğini söyler. Bunun üzerine Mekke'de oturmakta olan Ukbe, bineğine atlayıp Medine'ye doğru yola çıkar. Allah Rasûlü (S.A.V)'ne varıp: "süt kardeşiyle bilmeden evlenip daha sonra emziren kadının haber vermesiyle bunu öğrenen kişi hakkında Allah'ın hükmü nedir?" diye sorar. Allah Rasûlü (S.A.V) bunun, verilen bir haber olduğunu [ve gereğiyle amel etmek gerektiğini] söyleyerek cevap verir. Ukbe'nin bu kadından ayrılması üzerine kadın başka biriyle evlenir.(16)

Öte yandan kadınlar, Allah Rasûlü'nün eşlerine, zaman zaman da Allah Rasûlü'ne gidip gelmek sûretiyle ve sormak istedikleri hususları sorarak dinlerini öğreniyorlardı. Kadına açıkça söylenemeyen bir durum olduğunda Peygamber (S.A.V) zevcelerinden birini sözkonusu meseleyi açıklamakla görevlendirirdi. Hayızdan nasıl temizlenilmesi gerektiğini anlatan Hz. Aişe hadisini buna örnek olarak zikredebiliriz.(17)

İşte, en hayırlı dönemin insanların sünnet-i mutahharaya gösterdiği hassasiyet bu tarzdaydı. Sahâbe, Peygamber'e (S.A.V) tam olarak itaat edip onun emir ve nehiyelerine uymuş, onun hükmüne teslim olup onun davranış ve hayat tarzına bağlı kalmış ve onun sünnetini öğretme konusunda son derece istekli ve hırslı davranmıştır.

Bu hassasiyet Peygamberin hayatıyla sınırlı kalmamış, vefatından sonra da devam etmiştir.

Dipnotlar

1-Nahl, 44

2- Buharî, Ezan, 18, hadis nr: 631; Fethu'l-Bârî, III/11

3-Müslim, Hac, 51, hadis nr: 3124

4- Nisa, 105

5- Nisa, 65

6- Nisa, 60

7- Şura, 21

8- Tevbe, 31

9- Enfal, 20

10- Ahzab, 21

11-Al-i İmran, 31

12- Nisa, 80

13- Buharî, Libâs, 46-47, hadis nr: 5866-7; Fethu'l-Bârî, X/318

14- Ebu Davud, Salât, 88, hadis nr: 646; İbn Sa'd hadisi bir kaç tarikle rivayet etmektedir.
Bkz. İbn Sa'd, *Tabakat*, I/480

15- Buharî, İlm, 27, hadis nr: 89; Fethu'l-Bârî, I/185

16- Buharî, İlm, 26, hadis nr: 88; Fethu'l-Barî, I/184

17- Buharî, Hayz 13, hadis nr: 314; Fethu'l-Bârî, I/414

HZ. PEYGAMBER HAKKINDAKİ TAVRIMIZ NASIL OLMALI?

“Hucurât, 2. âyet: “Ey iman edenler! Seslerinizi, Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın, yoksa siz farkına varmadan işledikleriniz boşa gider.””

Seyda Musa Geçit Hocaefendi

musa_bazido4@hotmail.com

2022-02-23 12:28:09

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

Hucurât, 2. âyet: "Ey iman edenler! Seslerinizi, Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın, yoksa siz farkına varmadan işledikleriniz boşa gider."

Allah'u Teâlâ bu Âyet-i Kerime'de müslümanların peygamberine karşı göstermesi gereken edep ve terbiyenin nasıl olması gerektiğine dair talimatta bulunmaktadır.

Bu âyeti tefsir eden müfessirler şu önemli açıklamalarda bulunmuşlardır:

1. Ehl-i Sünnetin meşhur müfessirlerinden **Kâdî Beyzâvî** "*Envâru't-Tenzîl*" adlı tefsirinde şöyle demektedir:

فى الجهر والرفع استخفاف قد يودى إلى الكفر المحبط وذلك إذا انضم إليه قصد الإهانة وعدم المبالاة

Yani; "Ses yükseltmede Peygamberi hafife alma ve bununla birleşmiş ihanet kastı ve laubalilik varsa, o, amelleri iptal eden küfre(inkara) götürür"

2. **Ebu Hayyân** da "*el- Bahru'l-Muhît*" adlı tefsirinde şöyle der:

الرفع يودى إلى الاستحقار وأنه يفضى إلى الإرتداد المحبط والجهر استخفافا كفر يحبط معه العمل

Yani; " Peygambere karşı sesini yükseltme ve bağırma onun hafife almaya götürür ki o da amelleri iptal eden irtidada götürür. Peygambere karşı hafife alarak bağırıp çağırma küfürdür ki(inkar) onunla ameller iptal olur."

3- **ez-Zemahşerî** meşhur tefsiri "*el-Keşşaf*"da şöyle der:

وليس الغرض برفع الصوت ولا الجهر ما يقصد به الاستخفاف والإستهانة لأن ذلك كفر والمخاطبون المؤمنون

Yani; "Burada maksad hafife alarak ve ihanet maksadıyla ses yükseltme ve bağırma değildir Çünkü bu küfürdür ve burada muhatap ise müminlerdir."

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki: Allah'ın bize Nebi ve Resûl olarak gönderdiği Hz. Muhammed'e(aleyhissalatu vesselam) yönelik olarak sevgi ve saygı çerçevesinde hareket etmeliyiz. Onun hakkında edepsizlik, istihza, istihkar manasına gelecek söz ve fiillerden kaçınmalıyız. Zira yukarıdaki âyette belirtildiği gibi onunla konuşurken sesimizi yükseltmemeli yahut onu duymamış gibi gözükersen alaycı yada isyankâr tavırlara girmemeliyiz. Zira bu tür söz ve fiiller iki anlama gelmektedir:

- a. Edepsizlik ve saygısızlık.
- b. İsyân ve inkar veya istihza ve hakaret.

Birincisi cehalet ve dalgınlıktan kaynaklanıyorsa fisk ve fücûrdür. İkincisi ise onu inkar etmek demektir.

Bu sebeble, Hz. Peygamber hakkında çok dikkatli olmalı, farkında olarak veya olmayarak amelmizi boşa götürecek durumlara düşmemeliyiz.

Allah hepimizi alemlere rahmet olarak gönderdiği o zatın sevgi, saygı ve şefaatinde mahrum eylemesin

صلاة الله سلام الله عليك يا رسول الله

Kardeşiniz (merhum)Molla Musa el-Celâlî

HZ. PEYGAMBERE KARŞI GÖREVLERİMİZ

“İslâm bir dindir. Bu dini gönderen Allah (cc)'dır. Bu dinin bir kutsal kitabı, bir peygamberi, Peygamberinin sünneti ve bir de ümmeti vardır. Müslüman olduğunu söyleyen veya İslâm'ı bir din olarak kabul eden herkes hem peygambere itaat edip onun hüküm ve kararlarına teslim olmalı, hem kitabın ilke ve hükümlerinin dışına çıkmamalı, hem de İslâm ümmetinin yoluna girmelidir. Bunlara aykırı davranmak bizzat Kuran tarafından yasaklanmıştır. Aşağıda her bir madde hakkında birer âyet nakleceğiz.”

Seyda Musa Geçit Hocaefendi

musa_bazido4@hotmail.com

2022-03-08 08:20:37

İslâm bir dindir. Bu dini gönderen Allah (cc)'dır. Bu dinin bir kutsal kitabı, bir peygamberi, Peygamberinin sünneti ve bir de ümmeti vardır. Müslüman olduğunu söyleyen veya İslâm'ı bir din olarak kabul eden herkes hem peygambere itaat edip onun hüküm ve kararlarına teslim olmalı, hem kitabın ilke ve hükümlerinin dışına çıkmamalı, hem de İslâm ümmetinin yoluna girmelidir. Bunlara aykırı davranmak bizzat Kuran tarafından yasaklanmıştır. Aşağıda her bir madde hakkında birer âyet nakleceğiz.

1. PEYGAMBERE KARŞI EDEP VE İTAAT:

Hucurât, 1. âyet: Ey iman edenler! Allah'ın ve Peygamberinin önüne geçmeyin. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz, Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.

Hucurât, 2. âyet: Ey iman edenler! Seslerinizi, Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın, yoksa siz farkına varmadan işledikleriniz boşa gider.

Hucurât, 3. âyet: Allah'ın elçisinin huzurunda seslerini kısıyanlar, Allah'ın, gönüllerini takvâ (Allah'a karşı gelmekten sakınma) konusunda sınıdığı kimselerdir. Onlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.

Hucurât, 4. âyet: (Ey Muhammed!) Odaların arkasından sana bağırانların çoğu akli ermeyen kimselerdir.

2. ALLAH VE RESULÜNÜN HÜKÜM VE KARARINA TESLİM OLMAK:

Ahzâb, 36. âyet: Allah ve Resûlü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mü'min erkek ve hiçbir mü'min kadın için kendi işleri konusunda tercih kullanma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Resûlüne karşı gelirse, şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır.

3. HZ. MUHAMMED İLE ÇEKİŞMEYE GİRMEMEK VE MÜSLÜMANLARIN YOLUNDAN AYRILMAMAK

Nisâ, 115. âyet: Kim, kendisine hidayet (doğru yol) besbelli olduktan sonra peygambere karşı çıkar, mü'minlerin yolundan başkasına uyarsa, onu yöneldiği yolda bırakırız ve cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir varış yeridir.

Bu âyetlere baktığımızda müslümanların Allah'ın kitabına, Hz. Peygamberin sünnetine, alimlerin icmainsına uyması gerektiği çok açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Halbuki günümüzde bazı araştırmacı ve yazarlar ile bazı akademisyenler İslâm Tarihinde 1400 sene içinde Kuran, Sünnet, İcma ve Kıyas çerçevesinde oluşan müşterek inançlara aykırı görüşler ileri sürüyor, bu çerçevede kendi şahsi görüş ve mutalaalarını Allah'ın kitabına, Peygamberin Sünnetine, alimlerin icmainsına tercih etmektedirler. Bu ise tehlikelidir.

Bütün müslüman kardeşlerimi İslâm Ümmetinin İcma ettiği müşterek inanç ve ibadet esaslarına sınıksız sarılmaya davet ediyorum. Buna karşı çıkan kibirli yazarlara itibar edilmemesi gerektiği hatırlatıyor, hepimize hidayet ve samimiyet diliyorum.

Kardeşiniz(merhum) Molla Musa Celâlî